MAGAZINU ISTORIKU

пентрꙋ

DACIA

Sꙋбт Pедакціа

а лꙋї

А. ТРЕБ. ЛАꙋРІАNꙋ

Проф. de Філоsофіе ꙟn Колеџꙋл Naціонал,

ші

NІКОЛ. БЪЛЧЕSКꙋ.

Томꙋл II.

БꙋКꙋРЕЩІ.

Кꙋ тіпарꙋл Колеџꙋлꙋї Naціонал

1846.

ISTOPIIΛE
DOMNIΛOP ЦЪPII PȢMЪNEЩI
de Kostantin Къпitanȣл. (ȣpmape)

Domniea Dȣкъї Bodъ л. 7182.

Dȣкa Bodъ вine Domnӥ.— Dȣкa Bodъ se несвeщe сa ȣdiкъ воіарїї прiбеџї кȣ siлa.— Dȣкa Bodъ se dȣче кȣ ѫmпъpatȣл лa Kaзачї.— Dȣкa Bodъ tpimite лa прiбеџї кȣ жȣръmѫnt se вie.— Xpizea Bistiepȣ вpede пe Dȣкa Bodъ шi вine ѫn цapъ.— Dȣкa Bodъ omoapъ tpeї вoiapї.— Stpoe Вepniкȣ шi Padȣ Dȣdeskȣл ѫnlimȣskȣ pъȣ de Dȣкa Bodъ.— Tȣрчїї мepгȣ лa oaste ѫn цapa Лeшaskъ кȣ Dȣкa Bodъ.— Dȣкa Bodъ taie ѫn къпitan лa Kodpieaшї ѫn mъnie.— Xpizea Bistiepȣ вine den oaste ѫn цapъ съ гъteaskъ xapaчїї.— Чȣmъ кȣmплitъ aȣ fostȣ ѫn aчestȣ an.— Dȣкa Bodъ ѫnkide пe Kantakozinї лa Кълъpaшї шi ѫї лaсъ цapъ.— Бeлdi Пaл шi Гpaфȣл Чaкї Iштфan шi aлцiї прiбеџeskȣ лa Tȣрчї.— Anaфi Kpaнȣл tpimite neameшї ѫmпpotiвa Бeлdiї лa Tȣрчї.— Бeлdi Пaл ѫn Ediкȣлa moape.— Пentpȣ че s'aȣ ѫnвpъжвit Бeлdi кȣ Kpaнȣл.— Banфi Denem ї se taie кaпȣл.— Dȣmitpaшкȣ Bodъ Moлdoвeanȣл шaкъл, шi вȣn пe Antonie Bodъ Poset.— Dȣкa Bodъ мeрџe лa oaste ѫn цapa Лeшaskъ.— Oзпъцȣл Dȣкъї Bodъ шi aл лȣї Antonie Bodъ лa Iaшї.— Tȣрчїї, Tъtapъї ѫnвȣnџȣpъ пe Лeшї.— Лeшiї фaк шanцȣpї ѫmпpeжȣp.— Лeшiї фaк пaчe кȣ Tȣрчїї.— Dȣкa Bodъ кȣ чinste se ѫntoapче лa skaȣn.— Dȣкa Bodъ ѫnoeште Domniea.— Dȣкa Bodъ мepџe кȣ Tȣрчїї лa Чexpin.— Dȣкa Bodъ iap мepџe лa Чexpin кȣ Kapamȣstaфa Biziриȣл.— Tȣрчїї вat Чexpinȣл.— Aȣ вenit Mȣskaлiї лa Чexpin вiteжaште.— Пapaskiвa Boлiшteanȣл фȣ пpinsȣ de Dȣкa Bodъ.— Лaзкapaкe Stъtapнȣ ѫл ѫnkide Biziриȣл.— Padȣл Лoгoфъt Kpeцȣлeskȣ фȣџe лa Apdeaл — Шъpвan Лoгoфъt фȣџe лa Tȣрчї.— Шъpвan Лoгoфъt иa Domniea шi Dȣкa Bodъ мepџe лa Moлdoвa.

Dȣпъ че se mazълi Гpiгopie Bodъ, кȣm saȣ skpis ѫndъpъt, вeni Dȣкa Bodъ кȣ Kantakoziniї воiapї deлa Цapiгpad, (къ ȣniї epa sȣpгȣnї лa Kpit,) кape вiindȣ лa skaȣn гъsiъ цapa кan tȣpвȣpatъ, o seamъ de воiapї фȣџiцї ѫn цapa tȣpчeaskъ, кȣm maї ѫndъpъt am skpis, aлtъ seamъ de воiapї фȣџiцї пen mȣnцї, iap oameniї чeї пpoшtї iap фȣџiцї пen пъdȣpї, пen mȣn-

цĭ, (пentpȣ o веaste че венise къ вор sъ робеаskъ
цара Тъtаръĭ.) Чi Dȣка Вodъ аȣ фъкȣt кърцĭ de па-
че, шi аȣ tpimis ѫn toate латȣріле църъĭ, кiемъndȣĭ
пре тоцĭ sъ віе ла kaseле лор фъръ ніčĭ о фрікъ.
Тpimisaȣ шi ла воꙗрiĭ прiвецĭ sъ віе, чi n'аȣ венit
de ачеа datъ; ꙗр воꙗрiĭ каре ера ѫn царъ пеn мȣнцĭ,
тоцĭ saȣ ꙗковоpъt пе ла kaseле лор, шi аȣ мерsȣ de
s'аȣ ѫнкinat Domnȣлȣĭ. Кiелtȣitaȣ Dȣка Вodъ ла Поар-
тъ de аȣ adȣs шi пе воꙗрiĭ чеĭ sȣргѫнiцĭ ла Кріt
de Грігоріе Вodъ, каріĭ пе ла kaseле лор аȣ вінit.
Dap tot нȣ sъ odixnea пentpȣ воꙗрiĭ чеĭ прiвецĭ въ-
zъndȣ къ нȣ віn, чi аша s'аȣ sфътȣit кȣ воꙗрiĭ лȣĭ,
ка sъ tpimiцъ sол ла Краюл Apdeaлȣлȣĭ, ка sъĭ
dea sъĭ adȣкъ фъръ воеа лор ѫn царъ. Шi алеse-
ръ пре Пъpвȣл Логоpъt, фечор лȣĭ Dpъгічĭ Sпъtap,
dел tpimiсеръ sол. Кареле tpeкъndȣ пе ла Брашов,
шi гъsindȣ пре Neaгȣл Бan шi пре Іліе Армаш, кȣ
прietешȣгȣл Sasiлор, че ера маĭ маріĭ четъцiĭ Бра-
шовȣлȣĭ, леаȣ фъкȣt мȣлt вал, шi ꙗȣ шi ѫнкіs.
(dap фiindȣ фъръ щіреа Краюлȣĭ, леаȣ венit Sasiлор
печinste, шi ꙗȣ sловоzit.) Шi tpeкъndȣ Пъpвȣл Ло-
гофъt ла Краюл, шi мȣлte amestekѫndȣ, аȣ tpimis
Краюл de аȣ кiемаt пре воꙗрĭ ла dъnsȣл, шi леаȣ
spȣs къ'ĭ пофtеще Domnȣл sъ меаргъ ѫn царъ; ꙗр
Банȣл Георге Бълеanȣл маĭ вътpъn de алцiĭ фiindȣ
аȣ zis: de este воеа мъpiĭ sале sъĭ dea лeгацĭ, аша
вор мерџе, ꙗр de вое нȣ; шi ꙗръшĭ de sокоtea-
ще мъріа sa, къ фак вре о пагȣбъ църъĭ Apdeaлȣ-
лȣĭ, sъ факъ віne sъ ле dea капте de кале, шi sъ
вор dȣче ѫn алте църĭ. Ачеstea шi алtеле ка ачеstea
аȣzindȣ Краюл, (фiindȣ шi om вȣn,) леаȣ zis: къ
de вое de вор вреа, ꙗр нȣ sілiцĭ; къ ніčĭ вом

stpika noĭ (zіче) обічеюл чел върръп ал църілор, сь въ dът фърь вое сь терцеці. Dечі наў слобоzit de saў dѕs фіеще каре пре ѕnde авеа razde; iар Първѕл Логофът лъѕndѕші ръспѕnsѕл, къ пѕі ва da пре ачеї воюрі сь теаргь фърь воеа лор, s'аў ѫntopsѕ ла Domnѕ ѫndърът, ші трекъndѕ iарпа ачееа аша, ші віindѕ прітъвара наў venit порѕнкь Dѕкъї Bodъ сь se гътеаскъ сь меаргъ кѕ Ѫmпърatѕл ла цара Късьчеаскъ, ші s'аў dѕs. Atѕnчї аѕ лѕat Ѫmпъратѕл Лedіжпа, Хѕmanії ші алте четъці, ші аў робіt цара фоарте, кът zічеа тоці, къ ва ръмънеа de акѕm ѫnainte ачел пътъntѕ пѕstінѕ. Ші s'аѕ ѫntopsѕ despre toamnъ чіпешї ла цара лѕі, nestъndѕле nimenї ѫmпотрівъ. Dѕпъ че аў venit Dѕка Bodъ ла скаѕn, iар пѕ se odіхnea пептрѕ вонарії прівецї, чі аў фъкѕt кърцї de iznoавъ кѕ журъмъntѕ ші аѕ трimis de'ї кіema, zікъndѕле: сь пѕ se teamъ de nimік, нічї de Kantaкozіnії. Кьчї еї ле ера връжмашъї лор, de каpeї сь temea воюрії прівецї, къ askѕлтъndѕї Dѕка Bodъ спре ворвеле челе реале, ле ва фаче вре ѕп ръѕ, nismѕindѕї ші віnѕindѕї кѕ патіма че аѕ лѕat dела Грігорie Bodъ, сь фіе фost dела ачецї воюрі. Dар грешіеа, къ n'аѕ фost dела ачеіа, чі авеа Грігорie Bodъ nismъ пре dъпшъї de мѕлте ѕпеле алтеле, чеї zічеа ші'ї фъкѕse ѫn Domniea dentъiѕ. Ші ел ка ѕп om de пеказ, апѕкъndѕ iар пѕtереа ла мъпъ, аѕ фъкѕt кѕ dъпшъї че аѕ врѕт, іаѕ ѫnкіs, іаѕ вътѕt, іаѕ пръdat, іаѕ dat ла пedenѕe, iар пѕ іаѕ оморът. Da ачasta лъѕndѕ щііnцъ віne Dѕка Bodъ, ші възъndѕ ші пре Kantaкozіni, къ сь ѫпълца ші сь търеskѕ, ші пофteskѕ пре Domnѕ сь факъ челе пекѕвіinчоase, пeste воеа ші пeste пѕtinца лѕі, ѫn

оарече кіп нȣї ведеа кȣ окї кȣраці; ші, кȣm am zis maї sȣs, de iznoавъ аȣ skpis Domnȣл кȣ жȣръmъnтȣ despre partea лȣї, ші Kantaкozinілор înкъ леаȣ zis de леаȣ skpis despre partea лор, кȣm de ачелеа че леаȣ фъкȣt Грігоріе Bodъ, нȣ вор бъnȣі пре дъпшъї în веачї, нічї вре о жȣdeкатъ нȣ вор черка, кȣnoskъn-dȣшї ші еї кȣ а лор кȣnощінцъ прічініле пentpȣ ка-ре іаȣ nedensit Грігоріе Bodъ, іар нȣ din îndemna-рea боіарілор. Ші аша dȣкъndȣse кърціле ла боіарї, în mȣлtъ sокотеалъ аȣ фost, sъ віе аȣ sъ нȣ віе. Însъ Хрізеа Bistiер, ціnepiле Бъл еanȣлȣї, saȣ înпре-dinцat ші аȣ venit кȣ toatъ каsa лȣї, (пentpȣ къ ші Stpoe Bopnік venise maї nainte, ші se афла în чinste ші în паче,) ші Хрізеа viindȣ, кȣ чinste л'аȣ пріimit ші аȣ авȣt паче; іар Бъл еanȣл кȣ фіesъȣ ші кȣ алцї боіарї maї ръmase пън ла anȣл, ші апоï аȣ venit. Întpȣ ачastъ вреame аȣ omоръt Dȣка Bodъ 3 боіарї, Папа Bistiер, Negoiцъ Bistiep, Boїко Пostелnік, пъ-ръndȣї ачestȣ Boїко Пostелnік, къ фак sфat sъ фȣ-гъ ла Тȣрчї, ші se пъраskъ пре Domnȣ de ръȣ, ші алтеле, ші skoцъndȣї ла Diван, лі s'аȣ ръsпȣnsȣ sъ mоаръ. Ші întpo noapte аȣ eшъt Dȣка Bodъ ла mъ-nъstipea лȣї sфeti Георгіе de saȣ dȣs кȣ sлȣжitopї de іаȣ skos den temniцъ, ші denaintea порцїї іаȣ sȣгрȣ-mat ші пре пъръцї ші пре пъръшȣ. (Zік ȣnії, ка-ре ші еȣ am аȣzit den гȣра ȣnop oamenї фоаpte de кredinцъ, къ пре Папа Bistiep, фpatesъȣ Міхаї л'аȣ пъръt, чі орї кȣm аȣ фostȣ, еї аȣ лȣat moapte кȣm-пліtъ). Întpȣ anȣл dentъїȣ ал Dȣкъї Bodъ, фііndȣ înкъ nevenіцї боіарії den превеціе, Банȣл Георге, фіesъȣ Івашко Логофъt, ціnepisъȣ Хрізеа Bistiep, ші алцїї, se întъmплase de venise Stpoe Bopnік maї na-

inte ꙟn царъ ла Domnꙋ, шi'л приimise вine; dap Поstелнiчещi че ера atꙋнчi пре лънгъ Domnꙋ kpedinчошi, аꙋ врꙋt съ факъ певое лꙋi Stpoe Вopnik, шi Радꙋлꙋi Dꙋdeskꙋл, че ера цinepe лꙋi Георге Бaнꙋл Бълеапꙋл, шi aiна skoaseръ о шъртꙋpie minчinoasъ шъртꙋpisindꙋ kꙋm къ л'ар фi ꙋpimis вохрii прiвецi кꙋ кърцi ла Stpoe Вopnik шi ла Радꙋл Dꙋdeskꙋл, шi ꙋфpedeлindꙋ ꙟn чomar, zikъndꙋ къ акоʌо аꙋ фostꙋ кърцiле, пре kapeле dꙋkъndꙋл ла Dꙋka Bodъ, шi ел аꙋzind ка ачестea, аꙋ ꙟnkis пре ачеi вохрi пъпъstꙋiцi, шi skoцъndꙋi ла Diвan, шi епꙋъndꙋ шъртꙋpia minчinoasъ, саꙋ шъпiꙟat Domnꙋл шi мꙋлte педепse леаꙋ фъкꙋt вохрiлор ачestopa, mai въptos къ пре Dꙋdeskꙋл л'аꙋ mꙋнчit кꙋ хiаръ аpsъ пре пieптꙋ, пъпъ лъпгъ moapte. Дечi пеп чет doвedindꙋse, токmа шi ла Domnꙋ, къ аꙋ фostꙋ minчiꙋпi шi ꙟndemпътꙋpiле алtopa че леаꙋ фostꙋ връжmaшi, ꙟаꙋ sлoвozit, шi tpeкъndꙋ кътъва вpeame, ꙟаꙋ шi чinstit, шi пꙋmai askꙋлta minчiꙋpiле лesne. Чi ла ачесte kazne шi цaтеле, ера Nika деʌа Гръdiще Аpтaш mape.

Ꙟntpꙋ аʌdoiлea an ал Dꙋкъi Bodъ ꙟар аꙋ фъкꙋt Тꙋpчii гъtipe de oaste spre цара Лешаskъ, ла Бар, ла Zвараж, ла Тръmвовлеа, шi ла алte четъцi, шi аꙋ mepsꙋ шi Dꙋka Bodъ ла oaste, чi пꙋцin фолоs аꙋ фъкꙋt Тꙋpчii de четъцi аꙋ лꙋat, пꙋmai pовi пе den афаръ аꙋ фъкꙋt, шi аꙋ лꙋat mꙋлцi. Ꙟntp'ачеаstъ kълътopie а Dꙋкъi Bodъ, ла ꙟn konak че авеа ꙟn цара Молdoвеi, гръвindꙋ se tpeакъ zахараоа kodpꙋл шi пепꙋtъndꙋ de плоi, шi de пopoae, шi de фрънtꙋл каръʌор, вiindꙋ ꙟn kъпitan деʌа mapцine, kape ера iспpавпik пре каръ, шi sпꙋindꙋ Dꙋкъi Bodъ къ s'аꙋ фрънtꙋ каръле, шi пꙋ пot tpeaчe kodpꙋл, atъta саꙋ

мъniat de tape, кът ꙟndatъ аꙋ пꙋs de ꙗꙋ тъꙗat капꙋл; ачestꙋ фeл de мъnie авea Дꙋка Bodъ. Deчꙇ връndꙋ Дꙋка Bodъ sъ se ꙟntoaркъ deлa oaste, fiindꙋ времea харачꙋлꙋꙇ, аꙋ tpimis пре Хрizea Bistiep maꙇ naꙇnte ꙟn царъ, sъ факъ рънdꙋꙗaлa харачꙋлꙋꙇ sъ se stpъnгъ. Aiчea ꙟn царъ ера лъsaцꙇ Kaꙇmaкamꙇ: Stpoe Bopnik, Padꙋл Крецꙋлeskꙋл, Bълкꙋл Bistiep, каре фꙋцindꙋ den лок ꙟn лок de фрiка чꙋmeꙇ, (къ ꙟntр'aчea варъ ера ꙟn toatъ цара,) ꙗꙋ гъsit Хрizea Bistiep пре Kaꙇmaкamꙇ ла Фъntъneaлe, шi акоꙋo аꙋ фъкꙋt ашъzъmъnt de харачꙇ; ꙗр despre toamnъ fiindꙋ шi Дꙋка Bodъ deлa oaste nekꙋtezъndꙋ sъ meaргъ ла Бꙋкꙋрeщꙇ пentpꙋ чꙋmъ, saꙋ dꙋs ла Кокоръщꙇ, акоꙋo пънъ ла боботeazъ аꙋ шъzꙋt, deчiꙇ saꙋ dꙋs ла Бꙋкꙋрeщꙇ къ sъ potoлise чꙋma. Deчi dap ла Кокоръщꙇ ꙟnкъ fiindꙋ, пꙋ щiꙋ че аꙋ аꙋzit Дꙋка Bodъ, къ ꙋmблъ Kantaкozinii ꙟmпotpiва Domnieꙇ, чi пре къцꙇ s'аꙋ ꙟntъmплat aчiꙇ лъngъ eл, ꙗꙋ ꙟnkis, ꙗр Шърбan Spъtap ера ла Дрънеnщꙇ, чi аꙋ tpimis пре Dpoзꙋл Sъpdap, шi пре Георгiцъ Кънitan Чꙋdin, de л'аꙋ лꙋat ꙟn zioa de sфeti Nikoлae, шi л'аꙋ dꙋs ла Кокоръщꙇ; ла Miхaꙇ Spъtap ла Фiлiпeщꙇ, аꙋ tpimis пре Sокол Лoгофъt шi л'аꙋ npinsꙋ, dap леаꙋ skъпat шi аꙋ tpeкꙋt ꙟn цара Ꙋnгꙋреaskъ. Eлe aшa sъ аꙋziea къ ва sъꙇ omoape, dap Dabiжoae soaкра Дꙋкъꙇ Bodъ шi Doamnъsa аꙋ stъtꙋt tape пeнpꙋ dъnшъꙇ, шi ꙗꙋ sлобozit, dap sъ ръnise inima лop шi sъ ръчise despre Domnꙋ, къ ꙟn чea dꙋпъ ꙋрmъ аꙋ фъкꙋt ръꙋ Дꙋкъꙇ Bodъ, прекꙋm istopia maꙇ nainte ва аръta. Дꙋпъ че аꙋ венit Дꙋка Bodъ ꙟn Бꙋкꙋрeщꙇ, den Apdeaл аꙋ пребeцit Бeлdi Пaл шi Чaкi Грофꙋл шi алцꙇ боꙗрꙇ Ꙋnгꙋрꙇ, шi аꙋ tpeкꙋt ла Тꙋрчꙇ, sъ пъраskъ пре Апафi

Mixaĭ Краюл Apdeалȣлȣї, de mȣлtŭ че zічеа еї къ леаŭ фъкȣt nedpentate. Каріĭ ꙟmпpeȣнъndȣse кȣ Dȣка Bodъ, ші ꙟntpeвъndȣл de sфat, леаŭ zis sъ нȣ meapгъ ла Тȣрчї къ sъnt ръї, ші mitapнічї, ші нȣ вор фолоsi кȣ dънші, ші maĭ mȣлtŭ ва пȣtea о цаpъ кȣ Краюл лор, de кът eĭ sіпгȣpĭ, чі'ĭ ꙟndemnа sъ ръmъe лъпгъ dънsȣл, ші saŭ паче sъ факъ кȣ Краюл ші sъ se ꙟntoapкъ ла каsеле лор, saŭ de aічеа sъ черче пре Тȣрчї кȣ skpіsopĭ, sъ вazъ че ръsпȣпsŭ вор лȣа, ші пе ачела sъ ȣpmeze; dap n'aŭ вpȣt нічї кȣm, чі aŭ пȣрчеs de s'aŭ dȣs ла Цapіграd. Іар Апафі Mixaĭ Краюл кȣ чеілалці воюрї, aŭ гъtіt пъръ mape desпpe toatъ цара, ші aŭ tpimis воюрї марї ла Тȣрчї, ꙟmпotpіва Белdiї ші а лȣї Чакі, каре ші кіелtȣindŭ банї, ші пъръndȣї de ръї ші фіклеnіĭ църъї, юaŭ бъгаt Тȣрчїї ла Ediкȣле, ші Белdеа аколо ш'aŭ sфъpшіt віаца, юар Чакі Іштфап aŭ skъпаt de аколо tъpziŭ, ші пре аічеа aŭ tpeкȣt ші s'aŭ dȣs ꙟn цара Ȣпгȣpeaskъ de sȣs, (къ авеа ші аколо moшъї;) юар пре Белdioaea о aŭ ꙟпkis ꙟntpo четаte ꙟn temпіцъ, ші аколо ш'aŭ sфъpшіt віаца. Прічіна ачаsta aŭ фоstŭ, къ фііndŭ ȣп воюр mape anȣme Бaтфі Deneш, кареле ера кȣmnat кȣ Апафі Mixaĭ, цінеа amъndoї doao sȣpopĭ, ші ꙟntъmплъndȣse de se фъкȣse почагош de кȣpъndŭ, dечіĭ se tpȣфise, se mъpise, ші фъчеа ші zȣлȣmȣpĭ църъї; юар Белdi Пал фііndŭ ші ел воюр mape, ші въzъndŭ mъndpіа лȣї Бanфі Deneш, ꙟл pizmȣюa, ші пеn чеt пеn чеt юaŭ гъsіt кътева віні, каре ера ꙟmпotpіва правіліlор църъї, ші кȣ воеа Краюлȣї stpъпгъndȣші гюлȣші den toatъ цара, юaŭ аpъtat toate вініле ꙟnaintea църъї, ші цара л'aŭ гъsіt къ

tpiвȣe se моаръ dȣпъ правіліле лор; ші ꙟndatъ аȣ лȣat Белdea карte dела Кралȣл ші dела царъ ка съ'л омоаръ, ші аȣ tpimis degpaв пе неще katane ла четatea ȣnde ера Банфі Deneш, ші леаȣ порȣнчit ꙟн час че вор sosi съ ꙟнкȣе четatea, ші съ'ї tae капȣл, ші de ар ші вені чінева пре ȣрmъ съ'л слобоаzъ, съ нȣ deskizъ четatea пън нȣ'л вор tъıа; ші аша аȣ фъкȣt, ıаȣ tъıаt капȣл. Чі Кръıаsa нещiindȣ de ачестȣ sфat, ꙟн ȣрmъ прinzъndȣ beaste, s'аȣ dȣs ла Кралȣл плъngъndȣ ші ȣчігъndȣse, л'аȣ фъкȣt de аȣ фъкȣt карte съ нȣ'л омоаръ, ші degpaв аȣ tpimis kaptea ла четatea ачееа. Dap нȣ ıаȣ лъsat съ ꙟntpe ꙟн четate кȣm s'аȣ zis маї sȣs, пънъ аȣ оморъt пре Банфі, къ ꙟнкъ ера віȣ кънdȣ аȣ sosit олачії dела Кръıаsa; dap Белdea ꙟнвъцъndȣ ꙟntp'алtȣ кіп н'аȣ фолоsit nimik. Dечї dentp'ачаsta s'аȣ аџъцаt мъніеа Кръіеї аsȣпра лȣї Белdi Пал, ші пен чеt плекаse пре Кралȣ se омоаръ пре Белdea ші пре Чакі, карії фъкȣse ꙟndemnъtȣpъ de moaptea лȣї Банфі кȣmnatъсъȣ. Ачеstea възъndȣ Белdea кȣ аї лȣї аȣ фȣџit ла Тȣрчї ка съ гъseaskъ фолоs, dap н'аȣ гъsit, чі кȣm am skpis маї sȣs, ш'аȣ піерdȣt віаца ꙟн stpeiнъtate, ші жȣпъneasa лȣї ꙟн ꙟнкіsoape, ші каsa лȣї ꙟн жаф; къ аȣ фъкȣt (dȣпъ обічеюл лор) tot че аȣ авȣt ел sate, четъцї, авȣціе, ꙟн tpeї пърцї леаȣ фъкȣt, чі doaъ пърцї леаȣ dat фечорілор, къ авеа doї, ıар а tpeıа parte каре аȣ sokotit а Белdi Пал, о аȣ лȣat цара, ші леаȣ dat кȣї аȣ врȣt.

ꙟntp'ал doiлea an ал Dȣкъї Bodъ аȣ mazълit Тȣрчії пре Dȣmitpaшко Bodъ Domнȣл Молdовії, ші аȣ лȣat Domніеа Antonie Bodъ Poset, каре'ї zічеа Кіpiцъ Dрако, кареле авеа ȣн фечор аічеа ꙟн царъ ла

noĭ, ші аѕzindѕ de tatъsъѕ къ saѕ Domnit, мѕлtѕ аѕ плъпsѕ, пророчіndѕ кѕ плъпsѕл реалеле че вор sъ пацъ пре ѕртъ, прекѕm аѕ ші фostѕ, къ ла оръпdѕелііле лор sъ вор skpie. Чі dap Грек фііndѕ, пѕ ш'аѕ лъsat фіреа че аѕ toцї Гречії, чі daкa аѕ ѫnчetat Іорdaкe Beїzdadea den плъпsѕ, atъt se търіse, кът пѕ maї пѕteam пічї noї ворві кѕ ел, чі maї паinte ерam кѕ ел ла ѫn конак, фѕцindѕ кѕ Kaїmaкamiї din лок ѫn лок, пentpѕ чѕтъ, кѕm глѕme, кѕ ръѕѕрї, ѩар atѕпчї аша кѕm аѕziцї.

Dѕпъ че вeni Dѕка Bodъ кътре ал tpeiлea an, прімъвара ѩаѕ вenit веaste sъ meargъ ла oaste ѫn цара Лешаskъ кѕ Тѕрчі, кѕ Тъtapi, кареле mергъndѕ ла Іашї, аѕ пѕs конакѕл despre мъпъstipea Галаta, аколо шъzъndѕ кътъва вреame, аѕ кemat Antonie Bodъ пре Dѕка Bodъ de л'аѕ оsпъtat ѫn каселе domneщї ѫn Іашї, ашъжdерea аѕ оsпъtat Dѕка Bodъ пре Antonie Bodъ ла четъцѕе, ѫn zioa de Sъmпietpѕ, фііndѕ ші храмѕл мъпъstipiї; de аколо аѕ пѕрчes ла Цѕцѕра, акоЛо аѕ фъкѕt халаї ѫnaintea Sapaskipѕлѕї. Deчї кѕ toцiї аѕ пѕрчes, ші аѕ tpeкѕt Nistpѕл ші s'аѕ dѕs ѫn цара Лешаskъ, лѕat'аѕ кътева четъцї, Іохолпіца, Іazловіцѕл, Бечечѩѕл, Халічѩѕл, ші алtеле, dap ровії чеї dentpъпsеле пѕї ровіеа, чі'ї da Dѕкъї Bodъ de'ї цinea. Іар ѫntp'о zi skoцъndѕse ровії den чetatea Халіч, вeni веaste ла Тѕрчї dела Тъtapї, (къ еї mерцеа ѫnainte,) прекѕm пеп ръвърsatѕл zорілор, аѕ ловit Краѩѕл Soвetski кѕ oaste мѕлtъ лешаskъ пре Тъtapї, ші пѕцin аѕ фostѕ sъ прinzъ ші пре Sѕлtanѕл, фечорѕл Ханѕлѕї челѕї вътръп че ера atѕпчеа, ші мѕлцї Тъtapї аѕ пеpit пъпъ s'аѕ ѫndpentat. Ачаstъ веaste аѕzindѕ Тѕрчії аѕ лъsat toate ші s'аѕ dѕs

de s'aš ꙟпреꙋnat кꙋ Тъtаръĭ, шi кꙋ toцiĭ aš ꙟчепꙋt ꙟn Леашĭ, шi пеn чеt ꙟĭ ꙟmбꙋлziеа пънъ ꙗš ꙟngresꙋit ла Жꙋравпа чеtаtе, ꙋnde ера Nistрꙋл, шi пeste Nistрꙋ ꙋn deал mаре пiеtроs, de nꙋ se пꙋtеа sꙋi пiчĭ пеdestрi, шi ꙟпкꙋнцꙋръndꙋĭ пре Леашĭ de toate пърцiле пънъ ꙟn seаръ sta рънdꙋiцĭ ка de ръzбоꙗš, шi кꙋ tꙋпꙋрiле se апъра. Deчĭ пънъ а adꙋче tꙋпꙋрiле tꙋрчещĭ, шi алtъ гъtiре de бътае, aš ꙟnserat, шi пеste поапtе s'aš ꙟпгропаt Леашъĭ ꙟn шапцꙋрĭ, dimineaцa ꙟцĭ пъреа къ sъnt бъгацĭ ꙟn чеtаtе. Deчĭ 3 sъпtъmꙟnĭ s'aš бъtꙋt den tꙋпꙋрĭ, шi de mꙋлtе орĭ еша Леашъĭ de sъ бъtеа кꙋ Тꙋрчiĭ шi кꙋ Тъtаръĭ deла обраz ꙋniĭ кꙋ алцiĭ, dар ꙟĭ ꙟпфрꙟпцеа гроzав пре Леашĭ, de абiа апꙋка de ꙟntра ꙟn шапцꙋ; шi ꙟпкъ tꙋпꙋрiле ле ажꙋtа, къ ꙟmпръщiа пре Тъtарĭ пънъ ꙟntра, ꙗр ар фi пъцit ръš Леашъĭ. Аколо, кꙋm sпꙋnеа, ера Soбetski Краюꙋл лешъsк кꙋ Хаtmanꙋл de Летфа, Хаtmaпꙋл Короni, Хаtmanꙋл Полni, шi mꙋлtъ боерime кꙋ oaste кала 30000, saš шi 40000 вор фi фost. Ꙟпsъ treкъndꙋ 3 sъпtъmъпĭ aš флъmъпzit шi еĭ шi каiĭ лор, шi aš фъкꙋt паче кꙋ Тꙋрчiĭ, aš легаt sъ ле dеа Подолiеа Каmeniцiĭ, semпъndꙋ ꙟn skрisорĭ шi хоtаръле пе ꙋnde sъ фiе, шi aš dat Леашълор шi робiĭ че лꙋase denen чеtъцĭ, шi s'aš ꙟntорsꙋ Тꙋрчiĭ ꙟndърът, шi Леашъĭ пе ла каsеле лор. Чi dар Dꙋка Boдъ neboindꙋse ꙟn tot кiпꙋл sъ факъ sлꙋжбъ Тꙋрчiлор sъ ле плакъ, шi ачаstа aš фъкꙋt: къ ꙟndatъ че s'aš isпръвit пачеа, aš гъtit пре Mateĭ Къпitan Кърътidъ, шi л'aš tрimis ла Ꙟmпъраtꙋл sъ dеа щiре de паче, ꙟnвъцъndꙋл sъ se пеboꙗskъ ꙟn tot кiпꙋл, sъ ажꙋпгъ maĭ nainte de oameniĭ Пашъĭ Sараsкер, шi de аĭ Ханꙋлꙋĭ. Шi ачаstа ꙗš zis mергъndꙋ пеn Мол-

dова: de'л ва кеma Antonie Bodъ ла Iашї, съ'л ѫnтребе пentрȣ ощї кȣm съ афлъ, (къ nȣ se maї щiea nimiк de ощiле тȣрчещї maї mȣлтȣ de o лȣnъ de zi-ле;) съ'ї spȣе алтеле, ꙗр nȣ adевърȣл. Шi ꙗȣ dat banї, ȣnde'ї вор sta каi съ кȣmпере алцiї, шi аша аȣ фъкȣt. Къ mергъndȣ ла Iашї, л'аȣ кemat Antonie Bodъ de л'аȣ ѫntребat, ел аȣ spȣs къ аȣ ѫnкȣnџȣрat Леашъї пре Тȣрчї, de nȣ se щie maї sкъпава вре ȣnȣл. Deчiї ꙗр saȣ dȣs ѫnainte, шi аȣ ажȣnsȣ ла Odрiнȣ, ȣnde ера Ѫmпъратȣл, чi mергъndȣ кȣ кърцiле ла Bizipȣл Кiпрȣлiоглȣ, кȣm пȣtea фiindȣ idpoпiкos, аȣ чitit кърцiле, шi de бȣкȣрie къ s'аȣ фъкȣt паче, л'аȣ dърȣit кȣ 200 de галбenї шi ѫndatъ л'аȣ tpimis ла Ѫmпъратȣл кȣ кърцiле, шi ашъжdереа л'аȣ dърȣit. Dȣпъ кътева часȣрї dар ꙗȣ венit кърцї дела Antonie Bodъ, каре sкрiеа повещiле че ле аȣzise дела Mateї Къпitan Кърътidъ, dечї ꙗр кemъ пе Кърътidъ de'л maї ѫntребъ, ел dечї spȣse adевърȣл шi кȣm къ ел аȣ spȣs ачеале ворве лȣї Antonie Bodъ. Deчї ѫndatъ венiръ кърцї шi дела Sараsкерȣл, шi дела Xanȣл, sкрiindȣ tot de паче, ка шi але Dȣкъї Bodъ, шi аȣ ръmas de окаръ Antonie Bodъ, фъкъndȣл шехер оглаn minчinos, ꙗр Dȣка Bodъ аȣ ръmas лъȣdat, шi ѫn sкȣртъ вреame s'аȣ ѫntорsȣ ла sкаȣnȣл лȣї. Ѫntрȣ ачеastъ ощiре, пentрȣ niще лemne de nod, черъndȣise шi ръndȣindȣ пре Тȣdораn Кълȣчерȣ съ ле adȣкъ, шi nепȣtъndȣле adȣче кȣръndȣ ла вреame л'аȣ ѫnџenȣкeat Dȣка Bodъ съ'ї tae капȣл, dар л'аȣ ертat; ꙗр ел вiindȣ ѫn царъ s'аȣ кълȣгърit, n'аȣ врȣt съ maї фie mipean. Каїmaкamї аiчea ѫn царъ лъsase пре Георге Банȣл Бълеаnȣл, пре џinеperisъȣ Xpizea Bistiep, пре Staїко Пахарniк, карiї аȣ

ешъt ꙟnaintea Domnȣлȣї кȣ sлȣжitopime, шi кȣ чin-
ste аȣ ꙟntpat ꙟn Бȣкȣpeщї.

Ꙟntp'ачest an ш'аȣ ꙟnoit Dȣка Bodъ Domnia de ал tpeiлea an, dȣпъ кȣm epa obiчeюл, adȣкъndȣї кафtanȣл Лaskapaкe Poset шi кȣ ȣn агъ mape, ꙟnaintea a кърȣia л'аȣ eшit Domnȣл кȣ боюpiї, кȣ sлȣжitopimea, adȣкъndȣл кȣ чinste ꙟn Бȣкȣpeщї, шi ꙟmбpъкъndȣ кафtanȣл, dȣпъ че аȣ чitit бapatȣл de Domnie, аȣ dat кȣ 12 tȣnȣpї, шi sлȣжitopimea кȣ пȣшчiле. Deчї aшa tpeкъndȣ anȣл кȣ пaчe, npimъbapa beni поpȣnкъ Domnȣлȣї sъ meapгъ кȣ Тȣрчiї ла oaste ла Чехpin, че epa чetate sȣnt mъna Moskaлiлop, ла кapе dȣкъndȣse ꙟnȣщin o аȣ бътȣt; чi аȣ benit Kazaчї, mȣsкалї ка пъsinȣл, кърора nentȣtъndȣ sъ ле stea ꙟmnotpibъ, аȣ лъsat чetatea шi noantea аȣ фȣџit кȣm аȣ пȣtȣt, benindȣ чineш пpe ла лoкȣpiле лоp. Deчї tpeкъndȣ ал natpȣлea an aшa, npimъbapa iap фак Тȣрчiї maї mape гъtipe de Чехpin, шi mepџe ꙟnȣшї Bizipюл Кара-Mȣstaфa Паша, шi nopȣnчeaщe шi Dȣкъї Bodъ sъ meapгъ шi Antonie Bodъ deла Moлdoва, шi aiчea ꙟn џapъ лasъ Kaїmaкamї npe Шърban Лoгoфътȣ Kantaкozino, npe Хpizea Bistiep, npe Iopdaкe Pȣset Posteлnik, npe Staїко Пахаpnik, sъ noapte гpiжъ цъpъї, шi de nopȣnчiле ꙟmпърътeщї; къ Ꙟmпъратȣл Sȣлtan Мехmet benise ꙟn bapa ачeea ла Dъpȣstop пъnъ s'аȣ isпpъbit кȣ Чехpinȣл. Deчї mepгъndȣ Dȣка Bodъ ла Tirina, аȣ гъsit npe Bizipюл depколо de Nistpȣ шi л'аȣ фъкȣt чinste кȣm s'аȣ къzȣt, шi л'аȣ ꙟmбpъкat Bizipюл кȣ кафtan, шi npe боюpї. Deчiї n'аȣ шъzȣt mȣлtȣ, чi аȣ пȣpчes neste къmпiї, фъръ лeamne, фъръ апъ, пъnъ аȣ sжȣnsȣ ла Бȣх, ла Коюл Гечеt, аколо sаȣ гъsit апъ, de аколо iap n'аȣ гъsit

апъ нъпъ ла Чехрін. Dака аŭ sosit аколо о аŭ ɪнчепът a бate чetatea кт тꙋнꙋрі, кꙋ кꙋmбараде, dap ші den toate вітежаще se вътеа, кът 63 de zіле аŭ ціnꙋt. Чі нaтъ къ simціръ oщіле moskічещі венite ла Nіпрꙋ, sъ аꙋzіеа тꙋнꙋріле, къ den Чехріn пънъ ɪn Nіпрꙋ este кале de 3 чеasꙋрі. Чі фъкꙋse Рꙋmъnії doъ nodꙋрі, Молdовенії нар doъ, песte апа Tismenꙋл, че ера лъпгъ Чехріn, блъtoasъ ші nороіоасъ, пе ачелеа аŭ трекꙋt oщіле Тꙋрчещі ші Тътърьщі, ка sъ опреаskъ пе Moskалі пъпъ вор лꙋа чetatea; dap n'аŭ пꙋтꙋt, къ'ї ɪmпꙋшка, ɪї оmоръеа, ші nічі кꙋm пꙋ пꙋтеа sta ɪnaintea лор, чі аŭ dat dosꙋл sъ треакъ ла nod. Dap Візірꙋл пꙋsease пazъ ла nod, Іnічері, Паші, Domnії amъndoї, sъ nꙋї ласе; dap sтръпгъndꙋse oщіле toate аŭ dat пъвалъ песte чеілалці Тꙋрчі, ші аŭ трекꙋt nodꙋл denкоаче, Тътарьі ка dіеаволії da пen Tismen, ші тречеа ꙋnії, алціі se ɪпека. Ші аŭ венit Moskалії лъпгъ Чехріn, фііndꙋле кап Рamadanoske, ші о sъптъmъпъ аŭ шъzꙋt Moskалії denколо de апъ, ші Тꙋрчії denкоаче despre чetate бътъndꙋо, ші ла sъптъmъna Dꙋmіnікъ ɪnamіezі, аŭ лꙋat Тꙋрчії чetatea. Zік чеї maї mꙋлці, къ аї лꙋat Рamadanoske баnї mꙋлці dела Візірꙋл ші аŭ лъsat de аŭ лꙋat чetatea, каре ɪnцелегъndŭ Царꙋл Moskалꙋл аŭ tonit аꙋр, ші наŭ върsat пе гът, ші ачел sфършът аŭ dat Рamadanoske; нар Візірꙋл saŭ ɪntopsŭ бꙋкꙋръndꙋse, трімiцъndꙋї ɪmпъратꙋл кълъч ші кафtan. Чі ла ɪntoарчере, тꙋрбꙋрase Каntакоzіnії пре oamenії църъї, ɪndemнъndꙋї sъ пъраskъ пре Dꙋка Водъ ші пре Гречі ла Візірꙋл, къ mъпъпкъ цара ші алtеле. Ші авеа пре ꙋnії пріеції de'ші ɪnцелецеа кꙋ еї: Баnꙋл Міleskꙋл, Dꙋmітрашко Корвеапꙋл, Параskіва Болiщеаn, карії венise

кꙋ Кꙋчꙋк Імбріхорꙋл ꙟnaintea Bizipꙋлꙋї, ла Ледіж-па лъпгъ Бꙋх. Чеіалалцї s'аꙋ пъzit maї bine, іар Болішеапꙋл ꙋmблъndꙋ кат блеstemъцеще, л'аꙋ npinsꙋ Dꙋка Bodъ ші л'аꙋ бъгат ꙟn обеzї, ші л'аꙋ mꙋstpat, апої л'аꙋ sлобоzit dꙋпъ че аꙋ benit ꙟn царъ. Ꙟnsъ daка am трекꙋt Nistpꙋл пе ла Sopoka, пе о къmпіе, se черꙋ Dꙋка Bodъ sъ'л лase sъ mearгъ ла skaꙋn, ші л'аꙋ sлобоzit, пре кареле ꙟmбръкъndꙋл кꙋ кафtan, ші пре боіарї, леаꙋ dat кале ꙟn царъ, іар пре Лаџкараке Sпъtap л'аꙋ ꙟnkis Bizipꙋл, de mꙋлte жълбї че аꙋzise dела Kantakozinї, ші dела алцї че ера кꙋ Kantakozinії ла о ворвъ, ші кꙋ кіелtꙋіалъ л'аꙋ skos Dꙋка Bodъ de аꙋ benit ꙟn царъ. Dꙋка Bodъ mepгъndꙋ пъпъ ла Іашї, benії beaste den царъ, къ Padꙋл Крецꙋлеskꙋл кꙋ toatъ каsa лор, аꙋ фꙋџit ꙟn Apdeaл, de аколеа den tabъръ фꙋџі ші Bintілъ Корбеапꙋ Пъхарпікꙋ, Пърбꙋл Postелпікꙋ фечор Крецꙋлеskꙋлꙋї ꙟn Apdeaл, трекъndꙋ пе ла Tpotꙋш. Ачеaste tꙋрбꙋрърї въzъndꙋ Dꙋка Bodъ, гъteaще пре Kostandin Бръпковеапꙋл че фꙋsease в. Логофът maї nainte, ші'л tpimite кꙋ кърцї ла Крецꙋлеskꙋл sъ'л ꙟntoapкъ, кареле biindꙋ пъпъ ла Sъpata, ꙟл ꙟntъmпіпъ ꙋn пъркълаб ал лꙋї Шърбап Логофът deї sпꙋпea къ аꙋ фꙋџit Шърбап Логофът кꙋ toatъ каsa лꙋї ла Рꙋшчꙋк, чі лasъ Бръпковеапꙋл калеа Apdeaлꙋлꙋї, ші se dꙋче dꙋпъ ꙋпkisъꙋ Шърбап Логофът. Dꙋка Bodъ biindꙋ пъпъ ла Бърлad, іар алцї олъкарї bin de sпꙋп къ аꙋ фꙋџit Шърбап Логофът кꙋ toatъ чіmetiea лор. Dечї biindꙋ mъхnit пъпъ ла Фокшапї, tpimite пре Kostandin Stoлпікꙋ кꙋ кърцї, sъ mꙋпчаskъ sъ ꙟntoapкъ пре Шърбап Логофътꙋ, ші іаꙋ dat ші пре Iane Рошка om ал Dꙋкъї Bodъ кꙋ mꙋлte фъгъdꙋеле, каре mepгъndꙋ

аколо ші ꙟпреꙋнъndꙋse фраціі, аꙋ dat ръспꙋnsꙋл, къ ніčі ꙋniі нꙋ se вор maі ꙟntoарче, чі se вор dꙋче ла Візірюл. Къчі ка ачeste ꙋmблete, de de mꙋлtꙋ ле ꙋmбла Kantakozinii, de tꙋрбꙋра oamenii църыі, ші пъръеа пре Domnꙋ, ші еі ꙟнкъ фъкꙋse жалбъ Візірюлꙋі Кара Мꙋstaфа Паша пріn mіжлокꙋл ꙋnꙋі tꙋркꙋ че'і zічеа Ферфаціхл, кареле ші ръспꙋnsꙋ іаꙋ dat лꙋі Шърван Логофътꙋ, ка sъ se dꙋкъ sъ'л факъ Domnꙋ пentrꙋ къ'і ера пріеten, кꙋm am skpis ꙟndъръt. Dечі ꙟndatъ че аꙋ mepsꙋ іаꙋ фъгъdꙋit sъ'л факъ Domnꙋ, ші sъ пꙋte пре Dꙋка Bodъ ла Молdова, къ mazълise Тꙋрчіі пре Antonie Bodъ Pꙋset, кꙋчі нꙋ врꙋsea-se sъ dea бані ꙋnꙋі Агъ ал Візірюлꙋі кꙋndꙋ аꙋ чеpꙋt, кареле ажꙋнгъndꙋ Кехаеаоа Візірюлꙋі, іаꙋ фъкꙋt ачasta de л'аꙋ mazълit. Dꙋка Bodъ ꙟнкъ нещііndꙋ къ ва sъ пꙋе Domnꙋ пре Шърван Логофътꙋ, аꙋ tрimis боіарі кꙋ пъръ asꙋпра лꙋі Шърбан Логофът; dap nimік н'аꙋ фолоsit, къ ꙟndatъ че аꙋ sosit Візірюл ла Odріꙋ, іаꙋ dat Domniea, ші пре Dꙋка Bodъ л'аꙋ mꙋtat ла Молdова. Боіаріі dap че ера tрimiші de Dꙋка Bodъ, чеі maі mꙋлці s'аꙋ ꙟнкінat лꙋі Шърван Логофътꙋ, нещііndꙋ чеале че вор sъ паць пре ꙋрmъ, іар Івашко Кръчерюл Бълеанꙋл, ші кꙋ Stаікo Пахарнікꙋ аꙋ фꙋціt ла Молdова, іар Шърбан Логофътꙋ аꙋ венit Domnꙋ ꙟn skaꙋn пе ла Боботеазъ

Domniea лѹĭ Шърбан Бодъ л. 7187.

Шърбан Бодъ Домнѹ̆. — Шърбан Бодъ se дѹче ла oaste ла Доганкале. — Дростлѹĭ ĭĭ tae капѹл Шърбан Бодъ. — Дѹка Бодъ гъteщe овъцѹ̆ лѹĭ Шърбан Бодъ ла Iaшĭ, iар ел нѹ прiimeщe. — Шърбан Бодъ ѫнкide пе Бълкѹл Ворнiкѹ, пе Петрашко mѹнчit ѫл sпънzѹръ ла Snearoв. — Шърбан Бодъ пе Бълкѹл Ворнiкѹл ѫл omoаръ ла Snearoв. — Молдовенiĭ se sфътѹеskѹ̆ sъ omoаре пе Дѹка Бодъ. — Дѹка Бодъ прinde пе 3 боiарĭ че аѹ̆ фostѹ̆ maĭ ѫnainte вiноваці шiĭ taie. — Шърбан Бодъ ѫнкide пе Хрizea Bistiерѹ̆ шi'л предъ. — Шърбан Бодъ къzneщe шi omoаръ пе Хрizea Bistiерѹл. — Bistiереаsa Хрiziĭ Bistiерѹ̆ кѹ копii фѹџе ла Молдова. — Шърбан Бодъ sпънzѹръ пе Радѹл Bistiер Окнарѹ̆. — Шърбан Бодъ арѹнкъ ѫntр'о окнъ mѹstie пе фечорѹл Дростлѹĭ Sърдар. — Шърбан Бодъ греле дъждiĭ skoate. — Шърбан Бодъ mѹлte реле фаче ѫn царъ. — Дѹка Бодъ den Молдова se дѹче ла Царigrad de'шĭ ѫnoеще Домniea шi iea шi Хътmъniea Казачiлор. — Дѹка Бодъ вреа sъ dea пе фiеsa ѹнѹĭ Грекѹ̆. — Дѹка Бодъ дъ пе фiеsa фъръ вoie дѹпъ Щефан Беizadea. — Шърбан Бодъ ѫnoеще Домniea. — Тѹкелi фаче oaste ла Neamцĭ кѹ ажѹtорѹл tѹрчiлор. — Ан 1683 Sѹлtan Mexmet рiдiкъ oaste asѹпра Nemцiлор. — Bizirѹл bate Бечѹл. — Краiѹл лешъsкѹ̆ вine ажѹtор Nemцiлор. — Nemцiĭ, Леашiĭ bat пе Тѹрчĭ ла Бечѹ̆. — Sѹлtan Mexmet ѹчiде пе Bezirѹл. — Diван че аѹ̆ авѹt Шърбан Бодъ кѹ Дѹка Бодъ ѫnaintea Bezirѹлѹĭ. — Петречеsко Бодъ вine ла Молдова Домнѹ̆ dела Леашĭ. — Ощiле лешъцĭ ѫnкѹнџiѹръ пе Дѹка Бодъ. — Робеsкѹ̆ Леашiĭ пе Дѹка Бодъ. — Тътарiĭ гонеsкѹ̆ пе Казачĭ, пе Молдовенĭ den Бѹџеакѹ̆. — Дѹmitрашко Бодъ se пѹне Домнѹ̆ ла Молдова. — Фоamete mаре ла Молдова. — Дѹка Бодъ se tокmеще кѹ Краiѹл sъ se ръsкѹmпере. — Дѹка Бодъ moаре de гравѹ̆. — Баniĭ Дѹкъĭ Бодъ ĭĭ iаѹ̆ Ѹнгѹрiĭ. — Папа Бѹчеsкѹ пъраще ла Тѹрчĭ пе Шърбан Бодъ. — Шърбан Бодъ merџe ла oaste ла Каmeniцъ кѹ Sѹлiman Паша. — Nemцiĭ iар bat пе Тѹрчĭ ла Ostporon. — Шърбан Бодъ пiзълеще пе Дѹmitрашко Бодъ den Молдова. — Кантеmiр se пѹне Домнѹ̆ Молдовiĭ.

Маре шi ѫntѹnекат нор шi плin de фѹлџере шi de tръsnete аѹ̆ кълѹt пе цара Рѹmъneаskъ кѹ Шърбан Бодъ, кареле ка кѹ неще tръsnete кѹ ръotatea лѹĭ аѹ̆ sпаrtѹ̆ шi аѹ̆ dezръдъчinat nenѹmърate каse de боiарĭ шi de sлѹжitорĭ шi de sърачĭ, шi пре mѹлцĭ

аѵ omopъt кѵ mѵлte феалюрї de kazne, шi юѵ sъръчit кѵ mѵлte фелюрї de nedense, прекѵm maї жos ва аръta. Чi dap пentpѵ пъкаtеле оаmeнiлоp, saѵ пentpѵ алte жѵdeкъцї каpe sinгѵp Dzeѵ щie аѵ лѵat Шърван Bodъ Domniea църїї Рѵmънещї. Чi maї nainte аѵ tpimis пе Kostandin Брънковеанѵл nenotъsъѵ кѵ Skimniar, ка sъ апѵче skaѵnѵл шi sъ ръdiче пре Dѵка Bodъ sъ'л dѵкъ ла Moлdова, шi порѵнчise sъ фie Kaїmaкamї кѵ Badea Bopnікѵ Бълъчеan шi кѵ Xpizea Bistiep, шi sъ ѫmблънzeaskъ nopodѵл, atъt пре чeї mapї, кът шi пре чeї miчї, шi sъ se бѵкѵpe, шi sъ se веселeaskъ тоцї de венipea Domnѵлѵї, шi аша аѵ фъкѵt къ кѵ тоцiї se бѵкѵpa, шi mѵлцї (кѵm аѵzeam) каpe nѵ авеа віn, веа апъ пentpѵ sъnъtatea лѵї Шърван Bodъ, шi жѵка, шi кiхea, atъt ѫї amъцise пре тоцї ѫп боеpiea лѵї, кът ѫї opвise de nѵ щiea че фак, чi бѵкѵpia лоp s'аѵ ѫntopsѵ ѫndъшъptѵ шi ла mape ѫntpistape. Ѫnsъ віinлѵ Брънковеанѵл кѵm s'аѵ zis, шi dѵкъndѵse Dѵка Bodъ den skaѵn, аѵ tpimis Kaїmaкamiї deaѵвenit Doamna лѵї Шърван Bodъ шi mѵmъsa Doamna Iлinка deла Рѵшчюк, ешъndѵї боюрї шi жѵпънеase ѫnainte. Dѵпъ ачеea шi Domnѵл аѵ венit пънъ ла бобоteazъ, de аѵ ѫntpat ѫn skaѵn, кѵ nomnъ mape, прекѵm este обiчеюл Domnілоp. Deчї dentъю кѵ блъndeaце s'аѵ аpъtat тѵтѵpop, боepindѵ шi пре чeї че nѵ'ї юбіea, пепрѵ пpiчina ачeasta, къ doap ap adѵче шi пе Івашко Клѵчер Бълеаnѵл шi пе Staїко Пахарпiк, пpiвeцiї че еpa ѫn Moлdова, шi аша аѵ tpeкѵt кътъва вpeame. Deчї пpimъвapa юѵ венit sъ meapгъ ла оаste, sъ факъ о чetate Dorankaле, шi гъtindѵse s'аѵ dѵs кѵ Tѵpчiї, шi фъкъndѵse чetatea s'аѵ ѫntopsѵ ѫndъpъt ла skaѵn. De aкѵm ѫnainte se

ѫнчеп dѕреріле, къ ла ѫntoарчере аѵ zis Dросѕлѕі Sърdар, съ se гътеаskъ съ меаргъ ѫn царъ маі nainte кѕ треві, ші л'аѵ гътit ші ѫаѵ dat кърці ші slѕжitорі, ші пе Аліверde тътарѕл, кѕ кьціва Тътарі tot тълхарі, ші'л ѫnвъца ѫn таіnъ съ'л dѕкъ пе ла Бърлаd, ші съ'л dea ѫn лаtѕрі de dрѕm съ'і tae капѕл, ші съ'і ѫа капѕл пentрѕ кредinцъ, ші съ se факъ Аліверde къ аѵ прібеціt ѫn Бѕцеак, ші пъnъ nѕ'л ва кіема Domnѕл кѕ кърці съ nѕ віе: ші віindѕ съ zікъ кътре вощарі, къ аѵ фѕціt Dросѕл Sърdар. Ачеstѕ мешеshѕг фъчеа, ка съ nѕ se sперіе вощаріі съ фѕгъ. Dѕпъ че аѵ sosit Шърван Bodъ ла Іаші, л'аѵ пофtit Dѕка Bodъ съ'л osпетеze, ѫnкъ dепре кале ла ѫntoарчере, ші фъгъdѕise Шърван Bodъ, къ ва мерџе ла osпъцѕ. Ші s'аѵ гътit Dѕка Bodъ de osпъц, кѕm saѵ къzѕt; ѫар кънdѕ аѵ фostѕ ѫn zioa ачеea s'аѵ рьdікаt Шърван Bodъ ші аѵ пѕрчес sпре царъ, ші n'аѵ пріімit osпъцѕл. Прічіna ачеasta ера, къ авеа nъdежde съ ѫа пре прібеці, орі кѕ вое, орі ѫn пѕтере; dар Dѕка Bodъ неврънdѕ съ факъ обічеѫѕ рьѵ ка съ'і dea, леаѵ dat кале de s'аѵ askѕnsѕ. Ачаsta аѕzindѕ Шърван Bodъ, къ nѕ sъnt ѫn Іаші, чі s'аѵ askѕnsѕ ла царъ, n'аѵ пріімit нічі osпъцѕл, чі аѵ венit ѫn царъ; Dѕка Bodъ ѫnкъ ш'аѵ stрънsѕ вощаріі лѕі, de s'аѵ osпъtat ѫn toatъ zioa ачеea, кѕ zікътѕрі, кѕ тѕпѕрі. Іар Шърван Bodъ віinдѕ ла Фокшані аѵ порѕнчіt de аѵ ѫnкіs пе Вълкѕл Ворnік ла Бѕкѕрещі, ші dѕпъ че аѵ венit ѫn skaѕn, аѵ trimis пре Гінеа Къпitan, кѕ 30 de slѕжitорі, de аѵ лѕat пе Пътрашко Ѹрzічаnѕл, de л'аѵ dѕs ла Sneагов мънъstiре, аколо кѕ мѕnчі гроаzniче мѕнчіndѕл л'аѵ sпъnzѕрат. Іар пе Вълкѕл Ворnік, л'аѵ жѕdекат ѫn мѕлte рънdѕрі, dар фъ-

ръ nічĭ о кȣвіinцъ ера жȣdекъціле, къ вinъ nȣ'ĭ а-
фла nimік, прекȣm nічĭ алtора, шi dȣпъ кътева жȣ-
dекъцĭ че ꙗŭ фъкȣt, л'аŭ mȣtat ла Sneагов, шi ако-
ло л'аŭ оmорът кȣ mȣлtе kazne. Ꙟntр'ачеste времĭ
шi Dȣка Bodъ ла Молdова аŭ авȣt гълчавъ desпре
боꙗрiĭ лȣĭ, каре кȣ ꙟndemпътȣріле лȣĭ Шърбан Во-
dъ, (прекȣm пе ȣрmъ s'аŭ dовedit,) s'аŭ sфътȣit вое-
рimea, sъ se sкоале asȣпра Domnȣsъŭ sъ'л оmоаре
пе dъnsȣл шi пре toatъ каsa лȣĭ. Шi фъкъndŭ пе-
четea лȣĭ Dȣmitрашко Bodъ, каре ера mazъл ꙟn Ца-
рігрad, аŭ печетлȣit кърцĭ, шi sкріеа кълърашілор
шi алtор слȣжitорĭ, ка desпре партea лȣĭ Dȣmitрашко
Bodъ, кȣm ꙗŭ dat Ꙟmпъратȣл Domniea, чi sъ meаргъ
sъ прinzъ пе Dȣка Bodъ, sъ'л ꙟnкizъ ла Sȣчавъ. Шi
аŭ mерsŭ ꙟn Иordan кȣ кърціле шi алtŭ боꙗр de
леаŭ dat Лепȣшneanілор шi Орхіꙗнілор, шi s'аŭ ръ-
dікat кȣ тоцiĭ de аŭ венit пън ла Цȣцора, аколо tъ-
бъръndŭ s'аŭ dȣs къпitanіĭ sъ ꙟntреабе пе Хаtmanȣл
Бȣхȣш че ꙟnвъцътȣръ ва sъ ле dea, шi фiindŭ Хаt-
manȣл кȣmnat кȣ Dȣка Bodъ, шi неціindŭ de ачаsta
nimік, ꙟndatъ s'аŭ dȣs ла Domnȣ, шi ꙗŭ sпȣs пове-
stea, шi аȣzindŭ Dȣка Bodъ deла Хаtmanȣл, прічепȣ-
ръ къ este фіклешȣг, шi ꙟntрebъndŭ чine ꙗŭ ръdікat,
еĭ аŭ sпȣs, кȣtаре боꙗрĭ шi кȣtаре. Deчĭ гъteаще
Dȣка Bodъ пе Гіоргіцъ Stолnік Чȣdin шi'л tрimite
кȣ mȣлцĭ слȣжitорĭ, шi прinдŭ пре ачеĭ боꙗрĭ, шi
ꙟnцелегъndŭ dела dъnшїĭ, къ Гіока Bistіер чел mаре
аŭ фоstŭ капȣл sфатȣлȣĭ, ꙟл ꙟnкide шi пе dъnsȣл,
mъкар къ тоцĭ ера amesteкацĭ, афаръ de Хаtmanȣл
Бȣхȣш, шi Мірон Логофът; dар пentрȣ sъ nȣ se фа-
къ zарвъ mаре, ꙗŭ tъꙗt пре ачеꙗ, nȣmаĭ пре ачещĭ
3 боꙗрĭ каре am sкріs maĭ sȣs къ ꙗŭ ꙟnкіs, пре ачеща

кaŭ жudekat, ші кaŭ skos înaintea порціĭ, ші леaŭ тъкat капетеле. Аколо кънdŭ вреа съ'ĭ tae, аŭ zis ачеĭ doĭ: съ tae întъкŭ пре Гіока, къ ел аŭ фъкut ачasta, ші ел вреа съ фіе Domnŭ; ші аша аŭ фъкut къ întъкŭ пре dънsул л'аŭ тъкat, апоĭ пре ачеĭ doĭ бокaрĭ. Dечĭ чеілалцĭ тоцĭ s'аŭ апъzat.

Іар аічеа în царъ Шърбап Bodъ пре ла sфеtі Teodор, în sъптъмъпа чеа маре а лъsatулуĭ de sek de postул чел маре, аŭ înkis ші пе Хрizea Bistieр, пuinduĭ прічіпъ съ ка seama de вistiepie, пъdъждuindŭ къ ва гъsi банĭ тъпкацĭ аĭ църъĭ ла ел, каре лuпduĭ бокаріĭ луĭ Шърбап Bodъ seama, înкътва вреаме, s'аŭ афлат аĭ Хрizіĭ Bistieр банĭ кіелтuіцĭ пентру царъ тал. 30000, каре възъпdŭ Шърбап Bodъ, къ нічĭ ку ачеаsta пu'л поате довеdi съ'ĭ факъ ръŭ, аŭ înчепut алта, аŭ zis de zахараоа че s'аŭ dus ла Каменіцъ, прекum ар фі фоst реа, ші орĭ вuпъ, орĭ реа de аŭ фоst, о dedese бокаріĭ ші рudеле луĭ, кар ел пumaĭ Хрizіĭ Bistieр îĭ гъsea віпъ, ші каŭ dat порuпкъ съ плineaskъ ачеĭ тал. 41000 deла каsа луĭ, ші'л мuпчеа ку мuпчĭ гроаzпіче. Dечĭ че съ факъ tікъіtул, de певое saŭ îndatорit, ші аŭ dat ал луĭ че авеа, ші ш'аŭ вuпdut sателе, ші мошъіле, ші цігаnіĭ, ші аŭ плinit банiĭ. Dupъ че аŭ dat Хрizea Bistieр ачеаstъ sumъ de банĭ, че s'аŭ zis маĭ sus, л'аŭ skos dела înкisoаре (ку че sокоteалъ, Шърбап Bodъ ва щі ші sufлетул луĭ,) ші пumaĭ 11 zіле л'аŭ лъsat sлобоd, dар ку пазъ de depapte съ пu se прічеапъ, ші кар л'аŭ înкis, ші ла adoao înкisоаре маĭ мulte каzпе каŭ фъкut, ші мulte отръвĭ каŭ dat съ'л омоаре; dар пu'л putea оморъ ку отръвіле, прекum întр'о skрisоаре а Хрizіĭ Bistieр s'аŭ възut skрisъ ку мъпа

лѹї, кѫte фелюрї de otрѫвї ѭаѹ daт, шi пѹ'л пѹtea оморѫ, каре вѫzѫndѹ кѫ кѹ ачеstea nimiк пѹ поate фаче воea лѹї, кѹ алtѫ moapte гроаzпiкѫ л'аѹ оморѫt, de ш'аѹ плinit воea tipѫniei лѹї. Жѹпѫneasa dap шi копiiї рѫmѫindѹ ла sѫрѫчie, ѭap пѹ ѭаѹ лѫsat ѫn odixпѫ, чi tot deaѹna se афла ѫn пazѫ de sлѹжitopї, шi zioa шi noaпtea, шi ле черea банї пеn tрег; eї вѫzѫndѹ кѫ пѹ вор maї пѹtea трѫi, шi ѫнкѫ афлѫndѹ ѹniї алцiї кѫ вор sѫ пiарѫ, аѹ лѹat пре Dzeѹ ѫntр'ажѹtорюѹ шi пеntре пazпiчiї че ера ѫmпрежѹрѹл касiї лор, аѹ ешѫt, шi пѹ ѭаѹ прiчепѹt, орбindѹї Dzeѹ, шi аѹ ѫнкѫлекаt de кѹ seapѫ, шi пе ла miezѹл попцiї аѹ трекѹt Dѹпѫреа пе гiацѫ ѫn цара Тѹрчеaskѫ. Adoaozi ѫnцелегѫndѹ Шѫрбan Bodѫ de фѹга лор, s'аѹ tѹрбѹрat фоарtе ка ѹn лѹп tѹрбat че ера, шi ѫn toate пѫрцiле аѹ tрimis кѫпitanї кѹ sлѹжitорї sѫ'ї прinzѫ, s'аѹ sѫї omoaрe орї ѹnde'ї ва ажѹnџe, dap трекѹse кѹ ажѹторюѹл лѹї Dѹmnezeѹ шi пѹ ѭаѹ гѫsit; мѫкар кѫ шi ѫn цара Тѹрчеaskѫ аѹ tрimis гonaчi, шi фѫгѫdѹеле ла Пашї, ла Мѹseлimї, ла Kadiї, ка de'ї вор прinde sѫ ле dea marї dapѹрї. Dap ѹnde ва Dzeѹ sѫ пѫzeaskѫ, omѹл пѹ поate sѫ stpiче, чi аѹ sкѫпat, s'аѹ dѹs пе ла Odpiюѹ, шi ла Цapiгpad, шi de аколо ла Molдова ла Dѹка Bodѫ, шi ла чеiлалцї боюрї прiбецї че ера аколо фѹџiцї de фрiка лѹї Шѫрбan Bodѫ. Ачаsta аша трекѫndѹ, Шѫрбan Bodѫ пѹ ѫnчеta de a фаче рѫѹ кѹ морцї, кѫ ѫntр'алdoiлеа an ачеsta аѹ tрimis шi пе Радѹл Bistiep окпар de л'аѹ sпѫnzѹpat ѫn tѫргѹл Окпеї de noapta kasiї лѹї, шi аѹ tрimis шi пе фечорѹл Dposѹлѹї Sѫрdap, tѫпѫр sѫракѹл, ла окпѫ, шi легat л'аѹ sлобozit ѫn окпѫ пѹstie, ачел sфѫршѫt аѹ лѹat tiкѫltѹл, фiindѹ гѫde

Ковza Dѫmitрашко Кѣпitаn. Маĭ авеа о фаtѣ Dроѕѫл, чі пentрѫ ка ѕѣ'ĭ ѕtinгѣ neamѫл лѫĭ, ші пе ачеа о аў оторѣt, tрimiцѣndў неще Ѕеĭmenĭ хоцĭ de аĭ лѫĭ. De ачеѕtеа мѫлtе фѣчеа Шѣрван Вodѣ, каре de ѕ'ар фі ѕкріѕ кѣtе ѫnа, пареmіѕе кѣ n'am авеа хѣрtіе ѕѣ ле рѣndѫim toate, кѣ de om nічĭ кѫm пѫ'ĭ ера міл ка de о пасѫре, ѫndat ѫл оторѣѧ; орĭ de аў авѫt вре о nізmѣ пе dѣnѕѫл den боѧріĭ лѫĭ, орĭ de і ѕ'аў пѣрѫt чева вѣпѫѧлѣ пе чіnева, орĭ л'аў пѣрѣt чіnева, прекѫm мѫлцĭ оаmenĭ рѣĭ ѕѫnt ѫn цара Рѫmѣnеаѕкѣ, ѫndatѣ фѣрѣ ѫntреваре, фѣрѣ жѫdекаtѣ ѫĭ оторѣеа tірѣnеаще. Пentрѫ dѣждĭ че ѕѣ зік, каре маĭ nainte, фѣрѣ кѣt щіў фоарte біnе, кѣ ѫn anѫл dentѣѧў аў лѫаt den царѣ 2000 de пѫнцĭ de банĭ, ѧр алdоілеа 3000, алtреілеа ші маĭ мѫлtў, кѣt рѣѕѫфлѫ боѧріĭ, ѕлѫжіtоріĭ, біріnічіĭ пѫ маĭ авеа, вѣtѫцĭ, кѣзniцĭ ѫn toatѣ времеа, ѫшĭ біndea моштѣіле, цігаnіĭ, віілe ші tot че авеа, de ле кѫmпѣра Шѣрван Вodѣ, ші аĭ лѫĭ; ѧр ѕѣрачіĭ плѣнцеа, плініеа tot че ле череа, кѣ ера легацĭ de ѕtѣлпіĭ че ера ѫnфіпцĭ ла пѫшкѣріе, ѫплѣѫntрѫ ші афарѣ, de'ĭ бѣtеа кѫmплit, пре боѧрĭ, пре кѣпitаnĭ, пре ѕлѫжіtорĭ, пѣn ѧў ѕѣрѣчіt пре tоцĭ, ші каре кѫm ѕкѣпа ѫmплеа цѣрѣле, каріĭ пѫ мѫріеа de бѣtѣĭ ѕаў de некаzѫрĭ. Ѫnѕѣ чеĭ че ера фѫгіцĭ ѫn Молdова, боѧрĭ, кѣпitаnĭ, ѕлѫжіtорĭ, ѕ'аў рѫгаt Dѫкѣĭ Вodѣ, фііndў Domnў Молdовіĭ, ѕѣ ле фіе ѫntр'ажѫtорѧў, ші еĭ ѕѣ меаргѣ ла Тѫрчĭ, ѕѣ факѣ жалвѣ de жафѫріле че фаче Шѣрван Вodѣ цѣрѣĭ, ші леаў dat ажѫtор банĭ ші оаmenĭ ѕѣĭ поарtе, ші ѕ'аў dѫѕ ла Царіград, dар n'аў фолоѕit nіmік, кѣ ѫntр'алtў кіп аў кѫрѕў лѫкрѫріле, прекѫm маĭ жоѕ ѕе ва арѣtа.

Ѧntр'ачеste вреамї аȣ венit порȣнкъ Dȣкъї Водъ den Молdова, съ меаргъ ла Поаptъ съ'шї ѫноѫаскъ Domniea, шi съ'ї dea шi Хъtmъпia църъї Къzъчещї, ка se stpънгъ пре Каzачї deпре ȣnde вор фi ръsiniцї, шi съ'ї ашаze пре ла локȣpiле лор; къ кȣ Хаtmani Каzачї нȣ фолоsiea Тȣрчiї, къ ȣniopї se ѫнкiна, алtе-орї se ръdiка кап, шi odiхпъ нȣмаї авеа. Чi аȣ sокotit de аȣ dat пре seama Domnȣлȣї Молdовеї, кареле мергънdȣ ла Цapiград, шi Domniea Молdовiї ѫаȣ ѫnoit, шi Хъtmъпiea Каzачiлор ѫаȣ dat, шi кȣ мȣлtъ чinste s'аȣ ѫntopsȣ ла цара лȣї. Nȣмаї мъхпiре авеа пentpȣ фiesa Каtpina, каре фȣsesъ маї nainte логоditъ dȣпъ Щефап Радȣлȣї Водъ Леоп, къ tрекъпd вреаме мȣлtъ логоdiцї, шi мȣpindȣ Радȣл Водъ аȣziea Dȣка Водъ, къ Щефап Водъ логоdпiкȣл феаtеї аре проаstъ полiтiе, чi вреа se stpiче логоdпа, шi съ dea пре фiesa алtȣеа, шi ѫнкъ adȣsease пре ȣп Іорdаке Мȣселim, Грек деla Цapiград, ка съ о dea dȣпъ ачеla фiindȣ воrаt, шi съ факъ пȣntъ. Чi ачеasta ѫnцелегъпdȣ Щефап Беїzdadea, къ ва съ i se мъpite логоdпiка, аȣ dat жалбъ ла Ѧmпъраtȣл шi аȣ фъкȣt ферman ла Dȣка Водъ, съ'ї dea пре фiesa лȣї, dака s'аȣ логоdit, шi съ о dȣкъ ла Цapiград; шi кънdȣ аȣ мерsȣ Dȣка Водъ ла Цapiград аȣ къȣtat съ dȣкъ шi пре фiesa, кȣ моашъsа Давiжоае, шi аȣ невоit Dȣка Водъ ѫn tot кiпȣл съ о мъntȣѫаскъ de Щефап Беїzdadea, dар п'аȣ пȣtȣt, чi ла ѫntoарчере кънdȣ аȣ венit ла Молdова л'аȣ лȣаt шi пре dъпsȣл. Дечї мергънdȣ ѫn царъ, аȣ фъкȣt пȣntъ dȣпре кȣм s'аȣ къzȣt кȣ toatъ цара, фiindȣ soлї деla Іашї, деla Ȣпгȣрї, деla Мȣntenї, шi ѫаȣ ѫmпреȣnat dȣпъ

леџе dѫпъ кѫm ера логоdiцї. Ѫntpѫ ачastъ dѫчере а Dѫкъї Bodъ ла Цаpigpad, шi боꙗрiї Mѫntenї, слѫжitopiї, къпitaniї, фъкъndѫse ка ла 300 de oamenї, шi авъndѫ кълъѫz пре Арташ Бѫрnaz Алiksandpѫ, аѫ пѫрчes de s'аѫ dѫs ла Цаpigpad, sъ факъ жалбъ пentpѫ ръotъцiле че фъчеа Шърбаn Bodъ църъї; ꙗр Шърбаn Bodъ ѫnцелегъndѫ de ачasta, аѫ tpimis боꙗрї de аї лѫї кѫ кърцї de пъра пре Dѫка Bodъ къ nѫ'л лаsъ ѫn паче, чi stpъnџе maprioлї шi'ї tpimite кѫ баniї лѫї sъ'л пъраskъ, шi алтеле ка ачestea. Deчї Bizipѫл фiindѫ пpieten maї бѫn лѫї Шървan Bodъ, de кът Dѫкъї Bodъ, аѫ порѫnчit прin Kaїmaкamѫл Dѫкъї Bodъ, sъ ѫntoapкъ oameniї ѫnanoї sъ nѫ ꙗsъ sъ пъраskъ пре Шърбаn Bodъ, къ пре ѫрmъ nѫ'ї ва фi bine. De ачasta ѫnфрiкоshъndѫse Dѫка Bodъ, аѫ порѫnчit tѫtѫpop de s'аѫ ѫntopsѫ ꙗр ла Молdова, dечї Шърбаn Bodъ ѫnoindѫшї Domniea аѫ ръmas ꙗр Domnѫ. Dѫка Bodъ den Молdова dѫпъ че аѫ фъкѫt nѫnta, s'аѫ dѫs ѫn цара Късъчаskъ ла Nemipова, ѫnde este skaѫnѫл Xatmaniлор; аколо аѫ пѫs Полковniчi, Жѫdeкъtopї, Логофецї, dѫпъ obiчеꙗpiле лор, шi neste toцї maї mape пре ѫn Iane Грекѫл, (adeкъ ѫn локѫл лѫї), кареле щiea лimба лор късъчаskъ преа bine, шi л'аѫ nѫmit Xatman, de каре лѫкрѫ s'аѫ бѫкѫpat фoapte mѫлtѫ Kazaчiї, шi пъnъ ла ѫn an s'аѫ stpъnsѫ de аѫ ѫmплѫt sateлеž, търгѫpiле de oamenї. Dѫка Bodъ dѫпъ аш'ъзъmъnтѫл че леаѫ фъкѫt, s'аѫ ѫntopsѫ ꙗр ла Iaшї.

Ѫntpѫ ачeste времї, шi Emepiкѫ Tѫкелi Грофѫл s'аѫ-ръdiкat кѫ о seamъ de Ѫnгѫрї ѫmпotpiва Nemцiлор, каре черъndѫ dела Tѫрчї ажѫтopѫ, (кѫ фъгъdѫꙗлъ къ ва ѫnкina цара че о ва dobъndi,) ꙗѫ dat Tѫр-

чiĭ ажȣторiŭ, шi den цара Мȣntenească оцĭ, кȣ Iаноцi Sърdар Коцофеанȣл, шi den цара Молdовеĭ оцĭ кȣ Гiоргiцъ Чiȣdin Sърdар, каре мȣлtе четъцĭ але лȣĭ аȣ лȣаt, шi маĭ мȣлtе але лȣĭ Ракоц, (цiindȣ ачеstȣ Тȣкелi мȣереа лȣĭ Ракоц Ференцĭ) шi леаȣ вȣпȣs sȣпtȣ asкȣлtареа лȣĭ, deчĭ вiindȣ toamna s'аȣ ꙟntopsȣ чiпешĭ пре ла локȣрiле лор. Dȣпъ ачеea кънdȣ ꙟntра ал чiпчiлеа an ал Domniĭ лȣĭ Шърван Bodъ, аȣ ръdiкat Sȣлtan Мехмеt Тȣркȣл oaste маре ꙟmпotрiва Nемцiлор, фiindȣ ꙟmпърат немцеsкȣ Леополdȣ, порȣпчiпdȣ Ханȣлȣĭ sъ ръdiче toatъ tъtъръмеа deпреtȣtindenea, ашъжdерea Тȣрчi dела ръсърit, dела апȣs аȣ ръdiкat, deчĭ Domniĭ Рȣмъпещĭ амъпdoĭ, Кранȣл Ȣпгȣреsкȣ шi Тȣкелi Графȣл кȣ oastea лȣĭ, шi tоцĭ s'аȣ ꙟmпреȣпat ла Белiградȣл tȣрчеsкȣ, акоЛо аȣ ръмаs ꙟmпъратȣл tȣрчеsкȣ, iар Кара Мȣstафа Вiзiрȣл лȣъпdȣ toate оцiле, s'аȣ dȣs dрептȣ ла Беч, ȣnde este sкаȣпȣл лȣĭ Кesар Леополdȣ, шi de toate пърцiле вътea четатea. Iар пре Тъtарĭ iаȣ slовоzit ꙟn прadъ, кът аȣ ажȣпsȣ кȣ кале de tреĭ zile маĭ sȣs de Бечiȣ, шi мȣлцiме de oameni аȣ tъiat шi аȣ робit; къ ера Nемцiĭ неꙟпвъцацĭ de а веdea робiпdȣ, чi шъdea tоцĭ цеп каsеле лор, пре кареле гъsindȣĭ, iаȣ tъiat, iаȣ робit кȣmплit. Леополdȣ Кеsарiȣл въzъпdȣ ачаstъ певое маре че къzȣse пре цара лȣĭ, неꙟпкреdiпцъпdȣse пȣмаĭ пре оцiле лȣĭ, аȣ tрimis de граб ла Sовеski Кранȣл Лешъsкȣ шi ла tоцĭ Леашъ кȣ рȣгъчiȣпе, sъ факъ вiпе sъ'л ажȣte ла ачаstъ прiмеждie че iаȣ венit, шi ꙟпdatъ s'аȣ ръdiкat Кранȣл кȣ 30000 de Леашĭ oaste алеаsъ, шi аȣ венit de s'аȣ ꙟmпреȣпat кȣ оцiле Nемцещĭ, фiindȣ кап tȣtȣрор оцiлор Кранȣл, s'аȣ порпit кътре Тȣрчĭ, пре карiĭ

гъsindъ'ї sъntъ Бечњ, прinzъndъ ші Търчії вeaste, s'aъ гъtit de ръsвоњ, ші леаъ ешът ънainte sъ пъ'ї лase sъ віе ла четате пънъ вор лъа четатea, къ о sлъві-se ръъ къ тъпъpї, къ лагоmъpї, чеї dedease ън 63 de ziле; dap нъ њаъ пътът опрі, чі dъndъ ръzвоњ ta-pe ън 5, 6 чеasъpї аъ віръіt крещiniї пре Търчї, ші аъ ънчепът a фъџі, ші a лъsa toate къте аъ авът, кор-търї, авъџiї, zахареале, dовitoaче, ші алтеле. Аколо аъ ръmas Iнічеpiї ън шанџърї, пре каpiї гъsindъї ощiле, пре тоџї њаъ омоpът ка пре неще dовitoaче. Dечї dъпъ izвъndъ аъ тpimis Кpањал ън четате, ші mape чinste њаъ фъкът ощiле, ші ънпреънъndъse къ Кеsapњл s'аъ sъpътat, ші ъndoitъ mълџъmitъ њаъ фъ-кът de ажъторњл че њаъ dat, ші dъpъindъл віне ън-пъpътеаще, s'аъ dъs ла џара лъї; њар Търчії de авіеа аъ лъat odiхnъ ла Белігрad, крещiniї н'аъ ънчетат, чі аъ maї лъat dела Търчї атънчї Ostpoгoнъл, Хатва-ръл, Sечетъл. Ѧmпъpатъл Търкъл фiindъ ла Odpiњ ші ънџелегъndъ de ачаstъ nenopoчipe че аъ авът ощi-ле лъї ла Бечњ, пъindъ віna Bizipњлъї, (каpe ші oastea ачаsta къ ъndemnapea лъї s'аъ фostъ фъкът,) ші ісnpъвї dъпъ пофtъ н'аъ авът нічї н'аъ фъкът, аъ тpimis ферman de л'аъ sъгpъmat, ші њаъ велit капъл, dъкъndъл nentpъ кpedinџъ sъ'л вazъ къ окiї лъї; њар ън локъл лъї аъ пъs Bizipњ пре Кара Iвpaim Па-ша Кaїmакатъл, ші ощiле s'аъ ръsinit ън epnatiкъ.

Maї nainte dap de nepipea Bizipњлъї, Шъpван Bodъ ші Dъка Bodъ, пачеа ші dpaгоstеа чеа minчinoasъ че о џinea ънtp'askъnsъ, атънчї аъ ешът ла ivеалъ, къ Шъpван Bodъ аъ tpas ла жъdeката Bizipњлъї пре Dъка Bodъ аpъnкъndъї пpiхъnї, къ аъ лъat den џa-ръ mълtе пънџї, Dъка Bodъ ънкъ аъ mъnчit de s'аъ

ꙟndpentat, ші аꙋ ръмаs Шърван Водъ ꙟndeшъртꙋ, ші л'аꙋ ꙟнкіs Візірюꙋл пentрꙋ о ѳeamъ de банї, ші неавъndꙋ съї dea, аꙋ фъкꙋt zапіs ла мъна Візірюꙋлꙋї, кꙋm мергъndꙋ ꙟn царъ съї tрімiцъ, ші аша л'аꙋ слобozit den ꙟнкіsoape; їар Дꙋка Водъ s'аꙋ dꙋs преn Аpdeал ла цара лꙋї, чі ші цара нꙋ о аꙋ гъsit прекꙋm о аꙋ лъsat, къ Молdовенії ш'аꙋ adꙋs Domнꙋ, den цара Лешаскъ пре Петречеїко Водъ, ші s'аꙋ невꙋnit кꙋ toцiї, adꙋs'аꙋ ші Казачї de s'аꙋ фъкꙋt маре гръmadъ ші s'аꙋ dꙋs ꙟn Бꙋцеак, (фііndꙋ Ханꙋл кꙋ Тътаръї ла Бечюꙋ,) de аꙋ фъкꙋt мꙋлte реале, пре Doamнъsa о аꙋ гъsit фꙋцitъ ла Бръілъ, de невоеа ръzmipiцiлор че se аџъцase ꙟn царъ, Дꙋка Водъ ꙟнкъ нꙋ кꙋteza съ меаргъ ꙟn sкаꙋn, фііndꙋ Петречеїко Водъ кꙋ оцііле аколо, чі шъdea ла Domneцї ла satꙋл soакръsa Давіжоаїї, пре кареле фъръ веаste аꙋ венit оцііле дела Петречеїко Водъ de л'аꙋ ловit ꙟn zioa de Кръчюꙋн къndꙋ шъdea ла masъ, ші фііndꙋ оцііле лꙋї ръsinite пеn sat пре ла razde ші нerata, л'аꙋ лꙋat de л'аꙋ dꙋs ꙟn sꙋs spre цара Лешаскъ. Каnї оцілор ера Dimidenski Регimentаpюꙋл дела Snetin ші Bainski непotꙋл лꙋї Петречеїко Водъ, ꙟntр'о sanie кꙋ пае л'аꙋ пꙋs, авъndꙋ нꙋmaї ꙋn ковор, ші о перnъ, ші 2 каї ръї, ꙋнꙋл негрꙋ, алtꙋл албꙋ, хаmꙋріле de teї, (den toatъ аверea лꙋї, кꙋ atъta л'аꙋ dꙋs ꙟn цара Лешаскъ.) Doamнъsa венise ла Фокшанї, чі аꙋzindꙋ de лꙋареа Domнꙋлꙋї, s'аꙋ dꙋs ꙟn цара Мꙋnteneaskъ, ачestꙋ sфършit аꙋ dat ші Дꙋка Водъ.

Іар Ханꙋл віindꙋ den oastea Бечюꙋлꙋї ꙟn Бꙋцеак, ші въzъndꙋ невꙋніiле Молdовенілор ші але Казачілор, че фъкꙋse ꙟn Бꙋцеак, аꙋ tрimis пре фiesъꙋ кꙋ Тътаpї ші їаꙋ ꙟmвꙋлzit пре Молdовенї ші пре Казачї

лънгъ Прѫt, аколо ꙗѹ tъꙗt, ꙗѹ робit, ꙗѹ ѫнекаt ѫn Прѫt, чеї пѫцinї че аѹ вкъпаt кѫm аѹ пѫtѫt, s'аѹ dѫs ла Іашї ла Петречеїко Воdъ, каре кѫ toцiї de фрiкъ аѹ лѫаt калеа Sѫчевiї фъръ zъбавъ, шi s'аѹ dѫs ѫn цара Лешаскъ. Ачаstъ iспрaвъ аѹ фъкѫt Молdовенiї кѫ Петречеїко Воdъ, къ аѹ фъкѫt певое църъї, ꙗр нiчї ѫn фолоs н'аѹ фъкѫt.

Тѫрчiї аѫzindѹ къ s'аѹ робit Dѫка Воdъ, аѹ пѫs Domнѹ Молdовiї пре Dѫmitрашко Воdъ, каре шi maї nainte аѹ фоst Domнѹ ла Молdова, dар реа кiвернiseалъ фъчеа църъї, къ ера ѫn om фъръ фрiка лѫї Dzеѹ, жѫкаш, кѫрвар, minчinos, шi алte реале авеа ѫntръпsѫл; къ оцiле ѫmблънdѹ пеn царъ аѹ аdѫs църъї mаре фоаmеtе, кът шi om пре om mънка. Чеї че аѹ вьzѫt леаѹ sпѫs: къ аѹ вьzѫt карне de om фрiнtъ ѫn кѫнtорѹ, шi вреа sъ о пъnъnче неще oamenї de чеї че пѫ авеа че mънка, шi аѹ фоstѹ аdѫs ѫnaintea Domnѫлѫї шi пре oamenїї ачеꙗ че вреа sъ mъnъnче шi карnеа ачеа фрiнtъ de om. Шi нiчї о ѫmiлinцъ пѫ авеа Domnѫл asѫпра норodѫлѫї, чi maї кѫmплit s'аѹ фъкѫt, къ ѫntрѫ ачеа mаре фоаmеtе, trimitea слѫжitорi, шi ѫnde гъsea пълне орї de че фел, о лѫа шi о бъга ѫn кѫртеа Domнеакъ, шi de аколо о вinдеа кѫ mаре преџ; чi чеї sърачї непѫtънdѹ ажѫнџе прецѫл кѫ банiї, къ пѫї авеа, mѫрiеа de фоаmе, (кѫm am вьzѫt шi ноï кѫ окiї ноцрi ачеаstea че sкрiem,) шi пѫ se temea de пъкаt. De ар фi лѫаt пълне deла чеї че авеа deн destѫлъ, шi sъ dea челор че н'аѹ, ачееа ар фi фоstѹ Dѫmnezeꙗскъ iкономie, шi ꙗр фi ертаt Dzеѹ пъкаtеле къtе ар фi авѫt, dар пѫ фъчеа аша, чi mѫнчiа sъ факъ авѫцie кѫ неdрептаte, шi аша sърачiї de mѫреа de фоаmе.

Dȣка Bodъ фiindȣ ров ꙟn цара Лешаskъ, s'аȣ tokmit
кȣ Краюл ꙟntp'о sȣtъ de пȣнцї de банї, кȣ sкȣле чеї
ва da, шi съл sлобоаzъ, шi аȣ tpimis ла Цapiгpad
ла Doamnъsa пре Anastasie Bistiep, шi пре nеpotȣл
Dȣкъї Bodъ пре Кpistea Вътаф, ка съ факъ ачеї ба-
нї кȣ sкȣлеле шi съї adȣкъ degpaб, шi съл sкоацъ
den pобie. Doamnъsa аȣ ȣмблат кап чет, (den че
прiчiнъ еа ва щi,) Шърбап Bodъ ꙟнкъ юаȣ zъtiкnit
de юаȣ zъбовit мȣлtȣ ла Бȣкȣрещї, (къ tpimisease
пре Гiнea Къпitan ла Леашї съ пȣе невoiнцъ se omoa-
pe пре Dȣка Bodъ,) шi tърziȣ юаȣ sлобozit de s'аȣ
dȣs ꙟn Apdeaл ла Бistpiцъ, акоʌо аȣ ръмas Anasta-
sie Bistiepюл кȣ банiї; юар Кpistea Вътаф, s'аȣ dȣs
кȣ кърцiле; шi кȣ вestea банiлор съ sпȣе къ аȣ adȣs
банiї. (Къ вpea съ dea банiї ла хоtap, шi съ ю пре
Dȣка Bodъ юар ла хоtap съ нȣ'ї факъ ꙟншълъчюне.)
ꙟнsъ кȣм аȣ sosit Кpistea ла Лiов, ȣnde еpa Dȣка
Bodъ, шi юаȣ dat кърцiле, шi аȣ ꙟнчепȣt а чiti пъp
ла а tpiea каpte, нȣмаї аȣ късȣt пре лавiцъ, шi аȣ
ꙟнчепȣt а se въета, dap лimба iї пepise, шi мъїнi-
ле нȣ пȣtea съ ле miшче. Dечiї л'аȣ ръdiкat, шi
л'аȣ пȣs ꙟn пat, аколеа tpeї zile аȣ zъкȣt, шi аȣ
мȣpit. (Чеї маї мȣлцї zik къ Шърбап Bodъ пеп
miжлокȣл ȣпор Леашї съл фie otpъвit.) Кȣ ачеastъ
moapte s'аȣ sфършит шi ачеstȣ Domнȣ; юар банiї шi
sкȣлеле че еpa ла Бistpiца Ȣнгȣpeaskъ, юаȣ лȣat Ȣн-
гȣpiї de юаȣ мънкат тоцї, шi н'аȣ маї къȣtat nimeнї,
къ н'аȣ пȣtȣt, Гiнea Къпitanȣл лȣї Шърбап Bodъ че
еpa tpimis ла Леашї, шi isпpавъ ка ачeasta фъкъндȣ,
аȣ пȣpчеs съ вie ꙟn царъ, dap ла Apdeaл л'аȣ ловit
воалъ фъръ леак, шi ла Фъгъраш zъкъndȣ ꙟn кътъ-
ва вpeame negpiнdȣї мъїнеле шi пiчоареле, шi tot

трѕпѕл de віѕ, ш'аѕ dat сѕфлетѕл Dракѕлѕї. Пре ачестѕ Гіне ѫл авеа Шърван Водъ ѕчігъторюѕ de боіарї, кареле кънdѕ мѕріеа възъndѕші трѕпѕл негрѕ, аѕ фостѕ zікъndѕ къ'шї веаde пъкателе кѕ окії. Ѫнтрѕ ачесте времї ші Папа Боіческѕл ѕніndѕse кѕ къцїва боерінаш de аї църъї, s'аѕ dѕs ла Оdріюѕ съ пъраскъ пре Шърван Водъ, de хаін ші de ръотъціле че фъчеа църъї, іар Шърван Водъ авъndѕ пре Крістеа Постелнік Скорdек Капікехаеа, іаѕ скріс съ кіелтѕіаскъ кът ва пѕтеа ші съ'л іа. Ші мергъndѕ Папа Пахарнік ла Візірюл, къте аѕ щіѕт леаѕ zіс, dар аѕ біріѕіт баніі, ші л'аѕ dat легат ші пре ел ші пре чеілалцї de іаѕ dѕs ла Шърван Водъ; чі пре Папа л'аѕ ертат, (аѕ den порѕнка Візірюлѕї, аѕ den ръгъчюнеа сорорії лѕї Маріна Філіпеаска,) ші л'аѕ лъсат віѕ, іар пре чеілалцї іаѕ оморът.

Ѫнтрѕ ачест ан аѕ веніт порѕнкъ лѕї Шърван Водъ, съ меаргъ кѕ Сѕлїман Паша Сараскер ла Каменіцъ, къ веніse Леашъї. Dечї кѕ маре гріжъ мерцеа кът s'аѕ ші болнъвіт, ешъndѕї ла Тѕрчї нѕмеле de фікдеан, іар слѕжъndѕї пороксл ші баніі, нічї ѕн ръѕ н'аѕ пъціт, чі ѫнкъ пріетен преа бѕн лаѕ фъкѕт, кът ѫн мѕлте требї іаѕ фостѕ ажѕтор, ші кът аѕ фостѕ Сараскер, ші dѕпъ че s'аѕ пѕs Візірюѕ. Ші кѕ бѕнъ сеамъ ам аdевърат, къ аѕ фостѕ порѕнкъ ла Сараскерюл, ѫнтъліndѕse кѕ Шърван Водъ, съ'л іа ші съ'л тріміцъ ла Поартъ, dар апої ѫмпріетеніndѕse, іаѕ dрес лѕкрѕл despre Поартъ кѕ скрісоріле лѕї, ші аѕ веніт іар ла скаѕн веасел. Ѫнтр'ачестѕ ан авъndѕ Тѕрчії ръзбоюѕ кѕ Немцїї, іар ѫї бат Немцїї, ші ле іаѕ мѕлте четъцї, маї нѕміте ачестеа: Бісерград, Вачінѕл, Пещеа. Іар ѫнтрѕ ачестѕ ан Апафі Міхаї Кралюл Ар-

deaлѕлѕї, аѕ черѕt deлa Тѕркѕ de аѕ ѫnoit Кръiea пре фiesъѕ, кареле ѫл кiema ꙗр пре nѕmeлe tъtъnesъѕ, Апафi Мiхаї; шi stрънгъndѕse toatъ цара ла Белград, шi вiindѕ Тѕркѕл кѕ кафtan шi кѕ карte ѫmпърътеа-скъ, шi кѕ darѕрї, mаре чinste ꙗѕ фъкѕt, шi nentрѕ вѕкѕрiea че авеа, ѫn toatъ цара аѕ порѕнчit ка sъ dea кѕ tѕnѕрiлe ла 12 чеasѕрї, вреаmе de namiezi, кънdѕ аѕ ѫmбръкаt кафtanѕл, шi аша аѕ фъкѕt. Dѕпъ ачееа dъndѕї darѕрї че s'аѕ кързѕt, л'аѕ trimis ꙗр ѫnдърът. Neamцiї крещiнi ꙗр вat пре Тѕрчї ла Ostpогon, шi аѕ лѕat чetatea пънъ adoaozi, кѕ mаре върsаре de sънџе, шi аѕ maї лѕat шi Ѹївaрѕл. Iар ѫntрѕ ачestѕ an ѫn цара Ѹнгѕреаskъ de sѕs, mѕлte четъцї аѕ лѕат Nemцiї deлa Тѕрчї, Sonлокѕл, Арadѕл, шi алtеле че nѕ s'аѕ nѕmit aiчеа.

Пе ачeste времї ѫnвръжвindѕse Шърван Bodъ, кѕ Dѕmitрашко върѕзѕ den Moлdова, аѕ фostѕ ѫndemnat Шърван Bodъ пре о seamъ de воꙗрї Moлdовenї de аѕ venit aiчеа ѫn царъ, Гаврiлещiї кѕ Sърdарꙗл Kantimiр, шi алцiї. Deчї Шърван Bodъ прen miжлокѕ лѕї Sѕлiїman Паша Sарaskер, аѕ mazълit пре Dѕmitрашко Bodъ, шi аѕ пѕs Domnѕ Moлdовiї пре Kantimiр Sърdарꙗл, каре аѕ ѫmбръкаt кафtan de Domnie deлa Баба deлa Sарaskерꙗл, шi аѕ фostѕ Domnѕ 7 anї, шi аѕ mѕрit ѫn Domnie. Ѫntрѕ ачeaste времї ѫnкѕnџꙗръ Nemцiї четаtea Бѕda, шi de treї пърцї о batѕ, шi фъкъndѕ mѕлte мещешѕгѕрї, ѫn skѕрtъ вреаmе шi кѕ mѕлtъ върsаре de sънџе о аѕ лѕat deлa Тѕрчї, stъпъnindѕо Тѕрчiї 145 de anї пънъ акѕm, чi о аѕ лѕat Nemцiї. Ачeastъ четаtе аѕ фostѕ skаѕn Краiлор Ѹнгѕрещї. Dѕпъ ачееа Тѕркѕл ꙗр аѕ фъкѕt

гъtipe de оaste ꙟмпоtріва Neamцiлор, ші аŭ tpimis пре Sѹлiĭman Паша Bizipюл кѹ мѹлцime de Тѹрчĭ, ші гъsindѹse кѹ Neamцiĭ ꙟn кътпiĭ Мохачѹлѹĭ, atъt л'аŭ бътѹt пре Bizipюл, кът паŭ щiѹt кѹm s'аŭ ꙟntopsŭ, кареле мергъndŭ ла Цapirpad, юаŭ тъюat Ꙟмпъраtѹл капѹл; юар Nemцiĭ.аŭ лѹat чetatea Oseкѹл, ші мергъndŭ Гіпърарюл Dѹпеваld ла Sлоbenĭ, toatъ Sлобеnimea о аŭ лѹat дела Тѹрчĭ, ші четъцĭ: Петре варадin, Валпол, Ораковіч, Пошега, ші Лоtapinгѹл Херцегѹл кѹ маре оaste аŭ венit ꙟn Apdeал, ші пеn toate четъцiле аŭ пѹs ощĭ ꙟмпъръtещĭ. Ші ꙟntp'ачastъ вреаme Iosiф фiюл лѹĭ Леополdŭ Ꙟмпъраtѹл Nemцeskŭ, ла Пожѹn stpъпгъndѹse гюлѹш, den toatъ цара, s'аŭ ꙟнкорѹnat Краюŭ Ѹпгѹpeskŭ, ші аŭ лѹat ощiле лѹĭ Егерѹл ші Мѹпкачюл; юар аldоiлea an dѹпъ коропацie, аŭ лѹat крещiniĭ Sекешфеiрвар, каре'ĭ zік sървеаще Stол-Белград, tot ꙟntp'ачestŭ an Карафа Генерал, аŭ лѹat кѹ бъtae, Лiпова, ші Баварѹл Херцег кѹ маре tабъръ ші кѹ маре върsape de sъпце, аŭ лѹat Белградѹл Тѹрчеskŭ. Tot ꙟntp'ачastъ варъ Badensis Херцег, ла Bosna, маре tабъръ tѹрчеaskъ аŭ бъtѹt, аŭ sпаptŭ, ші паptea чеаĭ маĭ мѹлtъ de Bosna, о аŭ sѹпѹs крещiniлор.

Ꙟntpѹ ачestŭ an, Шърбан Bodъ, аŭ фъкѹt пѹntъ маре ші чinstitъ, мъpitъndŭ пре фiesa Smaparda dѹпъ Глiгоpie Posteлnik Бълеапѹл, adѹкъndŭ sол den Apdeал пре Бетлеп Елек, despre паptea Краюлѹĭ, ші den Молdова дела Kantimip Bodъ, Велiчко Хаtmanѹл, фраtеле лѹĭ Mipon Логофъt, кѹ каріĭ маре веселie аŭ авѹt; пentpѹ къ ачastъ фiĭкъ а лѹĭ Шърбан Bodъ, фiindŭ ші фрѹмоasъ ші ꙟпцелеaptъ, фоapte о юбеа tatъsъŭ, ші s'аŭ невоit прin мѹлte времĭ ка sъĭ гъ-

seaskъ soц aseamenea кѫ ыa, de бѫn neam, фрѫmos, ѫnцелепtѫ, шi negъsindѫ aiче ѫn цaръ, фiindѫ ачestѫ кокon de боыap den царъ прiбear ѫn Apdeaл, ыap pentрѫ фрiка лѫї Шърбan Boдъ, шi фiindѫ ѫn kasa лѫї Aпaфi Mixaї Крaыѫ Posteлnik, aѫzindѫise полiтiiле, шi фрѫmѫseaцea, шi ѫnцелепчыѫnea, aѫ пѫs ѫn гъndѫ sъ'л фaкъ цinepe, шi tрimiцъndѫ npe Kostandin Къпitan Фiлiпeskѫл, (фiindѫ вър кѫ mѫma лѫї Глiгopie Бълeanѫл,) aколо ѫnde epa лънгъ Крaыѫ, л'aѫ nopnit шi л'aѫ adѫs ѫn царъ, шi ыaѫ dat npe фiesa nevastъ, кapiї atъta se notрiвise amъndoї ѫn toate, кът гѫpa nѫ noate snѫne фрѫmѫseцea лop шi ѫnцелепчыѫniле лop, шi toцї ѫї фepiчiea, dap sкѫtъ бѫкѫрie aѫ aвѫt sърачiї къ ѫn 5 лѫnї nѫmaї aѫ фostѫ amъndoi. Deчї viindѫ Smapardeї боaлъ грea, шi фъръ леaк, aѫ mѫрit, шi oaѫ ѫnгponat кѫ чinste mape лa mъnъstipe лa Kotpoчenї, ыap Глiгopie Posteлnik Белeanѫл aѫ ръmas ѫntpistat, шi ѫn чepneaлъ кѫ tot neamѫл лѫї.

Sфършitѫл Кponiчeї лѫї Kostandin Къпitanѫл.

Opiцinaлѫл ачesteї Кponiчe ni s'a ѫmпъptъшit de D. Пpoфesop I. Бpeзoыanѫ.

ПȢТЕРЕА АРМАТЪ
шi
АРТА МIЛIТАРЪ
ла
МОЛDОВЕNI
↑n timпȣрiле Мърiреi лор.

О Молdово, сърак Молdово! De ар фi Domniĭ тъĭ, карiĭ domнескȣ̆ ↑ntrȣ tine tоцĭ ↑nцелепцĭ, ↑пкъ nȣ аĭ перi аша лesne. Че, Domniiле нештiȣtоаре рънdȣлаiĭ ţъȣ̆ шi лакоmе sȣnt прiчiна перiреĭ tале, къ nȣ кату съ'шĭ агоnisеаскъ шiе nȣme вun чева ла Царъ; че кату desфрънацĭ nȣmaĭ авуцie съ stрȣngъ. Карея апоĭ toțiĭ шi съ ръsineаще; шi ↑пкъ шi ȣn примежdia каселор лор. Къ блестемȣл сърачiлор, кȣm съ ziче nȣ каde пре копачĭ măкар кът de тъpziȣ̆.

Логофътȣл Мiрон Костiн.

Пȣtереа арmatъ а Молdовеĭ пе кънd ера лiберъ, dȣпъ mъртȣрisiреа Кронiкарiлор, ера de шапtе-zечĭ miĭ, шi de mȣлte орĭ пъпъ ла о sȣtъ miĭ оаmenĭ. « Niчĭ nȣ ва фi некрезȣtъ mъртȣрisiреа ачеаsta, ziче Прiнцȣл D. Каntemiр de вom sокоti кȣ че meцiашĭ пȣterniчĭ а авȣt Молdова ръsбоĭȣ̆ п'ачеле време, adeкъ кȣ Тȣрчiĭ, Леашiĭ, Каzачiĭ, Ȣнгȣрiĭ шi Мȣntenĭĭ: шi кȣm къ еа nȣ nȣmaĭ ↑шĭ апъра лiбертаtеа sa de

кътре пъвъліріле лор пънъ ѫn времеа луі Іordan IV. Чі ѫнкъ ші хотаръле еі ші леаў лърџіt maі mулt *).

Пуterea armatъ a Молdoвеі ка ші a Църеі Ромънещі, se osевеа ѫn o s t a ш і к у л е а ф ъ (armatъ) ші o s t a ш і d e s к у t e a л ъ (miліціе) **). Іар ла tреnуінцъ sъ фъчеа ръdікареа глоаteлор dупе кум istopia не o арatъ ѫn mуlte казурі.

Органisaціа арmateі Молdoвene se уркъ ѫn чеі din tъѫ anі аі ѫntemeierіі Прінчіпatулуі. Noі o вedem ла 1359 sунt Петре I BB ку пуціnі anі ѫn урmа de-скълікърії Църії a tріумфа asупра Полоніілор. Dупъ ачееа не ла 1400 вedem не Іуга BB a ѫntemeia четеле de Кълъраші dърuinduле moшіі ***), ѫntoкmaі dупъ temeнул ку каре вedem mуlтў maі ѫn урmъ не Sвечіа a ѫntoкmі арmata sa indelta. Урmъторнул Domnў Алексаndру BB чел бун maі кумплектъ організареа еі, orъndуind ші Хatman maі mape neste toate oшіле Църъі ****). Ѫnsфършіt Шефan чел mape ла 1456,

---

*) Кanteміp. Desкpierea Молdoвеі. П. 2. К. 7.

**) « Ші ачешіа se osевеsкў ѫntpe sine ѫn ostaші ку леафъ ші ostaші de skуteалъ, каре slужеsкў ку келtуiала лор numaі sъ фіе skуtiцi de віp » idem.

***) « Ioga batit des villes et des villages et commença de monter une Cavalerie réglée ». Peyssonel. *Observations historiques et geographiques sur les peuples barbares quiont habité les bords du Danube.* Paris 1765. *p.* 229.

« Ші аў ѫнчепут Іога Bodъ a dърui очіne npin Царъ a воіnічі ші бунi ostaші. » Міpon Kostin. ms.

« Ѫn stapea a треia a воерілор sunt Кълърашії каріі neпtpу moшіі-ле челе sunt лор dъpуite de Domnі tot deauna mepгў ла ръsвоіў ку келtуiала лор. » Kant. П. 2. К. 15.

****) « Хatman neste toці slужitopії кyці sunt ла Куpte лѫнгъ Domnў ші npe ла mapџinі, ші Пъркълав de Suчава. » Міpon Kostin.

o maĭ desъвърші *). Atȣnчĭ ea a ажȣnsȣ dȣпе кȣm ziче Kantimip ла върфȣл чел maĭ ȋnaлtȣ.

Apmata Moлdoвeĭ ȋn zілеле търіpeĭ saлe se ȣрка ла patpȣ-zeчĭ-miĭ Moлdoвenĭ, ші patpȣsпрezeче miĭ stpeinĭ: Nemцĭ, Kazaчĭ, Sȋрбĭ, Бȣлгарĭ, Aлбanezĭ ші Гречĭ **).

Плекъndȣ deлa temeнȣл кȣm къ apmata Moлdoвeĭ ка ші a Църiĭ Pomънeщĭ, dȣпъ аръtapea Kpoнічелор, se ȋmпърцea ȋn чete de 1000 ostaшĭ sȣntȣ ȣn Къпіtan, афаръ de Къпіtaniĭ чeĭ maĭ mаpĭ каріĭ komanda mai mȣлte чete. Къ Въtaвiĭ ера капеtе de 500 ostaшĭ, къ Xotnoцiĭ, Sȣtaшiĭ ші Бȣлȣквaшiĭ, кȣm s'a nȣmit maĭ tъpziȣ, komanda o sȣtъ; ıар Кіхъiĭ saȣ Къȣшъiĭ, ера пpeste zeче ostaшĭ ***); вom пȣtea din notiціле че ne aȣ пъstpat Kantemip sъ лъmȣpim apmata Moлdoвeĭ. Ea se komпȣnea:

1°. Dъpъвaniĭ nedestpime, ȋmпърціцĭ ȋn ont къпіtъniĭ sȣntȣ ont Къпіtanĭ пeste каре ера Къпіtanȣл чел mapе aл Dъpъвaniлop. Maĭ tъpziȣ aчesta s'a dat sȣntȣ askȣлtapea Агъĭ ****).

2°. Кълъpaшiĭ de Цapъ 11,000, sȣntȣ 11 Къпіtanĭ. Aчeщia sta sȣntȣ askȣлtapea Xatmanȣлȣĭ.

3°. Панцipiĭ ıаръшĭ ȣn коpпȣ de кълъpime фoapte ȋnsemnat *****).

4°. Doъ вътъшiĭ: a Кълъpaшiлop de Гaлaцĭ ші a Кълъpaшiлop de Цapiгpad.

---

*) Bopnікȣл Ȣpeкe. m s.

**) Kant. П. 2. К. 7.

***) Ȣpeкe.— Mipon.— Kant. П. 2. К. 7, 8.— Kaptea Domneaskъ a лȣĭ Міхаіȣ BB Paковіцъ ȋn Apxіва Pomъneaskъ. T. I. ф. 74.

****) Kant. П. 2. П. 7.

*****) Idem Mipon ші Nікoлae Kostinĭ. ms.

5°. Doъ вътъшiї: Ўmвлъtopiї de Xotin шi Ўmвлъtopiї de Sopoкa.

6°. Вътъшia de Фѹstaшї *).

7°. Кѹpteniї saў чеї че n'ажѹnseseръ ѫнкъ ѫn tpeanta воереаskъ шi sлѹжea лa кѹptea Domneaskъ. Eї epa toцї neam de воер, шi mepцea лa ръsвоїѹ sѹnt Mapeлe Логофъt. Eї se ѫmпъpцea:

a). Вътъшia Копiiлор din кasъ.

b). Вътъшia Апроziлор de Diвan.

c). Вътъшia de Пaiчї.

d). Вътъшia de Posteлniчеї mapї шi miчї.

e). Вътъшia de Пъхърniчеї.

f). Stoлniчеiї.

g). Армъшеiї sѹntѹ Mapeлe Армaш.

h). Ўшеаpiї sѹntѹ Ўшеарѹл saў Портарѹл чел mape **).

Тоцї ачещї кѹpteniї epa maї mѹлtѹ o цendapmepie. Вътъшiiле лор epa maї miчї de кът a челор лaлte чete. De asemenea кѹpteniї se aфлa шi npin цinѹtѹpї ***).

8°. Пѹsкашiї saў Тѹnapiї sѹntѹ Къпitanѹл чел mape a Dъpъвaniлор ****).

Ачеstea epa чeтeлe пъmъntene, ѩp челe stpeine epa:

1°. Seїmeniї Хъtmъneщї ѫmпъpцiцї ѫn 10 Бѹлѹквъшiї neste кape epa Бaш-Бѹлѹквaшa de Seїmeniї. Ачеasta epa nedestpimea stpeinъ, шi

*) Kant. П. 2. К. 7.

**) Kant. П. 2. К. 6, 7 шi 15.

***) Mipon Kostin. m s.

****) Kant. П. 2. К. 8.

se компѕnea de Sърбі, Бѕлгарі, Арпъѕці ші Гречі *).

2°. Патрѕ Къпітъniі de Ѹпгѕрі saѹ Nemці de къte 1000 oamenі фіе-каре.

3°. Патрѕ Къпітъniі de Kazачі asemenea.

4°. Къпітъпііле Тътарілор Ліпкані.

5°. Doъ Къпітъпії de Besліі че ера Тѕрчі saѹ Тътарі sѫntѹ Besлі-Arasi **).

Ачеste doъ чete se формаръ maі търziѹ.

Ѫntoкmіреа оштірeі stpeine фѕ фаtaлъ Молdовеnілор. Pezemaці пе dъnsa, Domniі чеі ръі, de каре Молdова а авѕt кѕ пpisos, tipaniza пе біеціі пътъпtenі. De ачееа о ѹръ вечпікъ а domnit nenчetat ѫntpe амбеле оштірі. Ла 1564, оштіpea stpeinъ sъ тъчелъpi maі toatъ de Хаtmanѕл Tomsea ші Іліе Тороman кънd ачештіа se револtаръ asѕпра лѕі Desnot BB. Ла 1592, Арon BB чел кѕтпліt o pestatopnічі. De atѕnчі лѕnta ѫntpe амбеле оштірі s'a peѫnoit ѫn maі mѕлte pѫndѕpі, ші a adѕs mapі nenoрочірі Църіі.

Міліціа Църіі se компѕnea:

1°. De 19 Къпітъпіі de mіі къte ѹna ѫn челе 19 цінѹtѹрі але Молdавіеі. Фіе каре къпітъnie se ѫmпърцеа ѫn 10 poate de 100 oamenі sѫntѹ ѹn sѹtaш. Ачештіа ла ѫnчепѹt sta sѫntѹ askѹлtapea Ворпікѹлѹі de Цара de жos, ші Ворпікѹлѹі de Цара de sѹs; іар maі търziѹ se deteръ sѫntѹ Хаtman. Dintp'ачешті Къпітanі ачеіа каре se афла пре лѫпгъ хоtаръ stpeжѹіа dpѹmѹріле, potечіле

*) Kant. in ibid.— Мірon ші Nікоlае Kostinі.— Aksentie Ѹріnapіѹл. m s.

**) Kant. П. 2. K. 7.

тъпцілор ші тречереа апелор. Iар чеї din mijлокъл църіі unde нъ ера temepe de връжмашї, stрежъна ла къptea Xatmanълъї, ші se tpimetea de дънsъл ън слъжбеле църіі*), фiind къ unii dintр'ъншії пъptа нъmipea de Хънсарї**); Прінчъл Kantemip ънкее фъръ нічї ън алtъ temeй къ eї tpebъe съ фі фоstъ odatъ Хъsapї***).

2°. Seїmeniї саў Sebraniї Ацещї de каре ера ън фіе-каре търгў къте пatpъ саў чінчї іар ън Iашї zече sъntў Ага****).

3°. Къльрimea din цінъtъpiле Лъпъшnеї, Орхеюлъї ші а Sорочіїї каре ера sъntў komanda Sърdарълъї. Ера ън корпў фоарte ънsemnat, ші апъра цара ънtpe Пръt, Nistpъ ші Басарабia de пъвъліpiле Тъtаріlор de Кръm ші de Бъцеак*****).

4°. Чеata въпъtоpiлор каре лъкъеа къ въtabъл eї ън sat ла мънte ън цінъtъл Піetpiї. Eї авеа de datopie ла времe de ръзбоїў съ фіе tot пре лънгъ Domnў ън tabepe; іар ън времe de паче съ ънtpebъinцa ла вънаtъл dobitоачелор сълбаtiче пentpъ masa Domnълъї. Пentpъ ачееа eї ера sкъtiцї de біp; іар пentpъ келtъiала ънкъркътъpeї пъшчелор авеаў леафъ deosibitъ******).

---

*) Kant. II. 2. K. 7.— N. Kostin m s.

**) Kant. in ibid.— M. Kostin.

***) Kant. in ibid.

****) Kant. II. 2. K. 6 ші 7.— Aksentie Уріkарюл.

*****) Kant. II. 2. K. 6.— Кронікар anonim m s.— Carra histoire de la Moldavie et de la Valachie p. 5—6. Neuchatel 1781.

******) Kant. II. 2. K. 7.

5°. Недестріmеа Къmпȣлȣнцеnї шi Хъnганї, армаці кȣ' senеаце (пȣшчї) шi кȣ tопоаръ лȣnџї ꙟn коаdъ *).

6°. Коdренiї Тігечюлȣї ꙟn нȣmър de 12000 шi тоці кълърї. Еї лъкȣїа ȣn коdрȣ, dінколо de Прȣt deспре хоtарȣл Тътарілор de Бȣџеак каре копріndеа ꙟn лъȣntрȣл съȣ маї 30,000 mіле italіенещї. Еї ера, dȣпе кȣm zіче Каntеmір, « піеп-tȣл Молdовеї чел маї таре ꙟntре Прȣt шi Басарабіа. Ачещіа ꙟntречеа кȣ вітежіа лор пе тоці чеілалці Молdовенї, ꙟn кът se обічнȣise а se zіче despре dъншїї ачеаstъ ворбъ: « чінчї Тътарї de Кръm, плъteskȣ маї mȣлtȣ de кът 'zече de Бȣ-џеак шi чінчї Молdовенї бірȣеskȣ пре zече Тъ-тарї de Кръm; іар чінчї Коdренї, saȣ Тігеченї, бат пре zече Молdовенї. »

Тігечюл, Кътпȣлȣнгȣл шi Врапчеа ера треї репȣблічї каре форmа statȣрї deoseбite ꙟn statȣл Молdовеї. Локȣіtорії ачестор локȣрї se кър-mȣіа dȣпъ леціле лор, нȣ пріimеа нічї ȣn слȣжбаш ал Domnȣлȣї, шi нȣ ера ꙟndаtорацї кътре dъnsȣл de кът ла ȣn тріbȣt ȣшор пе ан, а кърȣї каntitate se хотъра ла intрареа лȣї ꙟn skaȣn. Челе доъ dintъїȣ da шi ажȣтор de оаste ла требȣінцъ. De mȣлте орї еї, zіче Каntеmір маї кȣ seamъ despре Кътпȣлȣнценї, прін ꙟndеmнъріле ȣнор капеtе револȣціонаре, se тръ-цеа de sȣntȣ stъпъніреа Domnілор, шi se da sȣntȣ протекціа Полонілор. Каре ꙟmпрежȣраре а фъкȣt пе ȣнії din istорічії ачелії нації съ креазъ къ Молdова ле аȣ фоstȣ тріbȣtаръ **). Este кȣnoskȣt къ фрȣmoa-

*) Кронікар anonim m s.

**) Kant. П. 1. К. 6. П. 2. К. 16.

челе institsціi репsблікапе sнnt фоарte векі ꙟn Молdова, къ ꙟn веакsл XII ꙟнфлорea ꙟntр'ачеаstъ царъ репsблiка Бърлаdsлsi, фаimoasъ прin пipaтеріа de ssкаt, шi каре se ꙟntinsese кs stъпъnipea пънъ ла гsра Niпрsлsi; къ кsрънdă dsп'ачеа Ценоvezii шi Рагszanii ꙟntemeiаръ mai msлte репsблiчi ꙟntр'ачеstă пъmъntă, asфел stътsръ: Галацii, Kiліа, Четatea Албъ, Хotinsл шi Tегina.

Ꙟntр'ачеstă кіп, че am аръtat, а фostă органizatъ пsтереа армatъ а Молdовеі. Ла о тrевsinцъ ꙟnsъ mare, saă кънd patpia ера ꙟn приmеждіе, sъ ръdika «Mazилii шi Бреslашii», църаnii mai кs seamъ «жоsenii» saă чеi din цара de жоs, шi Боерii кs oamenii saă slsжiле лор ка sъ апере patpia amepinцatъ. Ачеstia se nsmea atsnчi «oaste de stрънsspъ» saă «oaste ꙟn doвъndъ» sпре а sъ deosibi de «oaste ꙟn леафъ» saă «Лефеціi» *).

Пentрs плаta лефiлор ostашiлор афаръ d'але Дървanіiлор пentрs каре пънъ ла 1622, ꙟn adoa Domnie а лsi Штефаn Tomsa BB, se опреа din трівstsл че sъ da ла Поартъ 5,000 Sгi **); se ашъzase о dажde sвntă nsmipe de Фsmъріt ка toatъ kasa de църаn sъ плъteaskъ ꙟn вреmе de паче пе an 80 aspri. Iap ꙟn вреmе de ръsвоiă 120 aspri, шi ла о nевое mai mape sn галвеn saă 200 aspri. D'ачi se вede, oвserвеazъ Kantemip, че попsлatъ ера odatъ Молdова, de вреme че ачеаstъ dажde цinea кs ꙟndestsларе кеltsiaла ла о oщіре de 54,000 oamenі ***).

*) Вор. Sреке.— Miрon Kostin.— Kponikap anonim m s.— Kant. П. a. K. 17.

**) Miрon Kostin m s.

***) Kant. П. 2. K. 13.

Ꙟn вреme de паче apamata epa ашъzatъ парte ꙟn капitалъ, парte прin жѹdeцe. Дървaniĭ stреџѹa ла кѹрtea Domneaскъ. Къпitanѹл чел mape черчеtа stреџiле zioa шi noantea ле ръndѹia шi ле skimбa. Ꙟn лinsa Агi din ораш ел ꙟĭ ꙟndeплinea локѹл *). Seĭmeniĭ asemenea stреџѹa ꙟn кѹрtea Domneaскъ, skimбъndѹse ꙟntре sine пе рънdѹ. Каzарma лор epa лъngъ zidѹл кѹрцiĭ, шi se нѹmea: Odъiле Seĭmeneщĭ **).

Кълъраšiĭ de Царiград trебѹеа sъ шie tѹрчеще ка шi чеĭ de Галацĭ шi sъ tрimeteа кѹ депеше.

Ѹmбълъtорiĭ de Xotin шi Ѹmбълъtорiĭ de Sорока tребѹеа sъ ꙟнцeлеагъ лimба Полонъ шi Мѹsкълеаскъ, шi кънd череа tребѹinцъ sъ tрimeteа ꙟn Полоnia шi Moskoвia.

Фѹstашiĭ stреџѹa ла перdелеле Doamneĭ, шi ла гарdа кѹрцiĭ ꙟn каре sъ ꙟnкidea слѹџiле кѹрцiĭ пеntрѹ грешале maĭ мiчĭ. Ꙟn парadeле Domneщĭ, еĭ мерџеа пе лънгъ Domnѹ de амбе пърцiле кѹ фѹщĭ лѹnџĭ ꙟn mъĭnĭ. Asemenea фъчеа шi ла ръsбоĭѹ ***).

Тоцĭ кѹрteniĭ, кѹm am maĭ zis, epa ка ѹn фел de џendарmерie шi авеа deoseбite фѹnкцiĭ ꙟn кѹрtea Domneaскъ, аша: Апроziĭ de Diван, ка шi Кonii din каsъ алкъtѹia гарda Domnѹлѹĭ. Еĭ epa ꙟn въsmъnтaцĭ пе вреmea лѹĭ Щефan чел mape, кѹ «шавапале шi кѹ кiвiniче»****). Iар ꙟn вреmea Радѹлѹĭ Mixnea ВВ (1623—1627) еĭ пѹрta «ѹрsiniце, Кабаniцъ кѹ жdер шi кѹ хѹлпĭ». Ꙟn вреme de паче Апроziĭ

*) Kant. II. 2. К. 6.

**) Idem. II. 2. К. 7.— Nikolae Kostin m s.

***) Kant. II. 2. К. 6.

****) Ворniкѹ Ioan Nекѹлчеa m s.

слꙋжеа ла Dіванꙋл Domnескꙋ, ꙟnаinea datoрііле дꙋ-пъ котърърі жꙋdекътореці, ші пꙋрta порꙋnчіле Dom-nꙋлꙋі пе ла Боері. Боерꙋл каре пріїmea прintр'ъншіі asemenea порꙋnкъ, требꙋеа sъ шазъ ꙟn пічоаре пънъ 'ĭ чіtea апроdꙋл *). Ꙟn вреme de ръсбоꙋ еі se афла tot пе лꙟngъ Domnꙋ. Коnіі din касъ пъzea ла « Къ-mара чеа кꙋ арmе ꙟ саꙋ арsеnалꙋл, ла Кабіnetꙋл чел mаре ал Domnꙋлꙋі, sꙋntꙋ ꙟngрііжірea Къmърашꙋлꙋі, ші sta ꙟmпрежꙋрꙋл Domnꙋлꙋі кънd шedea ла Dіван. Еі se trimitea asemenea de Domnꙋ ꙟn цінꙋtꙋрі de ке-mа боерії, ші въtафꙋл лор лꙋа къte ꙋn леꙋ din шa-se леі че ле da dꙋпъ обічеꙋ фіе каре боер кеmat. Постелнічеіі чеі marі ші чеі mічі слꙋжеа asemenea ꙟn кꙋрtea Domneaskъ. Пъхърнічеіі ші Stолнічеіі слꙋ-жеа ла meseле Domneшtі. Арmъшеіі stрежꙋіа пе чеі ꙟnкіші. Ꙋшеарії дꙋчеа ла гаrdъ ші слꙋжеа пе Soal. Паічії слꙋжеа лꙟngъ Domnꙋ, ші ера ꙟnчінші кꙋ бръе de арцint, кꙋ събії ші кꙋ лъnчі кꙋ тъnꙋшеле ші вър-фꙋріле легate кꙋ арцінtꙋ ші полеіtе кꙋ аꙋр.

Mareле Хаtman ера кап ал Кълърашілор, ші маі mаре пeste toatъ арmatъ кълъріme ші пеdе-stріme. Кънd meрцea ла Кꙋрte, пꙋрta тоіаг аꙋрit **).

Mareле Клꙋчер ꙟngрііжea пentрꙋ апровізіо-nареа арmateі de бꙋкate ***).

Mareле Шъtрар ера џенерал-квартір-maistрꙋ ал арmateі. Ел ꙟngрііжea пentрꙋ кортꙋріле еі, пentрꙋ тꙋnꙋрі ші челелалte арme, ші аштъzа таберіле.

---

*) Mірon Kostin m s.

**) Kant П. 2. К. 6 ші 7.

***) Carra p. 57.

Кътърашȣл de катаstiше пȣрta kondiка ostашілор. Кънd se фъчеа adȣнареа оцілор пentрȣ черчеtаре, ел чіtеа нȣмеле фіе-кърȣіа. Asemenea фъче кънd лi съ da леафа. Dȣп'ачееа ел da фіе-кърȣіа Кънitan kondiка ostашілор din чеata лȣі, пре каре о скріеа кȣ мъна лȣі ѫнсȣші, ші пentрȣ ostenеалъ авеа dела фіе-каре Кънitan къte ȣн талер nemцеsкȣ *).

Disчіпліna ла Молdовенi ера фоарte sтрашнікъ. Dȣелȣл ѫntре ostашi ера asпрȣ nedensit. Кънd ȣн офіцер мȣреа atȣнчі каii лȣі se ѫмбрѫка кȣ nostaв nегрȣ, ші d'asȣпра пȣнеа хаiнеле лȣі челе маi de прецȣ, ші ѫnaintea tрȣпȣлȣі dȣчеа о sȣліцъ ѫn вър-фȣл кърia съ sпънzȣра о sавie кȣ тъпȣкнȣл ѫn жоs, ші de amъndoъ пърціле мерцеа ostашi ѫnzaoaцi (кȣ кȣipase) ші ѫn коiфацi **).

Прінчȣл Kantemip neaȣ пъstpat deskріереа рън-dȣелii кȣ каре Domnȣл ешеа din капitалъ ка съ меаргъ ла ръsвоiȣ: «Ѫnainte ziче ел, мергȣ вр'о къці-ва оаменi повъцȣitорi ші ѫndpeптъторi de dрȣмі, карii sȣнt вȣнi пentрȣ ачеа tреавъ dintре ostашi ші dintре алергъторi. Dȣп' ачеціа ȣрmeazъ кълъріmеа ѫnaintea кърia мерцеа stеагȣл ші Кънitanii четелор: аша ѫn кът фіе каре чеатъ съ ласе лок deшърt ка съ se поатъ deosiві ȣна de алта. Іар de amъndoъ пър-ціле stеагȣлȣі мергȣ Кънitanii четелор ші ѭȣ amin-te пentрȣ ostашi ка съ ȣмбле тоці кȣ рънdȣнале ші ѫn dреаптъ лініе. Dȣпъ ачеціа ȣрmeazъ Кълъ-рашii, ші Ȣмблъторii кȣ вътавii лор; ѭар dȣпе dъншii

---

*) Kant. II. 2. К, 6 ші 7.

**) Kantemip II. 2. К. 17 ші 19.

каiĭ Domneщĭ мергънdѕле ѫnainte doъ тѕнѕрĭ каре съ daѹ Domnѕлѕĭ deла Поарta Otomanъ. Ѫn ѕрma ачеstopa вin фiiĭ Domnѕлѕĭ, шi чева maĭ denърtiшор de dъпшiĭ ѕрmeazъ tatъл лор, dpent ѫn miжлокѕл лiniеĭ, ѫnкѕnжѕрat de Паiчĭ d'amъndoъ пърцiле. Maĭ denърtiшор de adpeanta ѕрmeazъ Komisiĭ шi вътaвiĭ кѕрteniлор; ꙗр d'a stънга Postелnікѕл чел mape шi чеiлалцĭ Postелnічеĭ. Ѫn лiniа a tpea dѕпъ Domnѕ мергѹ Бѕлѕквашiĭ patpѕ de amъndoъ пърцiле, чеĭ maĭ векĭ фiind maĭ anpoane de Domnѹ. Пе ѕрmъ вin Seĭmeniĭ d'amъndoъ пърцiле, pentpѕ каре ꙗѹ aminte Къѕшъiĭ, че se ѫnцелег Кънрарĭ, dѕпре обiчеꙗѕл Eѕропеĭ, ка съ meapгъ ѫn dpeantъ лiniе шi кѕ nas notpiвit. Dѕпъ ачещiа ѕрmeazъ боꙗрiĭ чеĭ din лъѕntpѕ dѕпре кѕm se nѕmeskѹ adeкъ: Bistiepnічiĭ, Пахарnічiĭ, Чохоdарꙗл, Medeлnічерiĭ. Dѕпъ dъпшiĭ вътaнѕл de Копiĭ кѕ sлѕцеле, алdoiлеа Пъхърnічеiĭ, шi алtpeiлеа Stoлnічеiĭ.

Dѕпъ ачещiа ѕрmeazъ sanцеакѕл чел mape, adeкъ stеarѕл чел mape, каре аре ѫn върфѹ semiлѕna, ѫmпреѕnъ кѕ алte doъ stеarѕрĭ че съ daѹ Domnѕлѕĭ, кънd intpъ ѫn stъпънiре, deла Кѕрtea Ѫmпъръteaskъ. Dѕпъ stеarѕрĭ мерџе mѕsiка dѕпъ каре мергѹ Apmъseiĭ d'amъndoъ пърцiле. Dѕпъ ачещiа ѫn лiniа dintъꙗ сънt боꙗрiĭ чеĭ mapĭ, ѫntp'adoa чеĭ de stapea adoa шi ѫntpѕ a tpeꙗ чеĭ de stapea a tpeꙗ; ꙗр чеĭ фъръ de слѕжбъ мергѹ фiе каре dѕпъ stapea шi боерiеa sa ѕnѕл dѕпъ алtѕл. Апоĭ ѕрmeazъ apmeле челе mapĭ adeкъ tѕnѕрiле sѕntѹ пѕрtapea de грiжъ a Шътрарѕлѕĭ челѕĭ mape, шi Кънitanѕлѕĭ de Дъръбanĭ кѕ пѕшкашiĭ saѹ tѕnapiĭ, шi кѕ toate челе tpeбѕinчoase ѕneĭ taбepĭ шi zaхереаоа *).

*) Kant. П. 2. К. 8.

Кѫтъ време Молдова а фостѣ independentъ, арміата еі а ѫнфлоріt, іар dѹпъ че а кѫзѹt ѫѹntѣ sѹzeраnitate Тѹрчілор, Domnii не маі авъndѣ требѹінцъ съ ціе atъцеа oameni кѹ леафъ аѹ лъsat нѹ нѹмаі se казъ четеле ostашілор din вітежіа лор чеа веке, dар ѫнкъ аѹ skъzѹt ші нѹмърѹл лор. Пънъ пе времеа Мовілещілор ѫnsъ tot se маі ціnea ка ла naтрѹ-зечі мії ostaші *). Asфел ла 1538, веdem пе Пътрѹ ВВ Рареш а ѫnтѫmпіna пе Полоні кѹ 26,000 oameni ші маі мѹлtѣ de 50 тѹнѹрі; ла 1561, пе Алеksandрѹ ВВ Лъпѹшneanѹ кѹ 25,000 ostaші а se лѹпta ѫмпotріва лѹі despot Еракліd; ла 1574, пе Ion ВВ, кѹ 30,000 ostaші а se револta ѫмпotріва Тѹрчілор. Ръзбоаеле чівіле din времеа Мовілещілор (1595—1615) слъвіръ мѹлtѣ Молdова. Ла 1615, ла Тъѹtещі съ ѫнъчелъріръ мішелеще Dъръванії de Полоnії че веніseръ кѹ Doamna Іереміі ВВ Мовілъ ѫмпotріва лѹі Щефаn ВВ Tomsea **). « Ера ла Щефаn Водъ Dъръваnі, зіче Кроnіка, фоарте ѫмбръкаці віne, dѹпъ кредінца чееа че фъкѹse de stъtѹse кѹ dънsѹл ла рѫdікареа воерілор, кѹм n'аѹ фостѣ ніче ла о Domnie гріжітъ аша віне nedestpimea: кѹ хаіне tot de фелѫndреш, кѹ nastѹрі ші кѹ чепраце de арцintѣ, ѫн міла хаідѹчілор de Цара Лешаskъ, кѹ пеце de арцintѣ ла кѹ-

*) Kant. П. 2. К. 7.

**) Логофътѹл Міроn повестеще ачеastъ ѹчідере а Dъръванілор ѫnтр'ачеstѣ кіп: « Бeції Dъръваnі пъръsіці de къльреці съ ѫнтързiseръ ла о ръпъ d'asѹпра Тъѹtещілор, ші съ апъра. Че аѹ веnit Лешії de ліаѹ фъгъdѹit віацъ, нѹмаі съ'ші dea армеле ші аѹ кредѹtъ Dъръванії, ші аѹ dat армеле dела sine, ші дакъ ліаѹ лѹat армеле Лешії, аѹ intpat кѹ ѕъбііле ѫн трѫпшії; ші аѹ пеpit тоці аколеа. Ле stаѹ мовілеле ші пънъ astъзъ d'asѹпра satѹлѹі Тъѹtещілор ».

тъначе, ші кѕ табле de арџintѕ ла шолdѕрі пре ле-dѕnче *.

Тікълошіа Domniлор каре stъпъпіръ Молdова ín ѕрmъ; nenоровіta револtъ а лѕі Гаспар ВВ; ръsбоаеле Тѕрчілор кѕ Леашії, а кърор teatpѕ ера Молdова; ръsбоаеле лѕі Basiлie ВВ кѕ Mateiѕ ВВ din Цара Ротъпеаskъ; ínsфършit пѕstiерea Тъtарелор dела 1650, ълеіръ кѕ totѕл пѕterea Молdовеі. « D'atѕnчі, zіче Mіроп, аѕ пѕрчеs ачеаstъ царъ tot spре ръѕ пре ап че tpече ».

Dѕпъ вр'о къці-ва апі de ръsбоае чівіле íntpe Basiле ВВ ші Георге Щефап ВВ, арmatа se ímпѕціпъ фоарte mѕлt. Ачеstѕ din ѕрmъ рътъіndѕ ínsфършit бірѕitop ші Domnѕ ín царъ (1644—1658), íпчепѕ а íпгріжі de apmatъ. Ел ар фі adѕso íntp'o stape maі бѕпъ daка dѕхѕл de indisчiпліпъ пропагат de ostaшії Мѕntenі че'і авеа ín леафъ, пѕ ар фі zъdърпічіt siліпцеле лѕі; кѕ toate къ ръsкоала Seimeniлор Молdовепі пѕ фѕ ínsоцitъ de ачеле ímпрежѕрърі spъіmъntъtoape че ръsкоала ostaшiлор adѕsese ín Цара Ротъпеаskъ. Este de ínsemnat къ Молdова ера atъt de sлабъ atѕпчі, ín кът mіка арmatъ че цinеа Domnѕл пе лъпгъ dъпsѕл, sъ пърea íпкъ пре ímповъръtoape Църії *).

De atѕпчі instіtѕціiле міліtаре але Молdовеі mерѕеръ desфъкъndѕse, къчі Domnії префера maі біne sъ stрънгъ бапії пentpѕ dъпшії de кът sъ'і келтѕіаskъ пentpѕ ціпереa ostaшiлор: de каре лі sъ пърea кѕ пѕmaі аѕ тpебѕinцъ. Íп вреmеa лѕі Dimitpie Канте-

*) Веzі пе Mіроп.

тір, вътъшііле ажъпсесеръ пѹтаї de къte 40 ші 50 оатепї ѫп лок de 500; ші Молdова пѹ пѹtea sкоаte oaste de ръзбоїѹ de кът пънъ ла 6000 оатепї. Nesокотіпца че ел фъкѹ d'a se ѹпі кѹ Петрѹ чел таре гръбі къdереа Молdовеї. Арепdашії Фапаріоцї пѹсеръ гіара пе dънsа. Еа възѹ atѹпчї обічеюрі-ле sале а se корѹпе; віртѹціле тілітаре а пері. Еа възѹ stреіпії че о dатъ тремѹра de dъnsa, а se ѫптерпічі ші aї ръпі ѹпа dѹпъ алта провінціїле sале; ачеле локѹрї sлъвіte ѹdate de sъпцеле ероілор еї! Ѫп ачеле tристе zіле вр'о кътева гласѹрї sлабе протестаръ; dар, еле stрігаръ ѫпdешърtѹ; ші нічї ѹп враџ пѹ se аратъ ка s'о ръзбѹпе...... Молdова піерdѹсе търіреа sа!.....

Арта мілітаръ
ла
МОЛDОВЕNI

Молdовеніі ѫп веакѹл de тіжлок, ші таї ѫп ѹртъ ѫпкъ se аратъ ѹпѹл dіп челе таї віteze попоаре але Еѹропеї. Ѹп sкріітор Полоп dіп веакѹл XVI Орікобіе, zіче пентрѹ dъншії: « Еї sѹпt оатепї фіероші ѫпсъ фоарте віtежї, ші пѹтаї este алтѹ пеат каре se аївъ хотаръ аша de ѫпгѹste, ші съ se лѹпте таї тѹлтѹ пептрѹ глоріа резбоюлѹї ші пептрѹ арътареа віtежіеї, ші se sѹпціе таї тѹлцї връжташї ѫпрежѹ-

рѫл лор, кърора saѫ ле фаче nеnчеtaѫ ръsбоѫ, saѫ sъ апъръ ѫn kontpa ръsбоѫлѫ фъкѫt de кътре ачеѩ *).

Dъpzia ші semeцia, zіче Kantemip, este maїка ші sopa лор. Къчї daка ѫnѫл аре кал бѫn ші арме бѫne; atѫnчї гъndeщe къ nічї ѫn om nѫ'ї поate ѫntpeче, ші nѫ s'ap фepi d'ap фi кѫ nѫtinцъ ѫnsѫшї кѫ Dzeѫ sъ se лѫnte **).

Локѫitopiї de Цара de жos обічnѫiцї maї de mѫлtѫ sъ tpъѩskъ ѫn ръsбоѫ кѫ Tъtapiї ера maї bitежї de кът de Цара de sѫs. A omopъ ші а пръda пе Tѫpчї ші пе Tъtapї ера ла eї o datopie крещіneaskъ ***). Ѫntpe dъnшiї se deosiбea Opxeieniї ка чеї maї dъpzї ****).

Армеле Молdовеnілор ера ка ші але Mѫnteniлор аркѫл, sѫліца, sekѫpea, saбia, палошѫл, тъчѫка, пѫшка каре ла dъnшiї se nѫmea seneaцъ, ш ч л: Ѫn ръsбоаеле naцionaле se sлѫжiaѫ кѫ koase, tonoape ші фѫщѫpї *****). « Аркѫл, zіче Kantemip, ѫл ѫntindѫ eї фoapte біне, ші se npічеп a nѫpta ші sѫліца; dap кѫ saбia tot deaѫna фак maї mѫлtъ isбъndъ. Iap пѫшка о поаptъ nѫmaї вънътopiї. Пentpѫ къ zik eї къ este лѫкpѫ pѫшinos sъ se лѫnte ла oaste кѫ ачestѫ фел de арме кѫ каре nѫ se поate кѫnoaще nічї apta militapъ, nічї bitежiea ******).

---

*) Stanislaus Orichovius, *Annales Regni Poloniae, Annali V*.

**) Kant. П. 2. К. 17.

***) Idem.

****) Mipon Kostin. m s.

*****) Idem.

******) Kant. П. 2. К.

Пedestpimea Молdовенілор съ ръpdȣia ꙟn глоате adъnчї, de ȣnde шi еspresia « a se ꙟнглоti pedestpimea », че аша de des se bede ꙟn Кронічіле лȣї Ȣреке шi Міроn. Кълърimea ꙟnsъ epa арma лор чеа маї перфектъ. Еа se лȣпta кълаpe шi пе жоs пе ръnd. Лȣкрȣ че е кȣnоsкȣt ка чел маї маpe град ал перфекціеї ȣпеї ошіpї. Кроніка пе аратъ къ « ла 1422, порnindȣse Краюл Владislaв ал Полоnieї asȣпра Крizeaцiлор (Крȣчiaцiлор), іаȣ trimis шi Алекsandpȣ Водъ 400 de Молdовеnї оаменї tot алешї ꙟntр'ажȣtор, карії аȣ арътat mape вітежіе кȣ іsбъndъ, ꙟmпotpiва Крizeaцiлор, къ фъкъnd пъвалъ Молdовеnії asȣпра Крizeaцiлор, апоі de о datъ s'аȣ фъкȣt a фȣцi. Іар Крezeaцiї ешъnd dintр'о четате anȣme Маpienбȣргȣ гоnіndȣ пре Молdовеnї пъnъ іаȣ ꙟnшipat спре о пъdȣpe, шi аколо pedestpindȣсъ Молdовеnії, пре обічеюл лор, аȣ prinsȣ a съцeta пе Крizeaцiї Nemцї; шi dъnd Neamцiї dos, шi ꙟnкълекъnd Молdовеnії mape moapte аȣ фъкȣt ꙟn Nemцiї ачеіа; шi ꙟntорkъndȣse Молdовеnії кȣ isбъndъ ла Краюл Владislав mape mȣлцъmitъ шi лаȣdъ аȣ авȣt *). Asemenea вedem пе Молdовеnї шi ꙟn маї mȣлte ръndȣpї a se лȣпta. Ка ла toate naцiiле mepidionaле nimiк nȣ epa маї іȣte шi маї de temȣt de кът чеа dintъю а лор isбipe. Neisбȣtind ꙟnsъ лesne se desкȣража. Ачеasta пе о mъртȣpiseщe шi Каntemip zікъnd: « Молdовеnії ла ꙟnчепȣтȣл ръsбоюлȣї tot deaȣna sȣnt фоарте вітежї, шi de алdoiлеа sлабї ла inimъ. Іар dака ꙟї ꙟnфрънгȣ protівnічії ꙟnапоі, atȣnчеа преа рар

*) Міроn Kostin.— везї шi Ȣреке.— Ioannes Dlugossius, *historia Polon. lib. 11. ad anno 1422.*— Mattini Cromeri. *de origine et rebus gesti Polon. lib. 19 p 419.*

aŭ бърбъціе sъ ɪнчеапъ d' atpeia oapъ. Ɪнsъ aŭ ɪнвъцat dела Тъtapĭ de sъ ɪntopкъ ɪнanoĭ din фyгъ, шi prin aчeastъ anyкape кy meшeшyг aŭ smyлtъ біpyinцъ de myлte opĭ din мъніле protiвnічілор *).

Тynypiле че Молdoвenії пymea n y ш ĭ n'aвea myлte ɪn ошіpea лор ла ɪнчепyt; пentpy къ dyпъ кym am apъtat eĭ aвea npea пyцin apmeде кy фок. Маĭ ɪн ypmъ ɪнsъ ɪн ал XVI веак еле se ɪнмyлцipъ, шi ɪн bataлiĭ bedem фigypъnd 50 шi 80 tynypĭ. Морціерypiле se пymea n i в е шi обyzypiле к y m б a p a л е. Еле epa asemenea пymepoase. Ɪн b a t a л i a d е л a К a x y л (1564) bedem пе Ion BB, a ɪntimпina пе Тypчĭ кy 30 tynypĭ шi 80 пiве. Ɪнгpъdipiле de Кamпanie saŭ petpaншmenteде aŭ фostъ asemenea de myлtъ кynoskyte Молdoвenілор шi sъ nymea б ъ ш ĭ.

Ръsбoюл defensiв sъ перфекціonъ myлtъ ла Молdoвenĭ. Ɪнкъ ɪн веакyл ал XIV, eĭ deteръ o фpymoasъ пpoбъ despre aчeasta. Ла 1359, Реџеле Каzimip ал Полоніеĭ tpimiцънd o apmatъ ɪнsemnatъ din Полонia mікъ шi Рysia кy Шефан BB, ɪмпotpiва лyĭ Петpy I BB. Ачesta възънdŭ къ din інфepіopitatea пymepiкъ a oшipeĭ sале пy іsбyteщe ɪн bataлiле пaptiкyлаpe, s'a tpas ɪн лoкypĭ stpъmte. Полоніĭ tpeбyindŭ sъ tpeакъ printp'o пъdype deasъ шi пeyмблаtъ пymitъ П л о н і н y din myntеле Senenецy; Пътpy BB o окynъ маĭ dinainte, шi пyse de тъе кy xepъstpae тоцĭ копачiĭ dyпе лъnгъ dpym, лъsъndyĭ пе tpynкіĭ лор пymaĭ ɪнцъпaцĭ. Кънdŭ intpapъ Полоніĭ ɪн codpy, Молdoвeniĭ ɪнчепypъ a ɪмпінџе копачіĭ чеĭ маĭ

---

*) Кapt. П. 2, К. 17.

depъrtaцĭ, kape къzъndѕ пе чеĭ maĭ de апроапе ‡ĭ пръвълiръ пе toцĭ пeste ощiреа Полопъ. ‡n amecеала шi ‡пвълmъшала ‡n kape ера Полопiĭ възъпd пъdѕреа din toate пърцiле къzъпdѕ пе dъпшiĭ, ese de o datъ шi Пътрѕ ВВ шi ‡ĭ isвеще; еĭ пѕmaĭ пѕtѕръ фаче atѕnчĭ пiчĭ о miшкаре ‡пкѕркаці фiindѕ de копачĭ kapiĭ ‡n къdереа лор ‡ĭ sлѕtise de mъĭпĭ шi de пiчоаре. Мѕлцĭ din Полопĭ перiръ ‡n ачеа zi memорабiлъ, maĭ mѕлцĭ ‡nsъ къzѕръ прiпшĭ; treĭ steaгѕрĭ марĭ: ал Краковенiлор, ал Sandomiренiлор, шi ал Леополенiлор, шi алtеле поъ maĭ miчĭ miлitapе saѕ воерещĭ (gentilitia) шi кѕ tot апаратѕл de ръзбоiѕ пiкаръ ‡n mъĭпеле вiрѕitoape але Молdовенiлор *).

Ачеastъ taktiкъ о пъziръ Молdовенiĭ tot deaѕna къпdѕ авеа а se лѕпta кѕ о армatъ maĭ пѕmероasъ de кът а лор; asфел ‡ntре алtеле ла 1450 intръпdѕ о ощiре ‡nsemnatъ de Полопеzĭ sѕпtѕ komanda цепералiлор Пътрѕ Odровiчĭ, Копецполski шi Міхаiл Бѕчачкi шi ѕn пѕмър de Молdовенĭ кѕ Алекsandрѕ ВВ, ‡mпotрiва ѕsѕрпаtорѕлѕĭ Іоrdan. Ачesta възъпdѕ къ пѕ ле ва пѕtea sta ‡mпotрiвъ кѕ oastea sa, se трase ла stръmtорĭ кѕ гъпdѕ se adѕкъ пе Полопĭ dѕпе dъпsѕл, шi asфел zъвовindѕĭ шi флъmъпzъпdѕĭ sъ'ĭ поатъ ‡пвiпце. Ачеastъ taktiкъ ‡ĭ isвѕti. Dѕпъ че пѕртъ пе Полопĭ din лок ‡n лок, ‡ĭ adѕse ‡nsфършit ла апа Бърладѕлѕĭ. Аколо требѕindѕ Полопiĭ sъ треакъ приntр'о пъdѕре, de шi щiа къ este окѕпатъ de oame-

*) Ѕреке.— Мiрon Kostin m s. — Ioannes Dlogossius *historia Polon. lib.* 9. *ad an. Chr.* 1359.— Martini Cromeri, *de origine et Rebus gesti*, *Polonorum lib.* 12. *p.* 314.— Philip. Brietius in *Chon. universali ad anno Chisti* 1359.— Petrus Albinus in *Comentat. de Valachia p.* 160.— Stanislas Sarnisius in *Analibus Polonicis lib.* 7. *cap.* 1.

niĭ лȣĭ Bordan BB, dар semeцindȣsъ порnірь maĭ ѧn-tъю̆ каръле кȣ пъркълавȣл de Xotin шi кȣ tоцĭ Молdовеаniĭ шi Поdолеаniĭ. Пе кънd ачещia ера ѧn міжлокȣл пъdȣреĭ, oastea лȣĭ Bordan BB ѧĭ isбі, шi dȣпъ о крȣntъ апъраре d'абіа пȣtȣръ sкъпа кȣ mȣл-tъ пагȣбъ. Atȣnчĭ връndȣ̆ sъ tреакъ шi чеаілалtъ oaste Полоnezъ, ѧĭ еші ѧnainte Bordan кȣ « mȣлte stеагȣрĭ шi бȣчіme шi фъръ къльріme, ꙗр mȣлtъ пе-destріme». Вьзъndȣ̆ ачеаsta Полоniĭ « se tокmіръ de ръsбою̆ » шi аȣ̆ цinȣt лȣnta dела кіndie пъnъ a ѧnоп-tat, кънdȣ̆ « ѧnглоtindȣse nedestріmea аȣ̆ фъкȣt mаре періре ѧn Полоnezĭ ла stрътtорĭ, tъindȣ̆ віnеле каі-лор кȣ коаsъ шi кȣ фȣщȣрĭ. Atȣnчĭ пікаръ morцĭ шi капетеле арmateĭ Полоnе. Isбънdа ар фі фоstȣ̆ a лȣĭ Bordan BB, dака Молdовеniĭ протівnічĭ че tре-кȣsеръ кȣ каръле ѧnainte nȣ s'ар фі ѧntорsȣ̆ шi ꙗр фі smȣлtȣ̆ бірȣinца »*).

Ѧntр'ачеste ръsбоае чівіле sъ формаръ Молdове-niĭ ка ѧntр'о sкоалъ міліtаръ. Eĭ nȣ авȣръ ѧndatъ tребȣinцъ de кът de ȣn кълitan mаре ка sъ se факъ bestiцĭ, шi sъ фіе ероĭ аĭ Крещinътъцiĭ. Ачеstȣ̆ къ-nitan nȣ ѧntърzie a sъ іві, шi фȣ Щефаn чел mаре.

Ел se аратъ кредinчоs tактічеĭ пъріnцiлор съĭ. Ачееа че авȣ ѧnsъ maĭ deosebit este къ фолоsindȣse de кȣnоштinца че авеа despре imnорtenца nosiцііlор naтȣрале ла ръsбою̆, ел askȣndea ȣn tрȣп de ощіре каре ла ȣn semnȣ̆ хотъръt se арȣнка пе ла sпателе връжмашȣлȣĭ, ѧn време че чеаілалtъ арmіе ѧл isбеа ѧn фацъ. Este кȣnоsкȣt къ ачеstȣĭ пріnчіпіȣ̆ фȣ da-tор Аnібал бірȣinцеле sале. Asфел ла баtаліа

---

*) Ȣреке. m s. — Mіроn Коstіn m s. — Martini Cromeri lib. xx.

dелă Бърлаd (20 Ianȣapiȣ 1475[1]), Щефан ВВ, dȣпъ че sлъбise каiȣ Тȣрчiлор пържолindȣ ꙗрбă ꙟнaintea лор песте tot локȣл прin каре треbȣеa съ треакъ ꙗȣ tpas ла stpъmtoape. Аколо фолоsindȣse de поsiциa локȣлȣi, кꙗр шi de негȣреала atmosферii пȣse o seamъ de oamenii ꙟн кътпiе каре detepъ semnaл de ръsбоiȣ кȣ « tpъmвiце, бȣчiме шi toбе ». Тȣрчii ꙟntopкъndȣse кътре гласȣл че se aȣzia sокоtindȣ къ аколо se афлъ Щефан кȣ toатъ пȣterea sa; ачеsta ese atȣпчi de ȣnde ера asкȣnsȣ, ꙟi isbeще ꙟн dos, ꙟн време че чеiлалцi ꙟi isбеа ꙟн фацъ, шi прinтр'ачеastъ « апȣкаре кȣ mещершȣг dȣпе кȣm zik Кропiкарii », ел пȣmai кȣ 47,000 mii oamenii, ꙟнвinse o apmatъ de 120,000 *).

Ачеste прinчiпе taктiче повъцȣiръ пе Щефан ВВ, ꙟн пепȣmъроаsеле sале кamпaпii шi batалii че a dat ꙟн време de 46 de anii некȣрmat кȣ toate попоареле ꙟнвечinate. Ла adȣчереа aminte a minȣнаteлор фапtе de арме a ачеstȣi ероȣ, Кропiкарол Полон Dлȣгоs арȣпкъ o stpiгаре d'o admipaцie sȣблimъ! Istopiкȣл Ȣпгȣр Istȣамфiе mъртȣрiseще къ ел ера чел mai веstit џепераł ал времii sале пептрȣ щiinца miлitаръ **). Iар ȣн sкрiitор векiȣ Молdовеан ꙟн entȣsiasmȣл sъȣ stpiгъ: « Каре Воевod mai mȣлtе ръsвоае a авȣt? Каре Domnȣ mai марi вiрȣinце aȣ фъкȣt, шi ачеste ꙟн deosiвite времii шi локȣрi кȣ deosiвite neamȣрi? Ка фȣлџерȣл dела ръsъpit ла апȣs aȣ stpълȣminat; mартȣрi sȣнt Леашii карii кȣ sъпџеле лор пъmъntȣл nostpȣ aȣ кpȣшit, mартȣрi Ȣпгȣрii

---

*) Mipon Kostin.

**) Istuamfius Pannonius, *Historia Regni Hungariae, lib. IV.*

карії пре sateле ші четъціле лор de фок notonite ле аў възȣt! Мартȣрї sȣnt Тътарії, кȣрії кȣ мȣціmea фȣцеї лор de ферȣл лȣї n'аȣ skъnat!. Мартȣрї sȣnt Тȣрчії карії ꙟn фȣга лор nȣ пȣtȣръ афла mъntȣire! Мартȣрї sȣnt Мȣntenії, карії de кълъріmea noastръ s'аў sdроbit! Мартȣрї sȣnt toate neamȣріле de пріn прежȣр карea skȣціtȣл sabieї лȣї аў черкat» *).

Dȣпъ moartea ачestȣї Domnȣ, sȣntȣ Богdan BB, Щефan V BB, Пътрȣ Рареш BB, Молdoвeniї maї авȣръ оаре-каре tріȣmфȣрї miлitape. Ачеціі Domnї фъкȣръ ръsвoiȣ ші кȣ isbъndъ Ȣнгȣріlop, Полопілор, Мȣntenілор ші Тътарілор. Dȣпъ stinцереа лор Молdoвeniї къзънdȣ кȣ totȣл sȣntȣ sȣzepanitatea Порціі, Domniї nemaї авънdȣ а апъра лівертатеа ші indenendenца natрieї че ле пердȣsеръ, лъsаръ а skъdea, ші а sъ demopaлisa apmata. Ръsвoaeле лор ꙟпчетънdȣ atȣnчї а maї фі націonaле, еї пердȣръ ачел entȣsiasmȣ каре фаче пе tot попорȣл nevірȣit кънdȣ ел ціе къ sъ лȣптъ пentpȣ націonaлitatea ші лівертатеа sa. Ръsвoaeле че еї авȣръ ꙟn хртъ а sпріжіni фȣръ maї toate nȣmaї о лȣптъ ꙟntpe pretendenцї пentpȣ dъвъndірea tponȣлȣї, ла а кърор sфadъ попорȣл лȣа прea пȣцінъ napte. Ші ꙟntp'ачеste ръsвoae кȣрat оstъшеціі Молdoвeniї se аръtаръ adesea mȣлtȣ maї пре жоs de кът націiле вечine, къчї ꙟn време че ачеціa прогреsa ꙟn apta miлitаръ, еї sta пе лок. Asфел ла 1561 ꙟn бaтaлia de лa Вервіa, Алеksandpȣ BB Лъпȣшneanȣ кȣ toatъ sȣпepiopitatea nȣmepікъ а apmateї saле кътpе а npotівnікȣлȣї sъȣ Desnot Еракліd, кȣ toatъ

*) Везї кȣвъntȣл de ꙟнгрoпapе ченȣ лȣї Щефан Domnȣл Молdaвieї пȣблікat ꙟn Архіва Ромъneaskъ T. I. ф. 51. Іашї 1841.

вітежіа персоналъ че аръtъ, перdѕ ачеаstъ batалie, къчѣ нѕ щіѕ a se фолоsі кѕm tребѕe de арtілеріа sa, нѕ лѕъ офенsіва ла време, ші sъ апъръ тоале кънd фѕ attaкat *). Asфел ла 1570, Полонії ѣнвінші skъпаръ din мъїніле біръіtoape але лѕї Ion BB біръіtop, нѕмаї къчї ачеsta нѕ щіѕ нъръшї а ѣntребѕінца біне аptілеріа sa. Ачеstѕ Doмнѕ ка ші Tomsea BB, кѕлеse oape-кape tріѕмфѕрї asѕпра Tѕрчілор, Полонілор ші Мѕntенілор, ші ар фі фоstѕ ѣn stape a da Молdовенілор векеа лор stрълѕчіре міліtаръ. Ел ръdікъ steaгѕл indeпendenцiї; dap Молdовенії skърбіцї de tірапіа лѕї рефѕsаръ ал sekѕnda. Ѣn баtалііле лѕї ѣnsъ веdem пе Молdовенї а профіta de лекціїле вечінілор, ші а аръta oape-кape щііnцъ taktікъ. Se веde къ пе atѕнчї ѣнчепѕsеръ Молdовенії а stѕdia taktікa, маї кѕ seamъ ѣn кърціле векімеї, къчї ла 1578, веdem пе Пъtрѕ BB Sкіопѕл ѣn batалia dела Dоколіna ѣмпоtріва лѕї Іван Поtкоавъ че кѕ Kazачії окѕпasе tроnѕл, а ѣntребѕінца ачеіашї taktікъ че веstіtѕл Kаptaцinez Анібал ѣntребѕінцъ ѣn batалia dела Zama. Ѣn лінсъ de Елефанцї ѣnsъ, ел пѕse ѣn фрѕntea лініеї sале de batалie чіpezї de вачї ші ерґеліі de каї пеntрѕ ка sъ калче пеdеstрimea лѕї Поtкоавъ. Лѕї і se прілежі ачеіашї непорочіре че ѣntъmпінъ веstіtѕл віpѕіtop dела Kanne; къчї Kazачії stъndѕ пе лок ші лъsъndѕ sъ se апропіе оштіреа лѕї Пъtрѕ BB de odаtъ sлобоzіръ фокѕріле ѣntрънsa. Atѕнчї ачеа ерґеліе de каї ші чіреаdъ de боі sпъїmъntъndѕse se ѣntoapse ѣнапої ші нъвъліndѕ пеsteа oaste лѕї Пъtрѕ BB, o пѕse ѣn неоръndѕіалъ. Kazачії se фолоsіръ d'ачеа-

*) Mірон Kostіn. — Istuamfцüs lib.

sтъ ↑mпреџı̆ꙋраре, о isвiръ de о datъ d'a dpeantă шi d'a stънга шi ʌesne о ↑nвinseръ *).

Щефаn Tomsea BB, (1612—1618), ажꙋtat de ве-stiџiĭ кънitanĭ Mꙋnџenĭ M↑pzea, Геџеа шi Рачеа, каре dꙋпъ moaptea Domnꙋʌꙋĭ ʌор Mixaı̆ꙋ̆ BB вiteazꙋʌ sъ tpъ-seseръ ↑n Moʌdова, ↑nвiџse ↑n вр'о кътева рънdꙋpĭ пе Поʌonĭ шi maĭ кꙋ веаmъ ↑n ваtаʌia deʌa корпꙋʌ ʌꙋĭ Sas. De atꙋnчĭ пе timпꙋpiʌe ʌꙋĭ Basiʌie BB шi Stefъпiџъ BB, веdem пе Moʌdовenĭ ʌꙋntъndꙋse вiteжеаще ↑n maĭ mꙋʌte oкaziĭ. Батаʌiа deʌa Боıан ĭ (1685) ↑n каре Kantemip BB вътръпꙋʌ аŭ snaptŭ шi аŭ desфъкꙋt чеʌе dintъı̆ŭ рънdꙋpĭ аʌе Поʌonișор este чеа din ꙋpmъ ваtaʌie џепераʌъ ↑n каре ʌeпioanеʌе Moʌdaве sтръʌꙋчiръ кꙋ фаʌъ **). De atꙋnчĭ apta miʌitapъ se пердꙋ ↑n Moʌdова!

Moʌdова ера ↑nкꙋnџı̆ꙋpatъ de ꙋn връŭ de четъџĭ пе toate mъpџiniʌe saʌe. Despre Поʌonia авеа Xotinꙋʌ, Sopoкa шi Tirina (Bendepꙋʌ); despre Transiʌвania авеа четъџꙋеʌе Neamџꙋ шi Imepodова; despre Џара Romъneaskъ Kpъчıꙋna; пе Dꙋnъpe четъџiʌe Peniĭ. Kaptaʌ, Smiʌꙋʌ (Ismaiʌꙋʌ) шi Kiʌia, шi пе mapea Neaгръ четatea Aʌвъ (Moncastro, Акерman). Афаръ de ачestea Sочава капiтаʌа ера tape ↑ntъpitъ. Ла toate ачeste четъџĭ ера komandantŭ къте ꙋn пъркъʌав, афаръ de четъчiʌе Kiʌia шi четatea Aʌвъ, ʌа каре пentpꙋ im-пoptenџа ʌор sъ tpimitea doĭ пъркъʌавĭ; ıар ↑n четatea Sꙋчевiĭ ера Xatmanꙋʌ пъркъʌав ***). Ачeste четъчĭ фꙋръ mꙋʌtъ врemа aziʌꙋʌ ʌiвертъџiĭ Moʌdовenișор.

---

*) Ꙋреке.— Mipon Kostin.

**) Nikoʌae Kostin.— Carta p. 59 шi 100.

***) Ꙋреке.— Mipon Kostin.— Kant. П. 2. K. 4.

De ачееа асꙋпра лор ведем чintite toate siлinцeлe връжмашiлор лор. Молдовенiĭ сѫ iлꙋstрарѫ ꙟn апърареа лор. Ла 1497, Ioan Алверт Реџеле Полонiеĭ asediind ĭ четатеа Sꙋчевiĭ кꙋ 80.000 oštašĭ о вътꙋ ꙟn zadap ꙟn вреme de tpeĭ sъптъmъnĭ. Четъџenĭĭ se апърарѫ вървъteщe, шi че stpiка tꙟnꙋpiлe Полонiлор zioa eĭ astꙟпа nоаntea кꙋ пъmꙟntĭ, sкъndꙋpĭ шi пiatpъ *).

Dap аколо ꙋnde Молдовенiĭ se iлꙋstрарѫ maĭ mꙋлtĭ фꙋ ꙟn апърареа четъџiĭ Алве. Ачеastъ четаtе ера sinгꙋрꙋл лор порtĭ пе mapea Neaгръ шi printр'ънsa eĭ domnea asꙋпръĭ. Къчĭ nꙋ tpeвꙋe a ꙋita къ ачеastъ mapе ера о dinioapъ ꙋn лак Молдовенеsкĭ шi къ Domniĭ Молдовеĭ пꙋрtа titлꙋ de stъпъnitopĭ aĭ mъpiĭ Negpe **). Тꙋрчiĭ приченꙋрѫ imпортanцa ачеstei четъџĭ, шi nꙋ преџetарѫ niчĭ o жертфъ spре a o dobъndi. Dap Молдовенiĭ о апърарѫ кꙋ вiteжiе, шi Махомеt I, дꙋпъ о asediape de o лꙋпъ ꙟnвinsĭ de dъnшiĭ фꙋ siлit a se tpaџe ꙟndърът ***). Ꙋрmъtорꙋл Sꙋлtan Баiazet фꙋ maĭ норочit. Ла 1483, ел вenĭ кꙋ о оцiре шi кꙋ о флоtъ nꙋmеpoasъ de aesdie четаtе. Ꙋn sкpiitор векĭ пе а пъstрat amъpꙋnteлe ачеstеĭ asediepĭ прin a кърiĭ пiерdере se ꙟnгропъ viitорꙋл mapitim ал Молдавiеĭ. «Четаtеа Monкastpꙋ, ziче ел, se афлъ пе рꙟпа mъpiĭ апроапе de гꙋра Nistpꙋлꙋĭ. Локꙋл е фоарtе вine ꙟntъpit, шi прin posiцia sa чеа natꙋрaлъ шi прin mꙋniцia sa чеа aptiфiчiaлъ, шi de фоарtе mape imпорtanцъ пеntpꙋ ꙟnлеsnipiлe цъpiĭ, але рꙟꙋлꙋĭ, але mъpiĭ, шi de фоарtе mape преџĭ

---

*) Ꙋреке.— Mipon Kostin.

**) Архiва Роmъnеаsкъ. T. I. ф. 103.

***) Discorso di Theodoro Spandugino Cantacusino Gentil'huomo Costantinopolitano, *Delle origine de principi Turchi*.

ші нȣme пentpȣ toatъ провinца din прецȣр, каре нȣ-
me ші'л кътirase маї въptos пе timпȣріле кънdў Sȣл-
tanȣл Maxomed, мергънdў asemenea asȣпра лȣї, ѫл
комбътȣ ѫn време de o лȣнъ de zіле ші пеѫтъndȣл
лȣа, фȣ гonit de piroapea фрігȣлȣї ші sілit съ'л лase.
Бaiazet dъndў воe ла аї съї съ праde цара ші въ-
zъndў къ чеї din лъȣntpȣ нȣ se miшкъ, хotъръ a
апропіа apmata de пе маре, ші de odatъ ѫл ѫнкȣџіȣ-
ръ de пе апъ ші de пе ȣskat, ші'л stpънse аша ѫn
кът нȣ se пȣtea adȣче saў skoate nimik. Възъndў пе
локȣіtорї черbікошї ѫn boinца лор а'л апъра, пре-
гъti aptiлеpiiле, ѫнчепȣ a бate zidȣpiле de маї мȣлte
пърцї, ші ȣрмънdў ал бate маї мȣлte zіле dъpъma-
se din zidȣрї atъta кът sokotea къ oamenії съї вор
пȣtea intpa destȣл de лesne. Кȣ toate ачестеа ел по-
рȣнчі колоапелор бале ка ѫn лȣпtъ se ȣpmeze ȣna
dȣпъ алta, ші ѫn dimineaца віitoape, кȣм se фъкȣ zio se
пȣsеръ ѫмпрежȣрȣл zidȣpiлор. Oamenії чеї din лъȣntpȣ
ѫші фъкȣсеръ ѫn рȣinеле zidȣpiлор апърътȣрї фoapte ѫn-
semnate кȣ валȣрї ші кȣ шанцȣрї фoapte adънчї; аша
ѫn кът кънdў s'a арътat Тȣрчії ла intpapea лор прin
рȣпtȣръ, ѫndatъ съ ѫнкъераръ кȣ dъпшії, ші ѫмпін-
гъndȣї ѫnапої кȣ маре imпеtȣositate, ѫntpeвȣinцъndў
spe апърареа sa съцеџї, фокȣрї, dapde ші пieтpe se
цȣptaръ кȣ atъta inimъ, ѫn кът ръпindў ші оморъndў
фoapte маре нȣмър din чеї din афаръ, ѫї гonipъ
маї de мȣлte орї афаръ. Dap врѫжмашії авъndў
oamenї пpea мȣлцї лesne se ремопа, ші веніndȣле
soлdaцї поїѫn бътaie нȣ da лок de рѫпаоs ла ѫнкȣп-
џіȣраці. Оморъndȣse ші ръпindȣse oamenї dintp'аче-
цia ші пе авъndў пе чіпе пȣпе ѫn локȣл челор че
ліпsea, se miкшopa пеpeў пȣмъpȣл апъръtopiлор, ші

аша сѹфереа кѹ мѹлтŭ маї маре пагѹбъ пріn чеї пѹцінї каре'ї пердеа, de кът адѹчеа пріn чеї мѹлцї каре'ї омора dintpe връжмашї. Баіазет dѹпъ че цінѹ пе аї съї ꙟn бътаіе о маре парте de zi, порѹнчі съ dea семнŭ съ se адѹне ші ꙟнчетънdŭ бътаіа ꙟї рекондѹсе ꙟn лагър, кѹ гъndŭ ка ꙟn dimineaца віітоаре съ se ашаzе армаіа аша, ка ꙟмпърціndѹse ꙟn мѹлте колоане, каре se ѹрмеze ꙟn бътаіе ѹна dѹпъ алта, съ поатъ ꙟnoi непчетат колоанеле, ші съ ціе фъръ ꙟntpepѹпере бътаіа ziоа ші поаптеа пънъ кънdŭ вор дъръма валѹріле ші вор mistѹi пе апърътopї. Кѹ ачестŭ кѹцет тріміцънdŭ ла рънаоs оштіле ле фъкѹ съ ꙟнцелеагъ, къ dѹпъ че ва трече поаптеа, ꙟn чеалалтъ zi маї naintе de ръсъріtѹл soареалѹї, съ se афле ла рънdѹл лор спре а se ꙟntoарче din noŭ ла бътаіе, кѹ ideea саŭ de а лъsa аколо віаца саŭ de а къштіга локѹл маї nainte de а se petраце. Вѣzъndŭ локѹіторії прегътіріле връжмашілор, нелінсъndѹле кѹраціѹл, кѹ toate къ кѹноштеа прімежdia ꙟn каре se афла, фііndŭ слъбіцї пріn чеї рънiцї ші чеї морцї, dpeсеръ локѹріле de каре авеа тревѹінцъ, ші se прегътіръ кѹ toate пѹтеріле че ле маї ръмънеа спре апъраре. Веніndŭ zioа ѹрмътoaре Баіазет рекондѹse оштіле toate ла локѹл de attакŭ, кѹ маре sromot de сѹнете, de stpiгърї ші de лармъ че фъчеа солdaцiї сеї, каріï фъръ ꙟndoipe ꙟшї фъгъdѹіа вірѹінца. Баіазет dopindŭ se скапе кът ва пѹтеа, ші оаменії ші локѹл, se хотъръ съ ꙟнчерче daка, кѹноскъndŭ eї прімежdia, ва пѹтеа съї адѹкъ кѹ ꙟndoipe съ se лase de ꙟndъръtnічіа лор, фъкѹ семнŭ къ вреа съ ворбеаскъ кѹ eї, тріміse ꙟnainte пе ѹn сол ал съŭ ка съ ле спѹе, кѹм къ Тѹрчії віn кѹ хотъръре stаtорnікъ de а нѹ

ꙟnveta бътаеа ziоа шi noaptea, пъnъ че nȣ вор лȣа локȣл, шi къ dакъ ащеаntъ sъ фie siлiцi, ле beste-ще къ ва da локȣл ꙟn прadъ, шi nȣ ва iepta nічі вꙟрstъ, nічі sekсȣ, шi къ тоцi se вор оmорꙟ; iар daка вор вoi а se sȣпȣne, ꙟi ва прiimi фъръ а вътъmа аверea saȣ persoanele, шi dъndȣле лiбертаtea, ва sta ꙟn воеа лор d'а ръmънеа пе лок saȣ а se dȣче ꙟntр'алtъ parte. Аȣzindȣ чеi din лъȣntрȣ пропȣнеpiле Sȣлtanȣлȣi, шi ne възъndȣ nічі ȣn кiп d'а se пȣtea mъntȣi, фiindȣ къ nȣ maі ръmъsese atъцiа кът se поаtъ апъра вaлȣpiле, чеpȣръ пȣцiпъ вреme ка sъ ръsпȣnzъ. Stpъnгъndȣse atȣnчі Къпетеniiле, dȣпъ кътева disпȣte, se хотърꙟръ se прiimeaskъ kondiцiiле пропȣse, ꙟnкредinцindȣse maі вꙟрtos вȣnеі оpiniі че авеа despre Баiazet, къ ле ва пъzi кредinца. Dȣпъ че s'aȣ sфътȣit ꙟntpe sine, тpimiseръ soлiі лор ка sъ dea локȣл, шi фiindȣ прiimiцi кȣ вȣnъtate de Баiazet, ꙟnгрiжi Sȣлtanȣл кȣ skȣmпъtate ка sъ nȣ пъtimeaskъ nimiкa, dъndȣ воie челор че вор вoi sъ se dȣкъ de ачi, sъ поаtъ skoate toate лȣкрȣpiле лор фъръ вре о ꙟmпiedекаре, шi лъsъndȣ Monkastpȣ вine пъzit, se ꙟntoapse ла Andpianопол »*)

Пъркълабiі четъцiі карiі aȣ фъкȣt ачеаstъ фрȣmoasъ, de шi zadapnікъ, апъраре s'aȣ nȣmit Герmаn шi Ioan **).

Tot ꙟntр'ачеаstъ вреmе пердȣръ Молdовеniі шi четъцiле deла Dȣnъре. Алексаndрȣ ВВ Лъпȣшneanȣ

*) Andrea Cambini Cittadin Fiorentio, *Dell' origine de' Turchi lib. III.* Ачеаstъ skpiepe din преȣnъ кȣ чеа maі sȣs чiтаtъ sъ афлъ tiпъpitъ ꙟntр'ȣn tom in 4° sȣntȣ tiтлȣ: *Historia dell' origine, Guerre et Imperio de Turchi* raccolta da M. Francesco Sansovino Venetia 1654.

**) Ȣреке.

ла 1564 дъръть четъціле din лъѫntрѫл църії *). Еле se pezidiръ ѫn ѫрмъ ка съ фie дъръmate іаръшї de Dimitрашкѫ Kantaкѫzino ла 1684, din порѫнка Sѫлтаnѫлѫї. Ла 1714, Тѫрчії pezideskѫ нѫmaї четаtea Хotinѫл ші о опреskѫ пе seama лор **).—

Ачеаста este tot че am пѫtѫt deskoпepi desпре орґаnizapea пѫtереї армаte ші арta miлitаръ ѫn Молдова. Четеле Молдаве ѫn кѫрsѫ de треї веакѫрї фъкѫръ 90 de кamпаniї, din каре 19 чівiле, 15 ѫmпotріва Полоniлор, 13 ѫmпotріва Ѹнгѫрiлор ші Nemцiлор, 12 ѫmпotріва Тѫрчiлор ші Тъtaрiлор, 13 ѫmпotріва Мѫнteniлор, ші 8 ѫmпotріва Kazaчiлор.

Џенераліi чеї maї bestiцї че аѫ komandat армаtеле Молдовеї афаръ de Domniї аръtацї ѫn кѫрsѫл аchestiї skрiерї аѫ fostѫ: Бордѫл Ворnекѫл, Шаndpea Хаtmanѫл, Ворnекѫл Кърѫбъц, Ворnекѫл Грozea, Хаtmanѫл Барбовski, Ворnекѫл Бѫчim ші Хаtmanѫл Бѫхѫш.

N. Б.

---

*) Ѹреке.
**) Nікоlae Kostin.— Кроnікар anonim.

ISTRIANA.

. . . . . Hilf Gott der weisen List,
Mit der du, grosses Volck, begabt gewesen bist,
Du wustest wohl den Lauf der Welt und ihre Sachen,
Und dass ein jeder Mensch ihm musste Rechnung machen,
Er selbst und was er hat, das fliege nur dahin,
Was aufgeschrieben sey, behaelt er zum Gewinn.

MARTIN OPITZ.

Ажȣte Domnȣл apieĭ челеĭ. ꙟцелепte кȣ каре аці фostĭ ꙟпzestpaці воĭ Pomanĭ, ómenĭ марĭ, воĭ аці кȣnoскȣtĭ кȣрsȣл лȣmiĭ шi ал лȣкрȣрiлорĭ еĭ, шi къ totĭ omȣл трèбȣе съ 'i se sȣпȣе; ел ꙟвȣшĭ шi totĭ че аре ел, тpече шi se dȣче, нȣмаĭ че s'a skpisĭ ръмꙟне dpeptĭ къщiгĭ непеpitopĭ.

Istpȣл saȣ Dȣпъpea, ачеstȣ pꙟȣ de ꙟntꙟiȣл рапгȣ ꙟn Eȣpona, desпърцia, пе timпȣл челорȣ векĭ, Mesia de Дачia лȣĭ Траꙗнȣ, ꙟnчепꙟndȣ dела гȣра Партissȣлȣĭ saȣ a Tiseĭ sȣntȣ 38° de лȣпцime цеографiкъ шi 45° 10' de лъцime цеографiкъ, пꙟнъ ла върsapea sa ꙟn mapea Népгръ sȣntȣ 47° 20',— 45° 25';— ꙗръ пе timпȣл nostpȣ desпарte imпеpѩл tȣрчеsкȣ пропрiȣ de Банатȣл temiшанȣ шi de Прiнчiпателе daпȣбiane. Sȣntȣ 40° 8',—40° 40', прimеще ꙟn sinȣл seȣ пе pꙟȣл Tiepna saȣ Черпа, каре кȣргъndȣ de къtpe mézъ-nónte se варsъ ꙟn stꙟнга Istpȣлȣĭ шi фор-

mézъ марџinea очidentaлъ a Daчieĭ aȣstpaлe saȣ a Istpianeĭ, dȣпъ Лaoniкȣ, adeкъ a цъpiĭ Pomѫneщĭ din zioa de astъzĭ. Ꙟndatъ лa въpsapea aчestȣĭ pѫȣ miкȣ, dapъ фamosȣ ѫnкъ лa чeĭ векĭ, пe pѫпa sa чea stѫnгъ, se aфлa чetatea чea ziditъ de Impepatopȣл Tpaianȣ, Tiepna, saȣ Diepna dȣпъ Птолemeȣ, saȣ Zernes dȣпъ Жȣpiskonsȣлtȣл Ȣлпianȣ. Maĭ ѫn жosȣ пe Istpȣ, ѫn o distanцъ de 3 miлiape џeoгpa-фiчe, лa Seвepinȣл de aкȣmȣ, zidise Tpaian пe-ste aчestȣ pѫȣ фamosȣл sъȣ пodȣ, aчea a onta minȣ-пe a лȣmiĭ, aĭ къpȣĭ пiлastpi se въdȣ щi astъzĭ de amѫndoȣe пъpцiлe pѫȣлȣĭ. Din aчestȣ цinȣtȣ кȣpџe Istpȣл, фъкѫndȣ doȣe mapĭ кotitȣpĭ, кътpъ mézъ-zi пѫпъ sȣпtȣ 40° 20',—43° 50', ȣnde пpiimeщe de a dpénta пe miкȣл pѫȣ Pацiapiȣ, лѫпгъ кape se aфлa пe timпȣл Pomaniлopȣ чetatea чea mȣлtȣ пȣmitъ ѫn isto-pie, Pацiapia. De aчi кȣpџe кътpъ pъsъpitȣ, фopmѫndȣ o miкъ кotitȣpъ кътpъ mézъ-zi, пѫпъ sȣпtȣ 45° 25',—44° 15', ȣnde se aфлa пe timпȣл чeлopȣ векĭ Axium, иap aкȣmȣ Passaвina, щi ȣnde ѫnчeпea вaлȣл Pomanȣ кape se ѫntindea пѫпъ ѫn mapea Négpъ лa Tomi saȣ Кȣstenџi din ziлeлe nóstpe. Aкȣmȣ se ѫntoapчe иаpъщĭ кътpъ mézъ-nónte, щi пpiimeщe sȣпtȣ 45° 40',—45° 28', de a stѫnгa пe ѫnsemnatȣл pѫȣ Sepetȣ (din кontpa чetъцiĭ чeлeĭ mȣлtȣ пomeni-te de Птолemeȣ, Dinoџeцia), кape фopmézъ mapџinea opientaлъ a Daчieĭ aȣstpaлe.

Ꙟn aчeastъ distanцъ de вpeo 90 miлiape џeoгpa-фiчe, dȣпъ кȣpџepea Istpȣлȣĭ ѫn diвepse dipeпцiȣпĭ, se aфлa пe amѫndoȣe pѫпeлe лȣĭ ȣпȣ пȣmъpȣ de чe-тъцĭ фópte ѫnsemnatȣ, кape пapte se zidiseръ maĭ ѫna-inte de вenipea Pomaniлopȣ, пapte se фȣndaseръ de

Imnepatopiĭ Pomanĭ ꙟmiimiĭ, пꙟпъ ла пъвълірea Гоціилорꙋ, napte maĭ ꙟрziꙋ de Konstantinꙋ чeл mape napte de Iꙋstinianꙋ чел d'ꙟntꙟiꙋ, ші але кърора рꙋine se вꙋdꙋ ші ꙟn zілеле nóstpe.

Eꙋ mъ фолоsiĭ de timпꙋл вакanцеĭ din вapa tpeкꙋтъ spре a вisita aчestꙋ цinꙋтꙋ intepesant ал Dꙋпърiĭ dinпpеꙋнъ кꙋ алцĭ doĭ soцĭ. Ꙟnчепꙋтꙋл ꙟл фъкꙋĭ кꙋ Цꙋрцꙋ, ꙟn opaшꙋ din noꙋ ziditꙋ dꙋпъ denъртapea Тꙋрчілорꙋ din чetatea че essistea maĭ ꙟnainte aколо ші каре se dъpꙟmase dꙋпъ tpaктatꙋл deла Adpianoполĭ, sꙋntꙋ 43° 28',—43° 52'. Aічĭ se вꙋdꙋ ꙟнкъ ꙟn insꙋла чea mikъ, dinaintea kapantineĭ, рꙋineле ꙋnꙋĭ kasteлꙋ mikꙋ, kape maĭ ꙟnainte se nꙋmea S a n-ц i o p-ц i ꙋ, ші dела kape ap фi къпътatꙋ ші opaшꙋл nꙋmeле seꙋ.— Dꙋпъ ziчеріле ромꙋne, kasteлꙋл aчesta s'ap фi ziditꙋ de Цenꙋezĭ кътpъ ꙟnчепꙋтꙋл Міленnіꙋлꙋĭ nostpꙋ, dapъ istopia nꙋ ціe nimika de ꙋn аtape aшeзъmꙟntꙋ ал aчestopꙋ Penꙋвлікanĭ indꙋstpioшĭ ꙟn цinꙋтꙋріле aчestea, кꙋ tóтe къ spꙋne despre maĭ mꙋлte aшeзъminte a ле лоp пе лꙟнгъ mapea Népгъ ші maĭ вꙟptosꙋ ꙟn Кpimꙋ. Dꙋпъ spꙋsꙋл Domnꙋлꙋĭ Doktop Seseni, ꙟn aniĭ tpeкꙋцĭ s'ap фi aфлatꙋ къpъmizĭ кꙋ inskpipцiunĭ pomane ꙟn рꙋineле aчestꙋĭ kasteлꙋ. Eꙋ visitaĭ aчeste рꙋinĭ ꙟn stapea лорꙋ чea maĭ dъpъmatъ de aкꙋmꙋ, ші aфлaĭ ꙟntp'adeвъpꙋ doꙋe фелꙋpĭ de zidꙋ, ꙋnꙋл maĭ noꙋ ші maĭ slaвꙋ, ші алтꙋл maĭ векiꙋ ші de ꙋn чimentꙋ фópte tape, kape s'ap пꙋté лꙋa de лꙋкpꙋ pomanꙋ фъpъ temepe de a гpeші. Maĭ ꙟnainte de denъртapea Тꙋрчілорꙋ фꙋ aчesta ꙋn bastion тꙋpчeskꙋ kape slꙋжia totꙋ de o datъ ші de ꙟnkisópe.— Eꙋ вpꙋĭ sъ tpeкꙋ ші neste Dꙋпъpe ла Рꙋшчꙋк ka sъ

нъзъ векнъл Trimanium, dаръ tot timпъл кътъ am петрекътъ ън Цнърцнъ a фostъ фóрte ъmпotpiвitopнъ. Deчї треьъiї съ ласъ ъmпліпіpea aчesteї dopinџе пъпъ ла алтъ okasiъne, шi плекаї пе ръпа Dъпъpiї ън съсъ ка съ вisitezъ алте локърї intepesante.

Ън о distanцъ kam de патръ miліаре џеографiче dела Цнърцнъ snpe апъсъ, ла satъл Петрошанї, мошіеа Domпълъї Лапаti, афларъмъ пе ръпа Dъпъpiї о четаte de пъмъntъ, (retranchement), ън формъ de пътpatъ обльнгъ, ънкънџюратъ de ън шанцъ шi de ън валъ de тpeї пърцї. Timпъл чел skъptъ нъ не ертъ съ фачемъ черчетърї maї mapї, dаръ жънiї Лапаti не съпъсеръ къ maї ън съсъ пе ръпа Dъпъpiї, ън о distanцъ kamъ de доъе miї de пашї, din kontpa satълъї Кріbina (че zaче de a dpéпta Dъпъpiї шi de a dpéпta Iantpeї, saъ a Iatpълъї dъпъ чеї векї, каре se варсъ ачi ън Dъпъре), s'aъ афлатъ maї мълте къръmizї ромапе. Deчї mepseръмъ къ тоцiї ла фаца локълъї, пъсеръмъ пе църанї съ sane, шi афларъмъ ънtp'adeвъръ maї мълте бъкъцї de къръmidъ, maї ън фаца пъмънtълъї. Челе че se пъstpаръ ънtpeџї, авеа о лъnџime de 2 ½ пiчióре, о лъцime de 1 пiчiоръ шi о гposime 1 ½ деџete, de амъndoъe пърцiле лъnџimiї къ гapdinї saъ ънкеieтърї, шi ън mijлокъ пъpta inskpiпчiънеа LEG. I. ITAL.— Щimъ din Itinepapiъл Ромапъ (Hodoeporicon) къ Legio I. Italica staцiona ла Novae de a dpéпta Dъпъpiї, maї din kontpa Петрошапілоръ, dаръ de бъпъ sémъ кoopцiле eї se ъntindea пе амъndoъe ръпеле Dъпъpiї. — Sпре че skопъ aъ слъжitъ ачеste къръmizї нъ пътъї debina, пentpъ къ ън локъл ачела нъ афларъмъ ърme de zidъ шi прin ърmape nічї de вре ън edificiъ.— Domпъл Лапаti dъ-

рꙋi mꙋseꙋлꙋї Колеџіал челе ноꙋе вꙋкъџї не каре se пꙋtea чeti inскріпчꙋнеа.

Deлa Пetpoшanї кълъtоріръmꙋ кътръ Zimniчea, ꙋn tъргꙋ търішорꙋ, кꙋ о карantinъ, sꙋntꙋ 43°,—43° 45', ші пріn ꙋрmape tokmaї пе Mepidianꙋл de mіжлокꙋ ал Istpianeї nóstpe. Din sꙋsꙋ de Zimniчea афларъmꙋ о алtъ чetate de пъmъntꙋ пе ръпа Dꙋпъріі, de о фігꙋръ maї пъtpatъ, лꙋпгъ de 200 ші латъ de 150 пашї, ꙋпкꙋпџꙋратъ кꙋ доꙋе шанџꙋрї ші доꙋе валꙋрї de tpeї пърџї. Пꙋsеръmꙋ пе џърanї sъ sапе ші афларъmꙋ maї mꙋлte пetpe рꙋпte ші deosевite вꙋкъџї de base. Локꙋitopiї пе sпꙋseръ къ s'ap фі афлatꙋ аколо ші ꙋрne кꙋ чenꙋшъ ші diвepse алte base de пъmъntꙋ. De вꙋпъ sémъ къ аічї ера Contra-Dimum saꙋ Quinto-Dimum, кꙋmꙋ'л пꙋmеще Прокопіꙋ, ші пꙋtemꙋ пpesꙋпꙋпе кꙋ провавілitate къ ші пꙋmеле Zimniчea пꙋ е алtꙋл de кътꙋ Dimnicia, фіiндꙋ къ ꙋп ромъпеще D ꙋnainte de i se пропꙋпџъ ꙋп ворвеле челе кꙋрate ка гречеsкꙋл Z (прекꙋmꙋ dico zікꙋ, audire аꙋzіре etc).— Аічї афларъmꙋ ші окаsіꙋпе sъ tречеmꙋ пeste Dꙋпъре, ші sъ пе рекоmпепsъmꙋ пepdepea фъкꙋtъ ла Рꙋшчꙋк, пріп вisitapea Sistoвꙋлꙋї.

Ачеаstъ чetate tꙋрчéskъ zaчe пе кꙋлшеа ꙋпꙋї deaлꙋ, прекꙋm zaк maї toate четъџіле каре se афлъ de a dpeanta Dꙋпъріі, ші авéа se nóte кompapa кꙋ satꙋл Ръшіпаpї din Tpansілванia, atъtꙋ ꙋп привінџа търіmiї кътꙋ ші а Архіtектꙋріі sале.— Ꙋпsоџіџї de ꙋп tꙋркꙋ пе каре пі'л dederъ ла вашъ, merseръmꙋ ла шкóла крещinéskъ, каре se афлъ ꙋп фіiнџъ de tpeїzeчї de anї ші аре акꙋm паtpꙋ професорї, каре пропꙋпꙋ щіinџеле елементаре ші maї mꙋлte лімвї, ꙋп ꙋпечіе чеа гречéskъ, sловепéskъ, вꙋлгърéskъ, апої чеа џерmanъ

ші чеа франчéзъ, даръ маї мѕлтѕ кѕ нѕмеле де кѫтѕ ѫн фаптъ, чееа че se пóте лесне ѫнцелеце din ачеаsta, къ не професорѕл лімбеї франчезе ші цермане абіа'л пѕтѕрѫтѕ адѕче sъ не рѫспѕнзъ кѕ Аша ші Nѕ ѫntр'ачеste лімбї ла нішче ѫntребърї simпле чеї фъкѕserъмѕ. Doї dintр'ачеші Domnї не ѫнsоцірѫ ла бisеріка крещінéскъ (бѕлгъреéскъ) чеа нóѫъ, ѕnde ѫndatъ ла прагѕл ѕшеї din афаръ афларъмѕ доѫе петре кѕ інскрінчѕнї романе, даръ ѕна din ненорочіре нѕ se пѕтеа четі, де не чеалалтъ каре ера рѕптъ de аммѫдоѫе кърціле пѕтѕї sъ копіезѕ ѕрмътóреа інскрінчѕне:

Копіе позівілъ:	Ѕтпліміре провав:
VVSSHP	VIVVS S. H. P.
INICIVS	A N I C I V S IN
ICTVS E	V I C T V S. ET
ICIAE M	A N I C I AE. ME
IAECONIV	DIAE CONIVGI
M F	B. M. F.

De читітѕ:	Ромѫнеще:
Vivus sibi hoc posuit	Ачестѕ монѕментѕ ѫл пѕse
Anicius Invictus	sіеші ѫнкъ ѫn веацъ Анічіѕ
et Aniciae Mediae	Інвіктѕ, ші'л фъкѕ Аніціеї
Conjugi	Медіеї Soціеї сале чеleї
bene merenti facit.	пліне де меріте.

Dinaintea ѕшеї алтарѕлѕї не арътаръ о маре піетръ de мармѕре ръstѕрнатъ, ші не спѕserъ къ пе фаца ѫntópsъ se афлъ фігѕрї тъіате ѫn bassorilievo ші ѫntре dѫnsеле о інскрінчѕне латінъ; ачеаsta фіреще. нѕ о пѕтѕї чіті, кѫчї óменії нѕ врѕръ sъ'мї stріче astерпѕтѕл бisерічії sпре а'мї контента кѕріosі-

tatea; ънsъ eĭ мъ asseкѕраръ къ пърintele Епisкопѕл каtолiкѕ din Бѕкѕрещĭ o ар фi копiatѕ ън aniĭ tреkѕцĭ. *) Dѕпъ ачеasta пe dѕserъ ла ѕпѕ antiкарѕ tѕркѕ, каре пe аръtъ maĭ мѕлte monete ромaпe шi ѕп Аполло de арamъ кѕ шарпеле ън stъnга, пentрѕ каре черѕ 500 леĭ, каріĭ фiреще пѕ пѕtѕĭ sъ'ĭ daѕ. De аколо mерserъmѕ ла четъцéла tѕрчésкъ чеа рѕiпatъ, каре se афлъ пe ѕпѕ deалѕ ъпълtiшорѕ лъпгъ рѕпа Dѕпърiĭ, ън zidѕрiле ачestея афларъmѕ o пiétръ рѕпtъ, кѕ ачеastъ insкрiпцiѕпе вътъmatъ:

Копie поssiвiлъ:	Sѕпплiпiре пробаб:
ALERIV	Q. VALERIVS
M. F. FAB. MER	M. F. FAB. MERC.
G ATI. LVCIV	Q. GRATI. LVCIVS
De чiтitѕ:	Ромъпеще:
Quintus Valerius	Чintѕ Валерiѕ фiѕл лѕĭ
Marci filius Faber mercurialis,	Марkѕ Валерiѕ Лѕкрarѕ меркѕрiал,
Quintus Gratianus, Lucius—	Чintѕ Грацiaпѕ, Лѕчiѕ—

Піétра пe каре se афлъ ачеastъ insкрiпчiѕпе e o пiétръ арепósъ ордinаръ, шi мъ miрѕ кѕmѕ аѕ пѕtѕtѕ лiтерiле sъ se пъstреze пe dънsa ън o stаре de a se пѕtea чiti. De бѕпъ sémъ къ s'a пѕsѕ ачi de Тѕрчĭ maĭ tърziѕ; ън ъпчепѕtѕ se пaре къ ар фi фostѕ ла ѕпѕ ediфiцѕ пѕблiкѕ, пentрѕ a кърѕĭ рidiкаре аѕ контрiбѕitѕ indiвidѕеле але кърора пѕme sъnt sкрise.

Ън o distanцъ de o бѕпъ жѕmъtate de óръ кътръ ръsърitѕ deла четъцéлъ пe sпѕserъ къ ън biĭ se въdѕ

*) Dаръ кънdѕ am фъкѕtѕ o visitъ Ревеpeпцieĭ sале dѕпъ ъпtорчереа mea ла Бѕкѕрещĭ, прiмiĭ ѕпѕ резпѕпsѕ пegatiѕ.

ѫnкъ рȣіnеле ȣnеї векї четъцї романе, (nóте къ Di-mum, de nȣ кȣmва Novae), ші къ ѫntр'ѫnsеле se афла-ръ маї мȣлtе піétре ѫnsкрісе ші monете векї. Dаръ фііndȣ къ se апропіа séра, nȣ пȣtȣръмȣ se мерџемȣ съ ле ведемȣ, пеntрȣ къ nȣ не ера ертatȣ съ петре-чемȣ nóптеа пе пъмѫntȣл тȣрчеsкȣ, фъръ а ціné апої карантінъ патрȣ zіле, лȣкрȣ не потрівітȣ кȣ sкопȣл nostрȣ. Аша dаръ маї вісітаръмȣ нȣмаї вісеріка чеа мікъ а St. Dimitріе, zidітъ de Прінчепеле Матеїȣ Ба-сарабъ. Ачеаstъ вісерікъ е astерnȣtъ tótъ кȣ къръ-mizї романе лȣnџї de 1 ½ пічіóре ші лате de 1 пі-чіорȣ. Пе doȣе пȣtȣї віne съ чітеsкȣ LEG. I. ITAL. Ꙟn tinda вісерічії възȣї о піétръ de мармȣре ръsтȣр-натъ, каре de вȣnъ seамъ авеа о insкрінчіȣне пе фа-ца ѫntórsъ, dаръ ші пе ачеаsta трeвȣії съ о ласȣ не чітітъ ка ші пе чеа din вісеріка вȣлгърéскъ. Ачеа-stъ вісерікъ zidітъ de ȣnȣ прінчепе Ромѫnȣ, se вісі-тъ маї алесȣ de ромѫnї пѫnъ ѫn zіоа de astъzї, ші офіцїȣл вісерічеsкȣ se фаче ѫn лімба ромѫnéскъ.

Dаръ орашȣл ѫn џенерал е лъкȣітȣ de Бȣлгарї, ші е чеntрȣл комерцїȣлȣї каре ѫл фаче Бȣлгаріа, ші амȣ пȣté zіче ші челелалtе провінце тȣрчещї, кȣ Іs-тріана nóstръ. Аічї se ȣnеsкȣ drȣмȣріле dела Лов-чеа, Тѫрнова ші Шȣмла, ші кȣ tóте ачеstеа портȣл nostрȣ dела Zimnічеа е ȣnȣл dintре челе маї мізераві-ле.— Nȣмеле de акȣмȣ ал орашȣлȣї (Sistов), se кȣ-nóще din евȣл (вéкȣл) de міжлокȣ, dаръ пъреrеа къ s'ар фі форматȣ din ворва џерманъ Fischhof (кȣр-te de пеще), n'аре нічї ȣn темеїȣ секȣрȣ. Міе мі se паре къ déкъ а фоstȣ ȣnȣ Quinto-Dimum, апої а пȣ-тȣтȣ съ фіе ші ȣnȣ Sextö-Dimum, ші прін ȣрмаре нȣ-меле n'ар треввї adȣsȣ аша de depapte.

Dȣпъ че не амȣ̆ ꙟntopsŭ deлa Sistoв лa Zimnicea; плекаръmŭ кътpe Тȣpnŭ, шi трекȣpъmŭ, ꙟn o distanцъ de ȣnŭ miлiapiŭ џeoграфiкŭ ꙟnaintea Тȣpnȣлȣї, пeste dpȣmȣл чeл векiŭ pomanŭ, кape se ꙟntinde deлa Dȣnъpe кътpъ mézъ-nónte neste Pȣшi-de-вede. Dapъ de aчeastъ datъ n'aвȣpъmŭ timnŭ sъ'л чepчeтъmŭ maї кȣ de amъpȣntȣл, de aчeea ne ꙟntópsepъmŭ ꙟntp'aлtъ zi deлa Тȣpnŭ iapъшї ꙟn ꙟnanoї кa sъ'л oвsepвъmŭ maї вine.— Чeвa maї кътpъ ръсъpitŭ deлa satȣл Фълъmꙟnda se aфлъ пe pꙟпa Dȣnъpiї o чetate de пъmꙟntŭ фópte mape ꙟn фopmъ пътpatъ, лȣnгъ de 350 шi лaтъ de 300 пaшї. De лaтȣpea de кътpъ ръсъpitŭ a aчesteї чeтъцї se ꙟntinde maї sȣsŭ nomenitȣл dpȣmŭ aлe кърȣї шaнцȣpї de amꙟndoȣe лaтȣpiлe se вѣdŭ destȣлŭ de вine; ꙟnълцimea лȣї e de ȣnŭ кotŭ, пe ȣneлe лoкȣpї шi maї вine. Noї пȣsepъmŭ sъ sane лa ȣnŭ лoкŭ, ꙟnsъ aфлapъmŭ къ e пȣmaї de пъmꙟntŭ. Eŭ ꙟntpeвaiŭ пe цъpanї, чe шiŭ eї despre dꙟnsȣл, dapъ eї nȣ пȣtȣpъ sъ'mї dea aлtŭ ръsпȣnsŭ, de кꙟtŭ къ se пȣmeшe Tpoianȣ, шi къ stpъвȣniї лopŭ л'aŭ aфлatŭ ꙟn totŭ aчeeaшї stape. Ȣnŭ лȣкpŭ вpednikŭ de ꙟnsemnatŭ e къ eї пȣmeskŭ Tpoianŭ шi dpȣmȣл de лanтe de пe чepŭ, din aчeastъ кaȣsъ adaȣsepъ лa ръsпȣnsȣл лopŭ, къ aчestŭ dpȣmŭ e de кꙟndŭ s'a фъкȣtŭ лȣmea кa шi чeл dene чepŭ.— Satȣл aчesta, Фълъmꙟnda, din пpeȣnъ кȣ dpȣmȣл pomanŭ e фópte peŭ ꙟnsemnatŭ пe Kapteлe nóstpe чeлe џeoграфiчe, ꙟn natȣpъ se aфлъ ꙟn distanцъ de ȣn miлiapiŭ deлa Тȣpnŭ, шi de 1¼ de лa гȣpa Oлtȣлȣї.— Oлtȣл saŭ Вoлtȣл (вekea Aluta saŭ Alutus, dȣпъ kapta Пeȣtinџepianъ) кȣpгꙟnd din Daчia чentpaлъ кътpъ mézъ-zi, se вapsъ ꙟn Dȣnъpe

ȣдинѣ 42° 25',— 43° 45'. Totȣ ɫn локȣл ачела se варsъ de a dréпta ɫn Dȣнъре Osmoлȣл (векɨȣл Asïmus saȣ Escamus dȣпъ Плiniȣ) че кȣрџе din мȣнтеле Emȣ кътрь mézъ-nópte, фamosȣ пе timпȣл dȣпъ Konstantinȣ чел mape, ка лiniе че desпърцia Iллȣрiкȣл de Тpaчia. Ɫn ȣнгɨȣл de кътрь Nord-Ost чел формatȣ de Oлtȣ ші de Dȣнъре se афла maȋ ɫnainte Kastелȣл Тȣрnȣ, ɫn dpeптȣл лȣȋ de чеаллалtъ парте a Dȣнърiȋ ɫnо mікъ distanцъ делa Osmoлȣл se афлъ четатеа тȣрчéskъ Nікополі (векɨȣл Anasamum dȣпъ карта Пеȣt. saȣ Asimus dȣпъ Прiskȣ).— Din Тȣрnȣ афларъmȣ окаsiȣne de a мерџе ла Nікополі. Ла desбърkарea nóstpъ пе пъмɫнtȣл тȣрчеskȣ не adpesаpъmȣ кътрь Iмбрȣкцiȣ saȣ ватешȣл тȣркȣ, шi'л рȣгаръmȣ sъ не dea ȣнȣ kondȣкъторɨȣ ɫn орашȣ (Тȣрчiȋ zikȣ варош), пе каре ni'л ші dede кȣ обiчɨnȣitа гpandeцъ тȣрчéskъ, ка ші кȣm не ар фаче о mаре грацiе. Noȋ мерserъmȣ плinȋ de кȣрiositate ɫn ачеаstъ четаte фamósъ ɫn Istopie, кȣ sпepanцa de a веdé пе векiȋ вiтежȋ Asimȣntinȋ, карiȋ dедеръ Ȣnniлорȣ atiлanȋ о ɫnвъцътȣръ atɫtȣ de simцitъ пе timпȣл кɫndȣ tótъ ɫmпърыцia Бizantinъ tpemȣpa dinaintea ачестoрȣ варварiȋ. Dap nȣ възȣръmȣ de кɫtȣ niще тȣрчȋ ɫmmoлешiцȋ, карiȋ se лȣnтъ кȣ чеа maȋ estpemъ лiпsъ ші кȣ чеа maȋ mape некȣръцiе фъръ але simцi destȣл. Ɫntpe обiектеле челе пȣцine каре нотȣ sъ adȣкъ чева mɫнгɫяре възȣръmȣ ɫnsъ tpeȋ фɫntɫnȋ (чismеле тȣрчеще), каре кȣ atɫta maȋ tape kontpasta кȣ ɫntoкmipea чеа tiкълósъ a орашȣлȣȋ. Dаръ ɫnкорdаpea nóstpъ чеа мелаnколiкъ ɫnчепȣ a se skimба пȣцintел, кɫndȣ възȣръmȣ о mȣлцime de църanȋ фópte вine ɫmбръкацȋ ɫmпреџɨȣрȣл nostpȣ. Ле ворбiръmȣ ɫn

лimba pomѫnéскъ шi ĭĭ ѫntpebapъmȣ de ȣnde sѫnt. Eĭ ne ръsпȣnsepъ къ sѫnt din вечiпътatea Nікополіĭ, ȣnde лъкȣeскȣ maĭ mȣлțĭ de tpeĭзечĭ de sate, къ нȣ sѫnt tpeкȣцĭ din Dачia nóstpъ чi sѫnt пъскȣцĭ ачi; къ аȣ пpeoцiĭ лopȣ каpiĭ ле sлȣжеsкȣ чepemoniiлe вiseрiчeщĭ ѫn лimba лopȣ, dapъ n'аȣ шкóлe; шi къ tpъiesкȣ акȣmȣ maĭ вine sȣntȣ гȣвepнȣл tȣpчesкȣ de кѫtȣ maĭ ѫnainte. — Ѫnsoцiцĭ de ачeщĭ коnnaцiona-лistĭ пѫшipъmȣ пe ȣлiцiлe чeлe stpѫmte шi pъȣ ащep-nȣte, ѫntimпinapъmȣ пe doĭ пpeoцĭ кpeщiniĭ, dintpe каpiĭ ȣнȣл Pomѫnȣ, воpвea пpé-вine лimba sa, iapъ чeлaлtȣ se deskoпepi пpin ачentȣл seȣ чeл nepomѫ-neskȣ, къ e de алtъ лimбъ, шi ла ѫntpeбapea mea despre naцiȣnea sa, ѫmĭ ръsпȣnsъ къ e Бȣлгapȣ. Кѫndȣ ажȣnsepъmȣ ла atpeia фѫntѫnъ, ѫn лoкȣл meлaнкoлieĭ de maĭ ѫnainte пe aпȣкъ o вȣкȣpie фópte sȣпpinзъ-tópe възѫndȣ пe dѫnsa doȣe mapĭ пietpe pomane, din-tpe каpe чea de a dpéanta пȣpta ȣpmъtópea insкpiп-циȣne кȣ лitepe kamȣ гpоsȣ sъпate:

BONAE MEMORIAE
AVRELIAE MARCEL
LINAE OESC. PIENTISSIMAE.
HABENS IVS LIBERORVM FILIA
Q. D. MARCELLINI EXPRAEF. LEG. III
GALLICAE DANAVAE DAMASCO
QVAE VIXIT ANN. L.
RANIVS LEONTIVS. PRAESBY
ONIVGI BENAE MERITAE
MORIAM ET SIBIV

Чeлe tpeĭ лiniĭ din ȣpmъ s'apȣ пȣté sѫпiлini аша:

C. AFRANIVS LEONTIVS PRAESBY
TER CONIVGI BENAE MERITAE
IN P. MEMORIAM. ET SIBI VIVVS. P.

Aiчĭ meritъ de a se ѫnsemna: 1) Кѫmȣ ѫn ліnia atreѫ ѫntre nȣmeле проpriȣ шi ѫntre eniteтȣ se aparъ локȣл пащеріĭ Oesco фъръ обiчĭnȣita nat. (nъsкȣtъ); 2) Nominatiвȣл ѫn ліnia a natpa, ръnѫndȣ konstрȣкціȣnea de maĭ ѫnainte фъръ temeĭȣ nечеsarĭȣ, шi ѫnчепѫndȣ алta nóȣъ, каре кȣ tóte ачestea sъ stea ѫn легътȣръ кȣ ачееа; 3) Skpiepea ѫn kontpa optorpaфieĭ ѫn ліnia a onta, ѫn ворба Praesbyter, (déкъ tpeбȣe ѫn adeвърȣ sȣnnлinitъ аша); шi ѫn ліnia a noȣa, ѫn ворба benae. Despre Leg. III. Gallica, Danavae, Damasco, каре se apatъ ачi, ѫnsemnъmȣ, къ Legiunea a treѫ pomanъ se desпърці de Ѫmпъраторіȣл Аȣгȣstȣ ѫn treĭ diвisiȣnĭ, каре ѫшĭ авеа ѫn napte Eniteteле лорȣ, шi se ѫmпърці кȣ modȣл ачеsta: Legio III Gallica ѫn Фenічia, Legio III Cyrenaica ѫn Aрaвia, Legio III Augusta ѫn Nȣmidia. Dap ѫn Notia Imperii se чiteще Praefectura Legionis III Gallicae Danabae. Четаtea Danaвa saȣ Danava, кȣmȣ e skpisъ ѫn inskpiнчiȣnea nóstpъ, epa ѫn Sipia (din каре фъчea napte Фenічia) ѫn o distanцъ de 105 miліаpe pomane de Damaskȣ.— Aкȣmȣ кȣtezъmȣ sъ o tpadȣчemȣ аша:

» Ѫntpȣ бȣna memopie a еблавióseĭ Аȣреліа Марчелліna din Eskȣ, каре авȣ dpentȣл de копiĭ леціtimĭ, фiѫ лȣĭ Чintȣ Dечiȣ Марчеллinȣ фostȣл Префектȣ ал Леціȣniĭ III Галліче ла Danaвa ѫn провinца Damaskȣ.

A tpъitȣ anĭ чinчĭ-zeчĭ.

Каiȣ Афpaniȣ Леопціȣ Presвitep, soцieĭ saле челеĭ плаine de mepite шi sieшĭ ѫnкъ ѫn віацъ snpe вечĭnікъ memopie.

Чеалалтъ піétръ din Фpontisпiцȣл фѫntѫnii, тъіатъ din чеа maĭ формósъ marmȣре, авеа ȣрmъtópiĭ 23 Essametpi, фópte формоsȣ̆ sъпаці, dаръ maĭ stеpші npin кȣрцереа апеĭ :

TIB.MERONIO AVGG PENS MOES INF.

FLORIBVSVTSALTEMRE MEMBRAIVCVNDIS
AELIAECARAEMIHINVNCHOC SEPVLCRO
REGINADITISMAGNIREGIS ECORHOCTE
NAMMERVITHAECMVLTASVISPROLAVDIBVSAMB
INMERITAEPROPERESOLVEN EMFILADEARVM
QVAEGLOBOPARCARVMREVOLVTACVNCTAGVBERNANT
QVALISENIMFVERITVITAQVAMDEINDEPVDICA
SIPOSSEMEFFARICITHARASVADEREEGOMANES
HAECPRIMVMCASTAQVOT VDIRELIBENTER
ETMVNDISPATIADITISQVOQVEREGIANORVNT
HANCPRECORELYSIISIVBEASCONSISTERECAMPIS
ETMYRTAREDIMIRECOM TEMPORAFLORE
LARMIHIHAECQVONDAMHAECSPESHAECVNICAVITA
ETVELLETQVODVELLEMNOLLETQVOQVEACSIEGONOLLEM
INTIMANVLLAEIQVAENONMIHINOTAFVERE
NECLABOSHVICDEFVITNECVELLERVMINSCIAFILA
PARCAMANVSETLARCASTOINAMOREMARITI
CARMINIPOSSESSORFAVEASPRECORACPRECORVTTV
HANCTITVLISEDEMVEI DECORAREQVODANNIS
ETFOVEASAEVIMONVMENTVMTEMPOREGRATO
ROSCIDA 7 SIROSVLAS AT R LOREAMARANTHI
ETMVLTISGENERVMPOM NOVISQVE
VTPOSSITTCTORE O RI MPORISANNO.

Deчĭ прекȣmȣ̆ amȣ̆ zisȣ̆ maĭ sȣsȣ̆, челе maĭ mȣл-te лitере але ачеstорȣ̆ верsȣрĭ sѫnt maĭ кȣ totȣл step-se, maĭ алеsȣ̆ кътръ miжлокȣ̆, ші éȣ̆ авiа пȣtȣĭ кȣ mаре греȣtate парte sъ ле desчiфрezȣ̆ ꙟn adевър, парte sъ ле diвinezȣ̆ din ꙟnцелеsȣл фраsелорȣ̆ ші din mъsȣра верsȣрілорȣ̆. Dȣпъ рѫгъmintea soцȣлȣĭ meȣ̆ ꙟnчеркаĭ, ꙟnкъ фiindȣ̆ пе drȣmȣ̆, sъ ле sȣпліnеsкȣ̆, прекȣmȣ̆ s'aȣ̆ ші пȣвлiкatȣ̆ ꙟn Кȣрiерȣл Pomѫnesкȣ̆, dimпреȣнъ

кѫ традѫчереа меа ън ромѫнеще, пентрѫкѫте ъмбъ mi de грешеалъ de tinарѣ; daрѣ dѫпъ ѫнѣ stѫdiѣ maï matoрѣ афлаï грешitъ ън maï mѫлте локѫрï прова mea чеа прérръвitъ, din ачеаstъ кацзъ daѣ aiчï aлtъ sѫплinipe maï провавiлъ:

Tiberio Meronio Augustorum Dispensatori in Moesia inferiore.

Floribus ut saltem *redimires* membra jucundis
Aèliæ carae mihi nunc *posta* sepulcro,
Regina Ditis magni Regis *pre*cor hoc te,
Nam meruit hæc multa suis pro laudibus a me,
Immeritae propere solventem fila Dearum,
Quae globo Parcarum revoluta cuncta gubernant.
Qualis enim fuerit vita, quam deinde pudica,
Si possem effari, cithara suaderem ego manes.
Hæc primum casta quo*ties* audire libenter.
Et mundi spatia Ditis quoque regia norunt.
Hanc precor elysiis jubeas consistere campis
Et myrta redimire com*as et* tempora flore.
Lar mihi hæc quondam, hæc spes, hæc unica vita
Et vellet quod vellem, nollet quoque ac si ego nollem.
Intima nulla ei, quae non mihi nota fuere,
Nec labos huic defuit, nec vellerum inscia fila
Parca manus et Lar casto in amore mariti
Carmini' possessor, faveas precor ac precor ut tu
Hanc tituli sedem *verbis* decorare quotannis
Et foveas aevi monumentum tempore grato,
Roscida si rosula *servatur* flore amaranti
Et multis generum *pomis vernisque* novisque
Ut possit toto *remonari* temporis anno.

Din sȣskpinчiȣnea ꙟn Dativȣ ap tpeвȣi sъ konkiꙁȣ къ ачestȣ monȣmentȣ s'a пȣsȣ лȣї Тiвеpiȣ Мeponiȣ, шi кȣ tóte ачestea вepsȣpiлe воpвeskȣ pentpȣ pъпъȣsata sa soцie Eлia. Афектъtȣpa ачestȣї monȣmentȣ ꙟn вepsȣpї apatъ ꙟndestȣлȣ къ pidikъtopiȣл лȣї a фostȣ ꙟn adeвъp ȣnȣ Disnensatop (ꙟngpiжitopiȣ de venitȣpї), іаpъ nȣ ȣnȣ omȣ de statȣ кȣ opdinapa гpaвitate pomanъ, къчї ачeщia пȣnea monȣmente ꙟn пposъ ꙟn чeлe maї simплe esnpesiȣnї; monȣmentеле ꙟn вepsȣpї epa mꙟnгъiapea вȣлгȣлȣї.— Шi Поеtȣл ачеstopȣ вepsȣpї nȣ пpé-nimepite se вede a фi фostȣ ȣnȣ Poëta minorum gentium. Вepsȣл aл пatpȣлé:

Nam meruit haec multa suis pro laudibus a me,

шi чел din ȣpmъ:

Ut possit toto remorari temporis anno,

se apatъ ka konstpȣкцiȣnї estpaopdinape. Комnapaцiȣnea чea пpoпȣnцiatъ ꙟn чeлe tpeї вepsȣpї din ȣpmъ, ne лꙟngъ tótъ siлinцa mea de a лe sȣnплini кȣviinчiosȣ, pъmꙟne ȣnȣ гaлimatias фъpъ ꙟnцeлesȣ. Кȣ tóte ачestea nóte къ nȣ e aтъta de вinъ noetȣл, nȣtȣ e dintpe лe timпȣлȣї чeл pozitopiȣ, saȣ aiчї maї вine gutta cavat lapidem, ꙟn ꙟnцeлesȣл вopвeдopȣ чeл natȣpaл.— Ꙟn aл doiлé вepsȣ e лȣnцitъ вopвa Aelia ꙟn пatpȣ siлaвe пpin o лiчenцъ noetiкъ, ꙟn kape вokaлa A кȣ tóte ачеstea tpeвȣe sъ pъmꙟe лȣngъ, de шi e vocalis ante vocalem. Ȣлtima вokaлъ (a) ꙟn вopвеле Regina, revoluta, casta, spatia, rosula, se iea dpentȣ лȣngъ ꙟn kontpa пposodieї. Вepsȣл aл tpeїspezeчeлé ape doȣe пatȣpї (hiatus) шi aл шasesпpezeчeлé ȣnȣл; aл пatpȣsпpezeлé e кȣ o siлaвъ пpéлȣngъ, шi totȣ ꙟntp'aчeлa e лȣngъ siлaвa d'ꙟntꙟiȣ ꙟn вopвa quoque, ꙟn kontpa peгȣлeї. Totȣ aшa шi ꙟn

аа чінчіспрезечеле вокала (е) ѧ ворба (еі). Верзѣл ал patрѣлé Nam meruit... se nape къ нѣ е sънatѣ ла локѣл съѣ, ѫнцелеsѣл чере ка съ ѣрmeze dѣпъ ал шаseлé.

Dѣпъ ачeste ѫnsemnърі ѫнчеркѣ аічі оноѣъ tpaдѣчере pomѫnéskъ:

Тіверіѣ Мeponiѣ Disnensъtopiѣ ал Ѫmпъpatopiлорѣ ѫn Mesia de жоsѣ.

Ѫнкѣнцнѣръ ѫнкаі кѣ флорі desфътътópé memвpeлe челе пѣse ѫn ачestѣ mopmѫntѣ але нѣbitei меле Елia, о pegінъ а mapeлѣі Плѣton, каре аі пpé-гръвitѣ a desфаче фіреле челе ѫnфъшѣpate не гemѣл Парчелорѣ, каре гѣвернъ totѣ кѣpsѣл вieцii. Къчі ачeasta ш'a aronisitѣ mapi mepite кътръ mine nentpѣ фanteлe ei челе лаѣdaвiле. О déкъ аші нѣté нѣmai sпѣne, кѫtѣ a фostѣ de pѣшinósъ ѫn вieaцъ, лesne аші нѣté кѣ чétepa съ ѫndѣплекѣ ѣmвpeлe mopцiлорѣ, къ ачeasta a фostѣ чea mai kastъ (кѣpatъ) dintpe tóte кѫte аѣ кѣnoskѣtѣ sпацеле лѣmii ші кѫte аѣ ѫнчеркаtѣ pesidinцa mopцiлорѣ. Рorѣ-te dapъ ка не ачeasta съ о нѣі ѫn кѫmnii eлisiani, съ'і ѫnкoponezi пърѣл кѣ miptъ ші tѫmплеле кѣ флорі. Ачеаsta а фostѣ цeniѣл meѣ чел апърътopнѣ, ачeasta mi а фostѣ sпеpанца ачeasta ѣnika вieaцъ. А воitѣ чeea че вонam eѣ, n'a воitѣ чeea че нѣ вонam eѣ. N'a авѣtѣ ніч ѣnѣ sekpetѣ каре съ нѣ 'mі фіе кѣnoskѣtѣ. Ніч о datъ n'a фostѣ neoкѣnatъ, фіреле de лѫnъ нѣ 'і аѣ фostѣ neкѣnoskѣte, пъstpътópe 'i a фostѣ mѫna, ea a фostѣ цeniѣл че а пъzitѣ кѣpatѣл amop ал върваtѣлѣі. Рorѣte, кѫntътopнѣле, съ dekopezі кѣ версѣрі ѫn фіе-каре

єmȣ̆ mормꙟntȣл aчestea, ши sъ'л пъstрezĭ dрeптȣ̆ mo-
нȣmentȣ̆ пentрȣ etерnitate, dékъ ши роsa se пъstрézъ
кȣ amаранtȣ̆ ши кȣ deoseвite фелȣрĭ de póme ши de
флорĭ de прimъваръ, ка sъ pótъ ръmꙟné ꙟn tóte tim-
пȣріле анȣлȣĭ.

Копіареа ачestорȣ̆ dóȣe insкрінчінnĭ ꙟmĭ ръпі па-
tрȣ óре. Zъвовіреа nóstрь чеа лȣнгъ ꙟn орашȣ̆ de-
щentъ ꙟn Інвръкцана nostрȣ simцiminte вънȣitóре,
deчĭ tрimise dȣпъ noĭ ȣnȣ̆ пȣnціȣ̆ ка sъ ne спȣе sъ
ne ꙟntóрчemȣ̆ ла dꙟnsȣл. Noĭ ꙟĭ ръспȣnseрътȣ̆, къ
нȣmaĭ de кꙟtȣ̆ isпръвimȣ̆ кȣ копіареа ши къ ꙟndatъ
вomȣ̆ фі ла dꙟnsȣл. Dȣпъ о жȣmъtate de óръ
възȣрътȣ̆ ȣnȣ̆ алtȣ̆ пȣnціȣ̆ totȣ̆ кȣ asseminé порȣн-
къ, dаръ акȣmȣ̆ ши isпръвisърътȣ̆, ши аша ne ꙟn-
tóрseрътȣ̆ ла Інвръкцана nostрȣ чеа пліnȣ̆ de гра-
вitate. Кꙟndȣ̆ фȣрътȣ̆ ла dꙟnsȣл, ne ꙟntрeвъ, di че
amȣ̆ zъвовitȣ̆ atꙟta timпȣ̆ ꙟn орашȣ̆? Noĭ mърtȣрisі-
рътȣ̆ кȣраtȣ̆ кȣ чеea че amȣ̆ фоstȣ̆ окȣпаці; dаръ
ел ne репликъ: Nȣ este eрtatȣ̆ a копіа assemine лȣ-
крȣрĭ фъръ воіа Аіанȣлȣĭ (Administраторȣлȣĭ), dар
dékъ аці фъкȣt'o, пȣteці sъ лȣаці кȣ воĭ копііле, ꙟnsъ
déка ашĭ фі щіȣtȣ̆ ла ꙟnчепȣtȣ̆, нȣ в'amĭ фі datȣ̆ воіе.

Noĭ mȣлцȣmірътȣ̆ кȣ totȣ̆ рeспектȣл пentрȣ̆ ачеа-
stъ граціе sпеціалъ, ши'л рȣгаръmȣ̆ іаръшĭ sъ ne ꙟn-
гъdȣе sъ веdemȣ̆ фортъреца чеа de партea de кътръ
апȣsȣ̆, ȣnde треѕȣе sъ фіе фоstȣ̆ ши векеа четate ро-
manъ (Anasamum), ши ȣnde ne sпȣseръ къ se вяdȣ̆
maĭ mȣлte monȣmente роmane. Даръ ръспȣnsȣл фȣ
totȣ̆ ачела: Фъръ воіеа Аіанȣлȣĭ нȣ se nóte. Noĭ,
фіindȣ̆ къ ера tꙟрziȣ̆, нȣ пȣtȣрътȣ̆ sъ mерцemȣ̆ ла

Апап ка sъ dobѫndimѣ о воіе пesirѣръ dѣпъ о череmonie фastidióѕъ ші skѣmпѣ плъtitъ кѣ bani ѫn паtѣръ. Аша dаръ ні mai фъкѣрътѣ о а trеіа рѣгъminte, sъ пе лаѕе sъ мерцемѣ sъ веdemѣ bіserіка чеа креші́nésкъ че sъ афлъ ѫntр'о mікъ distanцъ ѫn ваде. Dаръ ші ла ачеаstъ рѣгъminte приimiръmѣ totѣ ачел ръspѣпѕѣ. Ачеаstъ bіserікъ, кѣмѣ пѫтѣрътѣ въ о веdemѣ de deцаpte, е ѣпѣ ediфіціѣ konstрѣitѣ ѫn stiлѣл bizantinѣ, ѫn stаpe кadѣкъ, ші акѣmѣ ѫnkisѣ. Dѣпъ ворва комѣпъ, ар фі ziditъ de Апоstолѣл Павелѣ; dаръ ачеаstъ ворбъ фъръ temeiѣ s'а пъskѣtѣ, dѣпъ пърерea mеа, пѣmai din пеѫпцелецереа Datѣлѣі кърціі Апоstолѣлѣі кътръ Titѣ, ѣnde se ziче: S'a skрisѣ din Nікополіа Мачеdoniеі. Ѣnde е Мачеdonia ші ѣnde е Dѣпъреа nóstръ? Е аdевъратѣ къ Еѕѕецеціі (тълмъчitоріі) sѫnteі Skрiптѣрі se ѫndoieskѣ кіаръ ші despре аѣtentічіtatea ачеstѣі datѣ, din sinгѣрѣл temеiѣ къ Nікополіа Мачеdoniеі ѫnкъ пѣ se афла ѫn фіінцъ пе atѣnчі. Noі фіреше пѣ пѣtemѣ intра аічі ѫn ачеаstъ чеаptъ, кѣ tóte къ пе este кѣnoskѣtъ ші Actia Nicopolis, opus Divi Augusti, ла марціпеа Епірѣлѣі ші а Мачеdoniеі. Dаръ афаръ de ачеаstъ Nікополі, mаі mѣлte четъці пѣрtаръ ачеstѣ пѣme, ші ѫntре алтеле Nicopolis ad Istrum, mоdерпа Nікнѣпі апрóпе de Тѣрпова ѫn Бѣлгаріа, лѫнгъ рѫѣл Іаntра. Ачеаsta despре каре ворbimѣ акѣmа, а венitѣ пѣmai ѫn евѣл (вéкѣл) de mіжлокѣ ла ачеstѣ пѣme, пѣ щіѣ кѣмѣ; ѫn векime se пѣmea Anasamum, saѣ Asimus dѣпъ Прiskѣ, каре ші'л къпътъ dела рѫѣл omonimѣ, ка челе mаі mѣлte четъці каре зъчеа лѫнгъ вре ѣп рѫѣ, къчі assemine афлътѣ о чеtate лѫнгъ рѫѣл Bitѣ (ѫn вакime Utus) кѣ пѣмеле Utum, лѫнгъ

Isкрѕ (ѫn векime Oescus) кѕ nѕmeлe Oescum saѕ Oescus, лѫngъ Чiврѕ (ѫn векime Ciabrus) кѕ nѕmeлe Ciabrum, лѫngъ Лomѕ (ѫn векime Almus) кѕ nѕmeлe Almum, лѫngъ Арцарiѕ (ѫn векime Ratiarius) кѕ nѕmeлe Ratiaria шi aлteлe maĭ mѕлte. — Пe вiseрiка aчeasta sпѕnѕ къ s'ар афла, ѫn o ѫnълцime maĭ mape, o ѫnsкрiпчiѕne romanъ каре o ар фi копiatѕ Domnѕл Мaврѕ dimпpeѕnъ кѕ aлte insкрiпчiѕnĭ афлate ѫn Nікопoлi *).

Dѕпъ ѫntóрчepea nóstpъ deлa Nікопoлi лa Тѕрnѕ mepsepъmѕ лa kasteлѕл чeл dъpѫmatѕ dѕпъ deпърtapea Тѕрчiлорѕ, каре se афлъ ѫn o distanцъ апрóпe de ѕnѕ пътрapiѕ de miлiapiѕ кътрѣ Sud-West deлa opaшѕл чeл de noѕ ѫntemeiatѕ. Фѕndamenteлe лѕĭ форméзъ o фiгѕръ maĭ пътpatъ кѕ ѕnѕ diametpѕ de 35 пашĭ, шi sѫntѕ ѫnкѕnцiѕpate кѕ ѕnѕ шanцѕ лatѕ de 5 пашĭ. Ѫn aчeste фѕndamente афлаpъmѕ maĭ mѕлte пietpe тъiate de o mъpime гpoзaвъ, maĭ mѕлte вѕкъцĭ de късpъmidъ, шi ѕnѕ чimentѕ каре ѫnкъ s'ар пѕté sokoti de лѕкpѕ pomanѕ. Eѕ sѫntѕ de пъpepe къ aчeastъ zidipe nóѕъ s'a pidikatѕ пe pѕineлe ѕnѕĭ tѕрnѕ pomanѕ, ка шi чea deлa Цiѕpцiѕ. Лa dъpѫmapea eĭ, s'a афлatѕ ѫn zidѕл пopцiĭ o пiétpъ de mapmѕpe фóрte фopmósъ ѫnaлtъ de 8, лatъ de 3 ½, шi гpósъ de 3 пaлme, каре Domnѕл Мaврѕ o a adѕsѕ лa Бѕкѕpeшtĭ, кѕ ѕpmъtópea ѫnsкрiпчiѕne:

---

*) Dapъ кѫndѕ ѫntpeвaĭ пe Esчeлeнцia sa, dѕпъ ѫntopчepea mea din кълѕtopie, apiшmiĭ ѕnѕ pesпѕnsѕ negatiвѕ.

IVL. CAPITONI C. P. P. ILLYRICI

TR. T. OMNIB. HONORIB. AB ORD
FL. SIRMIATIVM HONORATO. ET
SENTENTIAE DICVNDAE. ITEM SACERDOTALIB
ABORDINECOL.VLP.OESC.ETSTATVAMAERECO
DECRET IS IAM PRIDEM AB EODEM ORDINE
ORNAMENTIS IIVIRAL. ITEM DECVRIONA
LIB. ORNAMENTIS HONORATO. AB ORDINIB
COLONIAR. VLP. POETOVIONENSIS
EX PANNONIA SVPERIORE. VLP. RATIAR
EX MOESIA SVPERIORE. TRAIANAE SARMI
ZEGETHVSENSIVM EX DACIA SVPERIORE
ITEM IIVIRALIB. AB ORDINE. MVNICIPII
ROMVLENSIVM. BVLEVTAE. CIVITATIS
PONTICAE TOMITANORVM. PATRONO.
AVG. COL. VLP. OESC.
ORDO. COL. VLP. OESC. STATVAM. AERE
COLLATO. CVM ORNAMENIS. SACER
DOTALIB. EX DECRETO. ET ORNAMENT
IIVIRAL. IAM PRIDDEM HONORATO
OB EIVS ERGA SE MERITA HONORE
CONTENTVS IMPENDIVM REMISIT
L. D. D. D.

Noĭ o чitimŭ:

Iulio Capitoni consulari Praefecto Provinciae Illyrici

Tribuni titulo, omnibus honoribus ab ordine
Coloniae Flaviae Sirmiatium honorato, et
Sententiae dicundae, item sacerdotalibus
ab ordine coloniae Ulpiae Oescensis, et statuam aere col-
decretis iam pridem ab eodem ordine (lato,
ornamentis dunmviralibus, item decuriona-
libus ornamentis honorato ab ordinibus
coloniarum Ulpiae Poetovionensis
ex Pannonia superiore, Ulpiae Ratiarensis
ex Moesia superiore, Traianae Sarmi
zegethusensium ex Dacia superiore
item duumviralibus ab ordine Municipii
Romulensium, Buleutae civitatis
ponticae Tomitanorum, Patrono
Augustae Coloniae Ulpiae Oesciensis,
Ordo coloniae Ulpiae Oesciensis statuam aere
collato cum ornamentis sacer-
dotalibus, ex decreto, et ornamentis
duumviralibus iam pridem honorato
ob eius erga se merita, honore
contentus impendium remisit.
Locus datus decreto Decurionum."

Supe deщentapea въгърiĭ de sémъ ɪnsemnъmŭ: 1) din ʌinia 11 щi 12 вopвeʌe: Traianae Sarmizegethusensium ex Dacia superiore; nѕmeʌe Sarmizegethusa ɪnкъ nѕ ʌ'am maĭ въzѕtŭ ne niчĭ o niétpъ aщa de вine щi de ɪntpeгŭ skpisŭ; 2) din ʌinia 21 щi 22, honore contentus, кape tpeвѕe sъ se ɪnцeʌéгъ despe Julius Capito, кѕ tóte къ Nominativѕʌ npeчedente e Ordo Coloniae.

Рꙋмѫнеще:

Лꙋї Іꙋлїꙋ Капitone Консꙋларїꙋ Префектꙋ ал Провinцеї Іллꙋрїкꙋ, кꙋ titлꙋл de Трїбꙋнꙋ, декоратꙋ кꙋ tóte оnорїле de Алешiї Колоnieї Флавiane Sipmiꙋ шi кꙋ dpentꙋл de a вota ѫn консꙋлtеле пꙋблiче, asseмené декоратꙋ кꙋ opnamentеле iерархiче de Алешiї Колоnieї Ꙋлпiane Eskꙋ шi кꙋ statꙋѣ пꙋсѣ din келtꙋiала коmmꙋнѣ, de карiї Алешi i se декpetaseрѣ maї ѫnainte opnamentеле дꙋꙋmвiрале; asseminé декоратꙋ кꙋ opnamentеле декꙋрioнале de Алешiї Колоnieї Ꙋлпiane Петовione din Паnnonia sꙋперiópe, aї Ꙋлпianeї Рацiaрia din Mesia sꙋперiópe, aї Траianeї Sapmizeцетꙋsa din Дачia sꙋперiópe; asseminé декоратꙋ кꙋ opnamentеле дꙋꙋmвiрале de Алешiї Mꙋнiчiпꙋлꙋї Ромꙋла, Senatopꙋлꙋї четѣцiї пontiче Tomi, Патроnꙋлꙋї Аꙋгꙋsteї Колоnie Ꙋлпiane Eskꙋ.

Алешiї Колоnieї Ꙋлпiane Eskꙋ i aꙋ пꙋsꙋ statꙋѣ din келtꙋiала комꙋнѣ кꙋ opnamente iерархiче din декpetꙋл коmmꙋнꙋ, пе каре л'аꙋ декоратꙋ maї ѫnainte кꙋ opnamente дꙋꙋmвiрале пеntрꙋ meрiтеле лꙋї кѣtрѣ dѫnшiї, iарѣ ел mꙋлцꙋmitꙋ кꙋ onópea че i s'a фѣкꙋtꙋ, a релѣsatꙋ келtꙋiала.

Локꙋл s'a datꙋ din декpetꙋл Декꙋрioнiлорꙋ.

Пеntрꙋ ѫнцелецерea ачesteї ѫnskpiпцiꙋнiї intepesanте, ѫnsemнѣmꙋ: 1) кѣ ѫn колоniї ordo (opdinea) ера adꙋнаpea четѣцianiлорꙋ алешiї карiї авea dpentꙋл лецisлatiвꙋ, Декꙋрioнiї ера апрóпе чеї че se нꙋмea ла Рома Senatopi, Дꙋꙋmвiрiї (doї вѣрваціï) ера апрóпе чеї че se нꙋмea ла Рома Консꙋлiї; 2) кѣ четatea Sipmiꙋ ера ѫn Паnnonia iнферiópe (de жosꙋ) de a

stѫnга рѫвлѕї Sава, ѕnde se афлъ astъzї Mitровiцѕ; 3) къ чetatea Esкѕ ера ѫn Mesia inфepióре лѫнгъ рѫѕл omonimѕ (акѕmѕ Iскрѕ ѫn Бѕлгаріа) nѕ depapte de гѕра лѕї, de ѕnde a фostѕ пъскѕtъ шi Аѕрелiа Марчеллiна (пацiна 75); 4) къ чetatea Петовione din Пannonia sѕперióре (de sѕsѕ) ера ѫn Ѕнгарie ѕnde e акѕmѕ Pettau; 5) къ чetatea Рацiаріа din Mesia sѕперióре ера ѫn Бѕлгаріа лѫнгъ Dѕnъре, ѕnde e акѕmѕ Арцарѣ; 6) къ Sapmizeцetѕsa, кѕ еnitetѕл Traiana, ера ѫn Transiлвania sѕntѕ 46° 30', — 45° 30' ѕnde e акѕmѕ satѕл Гръdiste; 7) къ Romѕла ера ѫn Dачiа inфepióре; кѕ пробабiлitate пѕtemѕ ziче, ѕnde astъzї se въdѕ рѕinеле лѫнгъ Кѫмпѕл-лѕнгѕ; 8) къ чetatea Tomi, ѕnde a фostѕ essiлiatѕ Поetѕл Obidѕ, ера лѫнгъ mapea Négръ (Pontus Euxinus) de ѕnde шi еnitetѕл Pontica, ѕnde zaче акѕmѕ Кѫѕstenцi. Dapъ desлѕшipiле чеде maї mapї каре ni ле dъ ачеastъ ѫnsкрiпчiѕne sѫnt: 1) nѕmipea Dачieї sѕперióре ѫn каре se афла Sapmizeцetѕsa. Eѕ koniektѕpamѕ deжа ла пѕблiкареа Dinлomeї лѕї Adpianѕ (ѫn No. 1, Tomѕл I, пацina 24) din ворвеле: et sunt in Dacia inferiore, къ Dачiа a фostѕ ѫmпърцitъ ка шi Пanonia шi Mesia, ѫn superior et inferior, акѕmѕ ачеатъ koniektѕръ s'a skimbatѕ ѫn щiinцъ sekѕръ, aiчї se веde шi Dacia superior. Ачеastъ ѫmпърцipe a Dачieї a фostѕ пѫпъ акѕmѕ кѕ totѕл пekѕnoskѕtъ ѫnвъцацiлорѕ. 2) Nѕmipea de Mѕniчiпiѕ a четъцiї Romѕла. Nѕmеле ачеsteї четъцї se maї афлъ nѕmaї пе карta Пеѕtinцepianъ, ѫnsъ фъръ алte desлѕшipї, aiчї ni se apatъ ка ѕna че авеа ѕпѕ гѕвернѕ aѕtonomѕ.— Колоniiле Esкѕ, Рацiаріа, Петовione, se dекорézъ кѕ еnitetѕл фamiлieї Ѕлпiane a лѕї Траianѕ de каре s'аѕ фѕndatѕ, dapъ Sapmizeцetѕsa

кіарꙋ кꙋ алꙋї Траіанꙋ ꙟнꙋшї: Traianae Sarmizegethusensium.

Пе піétръ se bede ꙟнкъ локꙋл ꙋnde epa pidikатъ пе dꙟnsa statꙋa лꙋї Jꙋліꙋ Капitóne. Кꙟndꙋ s'a adꙋsꙋ din Eꙋкꙋ ачі ла Тꙋрнꙋ, нꙋ se пóте щі. Пentpꙋ kon-sepвapea eї авемꙋ sъ мꙋлцꙋmimꙋ Domnꙋлꙋї Џенерал Маврꙋ.

Ꙟn o distanцъ de 250 пашї deла Тꙋрнꙋ se bede ꙟнкъ шанцꙋл кꙋ каре ера ꙟнкꙋнџꙋратꙋ орашꙋл че se афла ꙟmпреџꙋрꙋл kasteлꙋлꙋї.— Noꙋл орашꙋ Тꙋрнꙋ е ꙟнкъ пꙋцinꙋ локꙋitꙋ пꙟнъ акꙋмꙋ, dаръ креще din zi ꙟn zi, маї bꙟptosꙋ dꙋпъ ашъzapea Kapantineї ші dꙋпъ stpъmꙋtapea Аꙋtopitъцiлорꙋ distpiktꙋaле din Pomi de Bede.— Аічї se фъкꙋ o mape грешалъ ꙟn deчen-ніꙋл tpeкꙋtꙋ. Stъпꙟnipea ꙟn локꙋ de a кꙋmпъра ло-кꙋл Zimnічеа каре е o пропрietate пріватъ a фаmіліiї Ipsiлante, ші de a'л dекларa de тꙟргꙋ лiberꙋ, deskise негꙋцъtopiлорꙋ din цinꙋл ачesta ꙋnꙋ орашꙋ лiberꙋ ла Аlessandpia, каре е фópte denъptatъ de Dꙋнъре, ші dede локꙋitopiлорꙋ o konstitꙋцiꙋne мꙋніціпалъ, пentpꙋ каре din нenoрочіре чеї маї мꙋлцї компатрі-оцї аї nostpi нꙋ sꙟnt ꙟнкъ matꙋpї. Ла ꙟnчепꙋtꙋ кре-щеа Аlessandpia фópte tape, dаръ кꙋ ꙟnчеtꙋл къ-zꙋ din аꙋtonomiꙗ eї ꙟntp'o anapxie totaлъ, din ачеа-stъ кауsъ чеї маї мꙋлцї оръшanї tpeкꙋръ ла Тꙋрнꙋ. Кꙋ tóte ачestea e ꙟнкъ лꙋкрꙋ destꙋл de tpistꙋ къ Zimnічеа ꙟnsъшї нꙋ s'a фъкꙋtꙋ ꙋnꙋ локꙋ лiberꙋ, къчї Тꙋрнꙋ n'ape o пꙋsъчiꙋne atꙟtꙋ de фавораbiлъ, ші kommꙋnікъчiꙋnea ꙟntpe ачesta ші Nікополіа нꙋ е аша de mape ка ꙟntpe Zimnічеа ші Sistob.

Din Тꙋрнꙋ плекаръmꙋ пeste Олtꙋ ла Isлazꙋ, каре se афлъ ꙟn o distanцъ de 1½ міліаре deла гꙋра ачеstꙋї

рїꙋ, пе рѫна Dꙋнърiї, проприetàte a Прiнчiпелꙋї Dom-
nitорꙋ. Аiчї пе аръtаръ пе рѫна Istрꙋлꙋї ꙋнꙋ sар-
кофакꙋ de о лꙋнџime de 3; пiчiópe шi de о лъцime
шi ѫнълцime пропорцionатъ, шi ꙋнꙋ алtꙋл маї mikꙋ,
каре нꙋ de мꙋлtꙋ timпꙋ къзꙋse ѫn апъ шi пе каре
абiа ѫл пꙋtꙋръmꙋ кꙋ мꙋлtъ ostенеалъ sъ'л scótemꙋ
афаръ. Amѫndoꙋe sѫnt фópte assemine чeлꙋї din
мꙋseꙋл Колеџꙋлꙋї нaцional, шi tребꙋe ѫn totꙋ mo-
dꙋл sokotite de лꙋкрꙋрї ромaне. Ѫn чеа din ꙋрmъ
афларъmꙋ нiџе бꙋкъцї de кóste de коnilꙋ, пърцї
de о брóскъ de ферꙋ шi о монетъ de арамъ рꙋџini-
tъ пе каре нꙋ se пꙋtea чiti inskрiпчiꙋнea. Лѫнгъ
dѫnsꙋл афларъmꙋ ѫn апъ шi ꙋнꙋ ꙋрчiорꙋ мikꙋ de пъ-
мѫntꙋ. Dаръ коперкꙋла sаркофагꙋлꙋї ера рꙋптꙋ, шi
noї афларъmꙋ нꙋmaї о бꙋкаtъ ѫn апъ.— Аiчї ла Isлazꙋ
ѫнчепе dрꙋmꙋл ромaнꙋ чел asterпꙋtꙋ кꙋ пiétръ, ка-
ре dꙋче пе лѫнгъ Олtꙋ ла Реsка, шi desпре каре
вомꙋ ворбi маї tѫрziꙋ. De бꙋnъ sémъ къ аiчї лѫн-
гъ Dꙋнъре essistea о четаte ромaнъ, dаръ рꙋiнеле еї
s'аꙋ dърѫmatꙋ шi s'аꙋ лꙋatꙋ de Dꙋнъре, каре а мѫнкатꙋ
аiчї фоарte мꙋлtꙋ din рѫна чеа stѫнгъ. Din dреп-
tꙋл ачestꙋї локꙋ se варsъ рѫꙋл Вiтꙋ ѫn Dꙋнъре, лѫн-
гъ каре se афла векеа четаte ромaнъ Utum, шi кꙋ
каре sta ѫn комꙋнiкъчiꙋне atѫtꙋ четаtea disпърꙋtъ de
ла Isлazꙋ, кѫtꙋ шi dрꙋmꙋл че dꙋче de аiчї ла Реsка.
Dаръ décъ а фostꙋ ꙋнꙋ podꙋ ѫn ачestꙋ локꙋ? нꙋ
пꙋtꙋї deskоперi.

Маї sꙋsꙋ de Isлazꙋ афларъmꙋ пе рѫна Dꙋнърiї о
четаte de пъмѫntꙋ лꙋнгъ de 500, шi латъ de 130 пашї,
ѫнкꙋнџꙋратъ кꙋ doꙋe шанцꙋрї. Noї пꙋsеръmꙋ пе църанї
sъ sапе ла ꙋнꙋ локꙋ, dаръ фъръ вре ꙋнꙋ реsꙋлtatꙋ.

Аша dаръ, фъръ а зъбові ачі маі мȣлтȣ, мерсé-ръшȣ ла Челеі, ȣнȣ локȣ каре заче апро́пе ла 4 міліаре deпарte dела гȣра Олтȣлȣі, каръші лѫнгъ Dȣнъре, din dрептȣл гȣріі Іскрȣлȣі (саȣ а Ескȣлȣі челȣі векіȣ). Тоtȣ ачеаsta е ші distanца пе рѫпа dрéптъ а Dȣнъріі ѫntре гȣра Оsmолȣлȣі ші а Іскрȣлȣі. Dȣпъ spȣnерea лȣі Прокопіȣ, zidi Jȣstinianȣ Імператорȣл аічі ѫntре гȣріле нȣmiteлорȣ рѫȣрі ȣрmъто́реле кáстеле пе рѫпа Dȣнъріі: Lucernariaburgus, Lapidaria, Eryma нȣmitъ ші Utum, ші Palatiolum, (Oescum ера de а stѫнга Іskрȣлȣі чева deпъртаtȣ de Dȣнъре), din dрептȣл ачестȣі Palatiolum se афла, dȣпъ spȣнерea лȣі, четаtea Sicibida чеа ренаратъ de Jȣstinianȣ, каре копsȣнъ кȣ тоtȣл кȣ пȣsъчȣнеа Челеілорȣ ностpi. Аічі афларъмȣ ші ноі пентрȣ ѫntѫiаші dатъ рȣіне аdевърате. Тоtȣ планȣл Sічібіdеі se по́те лȣа, къчі фȣndamenteле zidȣрілорȣ ші шанцȣл че ѫнкȣнџȣра четаtеа, se кȣноskȣ прé-біне. Тоtȣл фо́рméзъ ȣнȣ пътратȣ лȣнгȣ de 600, ші латȣ de 500 пашi. Ѫн ȣнгȣл чел de кътре Sud-Ost se вѣdȣ ѫнкъ рȣінеле stътъто́ре але четъцелеі че se афлъ пе о мікъ ѫнълціmе. Чіmentȣл, мъріmеа ші търіеа къръмізілорȣ, то́те мърtȣрisеskȣ лȣкрȣл роmанȣ, біserіка чеа ноȣъ de акȣма е zidіtъ то́тъ din атарі къръмізі ші пietре роmане, dintре каре мȣлте по́ртъ insкрiпчiȣnі роmане, dȣпъ spȣnерea локȣіторілорȣ, dаръ то́те sѫnt аша de ѫнкрȣstate ѫн zidȣ, ѫн кѫтȣ нȣ se по́те чіті nімiка. Кіарȣ ші asterпȣтȣл бisерічеі е de къръмізі роmане; пе ȣна възȣі літерiле ѫнто́рsе D A R P, іаръ челелалте ера фъръ insкрiпчiȣne.

Мȣлціmе de васе ші de statȣе, парte de вроnzȣ, парte de мармȣре, s'аȣ афлаtȣ ачі, ші ші акȣма se

маї афлъ фóрte мꙋлte монеte векї; noї ꙟnшine кꙋмпъраръмŭ dела църanї, камŭ ла 200 бꙋкъцї, челе маї мꙋлte de арамъ, фóрte пꙋціne de арџintŭ. Dар чееа че мерitъ маї мꙋлtŭ de a se ꙟnsemna, e къ челе маї мꙋлte sant Konstantinї, Konstanцї, Јꙋлїanї ші Јовїanї, кꙋ tóte къ se афлъ ші алte маї векї, даръ маї рарŭ.

Ачестŭ фаптŭ, ꙋnitŭ кꙋ ачела къ ачї ꙟn Дꙋнъре se вѣdŭ nілаstpї de nodŭ кꙟndŭ skade апа, dꙋче neапъратŭ ла ideea, къ ачї a трeбꙋitŭ съ фie fostŭ zidіtŭ поdꙋл чел фаmosŭ ал лꙋї Konstantinŭ.— Aічї, din mijлoкꙋл четъцїї, мерџе ал doїлé dрꙋмŭ ромanŭ asterпꙋtŭ кꙋ піéтръ кътре mézъ-нóпtе ла Реsка, ꙋnde se ꙋnеше кꙋ чел dела Isлazŭ ші апоі dꙋче пе лꙟнгъ Олtŭ кътръ Рꙟmnікŭ.

Dела Челеї ꙟn sꙋsŭ, камŭ ла ꙋnŭ mілiарїŭ џеографікŭ de denapte, zаче лꙟнгъ Дꙋнъре satꙋл Грos-dinodŭ, пропрietatea Домнꙋлꙋї пресidente Dimitpie Жіanꙋ, ꙋnde se афларъ табелеле de арамъ honestae missionis челе пꙋблікate de mine (Нꙋмърꙋл 1, Томꙋл I, пацina 24).— Маї sꙋsŭ пе Дꙋнъре 1° ла гꙋра Жіꙋлꙋї, ла satꙋл Бекеtŭ, din dpeптꙋл Opéвеї saŭ Pérовеї (Regianum лꙋї Птолемеꙋ) se вѣdŭ рꙋіne векї; 2° assemenea din dpeптꙋл Чіврꙋлꙋї (Ciabrus ла чеї векї); 3° ла гꙋра Ломꙋлꙋї se вѣdŭ nілаstpії ꙋnꙋї nodŭ de лемnŭ кꙟndŭ skade апа; 4° din dpeптꙋл Bidinꙋлꙋї (Bononia ла чеї векї) ла Калафаtŭ se вѣdŭ рꙋіne de zidꙋрї векї; 5° asseminea ла Isвóреле, ла Цігъnашї, ші din sꙋsŭ de Бътꙋшї, пе insꙋла sꙋntŭ 40° 25',—44° 30', se вѣdŭ ꙋрme de konstpꙋкціꙋnї antiче.— Даръ noї nꙋ пꙋтꙋръмŭ de astъ datъ съ ꙋрмъмŭ маї denapte пꙟnъ Дꙋнъреї, neптрꙋ къ dopeamŭ

съ ведемŭ о datъ Реsка, шi прin ȣрmаре ţребȣiрътŭ
съ лȣътŭ алtъ dipeнчiюne.

Noĭ къларътŭ не maĭ сȣsŭ nomenitȣл dрȣmŭ ро-
манŭ кȣ о сȣперbie de повлецъ antikъ шi totŭ de о
datъ кȣ ȣнŭ adънкŭ simцimънtŭ de дȣрере, пъскȣtŭ
din компараціѹнеа мъріmeĭ stръбȣнiлорŭ nostpi шi
a misepieĭ ън каре не афлъmŭ noĭ stръnenoцiĭ,—
mерsърътŭ не dънsȣл maĭ patpȣ miліаре, шi ажȣнse-
рътŭ, dȣпъ о abatepe кътре апȣsŭ, ла Каракалла, ȣнŭ
орашŭ сȣntŭ 42° 5', — 44° 10', каре'шi лъпътъ нȣ-
mеле de бȣнъ sémъ dела фȣndatopȣл seŭ Antoninŭ
Каракалла, шi шi'л пъstpъ пънъ ън zioa de astъzĭ.
Акȣmŭ е капitала жȣdeцȣлȣĭ Романацĭ, ȣнȣл din че-
ле maĭ богате ън monȣmente векĭ din tótъ Dачia аȣ-
stралъ. Орашȣл ачеsta se ънфрȣmȣseцъ фóрte npin
съргȣinцеле фоstȣлȣĭ Administpatopȣ Ioan Бiбеsкȣ.
Тоцĭ лъкȣitopiĭ нȣmeskȣ кȣ ȣнŭ профȣndŭ pespektŭ
нȣmеле ачеstȣĭ вредnikŭ Administpatopŭ; dаръ шi
фрȣкtеле administpaтȣрiĭ sале se вѣdŭ ън adевърŭ пе-
tȣtindiné.

O четаte векé треbȣе съ фiе фоstŭ аічĭ, къчĭ se
maĭ афлъ ічĭ шi колé фȣndamente de едифiце векĭ
кȣ tóte semnеле de лȣкрȣ pomanŭ, кȣ tóte къ zidi-
ріле maĭ търziĭ аȣ акоперitŭ челе maĭ мȣлte ȣрmе але
челорŭ векĭ. Шi аша е neste totŭ локȣл кȣ четъціле
челе векĭ, ȣnde se пȣсеръ алte noȣe ън локȣл лорŭ,
рȣinеле se stpikаръ шi mateріалȣл se ънtpeбȣinцъ
пеntpȣ zidipiле челе noȣe. Dаръ афаръ de ачеstea
аічĭ maĭ esté о каȣsъ каре ънгреȣéзъ черчеtapea an-
tikitъцiĭ. Adeкъ аічĭ se adȣse фóрte мȣлtŭ mateріал
шi алte обiекtе antiче din вечiнȣл локŭ Реsкa, аша
ън кътŭ нȣ se пóte лесne deoseбi, че е ал орашȣлȣĭ

ші че s'a адꙋсꙋ dè аіре. Бisepiка St. Міхаіл, каре dꙋпъ спꙋсꙋл комꙋнꙋ s'a zidiтꙋ dè Міхаіꙋ Bitézꙋл, іаръ dꙋпъ пробабіlitate de Мátеіꙋ Басараба, е конstpꙋitъ tótъ de кърътizi pomane пѫнъ ла о ѫнълціme de 3 stѫнжіnі. Челе маі мꙋлте касе saꙋ къ sѫnt кꙋ totꙋл zidite saꙋ ѫnкаі asternꙋte кꙋ кърътizi векі pomane. Маі niчі о касъ нꙋ е ѫn орашꙋ, каре съ нꙋ nótъ аръta вpe о піétpъ pomanъ, ші нꙋ е nічі ꙋnꙋ локꙋіtорꙋ каре съ n'аібъ кѫtева monete pomane.— Dintpe обіектеле antiче маі вpednіче de ѫnsemnatꙋ нꙋмъръмꙋ ачеstea:

1) О піétpъ вotівъ ѫn кꙋptea Domnꙋлꙋі Stefanꙋ Жѫнanꙋ кꙋ ачeastъ inskpiнчꙋne:

Копіе possibilъ:	Ꙋмплініре пробаб.:
I O M	I O M
DEI NSO	DEFENSORI
C TVTATO	ACTVTATORI
CIVIS EI	CIVIS E P I N
NIANVS	NIANVS C
VIRV FI	VERVS FRE
TONIVS	TONIVS
V L P S	V. L. P. S.

De чітіт:	Pomѫнеще:
Jovi optimo maximo Defensori ac tutatori Civis Epinnianus Cajus Verus Fretonius Voto libens suscepto posuit.	Лꙋі Жое челꙋі маі бꙋнꙋ ші маі маpe dintpe Zeі апърътоpꙋлꙋі ші мѫнтꙋітоpꙋлꙋі pѫdікъ ачестꙋ monꙋmentꙋ Каіꙋ Верꙋ Фpetonіꙋ четъціanꙋ din Епiniꙋ, spe ѫmплinipea вotꙋлꙋі фъкꙋtꙋ de бꙋнъ воiа sa.

2) Чінчі капете de колвмне вnфінте вn zidвл de кътръ єлінъ вn totв ачееаші квpte.

3) О піétpъ sепвлкралъ вn кврtea Dómnei Гречіапв кв вpmъtópea inskpinчівne:

Копіе nossibілъ:	Sвплiniре провав:
PLICIAE	PVBLICIAE
VAR	Q. VARRONIS
CAPITONIS	CAPITONIS F.
VLPIVS	M. VLPIVS
PVLCHER	PVLCHER
CINER B M	CINER B M.

De чітітв:	Ромъnеще:
Publiciae Quinti Varronis Capitonis filiae Marcus Ulpius Pulcher Cineribus benemeritis posuit.	Чепвшеі челеі плine de mepite а Пвблічіеі фіia лві Чintв Варрone Капіtone пвse ачеstв monвmentв Маркв Влпів Пвлкрв.

4) О архітраве de піétpъ фópte формosв лвкратъ вn totв ачееаші квpte.

5) Впв фрагментв de statвъ а Dianeі лa Domпвл Професор Боіеревкв, кв ачеаstъ inskpinчівne камв ръв sъпatъ:

Копіе nossibілъ:	Sвплiniре провавілъ:
DIANE LETA	DIANE LETOIAE.
CATO IIVR CO	CATO IIVR COL
NARBO SNTEI	NARBO . . . . .
FVINS	

De чітіт :	Ромънеще :
Dianae Letoiae Cato duumvir Coloniae Narbonensis *) (fieri curavit).	Întpȣ онópea Dianeĭ Лато- nie фъкȣ ачеastъ statȣъ Ka- tone dȣȣmвipȣ аl Колоniеĭ Napвóne.

6) Ȣnȣ капітелȣ de колȣmnъ ѫn stiлȣл Коpinti-anȣ, фóрте формосȣ лȣкратȣ, ѫn кȣртеа Domnȣлȣĭ Dimitpie Stanковічĭ.

7) Ȣnȣ sаркофагȣ de піétpъ ші ȣnȣ фелȣ de чisteрnъ ѫn кȣртеа ръпъȣsatȣлȣĭ Бpъteшanȣ.

8) O кърътidъ de асȣпра порціĭ Domnȣлȣĭ Пе-tpȣ Пȣрчелȣ кȣ ачесте треĭ літере Q L P, — ші алта ѫn saлa Domnȣлȣĭ Stepie Лъпȣsteanȣ кȣ ачесте doȣe літере N S. Dapъ деші почнȣ ръsпȣnde пентрȣ ро-manitatea кърътіzілорȣ, кȣ тóте ачестеа нȣ почнȣ ръ-spȣnde пентрȣ а ачесторȣ літере sъпате. Тóте ѫnsкpin-чіȣпіле кȣрате ромапе каре ле am възȣтȣ еȣ пе къ-рътіzĭ, пóртъ літере рідікате ѫn афаръ ші формате прin ȣnȣ tінарнȣ, dapъ ачестеа sѫnt sъпате кáръ нȣ tіпъріте.

9) O kadpъ de марmȣре кȣ фігȣрĭ ѫn bassorili-evo каре репресентéзъ adȣчереа ȣnȣĭ sакріфіцȣ, ші ȣnȣ бȣstȣ de statȣъ de марmȣре.— Ачесте doȣe бȣ-къціĭ каре ле авеа Domnȣл Dimitpie Жȣпанȣ, патріотȣ кȣноsкȣtȣ, ле дъргі тȣsеȣлȣĭ Колеціȣлȣĭ паціоnал.

Dapъ тóте ачесте обіекте se adȣsépъ ачі dела Реsка.

Spре а ведеа ачестȣ локȣ famosȣ ѫn прівінцa an-tікітъцілорȣ, плекаръmȣ adoȣa zi dȣпъ sosipea nóstpъ

*) Че ѫпsеmnéзъ літеріле S N T E I (ȣnde T ші E sѫnt копtpase ѫn tр'ȣпȣĭ semnȣ), ші FvrsS, нȣ почнȣ dіпіпа.

къtръ dънсȣл. Реска se афлъ кamȣ ȣнȣ miлiарiȣ de-
пapte de Каракала кътръ Nord-Ost, лънгъ miкȣл рѫȣ
Tesfluiu че кȣрџе ън Олtȣ. Аiчї se вѣdȣ ȣрme de
zidȣpї векї nesпȣсȣ de mȣлte, ънсъ maї tóte фȣndamente-
ле каselорȣ s'аȣ sъпatȣ atътȣ ън timпȣpiле de maї
ънainte, шi matepiaлȣл s'а ънtpeбȣinцatȣ пentpȣ zidipї
ън алte локȣpї, maї алesȣ ън Каракала, кътȣ шi ън anїї
tpeкȣцї пpin Domnȣл M. Гiка ла къȣtapea пpeціóse-
лорȣ antiче, astфелȣ s'аȣ dъръmatȣ, s'аȣ desгponatȣ
шi s'аȣ ънгponatȣ, ън кътȣ abia se maї кȣnoskȣ пе а
локȣpé. Пъкatȣ, къ пpin о лȣкpape perȣлatъ, аша
s'ap фi пȣtȣtȣ desгрона векеа четate, ън кътȣ dpȣmȣ-
piле, форма шi ъmпъpцipea каselорȣ s'apȣ фi
пȣtȣtȣ пpesenta ка шi челе din Помпеї, шi noї amȣ
пȣté съ авеmȣ ънaintea окiлорȣ nostpi чеа maї кpe-
dinчiósъ imaџine а локȣinцелорȣ stpъбȣniлорȣ nostpi.
Шанцȣpiле четъцiї каpe se вѣdȣ, формéзъ ȣнȣ по-
лiгонȣ кȣ опtȣ латȣpї, ал къpȣї diametpȣ maї лȣнгȣ
фаче апpóпе ла о mie de пашї. Рѫȣл Tesfluiu кȣp-
џе пpin miжлокȣл четъцiї, ън ȣnеле локȣpї але лȣї se
афлъ ȣнȣ stpatȣ de къръmizї, чеа че фаче съ кpedemȣ
къ а фostȣ konstpȣnsȣ ънtp'ȣнȣ канал, — dapъ акȣmа
кȣpџе dȣпъ бȣнъ плъчереа sa фъpъ вpe о siлъ apti-
фiцiалъ, Ромънiї nostpi пȣ sȣnt ómenї каpe съ maї
konstpȣгъ pȣiле.— Кiapȣ ла подȣл чел ziditȣ пе-
ste pѫȣ se ȣнiа челе dоȣе dpȣmȣpї de piétpъ, ȣнȣл
каpe венiа dела Isлazȣ шi челалtȣ dела Челеї шi dȣ-
чеа кътpъ mézъ-пóпte ла Рѫmnikȣ.— Monete, ȣnеле,
statȣete de бponzȣ, лamпе de пъmънtȣ s'аȣ афлatȣ шi
se maї афлъ шi акȣmȣ ън фópte mape пȣmъpȣ; шi
noї кȣmпъpapъmȣ dела локȣitopї maї mȣлte monete
de apџintȣ шi de apamъ, iapъ Domnȣл M. Гiка 'шї а

формatš šna dintpe челе mai формóše колекціšnі de antiчe din ачестš локš.— Sъteniї nšmeskš ачеаstъ чetate disпъpštъ Antina, ші šniї Архіологі aš datš кš sокоtéла къ ачеstš 'nšme e kontpasšл Antonina saš skšptatšл Constantina. Dšпъ Птоломеšš каde ѣn ачеstš ціnštš Pinum, ші ѣnškpiпчішnea de maї sšsš (паціna 93) se паpe ѣn адевъpš къ ва sъ zікъ Civis Epinnianus.

Aiчї ѣndatъ ла подš, лѣнгъ фѣнtѣнъ, афларътš o мapmšpe кš ачеаstъ inskpiпчішne:

Копіе позsівілъ:	Sšппліnipe пробавілъ:
IMI SIVI	IMP. SEVERO.
IVL. CAND	IVL. CANDIDVS
EVOCAT	EVOCATVS
V L	V. L. S.

De чітitš:	Ромѣneщe:
Imperatori Severo	Ѣmпъpatšлšї Sевеpš пšse
Julius Candidus	ачеstš moššmentš, Jšлiš
Evocatus	Kandidš de a доša óръ Solдatš, sпpe ѣmпліnipea вotšлšї
Votum libens solvit	

Ла ачеаstъ inskpiпчішne пštšї maї mšлtš sъ чіteskš tpъsšpї siršpe, de кѣtš лitepe ѣntpeцї, ші din ачеаstъ кašsъ 'mї ші ѣnгъdšії o atape sšппліnipe.— Челе doše litepe din špmъ VL se въdš npé пšцінš, S лinseщe кš totšл. Din ачеste лitepe šлtimape amš пšté konkide къ ачеstš moššmentš s'a пšsš šneї Zeitъцї dpentš вotš пentpš ѣnsъnъtoшapea saš mѣntšipea Imnepatopiшлšї,dapъ пе піétpъ лinseщe локšл, šnde s'ap фі пštštš sъпа пšmеле Zeitъцїї ші овічіnšita форmšлъ PROSALVTE, фiindš къ лinia чеа d'ѣntѣiš пšsъ aiчї, stъ stpєmtš sšntš кopniчеа nietpeї.

De aiчĭ, dѹпъ ѕпѹѕѹл Domпѹлѹĭ Pioшanѹ, s'a dѹsѷ o aлtъ піétpъ ла Бѹкѹpeщĭ кѹ ѹpmъtópea ıпѕкpinчѩпe.

D M
CLAVDIA AM
BA VIX ANNOS
XX FECITINDA
CI AN V CL
MNTANVS IM M
F X N SVR SAC
I M
PATEIVS FECIT

De чiтiтѷ:	Poмѫneщe:
Diis Manibus Claudia Amba, (quae) vixit Annis XX. fecit in Dacia Annos V Claudius Montanus — — — — —*) Pater eius fecit.	Sѫnteĭ ѹmвpe a Kлaѹdieĭ Amвa, кape a tpъit doѹezeчĭ de anĭ, шi a petpeкѹt ѫn Daчia чinчĭ anĭ, пѹse aчestѷ monѹmentѷ Kлaѹdiѷ Montanѷ tatъл eĭ.

Bpedniчe de ѫnsemnatѷ sѫnt moвiлeлe aptiфiціaлe dinaintea Pesчeĭ de amѫndoѹe лatѹpiлe dpѹmѹлѹĭ pomanѷ кape вine deлa Чeлeĭ. Ѹneлe dintpe aчeste moвiлe s'aѷ sъпatѷ ѫn anіĭ tpeкѹцĭ, шi s'aѷ aфлatѷ ѫntp'ѫnseлe óse de omѷ, ѫntp'ѹna шi ѹпѷ sapкoфarѷ de піétpъ лѹпгѷ de 11, лatѷ de 4½, ѫnaлtѷ de 4 пaлme, кape se пъstpézъ aкѹmѷ ѫmпpeѹпъ кѹ кoпepкѩлѹ лa mѹzeѹл Koлeцѩлѹĭ. Nѹ de пapte de aчestѷ sapкoфarѷ

*) Чe ѫnsemneзъ ѕкѹлптѹpiлe din чeлe tpeĭ лiniĭ neвѹлtime пѹ noчѩ diвina.

s'a афлатѕ ші марторea чеа рѕптъ кѕ ѕрмътóреа inскрінчіѕне:

D. M.
ANTONIVS
NICANORIS

Ромънеще:

Sѫнтеї ѕмбре
а лѕї Antoniѕ фіѕл лѕ Nікапор.

De asѕпра inskpінчіѕпіі se веde sъпатъ imaџinea ръпъѕsatѕлѕї.

Din ачестеа amѕ tpeвѕі sъ конкіdemѕ къ еле аѕ фоstѕ ѫn adeвърѕ морminte але челорѕ векї; ші ѕкопѕл каре 'лѕ авеа Еџіnteanі кѕ ліpamideле лорѕ ші маї tѫpziѕ ла Рома Adpianѕ кѕ аша пѕmita sa Moles*), se паре къ'л авеа dinaintea окілорѕ ші stpъвѕпії поstpi ѫn провінцеле Dачіеї кѕ ачеste мовіле, dapъ фіреще лѕкрѕл лорѕ tpeвѕі sъ ésъ пропорціonatѕ пѕtepiлорѕ лорѕ.— Asseminea мовіле se афлъ маї мѕлte ѫn diвepse distanџe de амѫndoѕе лаtѕріле пѕmitѕлѕї dpѕmѕ, ва ѫn tótъ џapa pisinite пе шесѕріле челе ѫntinse. Челе маї марї аѕ ѕпѕ diametpѕ de 25 пашї ші о ѫпълџime de 2 stѫпжінї, челе маї мічї dinaintea Pesчеї аѕ ѕпѕ diametpѕ de 5 пашї, ші о ѫпълџime de 2 пічіópe; dapъ ѫnainte кѕ шапte sѕte de anї tpeвѕі фіреще ка ачеste paпоptѕpї sъ фіе фоstѕ алtmintepé.

Ѫn вечінътаtea Караkаллеї se маї вълѕ pѕinї pomane ші ѫn алtѕ локѕ, adeкъ ла Sълвenї, каре se афлъ лѫнгъ Олtѕ ѫn о distanџъ de 1½ міліаpe кътpъ Sud-Ost dела пѕmitѕл орашѕ. Aічї потѕ фópte віne sъ se

*) Zidipe de o мъpime estpaopdinapъ, каре sъ'ї вълеsкъ de мормѫнtї.

вazъ фѫndamentele kasteлѫлѫǐ. Aчestea формézъ o фігѫръ пътpatъ шi sѫnt ѫnkѫnџѫpate de doѫe manџѫpǐ, лatѫpea чea maǐ лѫпгъ ape 240, чea maǐ skѫpтъ 230 пашǐ. Пintpe kasteл шi Oлтѫ тpeчe dpѫmѫл pomanѫ kape вine deлa Isлazѫ шi mepџe лa Peska. Asseminé фѫndamente se вьdѫ ѫnkъ шi maǐ mѫлte ѫmпpeџѫpѫл kasteлѫлѫǐ, din kape пѫtemѫ sъ konkidemѫ kъ aiчǐ a фostѫ o чetate de o чіркѫмфepinџъ maǐ mape, kъpъmiziлe mъptѫpiseskѫ tóte kъ e лѫkpѫ pomanѫ. Ѫn aniǐ tpekѫџǐ s'a фъкѫtѫ шi aiчǐ чepkъpǐ de Domнѫл M. Гіka, шi, dѫпъ sпѫnepea Kapakaлeniлopѫ, s'a deskoпepitѫ ѫnѫ temплѫ sѫвtеppanѫ, шi ѫntp'aчesta deosевite kase de sakpiфiџѫ, statѫete, bassoriliеvǐ шi ѫnѫ пiédestaлѫ пe kape se вedea ѫnѫ чepвѫ, ѫnѫ kѫine шi пiчiópeлe statѫeǐ. Domnѫл Mѫpгъшanѫ, пpoпpietapѫл aл aчeшtѫǐ лokѫ, a deskoпepitѫ ѫnѫ mopmѫntѫ pomanѫ ziditѫ de kъpъmizǐ, kape se maǐ пъstpézъ шi akѫmѫ ѫn kasa sa, 72 лa nѫmepѫ. Aiчǐ se aфлаpъ шi фópte mѫлte monete вeкǐ, eѫ ѫnsѫmǐ кѫмпъpaǐ deлa џъpanǐ maǐ mѫлte вѫkъџǐ. Domnѫл Mѫpгъшanѫ ѫmǐ dъpѫi ѫnѫ mikѫ пiedestaлѫ de mapmѫpe, пe kape se вьdѫ пiчiópeлe ѫnkълџаte aлe statѫeǐ шi вpanчiлe ѫnѫǐ kѫine.

Dѫпъ чepчetapea aчestѫǐ џinѫtѫ фamosѫ ѫn пpiвinџa antikitъџiлopѫ, плекаpъmѫ лa Kpaiова, kaпitaлa Жiлanеǐ saѫ a Банatѫлѫǐ Kpaiовеǐ din евѫл de mijлokѫ, adekъ a џъpiǐ Pomѫneшǐ чeлeǐ din dpéпta Oлтѫлѫǐ (nѫmitъ Baлakia mikъ ѫn лimва вapвapъ). Aчeastъ чetate zaчe sѫntѫ 41° 30',— 44° 25', de a stѫnga Жiлѫлѫǐ чe kѫpџe din mapџiniлe Daчieǐ чentpaлe, шi e sinгѫpa чetate ѫn пpinџiпatѫл nostpѫ, a kъpeǐ ѫліџъ пpinчiпaлъ e kpoitъ astponomiчe пe mepidianѫ. Dѫпъ чe a sѫфepitѫ фataлitъџǐ пentѫmъpate de ѫnkѫp-

seле варварiлорȣ ꙟn anii de maĭ ꙟnainte, se афлъ акȣmȣ ꙟn stape ꙟnфлоritóре. Ediфiкареa Џimnasiȣлȣĭ, a skóлеĭ de фete, a вiserieĭ Matpiĭ Domnȣлȣĭ, шi a aлтоpȣ aлte ediфiџe npiвate каpe se вьdȣ ꙟnълџindȣse пе tóтъ zioa, плантареa гръdiniлорȣ шi a promenaтелорȣ, фъгъdȣeskȣ aчesteĭ четъџĭ пентpȣ viitopȣ o spлendópe лa каpe aвia вa ажȣnџe вpe o aлтъ чetate a Нpinчinatȣлȣĭ ꙟn ачелашĭ timnȣ. Ostenелеле Domнȣлȣĭ Ioan Бiвeskȣ, aнȣmȣ Administpatopȣ aл aчestȣĭ жȣdeџȣ шi Inspektopȣ sȣnpemȣ aл Банатȣлȣĭ Кpaioвеĭ, продȣкȣ aiчĭ челе maĭ фopmóse фpȣkte, шi ꙟnкъ ꙟn maĭ mape mъsȣpъ de кътȣ maĭ ꙟnainte ꙟn Pomaнaџĭ. Гръdina sa каpe o a deskisȣ пȣвлiкȣлȣĭ dokȣmentézъ пе omȣл кȣ ȣnȣ adeвъpatȣ гȣstȣ estetikȣ. Ꙟntpodȣчереа spipitȣлȣĭ soџiaл ꙟntpe вpaвiĭ nostpi Кpaioвенĭ, кapiĭ ꙟnsъ npin фаталiтъџiле timnȣpiлорȣ tpeкȣte ръmъseсеpъ чева кamȣ ꙟnanoĭ ꙟn npiвinџa aчeasta, este onepa aчestȣĭ omȣ de лȣme. Ꙟn џeнepaл Кpaioвa фаче npoгpesȣpĭ ꙟnsemnate atъtȣ ꙟn pesnektȣл matepiaл кътȣ шi ꙟn чел soџiaл sȣntȣ administpъчiunea aчestȣĭ omȣ de statȣ.

Кpaioвa кȣ нȣmеле aчesta (каpe dȣnъ etimoлоџie ꙟnsemnézъ чetate Pегаль, sinonimъ кȣ клаsiкȣл Regianum aл лȣĭ Птолomeȣ, de a dpéнta Dȣnъpiĭ), se кȣnóшe din evȣл de miжлокȣ, кa skaȣnȣ aл фostiлорȣ Banĭ Basapaвi, каpe peшezȣpъ maĭ ꙟntъiȣ лa Seвepinȣ, anoĭ лa Stpeхaia, шi ꙟn ȣpmъ лa Кpaioвa. Dapъ tpeвȣe sъ фie кȣ mȣлтȣ maĭ веке, deшi sȣntȣ aлтȣ нȣme шi ꙟn aлтъ фopmъ. Ꙟnsъ фiindȣ къ se dъpъmase ꙟn deosевite timnȣpĭ шi se pezidise de maĭ mȣлте opĭ, ȣpmеле ediфiџелорȣ чeлорȣ векĭ se фъкȣpъ невъzȣte sȣntȣ penеџiteле zidipĭ nóȣe. — Oвiekte an-

tiче sɪnt ши aiчĭ фópte mȣлte, maĭ aлesȣ̆ monete вeкĭ, нȣmaĭ къ se adȣsepъ din aлte лoкȣpĭ. Domnȣл Ioan Бiвeskȣ̆ ape ɪn гpъdina sa пatpȣ кadpe de mapmȣpe лȣкpate кȣ mape apte ɪn bassorilievo pепpesentɪndȣ̆ deoseвite sȣчene. Ɪn кasa sa ɪn чetate se вѣdȣ̆ asseminé пatpȣ кadpe de mapmȣpe maĭ miчĭ, dintpe кape tpeĭ pепpesentézъ desпъpцipĭ de фamiлiĭ aлe soлdaцiлopȣ̆ че пλéкъ ɪn pъsвoiȣ̆, a пatpa ɪnsъ adopapea sópeлȣĭ; апoĭ ȣnȣ̆ Satipȣ̆ de вponzȣ̆ ɪnaлtȣ̆ de o пaлmъ. Ɪn кȣpte se вede o miétpъ votivъ adȣsъ deлa Peskа кȣ хpъtópea inskpiпчiȣne:

Копie nossiвiлъ:

I O M
EX DESI
I LONGV
T LONGV

Sȣпплinipe пpoвaвiлъ:

I O M
SEX DESID
M' LONGVS
T LONGVS

De чititȣ:

Jovi optimo maximo
Sextus Desideratus,
Marcus Longus,
Titus Longus.

Pomɪneще:

Лȣĭ Жoe чeлȣĭ maĭ вȣnȣ̆ ши maĭ mape dintpe Zeĭ пȣsepъ aчeastȣ̆ monȣmentȣ̆ Sestȣ Desidepatȣ, Mapкȣ Лonгȣ ши Titȣ Лonгȣ.

Aiчĭ maĭ mepitъ ɪnsemnape вaлȣл чeл mape de пъmɪntȣ̆ кape ɪnчeпe пȣ depapte deлa kotitȣpa чea mape a Dȣпъpiĭ din жosȣ̆ de Seвepinȣ̆, tpeче пpin sȣвȣpвiȣл Бeлλi-вaкa (din Кpaioвa), se ɪntinde кътpъ pъsъpitȣ̆ пeste Oлtȣ̆ пɪnъ кътpъ Гaлaцĭ, ши de aчi пpin Daчia opientaлъ пɪnъ кътpъ Oфiȣsa saȣ̆ Tipa Tirina din eвȣл de miжлoкȣ̆ saȣ̆ Бendepiȣ̆ din ziлeлe nóstpe) лɪnгъ Nistpȣ.

Ачestȣ̆ валȣ̆ de пъмѫntȣ̆ аре фóрte маре assemѫнаре кȣ dрȣмȣл чел dела Фълъмѫnda, пе каре л'амȣ̆ deskрisȣ̆ маĭ сȣсȣ̆; аре о лъціме de 8 пашĭ, шанцȣл de кътре мéзъ-zi se веde пре́-віне, іаръ чел de кътре мéзъ-нóпте авіа se нóте кȣнóще ѫн ȣнеле локȣрĭ, diреnчіȣnea лȣĭ фóрмéзъ о лініе kotitъ. Еȣ̆ нȣ пȣтȣĭ нічĭ аічĭ съ мъ ціȣ̆ съ нȣ ѫntребȣ̆ пе църанĭ, че щіȣ̆ еĭ desпре dѫnsȣл. Ȣнȣл ѫмĭ ръспȣnse: «Лерȣ̆ ѫмпъратȣл кѫndȣ̆ а трекȣtȣ̆ dела апȣсȣ̆ кътръ ръсърitȣ̆ а трасȣ̆ кȣ плȣгȣл ачеаstъ бразdъ (аша 'л нȣmeskȣ̆ църанiĭ), алцiĭ zікȣ̆ къ о ар фі трасȣ̆ кȣ сȣліца,— еа se ѫntinde кътръ ръсърitȣ̆ пѫнъ ла Іерȣсалim.»— Ачестȣ̆ ръспȣнсȣ̆ мъ мȣлцȣмі пȣцінȣ̆, кȣ тóте ачеstea нȣ пȣteam съ аще́нtȣ̆ алтȣл маĭ бȣнȣ̆.— Nȣмеле Лерȣ este саȣ̆ нȣмеле лȣĭ Аȣрелiанȣ̆, саȣ̆ ал врȣнȣĭ dintре Прінчіпiĭ indiцениĭ, І л а р ȣ, din евȣл de міжлокȣ̆, каре а фостȣ̆ пре́-овічĭнȣitȣ̆ аічĭ, щі каре маĭ тѫрzіȣ̆, сȣntȣ̆ інфлȣінца бȣлгаръ, s'а трасȣсȣ̆ прін ворба Раdȣ, саȣ̆ пентрȣ къ ассéмѫнъ ла сȣнetȣ̆ саȣ̆ пентрȣ къ ѫнsemnéзъ тotȣ̆ ȣна; прекȣмȣ̆ se щie, ел se афлъ маĭ ѫn тóте кѫnteчеле ші traдіцiȣніле попȣларе.

De аічĭ візітаръмȣ̆ ші мѫнъстіреа чеа веке, Бȣковъцȣ̆, лѫнгъ рѫȣл Жіїȣ̆, каре акȣмȣ̆ zаче маĭ тóтъ dърѫматъ de кȣрцереа торрентелȣĭ че а мѫнкатȣ̆ маре парте din рѫпа са чеа стѫнгъ. Вредnікȣ̆ de ѫнsemнатȣ̆ este астерпȣтȣл бісерічеĭ чел din кърътizĭ романе, каре ѫнсъ нȣ пóртъ ѫнскрiпчіȣнĭ. Даръ маĭ вредnікъ de мірааре е непъсареа кълȣгърілорȣ̆ нȣміцĭ аĭ Метеорȣлȣĭ, а къроръ е ачеаstъ мѫнъстіре. Ꙟн локȣ̆ de а опрі мѫнкареа рѫȣлȣĭ прin о ассекȣраре кȣвіінчiósъ а рѫпеĭ, щі de а скъпа кȣ модȣл ачеста біserіка

de a se pɪna, eĭ нъpȣsiръ кȣ totȣл лatȣpea чea stɪn-
гъ a Жɪꙟȣлȣĭ шi zidiръ o нóȣъ mɪнъstipe de naptea
лȣĭ чea dpéнtъ, кape de вȣнъ sémъ вa џiné ɪapъшĭ
нȣmaĭ нɪнъ кɪndȣ ĭĭ вa вeni ꙟn minte каприџiosȣлȣĭ
Жɪȣ sъ se ꙟntóркъ ɪapъшĭ кътpe dpéнta шi sъ'шĭ вa-
tъ жокȣ de чea maĭ pелiџiósъ фaнтъ a mɪнiлopȣ ome-
neшĭ.

Deлa Кpaiова плекаpъmȣ пe лɪнгъ Жɪȣ ꙟn sȣsȣ
кътpъ satȣл Бpъdeшĭ, кape se aфлъ апpóпe de 2 ;
miлiape deлa nomenita чetate кътpъ mézъ-nónte. Aiчĭ
din sȣsȣ de satȣ, de лatȣpea de кътpъ mézъ-zi a aшa
нȣmiteĭ Baлea-pea, лɪнгъ pɪнa Жɪȣлȣĭ, aфлаpъmȣ o
чetate de пъmɪntȣ овлȣнгъ, ꙟнкȣнџȣpatъ кȣ ȣнȣ шanџȣ
adɪнкȣ de 2 stɪнжinĭ, de пъpџiлe опнȣse pɪȣлȣĭ. Шaн-
џȣл de кътpъ pъsъpitȣ ape o лȣнџime de 230, чeл
de кътpъ Nopd-Ost de 100 пашĭ. Ꙟn пȣнtȣл ꙟn ка-
pe se ȣneskȣ aчeste doȣe лiniĭ se вede nópta чeтъџiĭ,
шi ꙟn капȣл din sȣsȣ se въdȣ ȣpme de ȣнȣ векiȣ
dpȣmȣ de піétpъ, кape венindȣ din aлвia pɪȣлȣĭ tpe-
че пe кȣлmea aȣstpaлъ a Baлeĭ-peлe шi ape фópte
mape assemɪнape кȣ dpȣmȣл че dȣчe deлa Чeлeĭ лa
Peska. Domnȣл Бpъdeskȣ пpопpietapнȣл лoкȣлȣĭ aче-
stȣнa, пe sпȣse къ ꙟn џinȣtȣл aчesta s'aȣ aфлatȣ maĭ
mȣлte oвiekte antiче, шi пe apъtъ ꙟntp'aлteлe o mape
къpъmidъ pomанъ, maĭ mȣлte monete pomane шi o
въџéтъ de фepȣ. Dȣпъ sпȣnepea лȣĭ, s'ap фi maĭ
aфлatȣ aчi monete векĭ кȣ ȣнȣ diametpȣ de 4 deџe-
te, doȣe лanчe de фepȣ, dintpe кape ȣna tpъџea 3
окa, шi ȣнȣ ineлȣ de diamante, кape л'a вɪndȣtȣ Dom-
нȣлȣĭ M. Гiка пentpȣ 150 гaлвenĭ.

De aчi mepsъpъmȣ ꙟn sȣsȣ кътpъ satȣл Pекapĭ, ȣn-
de aфлаpъmȣ pȣineлe ȣнȣĭ kasteлȣ pomanȣ. Фȣndа-

mentele ачestяна формéзъ о фігяръ пътратъ, лінiа de кътре mézъ-zi фаче 180, чеа de кътръ ръсъpitя, ѫn ал кърѕї mіжлокя se веde пópta, фаче 150 пашї. Бякъцiле de кърътidъ каре ле афларътя ачi, търтяpiseскя ѫn контpa вepї къpeї ѫndoipї, къ е лякря pomanя. Ла о черчетаре maї кя de amъpянtял ръмъшiцiле ачestяї kaстeля ap пяté съ пе adякъ mapї deслящipї despre антikitъцiле патpieї nóstpe. Dap aiчї ѫнкъ ня s'а фъкятя пѫнъ акяmя nimika ѫn npiвinцa ачеаsta; ва еле sѫnt пекяпоsкяte челорї maї мяльцї Pomѫнї, шi еї ня кяпоsкя пе пiчї яня Арехологя каpe съ фie ворвitя despre dѫnsele.— Пóte къ aiчї se афла вечнял Amutrium ал луї Птолемеря шi ал картeї Пеятinцepiane. Distanцa de ла Egeta, чеа ѫnsemnatъ пе тавла Пеятinцepianъ, konsяna вiniшopя кя пяsъчияnea локялуї ачestяна. Dapъ пямеле пе ѫndpentézъ ла ряял Motpя, каре se вapsъ ѫn dpéпta Жіяляї sяntя 41° 20',— 44° 33'.

Snpe а черчеta ачеаsta maї de апрóпе, трекяръmя neste ачеаstъ апъ ла мѫнъstipea Motpя че se афлъ лѫнгъ ряял dела каре ш'а къпътатя пямеле, ѫn ягияял de кътръ Sud-West чел форmaтя de ачеsta шi de npiimitopияя съя Жіія.— Ачеаstъ мѫнъstipe se zidi, dяпъ кяmя зпяне inskpiпчияnea вiseрiчеї, de Ilpeda Бръпковеаня ѫn аняl 1653, шi se zягръвi de пепотял съя, Ilpiпчiпеле Konstantinя, ѫn аняl 1705. Акяmя stъ sяntя вpedniкял Архimandpiтя Еяфросiня Потека, npedeчеsopял meя пе katedpa de Філософіе ѫn Колеџіял пaцiопал, каре лякрézъ кя о diлiцinцъ пеоvositъ ла pezidipea каселоря челоря ѫn mape napte dъpѫmate. Noї фяръmя npiimiцї de пъstopияль snipi-

XIV.

tȣал кȣ о бȣнъtate adeвъратŭ преоцéскъ, dapъ штii-
inцърĭ desпре къȣtatȣл nostpȣ Amutrium нȣ пȣtȣрътŭ
sъ лȣътŭ deла nimenĭ.

De a петрече ачi maĭ мȣлtŭ нȣ не ꙟнгъdȣi sко-
пȣл nostpȣ чел npedetepminatŭ. Noĭ не desпърцi-
рътŭ кȣ пърере de ръŭ de Пъpintеле чел че ȣнеще
кȣ кȣлtȣра щientiфікъ simцimintеле patpiotiче, шi
пȣрчеserътŭ ла Stpeхaна, камŭ ла чінчĭ miлiape de-
napte de Motpȣ кътръ anȣsŭ, ка sъ вedemŭ pesiden-
ца векiлорŭ Банĭ Басарабĭ. Dapъ кȣ totȣл ꙟн кон-
tpa aщeптърiĭ nóstpe, афларътŭ нȣмаĭ о мънъstipe
надȣкъ, каре акȣмŭ е лъsatъ непъsърiĭ Егȣменȣлȣĭ
Nікaнop. Бiseрiка, прекȣмŭ se вede din insкрiпчiȣ-
nea, e ziditъ de Прiнчiпеле Mateiŭ Басараба ꙟн анȣл
1645. Zidȣл din прецiȣрŭ e провъzȣtŭ кȣ гаȣрĭ de
пȣшкаtŭ (metepeze) de пърцiле de кътръ ръsърitŭ шi
mézъ-zi. Ꙟмпрецiȣрȣл zidȣлȣĭ se maĭ вede ȣн шанцŭ
ꙟн о distanцъ maĭ mape saŭ maĭ miкъ de deoseвitеле
латȣрĭ але zidipiĭ. De вȣнъ séмъ къ aiчĭ se афла
векea pesidenцъ a Банiлорŭ каре maĭ не ȣрмъ s'a
skimбatŭ ꙟн мънъstipe. Алte ȣрme de ediфiце векĭ
se каȣtъ aiчĭ ꙟн deшeptŭ; шi кȣ tóte ачestea Фpate-
pia лȣĭ Птолемеiŭ tpeвȣe къȣtatъ ꙟн цinȣtȣpiле аче-
stea. Noĭ о лъsътŭ черчетърiлорŭ вiitópe.

Deла Stpeхaна плекарътŭ ла Seвepinŭ, ка sъ ве-
demŭ ръмъшiцеле podȣлȣĭ лȣĭ Траянŭ. Локȣл аче-
sta zаче sȣntŭ 40° 20',— 44° 37'. Пiлаstpiĭ de map-
цinĭ aĭ podȣлȣĭ фamosȣлȣĭ ꙟнвingътopiŭ ал вiteжiлорŭ
Dачĭ se вědŭ de amꙟndoȣe пърцiле Dȣнъpiĭ. Чел
de не цъpmȣл stꙟngŭ, не пъмꙟntȣл dачiанŭ, ape ꙟн
stapea sa чea pȣntъ de акȣмŭ о ꙟнълцime de 11 stꙟнжinĭ,
о лъцime de 5 пiчióре шi о ꙟнълцime de 3 stꙟнжinĭ.

De лatѹpea de кътpъ апѹсѹ a пiлastpѹлѹї ↑нчепе ѹнѹ шанцѹ адѫнкѹ de 6 stѫнжinї, кape se ↑ntinde deлa pѫпъ ↑н лinie вeptiкaлъ пѫнъ sé пepde кѹ ↑нчетѹл ↑n o distanцъ de 300 пашї. De пaptea de кътpъ мéзъnóпte шi de кътpъ pъsъpitѹ e assemine ↑нкѹнџѹpatѹ кѹ ѹнѹ шанцѹ адѫнкѹ ↑n distanцъ de 100 пашї deлa dѫnsѹл ↑n фie-кape dipeпчiѹne. ↑n o adoѹa distanцъ, апpóпe de 180 пашї, se вede aл doiлé шанцѹ, чева маї ѹmплѹtѹ. ↑nъѹntpѹл aчestopѹ шанцѹpї se афлъ кasteлѹл пentpѹ апъpapea podѹлѹї.— De пaptea de кътpъ апѹсѹ, ↑n distanцъ de 500 пашї deлa пiлastpѹ, se вede алтѹ шанцѹ адѫнкѹ нapъшї кa de 6 stѫнжinї, кape se ↑ntinde assemine ↑n лinie вeptiкaлъ пe цъpmѹл Dѹnъpiї. ↑nъѹntpѹл aчestopѹ шанцѹpї se вѫdѹ ѹpme de zidipї; de ѹnde sémъ къ aiчї epa чetatea Zeugma a лѹї Птолемеѹ. De aiчї Domnѹл M. Гiкa tpansпѹptъ ла Бѹкѹpeшї ↑n anїї tpeкѹцї o пiéтpъ кѹ ѹpmътópea iпsкpiпчiѹne pomanъ катѹ вътъmatъ de лatѹpea eї чea stѫнгъ:

Копie possiбiлъ:	Sѹпплiнipe пpoбaб:
D M	D M
ANTON	ANTONIAE
CALIS	CALISTAE
VIXI	VIXIT
ANN LX	ANNIS LX
DIOGE	DIOGENES
MOSC	MOSCVS
CONIVG	CONIVG I
B M	B M

De чітіт:	Ромънеще:
Diis Manibus Antoniae Callistae (quae) vixit annis LX Diogenes Moscus Conjugi bene merenti.	Sѫнтеĭ ȣмбре a Antoнінеĭ Каллiste каре a трѫitȣ̆ 60 anĭ, пȣse ачестȣ̆ монȣментȣ̆ Dioџене Moskȣ soцieĭ сале челеĭ плine de мерite.

Maĭ sȣsȣ̆ пе рѫпа Dȣпърiĭ, ѫn distanцъ de 760 пашĭ dела пiлastрȣ se въdȣ̆ рȣineле алтȣĭ kasteлȣ̆, ѫnкȣнџȣрate кȣ ȣn шанцȣ̆ adѫnкȣ̆ de 6 stѫнжinĭ ѫn формъ de пътratȣ̆ облȣнгȣ̆. Латȣрea лȣĭ чea maĭ sкȣртъ, параледъ кȣ кȣрsȣл апеĭ, аре 50; чea maĭ лȣнгъ, вертiкалъ пе ачел кȣрsȣ̆, аре 175 пашĭ. Ѫntре рȣineле челе тарĭ se maĭ веde ȣnȣ̆ zidȣ̆ stътъторȣ̆ ѫnaлтȣ̆ de 4 stѫнжinĭ, нȣmaĭ de піétръ врȣтъ лeratъ кȣ ȣnȣ̆ чiментȣ̆ фóрte тарe, кърътizĭ нȣ se въdȣ̆ ѫnтр'ѫnsȣл. Dȣпъ sпȣнерea комȣнъ, aчesta ар фi kasteлȣл Севеpinȣ̆. Пóte къ e Teodopa лȣĭ Прокопiȣ̆.— Din sȣsȣ̆ de aчeste рȣine, шi de нoȣa орашȣ̆ Севеpinȣ̆, каре se рiдiкъ din zi ѫn zi, se maĭ веde o чetate de пъмѫнтȣ̆, шi пе insȣлa Банȣ̆ se афлъ рȣine de zidipĭ pomane.— Dрȣмȣл каре dȣчea dела Севеpinȣ̆ ла Tierna, se акоперi кȣ totȣл прiн лȣкръріле челе нóȣе.

Noĭ не ѫntóрчетȣ̆ іаръшĭ ла подȣ̆. Кѫndȣ̆ sкаde апа, dȣпъ sпȣнерea Севеpiнiлорȣ̆, se въdȣ̆ шi пiлаstpiĭ чеĭ din miжлoкȣл рѫȣлȣĭ. Чел de не рѫпа dрéпtъ ѫn Mesia, se афлъ ѫn stape шi maĭ ѫntpérъ de кѫtȣ̆ чел de партea нóstръ. Din sȣsȣ̆ de dѫnsȣл se въdȣ̆ шанцȣріле шi валȣріле ȣнеĭ четъцĭ катȣ̆ рѫdiкate пе фаца пъмѫнтȣлȣĭ, формѫndȣ̆ o фігȣръ пътратъ. De вȣнъ sémъ къ aiчĭ ера чetatea Pontes a лȣĭ Прокопiȣ̆. De aiчĭ se transпȣртъ ла мѫнъstipea Ȣрezȣлȣĭ

ꙟn sекꙋлꙋ treкꙋtꙋ o піétrъ romanъ, шi de aчi apoĭ лa Бꙋкꙋreщĭ prin Domnꙋл M. Гіка, кꙋ ꙋrmъtórea ꙟnsкrіпчіꙋne :

Копіе позітіилъ:	De чітітꙋ :
D. M.	Diis Manibus
C. VAL. VICTo	Cajus Valerius Victo-
R I N V S. VET.	rinus Veteranus
L E G. V. M C.	Legionis V Macedonicae
E X B F. T R I B	ex beneficio Tribuni
V I X. A N. L V	vixit annis LV.
C. VAL. MERCV	Cajus Valerius Mercu-
RIALIS. GENE	rialis gene-
RI SVO. ET AV	ro suo et Au-
RELIA. CALLI	relia Calli-
ROE. CONI. BM	rhoe Conjugi bene
POSVER.	merenti posuerunt.

Ромънеще :

Sꙟntei ꙋmбre a лꙋĭ Каꙇꙋ Валеріꙋ Вікtoрinꙋ вete-ranꙋ aл Легіꙋпіĭ V Maчedoniчe din віпефачеrea Tri-бꙋпꙋлꙋĭ, каre a trъitꙋ чinчі-zeчĭ шi чinчĭ de anĭ, пꙋ-sеръ ачestꙋ monꙋmentꙋ Каꙇꙋ Валеріꙋ Меркꙋріал (so-крꙋл) ціnерꙋлꙋĭ seꙋ шi Аꙋрелія Калліроe (soція) въrбatꙋлꙋĭ seꙋ челꙋĭ маіпꙋ de meрite.

Dаръ insꙋлa, desпre каre пe sпꙋпe Прокопіꙋ, къ s'ar фi фormatꙋ prin oпріreа пілastріlорꙋ podꙋлꙋĭ, пꙋ se вede.— Noĭ пꙋnemꙋ aічĭ локꙋл лꙋĭ Прокопіꙋ, desпre edifiчеле ꙟmпeratorꙋлꙋĭ Jꙋstinianꙋ Kartea IV капꙋ 6, „din ворбъ ꙟn ворбъ, пentrꙋ ка sъ пe sлꙋжéskъ spre desлꙋшіre шi maĭ departe.

(*) » Мергѫндѣ дела Вiминацiѣ ꙟнаinte, se афлѣ трei kastеле пе рѫпа Дѫнѣрiї, Пiкнѣ, Кѫпѣ шi Новe, kape maї ꙟnainte epa нѣmaї тѣрнѣрї шi se нѣmea simплѣ кѣ ачestѣ нѣme; дарѣ акѫmѣ Ꙟmператорѣлѣ Jѣstinianѣ ле а adaѣsѣ atѫtea edifiџe шi atѫtea ꙟntѣрiтѣрї ꙟn кѫtѣ нѣtѣ кѣ dрептѣл сѣ ле нѣméскѣ четѣџї. Din kontpa Новелорѣ, de чea парте a рѫѣлѣї, epa ѣнѣ тѣрнѣ пѣрѣsitѣ de demѣлтѣ, кѣ нѣmеле Лiтерата; чеї векї ꙟл нѣmia Леdерата; dintр'ꙟнsѣл а фѣкѣтѣ Ꙟmператорѣл nostрѣ ѣнѣ kastел mape шi фóрте tаpe. Дѣпѣ Новe sѫnt kastелеле Kantaвazate, Smopne, Kamnse, Tanate, Zepne шi Дѣчепратѣ: шi пе рѫпа de dinколо алтеле mѣлте kape ле а ziditѣ din фѣndamentѣ. Ѹрmézѣ чел че se нѣmeџе Канѣл воѣлѣї, лѣкрѣл лѣї Траianѣ Ꙟm-

---

(*) Ἐκ δὲ Βιμινακίου προϊόντι ὀχυρώματα τρία πρὸς τῇ τοῦ Ἴστρου ἠϊόνι ξυμβαίνει εἶναι, Πικνούς τε καὶ Κούπους, καὶ Νοβαί, οἷς δὴ πρότερον ἦτε οἰκοδομία καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ πύργου ἑνὸς ἔκειτο. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τάς τε οἰκίσεις καὶ τὰ ἐρύματα ἐς πλῆθος καὶ μέγεθος ἐν τούτοις δὴ τοῖς χωρίοις ἀνενεγκὼν μέγα, πόλεων αὐτοῖς ἀξιώματα οὐκ ἀπὸ τοῦ εἰκότος ἐντέθεικε. Νοβῶν δὲ καταντικρὺ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, πύργος ἐκ παλαιοῦ ἀπημελημένος εἱστήκει, ὄνομα Λιτεράτα, ὅνπερ οἱ πάλαι ἄνθρωποι Λεδεράτα ἐκάλουν. ὃν δὴ ἐς φρούριον μέγα τε καὶ διαφερόντως ὀχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς μετεστήσατο. μετὰ Νοβὰς φρούρια Κανταβαζάτης καὶ Σμόρνης τε, καὶ Κάμψης, καὶ Τανάτας, καὶ Ζέρνης, καὶ Δουκέπρατον. ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ ἄλλα τε πολλὰ φρούρια ἐκ θεμε-

(*) Ab urbe Viminacio porro pergentibus, munitiones tres in ora Istri occurrunt: Picnus, Cupus, et Novae, quarum et fabrica et nomen in una turri antea consistebant. At nunc Iustinianus Aug. tot tantaque aedificia ac propugnacula illis adiecit locis, ut ea non inani urbium titulo et dignitate insignierit. Contra Novas, in adversa continente, turris erat derelicta iam pridem, nomine Literata: Lederatam veteres appellarunt. Ex ea magnum ac praevalidum castellum fecit Imperator noster. Post Novas castella sunt Cantabazates, Smornes, Compses, Tanatas, Zernes, ac Duceppratum: et in ripa ulteriori alia multa, quae a fundamento aedificavit. Sequitur quod vocant

нератореѕл, апоі четатеа Zane: пе каре тóте ле а ѫтърітѫ фóрте Ѫмператорѕл nostpѕ, ші ле а фъкѕтѫ атарі апърътѕрі але Ітперіѕлѕі пікнѫ нѕ se потѫ лѕа de връжташі. Нѕ departe dела Zane е кастелѕл каре se кіамъ П ѕ н ц і (Pontes). Аколо se desпарте Dѕнъреа ші фъкѫndѫ ѕнѫ брацѫ ѫпкѕцюръ о mікъ парте а рѫпеі, апоі se ѫтóрче іаръші ѫп албіе ші se amestекъ кѕ sine ѫпсъші. Ѫпсъ ачеаста нѕ о фаче de sine, чі конstpѫпsъ npin артеа мінцiі omeneшi. Даръ de ѕnde а лѕатѫ локѕл ачеста пѕmеле de Пѕнцi, ші пептрѕ че se desфаче Dѕнъреа ші se ѫтóрче іаръші ѫп албіе, воiѫ спѕне акѕmѫ.

Ѫмператорѕл Траіанѫ, отѫ кѕ sѕфлетѫ ацерѫ ші activѫ, възѫndѫ кѕ пеплъчере къ Ѫпъръціа нѕі

λίων καὶ ταῦτα, τῶν ἐσχάτων ἐδείματο. μετὰ δὲ Καπούδβοες ὠνόμασαι, τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ἔργον Τραϊανοῦ, καὶ πολίχνιον ἐφεξῆς παλαιὸν, Ζάνες ὄνομα. οἷσπερ ἅπασιν ἐρύματα περιβαλὼν ὀχυρώτατα προβόλους εἶναι τῆς πολιτείας ἀνανταγωνίστους πεποίηται. τούτου δὲ Ζάνες οὐ πολλῷ ἄποθεν φρούριον μέν ἐστι Πόντες ὄνομα. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκροήν τινα ἐνταῦθα ἐκβάλλων, ταύτῃ τε περιπολεῖ ὀλίγην τινὰ τῆς ἀκτῆς μοῖραν ἐπιστρέφει αὖθις ἐς ῥοῦν τὸν οἰκεῖον, καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἀναμίγνυται. ποιεῖ δὲ ταῦτα οὐκ αὐτόματος, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐπινοίας ἀναγκασθείς. ὅτου δὲ δὴ ἕνεκα Πόντες τε ὁ χῶρος ἐκλήθη, καὶ ἀναγκαστὸν περιάγουσιν αὐτὸς τὸν Ἴστρον, ἐγὼ δηλώσω.

Ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς, θυμοειδής τε ὢν καὶ δραστήριος, ὥσπερ ἀγανακτοῦντι ἐῴκει, ὅτι

Caput bovis, Traiani Augusti opus; deinde vetus oppidum Zanes; quae omnia Princeps noster firmissime circummunivit, et inexpugnabilia reddidit Imperii propugnacula. Non procul a Zane castellum est, cui nomen Pontes. Scissus ibi fluvius exiguam partem ripae circumdat brachio, proprioque alveo redditus, sibi ipse miscetur. Id vero non sponte facit, sed humani arte ingenii coactus. Unde vero Pontium nomen locus acceperit, et Ister vi in alveum redigatur, nunc dicam.

Cum Traianus Aug. animo vir acri et impigro, indigne ferre videretur, quod non interminatum Im-

este фъръ марџinï шi мърџinitъ прiн Dȣнъре, а отъ-
рitȣ съ фактъ подȣ песте ачестȣ рȣȣ ка, de кѫte opï
ва воi съ мéргъ ꙟн контра варварiлорȣ челор din-
коло de Dȣнъре, съ пóтъ трече фъръ ꙟмпiedекаре.
Даръ кȣмȣ а конструitȣ ачеа подȣ, нȣ воiȣ спȣне, съ'л
deskpie Аполлоdорȣ Damasченȣ каре а фостȣ архiтек-
тȣл лȣi. Маï тѫрziȣ подȣл ачеста n'а фолоsitȣ nimi-
ка Ромaniлорȣ: къчï s'а dъръпънатȣ atѫtȣ прiн спъ-
ларea Dȣнъриï кѫtȣ шi прiн кȣрсȣл timпȣлȣï. Атȣнчï
а ziditȣ Траiанȣ шi dоȣе кастеле пе амѫndоȣе рѫпе-
ле рѫȣлȣï, шi пе чеа de dinколо л'а нȣmitȣ Теоdо-
ра; iар пе чеа din Dачiа (лȣï Аȣрелiанȣ) л'а нȣ-
mitȣ Пȣнцï кȣ нȣмеле латinȣ кȣ каре se нȣмеще шi
подȣл. Шi фiindȣ къ рѫȣл se ꙟмпедекъ de рȣinеле

δὴ οὐκ ἀπέραντος αὐτῷ ἡ βασιλεία εἰή. ἀλλὰ ποταμῷ Ἴςρῳ ὁρίζεται. ζεῦξαι οὖν αυτὸν γεφύρᾳ διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ὡς διαβατός τε αὐτῷ καὶ οὐδαμῆ ἐμπόδιος εἴη ἐς τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἰόντι. ὅπως μὲν οὖν τήν γέφυραν ἐπήξατο τούτην ἐμοὶ μὲν οὐκ ἂν ἐν σπουδῇ γένοιτο. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς, ὁ καὶ παντὸς γεγονώς ἀρχιτέκτων τοῦ ἔργου, φραζέτω. οὐ μέντοί τις τὸ λοιπὸν γέγονεν ὄνησις ἐνθὲν δὲ Ρωμαίοις. αλλὰ καὶ τήν γέφυραν ἅ τε Ἴςρος ἐπιχυθὲις ὕςερον καὶ ὁ χρόνος ἐπιρρεύσας καθεῖλον. πεποίηται δὲ Τραϊανὸς τότε καὶ φρούρια δύο τοῦ ποταμοῦ ἐφ' ἑκάτερα. καὶ ἀντήν Θεοδώραν ἐπωνόμασαι τὸ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ. Πόντες δὲ τὸ ἐπὶ Δακίας ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐκλήθη. πόντην γαρ τὴν γέφυραν Ρωμαῖοι τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐνταῦθα γενομέναις ναυ-

beret Imperium, sed Istro finitum, ponte fluvium jungere maturavit, ut libere transiret, quoties Barbaros oppositae orae incolas peteret. Quo autem modo pontem illum construxerit, exponere non laboro: describat qui totius operis architectus fuit Apollodorus Damascenus. Porro nihil postmodum Romanis id profuit: nam et Istri alluvie et temporis lapsu pons corruit. Tum quoque Traianus bina castella imposuit utrique fluminis ripae, atque horum quidem alterum, quod in adversa est continente Theodoram; alterum vero situm in Dacia, eodem quo opus vocabulo, utique Latino, Pontem appellarunt. At quoniam

ші de фѫndamentele подꙋлꙋї ꙟn кꙋтꙋ нꙋ se поte треѵе кꙋ корабіа, este siлitꙋ съ'шї мѫte кꙋрsꙋл, шi іаръшї se ꙟntóрче ꙟn албіе ꙋnde поte съ dꙋкъ корьбії. Фiindꙋ къ amendoꙋe kastелеле se dърьmaserъ прin ѵекime шi прin ꙟnкꙋрseле варварiлорꙋ, Jꙋstinianꙋ ꙟmпъратoрꙋл а реꙟnоitꙋ Пꙋnцiї de а dрépta рꙋлꙋї шi i а ꙟnтърitꙋ прin o noꙋъ шi фópte tape zidipe, шi кꙋ modꙋл ачеста а asseкꙋpatꙋ Iллѵрiкꙋл din ачеastъ napte. Dаръ пе' kastелꙋл чел din dpeптꙋл ачестиа, шi каpe se нꙋmeще Teodopa, нꙋ л'а sокotitꙋ ѵредnікꙋ de грiжъ, фiindꙋ къ este eспѫsꙋ ꙟnкꙋрseлорꙋ варварiлорꙋ din naptea-ачеea.»

Прокопiꙋ deskpie аічї, пе кꙋmꙋ se ѵede, рѵпа чеа dpéптъ а Dꙋнърiї mергandꙋ пе рꙋꙋ ꙟn жоsꙋ. Пentpꙋ

σὶν ἄπλους τὸ λοιπὸν ὁ ποταμὸς ἦν τῶν τῆς γεφύρας αὐτόθι ἐρειπίων τε καὶ θεμελίων κειμένων, τούτου δὴ ἕνεκα τὸν ποταμὸν ἀναγκάζουσι μεταπορεύεσθαι τὸν αὐτοῦ δρόμον, καὶ τὴν πορείαν ἀνακυκλεῖν αὖθις, ὅπως ἂν πλώιμον καὶ τὸ ἐνθένδε αὐτὸν ἔχοιεν. ἀμφω μὲν οὖν καταπεπονηκότα τὰ φρούρια ταῦτα διά τε χρόνου μῆκος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐνσκηψάντων ἐπάντα βαρβάρων διαφθάρθαι ξυνέβη. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Πόντην μὲν ὅπερ ἐςι τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ δεξιᾷ, νέα τε καὶ ἀμάχῳ ἐπιεικῶς ἀνανεωσάμενος οἰκοδομίᾳ, τὴν ἀσφάλειαν Ἰλλυρ οῖς ἀνεσώσατο. τῆς δὲ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα ὄντος, ὅπερ Θεοδώραν καλοῦσιν, ἅτε ἀποκειμένου τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις, προσήκειν οἱ ἐπιμελεῖσθαι οὐδαμῶς ᾤετο.

pontis ruderibus et fundamentis sic fluvius impeditur, ut ibi sit innavigabilis, propterea mutare cursum adigitur, subindeque alveum repetit, quo navigia perferat. Utroque castello vetustate et Barbarorum impressionibus everso, Pontem a dextra amni appositum nova firmissimaque refecit fabrica Justinianus Aug. et hac tutos parte Illyrios praestitit. Quod autem est e regione, ac Theodora dicitur, nulla id cura dignatus est, utpote Barbaris illius orae expositum.— *Procopius Caesarensis de aedificiis Dn. Iustiniani, Interprete Claudio Maltreto Aniciensi, Libro IV, Capite 6.*

XV.

ѫцелеџерea локѹлѹі ѫсemнъmѹ: 1° пѹsъчюnea џеографікъ a фamósei џetъџі Biminaџiѹ e datъ npin Птолеmeѹ шi npin kapta Пеѹtinџepianъ, лѫngъ гѹpa Мелавеі ѫn Sepвia sѹntѹ 38° 54',—44° 40'; ѹnde se вьdѹ рѹine antiчe пѫnъ ѫn zioa de astъzі de amѫndoѹe латѹріле Мелавеі лѫngъ Dѹnъpe; 2° assemine e datъ пѹsъчюnea четъџiі Tanate totѹ npin ачеле aѹtopitъџі, лѫngъ гѹpa pѫѹлѹі Пъpeџѹ sѹntѹ 39° 52',—44° 25', ѹnde кѹpъшi se вьdѹ рѹine antiчe de amѫndoѹe латѹріле Пъpeџюлѹі лѫngъ Dѹnъpe; 3° npin ѹpmape челелалte четъџі kape ле nѹmъpъ Прокопiѹ dела Biminaџiѹ пѫnъ ла Tanate, къdea ѫntpe ачеste doѹe пѹnte estpeme; 4° пѹsъчюnea kasteлѹлѹі Пѹnџi ne este datъ npin рѹinеле de лѫngъ nodѹ, despe kape am воpвitѹ maі sѹsѹ; 5° npin ѹpmape челелаlte kasteле: Zepne, Dѹчепpatѹ, Капѹл воѹлѹі шi Zane, пе kape ле nѹmepъ Прокопiѹ, тревѹе neanъpatѹ sъ kazъ ѫntpe ачеste doѹe estpeme. Ѫn zioa de astъzі se вьdѹ рѹine din kontpa Dѹвовеі пе pѫпа dpéптъ a Dѹnъpiі, din kontpa Рѹшавеі, ла satѹл Шinѹл шi ла Кладова, ѫn Sepвia,— ачеstea daѹ кѹ пpoвaвiлitate пѹsъчюnілe локѹрілоpѹ Zepne, Dѹчепpatѹ, Капѹл воѹлѹі шi Zane *). Deчі тpeвѹе sъ npiazъ пе omѹ mipapea, кѹmѹ apxeoлоџiі Daчiеі opientaле вopѹ sъ anлiче Капѹл воѹлѹі ла гѹpa Sepetѹлѹі шi Dѹчепpaтѹл ла a Пpѹtѹлѹі, шi sъ esпліче npin чел d'ѫntѫiѹ рѹinеле dела Џepџina (Contra-Dinogetiam) шi opiџinea mapчеі npinчіnatѹлѹі; ачeasta ва sъ zikъ a nѹ ѫnџелеџe de локѹ къpџiле лѹі Прокопiѹ. Ѫn кѫtѹ пentpѹ opiџinea ачеstopѹ kasteле, maі вѹptosѹ a Zep-

*) Локоіторiі пъpџiлopѹ ачеstopѹ sѫnt Pomѫnі шi ѫn zілеле nóstpe.

neĭ, a Капȣл-воȣлȣĭ ші а Пȣнцілорȣ, еле s'аȣ фȣndatȣ de вȣнъ sémъ de леџіȣніле ші de колоніĭ чеĭ stръмȣtаціĭ пeste Dȣнъре de Імператoрȣл Аȣреліанȣ, каре прекȣмȣ a нȣmitȣ цеара кȣ нȣмеле de Dачіа, аша ші четъціле каре ле аȣ фȣndatȣ sȣнtȣ dінsȣл stръмȣтаціĭ локȣіtорĭ, ле а інtіtȣлatȣ кȣ нȣмеле четъцілорȣ din Dачіа лȣĭ Траіанȣ. Înainte de інкȣрsеле варварілорȣ Zernes ера пе stінга Dȣнъріĭ лінгъ гȣра Черпеĭ, despre каре вомȣ ворві maĭ тарзіȣ; Caput bovis, saȣ dȣпъ карта Пеȣtinџеріанъ Caput bubali, ера ін Dачіа оксіdentaлъ, ін банатȣл Temішанȣ din зіоа de astъzĭ, 10 міліаре ромaне din жosȣ de Tibiscum (Temішóръ); Pontes ера четатеа din Dачіа пропріе, чеа de лінгъ podȣ, каре se афлъ ла Пtoлемеȣ traдȣsъ ін гречеще прin *Ζεύγμα*, чеea че ва съ зікъ tótȣ ȣнa кȣ латінȣл Pons. Maĭ înainte de timпȣріле лȣĭ Аȣреліанȣ нічĭ ȣнȣ istoрікȣ нȣ не спȣне къ s'ар фі афлатȣ ȣнȣ каstелȣ ін Mesia кȣ нȣмеле ачеsta.— Прокопіȣ maĭ фаче аічĭ maĭ мȣлte грешелĭ ін прівінца istoрікъ: 1º нȣ щie къ podȣл s'a dъріматȣ інtр'adinsȣ de sȣчеssорȣл лȣĭ Траіанȣ, Adріанȣ Імператoрȣл, прекȣмȣ не спȣне Dione Kassiȣ; 2º нȣмеще каstелȣл dела капȣл podȣлȣĭ din партеа Dачіеĭ кȣ нȣмеле мȣіеріĭ лȣĭ Jȣstinianȣ, Teodóра, ші зіче къ ачеsta і se ар фі datȣ de Траіанȣ, лȣкрȣ лімsitȣ de tótъ провавілitatea, къчĭ пе timпȣріле лȣĭ Траіанȣ нȣмеле ачеsta нȣ ера de локȣ ін ȣsȣ ла Романĭ. Maĭ віне пȣtemȣ зiче къ s'a datȣ de інsȣшĭ Jȣstinianȣ, dар нȣ ачеstȣĭ каstелȣ, чі челȣĭ нȣмitȣ акȣмȣ Seверінȣ, ȣnde zіdȣріле se парȣ a фі камȣ de пе ачеле timпȣрĭ, къчĭ de капȣл podȣлȣĭ нȣmaĭ авеа треввінцъ. Dар se нóte къ maĭ тарзіȣ Jȣstinianȣ a лъ-

ѕatѣ ші пе ачеsta ѫn mѫінеле варварілорѣ не mai пѫ-
tѫndѹлѹ апъра. Ѫn кѫtѣ пentрѹ insѹла формаtъ de
рѹinеле подѹлѹі, dékъ ел нѹ ѫнцелеце insѹла Банѹ,
каре е пré denapte ѫn sѹsѣ, seѹ Шimianѹ, каре е пré
denapte ѫn жоsѣ, de вѹnъ sémъ къ грешеще, de нѹ
кѹmва insѹла nomenitъ s'a sпълаtѣ кѹ ѫnчеtѹл ші s'a
лѹatѣ de пѹtepea апеі, чееа че se пóte прé-лесне ѫn
кѹрsѣ de o mie tpeі sѹte de ani.

Мергѫndѣ dела Seвepinѣ кътpъ Tiеrna віsitaръmѣ
ші фортъpéца tѹрчéскъ, Adaкалé, чеа din mіжлоkѹл
Dѹнъpiі пе insѹла din sѹsѣ de каtаpакte, ші каmѣ ла
¾ miліаре цеографіче din жоsѣ de Рѹшава, прin ѹр-
mаре кѹ totѹл deosевitѣ de datеле челе ордінаре але
карtелорѣ nóstpe каре о пѹnѣ ѫn Sepвia din dpeптѹл
Рѹшавеі, sѹntѣ пѹmеле de nова-Рѹшавъ. — Ла des-
вархарea nóstpъ ѫndatъ фѹpъmѣ pеціmеці de tѹнарії
tѹрчі, каре пъzesкѣ фортъpéца, пѫнъ че se ва da de
щіре Пашеі saѹ komandantѹлѹі фортъpeцеі despre
веніpea nóstpъ ші despre sкопѹл nóstpѹ. Noі ащеп-
tаръmѣ ѫntp'ачеasta ѫn кафенéѹа чеа de лемnѣ de лѫн-
гъ nортѣ, че ера плінъ de tѹрчі жѹmъвtate despoiaці
карії 'ші веа ачі кафéѹа ші tръцеа чівѹкѣ. Ѫn mіж-
локѹл лорѣ въzѹръmѣ ѹnѣ вътpѫnѣ венеравіл ѫn ѹnѣ
веціmѫntѣ алвѣ (de ші каmѣ mѫнжіцѣ) кѹ ѹnѣ tѹр-
банѣ deosевitѣ ші кѹ о варвъ лѹнгъ. Ла ѫntpева-
pea nóstpъ, че фелѣ de dperъtopie аре ел, не ръsпѹn-
se кѹ ѹnѣ фелѣ de mѹлцѹmipe, нѹ e Dервіш. Пе кѫndѣ
petpечеаmѣ noі кѹ ачещі tѹрчі карії ворвеа toці лімва
pomѫnéskъ dimпpeѹnъ кѹ пpeotѹл махоmedanѣ, sosi
мѹнціѹл dела Паша кѹ веstéa, къ mъpia sa (ачеstѣ
titлѹ ії daѹ tѹрчії) пофtеще sъ не вазъ. Ѫnsoціці
de ѹнѣ офіціарѣ ші de doі tѹнарі mерserъmѣ ла

палатꙋл командантꙋлꙋї каре не прііші кꙋ тотꙋл дꙋпъ moda оріенталъ. Ел шъdеа пе о оttоманъ ші тръцеа чꙋбꙋкꙋ, фъръ а se мішка ла intrареа nóstръ; єші плекъ пꙋцintелꙋ капꙋл ші не фъкꙋ semnꙋ кꙋ міна съ шъdemꙋ пе оttоманеле че se афла тмпрецꙋрꙋл салонꙋлꙋї. Îndatъ порꙋнчі serвіtoрілорꙋ (карії sta ла ꙋшъ, вре о доꙋезечі ла пꙋмърꙋ), съ не adꙋкъ чꙋбꙋче ші кафеа. S'a zisꙋ ші s'a фъкꙋtꙋ. Ꙋnꙋ Sꙋрбꙋ каре ворбіа вінішорꙋ лімба цермапъ пе serві de тълмачꙋ (къчї Паша пꙋ щіеа алтъ лімбъ афаръ de чеа тꙋрчéскъ).— Eꙋ в'ам кіematꙋ, zise Паша, ка съ аꙋzꙋ dела воі о ворбъ пріеtinéскъ. Noі sꙋntemꙋ вечіпі, ші требꙋе съ тръімꙋ ꙟн чеа маї бꙋнъ ꙟнцелецере.— Ачеаstа е ші dорінца nóstръ, ръспꙋnseрътꙋ noі; anії din ꙋрмъ аꙋ datꙋ ші довезї despre ачеаstа, ші sперътꙋ къ ачеа ꙟнцелецере пріеtinéскъ ва domni ꙟntre noі ші ꙟn віitорꙋ.— E sъпъtate ла воі ꙟn цеаръ? — Мꙋлцꙋmitъ Domnꙋлꙋї, чеа маї ценералъ sъпъtate.— E ші лініще?— Desъвършітъ. Лꙋнга esперіінцъ пе а доведitꙋ ꙟn sфꙋршitꙋ, къ noі пꙋtemꙋ пꙋмаї ꙟn ліпіщеа indꙋstріósъ съ пе афлътꙋ ферічitatea.— Че se аꙋde de челелалте цері?— Îп кеtꙋ щіꙋ, ші ꙟn челелалте църї domпеще пачe ші лініще, Padішахії ескопені въdꙋ ꙟп sфꙋршitꙋ ші еї къ ръsвóіеле adꙋкꙋ de tóte пꙋрціле пꙋмаї stрікъчꙋnе ші de nічї о parte n'adꙋкꙋ вре ꙋnꙋ фолоsꙋ, de ачееа каꙋtъ съ'ші ісправéскъ trевіле пе дрꙋмꙋл diплomatiкꙋ чел фъръ sгомоtꙋ.

Вреdnіче de ꙟnsemnatꙋ ера цеstiкꙋлъчꙋnіле Пашеї, sгꙋрea окілорꙋ лꙋї челорꙋ марї ші роші, ші маї мꙋtоsꙋ късkареа гꙋріі ші аръtареа dінцілорꙋ челорꙋ рарі ші лꙋпцї de ꙋпꙋ deцеtꙋ ші жꙋмъtate, кꙋ каре

апрóба ел ворвеле nóstpe репеціndȣ маї de мȣлte
орї Пенеі, Пенеі.— Ла ȣфърmitȣл коверсȣрії ѫл рȣга-
ръmȣ съ не dea воіе съ мерџеmȣ съ ведеmȣ фор-
търеца. Ачеаsta ні о ші dede кȣ tótъ бȣнавоінцъ.
Noї ѫї фъкȣръmȣ комплімеntеле nóstpe, ѫmпърці-
ръmȣ ѫn залъ вакшішеле кȣвеніte нȣмеролілорȣ sep-
вітopї, ші плекаръmȣ съ ведеmȣ фортъреца, ѫnsoці-
цї de ȣнȣ офіціарȣ, de doї солdaцї ші de тълма-
чіȣл nostpȣ.

Ачеаskъ фортъреацъ іnsȣларъ аре о лȣнціme de
1800 ші о лъціme de 400 пашї, ші е провъзȣtъ кȣ
бastionї фóрte tapї. Daръ каселе sѫnt рѣȣ zidite ші
некȣръціеа лорȣ ѫmпінџе ѫнапої пе кȣріосȣл візітъ-
торї. Біserіка кълȣгърілорȣ франчіsканї е трансфор-
матъ акȣmȣ ѫntp'о moskee, ѫn каре нȣ se веde алtȣ
чева нітіка de кѫtȣ амвонȣл ші подȣл мȣіерілорȣ;
афаръ de ачеstea е ѫn о stape кіарȣ аша dé пȣцінȣ ѫн-
гріжітъ ка ші каселе de локȣітȣ.— Skóла е чева
вреdnікȣ de ѫnsemnatȣ. Цірȣ ѫmпрецірȣл касеї sѫnt
пȣse пе пъmѫntȣ skѫndȣрї nenetezite пе каре шеdȣ
вънацїї ші фетеле кȣ пічіóреле ѫнколъчіte, dinaintea
лорȣ аȣ алtъ skѫndȣръ kamȣ ла ȣнȣ пічіорȣ de sȣsȣ
dела пъmѫntȣ пе каре staȣ кърціле лорȣ. Ȣнȣ фелȣ de
монітopї пречетеskȣ skолapілорȣ, ші еї блаtеръ dȣ-
пъ dѫnшії ѫn тонȣрї неарtікȣлаte, фъръ a se ȣіta ѫn
кърціле че staȣ dinaintea лорȣ пеntpȣ ка съ чітеskъ,
ші фъръ а кȣџеta ла чееа че зікȣ. Daskълȣл dóрmе
din дъръtȣл ȣшеї asseminé пе о skѫndȣръ, каре е
desпърціtъ de челалtȣ spaцȣ ал касеї npin алtъ skѫn-
dȣръ пȣsъ пе dѫnгъ лаtъ de ȣнȣ пічорȣ. Ла intpa-
pea nóstpъ ѫn касъ, ѫші pidікъ пȣціnтелȣ капȣл, ші
déкъ възȣ къ sѫntemȣ niше гіаȣрї неѫnsemnaцї, ѫл

пȣse карълщї пе перiна sa чea de лemnȣ̆. Noї пе miрарътȣ̆ вре о кѫte-ва minȣte de ачestȣ̆ metodȣ̆ di-daktikȣ̆ estраордinарȣ̆; шi апої еширътȣ̆ din касъ, ка sъ ведemȣ̆ челелалte лȣкрȣрї memoрабiле але четъцiї.— Пѫширътȣ̆ пе ȣлiцiле челе плine de некȣръцiе преокȣпацї, de o парte, de sinгȣларitatea ѫntokmipiї четъцiї шi a manieрелорȣ̆ локȣitoрiлорȣ̆, de алтъ парte, de ideea de a ведé вре о ȣрmъ de лȣкрȣрї antiче, dаръ фъръ вре ȣn резȣлtatȣ̆ ѫn ачеastъ прiвinцъ din ȣрmъ. Zidȣрiле челе de жоsȣ̆ але фортъреціi аȣ̆ ѫнчепȣtȣ̆ а къdé прin mѫнкареа апеї. Тȣнȣрiле челе de пе bastionї sѫnt ѫn stapea чеа maї miserабiлъ, шi крезȣ̆ къ кȣ греȣ̆ арȣ̆ пȣté тȣрчiї sъ isпръвéskъ чева кȣ dѫnsеле ла ѫntѫmпларе de тревȣinцъ. Kasamateле sѫnt tóte локȣite de ромѫnї, карiї maї тоцї s'аȣ̆ траsȣ̆ аколо din Прinчiпатȣл nostpȣ.

Дȣпъ вiзitapea ачestȣї локȣ̆ каре а фъкȣtȣ̆ о ѫmпресsiчнȣne sinгȣларъ asȣпра mea, трекȣрътȣ̆ ла Tierna. Рȣinеле ачеstеї четъцї ромаne sѫnt ѫn ȣнгiȣл de кътръ Nord-West чел формаtȣ̆ de Дȣнъре шi de рѫȣл Черна каре se варsъ ѫmпрѫnsa sȣntȣ̆ 40° 8', — 44° 40'. Фȣndamentеле kasteлȣлȣї формéзъ ȣнȣ̆ пътраtȣ̆, а кърȣї лinie паралелъ кȣ Дȣнъреа фаче 120, чеалалtъ паралелъ кȣ Черна 100 de пашї. Dаръ четатеа требȣе sъ se фie ѫntinsȣ̆ кȣ mȣлtȣ̆ maї deпарte прin ачеastъ вале. Ȣрmе de zidȣ̆, афаръ de фȣdamentеле kasteлȣлȣї, se maї въdȣ̆ ѫn deosebite локȣрї. Къръmiziле шi чimentȣл нȣ ласъ niчї о ѫndoinцъ asȣпра ромanitъцiї ачеstорȣ̆ рȣine.— Фаmósъ фȣ ѫn веkime ачеastъ четате ка о колоnie фȣndatъ кiарȣ̆ de Ѫmпъратоpȣл Траianȣ̆. In Dacia quoque Zernensium Colonia a Divo Traiano deducta juris Italici est, ziче

Журiskonsultul Ulpianу.— Inskripцiunea чea aflatъ de Caryophilus din вълiле Еркулане фаче dintр'insa o staцiune militarъ:

HERCVLI. AVG. VALER. M.
FELIX. RVFI. SATVRNINI. G. P. P
T. P. EXPR. L. V. STATIONIS
TIERNEN. IIII. ID. ANNO. XI.
BARBATO. ET. REGVLO. COS
EX VOTO POSVIT.

De чititу:

Herculi Augusto Valerius Maximus
Felix Rufinus Saturnini gener Praefectus Provinciae
Tribuni titulo, Expraefectus Legionis V stationis
Tiernensis quarto Idus Januarias *)
Barbato et Regulo Consulibus **)
Ex Voto posuit.

Romъneще:

Лui Еркуле Аугустъ пуse aчestу monumentу Валерiу Massimу Феличе Руфinу џinереле лui Saturninу, Префектул Провinцiei ку titлул de Трiбуну, фостул Префектул ал Легiunii a чinчеа din staцiunea Tierna, ın патру Ide але лui Ianuapiу (10 zile) suntу Konsулatул лui Барбатъ шi ал лui Регулу, spre ımплinipea вotулui.

*). Ĭn лinia a трeia ın локу de T. P. пóte съ фie фostу TR. T (ка ın колumna лui Kapitone), ın a патра ın локу de ANNO XI требуе съ фie фostу IANVARI. къчi алtmintepé n'ape ınцeлesу.

**) Barbatus шi Regulus aу фostу Konsулi sунtу Antoninу Пiул ла anул dупъ Кр. 156.

Таблеле черate (tabulae ceratae) sунт ші de уну Жое Черпéну :

Artemidorus Apollonii Magister Collegii Jovis Cerneni.

Артemidору фіюл луї Аполлоніу Маеstрул soцietъцiї челеї ынкinate луї Жое Черпéнул.

Аічї ера а доуа трекътóре песте Дунъре din Meсia ын Dачia. Пусъчюпеа цеографікъ а локулуї ачеstуя е дрепту ынsemnatъ ші de Птолемеу каре'л нумеще Dierna, ші de табла Пеуtinцеріанъ каре'л нумеще Tierna. Distanцa луї dела Таліate (Tanatis dупъ Птол. ші Tanatas dупъ Прок.) de доуезечї міліаре ромапе пе табла Пеут. е кіару distanцa dела гура Пъреџулуї пынъ ла гура Черпеї. Урмеле друмулуї тъятy прin stынчї пе рына Dунърії чеа дрéптъ se вьdy пынъ ын zioa de astъzї. Din дрептул satулуї Temішапу нумitу Градina se веde о кадръ фóрte форmosy тъятъ пе stынкъ, ку доï цепії ші доï делфіпї de амындоуе пърцile, ші ын міжлоку ку урмътоареа insкріпчюпе вътъmатъ :

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA. TRAIANVS. AVG. GER
PON MAX. T - - P - - -
- - M - - - - -
- - - - - - - - -
- - - - - - - - -

De чітіту :

Imperator Caesar Divi Nervae filius
Nerva Traianus Augustus Germanicus
Pontifex Maximus Tribunicia potestate - - -

Ромѫнеще:

Ꙟтпъраторꙋл Чеsаре фiꙋл Diвꙋлꙋї Nерва, Nерва Траꙗнꙋ Аꙋгꙋstꙋ Џерmanikꙋ, Мареле Понtiфiче, деко-ратꙋ кꙋ потеstatea de Трiвꙋнꙋ - - - - - - - -

Ꙟnsкрiпчiꙋnea ачеаsta s'a пꙋsꙋ de Траꙗнꙋ de вꙋ-нъ sémъ ла deskiдереа ачеstꙋї дрꙋmꙋ, кѫndꙋ ел se прегътеа кꙋ ръsвоiꙋ asꙋпра Дачiлорꙋ шi кѫndꙋ n'a-веа de кѫntꙋ titлꙋл de Џерmanikꙋ.

De aiчї, dела Tierna, dꙋчеа дрꙋmꙋл романꙋ пе лѫngъ рѫꙋл omonimꙋ ѫn sꙋsꙋ, трекѫndꙋ кътръ Карanseвiшꙋ пе лѫngъ Temiшꙋ, пѫнъ ла satꙋл Каверan, sꙋntꙋ 39° 50',— 45° 32', ꙋnde se вьдꙋ рꙋiнеле Mansionis Tivisci, шi de аколо se ѫntорчеа sꙋпре ръsъритꙋ кътръ Sarmizegethusa.— Ꙋрmеле дрꙋmꙋлꙋї челꙋї векꙋ s'aꙋ акоперитꙋ прiн фачереа челꙋї поꙋ каре пъstréзъ ачеаstъ дiрепчiꙋne. Noї 'л ꙋрmаръmꙋ, ѫn кълъторiа nóstръ, пѫнъ ла вꙋiле Еркꙋлане.

Ꙟn o distanцъ de 1 ½ miлiаре џеографiче дела Tierna se веде de латꙋреа дрꙋmꙋлꙋї de кътръ апꙋsꙋ ꙋnꙋ zidꙋ фóрte таре пе лѫngъ пiчiорꙋл mꙋnteлꙋї, фъкꙋтꙋ de вꙋnъ sémъ кꙋ skопꙋ ка sъ ѫmпеdече къдереа пietрелорꙋ de пе mꙋnte. Ачеstꙋ zidꙋ s'a sokotitꙋ de mꙋлцї de ꙋnꙋ апеdꙋктꙋ романꙋ, дар кърътiziле челе miчї мъртꙋрisesкꙋ къ е лꙋкрꙋ din timпꙋрiле maї din кóче.

Ажꙋngѫndꙋ ла вꙋї, афларъmꙋ ѫn датъ пе фацата каsеї дiрегъторiеї локале о кърътidъ романъ ѫнфiп-тъ ѫn пърете, лꙋngъ de 2 палme шi латъ de totꙋ atѫ-tea, пꙋртѫndꙋ ѫn miжлокꙋ ꙋрmъtóреле лitере ридiкате: LEG. IIII. H. Legio IV Hispanica; шi лѫngъ dѫnsa о marmꙋре вътъmatъ de латꙋреа дрéптъ, assemine ѫnфiптъ ѫn zidꙋ, кꙋ ꙋрmъtóреа insкрiпчiꙋne:

Копіе поssівіль:	Ла Мџраtорі se афль:
- - - - GENIO	HERCVLI. G E N I O
- - - - NTI VS	LOCI.F O N T I B V S
- - - - CALPV	CALIDIS. C A L P V R
- - - - IANVS	NIVS. I V L I A N V S.
- - G LEG V MC	V.C.LEG.LEG.V.MC.
- - - - GI R. PR	L E G. A V G. PR. PR
- - - - - - E	MOESIAE
- - - - - S	V. L. S.

De чіtіtъ:	Роmъnеще:
Herculi Genio Loci (et) Fontibus Calidis Calpurnius Julianus vir consularis Legatus Legionis V Maced. Legatus Augusti Propraetor (Provinciae) Moesiae Votum libens solvit.	Лȣі Еркȣле Џенінȣлȣі локȣлȣі ші Фънtънілорȣ калде пȣsе ачеstȣ monȣmentȣ Калпȣрніȣ Јȣліanȣ Коnsȣларіȣ, Легаtȣл Леџіѫніі V Маchedoniче, Легаtȣл Аȣгȣstȣлȣі, Пропреторіȣл Провінцеі Mesia, sпре ъmплinipea воtȣлȣі фъкȣtȣ de вȣnъ voie.

Din sȣsȣ de konstpȣкtȣpї, це кърареа кътръ baia акȣmȣ пропріе nȣmitъ Еркȣлаnъ, se афль пе zidȣл de pazimȣ о піеtръ кȣ ачеаstъ inskріпчіȣnе:

Копіе поssівіль:	Sȣmплinipe провав:
I O M	I. O. M.
AN T E S I	A N T E S I
VS. G A I V-	VS. G A I V S.
PRO.SALVT	PRO. SALVTE
SVA ET SV	SVA. ET. SV
ORVM	ORVM

De чітії :	Ромжнеще
Jovi optimo maximo Antesi- us Gaius pro salute sua et suorum.	Лꙋї Жое челꙋї maї бꙋпꙋ ші maї mape dintpe Zeї пꙋse ачестꙋ monꙋmentꙋ Antesiꙋ Гаіꙋ пentpꙋ sъ- пъtatea sa ші алорꙋ seї.

De амжndoꙋe латꙋріле eї se maї въdꙋ алte doꙋe пietpe dintpe каpe ꙋпa ape чінчї вꙋste пꙋse жn doꙋe ржndꙋpї, іаръ чеалалtъ ꙋпꙋл, tъіаte tóte жn bassorilievo.

Жn въіле лꙋї Лꙋdовікꙋ se въdꙋ жnфiinte жn zidꙋ ꙋpmъtópеле пietpe pomane.

Копіе поssівілъ :	Sꙋmпліпіре провавілъ
HERCVLI ET VENERI MERCVRIVS PR - - - - CVM SVIS	HERCVLI ET VENERI MERCVRIVS PRO SALVTE CVM SVIS.

Ромжнеще :

Лꙋї Еркꙋле ші Віnepії пꙋse ачестꙋ monꙋmentꙋ Меркꙋріꙋ пentpꙋ sъпъtate кꙋ aї seї.

Аічї se паpe къ pidікъtopіꙋл monꙋmentꙋлꙋї, Меркꙋріꙋ, фаче алꙋsiꙋne ла Мitологіe, потрівіndꙋse пꙋmеле seꙋ кꙋ ал ꙋпꙋї Zeꙋ, ші чере кꙋ óре-каpe конфidinцъ ажꙋtopіꙋ dела коnsорції seї пentpꙋ sъпъtatea sa ші a фаміліеї sале.

2.	De citit:
HERCVLI. IN	Herculi In-
VICTO. L. POM	victo Lucius Pom-
PEIVS. CELER	peius Celer
PRAEF. COH	Praefectus Cohortis
I. VBIOR. V. S	I. Ubiorum Votum solvit.

Ромѫнеще:

Лȣĭ Еркȣле челȣĭ неѫнвinsȣ̆ пȣse ачestȣ̆ monȣmențȣ̆ Лȣчiȣ Помпеiȣ̆ Челер Префектȣл Коорцiĭ ѫntѫie a Ȣбiапiлорȣ̆, sпре ѫмплiпiреа вotȣлȣĭ.

3.	De citit:
HERCVLI. SANC	Herculi Sanc-
TO. SIMONIVS	to Simonius
IVLIANVS. V. C.	Iulianus vir consularis
PRAESES. DA	Praeses Da-
CIARVM.	ciarum.

Ромѫнеще:

Лȣĭ Еркȣле челȣĭ Sѫntȣ̆ пȣse ачestȣ̆ monȣmentȣ̆ Simoniȣ̆ Jȣлiaпȣ̆ Konsȣлaрiȣ̆ Пресident ал Дачiелорȣ̆.

Aiчĭ se веде пȣмеле провinцieĭ nóstре ѫn пȣмерȣл плȣрал, Daciarum, ȣnde прin ȣрмаре тревȣе sъ se ѫнцелéгъ superioris et inferioris, челеĭ de sȣsȣ̆ шi челеĭ de жosȣ̆. Ѫn фastiĭ konsȣлaрĭ se афлъ M. Salvius Julianus Konsȣл sȣntȣ̆ Ѫмпъраторȣл Маркȣ Аȣрелiȣ ла аnnȣл 174, nóте къ ачesta este каре s'а фъкȣtȣ̆ maĭ тѫрziȣ̆ Пресident ал Дачieĭ nóstре. Nȣмеле Simonius se веде къ nȣ sȣna віне ѫn ȣрекiле Понтефiчiлорȣ̆, de ачееа se афлъ sȣвstitȣitȣ̆ прin Salvius ѫn фastĭ.

4.	De чітіт:
AESCVLAP.	Aesculapio
ET. HYGIAE	et Hygiae
PRO. SALVTE. IVNIAE	pro salute Juniae
CYRILLAE. QVOD. A	Cyrillae, quod a
LONGA. INFIRMITA	longa infirmita-
TE. VIRTVTE. AQVA	te virtute aqua-
RVM. NVMINIS. SVI	rum numinis sui
REVOCAVERVNT.	revocaverunt,
T. B. A. EIVS. V. S. L. M.	Titus Balbus amicus eius
	Votum solvit libens merito.

Романеще:

Лѫї Esкѫлапіѫ ші Іџіеї пентрѫ sънътatea Jѫліеї Чірілле, фііndѫ къ прін віртѫтеа апелорѫ Zеітъціі лорѫ о аѫ реstaвілітѫ din о лѫнгъ інфірмітате, пѫse ачестѫ монѫментѫ Тітѫ Балвѫ амікѫл еї, sпре ѫмплініреа вотѫлѫї фъкѫтѫ de вѫнъ воѧ sa.

Піétра е о мармѫре фóрте формósъ ші літеріле sѫnt тъѧате кѫ маре гѫстѫ, каре не факѫ sъ ѫнцелецемѫ профѫndѫл simцімѫнтѫ ал лѫї Тітѫ Балвѫ ла ѫнsънътошареа sѫманеї sале аміче.

5.

DIS. ET. NVMINIB
AQVARVM
VLP. SECVNDINVS.
MARIVS. VALENS.
POMPONIVS. HAEMIVS.
IVL. CARVS. VAL. VALENS
LEGATI. ROMAM. AD
CONSVLATVM. SEVE
RIANI. C. V. MISSI. INCOLV
MES. REVERSI. EX. VOTO.

Ромнеще:

Zeiлорў ші пътеріonce апелорў пъсеръ ачестў монѫментў Ўлпіѫ Sекѫndinѫ, Марії Валенте, Помпоніў Еміў, Јѫліў Карѫ, Валеріў Валенте, карії s'аў тріmisў Депѫтаці ла Рома ла Конsѫлатѫл лѫї Sеверіанў бърбатў Кларіssimў, ші s'аў ѫнторsў sънътоші, sпре ѫмплініреа ботѫлѫї.

Arrius Severianus (clarissimus vir) а фостў конsѫл sѫнтў Ѫмператорѫл Adріанў ла анѫл 131, аша даръ ѫнтр'ачестў анў s'аў тріmisў ла Рома ачестї чінчї стръбѫнї аї ностри de феріч itъ memorie. Мартѫреа, кѫ tóте къ este de 1715 анї, s'а пъstratў ѫн stare фóрте бѫнъ, літеріле sѫнт формосў sъпате ші біне консервате.

Фіе-въ църѫна ѫшóръ, вреdnічії ностриї стръбѫні! Деющентаці ѫn inimele стрънепоцілорў ѫналта вóстръ віртѫте, фачіці-ї sъ ѫѫбéскъ енерціка вóстръ лімбъ ші елеgantеле вóстре літере прін каре не а'ці пъstratў пѫмеле вóстре! Noї мѫлцѫmimў артеї вóстре челеї ѫнцелепте прін каре аці щіѫтў sъ въ фачеці пемѫрітори!

Noї ѫнкеіемў аічї ачеастъ deskріере пѫнъ ла алtъ окасіѫне, sокотіndў къ amў фъкѫтў de о камў datъ destѫлў, déкъ amў пѫтѫтў sъ ѫнsѫфлъmў Ромѫнілорў челорў adевъраці,— кърора пѫ ле este рѫшіне а se рекѫнóще dрентў стрънепоці аї ачелорў óмені марї карії аў domnitў о datъ песте лѫмеа чеа кѫноsкѫтъ de dѫншії, ші карії аў datў essemпле de віртѫте маї песте крезѫтеле пѫтерї оменещї,— déкъ amў пѫтѫтў, зічемў, sъ ле ѫнsѫфлъmў гѫstѫл ші dоріnца de а

черчеta antikitъціле stpъвяпілоръ, de a ле екóte ла лямінъ ші de a ле лъsa dpentъ tesaъpъ de кяпоштінце istopiче ъpmъtopілоръ лоръ.

Skопял пе este de a пъвліка ін ачеstъ Marazinъ totъ че пóte sъ пе лямінeze Istopia патрієї nóstpe, ші пе вomъ sokoti пpé-феpічіці, déкъ пе вomъ вedé ажятopaці ìntp'ачeasta ші de алці компatpioці. Пърціле Daчієї nóstpe sînt tóte пліne de monъmente pomane, stpъinії ле каятъ кя чea maї mape diліціnцъ ші 'шї adopnézъ skpiepiле лоръ кя dînseлe. Noї лоkяitopії ачеstяї пъmîntъ кlassikъ ші stpъnепоціі ачелоръ ómenї mapї пя tpeвяe sъ фimя indiфepinці,— noї чеї че amъ moштenitъ ші цеapa, ші лімва, ші пяmeлe deла dînшії!

În skяptъ вomъ пъвліка estpakte din Epodotъ, din Stpaвone, din Птолеmeяъ, din taвла Пеяtinцepianъ ші din Прокопіъ, ле вomъ kompapa кя pяineле кяпоskяte în zілеле nóstpe ші кя dateле inskpiпчіяпілоръ deskoпepite, konstpяindъ totъ de o datъ ші kapte цеографіче întemeiate пе ачеste date, ші sпеpъmъ къ кя modял ачеsta вomъ ъmплé o mape лакяпъ în Istopia чea веke пя пяmaї a цъpілоръ nóstpe, чі ші a челоръ чіpкяпвечіne, ші вomъ ажятopa черчеtapea пentpя віitopime.

A. T. Л.

Фаца 65, лinia 3 din жосъ, în локъ de —40° 40' sъ фie —44° 40'; фаца 84, лinia 4 din ж. în локъ de PRIDDEM sъ фie PRIDEM; фаца 88, л. 18, în локъ de ц i п я л, sъ фie ц i п я t я л.

ISTOPIA
ЦЪРІІ РОМЪNEЩІ,
de ла 1689—1700.
de
Мареле Логофът Радꙋ Гречеанꙋ.

КАП 1.
ꙟчепътꙋра
Istopii вieцiї лꙋminatꙋлꙋї шi преа крещiнꙋлꙋї Domнꙋлꙋї Цъpiї Pomꙟneщї, Iѡ Kostandin Б. Басарав ВВ., de кꙟnd Dꙋmnezeꙋ кꙋ Domnia л'аꙋ ꙟnкоро-nat, пentpꙋ времiле шi ꙟntꙟmплъpiле че ꙟn пъmꙟntꙋл ачеsta ꙟn zілеле Мъpii sале s'аꙋ ꙟntꙟmплаt.

Мꙋлte шi вpedniче istopiї фiind лꙋкpъpiле шi ꙟn-ꙟтmплъpiле че s'аꙋ ꙟntꙟmплаt ꙟn zілеле лꙋminatꙋлꙋї шi преа крещiнꙋлꙋї Domnꙋ цъpiї Pomꙟneщї Iѡ Ko-standin Б. Басарав Воевod, шi de вpeme че але ал-top Domnї вieцї шi istopiї maї de nainte ꙟntpꙋ neꙋї-tape de алцiї аꙋ pъmas ла леатопiseцꙋл цъpiї, аша шi noї a пomeni de вiаца ачеstꙋї Domnꙋ Iѡ Kostan-din Б. Басарав ВВ., ne am ispitit nꙋmaї de кꙟte a цi-nea minte am пꙋtꙋt кape ꙟn zілеле noastpe, шi пpin вedepea noastpъ s'аꙋ ꙟntꙟmплаt, dꙋпъ мꙋлte връжвї шi tꙋpвꙋpъpї, кape de ла о вpeme ꙟnкоаче ꙟntpe ꙟm-пъpъцiа tꙋpкꙋлꙋї шi a neamцꙋлꙋї s'аꙋ ꙟntꙟmплаt, de кꙟnd ръпosatꙋл Шърван Воdъ ла Бечꙋ аꙋ ощit кꙋ Кара Мꙋstафа Вiziрꙋл, dimпpeꙋnъ ꙟmпъpъцind Sꙋлtan Mexmet л. 7191, къчї ръzвoae шi tꙋpвꙋpъpї ꙟntpe ачеste doъ ꙟmпъpъцiї s'аꙋ ꙟntъmплаt, кape ла вiаца

ачestsĭ Шърван Bodъ наремise къ sкрise вор фi, њар noĭ de aiчea ѫnчепет віаца ачestsњ, каре maĭ sss am zis, кsm шi ѫn че кip s'aš ръdiкat шi Domnia aš лsat aнsкѫnd stpъmoшъsкsл sкasn, de време че stpъnепot бътpѫnsлsĭ Mateĭ Басараб BB. se траце:

КАП 2.

Пentps Domnia лsĭ Шърван Bodъ, sпкњsл Mъpii sале, кiцĭ anĭ aš domnit, шi de moaptea лsĭ.

Domnit'aš dap sпкњsл Mъpii sале Шърван Bodъ цара Pomѫneasкъ anĭ 9, шi лsnĭ 5, њар кѫnd aš фost ла л. 7197, desпре sфъpшitsл віеціĭ лsĭ, пentps челе ѫпкsmплite biitoape ръsтъціĭ шi пpimeжdiĭ каре пе tiкълossл пъmѫnt ачesta sъ віе ера, кsm ѫn чea de anoĭ aš венit, maĭ въptos din віклепеле лsкрърĭ, шi ѫndemпърĭ але sпора пsmaĭ ръĭ пъmѫntenĭ, кapiĭ ѫn sкsptъ време dsпъ ачеea din depъptapea лsĭ Dsmnezeš вредniкъ плаtъ ш'aš лsat, ѫntp'ачеа време ръposatsл Шърван Bodъ, tot snpe окротipea шi фолоssл tiкълoaseĭ църĭ, soкotind ка пs каре кsmва вре о пpimeжdie цъpiĭ desпре nemцĭ sъ віе, гътit'aš soлĭ ка sъ tpimiцъ ла Ѫmпъpatsл nemцesк, ansme пе фpate-sъš Iopdaкe Кantaкszino бiв вел Къпitan, шi пре Шърван Komissл Влъdesкsл, пе каре ла doъ ziле але лsĭ Oкtomвpie 'i aš tpimis. Iap dsпъ ачestop soлĭ tpimitepe кътst'aš Шърван Bodъ ѫn боалъ, шi soлiĭ mepгънd пѫпъ ѫn Apdeал, msлte zъtiкnipĭ шi пiedічĭ аколо лi s'aš npins, кѫt пепstѫndsse пsmaĭ пpintp'ѫnшiĭ треБiле a se desлsшi шi dezвоалве, tpimis'aš ѫn spmъ Шърван Bodъ пре пenots-sъš ачesta че s'aš zis maĭ sss, кареле atsnчеа sъ пsmea Kostandin Бpъпковеа-

пъл вел Логофът, ші къ мълtа sа вpedniчie desлъшind tребіле че ера despre Betepan Генъраръл, кареле ера къ оціле петцещї ла Apdeaл, s'аў dat solілор кале de s'аў dъs ла Бечъ, ші Kostandin Бръпковеапъл царъш фъръ zъвавъ s'аў ъпвъртежit ъпапої ла Domnъл Шърбаn Bodъ, dъпъ а кърънд ъпвъртежіре пре Шърван Bodъ ъпкъ воала ъл ъпгреъase, maї tot sпре ръў din zi ъn zi мергънd, пъпъ че ші общеаска datoріе ш'аў dat ла л. 7197, лъна лъї Октомвріе 29; лъсъnd църіі ші політii мълtъ жале de вpedniка stъпъпіре къ каре ъn zілеле Мъріі sале аў domnit; ъар чел че toate stъпъпеще ші de toate гріжаще Dъmnezeў, n'аў stрікаt stъпъпіреа de вpedniчia каре аў авъt, чі къ а sа Dъmnezeъaskъ проnie ъар ла asemenea stъпъn о аў ъпкpediпцаt, каре пъ пъmaї къ вpedniчia ъmпodoвіt este, чі ші къ вънъ фаптъ а влъndeцілор, пре de плin ъпкоръnat este, пеntpъ каре мъ ші adeвеpez, къ фаптеле Мъріі sале пemінчіnoї мъ вор skoate.

КАП 3.

Кът dъпъ moaptea лъї Шърван Bodъ toatъ воеріmea s'аў stpъns ла Mitpoполіе, de аў фъкът sфаt пеntpъ алецереа de Domnie.

Atъnчea dар dъпъ а ръпоsatълъї Шърван Bodъ пеtpечере пъmaї de кът toatъ воеріmea църіі ла Mitpoполіе adъпъndъsъ, ші sфаt пеntpъ алецере de Domnie фъкъnd аша къ тоції de ла mік пъпъ ла mape, пре ачest Kostandin Бръпковеапъл вел Логофът de Domnie аў пъmit, кареле пефііnd ші de фацъ, лъпгъ oaseле лъї Шърван Bodъ афлъndъse, ші de ачелеа че тревъна гріжind de але морцїї, ъар sфатъл ші toatъ adъпареа воеріmії че se афла ла Mitpoпо-

ʌie, aȣ̆ trimis пре Преda Брътъшанȣ веʌ Ѕпъtар, i Раdȣ Гоʌескȣ, de 'ʌ аȣ̆ пофtit съ меаргъ акоʌо, а кърia кетаре тъкар къ прiчina нȣ о щia, ıар нiчı̆ din обще а ещi нȣ пȣtea, фъръ кıt а мерџе, шi аша мергънd toцı̆ нȣмаı̆ de кıt ʌа ȣн кȣвıнt фiind, ка съ прiмеаскъ stъпıнiрea църiı̆ ʌ'аȣ̆ пофtit, пentрȣ къ нȣ ера общiı̆ маı̆ пʌъкȣt de кıt Мърia sa, нȣ нȣмаı̆ пentрȣ мȣʌta вреdнiчie шi ıнцеʌепчȣне че авеа, чi маı̆ вътоs пentрȣ мȣʌteʌе вʌъndeцe шi de бiне фачерı̆, каре спре toцı̆ ıнкъ din боерie авеа, шi toцı̆ de ачestea аʌе saʌе бȣне фапtе ıнкъʌziцı̆ ера.

Кърма dар фоарtе кȣ греȣ̆ жȣгȣʌ stъпıнiрiı̆ а ʌȣа пърındȣise ıн мȣʌte феʌıȣрı̆ s'аȣ̆ апърat, ındestȣʌat фiind de tot бiнеʌе шi кȣ ферiчit траıȣ̆ ıntрȣ аʌе saʌе tръind; ıар нiчı̆ ıntр'аʌt кiп съ ȣрмeze нȣtea, de време че deʌа Dȣмнezeȣ̆ орıнdȣıаʌа ера dȣпъ кȣвıntȣʌ кареʌе ziче: Къ tot dарȣʌ desъвършit de sȣs este погорıt, прекȣм ıн ȣрмъ аееа фапtеʌе s'аȣ̆ възȣt, къ miнȣнate шi марı̆ кiвернisiрı̆ нъмıнtȣʌȣı̆ ачestȣıа шi окıрмȣiрı̆ s'аȣ̆ фъкȣt ıntрȣ непорочiteʌе ачeste времı̆ че аȣ̆ фost, кıt аʌtȣʌ ʌа кап шi ʌа съвършit ка ачеʌа ʌȣкрȣрiʌе а adȣче н'ар фi пȣtȣt, каре маı̆ жоs пре рıнd ʌе вом ziче, пıнъ ıн кıt шi ʌа че stепенъ tiкъʌоasa ачeastъ царъ аȣ̆ ажȣнs.

КАП 4.

Ĭn че кiп рьdiкареа шi ıнъʌцареа Domнieı̆ аȣ̆ фost ʌȣı̆ Kostandin Бodъ.

Фiind dар прекȣм am zis маı̆ sȣs adȣнареа toatъ ʌа Mitроnоʌie, toatъ боерiмеа църiı̆ шi сʌȣжitорiı̆, шi Dioнisie Патрiархȣʌ Цариградȣʌȣı̆, каре atȣнчеа

аічеа se афла, ші пъріnтеле Teodosie Mitрополітꙋл църії, ера ші ꙋn Капіџібашъ ꙟпъръteск апꙋme Ахmet Ага, каре maї nainte веnise кꙋ треві ла Domnꙋ, ші алцї Бованї Ацї, каріі atꙋnчеа ꙟn царъ se афла.

Deчї възꙟnd ші еї алеџереа, ші sokoteaла чеа de обще че se фъкꙋse пentрꙋ Domnie, ꙗр Капеџібаша nꙋmaї de кꙟt пре ачest Kostandin Брънковеаnꙋл вел Логофът кꙋ кафtan л'аꙋ ꙟmбръкат, ші аша боꙗріі ꙟmпреꙋnъ кꙋ Архіереі лꙋꙟndꙋ'л ꙟn біserікъ аꙋ mерs, ші dꙋкꙟndꙋ'л пъріnтеле Пatріархꙋл ꙟn олтарю molітвеле de Domnie ꙗꙋ чitit, sфъntꙋл преastол ꙟnкꙋnџꙋрꙟnd dꙋпре чел че Domnії sъ ꙟnкорꙋnеazъ обічею.

Deчї ешind din біserікъ, ꙟndatъ ші кал de Domnie ꙗꙋ adꙋs, кꙋ toatъ подоава ші тоцї слꙋжітoрії, ші toatъ оръndꙋꙗла domneaskъ фііnd, аꙋ ꙟnкълікат, ші ла кꙋрtеа Domneaskъ кꙋ чinste ші помпъ маре аꙋ meрs, ші ꙟntъї ꙟn біserіка Domneaskъ аꙋ ꙟntрат, ші кꙟnтꙟnd аksіonꙋл dꙋпъ обічею sфіnтеле ікоane аꙋ sърꙋtat, ші жꙋръmꙟnt аколеа кꙋ боꙗріі ꙟnkredinцъndꙋse ꙟn sфъnta еваnгеліе ка кꙋ Мъріа sa ꙟn dрепtate sъ ціе, dꙋпъ ачееа ꙟn kaseле Domneщї ꙟn Dіваnꙋл чел маре sꙋindꙋse ꙟn skaꙋnꙋл Domneskꙋ аꙋ шъzꙋt, ші кꙋ тꙋnꙋріле dꙟnd маре веселіе ꙟn toatъ політіа s'аꙋ фъкꙋt de Domnie noъ, каре dꙋпъ плъчереа а toatъ общеа sъ фъкꙋse; ші dꙋпъ ачеasta а doa zi ші oaseле лꙋї Шърваn Bodъ аꙋ ръdікат, ꙟmпреꙋnъ кꙋ toatъ воеріmea ші тоцї архіереії, ші преоцїї, ші л'аꙋ dꙋs ла mъnъstіре ла Kotръчеnї, кꙋ хвалъ ші кꙋ чinste маре ка пре ꙋn Domnꙋ, ші фъкꙟndꙋse слꙋжба погребъnii кꙋm se kade, л'аꙋ ꙟnгропat ꙟn біserікъ.

КАП 5.

Кꙋm dꙋпъ че s'аꙋ ашъzat Domнꙋл, аꙋ tpimis боıарї ꙟn toate пърцiле, пре ꙋнiї ла Поартъ, пре алцiї ла Паша Sераскерꙋл че ера кꙋ ощiле ла Баба, пре алцiї ла Ханꙋл, de'шї аꙋ фъкꙋt toate isпръвiле Domnii.

Dꙋпъ ачееа Kostandin Bodъ, ꙟntoркꙟndꙋse ла кꙋрtea Domneaskъ, ꙟmпреꙋнъ кꙋ toцiї фъкꙋt'аꙋ sфat шї sokoteаль, шi аꙋ tpimis боıарї ла Поартъ ла ꙟmпъръцie, anꙋme пре Гindea вел Bорnік, Aлекsandpꙋ вел Клꙋчер, і Пꙟрвꙋл Логофътꙋл Kantakozino, шi Пpeda Брътъшanꙋл, шi алцї боıарї mꙋлцї, кꙋ Арzꙋmarzapꙋpї de ла toatъ цара, dꙟnd щipe пentpꙋ Domnia Мърii sале, ıар пре алцї боıарї anꙋme, пре Dꙋmitpашкꙋ Караmanлъꙋ вел Posteлnік, і Soкол вел Medeлnічер, і Верго вел Порtар, Капi Кехаıа пе лꙟнгъ Sарaskeрꙋл фiind, ıаꙋ tpimis ла Паша, каре ера кꙋ ощiле ла Баба, ашiждереа пре алцї боıарї, anꙋme Міхалчеа Шътрарꙋл, і Kostandin Клꙋчерꙋ Чорогꙟрлеanꙋл, аꙋ maї tpimis ла Ханꙋл Seлim Герeї, ꙟntꙟmплъndꙋsъ шi ел а фі atꙋnчеа ꙟn Бꙋцеак. Deчї dꙋпъ че аꙋ mерsꙋ боıарiї ла Поартъ, шi аꙋ фъкꙋt щipe ла ꙟmпъръцie, кꙋm nꙋ пофtеще цара пре алtꙋл, фъръ кꙟt nꙋmaї пре Мърia sa, dat'аꙋ Dꙋmnezeꙋ шi ꙟmпъръцieї пъstaв шi аꙋ лъsat dꙋпъ а църiї пофtъ, алеџере шi рꙋгъчꙋne, шi nꙋmaї de кꙟt шi Skimni Агъ аꙋ tpimis anꙋme пе Ismaiл Ага Капецiлapt Кехаıаsъ ал Bizipꙋлꙋї, кꙋ кафtan de Domnie; ıар dꙋпъ ачestea nꙋ mꙋлte ziле tpeкꙟnd benit'аꙋ шi боıарiї de ла Поартъ кꙋ steaгꙋл Domnii, шi кꙋ tꙋıꙋрiле. Шi аша toatъ isпрaва шi ашеzapea Domnii фъкꙟndꙋse, апої Мърia sa sokoteаль аꙋ фъкꙋt ка sъ tpimiцъ ла боıарiї deла Бечꙋ,

къ ера dѫшї soлї, съ ле факъ щїре кѫm шї ѫn че фел лѫкрѫріле s'аѹ stръmѫtat; шї аша пре Преda Sпъtарѹл Пъшковеаnѫл кѫ кърцї ла Бечїѹ аѹ tрimis ла боїарїї каре s'аѹ zis maї sѫs, че ера solї tрimiшї de Шърбаn Bodъ, фъкъndѫле шї лор щїре atѫt de пеtречереа ръпosatѫлѫї Шърбаn Bodъ, кѫt шї de ѫпълцареа Domnieї Мърii saле Kostandin Bodъ.

Deчї mерг ѫnd Преda Sпъtарѹл ѫнкъ пре кале, їаѹ ажѫns пре боїарї nesosiцї ла Бечїѹ, къроpа bestindѫле шї de ѫna шї de алta, despре о парtе mаре ѫntрistаре копріnzъndѫ'ї de moaрtea лѫї Шърбаn Bodъ, їар despре алтъ парte de Domniа Мърii saле Kostandin Bodъ saѹ бѫкѫрat, афаръ din Kostandin Ага Бълъчеаnѫл, шї аша dinпреѫnъ пѫnъ ла Бечїѹ аѹ meрs, шї ла ѫmпъраtѫл Neamцѫлѫї soлiа ш'аѹ dat, dѫпъ кѫm рѫndѫitъ de Шърбаn Bodъ ера, аша шї despре Мъріа sa Kostandin Bodъ; шї фъкѫndѫлise пріimіре кѫ чinste, dѫпъ ачеа tоцї аiлалцї ла ѫn гѫnd ера, афаръ din Kostandin Бълъчеаnѫл, кърѹїа bestіреа Domnii лѫї Kostandin Bodъ пеste boе фiind, алтеле maї de de mѫлt ѫn inima лѫї хръnind шї sokotind, ла mаре mѫхnіре аѹ benit, шї ѫn zaвistie. връжмашѫл аdeвърѫлѫї Diaболѫл л'аѹ adѫs, шї кѫ tot фелїѹл de връжмъшie asѫпра цѫрiї шї а Dnmnii s'аѹ ѫntоps, некѫnoskѫndѫ'шї tiкълоsѫл біnеле шї фолоsѫл kasiї шї ал капѫлѫї лѫї, шї чinstea каре de ла Мъріа sa Kostandin Bodъ ера sъ аїбъ, абѫnd ѫнкъ din боеріе dраroste кѫ dъnsѫл шї фръцie, чі нѫ minte кѫвѫntѫл кареле ziче: Къ zaвistiea нѫ щїе а алеце челе че este de фолоs, чі mѫлte amesteкътѫрї аѹ фъкѫt, кѫbinte ѫmпроtiвnіче пре ла чеї mарї de аколо semъnѫnd, пеntрѫ боїарїї карїї съ афла кѫ dъnsѫл аколо, adікъ

de Iopdake Sпъtapȣл, ші de Шърван Къпitanȣл, ші тȣлte реле пentpȣ dꙟпшiĭ zikꙟnd, пꙟпъ ꙟп чеа de апоĭ ачещĭ doĭ боꙗрĭ, аколо ла Бечю̆ din порȣпкъ ꙟпъръteaskъ s'aȣ̆ опрit, ка съ пȣ віе ꙟп царъ, ші ел лȣꙟndȣ'шĭ воe съ віе, ші пре Шърван Komisȣл Влъ-desкȣл аȣ̆ slobozit, кȣ каре ꙟпреȣпъ ші Чеакі Ласло Ȣпгȣр de фелю̆, om віклеan ші ꙟпшълътор, ші mape minчinos, de аколо s'aȣ̆ tpimis кȣ ръспȣпсȣріле, каре боꙗрiĭ ачеstia solĭ mepseръ, ші кȣ тоцiĭ пъпъ ла ȣп лок віind, ꙗр Kostandin Ага Бълъчеаnȣл кȣ вікле-шȣг ла inima лȣĭ фiind, ші ажȣпгꙟndȣ'л ші кърціле de ла soакръsa Doamna лȣĭ Шърван Bodъ, (Sърбкъ de фелю̆ de ла Nікопое, фata Геnіĭ пегȣцъторюл de абале), ка съ пȣ віе ꙟп царъ, s'aȣ̆ опрit ла Sібію̆, пічĭ de кȣm ꙟп царъ съ віе врꙟnd, ші аша пȣmaĭ Шърван Komisȣл Влъdeskȣл ꙟпреȣпъ кȣ Чеакі аче-ла аȣ̆ venit.

Decĭ Мъріа sa Konstandin Bodъ de a лȣĭ Чеакі venipe аȣzind, tpimis'aȣ̆ ꙟnainte ла Тꙟрговіще пре Пꙟр-вȣл Kantakozino вел Stoлnik de л'aȣ̆ пpimit ка пре ȣп sol adȣкꙟndȣ'л кȣ чinste пꙟпъ ла satȣл Мърii sale ла Могошоаꙗ, ші аколо ꙟпреȣпаре кȣ Мъріа sa аȣ̆ фъкȣt, ші вороавъ de че аȣ̆ фost треbiлe аȣ̆ авȣt, ші ꙗр фъръ zъбавъ Чеакі ꙟпапоĭ s'aȣ̆ ꙟпвъртежit. Ꙟпsъ ачеst Чеакі ші maĭ nainte ꙟп zілеле лȣĭ Шър-ван Bodъ ꙟп doъ рънdȣрĭ аȣ̆ venit, ші mȣлtъ чin-ste ші фолоs ші atȣпчĭ аȣ̆ авȣt, izгonit фiind пen-tpȣ віклешȣгȣріле лȣĭ din Apdeaл, ꙗр пemȣлцȣmitорю̆ пре ȣpmъ s'aȣ̆ аратat, къ віnеле каре de ла ачещĭ Domnĭ възȣse, ꙟл ȣitase, ші кȣ ꙟпшълъчюпе ші me-шешȣгȣрĭ пȣmaĭ ка съ тъпъпче пȣртꙟndȣse, кȣ Ko-stanpin Ага Бълъчеаnȣл maĭ пре ȣpmъ se алъtȣpase,

повъцȣitopiȣ sпре toate фаптеле реле фъкꙟndȣse, але кърȣia isпръвĭ ꙟntpȣ каре Kostandin Ага пъdъжdȣia, deшаpte пꙟнъ ꙟn чеа de апоĭ s'аȣ кȣnoskȣt шi аȣ ръmas, нiчĭ о пȣtepe ла mꙟna лȣĭ фiind, фъръ кꙟt minчȣнĭ шi пъdежdĭ deшаpte пȣрtъndȣ'л, кȣm sфꙟршitȣл s'аȣ аpъtat.

КАП 6.

Кȣm аȣ венit Domnȣлȣĭ поpȣнкъ de ла ꙟmпъръцie, ꙟn anȣл diнtъiȣ ал Domniĭ de s'аȣ dȣs ла Черпецĭ кȣ пȣцинъ oaste, ꙟntp'ажȣtopiȣл ошiлор тȣрчешĭ че ера аколо, шi de алте поpȣнчĭ че ера а фаче, шi кȣm венipea немцiлор s'аȣ ꙟntꙟmплат ꙟn царъ а ꙟntpa.

Dȣпъ ачestea toate, ꙟntp'ачеа варъ ꙟn anȣл diнtъiȣ ал Domnȣлȣĭ Konstandin Bodъ, венit'аȣ поpȣнкъ Domnȣлȣĭ de ла ꙟmпъръцiea тȣркȣлȣĭ, de s'аȣ dȣs ла Черпецĭ кȣ oaste ꙟntp'ажȣtopiȣ ошiлор че ера ꙟntp'аколо, dъndȣ'ĭ поpȣнкъ de аȣ dpes четатеа Кладовiĭ шi а Рȣшавiĭ, фiind аколо Sapaskepiȣ ошiлор тȣрчешĭ anȣme Хȣsein Паша. Аколо шi Тȣкелi Грофȣл кȣ oastea лȣĭ съ афла, кърȣia ꙟmпъръцiа тȣркȣлȣĭ Domniea Арdeaлȣлȣĭ didese, кареле шi ꙟmпреȣнаре кȣ Мъpia sa Kostandin Bodъ пoftind а авеа, odatъ шi de доъ орĭ de ачеастъ парte de Dȣнъpe вiind, s'аȣ ꙟmпреȣнat шi s'аȣ оспъtat.

Ꙟntp'ачееа dap вpeme шi ꙟntp'ачел an, немцiлор iзвꙟndъ асȣпра тȣрчiлор s'аȣ ꙟntъmплат, кап mape тȣтȣрор ошiлор немцешĭ фiind Лȣdoвiк Прiнчiпȣл de Baden, фiind Белiградȣл лȣat de немцĭ ꙟнкъ maĭ de наinte ꙟn zileле лȣĭ Шърбан Bodъ, шi лъsꙟndȣse maĭ жos пꙟнъ ла Niшȣ, аȣ лȣat шi Niшȣл. Атȣнчеа Паша Sapaskepiȣл каре ера кȣ ошiле тȣрчешĭ, въzꙟnd

а немцілор вірѕінцъ ші а тѕрчілор ѫнфрънџере, ѕ'аѕ рѣdікат de акоɅо ші маї ѫнапої кѕ оштіɅе ѕ'аѕ трас, а кърѕна мѕтаре ші DomnѕɅ възѫnd, ѕкѕɅатѕѕ'аѕ de Ʌа Черпецї, ші Ʌа Краіова аѕ венit, ꙗр немцїї dѕпъ Ʌѕареа Nішѕлѕї, ші пѫпъ Ʌа Dіnѕ ѕ'аѕ tinѕѕ, ші аѕ Ʌѕat ші четатеа DінѕɅѕї кѕ ръzбоюѕ маре, мѕɅцї тѕрчї ші акоɅо періnd.

КАП 7.

Кѕm аѕ tрimis немцїї ѕоɅ Ʌа Kostandin Bodъ, фъкѫnd штіре къ вор ѕъ ѫntре ѫn царъ, ші апої Мърia sa ѫnкъ asemenea боꙗрї ѕоɅї аѕ ѫnчепѕt а tрimite Ʌа немцї, кѕ ръsпѕnsѕріɅе ѕоɅїї Ʌор.

Dечї аɅъtѕрѫndѕse немцїї кѕ цара Ромѫneaskъ пре dечіndea нѕмаї de кѫt ші ѕоɅїї Ʌа Domnѕ аѕ tрimis, анѕме пре КоɅонеɅѕɅ Гроф ШɅік кѕ черерї ка ачestea, ѕъ гътеаѕкъ DomnѕɅ zахареаɅе, къ кѕ оштіɅе ѫn царъ ка ѕъ ерnеze вор ѕъ треакъ, каре ѕоɅіе DomnѕɅѕї фоарте кѕ греѕ ші nесте toatъ нѕtінца фѕ, пентрѕ каре ѕфат кѕ боꙗрїї фъкѫnd, tрimis'аѕ ші Мъріа sa ші боꙗрї ѕоɅї Ʌа немцї, анѕме пре Корнеа БрѣіɅоюѕ веɅ Агъ, ші пре Шербан ГречеанѕɅ веɅ Логофът, кѕ маре жаɅбъ ші кѕ мѕɅtъ рѕгъчюѕне ка ѕъ нѕ віе ѫn царъ, арътѫnd ші ѫn tot кінѕɅ dовеdінd непѕtінца църіїї, маї пре ѕртъ ші ачestea арътѫndѕɅе кѕm къ н'аѕ Ʌок пікъіреа ѫn царъ а ѕta ѕъ ѕе апере, кѫnd вре о време de прімеждіе ар фі dеѕпре връжмашіїї Ʌор, нефііnd четъцї, ші аɅтеɅе мѕɅте ка ачestea ѫnainte ѕъ Ʌе пѕе, ка dоаръ ѕ'ар конtені а нѕ вені ѫn царъ.

Ші dѕпъ ачееа боꙗрїї ачештіа мергѫnd акоɅо, ші оаѕtеа немцеаскъ тъвъръtъ гъsінdѕ'о dечіndea Ʌа КɅа-

doва, mers'aŭ de s'aŭ ѫmпреѹnat кѹ Прѣнчiпѹл de Baden, каре ера кап шi порѹнчiторюŭ, кѹm maĭ sѹs s'aŭ zis, tѹtѹрор ощiлор nemцещĭ, шi челе че s'aŭ къzѹt боѩрiĭ aŭ грѣit. Акоаo шi Kostandin Бълъчеanѹл кѹ aĭ лор ера, каре atѹnчea din Apdeaл кѹ Xaizлер Гiпърарюл dinпреѹnъ венiцĭ ера ажѹtорюŭ лор, шi прieten фiindѹле, шi нѹ пentрѹ алta венiреа лор ера, фъръ кѫt ка sъ ѫndemneze пе капетеле ощiлор, шi ла кълка ачелеа sъ'ĭ пѹе ка sъ вie ѫn царъ sъ факъ miĭ de ръѹtъцĭ, кѹm aŭ шi фъкѹt, шi кѹ mijлокѹл 'лѹĭ Xaizлер Гiпърарюл каре ера om трѹфаш шi лакom, sъ поатъ лѹа шi пе Doamna лѹĭ Шърван Bodъ кѹ авѹцiea eĭ sъ о dѹкъ ѫn Apdeaл. Пentрѹ а кърора реа ѫndemnaре шi zaвistie нѹ s'aŭ пѹtѹt niчĭ ѫntр'о seamъ цinea кѫte боѩрiĭ ачещia soлiĭ aŭ арътat de neпѹtinца църiĭ, шi de чеа maĭ mаре primeждie че se погора църiĭ despре Tѹрчĭ шi despръ Tъtaрĭ, пentрѹ венiреа лор, toate ѫmпotрiвъ арътѫndѹле Бълъчеanѹл, кѹm къ цара нѹ este sъракъ nічĭ пръdatъ, чi богатъ de toate, шi нѹ нѹmaĭ кѹ кѫte ощĭ nemцiĭ авеа, zічеа, чi ѫndoite шi ѫntpeite maĭ mѹлte de ар авеа ле ар пѹтеа хръni шi пъzi, шi ел se апѹка а skoate ачелеа ла кап, пре Domnѹл шi пре боѩрiĭ neпрiimitорĭ de бiнеле крещiniлор, шi алte mѹлte вѫnzърĭ вiклеanѹл Бълъчеanѹл stрiга шi zічеа. Deчĭ dѹпъ реаоа лор nekontenitъ порniре каре se порnise кѹ гѫnd ка ачела, ка sъ вie ѫn царъ, ѫntops'aŭ пре ѹniĭ din боѩрĭ ачещia, anѹme пре Шърван вел Логофът ла Domnѹл ка sъ dea щiре de венiреа лор, iар Корnea Ага aŭ maĭ рътas акоаo. Deчĭ dap biind Шърван Логофътѹл кѹ ръsпѹnsѹл ачesta афлаt'aŭ пре Domnѹ ла satѹл Mърii saле ла Бръnковenĭ, ѹnde ѫmпреѹnѫndѹse

кꙋ Domnꙋл, ши аръtѫnd ѫn че кип ѫndꙋл ши порнiреа nemцiлор ера, ши de чine аеvеа ѫndemnaцĭ ши порнiцĭ sѫnt, ла mаре грiжъ ши ѫntpistаре аў venit ши Domnꙋл ши воѣрiĭ тоцĭ каре фрꙋntea църiĭ ера, ши se афла лѫngъ Domnꙋ, вълѫnd siлniка фаntъ а nemцiлор че пꙋрчese ѫnainte, каре ера ѫнчепътꙋръ de stinцереа църiĭ; ѫnsъ nꙋ din sinгꙋръ вое ши sокоteaлъ а nemцiлор ачееа venea, чi кꙋm maĭ sꙋs s'аў zis, din ѫndemnареа ши порнiреа вiклеniлор ши вѫnzъторiлор църiĭ, кърора кап Бълъчеаnꙋл Kostandin ши кꙋ аĭ лꙋĭ ера.

Dꙋпъ ачеаsta dар, nꙋmaĭ de ла Корnеа Ага кърцĭ ла Domnꙋ аў venit, skpiind кꙋm къ ши nemцiĭ кꙋ тоатъ оаstea Dꙋnъреа аў трекꙋt, ши de ачеаstъ парte de Чернецĭ аў venit ши ѫn жоs аў порnit а veni, атꙋнчеа ши Domnꙋл de аколо s'аў рълiкаt, ши ла saтꙋл Мърiĭ sале ла Шърбънецĭ аў venit, ꙋnde ѣар алтъ veste veni, кꙋm къ ши nemцiĭ ла Краiова аў sosit.

Деčĭ ши аколеа фъкꙋ Мърiа sа sфаt кꙋ воѣрiĭ, ши sокоti а maĭ трimite ши пре алцĭ воѣрĭ аnꙋme пре Diiкꙋл Рꙋdeaнꙋл vел Клꙋчер, i Kostandin Щiрвеiꙋ vел Sлꙋџер, i Преda Брътъшаnꙋл vел Пitар, ши ѣар Корnеа vел Агъ, ѣаръшĭ кꙋ ръгъчꙋne ши кꙋ фъгъdꙋелĭ de dаре, ка doаръ s'ар konteni съ se ѫntoаркъ ѫnдърът, съ nꙋ казъ цара ла прimeждie, de време че ѫn царъ вор шъdea eĭ, атꙋnчеа ши Тꙋрчiĭ ши Тътарiĭ ѫn царъ вор ѫntра съ se вaтъ кꙋ eĭ, ши ка съ'ĭ sкоацъ вор siлi. Деčĭ adꙋnѫndꙋse атѫта sꙋmъ de оцĭ ѫnтр'ачеаstъ тiкълоаsъ царъ, ши атѫтеа реле viind пе еа, че алта se аштепта, фъръ istовꙋл de пꙋstiiреа еĭ, ши пꙋрчезѫnd ши воѣрiĭ ачещiа аў мерs кꙋ sолiа ачеаsta ла nemцĭ.

Domnȣл ꙟнкъ skȣлꙟndȣse de ла Шърбенещї, бені-t'аȣ ꙗр ла satȣл Мърії sале ла Потлоцї; ꙗр немцiї ші дȣпъ терцереа боꙗрiлор ачestора нiчї de кȣм din порнiреа лор kontenindȣse, нiчї ла фъгъdȣꙗла дърiї saȣ ла алt чева ȣiтъndȣse, s'аȣ skȣлаt de ла Краiова ші аȣ бенit ла Бръnкобенї, tot Бълъчеанȣл кȣ аї лȣї повацъ фъкꙟndȣse.

КАП 8.

Кȣм s'аȣ sфътȣit Domnȣл кȣ боꙗрiї, пентрȣ челе мȣлте ші мȣлте нȣбȣнъ черерї ші пофте але немцiлор, каре череа съ одiхнеаskъ, съ нȣ калче цара съ о stріче.

Atȣнчеа Domnȣл бъzꙟnd къ нȣ маї este нъdежde de mꙟntȣiре de еї, фъкȣt'аȣ sфat кȣ боꙗрiї, ші din доъ реле чел маї пȣцiн ръȣ алегꙟnd, adiкъ: къ ші dȣпъ черерiле лор а'ї кiбернisi, ръȣ ера, ꙗр ші некiбернisiцї а'ї лъsа, маї ръȣ ера, ꙗръші de iзноавъ пре алцї боꙗрї аȣ tрimis ла немцї анȣме пре. . . *) пентрȣ ка съ базъ че este череріа лор de ернаtiкȣл ощiлор, ка съ факъ рꙟndȣꙗлъ съ лi se dea, ziкꙟnd, къ de нȣ лi съ ва орꙟndȣi, съ лi se stрꙟнгъ ернаtекȣл съ'л ꙗ кȣ sокоtеалъ, бор da ощiлор бое de бор пръdа ші бор жефȣi ȣnde бор гъsi, ші бор лȣа tot. Ꙟnsъ кȣ tокмеалъ ка ачеаsta, съ se dea ощiле de о парte sпре мȣnte съ шаzъ ла Кꙟмпȣлȣнгȣ, ші челе рꙟndȣite de ернаtiк съ лi съ dea, sокоtind Domnȣл, dȣпъ алалte toate ші кȣ ачеаsta доаръ ар skъпа цара de чеа de tot препъdiре а еї, фiind еї ꙟntр'о парte ꙟn мȣnte, ші sпре ачеаsta ші еї фъгъdȣiнцъ аȣ dat, къ аколо se бор tраце de бор шъdea нȣмаї съ ле dea хранъ de ажȣns, ші доаръ еї маї фъръ

*) Ꙟn манȣsкрiпtȣл ноstрȣ лiпseskȣ нȣмеле боꙗрiлор.

прімеждie съ шазъ de връжташії лор, фiind сънт мънте, поxtea.

Deчї тъкар къ черерiле лор ера църії шi Domniel кѫ греѫtate маре песѫферitъ шi пeste toatъ пѫtinцa, іар пѫ пѫtea ѫntр'алt кiп съ фie, фъръ кѫt лѫкрѫл ачеsta ла о кале съ'л пѫе, ѫпа ка цара съ пѫ se калче пeste tot de dѫпшії, алta ка съ se маї лѫпцeaskъ времea трекѫnd аша, пѫпъ Dѫmnezeѹ алt мiжлок de мѫntѫinцa лор ва аръta шi ва da, шi чea de апої doаръ шi чea маї маре че se пъреа прiмеждie despre Тѫрчї ар skъпа, іар eї нiчї кѫm ла ѫn кѫвѫnt пѫ sta, чi ѫпеле ziчea шi алtеле фъчеа, алtеле фъгъdѫia шi алtеле ръсѫфла.

Къ biind ла Бръпковепї мѫлtъ stрiкъчiѫпе шi пагѫбъ Domпѫлѫї аѹ фъкѫt, de акоlo аѹ tрimis Kostandin Бълъчеanѫл кѫ хоцeskѫл мeшешѫг de аѹ adѫs пре фечорѫл лѫї Шърван Vodъ de ѫnde ера кѫ мѫmъsa de ла satѫл лор de ла Dръгъпeшї, dѫпъ алte влеstemъчiѫпї кѫ фiреа алѫпeкѫndѫse, пърѫndѫї къ кѫm ѫл ва adѫче, пemцiї Domпѫ църії ѫл вор пѫпе, шi аша кѫ ачел пѫme de Domnie ел isправнiк Domniel шi окѫрмѫitoрiѹ фъкѫndѫse, (къчї tѫпър копiл ера de апї коkопѫл ачела ал лѫї Шърван Vodъ), маї леsne пре аї църії воіарї шi лъкѫitoрї ѫї ва траце лѫпгъ eї, ѫntрѫ каре ѫndeшърt пъdъждѫia, къ пemцiї нiчї de кѫm dѫпъ а лор певѫпie пѫ ѫmбла, чi пѫmaї фолоsѫл лор шi tребiле лор къѫta, шi кѫm вор лѫа.

КАП 9.

Кум s'aŭ dus Прінчіпіа de Baden ла Бечю, ші aŭ лъсат ѫn лоцуа луї пре Хаіzлер Генърарюл ку оцііле ѫn царъ, ші кум aŭ tрimis Domnуа боіaрї ла Поартъ, de aŭ фъкут щіре къ немцiї aŭ боuрins цара.

Deчї dупъ ачеstea Domniea ші de ла Потлоцї s'aŭ ръdікат, ші ла мънъstipe ла Котръчепї лѫнгъ Букурещї aŭ венit, пептру къ пу путеа ѫntpa ѫn Букурещї фіiнd чюмъ пре ачеле времї ѫn търгŭ, se вaї къ despe istoвuл ші контепipeї epa ачеstea toate, пептру непумъpate пъкателе noastpe sокоtindуле къ венia, пічї ун фел de ръŭ възѫndусе ку пу лinsia depe ачеst tікълоs пъмѫnt,(ѫnsъ ачеste реле пу epa ѫнчепуte din zілеле Мърii сале луї Kostandin Басарав BB. чі маї de nainte кѫt-ва ѫнкъ din zілеле луї Шървап Bodъ). Iap немцiї dупъ мулtъ stpікъчюпе че aŭ фъкуt ла Бръпковепї лъsat'aŭ уп peremепt de немцї акоlo, ші чеiлалцї s'aŭ ръdікат ку Прінчіпул de aŭ венit пѫнъ ла Пітeщї, ші акоlo лъsѫnd ıap уп perimепт ръdікатуs'aŭ Прінчіпул ку о seамъ de oaste de aŭ mepsŭ ла Кѫmпулупгŭ, пептру къ акоlo порупчise луї Хаіzлер съ ıaсъ ѫnainte віinд din Apdeал съ'ї dea оцііле че ръмѫnea ѫn царъ пре seамъ, ші ел съ se dукъ ла Бечю, ші аша Прінчіпул de ла Кѫmпулупгŭ s'aŭ dus ла Sівію, dукѫnd ші о seамъ de oaste че epa маї слабъ акоlo, ші de акоlo s'aŭ dus ла Бечю, лъsѫnd toatъ путеpea ѫn мѫна луї Хаіzлер.

Deчї Хаіzлер ачеsta Генърарюл, кум aŭ луat а фі ел маї mape оцілор, мулtе stpікъчюпї ші лукрурї фъръ кале aŭ фъкуt, om tpуфаш фіiнd ші лаком, прекум маї sус s'aŭ zis, ші фъръ sокоteалъ фіiнd, пептру къ ѫndatъ de ла Кѫmпулупгŭ s'aŭ порnit de aŭ

венit ла Тырговіще, иар oastea nemцеаскъ ажsпцеа цара din мsnte пыпъ ып Арцеш кs прада ші кs жафsл, ші sпърцеа півпіціле воиарілор de мынка ші беа, ші pisinia, ші stріка, desбръка oamenii' sndе'i гъsea, ші алте мsлte ръstъці фъчеа. Atsпчеа dap Domnsл de аколо de ла Коtръчені аŭ фъкst sфat кs воиарії, ші аŭ алеs воиарі de аŭ tрimis ла Поарtъ, ansme пре Гінеа вел Ворпік ші пре Dsmitрашкs вел Поstелпік, пепtрs ка sъ факъ щіре ла ыmпъръціе (ыmпъръціnd Ssлtan Seлiiman, ші Візірнŭ фiindŭ Msstафа Паша Кіпріліоглs), nemцiї аŭ ыntpat ып царъ.

Decĭ dsпъ че аŭ meps воиарії ла Поарtъ ші аŭ фъкst щіре, иар Ымпъръціеа nsmaĭ de кыt кs гравпікъ порsпкъ аŭ tрimis ла Azamet Герей фечорsл Хапsлsĭ, кs Ага Ssлtan фiind ла Бsцеаr, ел atsпчеа sъ se sкоале кs Тъtapiĭ sъ меаргъ sъ sкоацъ nemцiĭ din царъ, къ Хапsл tatъsъŭ ера atsпчеа ла Іskin ып пърціле Ербъпашілор ші але Bosniĭ, фiind конpins ші пе аколеа nemцiї; иар Хаizлер Гепъраpнsл, пічĭ ла Тырговіще пs s'аŭ опріt, чі ші sпре Бsкsрещĭ а мерце s'аŭ порпіt, tрimiцыnd ыпкъ ыnainte пре Marne Грофsл Гіпърарнsл кs о seamъ de oaste къларіme, ші кs dыnssл ымпреsпъ ера Преda Пророчеапsл, ші Matенŭ Бълъчеапsл върssъŭ повеце фiind. Челълалt Бълъчеапsл Kostandin tot ера кs Хаizлер.

Benia dap ачещіа ка sъ апsче пе Domnŭ аколеа sъ пs se ръdiче нікъірі, фъгъdsindѕ'ĭ nemцiĭ ші ыпвsпыndѕ'л къ еĭ пs віп пепtрs вр'sп ръŭ s'аŭ stрікъчнsпе Domnieĭ saŭ църiĭ, чі nsmaĭ пепtрs zdpoвіреа Тsрчілор, къ еĭ пепtрs крещіпъtate sъ bat кs пъгыniĭ, ші алте мsлte ка ачеstea zічеа ші sкріа; чі пічĭ

ачеле феліфрі de ѫпшълъчіфпі предіstіа пре Domnѣ, къ фапtеле ші апѫкътѫріле лор пѫ ръспѫndea zісе-лор. Dаръ Domnѫл maĭ nainte se гъtise, ка de s'ap tinde nemцiĭ ші спре Бѫкѫреці съ п'аїбъ ѫmпреѫна-ре кѫ dѫnшiĭ, ші аша кѫnd аѫ венit Marне Грофѫл, кѫ Преda Пророчеапѫл ші Mateĭ Бълъчеапѫл, Мъріа sa ѫнкъ фііnd гаtа съ se ръdiче de ла Котрърепі лъ-sѫnd ла скаѫп іsправнічі пе Кѫрstea Попескѫл вел Bistiерѫ, ші пре алці боіарі ка съ фіе tѫtѫрор de гріжъ а zахарелілор че ера съ se dea nemцілор. Ші de toate кѫte trевѫіа ѫпвъцѫndѫ'ĭ, s'аѫ ръdiкаt Мъріа sa кѫ Doamna, кѫ коконiĭ, ші кѫ toatъ каsa Мъріі sале, кѫ toatъ воерimea че ера лѫпгъ Мъріа sa, кѫ жѫпѫnesеле ші кѫ коконiĭ лор, пърinteле Влъdiка Teo-dosie, Епіsкопѫл de ла Рѫmnік Щефаn, ші алці Егѫ-menĭ че se ѫntѫmплаse аічеа dепре ла mъпъstiрĭ, ші алці преоці ші клірічі ѫпкъ ѫmпреѫпъ кѫ dѫnsѫл ера, ші mерцеа ѫnde ѫmбла, ші toцĭ slѫжitoріĭ, афаръ пѫmaĭ din ѫnіĭ боіарі че пѫ se афла аколеа, ръtъ-чіndѫse dѫпъ але времiĭ кѫрцерĭ. Atѫпчеа dap Мъріа sa ші toцĭ чеілалці ла mаре tѫрбѫраре ші ѫntpista-ре se афла възѫnd къ прідъdise nemцiĭ цара, кѫ по-въцѫіреа ші ѫndemпаpea вікленілор ші вѫnzъtoрілор de царъ, каре ера ші венia съ апѫче ші скаѫпѫл. Пentрѫ каре вestiре нічі ѫпѫл din кѫці ера іѫбіtoрі de пъmѫntѫл съѫ ші tікпіці, ші dрепці ѫn inimъ, пѫ ера фъръ лакръmі ші фъръ жале, тъкар къ Dѫm-nezeѫ пре Мъріа sa de toatъ прimeждia л'аѫ ферit, ші пѫпъ ѫn чеа de апоĭ ла чinstеа ші славa каре ера л'аѫ adѫs. Пentрѫ къ zise оаре каре istoрік греческ, къ нічі mѫлцimea ванілор nimік ѫndestѫлаt este спре

ꙟпъръціе zарвъ, nічї паzа чеа бꙋnъ а slꙋжіtorілор поate sъ mꙟntꙋіаskъ пре Domnꙋ̆ saꙋ̆ пре ꙟmпърат de nꙋ ва фі maї nainte ачелор sꙋпꙋшї dparoste.

КАП 10.

Кꙋm s'aꙋ̆ ръdікаt Domnꙋл de ла Kotръчепї кꙋ toatъ воеріmеа ші кꙋ toatъ глоаtа, de s'aꙋ̆ tpas ꙟn жоs ка sъ nꙋ se ꙟmpреꙋne кꙋ пеmції.

Аша dap Мъріа sa лꙋꙟnd пре Dꙋmnezeꙋ̆ ꙟntpꙋ ажꙋtopꙋ̆ аꙋ̆ пꙋрчеs de ла Kotpъчепї кꙋ toatъ глоаtа Мъріі ваlе, ші аꙋ̆ mepsꙋ̆ ла mъпъstіpe ла Плъtъpеці. Ачеаstъ dap sкꙋлаpe a Domnꙋлꙋї de лꙟngъ Бꙋкꙋреші, ші ꙟn жоs mepгꙟnd, іар Kostandin Бълъчеаnꙋ аꙋzind s'aꙋ̆ вꙋкꙋpаt mꙋлt, пъpꙟndꙋ'ї къ ꙟn ціара tꙋрчеаskъ Domnꙋл se dꙋче ші фꙋџе, ші апої къ mꙋлції алції лꙟngъ dꙟnшії вор вепі, zікꙟnd пеmціlор къ кꙋm вор mерџе ꙟn Бꙋкꙋреші sъ апꙋче sкаꙋпꙋл, toatъ воеріmеа ші ціара ла еї вор алерга, ші аколеа ꙟnкъ ші de a ціърії oaste mꙋлte mії вор фаче, zахеpеле ꙟnкъ вор гъsі sъ апꙋче depрin жікпіціле Domneші че ва фі, depре ла mъпъstірї, depре ла каsеле воеpеші, depре ла пеgꙋцъtорї ші depре ла алції, adꙋкꙟnd ші 100000 de oaste ꙟntр'ꙋn an, пot ціпеа, zічеа, афаръ din че depрin ціаръ ар пꙋtea stpъnџе. Чі п'аꙋ̆ пеmеріt вікле-пꙋл ші фъръ de minte om челе че'ї пъреа ші пꙋmaї кꙋ pеа mintea лꙋї фъчеа, къчї Domnꙋл алtеле soko-tеа, къ sъ віе ꙟn жоs sпре mарџіпеа ціърії tꙋрчеші аръta къ mерџе, іар пꙋ аколо, чі de ла Плъtъpеші ꙟn sꙋs, апої s'aꙋ̆ ꙟntops sпре Гергіцъ, ші апа Прао-вії пре ла Ръmпік прin вad tpекꙟnd аꙋ̆ еші t ла кꙟmп, mepгꙟnd ла Pꙋшї ла хелеціее, ла satꙋл лꙋї Шърбап Bodъ, ші аꙋ̆ шъzꙋt аколо.

Atȣnчea dap aȣ venit Генъраrюл Пацеа кȣ кѫтъ-ва кълъріme de oaste nemцeaskъ ла sat ла Дръгъ-neщĭ ȣnde epa kaseле лȣĭ Шърбан Vodъ, аколеа џъ-zѫnd Doamna лȣĭ de aџenta пре ачеıа съ о ıа, шi алte фъmȣpĭ maĭ mapĭ ачеĭ mȣіерĭ ȣрла ѫn кап, каре toate ѫndeшъpt ıаȣ eшit, къ окиȣл чел пріvіtорюȣ ал лȣĭ Dȣmnezeȣ nічĭ o datъ nȣ se ѫnшалъ, кȣ dѫnшiĭ фiind шi din чеĭ че ера кȣ Kostandin Бълъчеаnȣл, anȣme Барвȣл Бъdeanȣл, i Преda Пророчеаnȣл върȣsъȣ, кареĭ пentpȣ мулte черерĭ пȣnea пріvінĭ ѫnainte къ este venipea лор аколо, ıар maĭ вѫрtos шi аевеа veni-реа лор ера, пentpȣ ръdікареа Doamniĭ ачееа, de o aȣ ръdікаt de ла sat de ла Дръгъnещĭ кȣm пофtea, шi o aȣ adȣs ѫn Бȣкȣрещĭ. Ȣnde ѫmпреȣnѫndȣse кȣ џінеріsъȣ Kostandin Бълъчеаnȣл, dȣпре че aȣ възȣt шi віne aȣ кȣnoskȣt аноĭ, къ vікленііле шi фелюрĭ de фълюрĭ de ѫnшълъчюnіле лор, шi че лi съ пъ-реа къ вор іsпръві кȣ ачелеа, nȣ ле esȣ, ѫнкъ ѫmпotріва лор къ погоаръ пріvеnea, къчĭ лȣкрȣріле ѫntр'алt кіп se tȣрвȣра шi se skimва neste toatъ воеа шi нъ-dеждеа лор, s'aȣ ръdікаt кȣ toцiĭ шi s'aȣ dȣs ѫn Apdeaл, шi къчĭ къ кȣnoщеа къ nemцiĭ nȣ ȣрma dȣ-пъ але лор фantasiĭ шi пърерĭ невȣnещĭ, чi къȣta nȣmaĭ фолосȣл лор. Къ dȣпре че venіръ nemцiĭ ѫn Бȣкȣрещĭ кѫtе-ва ziле trекѫnd, шi nimіка de челе че zічеа Бълъчеаnȣл nȣ se въd, nічĭ nimenea ла eĭ nȣ vіn, чi ѫнкъ фȣг шi mȣіеріле лор, шi коniĭ mȣлцĭ, ла Domnȣ ȣnde ера ла Рȣшĭ, шi пріvеnѫnd ка піщe oamenĭ шi ostaшĭ щіȣцĭ шi пъцiцĭ але Domnȣлȣĭ ȣmвлete шi пърtърĭ кȣm кȣръ шi merг maĭ кȣ te-meıȣ, nȣ невȣnеще шi вънtȣрĭ бълъчіnещĭ, шi te-mъndȣse maĭ пре ȣрmъ съ nȣ kazъ eĭ ла алte mapĭ

прimежdiĭ, ѕnde s'aѕ кътпиt ла Бѕкѕреціĭ пре ziseлe челор чеĭ adѕчea, aѕ ѫчепѕt a se sokoti ші a пъzi maĭ ѫntp'aлt кiп, ші ла Бълъчеanѕл a nѕ se maĭ ѕĭta, фъръ Хаizлер че'л maĭ ціnea, кърѕѩ mѕлte sѕme de banĭ ші алteлe ѫĭ фъгъdѕea. Ѫnsъ dap nemціĭ ла Бѕкѕреціĭ aшъzѫndѕse, кѫt aѕ шъzѕt mѕлtъ пагѕбъ ші stpiкъчѩne aѕ фъкѕt, къ desпpe o паpte isпpaвniкѕ Domnѕлѕĭ каpe epa ла skaѕn, фъкѕse pѫndѕѩлъ фoapte mape ші гpea de zахapeлe de da oцiлop, ѩap desпpe aлtъ паpte eĭ ѕmблa tot къкmъnind, ші пpe aфаpъ пpe ла sate кѫt пѕtea, ажѕnцea, пpъпъdea tot.

КАП 11.

Кѕm aѕ mepѕ Хаizлер Генъpapѩл ѫnsѕшĭ de s'aѕ ѫmпpeѕnat кѕ Domnѕл ла Dpъгъneціĭ.

Aшa dap dѕпъ aчestea toate фiind ѫnкъ Domnѕл tot ла Pѕшĭ, пoфtit'aѕ ші Хаizлер Генъpapѩл ка съ bie съ se ѫmпpeѕne кѕ Mъpia sa, Mъpia sa Domnѕл ѫnкъ aѕ пpiimit ші aѕ benit ѫnsѕшĭ кѕ bpe o 80 de oamenĭ ла Dpъгъneціĭ de s'aѕ ѫmпpeѕnat, mepгѫnd ші Domnѕл de ла Pѕшĭ аколо, ѕnde ѫmпpeѕnъ ѫntp'o zi aѕ шъzѕt mѫнкъnd пpѫnzѕл ѫmпpeѕnъ, ші seapa чeлa s'aѕ ѫntops ла Бѕкѕреціĭ, Domnѕл aѕ benit ла Pѕшĭ, ші aчestea nѕ фъръ de шiреа ѕnѕĭ Капеці Баша ѫmпъpъtesк anѕme Хали Ага, ші a лѕĭ Mѕstaфa eфendi tѕpкѕ ѫnцeлent ші шiѕt, ші a aлtop tѕpчĭ oamenĭ de isпpaвъ, чi tot пpe лѫнгъ Mъpia sa съ aфла; niчĭ фъръ sфat o aѕ фъкѕt, чi ка съ se ѫmпpeѕne пentpѕ mѕлte пpiчinĭ ші adѫnчĭ sokoteлĭ, toate spe binе ші фолоs de oбще, ѕĭtѫndѕse.

Deчĭ dap фъкѫndȣĭ Domnȣʌ чinste mape, шi кȣ dapȣpĭ ʌ'aȣ̆ dъpȣit, toate ачеʌea фъкѫndȣʌe, пentpȣ къ ѫn tot кinȣʌ Domnȣʌ mȣnчia шi sъ пeвoea, ка шi пpe пemцĭ фъpъ пpimeжdie din цapъ sъ'ĭ sкoaцъ, шi пpe Тȣpчĭ, шi пpe Тъtapĭ sъ'ĭ oпpeasкъ sъ nȣ ѫntpe ѫn цapъ, ка sъ nȣ каʌче шi eĭ, шi doapъ sъ o шi пpade шi poвeasкъ aiчea ѫn tiкъʌosȣʌ пъmѫnt, кȣ пpiчina пemцiʌop, mȣʌtъ вpeme шъzѫnd de вop вeni, кȣ кape eшipea пemцiʌop din цapъ de se фъчea, se destȣʌea Ѫmпъpъцia, шi niчĭ o oaste niчĭ tȣpчeasкъ, niчĭ tъtъpasкъ nȣ maĭ въгa ѫntp'ѫnsa, кȣm шi asemenea гѫndȣʌȣĭ ʌop aпoĭ s'aȣ̆ кȣnosкȣt къ aшa epa.

КАП 12.

Кȣm aȣ̆ венit Domnȣʌȣĭ вeste de Кaʌгa Sȣʌtanȣʌ къ вine ѫn цapъ кȣ Тъtapiĭ, шi ıaȣ̆ tpimis воıapĭ ѫnainte, aпoĭ шi Мъpia sa aȣ̆ meps de s'aȣ̆ ѫmпpeȣnat кȣ eʌ.

Dȣпъ ачеea deчĭ nȣ mȣʌtъ вpeme tpeкѫnd, венit'aȣ̆ вeste Domnȣʌȣĭ къ шi Кaʌгa Sȣʌtanȣʌ ʌa xotap s'aȣ̆ aпpoпiat, deчĭ ѫndatъ воıapĭ ѫnainte ıaȣ̆ tpimis anȣme пpe Diiкȣʌ веʌ Кȣʌȣчepȣʌ, i Веpгo веʌ Поptapȣʌ, кȣ dapȣpĭ шi кȣ mȣʌte pȣгъчȣnĭ, ка sъ nȣ dea цapa ѫn пpadъ шi ѫn poвie, къ nimenea nȣ este вinoвat de a пъцi tiкъʌoasa цapъ ȣna ка ачеea, niчĭ nimene saвia ѫmпpotiвa ѫmпъpъцiĭ шi a ʌop n'aȣ̆ sкos, niчĭ mѫna aȣ̆ pъdiкat, чi sinгȣpĭ пemцiĭ ка niшe isвѫnditopĭ че epa s'aȣ̆ tins ѫntp'atѫta de aȣ̆ венit пѫnъ ʌa Бȣкȣpeшĭ. Ачestea шi ʌe sкpia шi ʌe ziчea, шi aшa Domnȣʌ s'aȣ̆ sкȣʌat de ʌa Pȣшĭ шi s'aȣ̆ dȣs ʌa Бȣzъȣ̆, tpimeцѫnd шi ʌa Бȣкȣpeшĭ шtipe ʌa воıapĭ кape epa isпpaвniчĭ (кȣm maĭ sȣs s'aȣ̆ пomenit, къ se

лъsase ка sъ кtрmeasкъ пре nemцi sъ nъ se фaкъ aчeste stpiкъчiuni de eĭ), кът къ віn Тъtapiĭ, шi sъ sпъe шi лъĭ Xaizлep шi aлtop кanete, aчeea, ка sъ se sкоaлe sъ se dъкъ de aколea, de sъnt крeщini, sъ nъ adъкъ istoвъл пъstiipiĭ цъpiĭ, iap de вop sъ se batъ, iaръ афаpъ, din кътпъ sъ se batъ, nъ sъ se înкizъ în Бъкъpeщĭ, къ aчeea вa фi stinцepea nevinoвateĭ цъpĭ, шi вop da seama лa Dъmnezeŭ de pъъл че sъ вa фaчe. Domnъл dpent aчeea în tot кinъл nevoea sъ'ĭ sкoaцъ din Бъкъpeщĭ, sokotind къ daкa se вop înкide în tъpг пpin mъnъstipĭ, mъкap шi în къpцiлe волoвъnite (къ a фaчe шanцъpĭ nъ epa вpeme iapnъ фiind), шi eĭ tot фокŭ aвънd, къ epa кa лa 8, 9 miĭ de oaste aлeasъ nemцeaskъ aвънd шi tъnъpĭ къte-вa къ eĭ, Тъtapiĭ лa dъnшiĭ nъ вop mepцe nichĭ se вop bate, чi npin npeцъp вop sta depapte dъпъ обiчeнъл лop. Zъкъndъse devĭ вpeameĭ, къ sinъp Dъmnezeŭ кънd шi че sъвъpшit ap фi фost лъкpъл шi ap фi aвъt, atъnчĭ лъsъm пe фieшi-кape om къ minte шi щiъt, sъ sокоteaskъ че ap фi фъкъt Тъtapiĭ în tiкълoasa de цapъ, шi лa че о ap фi adъs, шi че ap фi maĭ pъmas întp'însa, лa Бъzъŭ iap viind veste, кът шi în xotapълe цъpiĭ Каллга Sълtanъл aŭ întpat.

Aшa de aколo лъsънd пpe Doamnъ-sa къ кокoniĭ шi къ aлte глоate împpeъnъ шi къ o seamъ de воiapĭ къ жъпъneseлe шi къ кокoniĭ лop, шi къ toцĭ aiлaлцĭ къцĭ epa aколea къ Мъpia sa maĭ mълt de 4, 5 miĭ de sъфлete къ ostaшĭ, къ фemeĭ, коniĭ, жъпъnese, sъpaче въdъве, шi aлцĭ mълцĭ, mepsaŭ пъmaĭ aшa ъшъpe къ къцĭ-ва воiapĭ къ къptea кa лa вpe o 200 de oameni înainteа Sълtanълъĭ шi s'aŭ împpeъnat лa sat лa Bepteneщĭ лъngъ opaшъл Флочiĭ, шi de întъmплъpiлe

времілор мхлт кѫ Sѫлtanѫл ворoaвъ авѫnd, пре Domнѫл de stapea лѫкрѫрілор, ші мѫлте ка ачелеа аѫ ѫntpeбat, Domнѫл челе че ера ші кѫm s'аѫ ѫntѫmплаt, ші кѫm sѫnt ші лѫкрѫріле кѫ sokoteaлъ ші кѫm se kade snѫindѫле, фъкѫt'аѫ sфат ка ачела кѫ Sѫлtanѫл despre ваltъ sъ віe, ші Domнѫл sъ меаргъ пре sѫnt мѫnte. Dѫnd Sѫлtanѫл ші кѫці-ва мѫрzaчі de tpeaбъ кѫ о seamъ de Тъtapі дѫпъ Мъріа sa, ші аша лѫѫndѫ'ші zioa бѫнъ de ла Sѫлtanѫл ка sъ меаргъ ла Бѫzъѫ ші аколо маі гъtindѫse, ші лѫѫndѫ'ші ші ostaші de аі съі, къ авеа Мъріа sa кѫ kazaчі nedestpime, кѫ Sapaцеле, кѫ Seimenі ші кѫ алці Лефечіі ка ла 2000 de oamenі бѫnі. Iap кѫnd аѫ фostѫ dѫпъ ачееа а doa zi, ѫntopкѫndѫse spre Бѫzъѫ, ѫntѫmпinatѫл'аѫ de олак віind de ла Бѫкѫреші, Тъnasie Кълѫчерѫ Пъѫшъskѫл, kapeлe ера ші ел лъsat de ла Domнѫ кѫ алціі ла Бѫкѫреші дѫпъ Гіпъpapѫл, ші beste adѫse Domнѫлѫі кѫm nemціі din Бѫкѫреші s'аѫ ръdikat кѫ tотѫл ші s'аѫ dѫs ѫn sѫs; deчі Domнѫл пѫмаі de олак s'аѫ ѫntops ла Sѫлtanѫл іар, ші л'аѫ гъsit ла ораші ла Флочі, ші snѫindѫ'і de ръdikapea nemціілор, s'аѫ бѫкѫрat ші ел, къ nічі ел nѫ щіеа sфѫршitѫл лѫі кѫm ва еші, чі ка sъ nѫ і se ѫntѫmплe вре о nечinste ера бѫкѫpos кѫ dѫsѫл лор, аша sъ se кеме іzбѫnditop, къ de фріка лѫі фѫг, ѫnsъ ѫndatъ аѫ гътіt doі мapzaчі anѫme Demipxan Хаці ші пре . . . . kanetеле Noxaілор, фііnd кѫ кѫtъ-ва oaste tъtъpaskъ, кѫ kapii din преѫnъ dѫnd din порѫnкъ ші Domнѫл doі бoapі, anѫme Черпіка вел Армаш, і Mateі Комъneanѫл вел Къпitan de Seimenі, кѫ кѫці-ва sлѫжіtopі, ші маі въptos іаѫ tpimis кѫ кѫt вор пѫtea sъ stea ші sъ пъzeaskъ de stpiкъчѫ-

ніле Тътарілор съ пъ факъ, maĭ алес съ нѫ робеаскъ пре чінева, шi съ нѫ ръпеаскъ ка ніще лѫпĭ de оаменĭ че sѫnt ачеĭ варварĭ; аѹ venit пѫнъ ла Бѫкѫрещĭ, шi de ακολο s'аѹ dѫs ѹonачi dѫпъ nemцĭ пѫнъ ла Кѫмпѫлѫнгѹ, ѫnde шi кѫ stpежіле челе dѫпъ ѫрмъ s'аѹ ловit, чi nimiка n'аѹ фъкѫt.

Іар Domnѫл мергѫnd ла Бѫzъѹ ла Генаріе 6 zіле аѹ фъкѫt Бобоteaza ακολο, шi кѫ toatъ ръndѫіала еĭ фъкѫnd слѫжбъ ѫn Episкопie кѫ боеріmea кѫ алцĭ тоцĭ слъвеа шi мъреа пре Dѫmnezeѹ de toate кѫte ера, шi кѫ toatъ inima тоцĭ съ рѫга ка съ se miлostiveaskъ sфѫntѫл Domnezeѹ пре tiкълоasa царъ, шi пре Domnѫл съ'л цie шi съ'л пъzeaskъ, шi фъръ de маре пѫstiipea еĭ съ oteшaskъ фокѫл de ощĭ че арdea шi ера ѫntр'ѫnsa, шi ла о лiniще съ о adѫкъ.

КАП 13.

Кѫт dѫпъ че аѹ фъкѫt Domnѫл Бобоteaza ла Episкопia de ла Бѫzъѹ, s'аѹ scѫлаt de аѹ venit ѫn Бѫкѫрещĭ ла скаѫн, пentpѫ къ ещind nemцiĭ din царъ, Тътаріĭ ѫнкъ аѹ ещit.

Кѫnd аѹ фost a doa zi de Бобоteазъ, аѹ пѫрчеs Domnѫл de аѹ venit ла скаѫн ла Бѫкѫрещĭ dpeпt, ещind ѫnaintea Мъріi sале боıаріĭ каре съ афла ла скаѫn, шi dѫпъ че аѹ шъzѫt ѫn скаѫn, аѹ dat кѫ тѫnѫріле фъкѫndѫse веселie маре, dѫnd ѫntъĭ лаѫdъ лѫĭ Domnezeѹ шi мѫлцъmitъ, къчĭ nѫ s'аѹ скъпat de пъdeждea каре пѫsese ла dѫnsѫл, чi toate скѫрбіле шi ѫntpistapea трекѫтелор прiмеждiĭ sпре бѫкѫрie ле аѹ ѫntopsѹ, dѫпъ sкpiпtѫра каре ziче: къ Domnѫл фаче воea челор че съ temѹ de dѫnsѫл, пре чел че пъdъждѫеще sпре dѫnsѫл, miлъ ѫл ва ѫпкѫпцѫра.

Іар немції пуціне маї опріndуse ла Кімпулунгу, ка съ вазъ ла че sфіршіt лукрул віne, ші мулціmea Тътарілор інцелегінd,. карії ін царъ асупра лор веnise, ръdікатуs'аў ку тоції din Кімпулунгу ші аў трекуt ін Арdeал. Атунчеа dар ші Тътарії, възінd къ немції s'аў dуs dупъ мулта stрікъчуне каре ші еї църії фъкуse, тъкар къ поронка імпъръціеї ну ера ла dінпшії ка съ факъ вре о stрікъчуне, s'аў вре о робічуне църії, іар unde калкъ оаstea nу поате локул ачела ѕкъпа іntрег, ку кіt dаръ маї върtos unde неамул ачеsta ва кълка. Аша dар ку мулте келтуелї despre Domnie, ші ку суме марі de dарурі, абіа s'аў рідікат ші Тътарії пінъ ла 15 zіле а ле луї Феврuаріе, s'аў dуs din царъ. Атунчі съраки de царъ dintр'атіта неспусъ невое фііnd кълкатъ de атітеа ощі, інчепуt'аў а еші de прін мунції, ші de прін пъдурї, ші de претуtindenea чіnеші ла локул луї, ші фъкіndуse лініще, аў domnit Domnia ку паче пінъ ін прімъваръ.

Інтру ачеst an s'аў апукат Мъріа sa de мъnъstірeа dела Хурезі din темеліе а о фаче ку мултъ osърdіе ші келтуеалъ, іsправнік trіmецінd пре Пірвул Канtакоzіno вел Stолнік de аў кътаt лок ка ачела ін каре s'аў пуs темеліа de s'аў фъкуt мъnъstірeа. Ші фііnd ачеst боіарiў іsправнік асупра лукрулуї іntр'ачеа варъ пінъ ін тоамнъ, dупъ ачеа аў веnit ла Domnу de ш'аў dаt seama, ші фііnd ла каsа луї пінъ ін прімъваръ, іаръші din порункъ аў меrs ла мъnъstіре ка съ лукреze лукрул, ші аша іntр'ачеа варъ інtімплатуs'аў греа боалъ, ші аў мuріt аколо, кареле ну пуцінъ іnтрістаре Domnулуї ші неамулуї аў

XX.

dat, къ om epa isкsit, ши aчesta nenot de фpate лȣї Шърван Bodъ, фечор ръпosatȣлȣї Dpъгiч Kantakȣzino вел Sпъtapнȣ, кapeлe нȣ пȣцin вpednik ши ⱶnцелent ⱶn пъmⱶntȣл aчesta aȣ stъtȣt ши se пomeneщe. Deчї dȣпъ petpeчepea aчestȣї вонарнȣ, фъкȣt'aȣ ispравnik ла лȣкрȣл mъпъstipiї пpe Черпiка вiв вел Арmаш. Maї фъкȣt'aȣ Mъpia sa ши aлte лȣкрȣpї, ши ши zidipї, ⱶntъї tȣpnȣл вiсеpiчiї despпe Doamna din Бȣкȣpeщї, кape maї nainte de Гpiгopie Bodъ фъкȣtъ epa нȣmaї аша волtitъ, ɪap Mъpia sa ɪaȣ фъкȣt tȣpnȣл ши tinda вiсеpiчiї, ши фpȣmȣseцⱶnd вiсеpiка ши кȣ tⱶmпле, ши кȣ zȣгpъвitȣpї ши кȣ aлte toate ⱶmпodoвind'o. Maї фъкȣt'aȣ ши kasa чea domneaskъ че este пе stⱶлпї de пiatpъ ши este кȣ tpeї кафasȣpї, ши кȣ toate че se въd ⱶntp'ⱶnsa, кape este despпe вiсеpiка domneaskъ чea mape. Ши aлte kase aȣ фъкȣt despпe Doamna, ɪap din temeлie ⱶ[illegible]ъ doъ pⱶndȣpї de kase.

КАП 14.

Кȣm aȣ venit Domnȣлȣї поpȣнкъ de ла ⱶmпъpъцia tȣpкȣлȣї, ка съ se гъteaskъ ши съ meapгъ кȣ Тȣкелi ши кȣ ощiлe tȣpчeщї ши tъtъpeщї ⱶn Apdeал.

Deчї dapъ ɪap ла ȣpma istopii съ venim, кⱶnd aȣ фostȣ atȣnчї tot ⱶntp'aл doiлea an aл Domnii лȣї Kostandin Bodъ л. 7198, ɪap ⱶmпъpъцia tȣpкȣлȣї niчї кȣ atⱶta s'aȣ sȣфepit пentpȣ a nemцiлop venipe ⱶn цapъ, чi aȣ tpimis фepman ла Тъкелi Гpoфȣл фiind ⱶnкъ ла Niкопoe кȣ ощiлe лȣї, поpȣнчindȣ'ї ⱶndatъ съ se гъteaskъ de oaste ка съ meapгъ ⱶn Apdeал asȣпpa nemцiлop, ⱶmпpeȣnъ кȣ Черкеz Axmet Паша Sepaskepȣл кȣ oaste tȣpчeaskъ, ши кȣ Гazi

Гереї Sултанул кү Тътаріі ші кү алціі кіці Паші ка съ віе пріn царъ, съ меаргъ съ інtре ін Арdеал пре үnde s'ар sокоti.

Тріміціnd ші Domnулуі ачееаші порүnкъ кү ферман імпърътеsк, ка ші ел de оаsтe съ se гъtеаskъ, ші імпреүnъ кү оштіле імпърътеші съ меаргъ пре үnde аү zіs съ ваце оштіле ін Арdеал. Ші аша dүпре порүnкъ Түкелі кү toаtе оштіле, ші кү Sултаnул ші кү Sераsкерюл, ші кү тоці Пашіі s'аү гъtіt, ші treкіnd Dүнъреа пре ла Nікопое de чеаstъ парtе фъкүt'аү штіре ші Domnулуі къ аү інtрат ін царъ ші sіnt віitорі. Dүпъ каре dар порүnкъ, ші Domnул de оаsтe гъtіndүse, ші афлінd къ оштіле аү інtрат ін царъ ші sіnt віitорі, нічі Мъріа sа n'аү маі zъвовіt, чі аү пүрчеs de ла Букүрешті ла Іүnie 21, ші фъкіnd конакул ла Флокоаsа, о zі пре лок аү шъzүt, ші аү sкріs кърці ла імпъръціе, фъкіnd штіре de пүрчеdереа Мъріі sале ла оаsтe, ші de аколеа аү меrs ла satул Мъріі sале ла Потлоці, үnde ші кіtева zіле аү шъzүt пінъ аү веnіt імпърътештіле оштi. Dечі аколеа фъръ zъбавъ ші оаменi de ла Матеі Чорогірлеаnул вел Sлүцер аү веnіt, каре маі наіnte tрімis ера de Domnү кү о sеамъ de оаменi съ se афле лінгъ Sераsкерюл ші лінгъ Түкелі, каре sкріа ла Domnул de веnіреа оштілор къ sіnt віitоаре, іntіnsоареа фііndүле съ tреакъ Арцешул пе ла Дръцешті. Ші dүпъ ачеаstъ веste веnі ла Мъріа sа ші үn Агъ de Чнүртүш ал луі Черкеz Ахмеt Паша Sераsкерюл, каре кү tреві фүsese tрімis de Sераsкерюл ла Калга Sултаnул, ші аdүse веste къ ші пре Калга Sултаn л'аү лъsаt ла Прүt, de време че ші ел порүnкъ авеа съ меаргъ ла оаsтe dүпре Візірюл, ші нар пріn царъ

ши а лꙋĭ шерцере ера, кꙋ коначе ши кꙋ келtꙋялъ mаре sърачиĭ de църĭ, ка ши алte дъцĭ, de кꙟte орĭ Хаniĭ ши Sꙋлtaniĭ аꙋ̆ трекꙋt de кꙟnd тꙋркꙋл asꙋпра Neamцꙋлꙋĭ кꙋ oaste s'аꙋ̆ ръdiкаt.

Дечĭ dар dꙋпъ ачestea че венise ла Domnꙋ̆ de a ощiлор венiре, нꙋmaĭ de кꙟt воꙗрĭ аꙋ̆ ръdiкаt anꙋme ръndꙋind пре Черniка Izвораnꙋл вел Армаш, i Міхаі Корвеаnꙋл в. Постелniкꙋ̆, i Ianaке Въtaфꙋ Въкърesкꙋ съ meаргъ съ каꙋte ка ꙋnde ва фi вad maĭ вꙋn пре апа Арцешꙋлꙋĭ, съ факъ nod пentрꙋ тречерea ощiлор ꙟm-пъръteщĭ. Ши гъsindꙋse вad вꙋn dреnt saтꙋл Коstещiĭ, аꙋ̆ трimis пре Барвꙋл Бръtъшanꙋл въtaфꙋл de апрozĭ съ skорneкsкъ цара, съ sꙋе toate васеле ꙟn sꙋs пре Арцеш пꙟnъ ла вadꙋл ачела, ꙗр пре Раdꙋл Голеsкꙋл вел Агъ л'аꙋ̆ пꙋs кꙋ slꙋжitорiĭ de аꙋ̆ фъ-кꙋt nodꙋл, ши dꙋпре ачееа пре Черniка вел Армаш ꙟnaintea ощiлор л'аꙋ̆ трimis, adiкъ ла Sераsкерꙗл ши ла Sꙋлtanꙋл ши Тꙋкелi, съ'ĭ повъцꙋꙗsкъ пꙟnъ ла Ар-цеш. Ши аша Domnꙋл de ачestea грiжind, de ла Кал-га Sꙋлtanꙋл ꙟнкъ ꙋn търzак аꙋ̆ sosit кꙋ порꙋнкъ de коначе ка съ лi se dea черщind maĭ mꙋлt de кꙋm рꙟndꙋꙗла s'a фъкꙋt, zікꙟnd къ maĭ mꙋлte ощĭ sꙟnt estimп de кꙟt ꙟn чеiлалцĭ ꙟimпĭ, ши кꙋm къ ши Sꙋлtanꙋл съ фie ꙟntрат ꙟn царъ аꙋ̆ sпꙋs, ши кꙋm венirea de грав ꙟĭ este; ꙟnsъ пꙟnъ ꙟn seаръ ши алt търzак tot de ла Калга Sꙋлtanꙋл maĭ вeni кꙋ порꙋнкъ ла Domnꙋ̆, пentрꙋ рꙟndꙋл nodꙋрiлор de a Sꙋлtanꙋлꙋĭ тречере ла Ialomiцъ ши ла Арцеш, sпꙋind къ ши Sꙋлtanꙋл ла Алвоteщĭ аꙋ̆ sosit, sпре каре ачestea ши Domnꙋл ла апорie mаре se афла, ꙟнкъ трimeцꙟnd maĭ nainte грi-жъ съ аĭвъ, ши a ръsпꙋnde къ Sꙋлtanꙋл венea din жos лꙋꙟnd цара ꙟn лꙋngꙋ̆, ꙗр чеste лалte ощĭ лꙋase

цара ѫn кърmeziш. Чi dap ка ѫn mѫлt ѫnцелеnt шi spe o парte шi spe алta лѫкрѫpiле kiвеpnisea, de вpeme че чepeskѫл ѫmпърat, кѫm skpintѫpa ziче, dъ ѫnцелепчѫnea spe aї sъї, шi калеа челор че se tem de dѫnsѫл въzeщe; шi аша кѫ mѫлta sa вpedniчie toate ле кѫрmѫиa, къ шi de але Sѫлtanѫлѫї поpѫnчї шi tpeвї че epa, isпpавniчї авеа pѫndѫiцї de toate, шi пpe mѫpzaчiї ачещia кѫ ръзnѫnsѫpiле ѫnaпoї ѫnmpѫteжindѫ'ї, nічї ачеиа ла алtъ поpѫnкъ шi tpeaвъ ѫmпърътeaskъ пъpъsia, чi ѫn tot кiпѫл sѫpгѫind de фачереа podѫлѫї ла Аpцеш, ръndѫit'аѫ шi maї nainte вoѫapї шi алѫжitopї ка sъ dpeaгъ калеа шi podѫpiле че вор фi stpikate din Аpцеш пѫnъ ѫn Праова.

Atѫnчea шi пъpintеле Patpiapхѫл Dionisie вiind de ла Цapirpad аѫ ажѫns пе Domnѫл аколеа ла Potлоцї de s'аѫ ѫmпpeѫnat, de аколеа шi пpe Kostandin вiв вел Stoлnikѫ Kantakѫzino л'аѫ tpimis Domnѫл ѫnaintea лѫї Тѫкелi de s'аѫ ѫmпpeѫnat. Iap Чepnika вел Аpmaш ѫnвѫpteжindѫse de акоlo ла оцї sпѫs'аѫ Domnѫлѫї къ иаѫ лъsat ла Neapra. Deчї a doa zi шi пъpintеле Patpiapхѫл Dionisie ш'аѫ лѫat ziоа вѫnъ de ла Domnѫл шi s'аѫ dѫs ла Бѫкѫpeщї, иap Domnѫл аѫ ѫnкълікat de аѫ mepsѫ de аѫ възѫt podѫл. Аколеа ла pod венit'аѫ шi ѫn Шаван Ara de Чѫpmѫшї ал Sepaskepѫлѫї фiind tpimis кѫ tpeвї ла Domnѫл, шi ѫnвѫpteжindѫse иap ѫn anoї, tpimis'аѫ Domnѫл кѫ dѫnsѫл пpe Dѫmitpaшкѫ Каpamanлѫ вел Postелnik mainte ла Sepaskepѫл, шi Domnѫл пѫnъ ѫn seapъ иap ла Potлоцї ѫnвѫpteжindѫse, nemepit'аѫ шi ѫn Капецiваша ѫmпърътesk dела ѫmпъpъцie, isпpавnik фiind tpimis neste ачеле оцї капеле аѫ венit de s'аѫ ѫmпpeѫnat кѫ Domnѫл, шi вороавъ de tpeвiле

ощіреї аї авѫт. Дѫпъ ачееа ші Kostandin Постелнікѫ de ѫnde аѫ фostѫ de ла Тѫкелі s'аѫ ѫпвѫртежѫт, ші маї пре ѫртъ ші Дѫmitрашкѫ Караманлъѫл вел Постелнікѫ de ла Sераскерюл аѫ венit. Ші tot ѫнтр'ачеа zi солї de ла Тѫкелі аѫ венit, анѫме Шандрѫ Гаспър, ші ꙗр ѫn търzак de ла Гаzі Гереї Sѫлtan. Іар пре ѫрма ачеstора ші Матеї Чорогѫрлеанѫл вел Sлѫџер, dела ощіле tѫрчещї віind, ші Домnѫлѫї snѫind къ Sераскерюл ші Sѫлtanѫл, ші Тѫкелі ла nod ла Арџеш кѫ toate аѫ sosit, nѫмаї de кѫt ші Мъріа sa аѫ ѫпкълікат, ші кѫ тоцї воꙗріі Мъріі sале ла opdia tѫрчеаскъ аѫ mepsѫ, фііnd оastea тъбърѫтъ toatъ ѫn лѫnка Арџешѫлѫї, de ла Гречії лѫї Шърван Логофът пѫnъ din жоs de Жѫгѫрені. Ші s'аѫ ѫмпреѫнате ѫнтъї кѫ Sераскерюл, кареле кѫ чinste маре пре Домnѫ аѫ пріimit кѫ кафtan ѫмбръкѫndѫ'л ѫмпреѫnъ кѫ 12 воꙗрї аї Мъріі sале, апої de ла Sераскерюл аѫ meps маї sѫs ѫnde Sѫлtanѫл тъбърѫt ера, ші s'аѫ ѫмпреѫnat ші кѫ Sѫлtanѫл, апої de ла Sѫлtanѫл ѫмпреѫnъ кѫ Іапап Ага Візірюл Sѫлtanѫлѫї ѫnкълекѫnd аѫ mepsѫ ꙗр ла Sераскерюл de аѫ фъкѫt мѫлtъ вороавъ пѫnъ ѫn seаръ. Дѫпъ ачееа аѫ mepsѫ ла otакѫл Мъріі sале ѫnde ера din жоsѫл opdії tѫрчещї de аѫ mas аколо ѫнтр'ачеа поапте фііnd ѫnsерat. Іар а доа zi ѫнторкѫndѫse Мъріа sa ѫn апої, ші трекѫnd Арџешѫл de ачеаstъ парте, ѫnde ші Тѫкелі тъбърѫt кѫ оastea лѫї ера, s'аѫ ѫмпреѫnat кѫ dѫnsѫл ші мѫлtъ вороавъ кѫ Тѫкелі авѫnd, опріt'аѫ пре Мъріа sa de аѫ мѫнкат бѫкате, ші дѫпъ оspъц мѫлtъ чinste Домnѫлѫї ші алаѫ фъкѫnd, аѫ пѫрчеs de аѫ mepsѫ Мъріа sa ꙗр ла Потлоџї. Атѫnчеа ші дої Тътарї de ла Калга Sѫлtanѫл ѫnкъ венisе, пentрѫ поклонѫл

Sꙋлtanꙋлꙋї, кѫчї tpeчea npin царъ пpe кapeї фъpъ zъбавъ кꙋ pъsnꙋns ıaꙋ tpimis шi поклonꙋл Sꙋлtanꙋлꙋї кꙋ Ianaкe Komisꙋл л'aꙋ tpimis.

КАП 15.

Кꙋm aꙋ нꙋpчes Domnꙋл de лa Пotлoцї, шi aꙋ ажꙋns ощiлe tꙋpчeщї, tъtъpeщї шi вpꙋцiї лa подꙋл Xpiziї.

Deчї dꙋпъ aчestea шi Domnꙋл de лa Пotлoцї кꙋ oastea s'aꙋ pъdiкat, шi dꙋпъ чeлe лaлte ощї aꙋ meps de aꙋ sosit лa подꙋл Xpiziї, ꙋnde toate ощiлe tꙋpчeщї, tъtъpeщї, ꙋнгꙋpeщї tъбъpѫte epa, шi sosind Domnꙋл лa konaк, nꙋmaї de кѫt лa Sepasкepꙋл aꙋ mepsꙋ de s'aꙋ ѫmпpeꙋnat, шi ıаpъшї вopoавъ фъкѫnd, шi sфътꙋindꙋse пentpꙋ mepцepea ѫn Apdeaл пpe ꙋnde maї кꙋ npiлeж бꙋn ap фi, пpe вpъжmaшї кam фъpъ beste sъ'ї лoвeasкъ, пentpꙋ къ sokoteaлa чea dintꙋї epa пpe Teлeaжen sъ meapгъ, ıаp anoї лъsѫnd aчea sokoteaлъ пpe лa Tѫpговiщe a mepцe xotъpѫpe aꙋ фъкꙋt, sъ tpeaкъ пpe лa Pꙋкъp. Шi aшa dꙋпpe aчea sokoteaлъ nꙋmaї de кѫt a doa zi de лa подꙋл Xpiziї кꙋ toate ощiлe s'aꙋ pъdiкat шi aꙋ mepsꙋ пѫnъ din sꙋs de Tѫpговiщe de aꙋ tъбъpѫt, ꙋnde ıаpъшї ѫmпpeꙋnape aвѫnd Domnꙋл кꙋ Sepasкepꙋл, шi кꙋ Sꙋлtanꙋл, шi кꙋ Tꙋкeлi, шi maї sфътꙋindꙋse, tpimis'aꙋ ѫntp'aчea zi 2000 de oaste aлeasъ, кълъpimea din oastea лꙋї Tꙋкeлi шi шi a Sepasкepꙋлꙋї шi a Domnꙋлꙋї, stpeжї ѫnainte, кa sъ meapгъ sъ pъzбeasкъ пѫnъ ѫn Apdeaл, кꙋ кape oaste шi пpe Чepniкa вeл Apmaш Domnꙋл aꙋ tpimis кan. Шi aшa кꙋ гpaбniкъ пopnipe пѫnъ лѫнгъ Бpan mepгѫnd, ꙋnde шi stpeaжa nemцeasкъ epa, шi кam фъpъ beste лoвindꙋ'ї фoapte pъꙋ ıaꙋ stpiкat кѫt maї nimenea din nemцї n'aꙋ sкъпat.

Iap à doa zi Тѕкелі ші кѕ Віzірѩѕл Sѕлtanѕлѕі din преѕнъ ла tавъра мѕntеnеаskъ аѕ̆ венit, ші кѕ Domnѕл s'аѕ̆ ꙟмпреѕнat, ші de toate лѕкрѕріле sфъtѕіndѕ-se, ші віne ашъzꙟndѕле, кꙟnd аѕ̆ фost dѕпъ прꙟnz, лъsatѕш'аѕ̆ toцї агалікѕріле аколеа, adeкъ Sepaskерѩѕл, Sѕлtanѕл, Тѕкелі ші Domnѕл, ші нѕмаї аша sпрinteнї кѕ оцїле пѕрчегꙟnd, аѕ̆ попоsit din sѕs de фꙟntꙟna Dръгоецїлор, ші фііndѕле masѕл аколо, ѩр neste noante вeste de ла oaste че mepsese ꙟnainte ла Domnѕл аѕ̆ венit, кѕм къ stpeажа немцеаskъ че аѕ̆ фost пъzind ла о паланкъ че фъкѕse ла хotapѕл църіі о аѕ̆ ловit ші фоapte ръѕ̆ ѩѕ̆ stpiкat, adѕкꙟnd ші немцї віі ла Domnѕ̆, каре вeste вestindѕse ші ла чеілалцї, adікъ ла Sepaskерѩѕл, Sѕлtanѕл ші Тѕкелі, нѕмаї de кꙟt ѩръшї de dimineaцъ кѕ тoцїї de грав аѕ̆ пѕрчеs, ші фъкꙟnd попаsѕл de прꙟnz ла чеtatea Nегрѕлѕї Bodъ, ѩр de seapa аѕ̆ попоsit din жоs de Dparosлавеле, ші аколоа ꙟntpe мѕнцї аѕ̆ mas, ші dimineaцa s'аѕ̆ маї мѕtat пꙟnъ ла Dparosлавеле, ші аколеа доъ tpeї zіле шъzꙟnd пе лок, de че ера tpeвіле ѩръшї s'аѕ̆ sфъtѕit. Апої ші de аколеа ръdікꙟndѕse meps'аѕ̆ пꙟnъ din sѕs de паланкъ, че аѕ̆ фost пъzind немцїї stpeажа, ші аѕ̆ попоsit аколо de аѕ̆ mas, ші de аколо ѩръшї dimneaцa аѕ̆ пѕрчеs de аѕ̆ meps пꙟnъ sѕnt чеtatea deла Бpan, ші ѩр аколо ꙟntp'ачеа noanтe аѕ̆ mas. Iap a doa zi кѕ тoцїї s'аѕ̆ stpъns de s'аѕ̆ sфъtѕit пentpѕ tpeчерea оцїлор ꙟn Apdeал пе ѕnde ар фі, къчї кыіле ера npisiчite ші astѕпate, ші ла Бpan ера пазъ tape ші кѕ тѕнѕрї, despre алтъ napte de чеа mape stpꙟmtopape а локѕлѕї фоapte кѕ невое ле ера, ші вpemea гръвіndѕ'ї кѕ греѕ̆ ші neste

mѫнъ ле ера, ші maĭ вървtos asѫпра Domнѫлѫĭ цѫріĭ Рѫmѫнеціĭ лѫкрѫл ачesta ръzimѫnd, ка кѫm повъцѫitop челорлалцĭ ера.

КАП 16.

Кѫm аѵ ѫntpat оцііле ѫn Ардеал кѫ toate вапетеле челе маpĭ, adікъ Sepaskepнѫл, Sѫлtanѫл, Тѫвелі ші Domнѫл прin лок ръѵ ші stpѫmt ші кѫ маpe невое, ші кѫm s'аѵ ловit кѫ немціĭ.

Пѫtepnікѫл Dѫmnezeѵ кърѫіа челе непѫtinчoase toate se пot, прекѫm maĭ nainte ѫn трекѫtеле ѫntѫmплърĭ ші прimeжdiĭ Domнѫлѫĭ аѵ лѫminat, аша ші ла ачeastа dѫпъ mѫлte фелѫрĭ de черкърĭ че фъкѫse кѫ oamenіĭ съĭ, че пpeste mѫnte повеце авеа, афлат' аѵ о кале тъкар къ фоарte stpѫmtъ ера, ші кѫ невое маpe пeste ѫn mѫnte ѫнalt, ші погорѫш ръѵ, іар нѫ ера алt mod а фаче, фъръ кѫt пре ачеа кале а мерце. Dечĭ stpънгѫndѫse toate оцііле, ші пре Dѫmnezeѵ ѫntр'ажѫtopіѵ лѫѫnd, аѵ пѫрчеs пре плаіѫл ачела toate оцііле, tot tѫpѫш погѫрѫndѫse пѫнъ ѫn вале ѫn цара Ардеалѫлѫĭ, ѫn кѫmпіĭ Тохапілор; аколо dap toate sфатѫріле se sфѫршise, ші toate нъdежdiле se тъіase, ші але тѫtѫрор inimiле ѫнкpemenite ера ла лок de прimeжdie ка ачела къzънd, ѫnde нічĭ ѫn апоĭ, нічĭ ѫnainte нъdежde de skъпаре нѫ ера, de вреme че оцііле немцеціĭ ѫnainte ле ера, гata фіind de ръzвоĭ, чі фіеціе кареле нѫmaĭ ла Dѫmnezeѵ авеа нъdежde.

Dечĭ dap немціĭ кѫm аѵ възѫt погорѫреа оцілор тѫрчеціĭ аколо dpent Тохапĭ, еĭ spe кѫmп din жos de Zъpнеціĭ s'аѵ tpas, ші аколо dѫпъ а лор бѫнъ

оръndѹiaлъ орънdѹindѹse ѫntр'ачелашї кѫmп ѫntре Тоxanї шi ѫntре Zърnещї, ѹniї desпре о парte, алцiї din алtъ парte вiind, шi апроniindѹse ѹniї кѹ алцiї, кѫnd аѹ фost ла zече чеasѹрї din zi ѫntр'о лѹnї, Авгѹst ѹnsпреzече ziле, s'аѹ лoвit, шi фъкѫnd Тъtaрiї ѩреш ѫnainte, ѫntъї oastea ѹngѹреaskъ аѹ dat dosѹл a фѹџi, Sъкѹiї nimiка stъnd de ръsвoї. Dечї ръѹ аѹ smintit пре nemџї, пentрѹ къ о seamъ de oaste nemџeaskъ din aрina stъngъ рѹпъndѹse, шi вiind asѹпра Тъtaрiлор, oastea tѹрчеaskъ пре de алtъ парte пъвалъ asѹпра лoр фъкѫnd, шi ѫndatъ аѹ ѫnчепѹt пре nemџї а'ї ѫnфрънџе фoaрte ръѹ шi гроzав tъindѹ'ї, шi mаре moaрte ѫntр'ѫnшiї фъкѫndѹse пе de toate пърџiле. Къ шi aрina каре se лѹase asѹпра Тъtaрiлор, тъкар къ лѹase пре Тѹрчї пре din апoї, ѩар апoї ѫntoркѫndѹse Тѹрчiї asѹпра лoр, ръѹ ѩаѹ stрiкat шi пре ачеѩа, шi кѹ maї mѹлt ръzвoѩѹ аѹ џinѹt ка ѫntр'о жѹmъtate de чеas, ѩаѹ кълкat шi ѩаѹ фърѫmat, кѫt пrea пѹџineї вiї sъ фie skъпat din nemџї. Ѫntр'ачелашї кѫmп вiрѹinџъ minѹnatъ шi гравniкъ аѹ фost, пoate фi къ шi пре eї osѫndъ de ла Dѹmnezeѹ къzѹse, пentрѹ ръѹtъџiле че фъкѹse шi гѫndea a фаче sъраčiї de џърї Рѹmѫneщї, къ tокmaї шi капеtеле oщiлор, шi sфеtniчiї шi noвъџѹitoрiї чеї mѹрta, nimenea n'аѹ skъпat, ѹniї вiї пріnzѫndѹse, алцiї ѫn ръzвoѩѹ періџї фiind, шi din къпеtеniї nemџещї, шi din воѩарї ѹngѹреџї, капеtе maрї, anѹme Телекі шi алџiї аѹ періt.

КАП 17.

Кѫм аѹ прінс пре Хаізлер віѹ ꙟн рѫзбоіѹ ші пре алції dін кѫпетеніі, фѫрѫ чеі мѹлції че аѹ періт.

Dечі dарѫ dѹпѫ континіреа рѫзбоіѹлѹі, adѹкѫнd осташіі тот deаѹна ші немції віі, ші стеагѹрі, ші de алтеле, adѹс'аѹ токмаі ші пре Хаізлер Генѫраріѹл прінс віѹ dін рѫзбоіѹ, пре каре dѹкѫнdѹ'л ла Тѹкелі кѹ чінсте л'аѹ пріімит, ші лѫнгѫ dѫнсѹл алѫтѹреа а шѫdеа л'аѹ пѹс. Атѹнчеа ші Dомнѹл Костанdін Боdѫ мергѫнd ла Тѹкелі, с'аѹ ꙟмпреѹнат ші кѹ Хаізлер, кѹ кареле dѫнd мѫна аѹ шѫзѹт ꙟнтре Тѹкелі ші ꙟнтре Хаізлер, ші кѫте чеваші Dомнѹл кѹ Хаізлер вороавѫ фѫкѫнd, ꙟл ꙟмбѹна кѹ кѹвінте de мѫнгѫере пентрѹ але времіі ші але лѹміі ꙟнтѫмплѫрі. Каре кѹвінте de чеа семеаців ші небѹнеаскѫ мегалопсіхіа лѹі Хаізлер пѹцін се атінцеа, кѫ пѹ ка ѹн прінсѹ ші робіт рѫспѹнdеа, чі ші атѹнчі фіреа чеа налтѫ врѫнd сѫ'ші о арате мікшорѫнd лѹкрѹріле ші віртѹінцеле че се фѫкѹсе, ка ші о німік арѫтѫнdѹле, кѫ кѹ атѫта, зікѫнd, лѹмеа нѹ піере, ші de аѹ періт ачееа маі сѫнт ші алції, ші ка ачестеа небѹнещі грѫіа рѫспѹнсѹрі. Ші Тѹкелі че рѫспѹнdеа ле пріімеа, пентрѹ прічініле ші нѫdежdіле че прінтр'ѫнсѹл а іспрѫві нѫdѫжdѹіа, ка сѫ'ші скоаців мѹіереа de ла немції, кѫ опрітѫ ера аколо, вікленіndѹсе ел de кѫтре ꙟмпѫрѫціеа неамцілѹі, ші галбені мѹлції пентрѹ dѫнсѹл сѫ іа. Ші кѫнd аѹ фост маі пре ѹрмѫ фѫкѫнd токмеалѫ Хаізлер кѹ Тѹкелі ка сѫ'і dеа мѹлтѫ сѹмѫ de галбені de аѹр, пентрѹ рѫскѹмпѫрареа лѹі, слобозітѹл'аѹ кѹ кезѫшіе, лѫсѫнd ꙟн локѹл лѹі пре маркезѹл Dоріа Генѫраріѹл, кѹ ал кѫрѹіа тіжлок Тѹкелі

пре Хаіzлер аȣ̆ sлобоzit, апоĭ нȣ dȣпъ mȣлtъ вреmе
mаркеzȣл Dоріа аȣ̆ mȣрit, іар Хаіzлер галбеніĭ, че аȣ̆
tокmit съ dea пентрȣ ръскȣmпърареа лȣĭ tot іаȣ̆ tрі-
mis, ші mȣіереа лȣĭ Тȣкелі de ла ꙟmпъръціеа neam-
цȣлȣĭ ꙟнкъ і s'аȣ̆ sлобоzit de аȣ̆ венit ла dъnsȣл.

КАП 18.

Кȣm аȣ̆ adȣs ші капȣл лȣі Kostandin Бълъчеанȣл ла Kostandin Водъ.

Atȣнчеа dар dȣпъ бъtаіа nemцілор, че s'аȣ̆ zis
maĭ sȣs, ші Kostandin Ага Бълъчеанȣл аколо афлꙟн-
dȣse, нȣ ꙟн ръzбоіȣ̆ чі maĭ de о marџine фіind, ші
ꙟнфрꙟнџереа nemцілор възꙟnd, кȣm аȣ̆ пȣtȣt ші ел
dosȣл аȣ̆ dat, ші аџȣнгꙟndȣ'л Тȣрчіĭ, ръȣ̆ лаȣ̆ тъіаt
ші л'аȣ̆ фъръmat, ал къръіа кап ла Kostandin Водъ
adȣкꙟndȣ'л, tокmа ꙟн царъ ла Бȣкȣрещĭ ꙟн vedepea
tȣtȣрор л'аȣ̆ tрimis; пентрȣ къ izбꙟndеле ші minȣni-
ле лȣĭ Dȣmnezeȣ̆ нȣ se пот askȣnde, къ алtеле sꙟnt
фъкȣtоаре оаmeнілор, ші алtеле Dȣmnezeȣ̆ порȣнчеще,
ші чел че sапъ гроапа алtȣіа ел ꙟntр'ꙟnsa kade. Къ
пре ачest Kostandin Бълъчеанȣл нȣ'л лъса tікълоsȣл
tрȣфіа, ка съ'шĭ adȣкъ aminte ші de фріка лȣĭ Dȣmne-
zeȣ̆, чі кредеа ꙟн авере, ші ꙟн каĭ, ші ꙟн арmе, ші
ꙟн viteжіĭ, ші ꙟн фantasiĭ невȣнеще, ші нȣ щіа къ нȣ
este Dȣmnezeȣ̆ ꙟnaintea челор че нȣ se tem de dꙟn-
sȣл, ші аша кȣ ачestea ш'аȣ̆ пȣs ші sȣфлеtȣл ші
віаца. Къzȣt'аȣ̆ atȣнчеа ші Черкеz Ахmet Паша Se-
raskeріȣл, кареле ера кап ощілор tȣрчещĭ, ші ловін-
dȣ'л ȣн глонц de пȣшкъ, аȣ̆ перit. Апоĭ Пашіĭ чеі-
лалцĭ strꙟнгꙟndȣse tоцĭ, ші фъкꙟnd sфаt аȣ̆ алеs пре
Фȣndȣк Паша, ші л'аȣ̆ фъкȣt Seraskeріȣ̆, ші аша нȣ-
maĭ de кꙟt dȣпъ ръzбоіȣл ші izбꙟnda че s'аȣ̆ фъкȣt,

аꙋ скріs кърцꙇ ші аꙋ трімis ла Візірꙋла, фiind ла Ніш de вътea четатеа Нішꙋлꙋ, adікъ Sераскерꙋла, Sꙋлтанꙋла, Тꙋкелі ші Domnꙋла, фъкꙋndꙋ'ꙇ щіре de toate ꙟнтꙟмплъріле ші de вътаꙗ ші izвꙟnda че s'аꙋ фъкꙋт.

КАП 19.

Кꙋм аꙋ ꙟнчепꙋт Ꙋнгꙋріꙇ а се ꙟнкіна лꙋꙇ Тꙋкелі, възꙟnd izвꙟnda Тꙋрчілор.

Dꙋпъ ачееа ші Ꙋнгꙋріꙇ вірꙋінца Тꙋрчілор възꙟnd, ꙟнчепꙋт'аꙋ а вені ші а се ꙟнкіna лꙋꙇ Тꙋкелі кꙋ steaгꙋрꙇ ші кꙋ поклоане, dечꙇ de аколеа s'аꙋ скꙋлат Sераскерꙋла, ші Sꙋлтанꙋла, ші Тꙋкелі, ші Domnꙋла ші toate оштіле, ші аꙋ мерs asꙋпра четъцііꙇ Брашовꙋлꙋꙇ de аꙋ тъвърꙟт, ꙟнsъ Domnꙋла аꙋ тъвърꙟт ꙟмпротiва stрежііꙇ Брашовꙋлꙋꙇ ꙋnde пъzia немцііꙇ, ші аколо аꙋ маs. Апоꙇ а doa zi Domnꙋла аꙋ пꙋрчеs de аꙋ мерs ꙟнаinte пꙟнъ ла Sъчеле лꙟнгъ Тіміш, de аꙋ конъчіт аколо, ші фiind Sꙟнтъ Мъріа маре, а doa zi аꙋ шъzꙋт tot пре лок, ꙗр а doa zi de Sꙟнтъ Маріе, saꙋ ръdікат Мъріа sa, ші аꙋ венit ла гꙋра Телꙋлꙋꙇ dреnt прежꙋмꙟр de аꙋ тъвърꙟт, ꙋnde ші челе лалте оціꙇ тъвърꙟте ера. Аколеа Domnꙋлꙋꙇ порꙋнкъ ꙗꙋ венit de ла Sераскерꙋла, ка sъ трімицъ sъ stріче четатеа de ла върфꙋла лꙋꙇ Краꙋ, ші sъ deskizъ калеа de ла Телеажъп, ші аша dꙋпъ порꙋнкъ Domnꙋла ꙟndatъ пре Калотъ Логофътꙋла аꙋ трімis кꙋ о seaмъ de slꙋжіторꙇ de о аꙋ фърꙟмат de tot, deskizꙟnd ші калеа пре ꙋnde немцііꙇ аꙋ фost astꙋпат. Аколеа ла ачел конак венit'аꙋ ші Маркеz Dоріе Генъраріꙋла de s'аꙋ ꙟмпреꙋнат кꙋ Domnꙋла, кареле ші ел роб къzꙟnd ла Тътарꙇ din ръzвоꙗꙋ, ꙗр Тꙋкелі л'аꙋ ръскꙋмпърат, dечꙇ dꙋ-

пъ ꙟпреȣнаре ші а doa оаре аȣ̆ венit ла Domnȣ̆ de ш'аȣ̆ лȣat zioa бȣнъ фiind мергъторѣ̆ ла Бечѣ̆. Ші ꙗр аколеа s'аȣ̆ sфътȣit Sераскерѣл кȣ Тȣкелі ші кȣ Domnȣл de аȣ̆ tpimis кꙟtъ-ва seamъ de оаste sпре Фъгъраш, ші dȣпъ ачеа Тȣкелі ла Domnȣл аȣ̆ венit, de s'аȣ̆ маĭ воровit. Iap а doa zi аȣ̆ мерs Domnȣл ла Тȣкелі фiind ші Sераскерѣл аколо, ȣnde 12 боꙗрĭ ȣнгȣрещĭ dепре ла четъцĭ венiръ кȣ поклоане ші dарȣрĭ de s'аȣ̆ ꙟнкiнаt ла Тȣкелі, пре тоцĭ кȣ кафtане ꙗȣ̆ ꙟмбръкаt. Dечĭ фъкȣръ sфаt ка sъ меаргъ sпре Белігpad, ші аша аȣ̆ пȣрчеs Sераскерѣл, ші Sȣлtанȣл, ші Тȣкелі кȣ toate ощiле de аȣ̆ мерs ꙟнаinte, ꙗр Domnȣл Kostandin Bodъ аȣ̆ ръмаs маĭ ꙟн ȣрmъ о zi аколеа пре лок авъnd мȣлtъ tреабъ, ші вiind ла Мъріа sа ші ȣn sол Молdовенеsк de ла Kostandin Bodъ Domnȣл Молdовiĭ, анȣме Міхъілъ Логофътȣ de аȣ̆ авȣt кȣ Мъріа sа ꙟмпреȣнаре de ш'аȣ̆ dat solia че аȣ̆ авȣt. Dȣпъ ачеа s'аȣ̆ ръdiкаt ші Мъріа sа кȣ оаstea Мърii sале de аȣ̆ мерs dȣпъ челе лалtе ощĭ ȣnde ера tъвъpꙟtе ꙟntpe Бȣdȣ̆ ші ꙟntpe Фелdiоаръ, апоĭ de аколеа ꙗръшĭ кȣ toate ощiле ръdiкꙟndȣse, аȣ̆ мерs de аȣ̆ попосit ла Кѣпечеpit, фъкꙟnd о zi отȣрак, de аколеа ші solȣл Молdовенеsк s'аȣ̆ ꙟntops ꙟнапоĭ. Dечĭ de аколеа ръdiкꙟndȣse ощiле аȣ̆ мерs ла Хоmорod, ȣnde ꙗръшĭ о zi отȣрак фъкꙟnd, венit'аȣ̆ ꙗр Тȣкелі ла табъра Мȣntенеаскъ de s'аȣ̆ ꙟмпреȣнаt кȣ Dȣмнȣл, ші de че ера tревiле s'аȣ̆ маĭ воровit, ші de аколо ꙗръшĭ ръdiкꙟndȣse аȣ̆ мерs de аȣ̆ tъвъpꙟt ла Левленĭ, ші de аколо аȣ̆ tъвъpꙟt ꙟntpe Шȣлемвер ші ꙟntpe Марrindea, dепре ла каре четъцĭ венit'аȣ̆ Sашiĭ кȣ поклоане ла Domnȣ̆, ші ꙗръшĭ de аколеа ръdiкꙟndȣ-

se aŭ merѕ ла Arnita, ші dѕпъ че аŭ попосit merс'аŭ Domnѕл ла Seraскерiŭ Паша de s'аŭ маĭ ворosit, ші вiind ла otак, нѕмаĭ de кѫt аŭ trimis пре Въsаrŭ вел Къпitan de Лефечiĭ, i Biskoл Къпitan, ші алцĭ къпitanĭ кѕ кѫтъва oaste dintр'а Мърii sале ѫмпреѕнъ ші кѕ Тъtаriĭ, de s'аŭ dѕs ѫпдъѕntрѕ sпре Белiград черкъторiŭ, пentрѕ къ simцеа къ маĭ мin ніце oцĭ. Апоĭ de акоdо ıаръшĭ ръdiкѫndѕse аŭ merѕ пѫнъ din жosѕл Sibiѕлѕĭ ла ѕn sat съseск, ші аŭ мас аколеа; de аколеа s'аŭ ръdiкat, ші аŭ merѕ ѫn лѕнчiле Sibiѕлѕĭ de аŭ тъбърѫt, аколеа аŭ вenit ла otакѕл Domnѕлѕĭ доĭ Пашĭ, анѕме Saлix Паша ші Паша Sлаерхаtлѫiлор, карiĭ ѫмпреѕнаре ші вороаѕъ de треаба ощiреĭ кѕ Domnѕл авѫnd, ıаŭ опрit Мърia sа de аŭ ші оsпъtat.

Deчĭ de аколеа ръdiкѫndѕse merѕ'аŭ din sѕsѕл Sibiѕлѕĭ ла ѕn sat че съ кеамъ Амъръшiĭ, ла ачest конак а вenit ші Гidimок въtафѕл de Кълърашĭ din Царiград, ѫмпреѕнъ ші кѕ oamenii Seraскерiѕлѕĭ, ші аĭ Sѕлtанѕлѕĭ, ші аĭ лѕĭ Тѕкелi deла ordia Bizirѕлѕĭ кѕ кърцĭ de ла Bizirѕл, adѕкѫnd ші beste къ ші пре немцiĭ de ла Ніш Тѕрчiĭ ıаŭ бътѕt, ші авѕръ бѕкѕрie.

КАП 20.

Пentрѕ коронацiа лѕĭ Тѕкелi, кѕm s'аŭ коронаt а фi Краiŭ Ардеалѕлѕĭ, ші алtеле.

Deчĭ dar ші de аколеа de ла ачest конак ръdiкѫndѕse merѕ'аŭ ші маĭ нainte пѫнъ ла satѕл Крestianцѕл, ші toate ощiле акоdо аŭ тъбърѫt, ла каре sat ші коронацiа лѕĭ Тѕкелi s'аŭ фъкѕt, de каре маĭ пре ларg вом ziче, ѫn че кiп s'аŭ фъкѕt, ші кѕm аŭ фоst,

пentрѕ чеĭ че п'аѹ възѕt sъ аѹzъ, тъкар къ sокоtеа-ла ꙟпкорѕпърiĭ ла Белiград ера sъ se факъ, ѹnde sкаѹп кръеsк este, ꙗр Кранѕл temꙟndѕse пentрѕ вре о smintеалъ de пеsкарiва ощĭ пемцещĭ че se аѹzia къ вiп din sѕs, ел аѹ прiпit de s'аѹ ꙟпкорѕпat аколеа ла ачел sat, каре шi ꙟтпреажта Sibiꙋлѹĭ este. Dечĭ dаръ ꙟп рꙟпdѕita zi че ера sъ se факъ корѕ-пацiа, ръdiкatѕs'аѹ toatъ oastеа de аколо de ѹnde ера tъбърꙟtъ, dѕпъ порѕпкъ кѕ гъtipе de алаꙋ, sъ dѕкъ пре Тѕкелi Кранѹ кѹ потпъ таре ꙟп sat ꙟп Кꙟрstiaпѹл sъ se ꙟпкорѕпeze, шi tрiтiцъпd Кранѕл ꙟпаinte пре боꙗрiĭ Ардеалѹлѹĭ кꙟцĭ кѕ ел ера, ꙟт-преѹпъ шi кѹ цара (къ пꙟпъ atѹпчеа sъ ꙟпкiпase кꙟ-tъва Sъкѹiте) каре ера adѕпацĭ кѹ toцiĭ ка ла 6, 7 miĭ, ка sъ теаргъ еĭ ꙟпаinte, ѹnde гъtipеа de корѹ-пацiе ера.

Dечĭ вепit'аѹ Kostandin Bodъ Dотпѹл църiĭ Ротꙟ-пещĭ de аѹ desкълiкat ла кортѹл Кранѹлѹĭ, шi пѹцiпел кѹ Кранѹл шъzꙟnd ꙟпвороавъ, вепit'аѹ шi Паша Sераsке-рѹл, desкълiкꙟnd ꙗр ла кортѹл Кранѹлѹĭ, шi шъzꙟnd пѹцiпел ꙟп вороавъ кѹ toцiĭ, пꙟпъ s'аѹ рꙟпdѹit toa-te ощiле, кѹ алаꙋ sъ теаргъ чiпешĭ dѹпъ рꙟпdѹꙗ-ла лѹĭ, вепiръ шi solĭ de ла боꙗрiĭ Арделенĭ шi de ла царъ, карiĭ maĭ ꙟпаinte терsesъ ла Кꙟрstiaпѹл поф-tind пе Кранѹ sъ теаргъ фiind вреmе de корѹпацiе. Dечĭ dap atѹпчĭ пѹmaĭ de кꙟt кѹ toцiĭ аѹ пѹрчеs фiеще кареле кѹ oastеа'шĭ, шi кѹ фрѹтоase алаꙋрĭ, теpгꙟnd ꙟпаinte пре рꙟnd Пашiĭ кꙟцĭ ера кѹ oastеа tѹрчеаsкъ, шi dѹпъ dꙟпшiĭ Sѹлtaпѹл, шi dѹпъ Sѹл-taпѹл Dотпѹл църiĭ Рѹтꙟпещĭ Kostandin Bodъ, шi пре ѹрта Dотпѹлѹĭ терцеа Sераsкерѹл, ꙗр пре ѹр-та tѹtѹрора вепiа Кранѹл, пре карел oastеа Ардеалѹлѹĭ

ащептындꙋ'л кꙋ помпъ маре л'аꙋ пріimit. Аша dар Kostandin Bodъ трекынd ын капꙋл ощілор Арdелепе, ші ащептынd пынъ аꙋ трекꙋt Sераsкерꙋл ка sъ пріімеаskъ пре Кранꙋл, иар Кранꙋл ынкъшї кꙋm s'аꙋ апропіat, лꙋат'аꙋ пре Domпꙋ de о парте алътꙋреа кꙋ dынsꙋл мергынd, ші de алtъ парте Капіџібаша чел ымпърътеsk, каре кꙋ кафtan ымпърътеsk de ла Поартъ ка sъ ымбраче пре Кранꙋ венисе; ші мергынd кыте треї алътꙋреа, Кранꙋл ла міжлок фіind, иар din наіптеа лор de о парте боиаріï Арdелепї мерџеа, de алtъ парте боиаріï Мꙋпtепещї, ші повotпічі пріп міжлок атыt аї Кранꙋлꙋї кыt ші аї Domпꙋлꙋї, иар oastea Арdеалꙋлꙋї чіпешї ла орынdꙋиала лꙋї кꙋ къпеtепііле лор, тоџї sъ ынкіпа Кранꙋлꙋї, ші sъ dꙋчеа ынаіпtе, ші аша кꙋ орънdꙋиалъ ка ачеаsta ші кꙋ вꙋпъ tокміре, мергынd кꙋ тръмвіџе ші кꙋ табꙋлхапале, ші кꙋ tot фелꙋл de помпъ ыпtрънd ын sat, аꙋ deskълікаt ын кꙋрtеа bisерічії, ꙋпde корꙋпаџіа ера sъ фіе, ші ынтъї ын каsе sꙋindꙋse Кранꙋл кꙋ Domпꙋл din преꙋпъ ші кꙋ Капеџібаша, мерs'аꙋ ші Sераsкерꙋл ші Bізірꙋл Sꙋлtапꙋлꙋї, ші алџї Пашї тоџї кыџї ера, пре каре Кранꙋл de о datъ чіпstіndꙋ'ї, веніt'аꙋ пꙋмаї de кыt боиаріï Арdелепї, de аꙋ пофтіt пре Кранꙋл sъ меаргъ, къ џара ыл кеамъ ка sъ se корꙋпеzе. Ші аша skꙋлынdꙋse кꙋ Kostandin Bodъ ымпреꙋпъ ын biserікъ аꙋ meps, ꙋпde тоџї боиаріï Арdелепї, ші алtъ царъ adꙋпаtъ ера, ші фіind skaꙋпꙋл Кранꙋлꙋї гріжіt ші гъtіt ынаіпtеа преаstолꙋлꙋї, ыпtр'ынsꙋл аꙋ шъzꙋt, иар dеа stынга лꙋї алътꙋреа ші алt skaꙋп фіind гріжіt пентрꙋ Domпꙋл џъріï Рꙋмынещї, шъzꙋt'аꙋ ші Domпꙋл кꙋ dынsꙋл алътꙋреа, ші маї фіind ші алtе skaꙋ-

пе de аколеа ꙟn жоs, ші de о парте ші de алta, шъzȣtаȣ̆ тоці бонріĭ Ардеденĭ ші Мȣntenĭ, ȣniĭ de о парте, алціĭ de алtъ парте. Dечĭ нȣmaĭ de кꙟt кȣ tрътбіціле аȣ̆ ꙟнчепȣt a ziче ꙟn bisepікъ, ші кꙟnтъреціĭ кꙟnta dȣпъ ал лор обічеꙋ̆ ші рънdȣꙗлъ. Dȣпъ ачееа kontenindȣse кꙟntъpіле ꙟнчепȣт'аȣ̆ попа чел mape ал лор predікаціе а фаче ка ла о жȣmъtate de чеаs ціind; dȣпъ ачееа skȣлаtȣs'аȣ̆ боꙗріĭ Ардеденĭ, ші biind ꙟnaintea Краꙋлȣĭ аȣ̆ zis, кȣm къ цара ꙟл роагъ ші'л пофтеще съ ле фіе Краꙋ ші бȣn обладȣitорꙋ; atȣнчеа ші Краꙋл skoase о skpisoapе ꙟntpȣ каре кꙟтева порȣнчĭ ера ші пȣntȣpĭ skpise, spe каре Краꙋл пофtea цара съ ȣpmeze, ші ꙟn аȣzipea tȣtȣpop Лоrофътȣл кръеsk четindȣле, тоці кȣm къ ле вор ціnea прiimindȣле s'аȣ̆ фъгъdȣit. Dȣпре ачееа ші боꙗріĭ ка despre царъ ші despre тоці dat'аȣ̆ Краꙋлȣĭ о карte каре ера tіпъpітъ, de о аȣ̆ чітit ꙟn кап, dintр'ачеа карte ꙟntpȣ каре ера жȣръmꙟntȣл кȣ каре Краіĭ кꙟnd se пȣn se жȣръ, пentpȣ ка съ ціе челе челе че sꙟnt аколо skpise легътȣpĭ; ші чітind Краꙋл ачелеа, ꙟndatъ тоці кȣ ȣn глаs аȣ̆ stpirat, zікꙟnd: вівat, вівat, ші ꙗръшĭ кȣ tрътбіціле ꙟнчепꙟnd din афаръ ꙟnкъ tȣпȣріле ші пȣшчĭ mȣлte da. Dечĭ пре Капіцібаша ꙟnкъ кȣ чinste mape аколеа adȣкꙟndȣ'л ꙟndatъ ꙟmбръкаt'аȣ̆ пре Краꙋ кȣ кафtanȣл чел ꙟmпъpътеsk, къптȣшit фiind кȣ кожок de samȣp, ші axtinameлеле ꙟmпъpътещĭ чітindȣле, ꙗръшĭ кȣ tрътбіціле ші кȣ tȣпȣріле а da аȣ̆ ꙟнчепȣt; ашіжdepea ші Іакпал Ara, Візірꙋл Sȣлtanȣлȣĭ, biind ꙟmпреȣпъ кȣ Капеціbаша, dat'аȣ̆ ші ел skpisopĭ че авеа tpimise de ла Ханȣл, че skpia ла царъ; ші toate ачestea чіtindȣse, ші пре лімба ȣнгȣpeskъ

тълмъчindѕse ѧntpѕ a tѕtѕpop ѧnцeлeџepe, mѕлцѕmitъ шi Ѧmпъpatѕлѕї шi Xanѕлѕї aѹ dat. Atѕnчea dap шi Mъpia sa Kostandin Bodъ кѕ a sa вpedniчie чe o ape, apъtѧnd кътpe Kpaнѹ чea dinпpeѕnъ кѕвioasъ вѕкѕpie, фъкѕt'aѹ Kpaнѕлѕї фpѕmoasъ opaцie, пentpѕ пopoчipea шi ѧnълцapea чe Dѕmnezeѹ ѧл ѧnвpedniчise, шi кa sъ'ї фie ѧntpѕn чeas вѕn кpъiea, шi aлte кѕвinte фpѕmoase. Dѕпъ aчestea eшit'aѹ Kpaнѕл din вiѕepiкъ кѕ Domnѕл dinпpeѕnъ шi кѕ Kaпeџiваша шi Bizipѣѕл Sѕлtanѕлѕї, шi mepгѧnd sѕs ѧn кase, ѕnde epa Sepaѕкep Пaшa de aџenta пpe Kpaнѕл, л'aѹ пpiimit кѕ чinste шi кѕ кѕвinte de вѕкѕpie пentpѕ ѧnълцapea кpъieї.

Aпoї s'aѹ sкѕлat Sepaѕкepѣѕл de s'aѹ dѕs лa otaк, ѩp maї пpe ѕpmъ шi Kpaнѕл ѧmпpeѕnъ кѕ Kostandin Bodъ, eшind aѹ meps лa Sѕлtanѕл ѕnde epa otaкѕл лѕї, de aѹ dat mѕлцѕmitъ, кѕm se къdea, кa ѕnѕї Sѕлtan, шi eшind de aкoлo s'aѹ dѕs чineшї лa otaкѕл лѕї. Iap a doa zi Kpaнѕл фъкѕt'aѹ oѕпъц mape Mъpii saлe лѕї Kostandin Bodъ ѧn sat ѧn Kъpstianѕл, кѕ mape пpiiminцъ, кѕ dparoste шi чinste, шъzѧnd amѧndoї ѧn кaпѕл mesiї, шi ѧn жos вoѩpiї Adeлenї de o пapte, шi чeї mѕnteneшї de aлtъ пapte, фъкѧndѕse mape veseлie пѧnъ лa ѕn чeas din noante, aпoї sкѕлъndѕse de лa masъ вpъnd Domnѕл aшї лѕa seapa вѕnъ de лa Kpaнѕл, ѩp Kpaнѕл aѹ ѧnкълikat de aѹ пetpeкѕt пpe Mъpia sa кѕ toцї вoѩpiї пѧnъ лa ѕn лoк, aпoї ш'aѹ лѕat seapa вѕnъ ѕnѕл de кътpe aлtѕл, шi s'aѹ dѕs чineшї лa otaк.

КАП 21.

Кꙋm аꙋ венit Капеџiваша ꙟmпърътеsк de аꙋ adꙋs кафtане Sераskерꙋлꙋi, Sꙋлtanꙋлꙋi, Краюꙋлꙋi, Domnꙋлꙋi, de i'аꙋ ꙟmврѣкаt пentрꙋ izвꙟnda че аꙋ фъкꙋtꙋ

Deчi dꙋпъ ачеstea венit'аꙋ шi Капеџiваша ꙟmпърътеsк de ла Поартъ кꙋ кафtане пentрꙋ izвꙟnda ръzвоюлꙋi че фъкꙋse, пре кареле кꙋ mаре чinste шi кꙋ алаюꙋ Sераskерюл л'аꙋ прiimit, шi dꙋпъ ачееа ꙟntъi пре Sꙋлtanꙋл Паша Sераskерюл аꙋ tрimis de л'аꙋ adꙋs кꙋ чinste шi кꙋ алаюꙋ mаре de л'аꙋ ꙟmврѣкаt кꙋ кафtаn, апоi аꙋ adꙋs пре Тꙋкелi Краюл de л'аꙋ ꙟmврѣкаt кꙋ кафtаn, шi dꙋпре dъnsꙋл аꙋ tрimis de аꙋ adꙋs шi пре Мърiа sа Kostandin Bodъ de л'аꙋ ꙟnврѣкаt кꙋ кафtаn ꙟmпърътеsк, шi вiind Мърiа sа ла оtак кꙋ чinste шi кꙋ алаюꙋ ꙟmпреꙋnъ кꙋ Кехаiаоа Sераskерюлꙋi, s'аꙋ чitit фермаnꙋл ꙟmпърътеsк каре sкрiа ла Мърiа sа. Dꙋпъ ачееа Кехаюаоа аꙋ ꙟnврѣкаt ꙟntъi пе Iazакџюл Domnꙋлꙋi кꙋ кафtаn, каре аꙋ чitit фермаnꙋл, апоi шi пре 10 воюрi аi Мърii sале кꙋ кафtане ꙟmврѣкꙟndꙋ'i пре toџi, s'аꙋ ꙟntоrs ꙟnапоi. Atꙋnчеа вiind нiще Тъtарi deѕпре ощiле nemџещi че вiniea de ла Niш шi adꙋкꙟnd шi ꙋn neamџꙋ, фъкꙋt'аꙋ sokotеалъ de аꙋ tрimis вре о шапtе mii de оаste, Тꙋрчi, Тъtарi, ꙟmпротiва ачелор оџi, юр Sераskерюл, Sꙋлtanꙋл ꙟmпреꙋnъ кꙋ аi лалџi, шi Краюл шi Domnꙋл, s'аꙋ sкꙋлаt de аколо de ла Кꙟрstiаnꙋл, шi аꙋ mерs нꙟnъ din жоs de Siвiꙋ de аꙋ tъвърꙟt ла Biz-окnъ, шi de аколо ла Шеiка mаре. Aчi s'аꙋ strъns toџi Пашiи ла Sераskерюл, фiind шi Domnꙋл Kostandin Bodъ, de s'аꙋ фъкꙋt sфаt пentрꙋ tревiле оштiлор, шi аша s'аꙋ фъкꙋt sokotеалъ sъ se tрагъ оштiле sпре Брашов. Deчi

пꙋрчегꙟnd de аколеа meps'аꙋ ла чetatea Mediaшꙋлꙋї тъбърꙟnd аколо, ла каре чetate фъкꙋt'аꙋ Saшiї osпъц Кранꙋлꙋї, dънd шi кꙋ tꙋпꙋріле din чetate. Dечї ръdікꙟndꙋse de аколо аꙋ meps de аꙋ тъбърꙟt din sꙋsꙋл четъції Sirішоареї, ла каре чetate Кранꙋл іаръшї osпъц Domnꙋлꙋї фъкꙟnd, a doa zi шi de аколеа s'аꙋ ръdікat, шi аꙋ meps de аꙋ тъбърꙟt ла Ферегіхазꙋ.

КАП 22.

Кꙋm ла конакꙋл de ла Ферегіхазꙋ s'аꙋ stрънs toцї Пашiї, шi Sꙋлtanꙋл, шi Кранꙋл, шi Domnꙋл, Паша Sераskерꙋл, de s'аꙋ sфътꙋit a se траџе ꙟn жос, пentрꙋ оштіле nemцeштї че венеа din sꙋs asꙋпра лор, шi пре Kostandin Bodъ, л'аꙋ рънdꙋit sъ меаргъ sъ фіе de пазъ ла гꙋра Телеажънꙋлꙋї.

Ла ачest конак stрънsꙋs'аꙋ toцї Пашiї, шi Sераskерꙋл, шi Sꙋлtanꙋл, шi Кранꙋл, шi Kostandin Bodъ Domnꙋл църiї Рꙋmꙟneштї, фъкꙟnd іаръшї sфat шi sokoteaлъ ꙟn котръꙋ sъ вор траџе кꙋ оштіле, ꙟnцелегꙟnd de оштіле nemцeштї че венiа din sꙋs, шi рънdꙋind пре Мъріа sa Kostandin Bodъ sъ меаргъ a фі de пазъ ла гꙋра Телеажънꙋлꙋї, ꙟndatъ шi zioa вꙋnъ de ла Sераskерꙋл, шi de ла Sꙋлtanꙋл, шi de ла Кранꙋл лꙋꙟndꙋ'шї, аꙋ пꙋрчеs sпре гꙋра Телеажънꙋлꙋї; іар Sераskерꙋл шi кꙋ аілалцї Пашї, шi кꙋ Sꙋлtanꙋл, шi кꙋ Кранꙋл, ꙟmпреꙋнъ кꙋ toate оштіле аꙋ ръmas ꙟn преажmа четъції de ла Sirішоаръ.

КАП 23.

Пentрꙋ ешіреа оштілор din Арdеал віind іаръшї ꙟn царъ, шi пentрꙋ Тꙋкелї кꙋ че връжmъшіе пе ꙋрmъ asꙋпра крештінілор s'аꙋ аръtat.

Dечї dap Domnꙋл meргꙟnd dꙋпъ кꙋm s'аꙋ рънdꙋit, шi sosind ла гꙋра Телеажънꙋлꙋї, аколо шi оаре че

oaste молдовенеаскъ ера, de Кantemip Domnъл Молdовії tpimisъ кѹ воѣарї, анѹme Лѹпѹл Бordan Хatманѹл, ѫntp'ажѹtopѹл оштілор тѹрчещї, ші maї ера ѹn кънitan ал Краѣлѹї, анѹme Dароц кѹ кѫтъва oaste de пazъ акоdea ла гѹра Телеажънѹлѹї, карії de венірea Domnѹлѹї афлѫnd ешit'аѹ ѫnaintea Мърii sале кѹ алаѣ de s'аѹ ѫmпреѹnat, ші тъвърѫnd Domnѹл аколо аѹ фъкѹt o zi otѹрак.

Dѹпъ ачеа s'аѹ ръdiкat тавъра, ші аѹ венit de аѹ трекѹt ѫntpe мѹнцї, апроапе de вѫрфѹл Краѣлѹї, ші аѹ тъвърѫt. Dечї аколо віind вeste Мърii sале пентрѹ ніще хоцї че ѫntpase ѫn царъ песте Олt, віind din цара Ѹнгѹреаскъ, tpimis'аѹ пре Черніка вел Армаш кѹ кѫцї-ва slѹжitopї ка съ ле stea ѫmпpotiвъ, ка съї sкоацъ din царъ, фiind ші Корпеа Бръілоѣ вел Пахарнік аколо, ispравнік фiind tpimis de Мърia sa ѫнкъ maї de nainte вpeme. Atѹнчеа ші жѹпѫnеселе воѣарілор Арdеленї кърора лѹї Тѹкелі Краѣ съ ѫnкinase, s'аѹ ръdiкat кѹ totѹл, ші аѹ трекѹt ѫn цара Рѹмѫneaскъ, пentpѹ къ нѹ ера a sta ѫn Арdеал, de вpeme че оштіле toate se тръцеа a еші din Арdеал, непѹtѫnd sta ѫnпpotiва оштілор немцещї, каре din sѹs греле венia, кѫt ші a se snapце оштіле тѹрчещї ѫnченѹse, ші ръndѹpї ръndѹpї de Тѹрчї кѹ пъвалъ венia, ші ѫn царъ требчеа.

Възѫnd dap ші Kostandin Bodъ къ оштіле se трaг ѫn царъ, Мърia sa ѫнкъ s'аѹ maї мѹtat maї ѫnainte, ші трекѫnd вѫрфѹл Краѣлѹї аѹ тъвърѫt аколо; апоі ші de аколо maї мѹtѫndѹse, аѹ тъвърѫt ла Черашї, ѹnde кѫtъ-ва oaste тѹрчеаскъ фѹцind din тавъра тѹрчеаскъ ѫn царъ аѹ трекѹt, ші пе ѹрма ачелора ші Sѹлtanѹл нѹ Тътарії аѹ трекѹt, ші maї пре ѹрмъ

Sepaskepȣл кȣ Тȣкелi кȣ toate ощiле ешind din Ар-
deaл ꙟn царъ аȣ intpat, maĭ ръmъind ꙟнкъ ръmъшiцъ
de пedeaпsъ de пъкаtеле крiщiнiлор,къ maĭ mȣлtъ къл-
каре шi stpiкъчȣне tiкълоаseĭ църĭ ла ꙟntoapчерea
ощiлор din Apdeaл s'аȣ фъкȣt, de кꙟt ꙟntъĭ, кꙟnd
аȣ ꙟntpat ꙟn Apdeaл шi de Тȣрчĭ шi de Тътарĭ, iap
maĭ вꙟptos de пъгꙟniĭ Крȣцĭ каре ера ꙟn oastea лȣĭ
Тȣкелi, de каре maĭ nainte вom tinde кȣвꙟntȣл кȣ че
фелiȣ de mȣлцȣmitъ ачest asemenea ostaшiлор лȣĭ,
Тȣкелi, Domnȣлȣĭ шi църiĭ s'аȣ арътat.

Atȣnчea dap шi Domnȣл de ла Черашĭ ръdiкъn-
dȣse аȣ вenit de аȣ пonosit ла Въленĭ, шi nȣmaĭ de
кꙟt meргꙟnd Мърiа sa de s'аȣ ꙟmпреȣnat кȣ Sepaske-
рiȣл ȣnde шi Тȣкелi шi тоцĭ Пашiĭ ера stpъпшĭ, фъ-
кȣt'аȣ sфat шi sokoteaлъ ꙟnкъtpъȣ sъ вор tpаце ощi-
ле, шi аȣ алes ка sъ se tpагъ sпре Плоещĭ. Dȣпъ
ачеea пȣрчеs'аȣ Domnȣл de ла Въленĭ, de аȣ meps
ла Плоещĭ, ȣnde вeste Domnȣлȣĭ кȣ niще кълърашĭ
de Цapiгpad, de ла Biziрiȣл аȣ вenit, кȣm къ Белi-
градȣл Тȣрчiĭ аȣ лȣat, шi Калга Sȣлtanȣл кȣ tътъ-
рꙟmea шi кȣ oastea tȣрчеаskъ ꙟn цара Ȣнгȣреаskъ
пꙟнъ ла Temiшоаръ аȣ ꙟntpat. Dечĭ фiind Domnȣл
шi а doa zi шъzъtоpiȣ аколеа, вenit'аȣ шi Sepaske-
рiȣл, Sȣлtanȣл, шi Тȣкелi, кȣ toate ощiле, de аȣ
tъвърꙟt ꙟmпрежȣрȣл Плоещiлор, шi dȣпъ ачеea nȣmaĭ
de кꙟt Domnȣл ла Sepaskepiȣл аȣ meps de s'аȣ ꙟm-
преȣnat, фiind шi Тȣкелi аколеа, кȣ каре mȣлtъ npi-
гoneaлъ авеа шi чеаptъ Domnȣл ꙟnaintea Пашiĭ Se-
paskeрiȣлȣĭ, пentpȣ ръȣtъцiле че пъгꙟniĭ лȣĭ ostaшĭ а
фаче църiĭ ꙟnчепȣse, ꙟmпȣtъndȣ'ĭ Domnȣл, шi mȣ-
stpꙟndȣ'л пentpȣ пъdeжdea чеа de npieteшȣг че кȣ
dꙟnsȣл авеа, пentpȣ mȣлta слȣжбъ шi dparoste че'ĭ

арътase; ꙗр ел кȣ кѫt Dȣmnezeіреа de dъпsȣл ера depъртatъ ші крещinъtatea, кȣ atѫta ші ел de пріетешȣг пȣ se ліпіа, чі dȣпъ tірънеаsка ші пъгѫпеаsка лȣї фіре че авеа маї mȣлt asȣпра крещinілор se ѕълбътъчеа, ші кȣ toatъ ѫmпротівнічіреа da вое хоџілор лȣї stрікъчȣпе ші прadъ крещinілор съ факъ, каріï кȣmпліte ръȣtъџї џъріï фъчеа, нічї de Sераsкерꙗл нічї de ѫmпъръџіе temере авѫnd. Atȣnчеа Domnȣл пъгѫпъtatea лȣї въzѫnd, аȣ tрimis ѫndatъ de аȣ фъкȣt жалбъ ла ѫmпъръџіе, ꙗр despre алtъ парte Мъріа sa вое оstашілор Мъріі сале аȣ dat, пȣ прost пре Крȣџї aї тъчеларі, dар че фолоs, къ de пiще пъгѫпї ші тълхарї ка ачеꙗ нічї о пагȣбъ пȣ ера, чі tot de крещinї ера пагȣба, къ пре ȣnde'ї гъsіа пъгѫпіï Крȣџї фоарte ръȣ ѫї къzнiеа ші ле лȣа tot.

(Ва ȣрта.)

Акте Diплома тічe.

I.

ХРІSОВЪ

De ла Stефанъ Міхаіл Раковіцъ, пріn каре se опреsкъ stрътnіі de a аве drептърі чівіле ші політiче ън царъ. 1764. *)

NOI ЩЕФАN МІХАІЪ РАКОВІЦЪ ВВ.

De време че stреіnіі каре віn аічі ън царъ Гречі, Албаnezі, Sърбі ші алції, афаръ din Молdовеnі, ъnіі оаменi маі de чinste ші къ неамъл щіъt, алції прощі ші нещіъці, ъnіі фъръ мещешъгърі, іар алції къ мещешъг, кожокарі, кроіторі, zълtарі, simіціі, пачеаціі, nітарі, касаnі, ші алції, чеі маі мълці гоніці din патріа лор, пеntръ мълtе фелърі de ръътъці ші блеstемъціі че фак аколо, ънкъ ъnіі sъnt ънsъраці пе ла локъріле лор, dъпъ че віn аічеа ън царъ ші'ші фак оарещі че ківерпіseалъ ші къщіг, нъ нъ-

*) Ачеsta e Хрisовъл desпре каре поменim ън Арtіколъл Ромъnії ші Фанаріоції, Том I пацina 121, din ачеstї Магазinъ

maĭ къ sъ ꙟn ръdъчineazъ кꙋ ꙟntemeepe, чі ꙟнкъ sъ ші ꙟnsoapъ de ꙟaꙋ фъmeĭ de aічĭ de пъmꙟnteнĭ ші феte de боерĭ, ші кꙋ mꙋлte феліврĭ de miжлочірĭ intpъ ші ꙟn pꙟndꙋл боерілор кꙋ dpeгъtopiĭ каре nꙋ sꙟnt de обpazeле лор, din каре лꙋкрꙋ dpeгъtopiiле sъ neчinstesk, neamꙋл боерілор пъmꙟntenĭ sъ окъраще, къщігꙋл ші фолосꙋл че ар пꙋtea sъ аїбъ пъmꙟntenіĭ, ꙟл апꙋкъ eĭ, ші sъ прічінꙋеще de обще ръзвръtipe ші stpікъчꙋне ла toatъ natpiea. De вреme къ stpeinіĭ intpъ ꙟn neamꙋл ші pꙟndꙋл боерілор de sъ ꙟntemeiazъ, кꙋ meщeшꙋгꙋpiле лор, dꙋпъ вреme аꙋ прічінꙋit mꙋлtъ stpікъчꙋne цъpiĭ ші neamꙋлꙋĭ боepesk, прекꙋm de mꙋлte орĭ saꙋ възꙋt; пpostimea ꙟаръшĭ neпъръsіndꙋse ші aічĭ de ръutъциле ші хоциiле sале, daꙋ прічінъ de але хрma ші пъmꙟntenіĭ, лꙋкрꙋрĭ neкꙋвііncioase ꙟn toate zілеле. Deчĭ пentpꙋ ка sъ se пꙋe опреалъ ачestꙋĭ обічеꙋ че рꙋꙋ saꙋ ꙟпръdъчinat aічĭ ꙟn пъmꙟntꙋл цъpіĭ, хotъpꙟm Domnia Mea de aкꙋm ꙟnainte, nimenĭ din stpeinĭ sъ nꙋ sъ maĭ ꙟnsoape aічĭ ꙟn пъmꙟntꙋл цъpiĭ ші sъ ꙟa фatъ de пъmꙟnteaн, ші пъmꙟntenіĭ ꙟаръшĭ nimenĭ sъ nꙋ ꙟndpъzneaskъ a'шĭ da не фііsa saꙋ алte pꙋdenіĭ dꙋпъ stpeinĭ, mъкар орĭ чine ар фі, пentpꙋ къ орĭ каре de aкꙋm ꙟnainte, ва фаче neste поpꙋнка ші ші хotъpꙟpea ачеasta a Domniĭ Меле, sъ щie къ чеĭ ꙟnsꙋраціĭ sъ вор izгoni din пъmꙟntꙋл цъpiĭ ꙟmпреꙋнъ кꙋ фemeiле, ші toatъ аверea лор sъ ва лꙋа пе seama Domnieĭ, пъpinціĭ фetелор ші naшіĭ sъ вор nedensĭ ꙟаръшĭ кꙋ greа nedeansъ, ші преоціĭ че'ĭ вор кꙋnꙋna лꙋndꙋлiбъ dapꙋл, sъ вор da ла жudeкъtopiea nolitiчeaskъ de sъ вор nedensi. Dap фeteле stpeinілор аꙋ воe a sъ mъpita dꙋпъ пъmꙟntean, ꙟnsъ фъръ de a ꙟнкꙋїба

не aĭ sъĭ aiчеа ꙟ царъ. Іар пentrȣ streiniĭ че saȣ ꙟnsȣрat пънъ акȣm sint sȣферiцĭ a трьi, шi a лъкȣi aiчĭ ꙟn пъmꙟntȣл църiĭ, ꙟnsъ кȣ opꙟndȣiaлa ачеasta, ка фiеnĭ каре sъ se astꙟmпере шi sъ ръmъе ла starea боерiĭ че sъ афлъ, шi sъ нȣ ȣmбле a sъ maĭ ꙟnъл-ца ла алтъ treaптъ maĭ mаре, чi sъ ꙟръneaskъ кȣ пъ-жиpe шi кȣ astꙟmпъpаpe, sȣпȣшĭ ка шi пъmꙟnteniĭ ла toate правiлiле шi обiчеȣрiле челе бȣне але цъ-рiĭ, iap ȣmблꙟnd sъ'шĭ ꙟnалце боерiеа, шi sъ'шĭ apa-te neaшȣла, neastꙟmпърꙟndȣse, ȣнȣл ка ачела asemе-nea sъ ва izгoni ꙟmпреȣнъ кȣ фemeнa sa, шi че ва авеа sъ ва лȣa пе seama Domniĭ, dap чел че пънъ акȣm n'aȣ intpat кȣ dpегъtopie ꙟn pъndȣл боерiлор, niчĭ de кȣm sъ нȣ ꙟndpъsneaskъ a фаче вре o miш-каре ка sъ ia dpегъtopie. Ашiждереа хotъpꙟm Dom-niea Mea, nimenĭ din streinĭ, афаpъ din Moлdoвenĭ, че sъ вор ашъzа aiчĭ ꙟn царъ, sъ нȣ aiбъ вое a кȣm-пъра niчĭ moшie, niчĭ вie, niчĭ касъ, niчĭ moаpъ, niчĭ пръвълie, niчĭ nimiк алte лȣкрȣрĭ nemiшкъtoa-pe, iap пе чеĭ че пънъ акȣm ва фi кȣmпъpat sъ ле stъпꙟneaskъ, ꙟnsъ pъmꙟind ла sȣпȣnерeа шi opꙟndȣia-ла че saȣ zis maĭ sȣs. Dечĭ пentpȣ maĭ бȣнъ ꙟnte-meepe шi statopniчie a хotъpꙟpeĭ че maĭ sȣs apъtъm, am ꙟntъpit Domniea Mea хpisoвȣл ачеsta кȣ ꙟnsȣшĭ кpedinца Domnieĭ Меле, Noĭ Щефan Mixaĭ Раковi-цъ ВВ., шi кȣ кpedinца преа ꙟȣбiцiлор Domnieĭ Me-ле фiĭ Mixaĭ ВВ. Kostandin ВВ., шi кȣ tot sфatȣл чinstiцiлор шi кpedinчошiлор боерiлор челор mapĭ aĭ Domnieĭ Меле: Пan Toma Крецȣлeskȣ, Пan Dȣ-mitpaшкȣ вел Вopnік de цapa de sȣs, Пan Padȣ Въкъpeskȣ вел Вopnік de цapa de жos, Пan Kostan-din Кꙟndeskȣ вел Логофът, Пan Atanasie Іпsiлant

вел Spъtap, Пan Mixaï Kantaкъzino вел Bistiep, Пan Toma Рафаілъ в: Пost., Пan Ioniцъ Гъліano вел Клъчер, Пan Dimitpie Фotaкe вел Пaxapnik, Пan Iopdaкe Кapaцea вел Stoлnik, Пan Ienaкe Poset вел Komis, Пan Mixaлaкe вел Пitap isпpaвnik, Пan Kostandin Кanteskъ вел Логофът. Шi s'aъ skpis xpisoвъл aчesta ѫn anъл dintъiъ din Domniea Domnieï Meлe, aiчï ѫn sкаъnъл opaшълъï Domnieï Meлe Бъкъpeшi, лa anъл deлa zidipea лъmiï 7272, Iъліe 30, de Пoпa Biopea dasкълъл sлoвenesk ot Sф. Гeopгe чeл векиъ;

IOAN ЩЕФАN BOEBOD.

Kostandin Кanteskъ вел Логофът.

пpoчit

L. S.

II.

ХРІSОВȢ

De легъмꙟntȣ ꙟntpe Mixaiл Padȣл BB. Domnȣл църії Рȣmꙟнещї шi Георгіе Гіка BB. Domnȣл Молdовеї. 1658.

ВЪ НМА ОТЦА Н СNА Н СТГО ДХА АМННЪ.

Noї Mixaї Padȣл кȣ miлa лȣї Dȣmnezeȣ Domnȣ шi Воїводъ a toatъ цеара Рȣmꙟneaskъ, dъm nomenipeї шi adȣчepiї a minte, кȣ чeastъ skpisoape a noastpъ, кȣm къ dȣпъ чe ne pidiкъ miлa лȣї Dȣmnezeȣ лa чinste, кa aчasta къdeanise a da xap Sфinцieї saлe, nȣ nȣmai кȣ кȣвinte mȣлцъmitoape шi pȣгътoape, чi шi кȣ ȣmплepea, maї вꙟptos a Dȣmnezeeщiлop nopȣnчiлop лȣї, a ne кȣчepi шi a ꙟnгъdȣi Sфinцieї saлe. Deчї nopȣnчiлe лȣї mȣлte sꙟnt шi toate snъsitoape шi mꙟntȣitoape, ꙟnsъ ȣna este кaп шi ꙟnчeпътȣpъ aлtopa tȣtȣpopa: aчeea este dparostea, ꙟntꙟїȣ кътpe Dȣmnezeȣ, adoaъ кътpъ вeчiн, кȣm mъptȣpiseskȣ sinгȣpe aлe лȣї zeчe кȣвinte date ꙟn taвлe de niatpъ лȣї Moisi; amiꙟdepea шi aл doiлea din sфꙟnta Тpoiцъ, фiiȣл шi кȣвꙟntȣл лȣї Dȣmnezeȣ, Domnȣл nostpȣ Is. Xp., ꙟntpȣ sфꙟnta a лȣї Еваnгeлie гpъeaщe, къ ꙟntp'aчeste 2 nopȣnчї peazъmъ toatъ лeцea шi пpopoчiї; amiꙟdepea шi Аnostoлȣл вasȣл aлeцepiї, nȣmъpꙟndȣ o ꙟn pꙟndȣл вȣnътъцiлop, къпътꙟїȣ шi

ɪнчепътȣръ о фаче тȣтȣрор zікɪnd : Акȣm ачеaste треĭ рътɪn, кредinцa пъdeждeа, dрarostea, ɪnsъ de кɪt toate maĭ mape e dрarostea, пре кареа пророчiторнȣл ɪмпъраt ɪнкъ лъȣdɪndȣ о zіче : Іатъ акȣмȣ че ар фі maĭ фрȣмоs saȣ maĭ кȣвіоs de кɪt a тръi фрацiĭ ɪм-преȣнъ. Фрацĭ sɪntem тоцĭ карiĭ ȣn Татъ авем ɪn чернȣ шi о мȣмъ пре пъмɪнтȣ, Sфɪнтa Бесéрекъ, карea неаȣ пъsкȣt кȣ sфɪнтȣл шi Dȣmnezeesкȣл botezȣ. А тръi ɪмпреȣнъ, este a тръi ɪнтрȣ dрaroste, иаръ a тръi ɪn dрaroste, este a лъкȣi ɪнтрȣ Dȣmnezeȣ, кȣм zіче sфɪнта sкрiптȣръ а Благоsловȣлȣĭ, къ чіне тръеаще ɪнтрȣ dрaroste ɪнтрȣ Dȣmnezeȣ лъкȣеаще ; къ ачееа este карea ɪмпреȣнеазъ toate desпърцiteле, шi апро-nіe toate depъртateле, шi че am пȣтea нȣмъра toate лаȣdеле dрarosteĭ кȣ кɪte о лаȣdъ шi о sлъвеаще sфɪнта sкрiптȣръ, нȣmaĭ че e destȣл a zіче кȣвɪнтȣл Ѳеологȣлȣĭ, че e фечор тȣнетȣлȣĭ, кареле zіче, къ атɪта аȣ ıȣбit Dȣmnezeȣ лȣмеа, adекъ пре om, (къ omȣл este лȣмea чеа mікъ, кȣм zік фiлоsофiĭ), кɪт шi пре ȣнȣл фiнȣл лȣĭ нȣ лаȣ крȣцat ал da dрent sпъseniea лȣĭ. Іакътъ dаръ, къ ачаsta аȣ погорɪт шi пре Dȣmnezeȣ de ɪn чер пре пъмɪнт, de лаȣ фъкȣт om, dap ɪнтре oamenĭ, ȣnde se ва stърі ачаsta бȣнъ-tate, шi se ва ȣмплеа ачаsta порȣнкъ, че віне нȣ ва пȣтea фаче? Аdевърat este къ лȣкрȣл eĭ пре лȣme, ачаsta аȣ fost, шi este, шi ва фі, a adȣче лȣĭ Dȣmnezeȣ мȣлтe фелюрĭ de плъкȣцĭ лȣĭ. De dɪnsa zікȣ шi фiлоsофiĭ чеĭ de афаръ, къ кȣ лiȣбовȣл шi кȣ афiреа ɪнтрʼȣn rɪnd ȣнȣл кȣ алтȣл лȣкрȣрĭ мiчĭ креsкȣ de se фак mapĭ. De ачаsta dаръ апȣкɪн-dȣпе шi ноĭ вȣрtos ɪмпреȣнъ кȣ фрацiле ноsтрȣ шi de апроапеле вечin, кȣ Dȣmneaлȣĭ Георгie Гiкa, din

міла лȣї Dȣmnezeȣ Domnȣл ші Воїводȣл a toatъ ца-
ра Молдовеї, пȣнемȣо ла міжлокȣл nostpȣ, ші не-
воіm на кȣ ȣmплереа ачещії sфінte порȣнчї sъ adȣ-
чеm хар Sфінцієї sале пentpȣ міла че аȣ аpъtat къ-
tpъ noї, роџії лȣї, авѫnd nъdeaжde кȣm ачаsta sъ пe
фіе повацъ кътpe ȣmплереа ші ачелор лалte Dȣm-
nezeeщї порȣnчї ші вȣпъtъцї. Depent ачееа dъm
чаstъ sкpisoape a noastpъ de кpeдінцъ ла mѫna Dȣm-
пеалȣї фpateлȣї ші вічіnȣлȣї nostpȣ, ꙟn каpea sкpiem
ні аpъtъm пpe pѫnd tокmеалеле ші лȣкpȣpіле Dom-
niілор noastpe ші а цъpілор noastpe, каpe tpeвȣesкȣ
a фі пъzite ꙟntpe noї deꙟn toatъ nевoinца nевъtъma-
te: ȣna depent ȣmплереа Dȣmnezeeщії порȣnчї а
sфѫntȣлȣї лібов фpъцеsкȣ ші вечіneskȣ, алta ші de-
pent гpoaza ші фpіка а sфѫntȣлȣї жȣpъmѫnt, нȣ каpe-
ле stpъnвȣ ne легъm maї жos ꙟntp'ачаstъ sкpisoape:
ꙟntѫїȣ: лȣкpȣpіле ші tpeвіле Domniілор noastpe ші
ші а цъpілор ла чіnstita Поаptъ, ор че tpeвї se
вор ꙟntѫmпла, веpї Domnieї noastpe, веpї Domnieї
фpъцѫne nostpȣ, веpї цъpії noastpe, веpї цъpії Dȣm-
nілȣї, Кіханалеле noastpe ꙟmпpeȣнъ кȣ але Dȣmnea-
лȣї, ачеалеа tpeвї sъ aівъ але isпpъві фpъцеаще.
Adoa: de se ва ꙟntѫmпла opȣ че келtȣialъ dpent mаp-
гіоліїле a nisкapȣ връшmашї че seapȣ pъdіка asȣпpa
Domniілор noastpe кȣ вpe o stpiкъчіȣne, saȣ кȣ ne-
sкapȣ пѫpї ші кȣвinte mozaвipniче, opȣ snpe noї, opȣ
snpe фpateле nostpȣ, ачеа келtȣialъ opȣ кѫtъ ap фі,
datopї sъ фіm a o da noї amѫndoї Domniї фpъцеще;
ꙟnвъ келtȣialеле ачеалеа de ла ачел лок кȣ щіpea
ші порȣnка noastpъ a Domnілор sъ aівъ а келtȣі Кі-
ханалеле, пpeкȣm ле вом порȣnчі; іаpъ а фаpъ de
ꙟnщіpea ші de порȣnка noastpъ nȣ. A tpeia: Кіхана-

лелe чe вom авea ла Царiгрad, каpe нȣ вop ȣmблa вiнe sъ кaȣte sлȣжвeлe Domniiлop noastpe amѫndȣpop фpъцeaщe, чe se вop овлeчi вpe ȣniĭ dintpѫnшiĭ, къ нȣ ȣmблъ вine, ȣniĭ кa aчeia opȣ̆ aĭ noщpi apȣ̆ фi, opȣ̆ aĭ фpateлȣĭ nostpȣ, sъ se mazѫлeaskъ, шi sъ se tpimeaцъ aлцiĭ ѫn локȣл aчeлopa, кa sъ кaȣte sлȣжвeлe toцĭ ѫmпpeȣнъ кȣm skpie maĭ sȣs. A пatpa: de ва вeni вpe o datъ de вpe o пapte, asȣпpa вepȣ̆ къpъȣ̆, den noĭ neskapȣ̆ вpъжѫmaшĭ, афapъ de ѫmпъpъцie, a вpъжѫmaшĭ кa aчeia sъ лe stъm amѫndoĭ Domniĭ ѫmпotpiвъ кȣ apmъ, sъ нȣ лъsъm ȣнȣл пpe aлtȣл sъл кaлчe вpъжѫmaшiĭ шi sъĭ stpiчe цeapa фъpъ щipea Ѫmпъpatȣлȣĭ; чi sъ stъm ȣнȣл depent aлtȣл фpъцeaщe, niчĭ sъ фim desпъpцiцĭ ѫntpȣ tot tpaiȣл Domniiлop noastpe. A чinчea: tokmeлeлe цъpiлop noastpe amѫndȣpop ѫntp'aчesta кiп sъ se aшaze: adeкъ пpe mapцene ѫntpe xotapъ, sъ n'aвem a da къpцĭ de miлъ, къpцĭ de sлoвozie, niчĭ sъ пpiimim a вeni sлȣжitopĭ dintp'o цeapъ ѫntp'aлta. A шasea: oameniĭ чe sѫnt пѫнъ aкȣm вeniцĭ dintp'o цeapъ ѫntp'aлtъ цeapъ, sъ aiвъ a лe se da кȣвѫnt, sъ щie toцĭ вenetiчiĭ кa aчeia, de aкȣm пѫнъ лa sъnt Жopжȣ̆, кapeлe вa вoi de вȣнъ вoe a-лȣĭ sъшĭ meapгъ лa moшie, oпpeaлъ de nimea sъ пaiвъ; iapъ кapeлe вa вpea sъ шazъ, вoлnik sъ фie, sъ шazъ ѫn пaчe. A шaптea: кapiĭ den oameniĭ aчestop doao цъpĭ, de se вop афлa вpe ȣniĭ кa aчeia oamenĭ pъĭ фъpъ кpedinцъ, xiклeanĭ, вѫnzъtopĭ, neвoind кȣ pъȣ̆ snpe вpe o цeapъ dintp'aчeastea, шi mozaвipind шi mapгioлind snpe вpe ȣнȣл den noĭ Domniĭ лop, пpe ȣniĭ кa aчeia sъ нȣĭ sȣфepim niчĭ noĭ niчĭ фpateлe nostpȣ a se афлa ѫn цъpiлe noastpe, чe sъ se чeapte кȣ гpaвnikъ чeptape

ші съ фіе гопіці den цері, пентрѫ съ se веаѕе ші алціі. А опта: пентрѫ воіаріі прібеаці че se вор афла, ші se вор черка кътръ Domnѫл съѹ, кпіі ка ачеіа съші tokmeaskъ лѫкрѫл, ші dака se вор ѫnkredinцa ші вор вреа съ meаргъ ѫn цеаръ съ фіе волпічі; іаръ ші Dѫmnѫл, съ вai noi, съ вai фрателе nostpѫ, кѫі пе вom ѫnkredinцa, datopi съ фіm a пе цinea кѫвѫntѫл ші kpedinцa stътъtoаре ші пекълкатъ. Асѫпра ачестіі фръцій ла каре пе аѹ tpas ші пе аѹ adѫs sфѫnta порѫnkъ a dparostei Dѫmnezeeцкі ші вечіпецкі, легъmѫпе ѫпѫл алtѫіа, кѫ Dѫmneaлѫі кѫ фрателе nostpѫ, че e maі sѫs zis ѫntр'ачest жѫръmѫnt, ші пе ѫnkredinцъm ші пе adeвepim ѫпѫл алtѫіа ѫntр'ачest kin: Noі че sѫntem maі sѫs skpішi Міхаіл Радѫл Воіводъ, жѫръmѫпе фрателѫі nostpѫ лѫі Георгіе Гіка Воіводъ, пре пѫmеле Tatълѫі ші ал Фііѫлѫі ші ал Dѫхѫлѫі sфѫnt, ѫntpѫ ѫпѫл Dѫmnezeѹ че este ѫntpѫ nedesпърцita Троіцъ ѫпкіnat ші прослъвit, фъкъtopѫл черіѫлѫі ші ал пъmѫntѫлѫі ші a toate възѫтеле ші певъзѫтеле, ші пре ѫntpѫпареа ѫпѫіа den Tpoiцъ, a Фііѫлѫі ші a кѫвѫntѫлѫі; ші пре toatъ ikonomiea лѫі че аѹ лѫкрat пре лѫme кѫ tpѫпѫл depent sпъsenia noastpъ, ші пре преа sфѫnta ші преа кѫрata mѫma лѫі, ші пре Dѫmnezeeaska Евангеліеа лѫі, ші пре sфѫnta кpѫчеа лѫі, ші пре toцi sфіnцiі лѫі, чеі фъръ tpѫп ші чеі tpѫпeaпі, ші пре sпъsenia sѫфлеtѫлѫі nostpѫ, кѫm eѹ фpъцinemieѹ воіѹ съ фіѹ фpate dipent, кѫ toatъ кѫpata konsцienцie ші кѫ пефъцарпіка dparoste, пѫпъ кѫnd пе ва milѫі Dѫmnezeѹ, кѫ Domniile noastpe. Ші ачeste пѫпkte toate певътъmate вom съ певоіm a ле пъzi, пetpeкѫnd кѫ Dѫmneaлѫі вечі-

XXIV.

пъtate фрѕmoasъ. Dipeпt ачеea ачest преа sф↑nt Dѕmnezeesк nѕme, каре e stpaжnik тѕtѕрор фъптѕрiлор лѕї, шi i se ↑nкinъ tot цeпѕкеле ал череапiлор, ал пъm↑пteaniлор шi а челор че s↑nt de desѕпt, шi алалte пре к↑t пе жѕръm, шi пе adeвеpim; аша sъ не ажѕte ↑п toatъ вpemea, ↑п tot лoкѕл, кѕm вom шi пъzi фръцiea шi легъtѕpa noastpъ ачasta че am лъгat ↑ntpe noї de вѕпъ воe шi de . . . . . в↑ptoasъ кpedinцъ, iskълitam кѕ m↑na noastpъ шi o am печеtлѕit кѕ печеatea Domnieї noastpe. Dano stoлiцї пашеia Бѕкѕpeщї. Въ леato вitiн miра 7167, sпeseпiea жe miра 1658, i пачалstва пашего первое, Mца Noeмв. 18 dni.

IѠ MIXAI ВОЕВОD.

L. S.

Din Opiцinaл.

Ѧнсемнърĭ Епігрáфіче.

I.

Печéтеа лȣĭ Міхаіл Радȣл ВВ.

Печеатеа ачестȣĭ Хрісовȣ е de формъ чіркȣларъ, de ȣн diametpȣ de 2⅓ деџете. Скȣтȣл din міжлокȣ е џінȣтȣ de doĭ леĭ de амѧndoȣе пърџіле, desȣпра ѧнкорȣnatȣ de doĭ ѧнџерĭ. Ѧн міжлокȣл скȣтȣлȣĭ stъ Ачера *) кȣ doȣе капете, пе пептȣл Ачереĭ se веde ѧntр'ȣнȣ черкȣ маĭ мікȣ, корвȣл кȣ крȣчеа ѧн гȣръ. De sȣпра Ачереĭ лȣчеще de о парте sóреле, de алta лȣна. De desȣнтȣл eĭ doȣе персóне ѧнкорȣnate џінȣ ȣнȣ арбȣре. Ѧн прецнȣрȣл печеџіĭ съ чітескȣ ачесте кȣвinte фópte формоsȣ sъnate:

† IOANNES MICHAEL RADVLIVS. D. G. PRINCEPS ET ARCHIDVX VALACHIAE TRANSALPINAE.

De чітітȣ:

Joannes Michaël Radulius, Dei gratia Princeps et Archidux Valachiae Transalpinae.

Ромѧнеще:

Іоаnn Міхаіл Радȣл, din граціа лȣĭ Dzeȣ Прінчіпе ші ші Архідȣче Църіĭ Мȣнтенещĭ.

Кȣ ачеаста лъмȣ окасіȣне а ѧнсемна аічĭ ші doȣе монете ромѧнещĭ кȣ інскрінчнȣнĭ латінещĭ, ȣна de ла Міхаюȣ Вітéзȣл, ші алta de ла Konstandінȣ Бръnковеанȣл, аша кȣмȣ ле амȣ афлатȣ копіате ѧн картеа: Joachim's Neueröfnetes Münzkabinet, дърȣітъ Бібліотечіĭ Колеџнȣлȣĭ наџіонал de D. Проф. N. Бълъшескȣ.

---

*) Ачера, ворвъ веке ромѧнéскъ, de ла Aquila, пажоръ, вȣлтȣр.

II.

Moneta ๙ꙋı Mixaıꙋ Bitézꙋ๙.

Aчeastъ monetъ, dꙋпъ sпꙋsꙋ๙ Aꙋtopiꙋ๙ꙋı, se aфлъ ꙟn Kaвinetꙋ๙ ꙟmпъpъteskꙋ de ๙a Bienna, вътꙋtъ ꙟn aꙋpꙋ, шi tpaџe zeчe галбenı. Пe фaцa пpinчiпaлъ se вede пopтpetꙋ๙ ๙ꙋı Mixaıꙋ, кꙋ o вapвъ désъ, ꙟmвpъкatꙋ ꙟn- tp'ꙋnꙋ mantелꙋ кꙋ гꙋлepꙋ de samꙋpꙋ. Пe кaпꙋ ape o къчꙋ๙ъ asemine de samꙋpꙋ, de пaptea stꙟnгъ кꙋ ꙋnꙋ пeнaцiꙋ. ꙟmпpeџꙋpꙋ๙ пopтpetꙋ๙ꙋı se чiteшe aчeastъ ꙟnsкpinчiꙋne:

MICHEAL. VAL. TRANS. WAIW. S. C. RAE. M. CONS. PER

Пe чea๙a๙tъ пapte ꙋpmeazъ ꙟnsкpinчiꙋnea ꙟmпpe- џꙋpꙋ:

TRANSYS. LOCVMT. CIS. TRANS. PAR. EISVPER. EXERGE. CAP.

шi ꙟn miжлoкꙋ:

A. D. VIGILANTIA. VIRTVTE. ET. ARMIS. VICTORIAM NACTVS. 1600.

Noı чitimꙋ:

Michael Valachiae Transalpinae Waiwada, Sacrae Caesareae Regiae Majestatis Consiliarius, per Transylvaniam Locumtenens, cis Transylvaniam Partium eius super Exercitu Generalis Capitaneus,

A Deo vigilantia, virtute et armis victoriam nactus.

1600.

Pomъnemte:

Mixaiл Boeвodꙋ Цъpiı Mꙋntenешtı, Konsiлiapꙋ Maiestъцiı saлe ꙟmпepiaлe Peгaлe, Лoкꙋцiitopꙋ a๙ Tpansi๙вaniei, шi Џeнepa๙ Kъпitanꙋ пeste apmatъ ꙟn пъp-

цініле челе дінкоче de Трансілванія, досьндіндѫ de ла Dzeѫ віріінцъ прін некіаре, шіріте шi арме, 1600.

III.

Moneta лѕї Konstantin Бръп-коввеаnѕл.

Ачеastъ monetъ, dѕпъ sпѕѕка Аѕторіѕлѕї, е ѕnѕ tаллер de арџintѕ. Пе фаца прінчіпалъ se веde портреtѕл лѕї Konstantinѕ Бръпковеаnѕл кѕ варбъ, 1мбръкatѕ 1n ѕnѕ manteлѕ влъniтѕ, шi кѕ гѕлерѕ de samѕрѕ. Пе капѕ аре о кѣчѣлъ 1n форma челорѕ ѕпгѕреші, кѕ ѕпѕ пенаціѕ de eроdiѕ. 1mпрецѣрѕл портретѕлѕї se чітеще ачеastъ 1nsкрінчѣne:

CONSTANTINVS. BASSARABA. DE. BRANCOWAN.

Sѕntѕ портретѕ se вѣdѕ лiтеріле C. H. de вѕпъ seamъ пѕмеле tъietорѣлѕї.

Пе чеалалtъ парte ѕрmézъ 1nsкрінчѣпеа 1mпрецѣрѕ:

D. G. VOIVODA. ET. PRINCEPS VALACHIAE TRANS-ALPINAE. adeкъ:

Dei gratia Voivoda et Princeps Valachiae Trans-alpinae.

Роmъпеще:

Konstandinѕ Bassарабъ de Бръпковап, din граціа лѕї Dzeѕ Воеводѕ шi Прінціпе Църіі Мѕntenеші.

1n mіжлокѕл dosѕлѕї se афлъ скѕtѕл овал, форte форmosѕ 1mпоdовitѕ 1mпрецѣрѕл săѕ, шi de asѕпра 1nкорѕnatѕ кѕ коронъ de прінціпе. 1n mіжлокѕл скѕtѕлѕї stъ Ачера кѕ крѕчеа 1n гѣръ, пеste капѕл еї лѕчеще de o парte sóреле de алtă лѕпа, ла пічóре пѕmъpѕл апѕлѕї 17 13.

Noĭ вomŭ пѫбліка maĭ tɪрziŭ F a c-s i m i l e atetŭ de печétea лѹĭ Mixaiл Paдѹл, кѫtŭ шi de aчeste доѹe monete.

IV.

Фiindŭ кѫ amŭ intpatŭ ɪn цinѹtѹл ɪnsкpinчiѹni-лорŭ лatine фѫкѹte de Пpinчiпiĭ Pomɪnĭ, maĭ adaѹџemŭ ɪпкѫ o ɪnsкpinчiѹne ɪntepesantѫ ɪn aчeastѫ лimвѫ кла-siкѫ, adeкѫ, чea de пe Кpѹчea лѹĭ Шѫрванŭ Kanta-кѹzinѹ пѹsѫ лɪнгѫ Bienna, ɪn annѹл 1683, aшa пpe-кѹmŭ ni s'a ɪmпѫрtѫшitŭ de лa Bienna, ɪmпpeѹnѫ кѹ aлte aкte diплomatiчe:

CRVCIS EXALTATIO EST CONSERVATIO MVNDI,
CRVX DECOR ECCLESIAE,
CRVX EST CVSTODIA REGVM,
CRVX CONFIRMATIO FIDELIVM,
CRVX GLORIA ANGELORVM,
ET VVLNVS DAEMONVM.

NOS DEI GRATIA SERBANVS CANTACVZENVS, VALLACHIAE TRANSALPINAE PRINCEPS, EIVS DEMQVE PERPETVVS HAERES AC DOMINVS, ETC. EREXIMVS CRVCEM HANC IN LOCO QVAVIS DIE DEVOTIONI POPVLI SACRO ET HONORANDO, IN PERPETVAM NOSTRI NOSTRORVMQVE MEMORIAM, TEMPORE OBSIDIONIS MACHOMEDANAE A VISIRIO KARA MVSTAFA BASSA VIENNAE INFERIORIS AVTRIAE, MENSE SEPTEMBRIS DIE PRIMA, ANNO 1683.

VIATOR MEMENTO MORI.

De ȣetitȣ:

Crucis exâltatio est conservatio mundi,
Crux decor Ecclesiae,
Crux est custodia Regum,
Crux confirmatio fidelium,
Crux gloria Angelorum,
et vulnus Daemonum.

Nos Dei gratia Serbanus Cantacuzenus;
Valachiae Transalpinae Princeps, eiusdemque perpetuus haeres ac Dominus, etc.
Ereximus crucem hanc in loco quavis die devotioni populi sacro et honorando, in perpetuam nostri nostrorumque memoriam, tempore obsidionis Machomedanae a Visirio Kara-Mustafa Bassa, Viennae inferioris Austriae, mense Septembris die prima, anno 1683.
Viator memento mori!

Ромѫнеще:

Ѫнълцаре Крȣчiĭ este мѫнтȣiрea лȣmiĭ,
Крȣчea орnamentȣл Бiseriчeĭ,
Крȣчea este кȣstodia Рeцiлорȣ̆,
Крȣчea ѫntърiрea кредinчóшiлорȣ̆,
Крȣчea глорia Ѫnцерiлорȣ̆
шi рana Demoniлорȣ̆.

Noĭ Шерванȣ̆ Kantaкȣzenȣ, din грацia лȣĭ Dzeȣ̆, Прiнчiпе ал Църiĭ Мѫнтенещĭ, Domnȣ̆ шi Ерiditaрїȣ̆ ал eĭ пentрȣ toȣ̆ déȣna, шi алtеле.

Amŭ ръdiкatŭ aчeastъ Крȣчe ꙟn лoкȣл чeл onopatŭ ші ꙟnкinatŭ eвлaвieĭ nonлȣлȣĭ чeлeĭ de tóte ziлeлe, ꙟntpȣ вeчĭniчa memopie a nóstpъ ші a лopŭ nostpi, ne timnȣл кꙟnd s'a ꙟnкȣnџȣpatŭ de Maxomedanĭ Bienna Aȣstpieĭ de жosŭ, sȣntŭ кomanda Biziphȣлȣĭ Кapa-Mȣsta-фa Пaшa, ꙟn лȣna лȣĭ Sentemвpie zi ꙟntѫĭŭ, annȣл 1683.

Кълъtopȣлe adȣчĭ aminte de mópte!

A. T. Л.

ISTOPIA ЦЪРІІ РОМЪNEЩІ,
de ла 1689—1700, de
Мареле Логофът Радѕ Гречеанѕ.
(Ѹрmаре)

КАП 24.

Кѕm s'аѕ рьdікаt Domnѕл de ла Плоещї de аѕ вenit ла satѕл Мърііѕ sале ла Тътъранї, ѕnde шi алелалtе tоаtе оцї аѕ венit.

Deчї Domnѕл ръdікѫndѕse de ла Плоеще, аѕ mерsѕ ла satѕл Мъріеї sале ла Тътъранї, шi аколо кѫtе-ва zіле шъzѫnd, фъкѕt'аѕ оsпъц Seраsкерюлѕї ѫmпреѕнъ кѕ тоцї пашiї шi Sѕлtanѕлѕї, апоï s'аѕ sкѕлаt de аѕ mерs ла Філіпещї, аштеnтѫnd пѫнъ ва веni ръsпѕns de ла Ѫmпъръціе. Deчї atѕнчеа фъръ zъбавъ шi порѕнкъ de ла Ѫmпъръціе кѕ ферman віind, atѫta ла Seраsкерюл шi ла Sѕлtatanѕл, ка sъ se ръdiче кѕ оцііле sъ ɪasъ din царъ, кѫt шi ла Тѕкелі sъ нѕmaï stea sъ факъ stрікъчюне църіï, чі кѕ оаstеа лѕï ла Diю sъ se dѕкъ. Каре порѕнкъ dакъ аѕ възѕt'о, ѫntѫю Sѕлtanѕл аѕ пѕрчеs кѕ оаstеа лѕї de s'аѕ dѕs, ашіжdереа шi Seраsкерюл кѕ тоцї Пашiї ѫmпреѕнъ кѕ Domnѕл аѕ пѕрчеs de аѕ mерs прin Бѕкѕрещї, шi ɪаръшї аколо Domnѕл оsпъц mаре ка ѕнор Пашї фъкѫndѕле, шi кѕ dарѕрї пре тоцї dърindѕ'ї, s'аѕ dѕs ѕniї sпре Нікопое, алціï пре ла Рѕшї аѕ треkѕt кѕ tоаtе оцііле тѕрчещї. Нѕmaï лѕї Тѕкелі порѕнка ачеаstъ nimiк нѕ ɪаѕ пъкѕt, къ гъndѕл лѕї ера ка sъ ерneze ѫn Бѕкѕрещї, ка tоаtъ връжmъшia аsѕпра крещinілор пе deплin sъ'шї о арате, ɪар de време че порѕнка Ѫmпъръцiеї ера

сѫ se рѫdiче, ꙟdatѫ s'аѹ скѹлat dе ла Stoiчeщї dе ѹnde ера, ші ла Тѫрговіще s'аѹ dѹs ꙟmпреѹnѫ кѹ toatѫ oastea лѹї, ші мѹлte рѫѹtѫцї ші аколо ші пре ѹnde аѹ trекѹt хоцiї лѹї аѹ фѫкѹt. Ші аша мѹлte ziле аколо шѫzꙟnd, мѹлtѫ прadѫ ші stрiкѫчѹне цѫрiї аѹ фѫкѹt лѹꙟnd ꙟn tot кiпѹл ші прiчiнї гѫsind, ка сѫ nѹ ꙗsѫ din царѫ, ziчea кѫ ва сѫ maї меаргѫ ꙟn Аpdeал, ші аша de ла Тѫрговіще скѹлѫndѹse кѹ хоцiї лѹї фѫрѫ beaste пре sѹntѹ мѹnte аѹ mepsѹ de аѹ ловit Кꙟmпѹлѹнгѹ, ші nesпѹse жѫкtѫniї ші рѫѹtѫцї sѫрачiлор аѹ фѫкѹt. Dечї de аколеа афлѫnd о seamѫ de oaste немцеаскѫ че ера ла четate ла Бран, nѹmaї de кꙟt кꙟtѫ-ва oaste de а лѹї аѹ tрimis песте мѹnte ші фѫрѫ beste ловindѹ'ї фоарте рѫѹ ꙗѹ stрiкat, кꙟt ші гiпѫрарꙗл ачела че se афла кѹ ачеа oaste аѹ пеpit.

Dечї Немцiї dѹпѫ ачееа de Тѹкелї афлѫnd, ꙟndatѫ кѹ гѫtiре mape s'аѹ порnit, ка фѫрѫ beste ші пре ел сѫ'л ловеаскѫ сѫ'л ꙗ din Кꙟmпѹлѹнгѹ вiѹ певѫtѫmat, ші аша л'ар фi лѹat, de nѹ пѹцin maї nainte beste ар фi прins, de аѹ фѹцit noaптea de аколо кѹm inima лѹї n'аѹ врѹt, ші s'аѹ dѹs de аѹ trекѹt Олtѹл, ші s'аѹ опpit ꙟппреажma Diꙗлѹї, ші аколо ꙗрѫшї de челе че щia пѹ se пѫрѫsia, чi рѫѹtѫцї nesпѹse цѫрiї фѫчеа. Dечї Domnѹл вѫzѫnd чеа неkontenitѫ а лѹї рѫѹtate, tрimis'аѹ ші Мѫрia sa кѫпitaniї кѹ кꙟцї-ва слѹжitорї ꙟmпреажта хоцiлор лѹї, ка сѫ апере цара de dꙟпшiї, ші мѹлtѫ moapte ꙟn крѹцї s'аѹ фѫкѹt de аї поцрi. Аtѹnчеа Тѹкелi вѫzꙟnd кѫ n'аре че сѫ maї факѫ, аѹ прins пре кѫпitaпѹл чел mape den Чернецї каре ера аколо de паza

търцiniї, anѹme Nikoлa Глоговеanѹл шi л'аѹ цinѹt мѹлtъ вреme ѫn обезї.

Dѹпъ ачееа веnit'аѹ порѹnкъ de ла Biziрюл Мѹstaфа Паша Кiпрioглѹ ка съ mеаргъ ла Белiграd съ se ѫm-преѹnе кѹ dѫnsѹл, шi nѹmaї de кѫt dѹпъ порѹnкъ mер-гѫnd аколо, шi кѹ Biziрюл ѫmпреѹnѫndѹse, nѹ чеа dѹпъ пълѹчiрiле лѹї чinste шi прiiminцъ i s'аѹ фъ-кѹt, къ ѫndestѹлаt ера Biziрюл de челе че despre dънsѹл ръѹtъцї аѹzise, каре nѹ nѹmaї ѫn крещinї чi шi ѫn Тѹрчї nепрistan фъчеа. Аtѹnчеа шi воюрiї Капiкiхаелiле църiї Рѹmѫnещї mергѫnd ла Biziрюл жалбъ de dѫnsѹл аѹ фъкѹt пеntрѹ кѫte ѫn царъ фъ-кѹse ръѹtъцї, шi пеntрѹ къпitanѹл den Черпецї кѹm л'аѹ цinѹt ла ѫnкisoаре прinzѫndѹл. Пеntрѹ каре ѫnda-tъ Biziрюл кѹ порѹnкъ аѹ tрimis de л'аѹ sкos фъръ воюа лѹї. Шi аша шi алtеле кѫte ѫmпрotiва Domnѹлѹї а ziче nѹsese ѫnainte, nічї ѫntр'о seamъ i s'аѹ цinѹt, кѫt въzѫndѹ ел ачestea шi фъръ de воюа лѹї, кѹ прiе-tешѹг а se ѫntoарче sпре Domnѹл пофtia; dар кѹ че образ? Ачestea sѫnt але лѹї Тѹкелi лѹкрърї шi пѹр-търї, dintрѹ каре tot чеа maї пѹцinъ парte saѹ sкрis din кѫte аѹ фъкѹt ел.

Iар ла ал tреiлеа an ал Domniеї, шъzѹt'аѹ Dom-nѹл ла sкаѹn. Ѫntр'ачел an вiind Хаnѹл de ла Крѫm кѹ Тъtарiї den порѹnкъ ѫmпърътеаsкъ ка съ tреакъ прin царъ съ mеаргъ ла oaste dѹпъ Biziрюл, ешit'аѹ Domnѹл ѫnainte ла фъntѫna рече, кареле кѹ чinste пре Domnѹ прiimindѹ'л кѹ кафtan л'аѹ ѫnвръкat, dѹ-пе ачееа шi Domnѹл dъndѹ'ї поклоnѹл, ш'аѹ лѹat ziоа вѹnъ, шi s'аѹ ѫntops ла sкаѹn ѫn Бѹкѹрещї, шi аѹ шъzѹt кѹ паче ѫntр'ачеа варъ.

Ꙟntр'ачеst an прімъвара аꙋ tръsnit клопоніца чеа Domneaскъ din Бꙋкꙋрещї каре маї nainte de Гріго- ріе Bodъ фъкꙋtъ ера, їар Шърбан Bodъ о маї ꙟнъл- цase mꙋлt. Dечї фіind о къmаръ de desꙋnt ла mіж- локꙋл клопоніцiї, din nesokoteaлъ s'аꙋ фost бъгаt аколо ꙟntр'ачеа къmаръ їарбъ de пꙋшкъ, че ера Domneaскъ, ка съ stea аколо, їар апоï їарба ачееа аꙋ adꙋs прімеждіе, къ pidiкꙟndꙋse о плоае їꙋte ꙟntр'о zi ла Ꙇꙋnie 25 de zile, кꙋ tꙋnete, кꙟnd аꙋ фost dрепt ачел лок, фоарtе tаре фꙋлџеръ, tokmа аколо ꙟn клопоніцъ ꙟn їарбъ аꙋ tръsnit, ші фіind їарбъ mꙋлtъ аꙋ ръsіпit клопоніца пꙟнъ ꙟn пъmꙟnt, de каре tръs- net sпърꙑндꙋse клопоніца, ші афлꙟndꙋse богацї оа- menї лꙟнгъ dꙟnsa аsкꙋnzꙟndꙋse de плоае ла кꙟцї-ва ші moарtе s'аꙋ фъкꙋt ші бetежꙋлї ла алцiї, їар ꙟn kaseле domneщї нічї о stрікъчꙋne нꙋ s'аꙋ фъкꙋt. Dꙋпъ ачееа Мъріа sа Kostandin Bodъ ꙟndatъ аꙋ пꙋs de аꙋ фъкꙋt алtъ клопоніцъ de iznoaвъ ꙟнкъ маї бꙋнъ de кꙟtꙋ аꙋ фost ꙟntꙟїꙋ, пꙋindꙋ ші чеasnік sꙋs ꙟn клопоніцъ, фъкꙟndꙋ'ї ші хоръ ꙟmпрежꙋр, каре n'аꙋ фost маї nainte ла алцї Domnї.

KAП 25.

Пentрꙋ лъкꙋstе кꙟnd аꙋ венit ꙟn царъ de фъчеа mꙋлtъ stрікъчꙋne, ші пen- tрꙋ венірea боєрілор, soлï de ла Бечїꙋ, ші пentрꙋ moарtea лꙋї Іордаке Spъtарꙋ.

Кꙟnd аꙋ фost ал tреілеа an din Domniea Мърії sале, афлꙟndꙋse цара ла mаре лiпsъ ші фоаmete de stрікъчꙋnea лъкꙋstелор, каре ꙟнкъ din zілеле лꙋї Шърбан Bodъ venise ачеа ꙋрціе Dꙋmnezeїаскъ пе ачеst пъmꙟnt, de аꙋ nedensit mante anї кꙋ dꙟnseле,

de se фъчеа мȣлtъ stрікъчȣне ші пагȣбъ; ші аша Мъріа sa Kostandin Bodъ пentрȣ ачеа мъніе Dȣмнеzeiaskъ че ера asȣпра ачеstȣї пъмѫnt, tрimis'sȣ ла Sфetагора, ші аȣ поftit пре пъріnteле de аколо кȣ рȣгъчȣне de аȣ adȣs капȣл лȣї sфѫntȣ Міхаіл Sinadiki; dȣпъ че л'аȣ adȣs аічї ѫn царъ, аȣ фъкȣt аічea ла Бȣкȣрещї рȣгъчȣнї кȣ litaniї, ші еширъ афаръ, dȣпъ ачееа ші ѫn царъ аȣ tрimis sфѫntȣл ачела кап, de л'аȣ пȣрtat пре ȣnde ера лъкȣste кȣ Архіереї ші кȣ преоцї, anȣme пъріnteле Aksentie Влъdiка Soфіanȣл, кареле аȣ fostȣ maї nainte Влъdікъ ла Soфіа, афлѫndȣse аічеа ѫn царъ, ші кȣ мȣлцї Архіереї ші преоцї, de ȣмбла фъкѫnd рȣгъчȣнї, ші osфещаniї прin toate локȣріле ȣnde ера лъкȣste. Ші аша dintр'ачел an кȣ времеа ші кȣ міла лȣї Dȣmnezeȣ, ші кȣ ажȣtорȣл sфѫntȣлȣї, s'аȣ ръdikat лъкȣsteле, ші аȣ періt de пе пъмѫntȣл ачеsta, de s'аȣ кȣnoskȣt minȣне маре аіеве. Пentрȣ ачееа ші Domnȣл dȣпъ че аȣ adȣs капȣл sфѫntȣлȣї аічеа ла skaȣn ѫn Бȣкȣрещї, аȣ фъкȣt кȣнȣнъ de аȣр кȣ петре skȣмпе asȣпра капȣлȣї, ші аȣ фъкȣt кȣtie de арцint фрȣmoasъ de аȣ ашъzat капȣл sфѫntȣлȣї, ші фъкѫnd ші кътре sфінціï пърінцї, каре аȣ веніt аічеа кȣ sфѫntȣл кап de ла Sфetагора, мȣлцȣміtъ, ші чел dȣпъ пȣtінцъ ажȣtорȣ sфінtелор мънъstірї, s'аȣ dȣs кȣ капȣл іар ла Sфetагора.

Іар кѫnd аȣ fost іарна desпре nostȣл чел маре, веніt'аȣ ші боіаріі de ла Бечїȣ soлiї каре фȣsese tрімішї de ръпоsatȣл Шърбап Bodъ, ші'ї опріse Кеsарїȣл аколо, anȣme Іордаке Sпъtарїȣл, і Шърбаn Къпitanȣл, каріï tреї anї аȣ fost аколо опріцї пentрȣ прічініле че s'аȣ zis maї sȣs; іар кѫnd аȣ fost прі-

пъвара къзвт'аѣ Іордаке Sпъtаркѫл ѫn греа воалъ, ші пв mвлt л'аѣ лвnцit, фъръ кѫt о въпtъmѫпъ, ші ш'аѣ dat обшеаska datopie, лъsѫnd ѫn врmъ mвлtъ tѫnгвipe ші жале пв пвmaі пentpв ѫndeлвnгata лві ѫnstpeinъtate че фъквse, (къчі пвmaі вре о доъ лѫпі кв жвпъneasa ші кв коконiі лві dвпъ че аѣ venit аѣ лъквit,) чі maі въptos пentpв чеа tѫпъръ а лві вѫрstъ ші mвлtъ вpednічie че авеа, de каре пв пвmaі фрацілор ші Domпвлві s'аѣ фъквt, чі tokmaі ші църіі, къ алеs боіар de чinste ші de tреабъ ера.

КАП 26.

Квm къ ла ал патрвлеа ап ал Domnieі лві Kostandin Bodъ, кѫnd аѣ фост вара, аѣ mеpс Мъріа sа ла Тѫрговіще.

Ѫntр'ачееаші dapваръ каре ера ал патрвлеа ап din Domniea Мъріі sале лві Kostandin Bodъ, venit'аѣ порвnкъ de ла ѫmпъръціе ка sъ ꙗsъ din skавn, sъ меаргъ sпpe mвnte ѫn преажма Apdeaлвлві, ка sъ'ші пъzeaskъ цара de връжmаші, ші пвmaі de кѫt din порвnкъ гъtindвse, пврчеs'аѣ de аѣ mеpsѣ sпpe Тѫрговіще, ші din sвs sпpe deaлвл лві Бърват аѣ tъвъpѫt, ші toatъ вара аколо фiind пвs'аѣ de аѣ квръцit каseле domneщі den Тѫрговіще, ші s'аѣ апвкаt але dpeце, isпpавпік фъкѫnd пре Міхаꙗѣ Kantakozino вел Sпъtаpꙗѣ, ші toatъ орѫndвꙗала фъкѫnd ка sъ se апвче de лвкрвл каseлор sъ ле факъ. Кѫnd аѣ фost ла Sentemвpie ръdiкatвs'аѣ Domпвл de аколо ші ѫпвѫрtежѫndвse пе ла Potлоцi, аѣ venit ꙗаръш ла skавn ѫn Бвквреці, ші s'аѣ гъtit de пвnta фічіі Мъріі sале Doamniі Stankiі, каре о аѣ dat dвпъ коконвл лві Іліаш Bodъ, Padвл Беіzadea, а кърора пвntъ s'аѣ

фъкѕt ла лѕna лѕі Noemврie, кѕъ веселіа domneaskъ маре ші ꙟнфрѕмѕсеꙟатъ, каре ꙟn zileле noastpe asemenea ачеꙗ n'am възѕt.

КАП 27.

Пentpѕ Staікѕ Пахарnікѕ че ера віклеan ꙟърії de мѕлтъ вpeme, кѕm s'aѕ pъdikat de ла Молdова, ші аѕ мерs ла Поартъ ка sъ факъ лѕі Kostandin Bodъ пtpъ, ѕмвлind ші ел dѕпъ Domnie.

Ꙟntp'ачеа ꙗрпъ, s'аѕ ръdikat ші Staікѕ Пахарnікѕ de ла Молdова, de аѕ мерsѕ ла Поартъ sъ факъ пѕръ лѕі Kostandin Bodъ, фіind ачest Staікѕ прівеаг ꙟпкъ maі din nainte вpeme, de кѕnd лѕase Шървап Bodъ Domnia, ші ѕмвлънd кѕnd ꙟn Молdова, кѕnd ꙟn Apdeал, ꙗр maі върtos ꙟn Apdeал мѕлte amestekътѕpі ꙟърії ші Domnії фъкѕnd, ка ѕn om фоарte ръѕ ші zaвistnik че ера, ꙟпълꙟъndѕse ші ел кѕ фіpea ка sъ апѕче Domniea, ші nѕ se ѕіta къ nѕ se daѕ ачestea nічі челѕі че ва, nічі челѕі че алеаргъ, чі кѕі ва Dѕmnezeѕ.

Ꙟntp'ачestea dap фantasiї ші ел вpemea ꙟші піерdea, пѕnъ кѕnd възѕnd къ кѕ Nemꙟії nimiка nѕ ва пѕtea stpiка лѕі Kostandin Bodъ, s'аѕ лъsat de dѕnшії ші аѕ ꙟnчепѕt a'ші плека капѕл ла Kostandin Bodъ, кѕ мѕлte skpisopі черкѕnd ка sъ'і epte грешала, ші ꙟn ꙟаръ sъ віе, спре кареле ші Domnѕл крещіneaskъ datopie фъкѕndѕ'ші, tpimisѕꙗѕ капtе de eptъчѕne, ка фъръ de nічі о temepe sъ віе ла моші, skpiind ші ла Bitepan ꙟinъpapѕл, кареле ера ꙟn Apdeал (вѕn пpieten фіind Domnѕлѕі), ка sъ'і dea sловоzipe sъ віе ꙟn ꙟаръ, ші ꙟndatъ л'аѕ sловоzit, ꙗр ел nѕ челе че skpia ла Domnѕ, чі алteле а фаче кѕndia, пentpѕ

къ аша пъкатꙋл лꙋї ла осꙟndъ ꙟл ꙟръцеа, ка съ se
нлineaskъ кꙋвꙟntꙋл sкрiptꙋрiї кареле ziче: къ омꙋл
пъsꙟлniк ла inimъ къdeaва ла ръꙋ; къ нꙋ пꙋtea алtꙋ
a фi asemene лꙋї ꙟn ръꙋtate. Ачesta аꙋ фost de ом
жos, фечорꙋл ꙋнꙋї Бъркan, кареле шi Пъркълав de
кꙋpte фꙋsese, іар фiꙋсъꙋ ачesta Stаїкꙋ маї nainte
ера слꙋгъ ла Първꙋл Bistiepꙋл Въdesкꙋ, dꙋпъ ачееа
s'аꙋ лiniт лꙟнгъ Мареш Банꙋл, шi кꙋ време іаꙋ dat
шi пре sopꙋsa de л'аꙋ фъкꙋt кꙋmnat; dечї Мареш
Банꙋл, фiind ом de каsa Kantакꙋzineщiлор, кꙋ між-
локꙋл лор аꙋ tpas шi пе Stаїкꙋ маї ла чinste шi ла
воерie, фiind Мареш Bistiep маре, пе Stаїкꙋ л'аꙋ фъкꙋt
Логофът de Bistiepie, апої шi Bistiep ал tpeiлea ажꙋn-
sese. Іар dꙋпъ ачееа tpeкꙟnd кꙟtъ-ва време ꙟntp'алt
кiн пpimenindꙋse временiле, шi цара ла Domniї stpeinї
шi ла Гречї къzꙟnd, шi воіарiї ачещia Kantакꙋzineщї
ла невое ажꙋнгꙟnd, din zaвistiiле ꙋнора шi але алto-
ра ка ачеstopa ръї пъмꙟntenї, шi ачesta nemꙋлцꙋmi-
topіꙋ вineлꙋї s'аꙋ арътat, кꙋ ачеіа алътꙋрꙟndꙋse кꙋ
de tot фелꙋл de ꙟmпotpiвipї, se аръта маї мꙋлt de
кꙟt алцiї, карiї връжмашї фъцiшацї neamꙋлꙋї Kanta-
кꙋzineщiлор ера, шi мъкар къ тоцї ачеіа маї nainte
de ла Dꙋmnezeꙋ плаtъ ш'аꙋ лꙋat, іар нiчї Stаїкꙋ de
Dꙋmnezeіаska ꙋрцie n'аꙋ акъпat, къ ел de ръпоsatꙋл
Шърван Bodъ se temea, шi tot пpiвеar аꙋ фost din
лок ꙟn лок фꙋцind, пentpꙋ къ кꙋ мꙋлte фелꙋpї de me-
щешꙋгꙋpї шi черкъpї Шърван Bodъ пpintp'алte пъp-
цї ꙟл къꙋta шi'л гonea, ка doapъ л'ар doвꙟndi кꙋ ел
въ'шї izвꙟndeaskъ, шi нiчї кꙋm n'аꙋ пꙋtꙋt. Іар Ко-
standin Bodъ мiлъ шi влꙟndeцe spre ел аръtꙟnd,
Dꙋmnezeꙋ ꙟn мꙟinї i л'аꙋ dat, пentpꙋ къ ел кꙋm аꙋ
sкъпat din Ардеал, n'аꙋ венit ꙟn царъ ла моща лꙋї,

чi ѫn Молdова ла Kantimip Bodъ s'aȣ̆ dȣs, шi ако-
ло кȣ dѫnsȣл sфътȣindȣse, шi Kantimip ѫndemnape
фъкѫndȣ'ĭ, sкȣлatȣs'aȣ̆ de aȣ̆ meps ла Ѫmпъръцie
ка sъ факъ пѫръ лȣĭ Kostandin Bodъ кȣ кѫцĭ-ва хоцĭ
de aĭ лȣĭ вiклenĭ, anȣme Пpeda Мiлковеanȣл, шi
Пpeda Пророчeanȣл, шi кȣ Хацаге Ȣнгȣреanȣл фе-
чор de Поще, шi ȣn Iакшъ Sъpвȣл, капiĭ s'aȣ̆ цinȣt
ѫn Apdeaл кȣ тоцiĭ tot de Бълъчeanкл, iap dȣпъ isto-
вȣл лȣĭ s'aȣ̆ лinit de aчest Staĭкȣ de iaȣ̆ skos ла
чinste mape ка шi пре ел. Къ mepгѫndȣ̆ ла Ѫmпъ-
ръцie прекȣm s'aȣ̆ zis maĭ sȣs, meps'aȣ̆ de s'aȣ̆ ѫm-
пpeȣnat кȣ Bizipiȣл, шi nesпȣse ръȣtъцĭ de Kostandin
Bodъ aȣ̆ zis, шi mȣлtъ пѫръ фъкѫnd шi пpixъnĭ apȣnкѫnd,
кȣ кареле, некȣm къ nimiка inimiĭ n'aȣ̆ izвѫndit, чi
maĭ mȣлt asȣпра лор реле aȣ̆ isпръвit, къ nȣ minte
кȣвѫntȣл че ziче: къ ȣnde Dȣmnezeȣ̆ dъ, nimiка za-
вistia nȣ поate sлȣжi, шi iap: ȣnde Dȣmnezeȣ̆ nȣ dъ,
nimiка tpȣda шi osteneaлa nȣ поate фолоsi.—Пentpȣ къ
Bizipiȣл despre o пapte челе de tot фелȣл вiклeшȣгĭ
але omȣлȣĭ щiind, кѫte кȣ Nemцiĭ ѫmпotpiва Тȣрчi-
лор s'aȣ̆ пȣptat, шi despre алtъ пapte, чea despre
Ѫmпъръцie dpeaптъ шi кpedinчoasъ sлȣжбъ a Dom-
nȣлȣĭ щiind, nimiка askȣлtape nȣ ле aȣ̆ dat, чi nȣmaĭ
de кѫt ѫn oвezĭ шi ѫn кътȣшĭ вѫгѫndȣ'ĭ, ла Kostandin
Bodъ кȣ ȣn Агъ iaȣ̆ tpimis, ка пedeaпsъ ка ȣпор вi-
клenĭ de Domnie шi de Ѫmпъръцie sъ ле факъ, ръ-
mѫind Kantimip Bodъ pȣшinat ѫmпреȣnъ кȣ aĭ лȣĭ,
капiĭ sпpe aчestea ѫл повъцȣiа.

Iap ѫn чea de anoĭ nichĭ пpe eĭ жȣdeкata лȣĭ Dȣm-
nezeȣ̆ nȣ iaȣ̆ tpeкȣt, чi ѫn sкȣptъ вpeme шi лор Dȣm-
nezeiaskъ apъtape лi s'aȣ̆ фъкȣt, къ nȣmaĭ de кѫt

dȢпъ ачestea лȢĭ Kantimip Bodъ skȢptape de віаца лȢĭ чea пekȢвioasъ ҥaȢ sosit, шi общeaska datopie ш'aȢ dat, шi kȢ Domnia цъpiĭ Moлdoвiĭ Ȋmпъpъцia пpe Kostandin фeчopȢл pъпosatȢлȢĭ DȢkiĭ Bodъ aȢ miлȢit; ҥap Kantimipeщiĭ ȋmпpeȢнъ kȢ Kȣпъpeщiĭ лa Ȋmпъpъteaska Ȣpцie aȢ kъzȢt, kъ пpe Ȣniĭ ȋn Цapigpad ҥaȢ пpins, ҥap aлцiĭ kape aȢ фost ȋn Moлdoвa, пpinzȋnd de вeste, kȢm aȢ пȢtȢt, Ȣniĭ ȋn цapa ȢнгȢpeaskъ, aлцiĭ ȋn цapa Лешaskъ aȢ пpiвeцit; kъ DȢmnezeȢ Ȣne opĭ шi zъвовeщe, ҥap aлte opĭ kȢpъnd шi pъȢплъteщe, maĭ въptos лa чeĭ че dintp'a лȢĭ DȢmnezeȢ пapaxopisie ажȢнгȢ лa stъпȋnipe, ka kȢm шi ачest Kantimip, kъ ȋntъҥȢ aȢ фost xepгeлeцiȢ, апоĭ Лeфeчiȣ, апоĭ шi чeaȢш лa stearȢл Sпъtъpesk aiчea ȋn цapъ aȢ фost, dȢпъ ачeea dȢkȋndȢse ȋn Moлdoвa, (kъчĭ Moлdoвean epa) mȢлtъ вpeme akoлo фiind, (poate фi пentpȢ пъkateлe kpeщiniлop ачeлȢĭ пъmȋnt), л'aȢ adȢs soaptea шi лa Domnie.

Ȋntp'ачestaшĭ kiп фiind kъ, въnd Ȋmпъpъцia sъ mazȋлeaskъ пpe DȢmitpaшkȢ Bodъ, kapeлe atȢnчea epa ȋn Moлdoвa DomnȢ, om pъȢ шi фъpъ фpika лȢĭ DȢmnezeȢ, шi ачest DȢmitpaшkȢ фiind, пentpȢ mȢлte pъȢtъцĭ шi asȢпpiчȢнĭ че фъчea цъpiĭ, kȢ skȋpвъ mape Ȋmпъpъteaskъ, de Domnie s'aȢ лinsit; deчĭ ȋntȋmплȋndȢse atȢnчea o seamъ de воҥapĭ Moлdoвenĭ aiчea ȋn цapъ, kȢ kape epa шi ачest Kantimip, шi kъzȋnd eĭ лa пiчioapeлe лȢĭ Шъpвan Bodъ, ka sъ лe фie ажȢtopҥȢ spe ȋmпъpъцie sъ'шĭ пȢe DomnȢ de цapъ dintpe eĭ, шi sъ пȢ лe maĭ вie DomnȢ stpein, шi aлeгȋndȢшĭ eĭ пpe ачest Kantimip, pъпosatȢл Шъpвan Bodъ пpieteшȢг mape aвȋnd kȢ SȢлeĭman Паша Sepaskepҥȣл че se aфлa atȢнчea лa Бaвa, tpimis'aȢ во-

ꙗрĭ ла dꙟnsꙋл кꙋ кърцĭ шi кꙋ рꙋгъчꙋпĭ, шi ꙟndatъ пentрꙋ воеа лꙋĭ Шърван Bodъ, Domniea лꙋĭ Kantimip i'аꙋ̆ dat. Iap ел кꙋm аꙋ̆ лꙋat Domniea ꙟntꙟꙗшĭ datъ nemꙋлцꙋmitopꙗꙋ̆ s'аꙋ̆ apъtat, шi sпpe фъкъторꙗꙋл лꙋĭ de віne Шърван Bodъ кꙋ mꙋлte ꙟmпotрівірĭ s'аꙋ̆ ꙟnˀtopsꙋ̆, шi neпꙋtꙟndꙋ'ĭ времеа slꙋжі ка sъ stpiче чева лꙋĭ Шърван Bodъ, кът аꙋ̆ tpъit апꙋкatꙋs'аꙋ̆ кꙋ mіж-локꙋл лꙋĭ Staĭкꙋ ка кꙋ вре ꙋn mod лꙋĭ Kostandin Bo-dъ smintеалъ шi sꙋрпаре sъ'ĭ факъ, прекꙋm maĭ ꙟna-inte s'аꙋ̆ zis, ꙗр Dꙋmnezeꙋ̆ nꙋ л'аꙋ̆ ꙟnвpednічіt dꙋпъ пофtа че авеа.

. Ачеstꙋĭ кокоп че s'аꙋ̆ zis maĭ sꙋs Iѡ Kostandin Dꙋ-ка BB., пре кареле Dꙋmnezeꙋ̆ кꙋ Domniea църiĭ Мол-dовiĭ л'аꙋ̆ ꙟnкopꙋnat, dintpꙋ mꙋлta nевоiнцъ, ажꙋторꙗꙋ̆ шĭ osꙟpdie a Мърii sале лꙋĭ Kostandin Bodъ Бръп-ковеanꙋл despre Ꙟmпъръціе Domniea i s'аꙋ̆ dat, пen-tpꙋ къ ера sъ'л факъ цinере dꙋпъ фiĭка Мърii sале Doamna Мapia, прекꙋm л'аꙋ̆ шi фъкꙋt, кꙋm istopia se веde ꙟnainte, ꙗр акꙋm ꙗр пentрꙋ Staĭкꙋ ла прокimen sъ венim.

КАП 28.

Пentpꙋ жꙋdeкata шi moaptea лꙋĭ Staĭкꙋ Пахарпікꙋ ꙟn че кin аꙋ̆ фostꙋ̆.

Staĭкꙋ Пахарпікꙋ mꙋлtъ време ла ꙟnкisoape ꙟm-преꙋпъ кꙋ аĭ лꙋĭ soцĭ фiind de mꙋлte opĭ ла Dіван s'аꙋ̆ skos, къ тъкар къ Domnꙋл spre moaptea лор пꙋ se вꙋкꙋра, ꙗр пiчĭ віna шi фапtеле лор ера ка sъ skапе, чі кꙋ tot sфatꙋл ꙟnaintea църiĭ жꙋdeкatъ фъкꙟndꙋse, шi челе але лор вiклеnе skpisopĭ apъtꙟn-dꙋse, шi toate de фацъ чetindꙋse, nimene din кꙟцĭ аꙋzia a se міlostiві sпpe dꙟnшiĭ ера, фапtеле лор че-

ле spȣрkate ши пъгꙟne аеве възъndȣse, кꙟte вiклешȣ-гȣрĭ spре Domnŭ ши spре царъ вꙟnzърĭ фъкȣse, къ еĭ пре Nemцĭ ꙟn царъ adȣsese, ши pentрȣ Nemцĭ Тъ-tapiĭ венise, ши ла primeждie ши de istoв пръпъdipe цара ажȣnsese, кꙟt nimene din крещinĭ, почнŭ zіче, къ н'аŭ ръmas de прadъ ши de съръчie скъпацĭ, ка-pi de Тъtapĭ, кapi de Nemцĭ, лъsꙟnd mȣлtъ съръчime, кapi apшĭ de Тъtapĭ, ши къzniцĭ аŭ mȣpit афаръ de робiĭ че аŭ лȣat. Ачеле лакрътĭ ши sȣspinȣpĭ а ле крещinilор пре еĭ ла osꙟndъ ка ачееа ꙟаŭ adȣs, къ stpigapea съракȣлȣĭ askȣлtъ Dȣmnezeŭ, zіче Іов, ши Давid аширdepea, къ нȣ desъвꙟpшit съракȣл se ва ȣĭta, ши ръбdapea сърачiлор нȣ desъвꙟpшit ва пepi, къ аŭ кȣnoskȣt, zіче, Domnȣл, жȣdeката sȣракȣлȣĭ, ва фаче ши dpeptatea meсepiлор. Аша dap dȣпъ фаптеле лор ꙟn жȣdeката лȣĭ Dȣmnezeŭ къzꙟnd, хotъ-pꙟpe de istoв лор ка ачеasta ши апофасе de кътpe toatъ цара лi s'аŭ алеs, ши пре Staĭкȣ ꙟn Бȣкȣрещĭ ла Тꙟргȣ-de-афаръ, ла zi de тꙟргŭ, ꙟn miжлокȣл обо-рȣлȣĭ л'аŭ spꙟnzȣpat, ȣnde нȣ пȣцinъ ведере de нopod ера; pentpȣ къ ачest фел de плаtъ i se кадea, ка ȣn ꙟnчепътор ши кап ръȣtъцiлор че ера. Аширde-pea ши пре Пpeda Пророчеапȣл ла Рȣшiĭ de Bede ꙟn тꙟргŭ л'аŭ spꙟnzȣpat, ꙟар пре Хацаri, ши пре Іакшȣл, ши пре Пpeda Miлковеапȣл ꙟn окпъ вꙟгꙟndȣ'ĭ, ши кꙟтъ-ва вpeme zъкꙟndȣ'ĭ, апоĭ Domпȣл milostiвindȣse ꙟаŭ eptat.

КАП 29.

Кѫnd aȣ venit порѫnкъ de ла Ѫmпъръціе лȣї Kostandin Bodъ съ гъteaskъ zахереле ші коначе, къ Віzіріѹл ѫnsȣші кȣ Ханȣл ва съ віе ѫn царъ кътre Apdeал.

Кѫnd aȣ фost ла ал чinчiлеа an ѫn Domniea Мъріі sале Kostandin Bodъ л. 7201, лȣnа лȣї Іȣnie, venit'aȣ Domnȣлȣї порȣnкъ de ла Ѫmпъръціе, кȣm съ гъteaskъ zахереле ші коначе, къ ѫnsȣші Віzіріѹл ші кȣ oastea Тȣрчеаскъ ѫmпреȣnъ, ші кȣ Ханȣл кȣ Тъtъrimea лȣї, ѫn царъ ва съ віе ка съ tреакъ ѫn Apdeал, съ праde цара Apdeaлȣлȣї, ші de sȣnt stъпѫnіреа Neamцȣлȣї съ о іа. Каре порȣnкъ възѫnd Domnȣл ші toatъ воеріmea, ла mаре гріжъ ші ѫntpistape aȣ venit, кѫt aȣ ѫnкреmenit, sокotind ѫntѫіȣ челе peste пȣtinцъ dърї ші кіелтȣелї, каре а odixni пре doъ Ѫmпъръціі tревȣіа, adeкъ пре Віzіріѹл ші пре Ханȣл, ші а doa stpiкъчіѹnea іаръші ѫn кълкаpea tiкълоasei цъpї, че ера съ se калче de atѫtea ощї греле ші nesiлniче ка ачелеа. Каре възѫnd Domnȣл къ minte omeneaskъ а копрinde пȣ ажȣnцеа спре ківерnisipea ȣnеї греȣtъцї ші невої ка ачелеа че віnia спре віаta царъ, лъsat'aȣ toate ла mіла ші ківерnisi-реа череsкȣлȣї Ѫmпъраt, ші de челе че але порȣnчії ера dȣпъ пȣtinцъ гріжіа, пѫnъ кѫnd venindȣ'ї veste кȣm къ despre о parte Віzіріѹл de ла Odpiѹȣ aȣ пȣрчеs, ші кȣ toatъ пȣтереа Ѫmпъръteaskъ фoapte tape ла Рȣші este viitop, ші de алtъ parte Ханȣл кȣ tъtърі-mea de ла Кръm aȣ пȣрчеsȣ ші ѫn царъ este viitop, лȣat'aȣ пре Dȣmnezeȣ ѫntp'ажȣtopiѹ, ші спре Цѹрцѹ aȣ пȣрчеs а мерџе, ка ѫntpȣ ѫntѫmпinapea Віzіріѹлȣї съ іаsъ ші съ se ѫmпреȣne, dȣпъ кȣm ші порȣnка

de ла Bizipюл Mȣstaфа Паша ɨĭ venise, ка съ ꙗsъ ɨnainte ла Рȣшчюк. Шi пȣрчегɨnd ла Iȣnie 8 ziле, ꙗр ла 10 ziле але лȣniĭ ачещia ла Џюрџю аȣ sosit конъчind din жos de Џюрџю ɨn малȣл Dȣнърiĭ. Deчĭ фiind шi Bizipюл sosit deчindea ла Рȣшĭ, Domnȣл ɨнкъ ɨndatъ кȣ бoꙗрiĭ, кɨцĭ кȣ Мърia sa аȣ фost, Dȣнъреа de чееа парте аȣ трекȣt, шi нȣmaĭ de кɨt ла opdie мергɨnd, кȣ Bizipюл s'аȣ ɨmпреȣnat, шi приimipe кȣ чinste Bizipюл Domnȣлȣĭ аȣ фъкȣt, шi мȣлтъ вороавъ Domnȣл кȣ Bizipюл авɨnd, dȣпъ ачееа ешit'аȣ de ла Bizipюл ɨmбръкɨndȣ'л кȣ кафtan, шi ꙗръшĭ ла Џюрџю ȣnde ера конакȣл Мърii sале аȣ трекȣt, веseл фiind пentрȣ чеа кȣ чinste приimipe че аȣ авȣt de ла Bizipюл, шi ɨнкъ а доъ zi нȣindȣse ɨnтр'ȣn каiк кȣ бoꙗрiĭ ɨn прimбларе, пре марџinea Dȣнърiĭ аȣ мepsȣ. Ȣnde dap Domnȣл пре Dȣнъре мергɨnd, шъĭчiле че ера кȣ zахереоа Ɨmпърътеаskъ ɨнкъ den жos venia, шi ɨнцелегɨnd кȣm къ Domnȣл църiĭ Рȣmɨnещĭ este, ɨнчепȣt'аȣ den toate шъĭчiле кȣ тȣнȣpiле dɨnd, чinste Domnȣлȣĭ фъкɨnd. Iap dȣпъ ачееа venit'аȣ Domnȣлȣĭ veste къ шi Ханȣл кътpe Џюрџю s'аȣ апропiat ка съ se ɨmпреȣne кȣ Bizipюл. Deчĭ Domnȣл нȣmaĭ de кɨt пȣрчезɨnd meps'аȣ de ꙗĭ ешit ɨnainte ла Daꙗ de s'аȣ ɨmпреȣnat, фъкɨnd кɨтъва вороавъ, шi dȣпъ ачееа Domnȣл ꙗръшĭ deчindea maĭ nainte аȣ трекȣt, шi пɨнъ а нȣ veni Ханȣл, кȣ Bizipюл s'аȣ maĭ ɨmпреȣnat. Iap dȣпъ че шi Ханȣл deчindea аȣ meps, шi кȣ Bizipюл s'аȣ ɨmпреȣnat, шi фiind шi Калга Sȣлtanȣл, шi тоцĭ Беiĭ тътърещĭ, шi тоцĭ Шiiĭ, шi toate оџеакȣpiле adȣnate ла sфat пentрȣ треаба ощiлор, atȣнчеа шi пре Domnȣл ла sфat кemɨndȣ'л нȣsȣꙗȣ şкаȣн de аȣ шъзȣt ɨn-

tpe Enічер Ага ші ꙟntpe Тефtedapꙋл, ші ꙟntpeвꙟndꙋл de sфat, Domnꙋл ꙟнкъ челе кꙋ sokoteaлъ аꙋ dat, toate чеĭ mapĭ ле аꙋ npiimit, ші аша sфatꙋл s'аꙋ алеs пentpꙋ меpџерea ощілор ꙟn Apdeaл, пpe ла Телеажъп sъ tpeakъ. Dечĭ dꙋпъ ачеstea Domnꙋл аꙋꙟndꙋшĭ zioa бꙋпъ dела Віzipꙋл ка sъ віе ꙟn џаpъ ла skaꙋn, sъ pъndꙋеаskъ че tpeбꙋеа de копачеле Bizipꙋлꙋĭ ші але Ханꙋлꙋĭ, ші ші ꙟnsꙋшĭ Мъpia sa sъ se гъteaskъ de oaste, sъ meapгъ кꙋ Віzipꙋл. Atꙋnчеа ꙟаpъшĭ Віzipꙋл кꙋ чinste maĭ mape пpe Domnꙋ аꙋ skos, кал фpꙋmos ꙟпшълat кꙋ toate podoaвеле гъtindꙋ'ĭ, ші ꙟнкълекꙟnd de ла поарta Віzipꙋлꙋĭ кꙋ чinste ші кꙋ пomпъ аꙋ ешіt, ꙟmбpъкꙟnd ші пpe doĭsпpezeче боꙟapĭ кꙋ кафtane.

Dечĭ de ла otakꙋл Капікехаеліlop џъpiĭ Domnꙋл meprꙟnd, гъtit'аꙋ ші Мъpia sa doĭ каĭ фpꙋmoшĭ ꙟnшълаџĭ ші ꙟmпodoвiџĭ, кꙋm se kade, ꙋпꙋл пentpꙋ Віzipꙋл, алtꙋл пentpꙋ коконꙋл Віzipꙋлꙋĭ, ші кꙋ џinеpiле Мъpii sале, Padꙋл фечорꙋл лꙋĭ Іліаш Bodъ, ꙟmпpeꙋпъ ші кꙋ алџĭ боꙟapĭ, ꙟаꙋ tpimis ла Віzipꙋл, dapꙋ de ла Domnꙋл ꙟаꙋ ꙟnkinat, пpe kapi'ĭ фoapte кꙋ чinste ꙟаꙋ npiimit.

Dꙋпъ ачеea Domnꙋл аꙋ пꙋpчеs ші ла skaꙋn ла Бꙋкꙋpeщĭ аꙋ венit, аšiжdepea ші Ханꙋл tpъкꙟnd Dꙋпъpea ꙟаp ла чеаstъ пapte ꙟn апоĭ sпpe Dinџeщĭ s'аꙋ tpas, de вpeme че Віzipꙋл epa sъ se pъdiче sъ meapгъ sъ tpeakъ Dꙋпъpea пpe ла Тꙋptꙋкаꙟа, ка кꙋ toџiĭ пpe ла Телеажъп sъ tpeakъ, а къpꙋia dap tpeчеpe кꙋ zъбавъ аꙋ фost пꙟпъ а tpeче ші а пꙋpчеde. Іаp Тъtapiĭ пpe de toate пъpџiле џapa o жъфꙋia, пꙋ doapъ къ авеа еĭ поpꙋнкъ, пꙋmaĭ dꙋпъ обічеꙟꙋл лop

чел пъгѫnesкȢ ка ȣn neam sълnik че este ші nestъпѫnit.

Dечĭ dap dȣпъ че Domnȣл toate копачіле spe Телеажъп аȢ оръndȣit, ші ші Bizipюл de чеastъ парte tpeкѫnd, ѫntinsoape фiindȣле пре аколеа а терџе, кatъ ші вeste de ла Белігрad ле аȢ venit de ла Sepaskeрюл de аколо Џеафер Паша, кȣm къ гpeле ощĭ Nemџещĭ s'аȢ погоръt, ші четатеа о аȢ ѫпкȣпжȣpat; чі вкpia Bizipюлȣĭ съ meapгъ кȣ toatъ пȣtepea, ші кȣ Xanȣл dinпpeȣnъ съ апepe четатеа, съ пȣ каzъ ла пpimeждie. Кape веaste фоapte аȢ ѫпгріжat пpe Bizipюл, ші sокоtind къ фоapte кȣ гpeȢ este а лъsa Беліграdȣл ші а терџе ѫn Apdeал, maĭ de фолоs аȢ алеs терџерeа ла Белігрad de кѫt ла Apdeал, ші аша ѫntѫю а терџе ла Белігрad аȢ хоtъpѫt, пъpъsind Apdeaлȣл, кape sокоteлĭ але лор џъpiĭ tot de ръȢ ші de stinџepe epa.

КАП 30.

Кȣm къ аȢ venit Domnȣлȣĭ поpȣnкъ лаdoiлea pѫnd, съ pъndȣюаskъ копачеле ла ȣпȣл dupe алtъ, пѫпъ ла Чернеџĭ, ші пentpȣ терџерeа Мъpii sале ѫmпpeȣпъ кȣ Bizipюл пѫпъ ла DiюȢ.

Atȣпчеа dap dȣпъ sокоteaлa че аȢ фъкȣt ѫndatъ ші ферman ла DomnȢ аȢ tpimis ка ѫnsȣшĭ пpin џаръ пѫпъ ла Чернеџĭ копачеле съ pъndȣюаskъ, ші съ факъ поdȣpiле ла Арџеш, ла Олtȣ, ла ЖiюȢ, ші ȣnde ва tpeвȣі, ка съ tpeaкъ ощіле. Dечĭ dap фіеще че ѫпџелent sокоteaskъ de toatъ mintea saȢ пȣtinџа omeneaskъ, съ копpinzъ але лор ѫпвъpteжіpĭ ші sȣчite поpȣпчĭ, ші кape maĭ nainte ші кȣ че se пліneaskъ, къ Тъtapiĭ tot de о парte жъфȣю. Iap de вpeme чеде че ла oamenĭ sѫnt пепȣtinчoase, ла Dȣmnezeȣ toate

se пot, dat'aŭ sфinцia sa поate фi шi чeлоp mapĭ пъstaв, ка шi eĭ пепъtinцeĭ a кpede, шi toate ѫаръшĭ dъпъ а Domпълъĭ шi а цъpiĭ пъtinцъ, къ ажъtopъл лъĭ Dъmnezeŭ ле aŭ окъpmъit. Шi къ ачestea toate, спpe кapeлe къ mълтъ певоinцъ шi stpъdanie Domпъл s'aŭ афлаt, шi воiapĭ mapĭ пpe ла подъpĭ aŭ pъndъit; iap eĭ tot пъ s'aŭ пътът odixпí ка пiцe вълпiчĭ че sъnt, чi вепiпd пъпъ ѫmпpeѫmпа Цъpцълъĭ, пъmaĭ de кът къ гpъвпiкъ поpъпкъ пpe ъп Агъ Bizipъл aŭ tpimis, ка шi Domпъл съ se pъdiче съ meapгъ лъпгъ dъпшiĭ ка въ se афле. Кapе поpъпкъ Domпъл възъnd ѫndatъ къ toatъ oastea че s'aŭ афлаt лъпгъ Мъpia sa aŭ пъpчes, шi mepгъnd ла Bizipъл л'aŭ ажъпs ла подъл кapeлe se фъкъse пeste Олt, din sъs de Niкопое ѫmпpotiва Iзлазълъĭ, шi аша ѫmпpeъпъпdъse iаpъшĭ къ Bizipъл tot къ чinste ка шi ѫntъiŭ л'aŭ пpiimit. Апоĭ ѫmпpeъпъпdъse къ dъпшiĭ Domпъл пъпъ ла Diъ aŭ meps, ъnde toate ошiле Тъpчeшĭ шi Тъtъpъшĭ Dъпъpea aŭ tpeкъt. Шi аколо кътe-ва зiле Domпъл афлъndъse, пpin toate ошiле шi гpeimea aŭ tpeкъt, апоĭ de ла Bizipъл ziоа въпъ лъъndъшĭ, къ тоцĭ воiapiĭ din пpeъпъ, aŭ пъpчes Мъpia sa, шi s'aŭ ѫпвъpteжit ла satъл Мъpii сале ла Бpъпковепĭ, ъnde кътe-ва ziле iаpъшĭ шъzъnd, dъпъ ачeea aŭ пъpчes de aŭ meps ла mъпъstipea Мъpii сале Хъpezil, кapea dintp'ал doiлеа an den Domпia Мъpii сале den temeлie о aŭ ѫnчепът шi о aŭ pъdiкat, кът s'aŭ zis maĭ пainte. Шi ѫnкъ пetъpпositъ фiind, atъпчеа о aŭ tъpпosit шi о aŭ sфinцit, фiind Mitpопоlitъл цъpiĭ Кip Teodosie, шi алцĭ Аpxiepeĭ, шi пъpinцĭ, шi toatъ

воеріmea, фъкындъse toate челе dъпъ овічею орънdъite къ чinste mape.

Deчї dъпъ ачееа merѕ'аў Мъріа sa ıаръшї ла а sa мънъstipe Бistpiца de о аў възъt, шi ла епiskопia de ла Рымnik, шi ла мънъstipea de ън Лemnў. Шi dъпъ ынкiнъчюnea шi primвлареа ачеstop sфinte мънъstipї, нъmaї de кыt аў пъpчes, шi пpe сънt мънte s'аў погорыt a вeni ла skaъn; шi вeniнd пpe ла Пiteщї merѕ'аў de s'аў primвлаt пpe ла toate вiiле Domneщї de ле аў възъt. Апоï de акоlo аў вenit ла Тырговiщe, asemene шi акоlo вpe о zi zъвовindъse, ıаръшї пpe ла вiї primвлындъse, шi ла kaseле Domneщї, шi ла Mitpополie, пъpчes'аў шi de акоlo, шi вeniнd пpe ла Могошоаıа, de аколеа аў вenit ла skaъn ын Бъкъpeщї л. 7202, Sentemвpie 23. Пentpъ къ гъtipe epa sъ факъ Domnъл de нъnta фiїкъї Мъріi sале Doamnії Mapieї, каpe dъпъ Kostandin Воdъ Domnъл Молdовiї о аў dat, каpe нъntъ нъ s'аў пътъt фачe ынtp'алt кiп dъпъ a Domniлop овiчeю, че нъ not вeni ъnъл ла алtъл, фъpъ нъmaї апропiindъse орънdъiteле ziле але нъnцiї, гъtit'аў Мъріа sa пpe фiїка Мъріi sале къ toate челе вpedniче къвioase шi Domneщї чinstї шi орънdъелї, шi ымпреънъ къ чinstite шi mapї овpaze о аў tpimis, анъme къ чinstita чea къ de toatъ кpeщinъtatea ымпоdoвitъ жъпынeasa Stanka maїka Мъріi sале лъї Kostandin Воdъ, шi къ чinstitъл шi влагоpodnikъл ъnkюл Мъріi sале Kostandin Kantakozino кapeле аў фost вел Stoлnik, i Diiкъл Ръdeanъл вел Логофът, i Kopnea Бръiлою вел Пахарnik, i Міхалчеа вел Stoлnik, i Mateї Фiлipesкъ Stoлnikъ, i Padъл Голеsкъ вел Агъ, i Бъnea вел Арmаш, шi къ алцї мълцї воıарї шi

жꙋпѫnese, ші кꙋ мꙋлтъ глоатъ s'аꙋ dꙋs ла Іашї, ші аколо пріїмірe кꙋ чinste ші кꙋ помпе марї фъкѫndꙋse, фъкꙋтꙋs'аꙋ ші nꙋnta dꙋпъ обічеюꙋ ла лꙋna лꙋї Noемврie ѫn 5 zіле. Dꙋпъ sфѫршітꙋл nꙋnціїлї боѩрії царъшї ѫмпреꙋнъ кꙋ маїка Мъріi saле лꙋї Kostandin Bodъ, s'аꙋ ѫntoрs de аꙋ венit ла Бꙋкꙋрещї.

КАП 31.

Пentрꙋ венірea Doamnеї Марiеї den Mолdова.

Dечї ѫntр'ачeastъ ѩрnъ авѫnd Domnia паче ші лініще se афла asꙋпра tребілор ші ківерnisірілор църіїї, ѫмпреꙋнъ кꙋ toцї боѩріїї Мъріi saле; ѩр кѫnd аꙋ фоst прімъвара, фiesa Doamna Марia a лꙋї Kostandin Bodъ, dоріnd de пъріnціїї еї, пофті ка съ віe ѫn царъ съ'шї вazъ пъріnцiїї, ші dꙋпъ a еї пофtъ Domnꙋл съꙋ ші soцꙋл еї о аꙋ tрimis, a кърia венірe аꙋ фоst ла лꙋna лꙋї Маїꙋ ѫn 13 zіле. Ѫnsъ кꙋ кꙋвіоasъ чinste аꙋ венit ѫмпреꙋнъ кꙋ soaкръsa Doamna Anastasia a Dꙋкъї Bodъ ші кꙋ боѩрї марї de чinste anꙋme: Basілie вел Stoлnік de цара de жos, ші Basілie Kantaкꙋzino вел Sпъtарꙋ кꙋ жꙋпѫnesіле лор, ші кꙋ алцї боѩрї ші slꙋжitорї. Іар пъріnціїї кꙋ маї марe чinste о аꙋ пріimit, despре о парte ка пре о фіїкъ, despре алta ка пре о Doamnъ a ꙋnїї църї, къ dꙋпъ алtеле, чinste ші пріімінцъ че ѩꙋ фъкꙋt de ла хotар пѫnъ a венi аічї ѫn Бꙋкꙋрещї, tрimis'аꙋ Мъріа sа Kostandin Bodъ пре Doamna Мъріi saле ѫмпреꙋнъ кꙋ toцї коконіїї Мъріi saле, кꙋ мꙋлtъ воеріме ші жꙋпѫnese кꙋ toatъ slꙋжitоріmea, de ле аꙋ еші t ѫntрꙋ ѫntѫмпіnарe ла Колentina, de s'аꙋ ѫмпреꙋnat, ші ле аꙋ adꙋs кꙋ чinste, ші кꙋ марe помпъ пѫnъ

ла кърtea Domnească. Шi ꙟmпреꙋnꙟndꙋse кꙋ пъріnțele съꙋ кꙋ Мъріа sa Kostandin Bodъ, авꙋt'аꙋ вꙋкꙋріе маре шi о парte шi алtа. Ꙟntр'ачеꙗшi време а doъ zi дꙋпъ венірea Мърii sале Doamneĭ Маріеĭ, веніt'аꙋ шi ꙋn Агъ de ла Поарtъ анꙋme . . . . . *), de аꙋ adꙋs ла Kostandin Bodъ кафtan, пеntрꙋ къ sкоцꙟnd Ꙟmпъръціеа пре Мꙋstафа Паша Bizірꙋл den Bizіріе, шi пꙋind алt Bizірꙋ пре Алі Паша, кареле оаре кꙟnd фꙋsese Tефtерdарꙋ, tрimis'аꙋ Domnꙋлꙋĭ кафtan de Bizіріе ноъ. Deчĭ ешindꙋ Domnꙋл ꙟnaintea кафtanꙋлꙋĭ кꙋ алаiꙋ дꙋпъ обічеiꙋ, л'аꙋ adꙋs ла кърtea Domnească, ꙋnde ꙟmбръкꙟnd Ага пре Domnꙋ кꙋ кафtanꙋ, аꙋ dat кꙋ tꙋnꙋріле, фъкꙟndꙋse челе обічнꙋite орънdꙋелĭ. Dꙋпъ ачееа нꙋ мꙋлtъ време tрекꙟnd, шi Doamna Маріа шъzꙟnd ла пъріnцĭ, царъшĭ кꙋ ачеешĭ чinste о аꙋ tрimis de s'аꙋ dꙋs ла Молдова ла Domnꙋлꙋъꙋ.

КАП 32.

Пеntрꙋ а Тъtарілор царъшĭ веніре пріn царъ.

Іар кꙟnd аꙋ фost вара ꙟntр'ачелаш аn, гъtindꙋse царъшĭ Ꙟmпъръціеа Тꙋркꙋлꙋĭ кꙋ оштĭ, ка съ меаргъ ла Белігрad ꙟmпроtіва Nemцілор, шi врꙟnd а se ръdiка Алі Паша Bizірꙋл съ меаргъ кꙋ оштіле, tрimis'аꙋ Domnꙋлꙋĭ порꙋнкъ ка съ гъtеаскъ коначе Ханꙋлꙋĭ Selim Гереĭ Хаn, ка съ віе кꙋ tъtъріmea съ tреакъ пріn царъ съ меаргъ шi ел ла Белігрad дꙋпъ Bizірꙋл. Шi аша Ханꙋл фъръ zъбавъ ꙟn царъ аꙋ ꙟntрat ꙟmпреꙋнъ кꙋ Калга Sꙋлtanꙋл, шi алцĭ Sꙋлtanĭ,

*) Ꙟn оріціналꙋл ноsтрꙋ ліпsеще нꙋmеле Агъĭ.

ші алцї Беї den ощакуріле лор, ші мулціме de Тътарї, фiind ѫнтрареа лор ла Іуніе 20, кѫnd врещі-ніі ера de'шї strъпцеа букаteле de пре кѫмпі. Атунчеа еї ш'аў пъпуstit букаteле лор, ші аў фуцit den калеа лор, пентру каре мулtъ ліпсъ сърачілор s'аў фъкуt, къ пѫіпіле каре аў фоstў ѫн калеа лор аў перit de п'аў маї луat nimene mіпіка. Атунчеа dap Domnул dупъ порунка че лаў венit, ръndуit'аў тоаtе коначеле пре валtъ, віle de вачї ші оі мулtе, афаръ dintр'алtе мулtе келtуелї ші dapурї, ку каре аў tрimis боіарї апуме: пре Kostandin Щірбеюў вел Клучерюў, і Опреа вел Шътрарюў, і Лука Bistiерюл, de аў ешit ѫnaintea Ханулуї ла Dана.

Deчї dупъ а Тътарілор trечере, пічї Domnул зъбавъ п'аў фъкуt, чі кѫnd аў фоst ла Аугуst ѫn 10 зіле аў пурчеs ші Мърia sa den Букурещї, ші аў meps ла Тѫрговіще, пentру къ ші порункъ atунчеa de ла Візірюл ѫї venise, ка sъ se гъteaskъ ку кѫtъ oaste ва авеа, sъ меаргъ sпре партea мунteлуї sъ se афле пentру паза църії de кътре Nemцї.

Ші ѫntр'ачеstaші кіп мергѫnd Domnia ла Тѫрговіще аў tъвъръt афаръ den sуsул орашулуї, мъкар къ ші Каsеле se іспръвіse, иар пу de tot. Іар ѫn zioa de sѫnтъ Мърia mape ла Аугуst ѫn 15 зіле, аў meps Domnул ла кuptea domneaskъ, de аў фоstў ла біsерікъ ла sфѫnta літургіе. Ші ешind de ла біsерікъ, ші мергѫnd sуs ѫn каse, s'аў desбръкаt de Кавеніца sа чеa domneaskъ, ку каре ера ѫмбръкаt, ші аў ѫмбръкаt пре Міхаю Kantakozino вел Spъtарюў, пentру къчї фусеse іsправнік пре каse den чепуt пѫnъ s'аў іsпръвit, кум s'аў zis маї sуs, ші ла masъ Domnул аў шъzуt ѫntр'ачеa sфѫnтъ zi а sѫnteї

Маріеї, ꙟn каселе domnеще, кꙋ пърінтеле Влъdiка ші кꙋ боіарії de s'аꙋ оспътаt, (ꙋnde алt Domnꙋ n'аꙋ маї пꙋtꙋt съ шазъ ꙟнкъ den nainte време кꙋ вре о 35 de anї, tокмаї den ziлеле Mixnії Bodъ каре se xainise de кътре Тꙋрчї, ші аꙋ ешit den царъ гопit de Тꙋрчї кꙋ рꙋшine ші de Тътарї, пꙟnъ аꙋ трекꙋt ꙟn цара Ꙋnгꙋреаскъ. Іар ꙟn ꙋрма лꙋї nꙋмаї de кꙟt Ꙟmпъръціеа аꙋ порꙋnчit лꙋї Гіка Bodъ, кареле веnise Domnꙋ ꙟn ꙋрма Mixnії, de аꙋ sꙋрпаt каселе ші ле аꙋ sфъръматꙋ de tot, ка съ nꙋмаї фіе skаꙋn domnеsкꙋ акоlо; къчї маї sꙟnt мꙋлте se темеа Тꙋрчії de xainie, ші аша аꙋ фоst пꙟnъ кꙟnd Dꙋmnezеꙋ пре ачеst Kostandin Bodъ Басараб кꙋ Domniea аꙋ міл꙼ꙋit. Ші ꙟnкъ dꙋпъ ал patрꙋлеа an den Domniea Мърії sале, de касе s'аꙋ апꙋкаt, nemaї пꙋtꙟnd лъsа ꙟn skаꙋn векнꙋ ка ачела de пре ла stръмошії Мърії sале, съ stea пꙋstiꙋ; чі ꙟn tot феліꙋл ші ꙟn мꙋлtе рънdꙋрї, аꙋ черкаt Ꙟmпъръціеа пꙟnъ i s'аꙋ dat вое, ка ші каселе съ факъ ші кꙟnd ва вреа ші акоlо съ шазъ.) Іаръ dꙋпъ че аꙋ іsпръвіt, ші аꙋ трекꙋt sꙟntъ Мъріе, sкꙋлатꙋs'аꙋ Domnꙋл de s'аꙋ dꙋs ꙟn sꙋs, іаръші ла мънъstіреа Мърії sале Хꙋrezії, de аꙋ възꙋt челе че ші акоlо se маї лꙋкрase. Ші шъzꙟnd кꙟtе-ва zіле акоlо, іар s'аꙋ sкꙋлаt de акоlо de s'аꙋ погорꙟt маї жоs, ла каsа Мърії sале, ла Бръпковені, de аꙋ шъzꙋt кꙟtъ-ва време, прімблꙟndꙋse ші пре ла алtе sаtе але Мърії sале, ші апої фъръ zъбавъ іаръші s'аꙋ ꙟnтоrtежіt ла Тꙟрговіще, ші ꙟntрꙟnd кꙋ алаіꙋ dꙋпъ обічеіꙋ, аꙋ deskълікаt ꙟn кꙋрtеа domnеаskъ, пепtрꙋ къ ші каселе de tot se гъtise. Ші аꙋ шъzꙋt ꙟn каселе domnеще кꙋ Doamna Мърії sале, ші кꙋ тоатъ

кȣрtea кѫtъ-ва вреme, апоĭ s'аȣ рѫdiкat de ла Тȣрговiщe, шi венind ла Могошоѩ, венit'аȣ ла Бȣкȣрещĭ ла Октомврiе ꙟn 20 zile, 7203.

КАП 33.

Пentrȣ trimiterea воѩрiлор ла Odriю.

Dечĭ maĭ treкѫnd кѫtъ-ва време, рѫndȣit'аȣ Мърiа sa о seamъ de боѩрĭ de аȣ trimis ла Поаrtъ, anȣme, пре Алекsandrȣ вел Ворnik, шi пре Корnea Бръiлою вел Пахарnik, i Kostandin Чорогѫрлеаnȣл вел Sлȣцеарю, i Radȣл Izвoranȣл Пitарю, i Бȣnea Грѫdiщеаnȣл вел Арmaш, i Верго вел Портарю, i Онрея вел Шътрарю, шi алцiĭ, а кърора trimitepe ера ка съ факъ жалвъ шi плъnцере ла ꙟmпъръцiе пentrȣ слъвiчюnea шi mȣлtȣл пъs ал църiĭ, de челе mȣлte шi греле порȣнчĭ, че tot deaȣna de ла ꙟmпъръцiе пре tikълоаsa царъ венia, шi пentrȣ a Тъtaрiлор кълкаре, че ꙟn toцĭ anĭ църiĭ фъчеа, шi niчĭ кȣ поклоаnеле, niчĭ кȣ dърiле Domniea maĭ пȣtea съ вiрȣѩскъ; шi афаръ dintр'аchestea съ факъ жалвъ пentrȣ хоtарȣл църiĭ despre пartea Бръiлiĭ, каре о ꙟmпresȣрase Тȣрчiĭ Бръiленĭ, de копрinse atѫt пъmѫnt, de se tinsese пре локȣл църiĭ, шi ачеаsta ꙟнкъ maĭ de mȣлt съ tръцеа, шi mȣлtъ гѫлчеавъ цара кȣ Бръiленi ачещiа аȣ авȣt. ꙟnsъ шi den воѩрiа лȣĭ Шърван Вodъ, ȣnкюл Мърii saле лȣĭ Kostandin Вodъ, фiind Шърван Вodъ Sпътарю mаре пре времiле ачелеа, ꙟn zilеле лȣĭ Antonie Вodъ, фost'аȣ ла Поаrtъ ꙟmпреȣnъ кȣ алцĭ воѩрĭ, шi фъкѫnd жалвъ ла ꙟmпъръцiе, лi s'аȣ dat ферmаn шi Агъ ꙟmпъръtеsкȣ, de аȣ венit ꙟn царъ, шi ш'аȣ кълtat треава ачеаsta, кȣ карея ꙟnsȣшĭ Шър-

ван Спъtарнъл, ші кв воıарі тълці аŭ мерсŭ пре марџіne, ші кв Тврчії марџіnenї, ші кв Kadiiї, кълкъnd марџіnea църії, deла Рвшава пънъ ла Бръіль, ші аŭ пвs пietре ші хоtаръ пре внde аŭ фost semneле ші хоtаръле чеде векї, ші s'аŭ ашъzat toate гълчевіле, кв мvлtъ кеltвıалъ а църії. Iар къnd аŭ фost ъn zілеле Мърii sале лвї Kostandin Bodъ, ıар аŭ ъnчепвt а se tinde Бръіленiї пре пъмъntвл църeї, ші аŭ кълкаt хоtаръле. Deчї nепвtъnd ъngъdві Мъріа sа, аŭ фъквt щіре ла Поарtъ, ші s'аŭ tpimis вn Агъ ка sъ кавte tреава ачеаsta, кв каре Агъ аŭ tрimis пре Міхаıв Kantакоzino вел Спъtарıв ші кв алцї воıарї ъmпревнъ аколо sпре Бръіль, de аŭ нъвtat ші аŭ алеs semneле ші хоtаръле пвindв пietрі. Iар dвпъ ачееа къnd аŭ фost ал doiлеа timп Бръіленiї, tot нв s'аŭ пвtвt ашъza, чі s'аŭ свълаt о seамъ de Твրчї Бръіленї, de s'аŭ dвs ла Поарtъ щі аŭ фъквt жалвъ, atвnчеа ъmпъръціеа аŭ рънdвit пре вn Бейв анвme Isвф Капеџіваша ъmпъръtesк, кареле ера фечорвл лвї Свлiman Паша, че фвsese maї nainte Biziрıв. Deчї венind Бейвл ачеsta ъntъıв аiчеа ла Domnв прimitвл'аŭ кв чinste ші кв daрврї, om маре фiind, нъdъжdвind Domнвл къ ва фаче църії dрептаtе преквm ші ел se фъгъdвıа. Ші tрimiцъnd Domнвл кв dъпsвл воıарї анвme: пре Міхалчеа вел Stолnікв, і Kostandin вел Slвџерıв ла Бръіль ка sъ кавte tреава ачеаsta. Dвпъ че аŭ мерs аколо Бейвл ачеsta, despre о парte om tънър фiind, ші de minte внор, despre алtъ парte Бръіленiї mitвindв'л, фъквt'аŭ dвпъ воıа лор, mвtъnd хоtаръле пре внde аŭ zis еї. Iар цара аŭ ръmas нвmaї кв кеltвıалъ. Atвнчеа dар Мъріа sа Kostandin Bodъ tрimiцъnd пре воıарії ла

Odpinȣ прекȣm s'aȣ zis maĭ sȣs, пре лѫнгъ алte tpeбĭ шi невоĭ але цъpiĭ, фъкȣt'aȣ жалбъ шi пentpȣ ачеаsta, пentpȣ къ авеа цара mape stpѫmбъtate de dѫnшiĭ.

Deчĭ Ѫmпъръцiea, ꙗр аȣ tpimis пре ȣn Капецiбаша, шi ȣn Kadiнȣ anȣme Mовела, ка съ вie съ каȣte жȣdeкata ачеasta шi съ факъ dpentate, шi венind Капiцiбаш кȣ Kadiнȣл, tpimis'aȣ Domnȣл ꙗръшĭ пре Miхаiȣ Kantakozino вел Sпъtapнȣ, шi пре Kostandin Чорогѫрлеанȣл вел Клȣчернȣ, de аȣ mеps кȣ dѫnшiĭ аколо ѫmпреȣнъ ла хоtар. Iар Тȣрчiĭ Бръiленĭ n'аȣ врȣt съ meаргъ ла жȣdeкatъ niчĭ кȣm. Deчĭ Капецiбаша шi кȣ Kadiнȣл фъкѫnd черкаре кȣ ашъpȣntȣл npin алцĭ Тȣрчĭ mъpцineнĭ, шi npin ȣniĭ den Бръiленĭ, афлаt'аȣ пре Бръiленĭ кȣm аȣ ȣmблаt шi аȣ кълкаt хоtаръле, шi ле аȣ mȣtat пре ȣnde аȣ врȣt еĭ. Deчĭ ꙗръшĭ аȣ пȣs de ле аȣ mȣtat, шi ле аȣ пȣs пре ȣnde фȣsese ѫntѫiȣ maĭ nainte.

КАП 34.

Пentpȣ mерцерea Domnȣлȣĭ ла четатеa Кладовiĭ din порȣнкъ Ѫmпъръteaskъ.

Deчĭ кѫnd аȣ фost л. 7203, ла лȣna лȣĭ Maptie, ѫntpȣ ал шаптелеа andin Domniea Мъpiĭ sале лȣĭ Kostandin Bodъ, ѫntѫmплѫndȣse a mȣpi Ѫmпъраtȣл tȣрчеsк, anȣme Sȣлtan Ахmet, шi пȣindȣse Sȣлtan Mȣstафа Ѫmпъраt, фечорȣл лȣĭ Sȣлtan Mехmet, шi ѫnsȣmĭ Ѫmпъраtȣл гъtindȣse съ meаргъ ла oaste асȣпра Nemцiлор ла Белiград, tpimis'аȣ шi Domnȣлȣĭ порȣнкъ съ meаргъ ла oaste ла четатеa Кладовiĭ, съ о факъ, каре четаte шi maĭ den nainte вреme tot de царъ аȣ фost фъкȣtъ, фiind ꙗръшĭ Мъpia sa Kostandin Bodъ,

мерѕ'аѵ аколо den порѫнкъ ꙟn трекѫціі anі, de о аѵ фъкѫt, пре времеа ꙟntрѫ каре венisе Nemцiі, шi не-пѫtꙟndѫле sta ꙟmпротiвъ Тѫрчiі каре se афла atѫnчea аколо, ꙗр ei ꙟnsѫшi аѵ dat фок de о аѵ aps шi о аѵ пъпѫstit, шi ei s'аѵ tpas maі жos, tot atѫнчеа кꙟnd шi Nemцiі аѵ трекѫt aiчеа ꙟn царъ.

Dечі dap вiind Domnѫлѫі порѫпкъ ка ачеаsta, каре s'аѵ zis maі sѫs, ка sъ меаргъ шi акѫm ла Кладова, фоарte neste пѫtinцъ фiind, къ ꙟнкъ време de ꙗрпъ ера, шi кѫ мѫлtъ невое ера а se гъti Domnѫл шi toatъ oastea, къ ꙗрбъ нѫ ера, шi вita фоарte слабъ, шi възꙟnd о порѫпкъ фъръ de време ка ачеаsta, каре nічі о datъ n'аѵ фost, desпре о парte аѵ tpimis порѫпкъ ла Корnеа Бръiлоюл вел Бап, ла Краiова, ка sъ меаргъ кѫ цара desпре Мехеdinцi ла чеtatea Кладовii, sъ se апѫче sъ о факъ, desпре алtъ парte нѫmaі de кꙟt аѵ tpimis боꙗрі ла Поарtъ, апѫме: пре Kostandin вел Клѫчерюѵ шi пре Dѫmitpaшкѫ Карамапльѫ вел Postelnik, пеntpѫ ка sъ факъ жалбъ, ка doap ар лъsa пре Domnѵ, ка sъ нѫ меаргъ, нѫmaі sъ рънdѫꙗskъ oamenі шi isправнiчі, sъ меаргъ sъ факъ чеtatea; ꙗр Viziрюл шi кѫ Кехаꙗоа, oamenі фоарte ръi шi лакоmі, шi варварі фiind, некѫm къ ачеаsta n'аѵ фъкѫt, чi ꙟnкъ шi алtъ ръѫtate маре пре săрака de царъ аѵ adѫs, ка sъ dѫкъ цара zахерea ла Каmeniцъ, каре ера о nesпѫsъ певое, къ кѫ zахереаоа шi каръле че тревѫꙗ а о ръdiка sъ о dѫкъ, se фъчеа о sѫmъ маре de банi, кꙟt нѫ ера пѫtinцъ а se ръdiка. Шi аша Domnѫл tiръпещiле лор порѫнчі възꙟnd, нѫ пѫtea фаче ꙟntр'алt кiп фъръ кꙟt а мерџе, шi нѫmaі пꙟnъ аѵ фъкѫt sфinteле Пащі аѵ шъzѫt, ла 24 de zilе але лѫі Марtie, фiind

Пащіле. Іар dзпъ че аў трекзт sфintеле Пащі, ѫndатъ аў пзрчеs Мъріа sа ла Апрілie ѫn 8 zіле, пеntрз къ ші а dоъ порзнкъ ѫі venise кз зn Агъ Ѫmпъръtesк, зна ка sъ ръdіче пре Domnў, алta пеntрз zахереа ка sъ se порnеаskъ. Ші ачеаstъ гравъ mаре ші ръdікаре фъръ време нз погоръна desпре Ѫmпъръціе, фъръ кѫt нзmаї den mзлtа ръзtаte ші певілнічіе а Візірзлзї, ші а Кехаелії, къ нз ера пзtіnцъ Domнзлзї аї sътзра dзпъ чел mаре ал лор пеsаціў че авеа.

Dечі аша кз mзлtъ невое, Domнзл кз оаstеа s'аў ръdікаt, ші mъргѫnd пѫнъ ла satзл Мъріі sале Потлоці, кѫtе-ва zіле пре лок аў шъzзt, ші ѩаръші de аколо ръdікѫndзsе, аз mерs пѫнъ ла Бръпковені, ші аколо аў веніt весtе Domнзлзї de ла Капікехаеле de ла Оdріѩў, кзm къ Візірзл ші Кехаѩаоа Візірзлзї аў къzзt ла зрціе Ѫmпъръtеаскъ пре пієрzаре, пе mаї ръбdѫnd Dзmnezеў ръзtъціле лор, ші mѫпкъtзріле че фъчеа крещінілор нз пекоntенітеле черері ші греле порзнчі че tot деазна ѫntр'ачеste віеtе църъ нз se mаї кзрmа de ла dѫnшії, пеntрз mзлtа лъкоmіе че авеа, а sорві tокmаї ші sѫнцеле sърачілор. Ші нз ера ѫndestзлаці кз аtѫtа, чі ші пре Domнў фъръ вреme ші песtе пзtіnцъ ла оаstе ѫл ръdіка, пре вреmі реле ші плоіоаse кз ръчелі, de аў перit віtеле крещінілор, кѫt ші mзлці den sлзжіtорі s'аў пеdеstраt, чі поаtе фі ші пеntрз ачеле sзs пеірі ші пекаzзрі але крещінілор, Dзmnezеў ла оsѫndъ ка ачееа ѩаў аdзs, къ нз фієще че mоарtе mаї окърѫtъ аў авзt Візірзл ачела, чі оmорѫndзл аў порзнчіt Ѫmпъратзл de ѩаў лепъdаt sпзркатзл лзі трзп tокmаї ѫn зліцъ, de аў zъкзt кѫt-ва ѫn веdереа тзtзрор.

Dȣпъ ачееа пȣind Ѫmпъръціеа алt Візірȣ, anȣme пре Мехмеt Паша, ші алtъ Кехаѭа, anȣme Ібраіm Ага, оаменĭ бȣнĭ ші tікніцĭ фiind, ѫnчепȣt'аў ші жалбеле а se askȣлta, кареле Domnȣл пеntpȣ пъsȣл цъpiĭ tpimetea; къ ѫntѫiȣ пеntpȣ zахереа фъкѫndȣse жалбъ ла dѫnшiĭ, къ este nеste пȣtinцъ цъpiĭ съ о dȣкъ, аў лъsat zахереаоа съ nȣ se dȣкъ, nȣmaĭ съ dea цара банĭ, аdекъ преціȣл zахереleĭ съ'ĭ tpimiцъ ла Каменіцъ, каре nȣ пȣціnъ ȣшȣраре съраічілор ера, къ nȣ ера греȣл чел mape zахереаоа, кѫt ера каръле ші кіріа каре ера съ о dȣкъ.

Dȣпъ ачееа ші dȣпъ че аў meps Domnȣл аколо ла Кладова, ші четатеа лȣкрѫndȣse, nȣ mȣлtъ време аколо аў шъzȣt, чі ѭаў венit ферман ка съ ласе оаменĭ ші іsправнічĭ съ шазъ съ іsпръвеаskъ четатеа, ѭар Domnȣл съ se ѫntoapкъ ѫнапоĭ sпре партеа mȣnteлȣĭ пре ȣnde sѫnt плаѭȣpĭ, ка съ'шĭ пъzeaskъ цара de връжмашĭ ші de оаменĭ рѫĭ. Пеntpȣ къ ші хоціme mȣлtъ de Ȣнгȣрĭ ла mȣnte se фъкȣse, фъкѫnd mȣлte ръȣtъцĭ ші аічеа пре хоtарȣл църіĭ, ші пре хоtарȣл църіĭ Ȣнгȣрещĭ, ціind къіле ші stpѫmtopiле, de ȣчіdea пре негȣцъtopĭ, ші алte mȣлte ръȣtъцĭ фъчеа. Dечĭ лъsat'аў Мъріа sa аколо ла Кладова боѭapĭ іsправнічĭ, anȣme: пре Радȣл Izборанȣл вел Stoлnік, і Радȣл Хрізіĭ вел Клȣчерѣ, кȣ о seamъ de слȣжіtopĭ de пазъ, ші пеntpȣ алte треbĭ ші порȣнчĭ че ера аколо. Іар Domnȣл nȣmaĭ de кѫt s'аў ѫnвѫрtежit de ла Кладова мергѫnd sпре партеа mȣnteлȣĭ, ші пȣind пазъ tape пре ла плаѭȣpĭ аў прinsȣ ȣn stear de хоцĭ ка вре о 50 de оаменĭ Ȣнгȣрĭ, фiind фоарte хоцĭ рѫĭ ші біне ѫнармацĭ, ші нічĭ ȣнȣл n'аў skъпаt, чі кȣ къпіtan кȣ tot ѭаў dȣs ла Domnȣл.

Dечї карїї s'aš doвedit den хоцї maї ръї, ші s'aš кѕ-noskѕt ші de ѕnії пъгѕваші, aš tpimis de ѫaš sпѫn-zѕpat ла локѕріле ачелеа ѕnde aš фъкѕt ръѕтъціле; den чеілалції пре ѕnії ѫaš tpimis ла окнъ, пре алції ѫaš пѕs ла опреалъ. Ші аша фiind Мъріа sa віітор пре sѫnt mѫnte, meps'aš ла mъnъstipea Tismana, ші de аколо aš meps ла mъnъstipea Мъріі sale ла Хѕ-pezї, ші aš шъzѕt фъкѫnd кѫte-ва zіле, ші фъкѫnd ші Sѫnt-Пietpѕ аколо. Dѕпъ ачеea skѕлѫndѕse de аколо aš meps ла mъnъstipea de ѕn Лemnѕ, ші de аколо ла mъnъstipea Арџешѕлѕї, пре каре sфinte mъ-nъstipї ле aš maї adaos Мъріа sa, ші ле aš ѫnтъ-pit кѕ miле ші кѕ nodoaве sкѕmnе de вiseрiкъ. Dечї de ла Арџеш aš вenit Мъріа sa ла Пiteщї, ші тъвъ-pѫnd аколо, кѫte-ва zіле aš zъвовit. Ші dѕпъ ачеea s'aš pъdiкat Domnѕл ші aš вenit ла skaѕnѕл Тѫрго-вiщiї ла лѕna лѕї Iѕліе ѫn 20 de zіле, ѕnde ші Doam-na Мъріі sale вenitъ epa de maї nainte кѕ кѫte-ва zіле de ла Бѕкѕрещї, ѫmпреѕнъ кѕ тоцї коконiї, ші кѕ toatъ каsa Мъріі sale.

КАП 35.

Пentpѕ a Ханѕлѕї ѫapъшї веnipe npin цapъ.

Iap кѫnd aš фost ла Iѕліе ѫn 28 de zіле, вenit'aš вeste Domnѕлѕї къ ші Ханѕл Seлim Гереї este віітор ѫapъшї, ка sъ tpeaкъ npin цapъ, sъ meapгъ dѕпъ ѫmпъръціе ла Белiгpad, mъкар къ ѫntp'ачest timn sъ фie авѕt ші eї гріжъ desпре mѕsкалї, pъdiкѫndѕse оцї mѕsкълещї de aš meps кѕ ръzвоѫ asѕпpa Azaкѕлѕї ші алтор четъцї de пре апа Niпpѕлѕї, ші epa mape гріжъ Тътаpiлор. Iap de вpeme че de ла ѫmпъръціе

mepsese Ханѕлѕĭ порѕнкъ neste порѕнкъ, съ нѕ факъ ꙟntp'алt кіп, чі нѕmaĭ съ se ръdiче съ meаргъ, н'аѫ нѕtѕt съ stea ꙟmпpotiва порѕнчiĭ, чі s'аѫ ръdiкat ꙟmпpeѕнъ кѕ Калга Sѕлtanѕл de аѫ meps съваĭ, къ нѕ пѕцінъ oaste epa; каре dap веste ла Domnѕл фъкꙟnd щipe de ла mapцine къ Ханѕл ші кѕ Калга Sѕлtanѕл este вiitop a трече прін царъ, нѕmaĭ de кꙟt ші Мъріа sa ꙟntpѕ ꙟntꙟmпinape воѩрĭ аѫ tpimis, anѕme: пре Павел Пахарнікѕ, і пре Iamandi вел Портарнѕ, ка съ se афле кѕ слѕжбъ лꙟнгъ dꙟnшiĭ, ші съ ле apate пъѕѕл ші слъвічнѕnea църіĭ, къ doap ші eĭ кѕ вре o miлъ s'ap аръta спре царъ, съ o maĭ ѕшѕреze deѕпре ръndѕıaлa коначелор, ші den поклоане а чере каре обічнѕiцĭ epa. Iap eĭ nimiкa спре слѕжва църіĭ нѕ s'аѫ ѕitat, чі dѕпъ алор сълвътъчіре ші невъл.нічіе, каре пѕрѕреа asѕпра крещiнілор лѕнĭ ръnitopĭ sꙟnt, toate челе обічнѕite а ле лор mꙟнкъtѕpĭ ка ші maĭ nainte не de плін ле аѫ черѕt, ші Domнѕл ле аѫ плinit, ші коначеле ші поклоанеле.

Dечĭ mepгꙟnd eĭ спре валtъ жꙟnъ ла апа Жіѫлѕĭ ла sat ла Комощенĭ, аколо ѩѫ ажѕнѕ веste deпре ѕртъ, кѕm къ Mѕскалiĭ ші Казачiĭ фак mѕлtъ stpiкъчѩне ла четъціле каре s'аѫ zis maĭ sѕs. Dечĭ аколо s'аѫ sфътѕit ші s'аѫ ꙟntops Калга Sѕлtanѕл ꙟnanoĭ кѕ o seamъ de Тъtapĭ; ѩр Ханѕл кѕ o seamъ de Тъtapĭ че аѫ ръmas лꙟнгъ ел, аѫ трекѕt Dѕnъpea пре ла вadѕл Dinѕлѕĭ, ші s'аѫ dѕs ла Беліграd dѕnъ Ꙟmпъръціе.

Ꙟntp'ачest an аѫ dat Dѕmnezeѫ ші лѕĭ Тѕкелi Графѕлѕĭ къdepe den чinstea лѕĭ каpea авеа de ла Ꙟmпъръціе, tokmaĭ ка лѕчеафърѕлѕĭ, de вpeme че ші ꙟn ѕрекіле Ꙟmпъратѕлѕĭ mepsese челе mѕлte ръѕtъцĭ

че фъкѫse maĭ nainte, ші neste toatъ вpemea, ші ѫn tot лoкѫл пe ѫnde nічорѫл лѫĭ кълкase ѫn цара Ѫmпъратѫлѫĭ. Deчĭ sokotind Ѫmпъръцiea къ ніч de ѫn фoлos nѫ este, чі maĭ mѫлt de stpiкъчѫнe, ѫndatъ че аѫ meps ші eл aкoлo лa Белігрad кѫ oastea лѫĭ ка съ se афле кѫ slѫжбъ лѫнгъ Ѫmпъръціe, n'аѫ пофtit Ѫmпъръціea slѫжба лѫĭ, чі аѫ порѫnчit de л'аѫ лѫat ѫmпpeѫnъ кѫ фemeea лѫĭ, ші кѫ кѫte-ва slѫцĭ че аѫ авѫt, ші dѫndѫл пpe пazъ Ѫmпъръteaskъ, л'аѫ tpimis лa Цapiгpad кѫm inima лѫĭ n'аѫ пофtit, ѫnde ші sфѫpшitѫл лѫĭ ва фi, nemaĭ авѫnd skъпape de aкoлo, — къ dpent este Dѫmnezeѫ, ші dpeantъ este жѫdeкata лѫĭ, аша sѫnt sфѫpшitѫpiлe ръілор ші tipaniлop, — іар oastea лѫĭ o аѫ dat Ѫmпъръціea пpe seama Мъріі saлe лѫĭ Kostandin Boдъ, порѫnчind съ віe съ фie sѫnt askѫлtapea Мъріі saлe, de ва пофti Domnѫл съ'ĭ ціе ѫn леафъ, іар de nѫ, съ фie раіа, съваĭ къ Мъріі saлe nѫ іаѫ tpeвѫit; іар ші eĭ ка ніще хоцĭ че аѫ фost аѫ веnit пѫnъ лa ѫn лoк, ші апоĭ аѫ фъкѫt кapeлe ѫn kotpo аѫ nѫtѫt, neaвѫnd oбpaz ка съ віe лa Domnѫ, къчĭ щіа жафѫpiлe ші pъѫtъціле че лe фъкѫse ѫn царъ, чі аша toatъ гл oata лѫĭ ші stpѫnsoapea лѫĭ пpeкѫm аѫ фost хоцeaskъ ші tѫлхъpeaskъ, аша ші sфѫpшitѫл іаѫ веnit, den пpeѫnъ кѫ stъпѫn кѫ tot, snpe пiepzape desъвѫpшit.

КАП 36.

Пentpѫ tpeчepea Ѫmпъръціі npin царъ, ші nentpѫ къльtopia Domnѫлѫĭ de аѫ meps ѫnaintea Ѫmпъратѫлѫĭ Sѫлtan Mѫstafa.

Афлѫndѫse dap Domniea лa Tѫpгoвіще, кѫ гpiжа naziĭ desnpe Apdeaл, кѫm s'аѫ zis maĭ nainte, вeste

кат фъръ нъdежdе Domнълві soseще de ла Корнеа вел Бан ші de ла Istodор вел Кънitan de Черпещі, tріmeцінd ші кърці de ла Капікехаелеле че ера кв oastea Тврчеаскъ, anвme: Ianаке Порфіріta Dраroma-нвл, ші Iane Кънitanвл de Odibое, фъкінd щіре, квm къ Ймпъратвл кв toatъ oastea Тврчеаскъ інtорківdв-se ва съ віе съ tреакъ прin царъ. Пentрв къ фіinд Ймпърэцieа ла Беліграd квm s'аў zis maі nainte, ръ-dikatвs'аў de аколо кв toatъ пвterea ші аў tрекvt Dвнъреа de чеastъ парte ла Панчова, de аў meрs ла о чetate че съ кема Ліпова, каре ера свнt вірвінца Neamцвлві, лвінdв'о de ла Тврчі maі інtрекъціі аnі, ші ачееа о аў лваt кв ръzбоіў. Dвпъ ачееа Ймпъръ-цieа кармші s'аў інtорs ла Temішвар, ші афлінd о tавъре Nemцеаскъ че ера кв Biteран Гінърарівл інtре Sевеш ші Логош, каре ера ка вре о 6000 de Nemці нвmaі, ші аша нвmaі аў tрimis пре вn Пашъ нвmit Арвъпаш чел кema Mехmet Беіоглв, фіind ші Рв-mелі Бевлервеі., кв oaste asвпра лор, каріі mер-гінd nimika нв ле аў пвtвt stріка, чі фоарte ръў Nemціі іаў інфрінt.

Dечі фъкінd щіре Ймпъръціі, нвmaі de кіt ін-свші Ймпъратвл кв toatъ oastea, імпреvнъ кв Ханвл ші кв Тъtъріmeа s'аў порnit asвпра лор, каре mаре іншълъчівне лві Biteran іаў фоst, къ нв щіvse ел къ Ймпъратвл аў фоst, къ s'ар фі tрas інапоі, n'ар фі stътвt імпротівъ кв ачеа пвцінъ oaste че авеа. Iар de вреme че порокvл аша іаў слвжіt, нв ера пвtin-цъ інtр'алt кіп а фаче, фъръ кіt а se інtімпіна кв дінsвл, ші фоарte mаре ръzбоіў аў daт, кіt s'аў ін-гроziт ші Тврчіі, къ 4 чеasврі ръzбоівл аў цінвt. Iар de вреme че mвлціmeа Тврчілор пе de toate

пърціле копрinsese, пѫпъ ѫn чеа de апоі ръпіndѫse Вітерап Генърарѫл атѫt кѫt n'аў маі пѫтѫt sta ѫn фрѫнtea оцціі, чі аў dat dosѫл шi оastea чеелалтъ Немцеаскъ че маі ръмъsеse, шi аша аў фost izвѫnda Тѫрчілор. Мѫлці din Немці s'аў отоpѫt шi s'аў прins, шi ѫnsѫші Вітерап Гінърарѫл аў періt, неціiindѫse ѫnкъ ѫnde съ фіе къzѫt, каре кѫm sпѫnea шi ѫnsѫші Тѫрчіі, къ de nѫ ар фі періt ел нічі ѫntр'ѫn кіп н'ар фі лѫat Тѫрчіі ачеа izвѫndъ. Ѫnsъ ачел ръзбоіѫ, нічі фъръ маре пагѫбъ шi пierdere н'аў фost шi Тѫрчілор, къ den капете аў періt шi дела еі Шаіт Мехмет Паша кѫмnатѫл Ѫmпъратѫлѫі Махмѫt, Беіоглѫ Рѫмелі Бехлер Беіѫ, шi алці Беі, шi капете мѫлте алесе аў періt, каре фііnd Ѫmпъратѫл de фаць, шi Ханѫл ла ръзвоіѫл ачела, шi възѫnd тape вѫtaia Немцілор, шi фъръ вое ле аў къѫtat a sta, sініці фііnd de Ѫmпъратѫл къ'і ва отор de nѫ вор sтарце пре Немці, порѫnчіndѫле съ se батъ шi съ пъвълеаскъ пѫnъ ла моарте.

Дѫпъ ачеea Ѫmпъратѫл аў aps пълъnціле, апѫme Логошѫл і Sевешѫл, лъsѫndѫле Немціі пѫstіі дѫпъ ръзвоіѫл ачела, кареле шi маі nainte ѫnt віріnца Тѫрчілор ера, апоі ле лѫase Немціі.

Дечі дар фъкѫnd Ѫmпъръціеа ачесте izвѫnzі, nіміка нѫ s'аў маі контеніt, чі ѫпапоі s'аў ѫпвѫрtеzіt, а кърѫіа ѫпвѫrtezіре шi венire нѫ ера npintр'алтъ парте маі dрепt a фі, шi маі кѫрѫnd a еші dintр'ачеле пърці, фъръ кѫt пе ла Алташі съ деа пе ла Dімір-капі, шi съ віе прin царъ, съ meаргъ съ треакъ Дѫнъреа пре ла Nікопое, кѫm sокотіse. Възѫnd дар Вѫzірѫл Мехмет Паша ѫn че кіп ѫntoарчереа Ѫmпъръціі

este, нȣмаї de кꙟt прin ȣn Аґъ ла Domnȣ аȣ trimis
кȣ ферman, ка съ se ръdiче Domnȣл съ meаргъ съ
eасъ ꙟnainte ла Dimiрiкani ꙟntрȣ ꙟntꙟmpinарea Ꙟmпъ-
раtȣлȣї, съ deskizъ dрȣmȣл, съ факъ podȣрї пe ла
ane mapї, шi ла aлteлe съ se афлe кȣ sлȣжбъ лꙟngъ
Ꙟmпъръціe, de вреme че Ꙟmпъръціea прin царъ ві-
ne шi тречe. Поаte dap фіеще чеꙟ пчелеntȣ sокоti,
ла кꙟtъ гріжъ Domnȣл s'ap фі афлat, че фел de ini-
mъ mape tребȣia a фі ла o вреme ка ачеea, фiind
a merџe ꙟnaintea ȣnei Ꙟmпъръціi; ꙟntъiȣ къ ръdіка-
pea ера гравnікъ фъръ de веste шi фъръ de niчї
o гътiре; aлtа, кълъtоріа ꙟнкъ ера лȣngъ, шi вреmea
ꙟнкъ sкȣрtъ, гꙟndindȣse съ нȣ кȣmва se anȣче Ꙟmпъ-
ръціеа, съ ꙟntре mаї nainte ꙟn царъ, шi нȣ se ва
афла Domnȣл съ iасъ ꙟnainte ла хotaр ȣnde'ї ера по-
рȣнка, шi de вор чере neskapiва zахереле, ȣnde se
пȣtea a фаче ꙟn грав, фiind шi цара фȣџitъ шi въ-
жъмitъ, ка ачеstea Domnȣл гꙟndea. Ꙟnsъ spре Dȣm-
nezeȣ пъdъжdȣind чела че ла mȣлte ꙟntꙟmплърї ка
ачеstea л'аȣ лȣminat шi л'аȣ ажȣtat, нȣmаї de кꙟt аȣ
ꙟnчепȣt a se гъti de пȣрчеs ꙟnainte, npeкȣm i se по-
рȣнчise, sокоtind ка ȣnde ap пȣtea, ꙟntꙟmpina npe Ꙟm-
пъраtȣл кȣ toatъ пȣterea че веnia. Ꙟntъiȣ npe Petрȣ
Къпitan de dороbanцї Odобeanȣл, de олак л'аȣ tрі-
misȣ ꙟnainte ла Dimiрkani ка съ dреагъ dрȣmȣл, (съ-
заї нȣ вел Ban, шi кȣ Istodор Къпitanȣл аколо tot
dрецеа, шi пȣрta ачеле гріжї кꙟt se пȣtea), шi съ
гріжeаskъ de чеде че ap tребȣi de treaба Ꙟmпъръціi.
Dȣпъ ачеea шi алцї воiарї аȣ trimis, anȣme: npe Dȣ-
mitрaцȣ Караmanлъȣ вел Postелnik, i Бȣnea вел Ар-
maш шi npe алцїї кȣ кърцї ла Biziрȣл, фъкꙟnd щi-
pe къ шi Domnȣл este віitорȣ, шi ка съ se афле

лѫngъ Ꙟmпъръціе, пѫnъ ші Domnȣл ва sosi, ші de олак ꙗȣ tpimis. Апоі ші Domnȣл пре Dȣmnezeȣ ѫntp'ажȣtopю лȣѫnd, аȣ пȣрчес ла Sentemвpie ѫn 23 de ziле кȣ о seamъ de воꙗрі, ші кȣ sлȣжitopimea кълъріme кѫці s'аȣ sокotit de tpeaвa sлȣжвеі а фі ; лъsѫnd ла Тѫрговіще пре Doamna Мърii saле ші кȣ toatъ каsа, лъsѫnd ші пре Kostandin Kantaкozino Stoлnікȣ, ші пре Ianaке Въкъреsкȣ вел Агъ, кȣ toatъ пеdestpimea ѫmпреȣnъ ші кȣ о seamъ de кълъріme, ꙗр ла Бȣкȣреці аȣ tpimis пре Шърван вел Bistierю ка съ фіе іsпpaвnік ші пȣртътърю de гріжъ, de че вор фі tpeвiле, пѫnъ se ва ѫntoapчe Domnіea, фiind аколо ші Kostandin Чорогѫрлеаnȣ вел Клȣчерю, ші Andpeі вел Къпitan de kazaчі, каріі ера de паzа орашȣлȣі. Ші аша Domnȣл de грав s'аȣ dȣs 3 коначе пѫnъ ла Бръnковенї фъкѫnd, ꙗр ла ал патрȣлеа конак, ажȣngѫnd пѫnъ ла podȣл Iamnікȣ че este песте апа Жіюлȣі, ѫntѫmплatȣs'аȣ олъкарі віind de ла opdia Ꙟmпъръteasкъ кȣ порȣnкъ, ка съ meapгъ Domnȣл кȣ ȣп чеаs maі mainte, пеntpȣ къ Ꙟmпъръціea ѫntpase ѫn царъ, ші ѫntp'ачеа zi ѫnкъ пȣрчеsesъ ші de ла Черпеці ѫn жоs sпре Diю. Каре грабъ възѫnd Domnȣл лъsat'аȣ аколеа каръле, ші алt агарлѫк че аȣ фost ѫmпреȣnъ кȣ Diiкȣл вел Логофът, і Міхаю Kantakozino вел Sпъtapю, ші кȣ sлȣжitopime, ші лȣѫnd пȣmaі о seamъ de воꙗрі ші кȣ кѫціва sлȣжitopі, аȣ meps ѫnainte sпpintenі. ші кѫnd аȣ фost ла Sentemвpie ѫn 27 de ziле Вinepі, ажȣns'аȣ Domnȣл Ꙟmпъръціеa ла Кȣшmip, ші кȣm аȣ sosit ла opdie, аȣ meps пȣmaі de кѫt de s'аȣ ѫmпреȣnat кȣ Bizipюл, кареле ѫntpeвѫnd пре Domnȣл че аȣ фost пpiчina de аȣ zъвovit кȣ венitȣл, de оареш кѫnd фъкѫndȣ'і ціpe къ Ꙟmпъратȣл

віне, ші рьспунзѫндꙋ'ї къ тързіў аў венit Ага кꙋ ачеа ноапте, ші калеа депъртатъ фіind, алt н'аў маї зіs фъръ кеї къ аша se ѫнтѫмплъ de мꙋлте орї ка ла ачелеа. Іар адоа зі Sѫмбътъ, рьdікѫndꙋse ѫмпъръціеa de ла ачел конак аў терs ла конакꙋл de ла Моглаnіt, ла каре конак s'аў маї ѫмпреꙋнат Domнꙋл ші кꙋ алте къпetenії але ѫмпъръції, кꙋ Тефтердарꙋл, кꙋ Реїs Ефенде, ші кꙋ алції ка ачеіа dрегьторї. Дꙋпъ ачееа tot ѫntр'ачеїаші зі аў венit Domнꙋлꙋї ферман, ка ѫнсꙋші Domнꙋл съ меаргъ ѫнаіntea ѫмпъратꙋлꙋї, съ фіе коnаць пре unde ва trече Дꙋнъреа, ші пꙋтернікꙋл Дꙋмнезеў аў поъцуit пре Domнꙋ, ші л'аў пъzit кꙋ чinste, дꙋпъ вредnікъ слꙋжба sa, пѫнъ ла sфершitꙋл ачеї кълї. (Ва ꙋрма.)

Deспре stapea soціалъ a мꙋнчіtopі- лор плꙋгарі ꙟн прінчіпаtеле Ро- мъне ꙟн deoseвіte tімпꙋрі.

Прівілеџїріле се вор сфърші дар попорул ръмъне вечінік.— Мішлеџ.

Deoseвіреа че се веде ꙟн stapea мꙋнчіторілор плꙋ- гарі ꙟntpe маі мꙋлте попоаре ꙟші аре прічіна ꙟн in- stітꙋціїле че кърмꙋеsк пропрiеtatea. Ꙋнеле попоаре аꙋ прііміt ꙟмпърціреа пъмꙟнтꙋлꙋі ꙟн пропріетъці прі- вате, ꙟн време че алтеле аꙋ пъstрat прінчіпіꙋ къ tot пъмꙟнтꙋл este ал Statꙋлꙋі. Este кꙋноскꙋt къ Рома- нії ка ші Гречії, Фенічіенії ші Kaptaginezії adonta- сеpъ пре чел dintꙟꙟ, ші л ꙟntpeвꙋінцаръ ꙟн toate колоніїле лор. Ел este astъzі комꙋн ла toate попоа- реле Еꙋропене. Чел d'al doілеа s'a adontat маі de обще ꙟн Asia. S'a гъsit асеменеа ла Перꙋвіенії, Мех- sікані, ꙟн челе маі мꙋлте din insꙋлеле Sꙋdꙋлꙋі ші ла попоареле din лъꙋntpꙋл Афрічеі. Маі мꙋлці se ꙟнвоеsкꙋ a zіче къ прічіна ачестꙋі deoseвit обічеіꙋ este, къ челе dintꙟꙟ soціеtъці s'аꙋ ашъzat прін коло- nisaціe, ꙟн време че челе d'al doілеа s'аꙋ формат прін konкꙋistъ. Ꙟmпpeџꙋръpiле каре deosiвeskꙋ ачеste doъ modꙋpі de opranizaціe soціалъ sꙟnt къ колоніштії че se esnatpiazъ ка съ dовꙟndeaskъ пачеа, лівертатеа саꙋ вꙋна stape materiалъ че ле лінsеще ꙟн локꙋл лор de наштере, sꙟnt агрікꙋлторі ші алкътꙋеsкꙋ o adꙋнаре de фаміліі саꙋ asoціаціі егале, каре фіреще къ ꙟмпарт

пъmѫntȣл копрinsȣ ѫn пърцї, шi ла toatъ фamiлia, поate шi ла tot insȣл съ dъ о парte. De simtȣ оаре-каре ѫmпotрiвiре de ла локȣitopiї ачелȣї пъmѫnt, eї nȣ'ї ровеsк, чi se mȣлцȣmesкȣ nȣmaї a копрinde локȣл че ле тревȣe, трънind sȣnt леџiле sале шi гata a прiimi de четъцenї пе чеї векї локȣitopї. Попоареле копкерante ѫnsъ sȣпȣse фiind neапърat ȣnȣї кап ръsвоїnik, ѫndръsneц шi ѫnвestit кȣ о пȣtере nemърџinitъ, sȣnt maї adesea stреine агрiкȣлtȣреї. Еле съ mȣлцȣmesк maї вine a чере de ла sȣпȣшiї лор продȣкtеле пъmъntȣлȣї de кѫt a ле doвѫndi прin ѫnџeлеџерea шi siлinцеле лор. Desпotismȣл dар este sȣфлеtȣл коnкȣistеї dȣпъ кȣm еgaлitatea este sȣфлеtȣл колоnisaцieї. Dȣпъ ачеste коnsiderauiї џенерале nȣ не maї ѫndoim къ Pomaniї колоnizѫnd Dачia, aȣ ѫmпърцit, dȣпъ овiчеюл лор, пъmъntȣл ѫntре колоniшї. Nъвълiрiле варварiлор ѫn ачеastъ провinцъ nȣ пȣtȣръ вътъma ачеst овiчеюȣ, къчї варварiї dȣпъ кȣm шim, aȣ фost maї mȣлt трекъторї прintр'ачеst лок. Пе лѫнгъ ачеasta eї ера кȣ totȣл stрънiї агрiкȣлtȣреї. Eї niчї nȣ atinџea плȣгȣл ziче Amian Марчелin *). Колоniшiї dар ръmъind sinгȣрї a se ѫndeлetniчi кȣ агрiкȣлtȣра пȣtȣръ a'шї пъstра овiчеюрiле stрънe, кȣмї, de шi ѫпкȣнџиȣрацї шi копрinшї de варварї, eї nȣ аȣръ niчї ȣn amestek кȣ dѫnшiї, dȣпъ кȣm о mърtȣрiseшe Џiвоn **). Mȣлцї ѫпкъ dintр'ачешiї ко-

*) Nemo apud eos arat, nec stivam aliquando contigit. *Amianus Marcellinus lib. 31. Cap. 2.*

**) The Walachians are surrounded by, but not mixed with, the barbarians. Gibbon's history of the Decline of the Roman Empire. Cap. XI. Nota 13.

лопіщї n'авȣръ а sȣфері nimik de варварї къчї ре-
тръгъndȣse ꙟn Карпаці еї ꙟшї пъstраръ лівертатеа лор.
De ȣnde, кꙟnd варварії маї slъвіръ, еї se погоръръ
ка ніще адеці Пеласці, se ꙟntinserъ кȣ ꙟnчетȣл ꙟn
къmпіе ші ꙟшї редовꙟndіръ локȣріле stръмошещї.
Astфел ꙟn веакȣл ал XIII, фаміліа Negрȣ Sȣверанъ ꙟn
Фъгъраш, ꙟшї мȣтъ капітала ꙟn Кꙟmпȣлȣngȣ, ші дȣпъ
о жȣмътате de веак ꙟn ȣрмъ фаміліа Dрагош Sȣве-
ранъ ꙟn Марамȣреш, se коборꙟ ꙟn Молдова.

Ȣnії din Istоріографії nostрії некъѫтꙟnd прintр'о крі-
тікъ sъnътоasъ а se оріenta прin ꙟntȣnерȣл, че din мȣл-
ціmea фавȣлілор, акопере ꙟnчепȣтȣл istорієї noastре,
прекȣm а тȣтȣлор поарелор векї ші noіe, s'аȣ пле-
кат а креde къ Padȣл Negрȣ ꙟn Цеара Ромъneaskъ ка
ші Іordan Dрагош ꙟn Молдова аȣ fost ніще кон-
керанці че аȣ копріns ачесте църї ші ле аȣ ꙟmпопо-
лат гъsinдȣле пȣstії. D'ачі s'аȣ ꙟntemeіat а zіче къ
tot пъмъnтȣл а fost пропріetate а Statȣлȣї, ші къ
ꙟmпърціреа лȣї ꙟn пропріетъці прівате аȣ ȣрмат прin
воінца ші дърȣіреа Stъпꙟnітоpȣлȣї. Noȣ ачеаstъ пъ-
реpe ni se паре ръtъчitъ: Маї ꙟntꙟіȣ, къ ꙟnкъ ꙟnain-
te de 1290, епокъ кꙟnd Кронічеле ші Хрisоавеле пȣн
venіpea Padȣлȣї Negрȣ ВВ, se афла прінці Ромꙟnї,
ꙟntpe каре ла 1247, ȣnȣл nȣmіt Літоnȣ, ші алтȣл Se-
neslaв, а кърор stъпꙟnіре Бела IV Реџеле Ȣngаріеї о
ꙟntъреще ꙟn Dіплоmа прін каре дъ Банатȣл Severі-
nȣлȣї Кавалерілор Іерȣsалімȣлȣї, (везї актȣл № 1).
Ал doіlea, къ de ар фі fost Цеара Ромъneaskъ пȣstie
ꙟn ачеа епокъ, кȣм se пȣтеа еа ꙟmпопȣла ꙟn вр'о
къці-ва anї atът de мȣлт, ꙟn кꙟт кіар de ла 1330 Ро-
мъnії se noatъ sпріжіnі лȣnte аша кръnчene, маї ꙟn-
тъіȣ кȣ Ȣngȣрії, ші апоі кȣ Тȣрчії? Асеменеа ші

Молdавіа кѫm ap фі пѫtѫt фі пѫstie, кѫnd щim къ ѫn веакѫл XII ші XIII ѫn ачеа Цеаръ ѫнфлореа maĭ mѫлte репѫвлічĭ вestite, прекѫm Бърлаdѫл, Чetatea Албъ, Галаціĭ, Кіліа, Хotinѫл ші Terinа? Noĭ dap гъsim аdевъраtъ пъререа овщещіĭ Аdѫпърĭ а Молdавіеĭ de ла 1817, каре кеmatъ фіind а desлега ачеаstъ ѫntреваре а doвedit прin чitaціĭ de istoрічĭ ші акte але Domnілор, къ Молdова ера лъкѫitъ ла венірea лѫĭ Dрагош, къ пъmъntѫл ера ѫmпърціt ѫn проврieтъцĭ прівате, ші къ локѫріле Domneщĭ ера пѫmaĭ локѫріле de пѫstiѫ, аdекъ челе че пѫ se stъпъnea de nimenĭ din nenomenit веак, вранішііле Domneщĭ ші локѫріле Търгѫрілор, (веzĭ актѫл № 2). — Dака Раdѫл Negpѫ ші Богdan Dрагош аѫ гъsit църіле попѫлаte, еĭ n'аѫ пѫtѫt фі кonкерanцĭ, кѫчĭ ніще stъпъnitорĭ de Statѫрĭ аша mічĭ ка Фъгърашѫл ші Мареmѫреішѫл, nѫ пѫтеа авеа destѫлъ пѫtере sпре а кonрinde asemenea провінціе *). De n'аѫ венit ка кonкерanцĭ, еĭ n'аѫ пѫtѫt рові, n'аѫ пѫtѫt desпоsede ѫn попор ѫntpeг, чі din протівъ аѫ тpeвѫit а respeкta овічеѫріле лѫĭ, dѫпъ кѫm istoріа лъmѫріt не spѫne къ аѫ respeкtat пе але Банаtѫлѫĭ Краіовіĭ. Феѫdaлitatea dap nѫ se пѫtѫ ѫntpodѫче ѫn църĭ кѫ ачещĭ Domnĭ. Мѫnціĭ ера maĭ попѫлаціĭ, шіĭ tot лъкѫitорѫл а тревѫit sъ'шĭ аівъ moшіа sа. Акѫm ѫnкъ чеĭ maĭ mѫлцĭ mошnenĭ se афлъ ла mѫnцĭ. Къmпіа каре din апъsареа пъвъліреĭ вар-

*) Spре ѫnцелеџереа sѫвіектѫлѫĭ че тpaкtъm noĭ, am цінѫt а чі пѫmaĭ а рефѫtа пъререа de о копкѫistъ а ачеstор църĭ, ръmіind а dевелопа maĭ mѫлt ачеаstъ ѫntреваре, ші а аръtа пъререа noastpъ кѫm ѫnцелеџеm венірea ачеstор Domnĭ, ѫntр'ѫn тpaкtat хроnолоџік че лѫкръm аѫпра Domnілор.

царілор пе алокȣреа рьмъsese пȣstie, требȣе съ фі ръmas пе seama Statȣлȣї, формънd ачеа че ла Романі se нȣmea ager publicus. Din ачесте локȣрї Domнії фъчеа dъніі. Еле ꙟnsъ аȣ требȣit съ фіе пȣціне ла нȣмър къчї кȣрънd dȣпъ ачеа ведем пе Domнї а фі siлiцї а кȣмпъра moшії de ла moшнені спре а фаче danie вре ȣнȣї боер саȣ а ꙟnzestpa вр'о мънъstipe. Къmпia tребȣі ꙟn ȣрmъ съ se ꙟmпопȣлеze, шi maї кȣ seamъ ла 1320 sȣnt Міхаїȣ I Басараб кънd нъвъліріле Тȣрчілор ꙟn Трачіа siлі пе maї мȣлцї din Romъnії Misiілор se tрeакъ ꙟn Цеара Romъneaskъ. Asemenea шi ꙟn Молdова пропрietapії къmпії саȣ а църіі de жос, 'шї а adȣs колоnії din локȣitopії de Цеара de sȣs кȣm шi din алте църї вечіne de каȣ ашъzat пе moшііле лор *). Atȣnчї stъпꙟnȣл пъмъnтȣлȣї фъкȣ треї пърцї din domenȣл съȣ; din каре доъ ле ꙟмпърці ꙟn пърцї mічї пе ла колоnіщії съї, шi чеіалалтъ фȣ кȣлtiвatъ de ачещіа ꙟn фолосȣл лȣї, прin miжлокȣл к л ъ ч і ї, adeкъ: а ȣнȣї нȣмър de zіле de лȣкрȣ. Dap ꙟn stapea de atърnape шi sȣпȣnepe desъвършitъ ꙟn каре se афла кȣлtiвatopії сърачї шi desapмaцї, ꙟnaintea stъпꙟnȣлȣї лор ръsбоіnік, каре авеа пȣterea ꙟn мънъ, шi каре ера пропрietap absолȣt нȣ нȣmaї песте пъмꙟntȣ dap шi песте tot че slȣжea ал esплоata, ꙟnaintea stъпънȣлȣї de ла каре еї авеа храпа din toate zілеле, еї ера фoapte slabі шi песте пȣціn se възȣръ siлiцї а sȣскріе ла леціле челе maї aspe. Maї кȣрънdȣ саȣ maї търzіȣ, ле лȣъ шi лівертatea шi ꙟї фъкȣ робї аї пъмꙟнтȣлȣї.

*) Кантемір. Деспріереа Молдовеї II. a. К. 16.

Astфел a ꙋрmat ꙟn toatъ Еꙋропа, astфел a треꙋit sъ ꙋрmeze шi ла noi; къчi робia este o коnсекꙋеn- цъ nеапъратъ a sistemii de класъ, еа tot·d'аꙋna a ꙟnsoцito saꙋ a венit ꙟndatъ дꙋпъ dъnsa. Ла ꙟnчепꙋt ꙟnsъ ера пꙋцini ла нꙋmър ачещi nепорочiцi, чеа mai mаре napte a попꙋлацiei фiind mошnenii saꙋ ръ- зашi. Кꙋрънd ꙟnsъ desпоsedареа ачеstора ꙟnчепꙋ а se фаче, нꙋmърꙋл лор a se ꙟmпꙋцina din zi ꙟn zi, шi mошioареле лор a se кончеntра ꙟn пропrietъцi mарi. Interesꙋл, невоеа шi siла попꙋлкраръ ла ачеа- sta.— I n t e r e s ꙋ л, къчi пропrietарii чеi mарi do- вънdindꙋ de ла Stъпъnitорi дрептꙋл de скꙋtire de дъждii пентрꙋ satеле лор, шi toatъ грꙋꙋtatea Statꙋ- лꙋi ръmъindꙋ nꙋmai пе mошnenii, mꙋлцi dintр'ачещia sпре a скъпа de tiрania Гꙋвернꙋлꙋi шi spре a se вꙋ- кꙋра de фолоsꙋріле че ле da sкꙋtirea дъждiiлор шi protекцiea ꙋnꙋi stъпъn пꙋternik, преферaръ a sъ вin- de еi кꙋ mошiiле лор кꙋ ꙋn прец преа mикре.— N e в o e a, къчi ꙟndatъ лiвертаtea църілор фiind аme- рinцatъ de нацiiле вечine, mошnenii треꙋꙋiръ sъ алер- це s'o апере. Еi аꙋ апърato вitежаще шi аꙋ mъntꙋi- to. Dар ꙟn вреme че natрia шii пъstра лiвертаtea sa, еi ш'o пердеа пе a лор. Ꙋn istорik modернꙋ a ов- serваto преа вine. « Ачеste ръsвоае ziче ел, аꙋ фъ- кꙋt sъ піаръ егалitatea din Цеаръ. Бътрънꙋл sолdat ꙟnторкъndꙋse ла kasa sa, ꙟшi гъsеще фemeea плън- гъndꙋ, фata saꙋ фечорꙋл че a лъsat ꙟn леагън аꙋ перit. Sъраk, къчi s'a лꙋntat nꙋmai пentрꙋ natрie, ел este siлit a'шi вinde царina sa, колiва sa, шi neste пꙋцin nепꙋtꙟndꙋ алтфел a'шi плъti ꙟndаtорiріле sале къ- tре Stat, a sъ вinde шi пе sinеши; шi ꙟn вреme че пъnъ atꙋnчi ера nꙋmai ръsвоinічi, воерi шi mошnenii, sъ

фъкȣ ръсбоінічі шi sлȣжi, каре se префъкȣръ кȣ-
рънdȣ̆ ɪn боеpi шi кълъраші, аdекъ stъпɪnі шi роби.
Ачеаsta este пеntpȣ Цеара Ротъпеаskъ, кіар шi пеn-
tpȣ Молdoва, резȣлtatȣл а tpeizeчi шi tpei ani de ръs-
боіȣ̆ а лȣі Міpчea I, *). Stȣdiȣл Хрisоавелор пе аȣ
фъкȣt sъ кȣпоащет къ ачеаstъ обsерваціе е dpean-
tъ. Ɪntp'аdевъp din zілеле Пpiнчiлор ръsбоiнiчi saȣ
кȣрънd dȣпъ dеншii se гъsеskȣ чеае маi мȣлtе акtе
пpin каре моштеnii ɪшi вънdȣ̆ моштiле saȣ ле sȣnt
ръпiтe de кътpe stъпъnitоpi шi боеpi. Ɪn акtȣл ачi
алътȣpat se поаtе веdеа ȣn ексemплȣ, (везi акtȣл № 3).
Ноi авем мȣлtе asemenea акtе, dap пе toate нȣ ле
пȣtem репроdȣче **). Кȣм къ Sіла asemenea а
коntpiбȣit мȣлt spре deposedapea моштепiлор шi ро-
бipea лор, Хрisоавеле шi Кронiчiле каре ɪмпpеȣнъ
о мъptȣpisesкȣ̆ нȣ не маi лаsъ sъ не ɪndoim. Ɪn лаȣ-
da че ȣn Кроnікар фаче Domnȣлȣi Kostandin Dȣка
ВВ, zіче: « къ ачеst Domnȣ̆ фъчеа dpeпtate tȣtȣлор,

*) Le Romanie par I. A. Vaillant T. I; p. 187.

**) Ɪntpe алtе акtе ɪnsemпъм шi ȣпȣл de ла Kostandin Басарав ВВ din 16 Iȣпie 1654 пpin каре ɪпtъреще фамiлii Бȣzeщiлор stъпъпi-рea a 128 de мошiй че ле авеа пapte ръмese de ла мошi шi stpъмошi, пapte кȣмпъpate. Ɪntp'ачеste din ȣpмъ фiгȣpeазъ вр'о доъzечi кȣм-пъpate de Поstеlпiкȣ Раdȣ Бȣzеsкȣ de ла Моштенi ɪn zілеле лȣi Мi-хаiȣ̆ ВВ Вiteazȣл. « Ачеste sate, zіче Хрisовȣл, аȣ̆ фostȣ̆ Knezi, (аdе-къ Domneщi sлобоzi), шi кȣ моштiле лор de маi nainte вpeme. Апоi кънd аȣ̆ фostȣ̆ ɪn zілеле ръпоsатȣлȣi Міхаiл ВВ л. 7102, еi възънd atita певое шi гpeȣtate пеntpȣ біpȣpiле, шi n'аȣ̆ авȣt кȣ че sъ se плъteаskъ de гpeȣтъціле лор, чi, аȣ̆ венit ла Жȣпап Раdȣл Кълчеpȣл Бȣzеsкȣл фiind atȣnчi вел Sпъtap, еi de a лор вȣпъ вое шi s'аȣ̆ ван-dȣt вечinі, еi кȣ tоцi фiii лор, шi toate пъpціле лор de мошie пpe бaнi gata. Ɪnsъ Кърstea кȣ st. 50 аsпpi 1875, Dan кȣ st. 10 аsпpi 375 ш.ч.л.» Tot ɪn ачел акt маi ла вале se zіче къ ȣп аsпpȣ de apџint ȣмбла atȣnчi a бaпi.—

шi maĭ кꙋ seamъ челор че нꙋра пentpꙋ вечinъtate нꙋ'л da фie кꙋm ла вечinъtate шi фъpъ жꙋpъmъntꙋ, чi maĭ кꙋ diнadinsꙋл ръspꙋndea челꙋн че авеа пе-воe de вечinъtate zikъndꙋ'ĭ: nas deцĭ кaꙋtъ tpeĭ saꙋ патpꙋ oamenĭ жꙋpъtopĭ, кꙋm n'aꙋ фostꙋ nічĭ tatъ-sъꙋ, nічĭ mошꙋл sъꙋ вечin de mошie ачелꙋн чine'л tpъ-цea; шi аша жꙋpъndꙋ ĭĭ da вoлnічie sъ фie slобod ꙟn вечĭ de вечinъtate, къ акꙋm фъкꙋse бoiepiĭ обичеꙋ noꙋ de zічea: чine aꙋ шъzꙋt ꙟn sat бoiepeskꙋ doĭsprezeче anĭ, sъ ръmъe вечin; iаръ Kostandin Dꙋка Бodъ nꙋ se ꙋita акоlo, шi ꙟnкъ zічea: кꙋ пъкat este sъ'л ровеcцĭ пе фpate-tъꙋ, къчĭ пъгꙟnіĭ ꙟшĭ кꙋmпъръ робĭ пе банĭ, шi ꙟn ал-шапtелеа ꙟn ĭĭ еаptъ, еаръ алцiĭ шi maĭ кꙋpъndꙋ ле daꙋ slобozenie; еаръ tꙋ есцĭ крeцin шi пелꙋꙟndꙋл пе банĭ, шi фiindꙋ кpeцin ка шi tine, шi tꙋ веĭ ꙟn вечĭ sъ'л вечinещĭ.» *) Kantemip asemenea mъptꙋpiseшe: «къ о napte din калъкашĭ sъnt din ръzашiĭ каpe пentpꙋ съpъчie 'шĭ aꙋ вънdꙋt mошiiле лор челе пъpintещĭ, шi н'aꙋ *siлit* *кꙋ stpъmвъtate* sъ npiimeaskъ жꙋгꙋл sꙋпꙋnepiĭ.**) Хpisoвꙋл Клокочenілор asemenea apatъ «къ adeseле tꙋpвꙋpъpĭ але локꙋpілор шi mapea ꙟmвелшꙋгаpe а ꙋnopa aꙋ фъкꙋt пе чеĭ maĭ mꙋлцĭ din Pomъnĭ Tpansiлваnieĭ *ховацĭ* saꙋ pобĭ прекꙋm ꙟn Валахia sъnt *Pomъniĭ* шi ꙟn Молdавia *Вечiniĭ*,» (vezĭ актꙋл № 4). Aчestea фꙋръ, dꙋпъ sокotinца noastpъ, npiчiniле каpe stinseръ егалitatea stpъбꙋnъ de dpentꙋpĭ шi de stape ꙟn Цъpiле noastpe шi фоpmаръ ачеа monstpꙋozitate soцiалъ ка о Цеаръ ꙟntpeагъ sъ pобꙋaskъ

*) Летописiциле Църiĭ Молdовеĭ, Т. I. П. I. ф. 46.

**) Kantemip. Deskpiepea Молdовеĭ П. 2. К. 16.

ла вр'о кьці-ва партікѕларі. О арістокраціе de банї саѕ de старе, сінгѕра феа de арістокраціе че аѕ фостѕ тотd'аѕна ꙟн цара ноастръ се ꙟнтокмі атѕнчї. Пѕтерпікъ прін аѕціїле сале, еа се організъ маї біне dін зі ꙟн зі ші се ꙟнтемеіе пе робіа глоателор. Ачеастъ робіе нѕ пѕтѕ ꙟнсъ фі комплектъ de кът преа тързіѕ dін прічіна тѕрвѕрърілор църії каре фаворізеа оаре кът пре църанї dъndѕле прілеж а рътъчі dінтр'о парте а църії ꙟнтр'алта ші оперъndѕ астфел о аdеасъ стрѕмѕтаре ꙟн стърї. Міхаѕ Вітеазѕл фѕ чел dінтъѕ Domnѕ каре лецѕі прінтр'ѕн а ш ъ з ъ м ъ н т ал сѕѕ къ фіе-каре църан н'а кѕї моше се ва афла атѕнчї аколо съ ръмъе р ѕ м ъ н в е ч н і к, (везї актѕл № 5.) *) Ачест актѕ варвар фъкѕт de ѕн прінцѕ че а лѕкрат атъта пентрѕ лівертате, аневое с'ар пѕтеа пріпене de н'ам ці къ арістокраціеа пѕтернікъ атѕнчї, а тревѕіт съ'л сілеаскъ ла ачеаста. De атѕнчї съ dесъвѕрші реціmѕл феоdал ꙟн цара ноастръ. De атѕнчї кълъкашії трансформацї ꙟн робї нѕ нѕмаї къ ѕрмаръ а се вінdе ꙟмпреѕнъ кѕ пъмѕнтѕл, dар ші нѕмеле лор ꙟнчепѕ а се трече ꙟн актѕл вънзърії, de ші нѕ се пѕтеа вінdе deosевіт de пъмънтѕ ка робї цігані; de атѕнчї пропріетарѕл мѕріndѕї робѕл фъръ моштенітор, пѕтеа съ'л моштенеаскъ; de атѕнчї ел пѕтеа съї ꙟнdатореze аї мѕнчі кът ва воі. Сінгѕра dрептѕ че съ dа църанѕлѕї робѕ ера ка стъпѕнѕл лѕї съ нѕї поатъ ръпі dѕпъ воінцъ вані, вітеле ші інстрѕментеле de арътѕръ, ші d'ал нѕ пѕтеа педепсі de кът

*) Deспре ачест а ш ъ з ъ м ъ н т афаръ dін актѕл ꙟнсемнат кѕ No. 5, се поменеще ші ꙟн Хрісовѕл лѕї К. Басараб ВВ dін 1654, каре ле ам чітат ꙟн ноте пречеdентъ, кѕм ші ꙟн алте кѕте.

цорекціонал, іар нѫ ал омора, къчі фъкѫнд'о se озъндеа ка ѫн ѫчігаш, іар неваsta ші копіії ѫчіsѫлѫі ръмънеа sлобозі. Фъръ а ші кънд s'аѫ desъвѫршіt sistemѫл феѫдал ѫн Молдова, шім къ пе ачеа време, асемеа ші обічеѫрі ера ші акоꙍ. Леџѫіріле лѫі Basіле ВВ din Молдова ші а лѫі Матеѫ Басараб ВВ din Цара Романеаskъ маі ѫntъріѫ ѫн ѫрмъ ачеstъ обічеѫ, adъогънdѫ пеntрѫ пропріetарѫл каре ар прііmі ѫн роб streіn пе мошіа sа, о педеапsъ de 12 літре арџіnтѫ кътре Stъпъніре, ші 24 кътре stъпънѫл ачелѫі роб. — Аша робіа фѫ ръsплата класелор de sѫs але soціetъціі кътре класеле de жос, каре, ле аѫ хрънit, ле аѫ респектат totd'aѫna, ле аѫ пъstрат ѫn позіціа лор, ші аѫ жъртфіt ші мѫнкъ, ші бані ші віацъ пеntрѫ патріе ші лібертате. De atѫnчі, de ла Міхаіѫ Biteazѫл, Цара se ѫмпърці ѫн доъ табере врьжмаше авънdѫ interesѫрі ѫмпotрівіte. De atѫnчі пополѫл se фъкѫ nesimціtор ла гласѫл Домнѫлѫі ші а боерілор, нѫ маі врѫ а se жертфі пеntрѫ о патріе ѫнde нѫ і s'а лъsat dрептѫрі, ші пеntрѫ о лібертате de каре ел нѫ se поаte бѫкѫра, ші Цара ѫn лок d'а se реалца мерsе кѫ гръбіре sпре sкъdеніе. Тімпѫрі пенорочіte о коплешіръ ѫn ѫрмъ. Ачеа леџе ѫналтъ а натѫреі къ тоатъ фаnta траџе dѫпъ sіне ръsплата sа, ачеа леџе se маніфеstъ ѫnsфършіt кѫмплit аsѫпра капетелор боерілор. Еі, каре фъкѫseръ din фраціі лор робі, фѫseръ atѫнчі sіліці sъ'ші плече трѫфашѫл лор кап, ші sъ цеатъ sѫntъ жѫгѫл робілор din Фанар. Ѫn ачеле мінѫte кѫndѫ toate dѫхѫріле ера преокѫпate de trista ведере а рѫінеі ачеstор църі; кънdѫ обічеѫріле, instiтѫціііле dрептѫріле лор se корѫпеа ші se ѫфъшіеа de гіара de фер а Фанаріоціілор;

кънdȣ църанiĭ desнерацĭ de ꙟndoita тiранiе че ꙟĭ апъса; ꙟшĭ пъръсiа ꙟn глоате натрiа, *) saȣ ꙟшĭ къѹта ꙟмпрапреа кiнѹрiлор че'ĭ мѹнчеа, ꙟn тълхърiе, ѹмблънd sъ добъndeaskъ прin siлъ ачеea че лi sъ ръпise прin siлъ. Ꙟn ачеле triste minѹte Dzeȣ ворбi ꙟn iнimiле челор пѹтерnichĭ аĭ Цъriĭ. Eĭ рекѹnoskѹръ вina лор шi osъnda череaskъ; шi ꙟшĭ adѹсеръ aminte къ sѹntȣ крещinĭ, шi къ Xpistos s'aȣ жъртфit пе пъмentȣ ка sъ пiаръ робiа. Ꙟn sеanцa de ла 5 Аѹгѹstȣ 1746, общеаska Adѹnape a Цъriĭ Ромъnещĭ деклаpъ: «къ еа nѹ кѹноаще маĭ греȣ шi маĭ маре пъкat de кът а авеа пе фрацiĭ nostpiĭ чеĭ ꙟntpѹ Xpistos sѹntȣ жугѹл робiеĭ noastpъ, de време че Sф. Еvангелiе не ziче: iѹвеще пре апроапеле. тъȣ ка ꙟnsѹ'ціĭ пре tine. Ка ꙟрmъtорĭ dар ачещiĭ ворѹnчĭ nѹ тревѹе sъ робim пре фрацiĭ nostpiĭ. Къ робiа n'aȣ fostȣ de nichĭ ѹn фолоs чi ꙟnкъ ѹn obichеiȣ de маре пагѹбъ ѹsфлетелор noastpe, ръmasъ фiindȣ de ла stръmoшĭ ка ѹн влеstem asѹпра капетелор noastpe.» Eĭ хотъръръ atѹnchĭ лiвертatea tѹtѹлор църанiлор, (везĭ актеле № 6 шi 7.) Ачеastъ декларацie ръsѹnъ пѹ пѹtере ꙟn iнimiле тѹтѹрор, шi общеаska Adѹnape a Молdaвiеĭ nѹ ꙟntързie a лѹa asemenea хотъръре, (везĭ актѹл № 8.) Ачеste акте фъръ челе din ѹрmъ фъкѹte de обще-

---

*) Ꙟn ачеле вpemĭ desпопѹлацiа църиĭ Ромъnещĭ a fostȣ фоapte repede. Ла katarpaфiа фъкѹtъ de Kostandin ВВ Маѵрокорdat ла 1741 se гъsiне 147000 фamiлiĭ вipnichĭ. Ла 1746 nѹ s'a гъsiц de кѹt 70,000. Nѹmaĭ din жѹdeцѹл Dолж a фѹцit o datъ 15,000 фamiлiĭ. Zече anĭ dѹпъ ачеea ла 1757 фъкъndѹse katarpaфie d'abia se гъsi 35,000 фamiлiĭ de вipnichĭ.— Le General de Baur: *Memoires historiques et géographiques sur la Valachie* p. 271.— Cogalniceano. *Histoire de la Valachie* p. 394 et 395.

щiле Adтнърĭ алкътнite de toate stърiле astфел кнm ера ꙟn векime, шi кнm de atнnчĭ n'аŭ maĭ фostŭ, къчĭ Diванnрiле че фнръ dнпъ ачееа пinъ ла Регнлamentŭ, de шi нрma а se ннmi пе sine о в щ е а s к ъ A d н n а р е dар ера tаре deosевite de челе dintънŭ шi прin компоziцiа шi прin atрiвнцiiле лор.

ꙟn нрma ачеstор акте se хotърі нn ннmър de S к н t е л n i ч ĭ шi П о s л н ш n i ч ĭ sпре indemniзацiа пропрietарiлор пentрн жертфа фъкнtъ, шi sъ лeцiнi шi нрварiнл. Dар тъsнра че se лнъ atнnчĭ, saŭ din neesпeрiiнцъ saŭ къ intеpeseлe eroiste вiрнiръ фн грешitъ шi annлъ кн totнл фолоsнл че ар фi adнs ачеле акте. Astфел, ꙟn лок d'а asiгнра stареа mateрiалъ шi вiitорнл църанiлор, фъкъndнĭ пропрietарĭ пе пърцiле de пътънtŭ tреввinчоase хрanеĭ лор кн о ръsкнmпъраре ꙟn вanĭ din пartеле notрiвitъ шi omenoasъ, dнпе кнm sъ нрmeazъ astъzĭ ꙟn Унгарiа; saŭ чел пнцin а ле da нn dрentŭ ereditарiŭ пе ачеле пърцĭ de пътънtŭ, пentрн каре sъ лi sъ иа о плаtъ ншнре de emвatiк пе фiе-каре an; eĭ хotъръръ ка църанiĭ se лнкреzе 24 ziле de клакъ, se dea dijmъ din sъmънътнрĭ, фin, шi deoseвite dърĭ пentрн нniле вite, шi sъ нн поаtъ ешi din satнл лор фъръ воеа Stъпъniреĭ (вezĭ актнл № 9).— Пънъ ꙟn ачееа епокъ църанiĭ se deosiвеа ꙟn M о ш n е n ĭ saŭ K n е z i карiĭ авеа mошiiле лор, ꙟn в е ч i n ĭ, р о m ъ n ĭ saŭ р о в ĭ, шi ꙟn о а m е n ĭ s л о в о z ĭ saŭ D о m n е щ ĭ карiĭ локнiа пе mошiĭ воерещĭ saŭ mъnъstiрещĭ фъръ а фi ровĭ аĭ пътънtнлнĭ. Ачещĭ din нрmъ, ꙟn miк ннmър ера din чеĭ че viindŭ maĭ tърziŭ din църiле вечiне нн апнкаserъ а se ровi, кнm шi din ostaшiĭ карiĭ ешеа din слнжвъ dнпъ че слнжеа ꙟn оаре-каре

чете deosebite кsm ера ꙟn Молdова a Кълърашілор, a Кsрtenілор ші a Апрozілор *), ꙟnainte еĭ лsкра проnрietарsлsĭ мошіĭ sndе se афла tot nехоtърit ка ші робіĭ; іар Nemцiĭ окsпънdsĭ Банаtsл ла 1718, хотърръ ка еĭ sъ лsкреze проnрietарsлsĭ nsmaĭ 48 zіле **). Asemenea ші ꙟn Молdова Kostandin ВВ Маврокорdat ла 1744, ле хоtърꙟ ка sъ лsкреze nsmaĭ 24 zіле ***). De ла еманцiпацia вечiнiлор, ачесte doъ класe, вечiнiĭ ші чеĭ sлобоzĭ, se ꙟmпреsнаръ entр'sna, ші църанiĭ ns se maĭ deoseвіръ de кът ꙟn м о ш - n е n ĭ ші к а л ъ к а ш ĭ.

Soapta църанiлор ns sъ ꙟmбsнътъцi прin еманцiпацia лор, къчĭ dsnъ кsm sn sкріitор а оssерваtо преа вine: « еманцiпъndsĭ пе църанĭ ns фачеm nimiк, saĭ maĭ nimiк пеntрs soapta лор. Sерваціsл (робia) esте о sрmaре nеапърatъ а калъчiĭ; ел stъ ꙟn dепеndенца абsолsтъ ꙟn каре sъ афлъ църанsл, зърак кътре stъпъnsл съĭ, каре singsр nsmaĭ посеdеazъ ші поаte aĭ da instрsmente de лsкрs. Лецеа каре ꙟл деклаpъ sлобоd ns sкimбъ nimiк ла ачеаstъ stаре а лsкрsрiлор. Ачеа че е de лiпsъ, este кsлtiваtорĭ капіtалiшĭ saĭ проnрietарĭ пstъndsĭ sъ ꙟntрепрinzъ кsлtsра пе seama лор. Капiтаsл nsmaĭ поаte asigsра inдепеndенца църанsлsĭ. »

Astфел ачеаstъ inдепеndенцъ ръmase nsmaĭ рекsnoskstъ ꙟn леце, іар ꙟn фапtъ релацiiле лsĭ кs проnрietарsл ръmaseръ tot ачелеашĭ кs singsра deoseвіре къ проnрietарsл гъsi ꙟn ачеаstъ ꙟnnoire прiлеж d'a sкъпа

---

*) Kantemiр. Desкрiереа Молdовеĭ П. 2. К. 16.

**) Baur ф. 271. — *Ιςορία τῆς Βλαχίας*, Biena 1806.

***) Веzĭ Хрisoвsл ачеstsĭ Domnĭ ꙟn Архiва Ромънеаскъ. Т. 2.

de ꙟndatoripea че авеа d'a da църанꙋлꙋї instpꙋmentele de кꙋлtꙋръ, ши d'ал хръni ла време de боалъ saꙋ̆ de фоамete. Афаръ de ачеasta de ши se леџꙋї ка църанꙋл съ лꙋкреze проприetapꙋлꙋї 24 zile, ꙗр neste пꙋцin съ skъzꙋ ла 12 zile, dap dꙋпъ natꙋpa sistemiї de клакъ ши dꙋпъ кꙋm ꙟn актꙋ̆ пꙋблік търтꙋpiseще: « Църаniї обічнꙋіцї de maї nainte време a фі sꙋпꙋшї stъпꙟniлор moшiеї ла toate slꙋжбеле, ꙗръшї фъръ sорок slꙋжеа ши nentpꙋ ръndꙋiteле zileи» (vezї актꙋл № 10). Deoseбit de челе че ziserъm цъpaniї авꙋръ a sꙋфері atꙋnчї ши toatъ повара віpꙋріlор de каpe maї nainte ка pobї epa skꙋtiцї.— Аша nꙋmaї npin пъstpapea клъчiї, ліберtatea църаniлор se фъкꙋ іллꙋzoаръ, pобіа se пъstръ, ши stapea лор mepse din pъꙋ̆ ꙟn maї pъꙋ̆. «Мъpimea чеа nemъpџinitъ a dъжdiiлор ши a тъпкъtоріiлор, tipaniea Фапаріоціiлор ши a воеріlор пътъntenї, ziче ꙟn Istopiограф, фъкꙋръ пе църаniї съ фie чеї maї nenoporoчіцї oamenї din Еꙋpona. Nічї odatъ eї nꙋ epa sіrꙋpї de mꙋпка лор, nічї odatъ eї nꙋ щia de вор тъпка пъїnea че aꙋ̆ semъnat, къчї ла tot minꙋtꙋл ꙟn satelit ал Domnꙋлꙋї пꙋtea съ віе съ ле ръпеаskъ intpꙋmenteле de apъtꙋръ ши вiteле. Sперіацї кꙋ totꙋл, nefiindꙋ̆ sіrꙋpї de nimік, eї neꙟngріжіръ agpікꙋлtꙋpa, nꙋ лꙋкраръ пътъntꙋл фъръ nꙋmaї пе кът ле tpebꙋꙗ ка съ aїбъ пъїne nentpꙋ nenopочіціiї лор копiї. Temepea ка npodꙋкtꙋл mꙋпчеї лор съ nꙋ казъ ꙟn тъpa asꙋпpitоріlор лор npodꙋse anatia, ши anatia nъskꙋ̆ лenea, віціꙋ̆ че лі съ ꙟmпꙋtъ акꙋm atът de mꙋлtꙋ̆. Astфелꙋ̆ съ вedea mꙋлцї dintpъnшiї ꙟn desnepapea лор a'шї пъръsi цapa, ачеea че фъчеа чеї dꙋпъ mapџinї; saꙋ̆ a se фаче tълхарї de dpꙋmꙋpї, ачеea че обічпꙋꙗ maї алеs чеї

din лъȣntpȣл цъpiĭ каpiĭ n'авеа ꙟnлesnipe sъ фȣгъ»*). Ꙟntp'ачеstĭ кiпȣ ꙟnкъ odatъ intеpeseле eгoiste але пpопpietapiлоp adȣsеpъ pȣinapea ачеstop цъpĭ. Ла 1760, цара Ромъneaскъ ера maĭ desпoпȣлatъ, шi Domnȣл Алекsandpȣ Skapлat Гiка nȣmaĭ кȣ фъгъdȣелĭ mapĭ шi кȣ deosebite пpiвелеџиȣрĭ пȣtȣ a ꙟntoapче пе вp'о къцĭ-ва цъpanĭ ла локȣл лоp, (vezĭ актȣл № 11). Dap esпepienцa tpeкȣtъ nȣ slȣжea ꙟntpȣ nimiк. Ꙟndatъ че цъpaniĭ intpa ꙟn царъ, жъфȣipiле шi asȣпpipiле iap ꙟnчепea, шi ачещia dȣпъ обiчеюл лоp din noȣ пpiвеџеа saȣ se фъчеа tълхapĭ. Astфел ла 1775, maĭ mȣлtĭ de zeче miĭ цъpanĭ лъsaсеpъ плȣгȣл шi sъ апȣкаsеpъ de tълхъpie. Алекsandpȣ ВВ Insiлante кȣ mape певoe, фъгъdȣелĭ шi sкȣtipĭ пȣtȣ aĭ ꙟntoapче iаръшĭ ла mȣnкъ**). Ꙟn Молdова asemenea цъpaniĭ ꙟndesпepape ꙟnчепȣpъ a nȣ maĭ вpoi sъ плъteaskъ dъждiiле, шi a лȣкpa чеде 24 ziле ла пpoпpietap, dȣпe кȣm se леџюise ла 1749. Гpiгope Гiка ВВ възъnd ачеаsta, повъцȣit шi de niщe simцipĭ maĭ omenoase, пpin Xpisовȣл съȣ din 1 Ianȣapie 1766, sкъzȣ nȣmъpȣл ziлелоp de лȣкpȣ ла 12. Боеpiĭ sъ nemȣлцȣmipъ de ачеаsta, dap o sȣфеpipъ пъnъ ла 1775, кънdȣ Mitpoпoлitȣл шi кȣ шаnte боеpĭ ꙟndpъznindȣ a se nȣmi пе sine обще aскъ Adȣnape пpoпȣsеpъ ачелȣiашĭ Domnȣ ка sъ вine воюaскъ a xotъpꙟ: «ка локȣitopiĭ sъ лȣкpeze ла stъпꙟniĭ moшiiлоp пе каpe se хpъneskȣ шi se кiвеpnisesкȣ din zeче ziле ȣna, dъndȣ шi diжmъ din podȣpĭ din a zeчеа dȣпъ обiчеюȣ. Шi ачеаstъ pъndȣiaлъ de slȣж-

---

*) Cogalniceano. *Histoire de la Valachie p.* 461

**) Фotino T. II, ф. 354.

къ а локȣіторілор, adъога ачеї шапте боерї філан-
тропї, сокотім къ нȣ ле вор фі лор de stрікъчіȣне,
чі ꙟнкъ спре ꙟмвілшȣгаре ші феріЧіреа цѣрії ші а
тȣтȣлор de обще » ! ! ! (везї актȣл № 10). Domnȣл
нȣ нȣmaї къ нȣ врȣ а пріimi ачеаstъ анафора асȣ-
пріtoape, чі ꙟнкъ ꙟнтърі Хрісовȣл съȣ чел dintъїȣ прін-
tр'ȣн алtȣ хрісов de ла 1 Апріліе 1777. Nemȣлцȣmi-
реа боерілор крескȣ ші maї mȣлtȣ ші пієрdереа
Domnȣлȣї se хotърѣ. Ел ꙟnsъ ръmase statорnік ꙟn
воinца sa. De abia кȣ о zi ꙟnaintea mорцiї sале,
къndȣ възȣ къ фȣрtȣna ера съ se спаргъ асȣпра ка-
пȣлȣї seȣ, de abia atȣnче se хotърѣ а фаче чева спре
aї ꙟmпъка. Прін Хрісовȣл seȣ din 30 Sentembрie 1777,
ел ашъзъ ка пе лꙟнгъ ачеле 12 zиле de лȣкрȣ, ло-
кȣitорії съ maї dea пропріеtарȣлȣї doъ zиле de кла-
къ, ші о podвadъ пе an, ші ꙟъ tоkmеаскъ анаретȣ-
ріле dȣпе mошії, ꙟnsъ нȣmaї пре ачеле вечї. Dар
ачеаstъ mъсȣръ ера лȣatъ преа tърziȣ, ші nічї нȣ пȣ-
tea mȣлцȣmi пе боерї, de ачееа віеtȣл Domnȣ пе-
рі adoa zi ꙟntр'ȣн кіп гроzав *). Nічї ачеstȣ поȣ ꙟр-
варіȣ нȣ ціnȣ mȣлtȣ. Пе ла 1790, domnindȣ Алек-
sandрȣ Морȣz, боерії гъsіръ пretекstȣ къ локȣitорії
se афлъ ꙟn stаре вȣnъ, « ші atъt пentрȣ ачеаsta, зіче ȣn
mеmоар skрis de ȣн боер de пе atȣnчї, къt ші ка съ se
кȣрme прічініле ші пріroнipiле че съ наскȣse пentрȣ
лȣкрȣл zілелор ꙟntре еї ші ꙟntре stъпъnії mошіілор, ші
maї алеs пentрȣ ка de ачȣрȣреа съ фіе ꙟmбелшȣга-
ре ꙟn храна пороdȣлȣї, ші а ꙟmплініреї порȣнчілор
ꙟmпъръteщї ꙟn захереле че se trimit ла Царіград;
sфаtȣ общеskȣ (?) фъкъndȣse ші афлъndȣse кінȣрі-

*) Везї Фоеа щііnцiфікъ ші літераръ, Ішї 1844, No: 29, ф. 226.

ле челе mal фолоsitoape общіі, (!) s'aŭ фоst нъ ла кале ка sъ лінseaskъ zілеле de лъкрх din miжлок, аші локъitopii se хрmeze лъкрарea пъmъntълъі ла stъ-пmiі mоші'ел ин mъstpъ хотъpitъ. » Къ toate къ ачеstъ ноŭ хрбаріŭ epa mal asъnpitop de кът че epa mal nainte, insъ tot epa къ mълt mal хmbpe de кът че s'a лещъit ин хрmъ de регълаmентъ (веzl artъл № 12). Ин Цapa Романеаsкъ stapea цъpanilop mepse din zi ин ai mal рът пъпъ ла 1821 кънdъ desnepapea лор isъкni. Dap ачеаstъ miшкаpe intpeпpinsъ nъmal ин фаворъл лор, нъ ле фолоsі intpъ nimік din npічina хnop ин-преџнърърі фатале. Цapa, saъ ка sъ zічеm mal біне класеле inaлte каpe sinгхpe se фолоseskъ de dpentъ-pіле църіі къщігаръ mълtъ, dap nosiцia цъpanilop нъ лъ nічі о префачере. Insфъpшit dъпъ нъоъле sdpъnчінърі а ръsбоpълъі din хрmъ, ин кape цъpanii шi aъ плътit tpібътъл лор шi de mънкъ шi de sъn-џe, шi aъ кооперат nътерпік ла isбънda оштірілор Крештіне, sпре peкъnoштінца ачеstopa tpaktatele inкe-ate asігъpаръ dpentъpіле църіі кълкате de вpeme ин-делънгатъ. О peфоpmъ komплекtъ шi padiкалъ ин toate instітъціiле noastpe epa atъnчі tpeбъinчoasъ, шi sъ шi лъкра. Попоpъл шi къ toцi ачеі oameni лъ-mіnaцi шi філантpoпi каpe лъ napte ла sъфеpінцеле лъі epa плінi de nъdeжde ин ачеа peфоpmъ. Dap . . . . . insъ ачі кpedem de къвіінцъ а не onpi. Dокъ-menteлe нъ не ліпseskъ. Noi авеm акъm inaintea noa-stpъ mълte шi npea intepesante, intpe каpe kopesnon-dinца de mal mълцi ani хpmatъ intpe Гъвеpnъл tpeкъt шi обштеаska Adъnape, dap sokotіpъm къ вpemea нъ леа venit sпре але пъблiка. Intp'o zi не вom intoapче asъ-npa ачеstъі sъжet, вom komплeta ачеstъ aptiкол,

вom жѕdeкa фъpъ patimъ шi фъpъ пъptinipe tot че s'aǔ фъкѕt, шi пе чеĭ че aǔ лѕкpat ѫntp'aчeastъ пpiчinъ, шi вom пъti tpiвѕtѕл nostpѕ de лaѕdъ saǔ de xѕлъ лa чеĭ че леap фi mepitat. Пъпъ atѕnчĭ noĭ neam soкoti фepiчiцĭ daкa aчeştǔ aptiкoл кѕ toatъ imпepфeкцiea лѕĭ; daкa aктeлe че penpodѕчem, doвeditoape de o пpiгonipe ѫnвepшѕnatъ de maĭ mѕлte вeaкѕpĭ a клaseлop de жos de кътpe клaseлe de sѕs, ap deщenta ѫn inima aчestopa simtimente de omenipe шi de dpentate; daкa eлe s'ap пътpѕnde de tpeвѕinцa d'a ѫnфpъцi deosiвiteлe клase aлe soцietъцiĭ, d'a лe intepesa пе toate de o potpiвъ лa anъpapea шi фepiчipea patpieĭ pomѕne, шi aчeasta: лѕminъndǔ шi pъdiкъndǔ nosiцia soцiaлъ a клaseлop de жos, dъndѕлe dpentѕpĭ de o potpiвъ, шi ѫmвѕnътъцindǔ mѕлtǔ stapea лop mateplaлъ. Къчĭ maĭ de aчeлe naцiĭ ѕnde ѕn miк пѕmъp de четъцeпĭ шĭ ѫntemeiazъ пѕtepea шi фepiчipea лop пе pовipea глoateлop! Eлe пep!! Astфeл noĭ въzѕpъm ѫn ziлeлe noastpe o naцie пѕtepniкъ шi viteazъ, кѕ кape odinioapъ пе лѕntam ѫmпpeѕnъ пе къmпѕл sлaвeĭ пentpѕ лiвeptate шi кpeщinъtate; o въzѕpъm къzъndǔ кѕ sгomot, sdpoвitъ ѫn вѕкъцĭ; o въzѕpъm кiap ѫn anѕл aчesta фpъmъntъndѕse ѫn mopшъntѕл sъǔ фъpъ a se maĭ пѕtea pъdiкa, пѕ din пeвoea пѕtepniчiлop sъĭ вpъжmaшĭ, dap din пpiчinъ къ шi aкoлo o apistoкpaцie eгoistъ кълкase ѫn пiчioape dpentѕpiлe omenipeĭ!

N. Б.

Акте dіпломатіче.

№ 1.

ХРІSОВ

А лѕї Бела IV Краюлѕ Ѹнгаріеї.

1247.

Бела кѕ міла лѕї Dѕmnezeѹ, Краюлѕ Ѹнгаріеї, Dалмаціеї, Кроаціеї, Ромеї, Sерѕіеї, Галіціеї, Лоdомеріеї, ші ал Команіеї, пѕрѕреа.

Мъріmеї Краілор ші Dірегъторіеї челор ѫпвъцаці se кѕвіне ка ѫntре челе mѕлте, кѕ atѫta maї mape рѫвпъ съ se sілеаскъ ашї ѫmmѕлці sѕпѕшії, кѕ кѫt maї mѕлт лі съ ѫпалцъ вѫлва кѕ mѕлціmеа норoadeлор челор de sѕnt dѫnшії, maї вѫртоs щііndѕse къ пѕрѕреа пачеа ші sігѕрітатеа Краілор ші а Кръimeлор stъ ѫn търіmеа sѕпѕшілор лор. Ла ачеаsta maї віне ѫnкъ, ші кѕпрінde ѫn sіne, партеа чеа maї mape а гріжіі Кръещі, ка пре ачеї кѕ mілоstіві оkї съ'ї вadъ, ші кѕ maї mapї фачері de віне съ'ї ѫnкарче, de ла карії ші фолоs вреmелнік se аџеаnтъ, ші Ѫmпъратѕл Ѫmпъраціілор maї mѕлт se чinsteщe.

Dрепт ачееа аша кѕџетѫnd, ші ѫndелѕнг sфътѕіndѕне кѕ чinstітѕл Бърват фрателе Ремѕалd mapеле Маџіstрѕ ал касілор Хоsпіталѕлѕї din Іерѕsалім, челор dінкоаче de Mapеа, ѫѕѕіt пріетінѕл nostрѕ, ші кѕ Прінціі ші Бароніі църіі noastре, кѕm am пѕте ѫmпопорі Кръimea noastръ, кареа mape пагѕвъ аѹ

сѕфферit прin протiвnika пъвълiре а неатѕлѕї вар-вар че se nѕmеще Тътарї, nѕ nѕmaї ѣn пердереа аверiлор, чi шi ѣn ѕчiдереа лъкѕiторiлор, кѕ тоцї ѣn комѕn ѣntpѕ ачеаста пе am ворбit, ка:

Пentpѕ къ ачелашї Маџistpat кѕ nѕmеле kasiї Хоspitалѕлѕї, s'аѕ легаt пре sine шi каsa Хоspitалѕлѕї din бѕnъ voinца sa, къ, ѣntpѕ ажѕторѕл Кръimeї noastpe spre апърареа Крedinцiї Крещinеще, ва прin-de арме дѕпъ форма maї жos adѕsъ, шi къ ѣntpѕ ѣmпопорiреа църiї noastpe ne ва ажѕta кѕ sфатѕл шi кѕ крedinчоасъ ѣmпреѕna-лѕкраре, niчї se ва траџе de ла коndiцiiле че se вор пѕnе акѕmї ѣn kaptea ачеаsta: . . . .

Sъ'ї дърѕim, шi дъm лѕї шi прin тpѣnsѕл nѕmitеї kase tot пъmѣntѕл Zевpinѕлѕї кѕ mѕпцiї че se цin de дѣnsѕл, ашiждереа кѕ Кеnezatѕрiле лѕї Iван, шi ал лѕї Фъркаш, пѣnъ ѣn рѣѕл Олтѕлѕї, лѣnd афаръ пъmеntѕл Кеnezatѕлѕї Воевоdѕлѕї Літоѕ, наpеде ѣл лъsъm Олакiлор (адекъ Ромъniлор) пре кѕm 'л аѕ авѕt ачеаsta шi пѣnъ акѕmа.

Тоtѕш ашa ле дъm, кѣt цinem пеntpѕ noї шi пеntpѕ ѕрmътоpiї noштpi жѕmътаtеа din toate фоло-сѕpiле, веnitѕрiле, шi слѕжбеле din tot пъmѣntѕл Zе-врiцѕлѕї, шi ал Кеnezatѕрiлор, че s'аѕ nѕmit; nѕmaї чеeлалтъ жѕmътаtе дѣnd spre траiѕл касеї. etc. etc.

Пъскѕitѕл din Дѕnъре, шi пъскъpiiле din Челец ле цinem noї, шi ziшiлор фpaцї de кѕmmѕn. Ашiж-dереа шi жѕmътаtеа тѕtѕрор веnitѕрiлор шi а фоло-сѕрiлор каре se вор кѕлеџе Кранѕлѕї, de ла Ромаnїї карiї лѕкѕеск ѣn Літва кѕ цinѕtѕл Харшакѕлѕї ва фi а Кранѕлѕї, каsа Хоspitалѕлѕї ва лѕа ка maї sѕs.

Ачeasta ꙟнкъ о воim ка пѫmiцiĭ Ромѫniĭ съ фie datopĭ a sta ꙟntpѫ ажѫtорѫл ziшiлор фрацĭ, віne гъ-tiцĭ de oaste, спре апърареа църiĭ, шi спре izвѫnda пеkѫвiinцелор че ni s'ар фаче прiн stpeinĭ, шi ꙟn asemine ꙟntѫmпларe, фрацiĭ ꙟнкъ съ фie datopĭ a ажѫta пре Олакĭ saŭ Ромѫnĭ, кѫt ле ва фi кѫ пѫtin-цъ, etc.

Дѫнгъ ачeasta am dърѫit пѫmitѫлѫĭ Mацisipѫ шi прiн Мѫнцiĭ Ардеалѫлѫĭ, toatъ Komania сѫnt ачеле kondiцiĭ, каре s'aŭ zis maĭ ꙟn сѫс despре Zeврiн; лѫѫnd афаръ цара лѫĭ Senesлав Воеводѫлѫĭ Олакiлор Рѫmѫniлор) каре о лъсъm ачелораші, прекѫm шi пънъ акѫma s'aŭ цinѫt. etc. etc.

Dat прiн mѫniле чinstitѫлѫĭ Пърintелѫĭ Бenedikt Архiепiскопѫлѫĭ Колочеĭ, шi кънцъларѫлѫĭ Кѫрцiĭ noastpe. . . . Ꙟn анѫл de ла ꙟntрѫпареа Domnѫлѫĭ 1247, 3 none Iѫnie ꙟn анѫл Кръimeĭ noastpe 12.

XXXII.

№ 2.

Анафора а Общещії Адѕнърї а Молдавіеї пентрѕ фелюл пропріетъцiї ѫн царъ ѫн векime.

1817.

Преа Ѫнълцате Doamne!

Dѕпъ общеаska кїетаре че ni saѕ фъкѕt, спре а не адѕна кѕ тоцiї ѫнаintea Ѫнълцimeї tale, ка съ аръtъm de фацъ sokotinцa noastpъ, asѕпра ѫntpeбъріłор че ni saѕ фъкѕt: а) Dакъ tot кѕпрinsѕл пъмѫntѕлѕї Молdaвieї ap фi fost din ѫнвекіme Domnesk, шi dакъ пъмѫntѕл Молdaвieї aѕ фost ne-лъкѕit, шi ap фi ѕрmat a se da кътръ stpeinї ѫn парте, прекѕm шi Кроацiа аком, нефiind ѫmпърцit ѫn moшiї de вечї, ꙗр dѕпъ време чеа maї mѕлtъ парте ap фi трекѕt atъt ла mънъstipї, кът шi ла фamiліїї boipeщї шi алцї пъmѫntenї, прin daniї шi aфierosipї, орї пентрѕ ръвнъ, saѕ спре ръспълtipea вpeѕнор слѕжбе пентрѕ патріе. в) De saѕ кѫzѕt a съ ѫntoapче moшia Враnчеа, ѫn stъпѫnipea лъкѕitopiлор Вpънченї, пентрѕ къ adeвipatъ danie нѕ se афлъ ла dѫnшiї шi пентрѕ къ danie нѕ съ поate se фie фъръ фiinцa skpisopiлор, ѫntpѕ каре съ se кѕпрindъ ѫnskpis atъt нѕmеле челѕї че aѕ пріimit dania, кѫt шi кѕвѫntѕл пентрѕ каре saѕ фъкѕt; шi dакъ хрisо-

вѕл ;ръпосатѕлѕї Домнѕ Kostandin Александрѕ Іпсіланt вѕd., de danie кътръ чinstitѕл боер D. Іорdanї Posеt бів вел віst: пе мошіа Вранче, кѕм ші ѫнтърітѕра dела ръпосатѕл Домнѕ Александрѕ Морѕзї вѕd., аѕ пѕtѕt съ аївъ търіа лор. ц) Dакъ а тѕtѕрор ѕателор Вранчеї кѕріndере, ар фі пѕtѕt tot odatъ а se фаче danie кътръ Врънчені. d) Dакъ toatъ чееалалтъ парte а мѕнціілор s'ар фі фъкѕt dѕпъ време danie, кѕм dар пѕмаї Вранчеа аѕ пѕtѕt фі пѕ ачеst кіпѕ. е) Къ Домнѕл Basiліe вѕd., ла aniї 7156 аѕ фъкѕt danie мънъstireї Sоvежiї ніще мѕнцї анѕме Sвоїніле ші Калъвѕчѕл — пънъ ѫн Лепsа, ші Лепша ѫн жоs пънъ ѕnde съ ѫмпреѕнъ кѕ хоtарѕл Тѕрчілор, ші ѫн Кашін, ші ѫн Шѕшіца ші Ръїташѕл, фііnd dрепtе Domнещї, каре ера din хоtарѕл Вранчеї. Асѕпра кърора ѫntребърї dѕпъ кѕм ѫн обшеаска noastръ adѕнаре *) de фацъ ѫnaintea Domnieї-тале прін віѕ граѕ ам арътаt, asemenea ші ѫн скріs dъм ръспѕnsѕріле noastре ла ачеste че прін цеdѕла ѫнълцimiї-тале ні съ порѕнчеще.

Маї ѫntъiѕ din istоріiле векї dintрѕ каре se dоведеще, къ ѫнкъ маї ѫnainte de веnirea Ръмлеnілор ѫн пърціле ачеstea, ѫн зілеле Ѫмпърацілор Dometiean ші Траіеаn, пъмѫntѕл Dакіеї аѕ фоst лъкѕіt de нород; кѕм ші dѕпъ че аѕ ѫntrat sѕnt stъпѫnirea Ръмлеnілор, нѕ пѕцін нород de лъкѕіtорї пътimеа dѕпъ време de пъвълірї desпре неамѕрї

---

*) Атъцї Domnieavoastръ ачеї каре tot пѕ воіцї а креdе къ ѫnainte de ѫнфііnцареа регламентѕлѕї органік Молdавіа ѫшї авеа обшеаскъ adѕнаре.

Nota Edit. Молdов.

stpeine, ши dintpȣ ачеastъ пpiчinъ ȣnii пъzȣea ꙟn пъp-
цiле mȣnцiлор, фiind локȣpi tapi спpe a sъ пȣte
апъpa; іар алцii ръmъind петpече ꙟmпpeȣnъ кȣ пъ-
въліtopii stpeinі. Ши къ пъmꙟntȣл ачеasta aȣ фost
de a пȣpȣpea лъкȣit, ши mai алеs ꙟn пъpцiле mȣnцi-
лор, ачеasta din istopiчii чei mai вestiцi sъ do-
вedeще; dȣпъ кȣm Domnȣл Dimitpie Kantemip ввd.,
istopiseще ла фiла 33 пъпъ ла 36, пentpȣ пъmꙟtȣл
ачеasta кȣmкъ: Dpaгош Bodъ фiȣл лȣi Бordan ввd.,
кꙟnd aȣ tpeкȣt пeste mȣnцi спpe ръsъpit кȣ tinepii
Pemлeni, aȣ кȣпpins локȣpiле ши sateле, пе каpe ле
aȣ лъsat ла mошinaшii вeкi. Ачeste пe sкȣpt istopi-
sindȣле Domnȣл Kantemip, іар обшеaska istopie ка-
pe saȣ алкътȣit din adȣnapea челор mai ꙟnцелепцi
istopniчi ꙟn Бpitanie, ꙟn istopisipe пentpȣ пъmꙟntȣл
Dakiei apatъ кȣmкъ, Dpaгош ввd., виind aȣ гъsit
пъmꙟntȣл лъкȣit. Ши mai алеs пentpȣ лъкȣitopii Mол-
doвeni ziче кȣmкъ: aȣ фost вечinі mошinaшiлор
челор че aȣ aвȣt mошiiле лор, пpeкȣm ши ꙟn алte
stъпъnite локȣpi, dȣпъ sistema sлaвoniлор; афаpъ
nȣmai de лъкȣitopii a tpei олatȣpi ши кodpi, adeкъ,
a Къmпȣлȣi Лȣнг din Бȣковina, a Bpaнчеi din цinȣ-
tȣл Пȣtnei, ши a Кodpȣлȣi Tегечнȣ din Бесеpaвia, ꙟn-
tpȣ каpe лъкȣia sлoвozi, пъstopi oiлор, кȣm ши din
челе че apatъ istopiкȣл Dimitpie Фiлiпid, каpeле
adȣче спpe mъptȣpie пpe чei mai sлъвiцi ши вped-
niчi de кpedinцъ sкpiitopi вeкi, apъtꙟnd ꙟntpe алte
кȣmкъ: Къmпȣл Лȣнг ал Mолdaвiei ши Bpaнчеa, mȣлt
mai ꙟnainte de desкълiкapea лȣi Dpaгош ввd., пentpȣ
къ aȣ фost локȣpi tapi ши пentpȣ бъpбъцia лъкȣi-
topiлор, sinгȣpi epa stъпꙟnitopi sлoвozi ачеstop ло-

кȣрї *), ші кȣмкъ Драгош ввд., віind кȣ вредnікъ oaste, пре лesne аȣ tpac кътръ sine пе Ромѫnї; ші dȣпъ че аȣ ѫнфрънt пе Команї ші пре Norаї непȣтънd аї sta ѫn протівъ, каȣ sълit орї съ ласъ din царъ, орї съ se stinѕe. Iatъ dap dintpȣ ачесте istopiї лъмȣріt съ doвedeще кȣмкъ пъмѫntȣл ачеsta n'аȣ фost лінsit de лъкȣitopї, ші кȣ мȣлt маї naіnte de веніpe лȣї Драгош ввд., atът ѫn Фъгъраші, кът ші ѫn Мараморъші, кът ші ѫn пърціле de жos a Олтȣлȣї ші ѫn пъмѫntȣл Молdaвieї, stъпѫnea, воівоziї пѫмър nȣ нȣцin de лъкȣitopї, маї алеs ѫn пърціле мѫнцілор. Ші Драгошї n'аȣ deskълекаt пъмѫntȣл Молdaвieї пȣstiї, пеntpȣ ка съ ѕе поатъ пропȣне кȣмкъ de времеа че tot пъмѫntȣл Молdaвieї аȣ фost пȣstiї; апої dap пъмѫntȣл аȣ фost Domnesк, ші пеntpȣ ачеаsta n'ap пȣtea nimene se аїбъ моші фъръ хрisов de danie. Пре лъпгъ ачесте doвезї че сѫnt de istopie, авем ші deosевіte istopiї каре сѫnt de фацъ, adeкъ хрisoaвеле Domnілор бътрѫnї, каре аȣ stътȣt кȣрънdȣ време dȣпъ Драгошї ввд., прin каре se doвedeще nȣ nȣмаї лъкȣіреа пъмѫntȣлȣї ачеstȣіа маї ѫnainte de deskълікътoapea лȣї Драгошї, че ші dpeптъціле мoшіnашілор лъкȣitopї, каріі аȣ авȣt бaштіnіле лор stpъмошещї ші пре-stpъмошещї ѫn пъмѫntȣл ачеsta, прекȣм веdem къ фepічitȣ ѫntpȣ поменіреа Domnȣ, бътpѫnȣл Алекsandpȣ ввд. чел бȣн, че аȣ domnit ла anії 6936, врѫnd a ѫnzъstpa мѫnъstipiле sале Бistpіца ші Пробата, аȣ кȣмпърат моші din цinȣtȣл Neam-

*) Бърлаdȣл, пре кът щіm ѫпкъ ера ѫn феліȣ de репȣблікъ ѫn времіле векї.

n. e. m.

цвлвї — din цinвtвл Sвчевії — din цinвtвл Iашії — de пeste Првt de ла kodpiї Бвквлвї шi de npin aлte цiнвтврї, de пре ла stъпънiї moшiнашї че npin stpъмoшаскъ stъпънipe ле аў авзt. Dечї dакъ ачеле кзмпърътврї а помeнiцвлвї Domnў, кape sвnt tpeквцї апроапе de 390 aнї, apatъ квмкъ аў кзмпърat de пе ла moшiнашiї че ле аў авзt — din moшї — din stpeмoшї, кврat съ доведеще лъквipea пъмънtвлвї Moлdовеї maї nainte de deskълiкapea лвї Dparoшї вod.; фiiнd къ de ла Dparoшї, шi пънъ ла бътpънвл Aлeksandpв вod., съ вьd tpeквцї пвmaї mвлt ла miжлок de кът — 50 — анї; апої квм ap фi пвtвt ziче din moшї шi stpъmoшї. Квм шi npin aлte xpiчe dела Stефan вod., din aнiї 6995 шi 7002, шi din 7010, Квм шi dела Петрв вod., din aнiї 7037, квм шi de ла алцї Domnї бътpънї se вьd xpiчe npin кape ънтърeск вънзърї шi кзмпърътврї de вaшtine stpъmoшeщї, шi de ъмпърцеле бътpъne a moшiнашiлор пъмънteнї; апої шi ъndeлвнгata stъпънipe a moшiнашiлор пе а лор локвpї de moщenipe ънtpв о кврцере de пеномeнitъ свмъ de анї, шi de atъta пвmъp de Domнї фър' de a фi свпърацї вре odinioаpъ, mъкap шi de н'аў авзt вре о dовадъ de danie пе вaщiнiле лор. Кв ачеste кврat se dовеdeще квmкъ лъквitopiї Moлdавieї аў авзt але лор локвpї de вaщiнъ, шi н'аў фost de tpeбвiнцъ' de a лi se чере ачеst' феліў de skpisopї спре dовада stъпънipeї лор din векї, фiiнd ън deсtвлъ dовадъ ъndeлвнгata шi пачnika stъпънipea лор, — кънd dакъ ap pemъnea a лi se чере asemeнea skpisopї de пе ла moшiнашiї de toatъ stapea, niчї o a miea napte н'ap pemъne moшiї кв asemeнea xpiчe de danie, шi toate челеaлaлte s'ap лва domneщї, кълъ-

кънdse dрептъціле stъпъпіреї ші а нацїеї фіе къ-
ръїа пе аверелe лор de мощеніре din векї, прекȣм
ші dрептъціле лъкȣіторілор Връпчені асȣпра ꙟnde-
лȣпгатеї ші пачпічеї stъпъпірї se dоведеще din ꙟп-
сȣшї істоpiіле маї sȣс арътате а пъмъntȣлȣї Мол-
daвieї.

Ла doiле ші din правілеле ꙟпtреȣinцате ꙟп пъмъп-
tȣл ачеsta ші din овічеюріле пъзіте din векї; пентрȣ
каре ꙟаръшї пȣ лірsim а аръта, прекȣм Domnȣл Di-
mitрie Кantemір вод., istopiseще, кȣмкъ Алекsandрȣ
вод. чел Бȣп аȣ adȣс ꙟмпъръteщіле правіле ꙟп пъ-
мъntȣл Молdaвieї, каре саȣ ші пъzіt ші se пъzesк;
ꙟntокма прекȣм ші овічеюріле векї але пъмъntȣлȣї;
пе каре ꙟnsȣшї ачеste ꙟмпъръteщї правіле ле ꙟntъ-
pesк, zікъnd ла tomȣл 1-ю, філа 32; кapteа 2, ка-
пȣл 44, къ челе пъzite ꙟntрȣ ꙟndeлȣпгата ꙟпкȣнюра-
pe de мȣлцї anї, ші приimite прin овічеюї, se пъzesк
ка ꙟnsȣшї леціле челе sкрisе. Ші ꙟаръшї капȣл 46
ꙟntрȣ tълкȣіреа правелілор tреȣе а se лȣа sама ші
овічеюлȣї църеї ші кȣм саȣ хотърit de а пȣрȣреа
ла asemenea прічінї. Ші капȣл 50 кȣмкъ stъпъпі-
торȣл, овічеюріле че саȣ ȣрмат а se пъzі, съ ле пъ-
zaскъ. ші ꙟаръшї капȣл 52, філа 33, zіче: овічеюл
векю ші апробълȣit, аре пȣтере de правілъ, ші de
а пȣрȣреа se пъzеще, къчї овічеюл este о dрептате,
каре прin tъкȣta приimіре а stъпъпіреї ші а орешъ-
нілор, аȣ къщigat правілпічеаскъ пȣтере, dȣпъ кȣм
se аратъ ꙟп Папdeкti кapteа 1-ю, § 110, прin праве-
лістȣл Anекціе, Кътръ ачеste dap, пȣ пȣмаї este
dоваdъ асȣпра dрептъцілор аверілор пемішкътоаре а
моштенілор пъмъntenї, пачпіка ші приimitа лор stъ-
пъпіре de кътръ Domnії че dȣпъ време аȣ stътȣт,

dap maĭ aлeѕ ѕe dовedeшe dpeпtatea ѕtъпѫnipeĭ шi пpin dовeziлe de фaцъ, пpeкѕm ѕъnt пiлde de чepчetъpĭ чe dѕпъ вpeme aѕ ѕpmat aѕѕпpa ѕпopa din moшiiлe pezъшъцĭ, кape dѕпъ чe ѕaѕ dовedit ѕpmata ѕtъпѫnipe a moшinaшiлop peшъшĭ, nѕ nѕmaĭ nѕ ѕaѕ ѕtpъmѕtat din ѕtъпѫnipea лop, чe maĭ aлeѕ лi ѕaѕ ѫnтъpit шi кѕ anaфopaлe ѫnтъpite de Гoѕпodap, пpeкѕm ѕъnt tpeкѕte ѫn apxiвeлe Diвanѕлѕĭ пъmѫnteѕк. Ѫnѕъ, din aniĭ 1786, Гenѕap 16, пentpѕ moшia Sфintei — Кopпoвa шi Кoчoвea din цinѕtѕл Opxeнѕлѕĭ, кape aчeĭ pezъшĭ mъкap къ n'aѕ aвѕt ѕкpiѕopĭ, чe nѕmaĭ niшe zaпiѕe de вънzъpĭ ѕпѕл кътpъ aлtѕл, кape niчĭ nѕ epa кѕпpinzъtoape de tpѕпѕл moшiiлop, ѫnѕe Sфatѕл Diвanѕлѕĭ pezъmъndѕѕe пe вeкea ѕtъпѫnipe, aѕ xotъpѫt кѕmкъ o ѕtъпъnipe de 142 anĭ niчĭ odatъ nѕ ѕe пoate ѕminti, шi Domnѕл Aлeкѕandpѕ Ioan Maвpoкopdat aѕ ѫntъpito; aѕemenea шi aлtъ anaфopa din 1786, Maptie 14. Пentpѕ moшiiлe Neмeшъniĭ — Гъpлiчeniĭ — Бѕчѕmeniĭ — Гindapѕл — Ръкita — Кipiлeniĭ — Tѕpвeniĭ — Stъnжъneniĭ, ѕtъпъnite de mѕлцĭ pezъшĭ фъpъ ѕкpiѕopĭ, dовedindѕѕъ ѫn Diвan пpe-ѕtpъmoшaѕкa лop ѕtъпѫnipe, ѕaѕ xotъpѫt къ, dѕпъ вeкѕл oвiчeѕ aл пъmѫntѕлѕĭ, o ѫndeлѕnгatъ ѕtъпѫnipe nѕ ѕъ пoate ѕtpъmѕta, шi къ moшiiлe apъtate nѕ пot a ѕъ лѕa domneшĭ, фiind dpeпte aлe лop, къшirate пpin ѫndeлѕnгate ѕtъпѫnipĭ; кape ѭpъшĭ ѕaѕ ѫntъpit de пomenitѕл Domnѕ. Aѕemenea шi пentpѕ moшiiлe Dѕmвpъвiцa — Кътъшeniĭ — Poшiopiĭ — Гъѕzъniĭ — Poшкaniĭ — Кoшкodaniĭ шi Бѕpѕѕчeniĭ deлa цinѕtѕл Iaшiĭ шi Opxeнѕл, ѭpъшĭ пpin чepчetapea Diвanѕлѕĭ dовedindѕѕe ѫndeлѕnгatъ ѕtъпѫ-

ціре а ръzъшілор, кі saŭ ѫntъріt de кътре помепіtъл Domnъ stъпѫпіреа лор dъпъ векъа обічеъ ал пъмѫntълъї, ші nъ s'aŭ пътът лъа Domneшї. Іатъ dap dъпъ ачеste аратате dовеzї а обічеърілор пъмѫntълъї, преа de nаin s'aŭ dоведit къ о ѫndeлъnгатъ stъпѫпіре nъ se поate stрътъta, ші пеntръ ачеаsta dъпъ dрептate ші лъкъіtорілор Връпчепї, ле s'aŭ ѫntорsъ moшіа Врапчеа ѫntрь а лор stъпѫпіре; ші къ toate къ zік чінева, къ пеntрь къ пъ se афлъ хрісов de danie, ші пъ se аратъ пъmеле пріїміторълъї ші къвѫntъл пеntрь каре s'aŭ фъкът dania, s'ap пътеа sminti врe о dinioaръ din stъпѫпіреа лор, ѫnsъ пе лъпгъ ачеste de maї sъs аратате dовеzї а обічеърілор ші рѫndъелелор пъмѫntълъї пъzite din векї, ѫn пъмѫntъл ачеsta, sѫnt dовадъ ші хрісіле ші ѫntърітърї а Domnілор бътрѫпї, прекъm sпре пілдъ adъчет къпріndереа de ѫntърітъръ а хрікълъї din 6932, Іълie 3, а Domnълъї Алексаndръ вод. dat ѫn Съчава лъї Лазър — ші Stanчъ — ші Konstantin, пе mъшіiле лор ъnde este ші ашъzареа лор, satъл Stpoinцiї ла обършia Шоїmъzълъї *), ші Zъхъріnцiї ші алте mълте каре se кърріnd ѫn ѫntърітъръ. Asemenea ші алтъ хрік de

*) Шоїmъzъл este ъnъ рѫъ mікъ каре 'шї аре оріціпеа (saŭ обършіа) din жosъ de ораша Съчіава, ші se варсъ ѫn dрéпta Sереtълъї, ла satъл Dоллаsка, формъпdъ о вале фóрte фрътóсъ, ѫntре Съчіава ші Молdава. Satъл Stpoinцiї пъ se афлъ пе Картеле nóstре, прекъm ніч Zъхъріnцiї.— Ѫпseмпъmъ tot de о datъ ші mълтъ пomепіta Врапче, каре а datъ окаsіъне ла ачеаstъ dезбатере ші лъртре ѫмпортаntъ а Обшецііі Adъпърї. Еа se афлъ пе валеа Пътпеї, din sъsъ de Фокшапї, ші se пъртіпеще къ Трапsілвапia.

Редакціа.

XXXIII.

ѫntъріtѹрѣ din 6956, Іѹліе 15, а лѹї Пътрѹ вѵd. Ѫnтъріnd лѹї Чернат Плоскарюл ші фрателѹї сеѹ Stefan, пе лънгъ кѹmпърътѹра satѹлѹї Бітkieщiї ші алте mѹлте mошiї, anѹme кѹпрinse прin ѹрік фiindѹ але лор de ваштinъ. Алтѹ ѹрік de ѫntъріtѹрѣ dела Stefan вѵd. din 6991, Sentemвр. 23, кѹпрinzътор къ ѫntъреще dреаптъ очinъ ші mоше, лѹї Іоan ші фрателѹї сеѹ Тоаdер Хѹрdѹгашї mошіа Овършіа пе пъръѹл Алвѹ, ѹnde este ашезареа лѹї Тоаdер Хѹрdѹгашї ші жѹmътate de Дъmілещї ші Івъпещї пе Sаковъцї, deosевіt ѫntъреще ші лѹї Dѹmвравъ ші фimeiї лѹї Nasta mошiа Гіроещiї. Алтѹ ѹрік de ѫntъріtѹрѣ dела Пътрѹ вѵd. din 7091 — пе жѹmътate sat de ваштinъ de Ръчѹлещї пе Прѹt, че аѹ фостѹ а Евdокіеї ші а Греакеї, непоателе Олеnіï, de ваштinъ dела stръmоашiле лор Ілinка ші Маріка, каре ші stръmоашiле лор л'аѹ авѹt de ѫmпърцалъ, ші аѹ вѫndѹт'о dрепt 500 злоцї лѹї Дрътічї і Ѹрѹвлѹї. Алтѹ ѹрік din 6995, Октомвр. 7, dела Stefan вѵd. ѫntъріtор пе жѹmътate de sat de Sapata че аѹ кѹmпърат'о Тоmа Грігорче dела Іоan Мѹргѹл, каре аѹ авѹт'о dреаптъ очinъ а ва de ваштinъ. Ші прекѹm se афлъ о mѹлцimе de asemenea хрisoаве de ѫntъріtѹрї лъкѹitорілор mошinaшї пе ваштеnіле ші очinіле лор, фъръ а se поmеnі de dania de maї ѫnainte, че нѹmaї резemѫndѹse пе ѹрmata лор веке stъпѫnіре. Іатъ dар къ ші din овічеюріле ѹрmate din векime ші пънъ astъzї, пре de плin s'аѹ dovedit nestръmѹtареа dрептъцiлор ѫndeлѹnгатеї stъпѫnірї, аsѹпра mошiілор mошinашілор пъmѫntenї, фъръ а se чере хрisoаве de daniї saѹ ѫntъріtѹрї а Dоmnілор de maї ѫnainte. Ші овлъdѹіреа пъmѫntѹлѹї, dеа пѹрѹреа аѹ фоst datoаре а прівіреа

asѕпра dрептъцiлор фieще кърѕia, a nѕ se лѕa nimъ-рѕĭ аверелe, шi a nѕ se stръmѕta nimъpѕia stъпъnipe пе moщenipea sa шi пе лoкѕл sеѹ de вaщinъ. Шi iаръшĭ nѕ лiпsim a аръta шi пентрѕ лoкѕpiлe кaре din векĭ аѹ фost Domnещĭ: а) лoкѕpiле de пѕstiѹ — adeкъ че nѕ saѹ stъпъnit de nimenea din nenomenit веакѕ — кѕm шi лoкѕрĭ de moшiĭ deskise, че s'ар гъsi ъntpe алtе xotapъ ъmnpesѕpate, sѕnt nѕme тъinѕit, saѹ skimbat, шi пе кѕпpins ъn skpisopiле meщieшiteлop moшiĭ. б) Бpaniщeле Domnещĭ, че аѹ фost din векĭ, шi в) лoкѕpiле тъpгѕpiлop. Aчestea аѹ фost але Domnieĭ. Каре шi акѕm dакъ s'ар гъsi asemenea лoкѕрĭ deskise, de тъpгѕpĭ, шi пѕstiĭ, ар фi Domnещĭ. Iар пентрѕ очiniле moшinaшiлop ѕpmea-зъ прекѕm шi ъn правелiле Ѫmnъpъteщĭ se xotъpaщe пентрѕ ѕpmata пачniка stъпъnipe, кaptea 56, titлѕл 3, капѕл 4, фiла 708 skpiind; къ орĭ moшie biseрiчea-skъ, saѹ moшie dpeaпtъ ъmnъpъteaskъ, stъпъnindѕse фъръ кѕpmаре ъn кѕpѕepe de 40 anĭ, saѹ кѕ dpent titлѕ, saѹ шi фъръ dpent titлѕ, прin nosesie se къ-щiгъ шi ва аveao statopnikъ. Aчeste sѕnt правелiле шi obiчeнѕpiле ѕpmate ъn пъmъntѕл aчеsta din векĭ. Dѕпъ aчestea nѕ лiпsim a аръta шi asѕпра челорлал-te ъntpeбъpĭ пентрѕ Bpaнчea, шi пентрѕ Xpisobѕл de danie deла ръпosatѕл Domnѕ Iпsiлant кѕd. din 1803, Sentembр. 11, шi zічem къ: dакъ s'ар фi ѕpmat dѕ-пъ opъndѕeлiле шi obiчeнѕpiле пъzite din векĭ, a se adѕче de фaцъ ъn черчetapea Dibanѕлѕĭ пе лъкѕito-piĭ Bpъnчeнĭ, кѕ toate skpisopiле лор кѕte аѹ maĭ авѕt шi кѕte акѕm saѹ maĭ възѕt ъn черчetapea Diba-нѕлѕĭ, шi dакъ s'ар фi възѕt de nomeniцiĭ Domnĭ, dobeziле лор, ка niщe нѕbitopĭ dpeптъцiĭ, n'ар фi voit

sъ лінseaskъ пе чеі adeвъраці моціenitopі, ші sѫnt нѫme de моші Domneцї, sъ ле факъ danie. Osebit`ѫntpe алte ѫntpeвъpі аѵ фost ші ачeasta къ Domнѫл Basiліeввd. npin ѫpікѫ ла anil 7156, ap фi фъкѫt danie мънъstipei Soвeжії, ніце мѫnці anѫme Sвoineле ші Кълъвѫчѫл — пънъ ѫn Лепша, ші Лепша ѫn жos, пънъ ѫnde se ѫmпpeѫnъ кѫ xotapѫл Tѫnічiлop, ші ѫn Кішin, ші ѫn Шѫшіца — ші Ръїташѫл, фiind din xotapѫл Bpanчeї ші аpъtѫndѫле a фi dpente Domneцї; ръsпѫndem: къ ѫnsѫші ачелаші Domнѫ Basiліe вв. dѫnъ 10 anї ѫn ѫpmъ, npin алt xpisoв ал seѫ, adeкъ ла летѫ 7166, Октомвp. 20, apatъ, кѫmкъ пentpѫ ніце мѫnці anѫme Sвoїna ші Кълъвѫчѫл — че аѵ фost dat мілѫіpe M. Soвeжії, фiind къ saѵ фost кѫmпъpat de Domнѫл Георгіе Stefan вв. кѫ 1300 леї, xotъpaцe Domnia sa ші anepiseцe dania de маї ѫnainte, фiind ачеї мѫnці аї M. Кашінѫлѫї, ѫnde s'a фost афiepoсit; кѫmпъpѫndѫse de ktitopѫл еї Георгіе Stefan ввd. Iatъ dap dintpѫ ачeasta ѫnкъ маї вѫptos se doвedeцe кѫmкъ лoкѫpiле Bpanчeї n'аѵ фost Domneцї, къчї dакъ ap фi фost лoкѫpi Domneцї, Domniї ѫnsѫші n'ap фi кѫmпъpat deла лъкѫitopiї мошінаші, лoкѫpі sпpe афiepoсipe; anoї пе лъngъ ачeste, sѫnt ші алte oseвite doвeziї кapе saѵ маї вѫzѫt: ѫnsъ ѫn ѫpik din 6951, Iѫnie 20, deла Stefan вв. вътpѫnѫл, npin кapе ѫntъpъце лѫї Basiле Кpeцъskѫл мошіеле лѫї, siлeцe ла Кашінѫ, ѫnde аѵ фost kasa tatълѫї seѵ Kostantin Кpeцъskѫ, ші ла Bpanчea моші Алвiana, ѫntъpindѫї stъпѫnipe dѫпъ xotapъле че аѵ ѫmвлat din векі; кapе dintpѫ ачest ѫpik ѫapъші вidepat sъ doвedeцe, къ dакъ маї ѫnainte de 375 anї saѵ кѫnoskѫt stъпѫnipea Кpeцъskѫ-

лѕї пе ѧлвіана, каре este ѩn мішлокѕл Врапчеї, шi нiміка ѩнтрѕ ачest ѕрік de лок Domnesкѕ нѕ se попеще, че сѫ поменеще а фі локѕрї de ващіна sa, ѩнde ăѕ фost ашеzареа пѫрінцілор seї. Апої saѕ маї вѫzѕt шi алте мѕлте sкрisорї de вѫнzѫрї a лѫкѕітоpілор Врѫнчепї кѫtрѫ воерї — шi кѫtрѫ Domnї вѫtрѫнї, adeкѫ: кѫtрѫ Domnѕл Matеї Басараб вв., Domнѕл цѫрії Ромѫнещї, че аѕ ѩnzestpat мѫнѫstіреа Sоважа, шi кѫtрѫ Domнѕл Konstantin Кantemір вв., че аѕ кѕмпѫрat de аѕ ѩnzѫstpat M. Міра, ѩнчепѕte ачеле кѕмпѫрѫtѕрї деla 7117, Sептемвр. 8, шi пѫнѫ ла 7199, Мартie 20, dintpѕ каре dовеzї лѫмѕріt se веdе кѫ dintpѕ ѩпвекіme, Domniї de atѕпчеа, кѕноsкѫndѕї пе Врѫнчепї de stѫпѫnї ачелор мошії, аѕ кѕмпѫрat пѫрцї de очinе dела dѫпшії, че апоа еї ѩмпѫрцitoapе пе вѫtрѫнї, шi л'аѕ афіеросit ла мѫнѫstipї. Deosевit saѕ маї вѫzѕt іsшisок din 7196, Авгѕst 21, dела Domнѕл Kostantin Кantemір, шi ıарѫшї картеа а тѕтѕрор воеріlор Dівапѕлѕї, din вpemea ачеea, tot dintpѕ ачел anѕ Авгѕst 22, ѩнтѫрітoapе M. Міра, пе кѕмпѫрѫtѕрелe Domпѕлѕї Кantemір вв. а пѫрцілор din Врапча, че аѕ фost кѕмпѫрat dела Врѫнчепї peзѫшї, кѕm шi а алtор daniї че saѕ фost фѫкѕt мѫнѫstіреї, de кѫtрѫ ѩnsѕшї ѕniї din мошinaшії peзѫшї Врѫнчепї, арѫtѫndѕї пе фіеще-каре кѕ пѕмеле лор. Saѕ маї вѫzѕt о sкрisoape de ѩпвоıалѫ din 7202, Іѕліе 23, ѩnтре лѫкѕітоpії Врѫнчепї din satѕл Тѕлпічії, шi ѩnтре M. Sовежа, арѫtѫнd пѫнѫ ѕнde sѫ stѫпѫneaskѫ мѫнѫstіреа прin semne пѕміte, пѫнѫ ѩn хотарѕл ѕпгѕpeskѕ; ѩнкредінцаt фііnd de Teodosie, Мітрополітѕл Молdaвіеї шi de алцї воерї. Saѕ маї вѫzѕt шi алте шѕлте sкрisорї кѕпрinzѫtoapе de прічinї

ȣртъtoape ꙟntpe Връпчені ші ꙟntpe меціешії лор, пentpȣ despъpцipe xotapълор, кape пentpȣ mȣлtъ вороавъ аȣ лаsъ. Dap dȣпъ toate doвeziле арътate, каpe довadъ алta moate se фie maĭ mape de кът xpisoвȣл dела фepiчitȣл Domnȣ Гpiгopie Гіка вв., бъtpъпȣл din 7244, Гeпap 2, ꙟntъpit кȣ isкълitȣpa ші пeчetia sa, че саȣ възȣt ла mъпa Връпчепілор, каpe лъmȣpit ші пpe лapг apatъ atът din пърціле xotapȣлȣї de кътpъ цapa Ȣпгȣpeaskъ, dȣпъ mъptȣpia xotapпiкъ че аȣ фost adȣs dела Mipon Dima, вopпiкȣл de Bpaпчea, ꙟntъpindȣле лор вечпiка stъпъпipe, пъпъ ꙟп ovчiпa mȣпцiлор, de ȣnde кȣpг апеле кътpъ Moлdoва, пpeкȣm atȣпчеа аȣ dat saпъ къ ші maĭ ꙟnainte din векї, аша аȣ цinȣt, apъtъndȣse ші овчiпiле mȣпцiлор, ші ꙟmпpeȣпъ apъtindȣse пpe ачеї че аȣ фost ꙟmпpeȣпъ кȣ Mipon Bopпiкȣ, кape аȣ фost пeamȣpiле лȣї. Кȣжбъ векї moшiпашї, ші кȣ алцiї аї лор; ші ꙟmпpeȣпъ apъtъndȣse къ кътe плаюpї se пopпesк din mȣпte spre Moлdoва, se фie a Връпчепілор, sъ'шї факъ локȣpї de stъпї ші пъшȣпea алtop dobitoaче. Iap пentpȣ алte ꙟmпъpцeле че аȣ Връпчепії eї ꙟntpe eї вор stъпъпi пpeкȣm ле вор sпȣпe dpeseле, ші пpeкȣm ле вор фi ꙟmпъpцeліле de ла Domnії чеї бътpъпї; ші къ ꙟпкpedinцъndȣse пomenitȣл Domnȣ din mъptȣpia xotapпiкъ, аȣ dat ші аȣ ꙟntъpit Връпчепілор ші de ла Domnia sa, ка se ле фie moшiеле че ле саȣ алes, dpeпte овiпe ші moшiї ші ȣpiк de ꙟntъpitȣpъ, кȣ tot xotapȣл ші кȣ tot венitȣл, ꙟnsemпeле пpeкȣm вкpie maĭ sȣs, пeкълtit ші пepъшȣit пiчї o dinioapъ ꙟn вечї. Ачest Xpisoв пpin лъmȣpita sa ꙟпцълeцepe, pъdiкъ din mіжлок toatъ ꙟndoiaла, ші toatъ ꙟmпpotiва пȣпepe ꙟnainte, asȣпpa stъпъпipeї Връпчепілор,

шi de a se кȣцeta кȣмкъ Врапчea ap фi мошie Domнeaskъ; шi мъкар de аȣ шi врȣt a i se da прiчiнъ къ н'ap фi протоколit, dap s'аȣ maї вътȣt шi алte хрisoaвe tot a ачелȣiaшi Domнȣ, прекȣm шi a алtop Domнї пe алte osевitе мошiї, asemineа фiind неnpotoколite; ɩndestȣл къ ачest хрisoв, osевit de чeлe-лaлte deoseвite dовezї кɩte s'аȣ apъtat, este temeїnik, apɩtънd пe Връпчeнї stъпɩнї вaшinilop лop ɩntpȣ toate хotapъле шi кȣ tot венitȣл, нepъшȣit ɩn вечї. Шi пe лɩнгъ ачestea шi ɩndeлȣнгata stъпɩнipe kape este потpiвitъ кȣ правелiле фipeшї шi полiтiчeшї, шi кȣ oвiчeюpiле пъмɩnteшї, че s'аȣ пъzit din ɩnвекime, нȣ лasъ чea maї mikъ ɩndoiaлъ asȣпpa dpeптъцiї Връпчeнiлop, пe очiнiле шi вaшiнiле лop, dȣпъ ɩmпъpцeлiле dintpe dъншiї din мошї шi stpъмошї. Шi нȣ лinsim a da шi ɩnskpis кȣnoштinцa — sokotinцa шi ръsпȣnsȣpiле noastpe. 1817, Генар. . . .

Чepɩnd пpea ɩнълцatȣл Domnȣ шi de лa smepeniа noastpъ, ka чеea че вom кȣnoaште ɩn кȣpat кȣцetȣл nostpȣ, asȣпpa ɩntpeвъpiлop че ni s'аȣ фъкȣt ɩn oвштeaska Adȣнape шi ɩn фiinцa de фaцъ a noastpъ, sъ apъtъm atɩt ɩnaintea Ɩнълцimiї Saлe пpin вiȣ глas, кɩt шi ɩnskpis sъ dъm; пpeкȣm asemenea шi D-лop воepiї пъмɩnteнї sъ apate, пpin евангелiчeaska мъpтȣpisipe ɩn фpiкa лȣї Dȣmnezeȣ, кȣnoштinцa Dȣmiлopsaлe, мъpтȣpisim къ asȣпpa ɩntpeвъpiлop че ni saȣ фъкȣt пpin вiȣ глas, asemenea шi ɩn skpis dȣпъ лȣminatъ цidȣлa Ɩнълцimiї Saлe, кȣnoштinцa noastpъ asȣпpa adeвъpȣлȣї шi dpeптъцiї este, пpeкȣm пpe лapг se apatъ пpin anaфopaoa ачeasta, ȣpmъtoape dȣпpe пpaвiлъ шi oвiчeюл пъмɩntȣлȣї, кɩt шi dȣпpe doвeziле кɩte am въzȣt; шi iskълim.

Ал ѫнълцімеї тале кътре Дѕмнезеѕ smeрit рѕгъtор: Beniamin Mitрополit Молдовіеї. Ші плекаtе слѕџі: Iордаке Канtа вел Логофът. Грігорі Stѕрза Логофът. Васіле Кostaкi Логофът. Александрѕ Іанко-леѕ вел Логофът. Тоадер Балші вел Ворнік. Андронакі Доніч вел Ворнік. Васіле Разѕ вел Ворнік. Теодор Балші Ворнік. Nікола Хрісоверrі Ворнік; ші аџії.

№ 3.

XPISOB

Deлa Padɣ Mixnea BB,

1613.

Întpɣ Xpistos Dɣmnezeɣ bine кpedinчoшɣa шi чea кɣ бɣnъ кpedinцъ, ɣɣbitop, singɣp цiitop, Noi Padɣa Boebod, фeчopɣa mapeлɣi pъnosatɣлɣi Mixnii Bodъ, nenotɣa бъtpinɣлɣi шi бɣnɣлɣi pъnosatɣa Aлeкsandpɣ BB., din Dɣmnezeiaскъ miлъ шi Dɣmnezeiaскъ хъpъzipe oблъdɣitop a toate în toatъ Цapa Pɣmɣneaскъ шi înкъ шi naptea nɣnцiлop Amлaшɣi шi Фъгъpaшɣi Хepцer, bine - - - întpɣ кɣpъцenia inimii Domniei meлe npea лъbitъ шi лъbitъ шi кɣ лaвъ, m'aɣ adɣsɣ Dɣmnezeɣ шi лa бкaɣnɣa odixnii tpɣnɣa Domnii meлe, aкɣm dъpɣindɣne шi Domnii meлe toatъ чinstita шi бɣna oбpazanie, шi mainte a toatъ чinstii кape este npeste toatъ чinstitъ, хъpъzipe întpɣ statopnicie, aчest Xpisob aл Domnii meлe satɣлɣi de sɣs шi de жos, Aneлe bii шi moшnenii sateлop, anɣme: Бълaхp, i Mopaichea, i noшa Плeшa, i Stъnili, i Лɣnɣa, i Stanчɣa, i Бълan, ш. ч. л., шi кɣ toцi фpaцii лop шi кɣ toцi фeчopii лop кыцi Dɣmnezeɣ лe ba da кa sъ фie aл лop satɣл de sɣs шi de жos, Aneлe bii, toate кɣ toate xotapeлe, шi кɣ tot benitɣл шi кɣ biiлe шi dɣnpetɣtindenea din xotap nъnъ ɣap în xotap, ш. ч. л.; de bpeme чe este aл лop sat бъtpɣn шi

dpeantъ moшie шi de moщenipe de лa stpъmoшi лop, dȣпъ aчeea кънd aў фost ꙟn ziлeлe ръпosatȣлȣĭ Mixaiл Boeвod, — — sinгȣp Mixaiл BB. лeaў фъкȣt лop siлȣipe aчestop Knezĭ maĭ sȣs ziшĭ, de лeaў apȣnкat лop asпpi 50,000 — aчestop Knezĭ, de лeaў лȣat лop moшiiлe de ꙗў фъкȣt вeчinĭ, пe вpemea кꙟnd aў фost Mixaiл BB., aпpoaпe de eшipea лȣĭ din цapъ ꙟnaintea лȣĭ Simion BB. Iap кꙟnd dpeгъtopea Simion BB. ꙟn цapъ, ꙗp aчeste sate maĭ sȣs zise de sȣs шi de жos, Aпeлe вiĭ, eĭ aў вenit toцĭ ꙟnaintea ръпosatȣлȣĭ Simion BB., — — пpesȣpape a лȣĭ Mixaiл BB., пpeкȣm — dȣпъ лeцe шi кȣ toцĭ чinstiцiĭ шi кpedinчoшiĭ Domniĭ лȣĭ шi вine шi adeвъpȣл aў aфлat Domnia лȣĭ кȣm лeaў фъкȣt лop siлȣipe Mixaiл BB., de лeaў лȣat лop moшiiлe фъpъ dpentate; ꙗp dȣпъ чe лeaў късtat Simion BB., sinгȣp aў sлoвozit, пe aчeste sate maĭ sȣs zise de sȣs шi de жos, Aпeлe вiĭ, din naintea a tot Diвanȣл ꙟnnaintea вoepiлop шi mapĭ шi miчĭ, de ꙗў лъsat кȣm aў фost eĭ шi ꙟnainte вpeme — Simion BB. sinгȣp de лa aчeцĭ Knezĭ maĭ sȣs ziшĭ asпpi rata 70,000. Aчeцĭ asпpi лeaў фost лȣat лop Mixaiл BB., шi tot aў фost eĭ Knezĭ sȣs шi жos, Aпeлe вiĭ, шi ꙟn ziлeлe лȣĭ Simion BB. Iap dȣпъ плeкapea лȣĭ Simion BB, кънd aў вenit oвлъdȣitop ꙟn цapъ Padȣл Bodъ Шъpвan, ꙗp Пpeda Пosteлniкȣ цinepeлe лȣĭ Mixaiл BB., a sкos o кapte a soкpȣsъў Mixaiл BB., шi aў zis кȣm къ ꙗў dat лȣĭ soкpȣsъў. Mixaiл BB., zestpe aчeл sat maĭ sȣs zis de sȣs шi de жos, Aпeлe вiĭ. Dȣпъ aчeꙗ ꙗp лeaў dat пaчe aчestop Knezĭ maĭ sȣs ziшĭ, кa sъ фie stъпꙟnĭ ꙟn satȣл лop. Iap кꙟnd aў фost aкȣm, ꙟn ziлeлe Domniĭ meлe, ꙗp aчeцĭ Knezĭ maĭ sȣs ziшĭ,

eĭ ꙗр аŭ венit Domniĭ меле de saŭ плъпs пеntpъ îm-преsъpapea, ші de мареа stpъмбъtate къm s'аŭ фost eĭ pesкъmпъpat, de ла Simion ВВ., — ꙗр кънd este акъm eĭ нъ пot sъ tpъꙗsкъ de Преda Поstелniкъ zeĭ Міхаіл ВВ., întpъ ачеꙗ Domniea mea am къътat dъпъ dpeптate ші dъпъ леџе ші къ toцi ші кpedinчошiĭ Dіванълъĭ Domniĭ меле, ші adъкънd înaintea Domniĭ меле mълцĭ боерĭ каре аŭ фost atъпчĭ боерĭ ла Simion ВВ., 1-ю̆ Пан Teodosie фostъл atъпчĭ вел Лоrофър, і Жъпан Dedъл вел Bistiep, і Жъпан Кърstea вел Sпъtap, фostъл atъпчĭ вел Армаш, і Жъпан Преda вел Sлъџер, і Жъпан Хрizea вел Лоrофът; înкъ mълцĭ воерĭ ші марĭ ші мічĭ, мъртъpisind înaintea Domniĭ меле къm къ щіŭ eĭ toцĭ, къm saŭ ръsкъmпъpat ачещĭ Knezĭ maĭ sъs ziшĭ de ла ръпosatъл ачел Simion ВВ., пеntpъ ачеꙗ ші Domniea mea am кібzъit къ tot Dіванъл Domniĭ меле, къ нъ este къ кале ші къ dpeптate ші înкъ mълt пъкат este sъ фie ачещĭ Knezĭ ші къ аspri daцĭ, ші eĭ sъ фie робĭ; dъпъ ачеꙗ ші Domniea mea, . . . ачещĭ Knezĭ din naintea Dіванълъĭ Domniĭ меле ші къptea Domniĭ меле . . . înainte время, ꙗр Преda Поstелniкъ ші къ soцia лъĭ Флоріка нічĭ ъп amestek ші tpeaбъ sъ нъ аібъ eĭ de акъm înainte къ ачеste sate, de sъs ші de жos, Апеле віĭ, — пеntpъ ачеꙗ am dat ші Domniea mea ачеstop Knezĭ maĭ sъs zішĭ, din sъs ші din жos, Апеле віĭ, ка sъ ле фie лор moшia лор de мощеніре охавнікъ, фечорілор ші пепоцілор, ші înкъ ші жъръmînt am пъs Domniea mea dъпъ обічеꙗл Domniĭ меле ш. ч. л. — — Іatъ ші мъртъpiĭ am пъs Domniea mea, Жъпан Тъdop вел Бан ал Краіовіĭ, і Жъпан Bintілъ вел Dвориік, і Жъпан Ніка вел Ло-

гофът, і Жѕпан Dedѕл вел Bistiep, і Жѕпан Кърstea вел Sпътар, і Жѕпан Папаit вел Stoлnik, і Жѕпан Братѕл вел Komis, і Жѕпан Лѕпѕл вел Пахарnikѕ, і Жѕпан Жоtел мареле Postелnik, nisaх речех говmit. Ші еѕ Neагое Логофътѕл am skpis ꙟn орашѕл nѕmit Търговіщеа, лѕпа Dекемвр. 16 ziлe, делa Adam віне пън акѕм ла ачеst skpis велеаt 7121.

(Isкълit) РАDѸ ВОЕВОD.

Ачеst Хрisов s'аѕ тълмъчit дѕпъ чеа slовенеsk de mine iskълitѕл, іар ѕnde nѕ s'аѕ пѕtѕt skoate кѕвѫnt de векітѕра мемвраnei s'аѕ трас лiniі прекѕm съ веде ші am iskълit. 835. Dекемв. 15. Dimitpie Логофътѕ

№ 4.

Актѕ̆ dela Маџistpatѕл Sas-Sebeшѕлѕі̆ dat ѕпор Ромъпі̆ din џара Ромъпеаskъ emirpaџі̆ ѫn Трansilвania. 1396.

КОПІЕ ASEMENEA.*)

Ачеаsръ копіе че sъ веde maі̆ жоs, о am тълмъчit кът am пѕтѕт, din кѕвънt ѫn кѕвънt, dѕпре карtea жѕdекъtоріlор din skaѕnѕл Sas-Sebeшѕлѕі̆, кѕm saѕ̆ гъsit ла мошѕ Stъпiлъ пепотѕл попеі̆ Dparomip din Хаџег. Dap sъ se щіе, къ ѕnde aѕ̆ фost хъртia рѫпtъ de векimea еі̆ ші de џinѕtъ ръѕ̆, am лъsat лок. Iap ѕnde lipsesk ѫntpeџі̆ ръndѕpі̆, карълпі̆ ле am лъsat netълмъчite, dѕпре zisa мошѕлѕі̆ Stъпiлъ, къ se temea. Iap alte кѕвinte кътe пѕ леam пѕтѕт nemepі maі̆ віne ромъnеще, леam sкpis dѕпъ ѕрмарea limвеі̆ ачещеі̆ кърџі̆.—

«Dela skaѕпѕл Маrіstpatѕtѕл Sas-Seвешѕлѕі̆.»

» Кредinчоasъ мъртѕріe dъm кѕ ачеаstъ adeвъратъ

---

*) Ачеst актѕ̆ s'a tinъpit ѫn фоаіа miпџіі̆ dintp'ачеst an No. 8; se афлъ asemenea tinъpit de Фotino ѫn гречеще. Іеродіаконѕл Naѕm Клокочеапѕл maі̆ поmепеще ѫn пpекѕвѫпtарea sa ла Хронолоџiа D-лор џърiĭ Ромъпещі̆.

Ред.

карte a noastrъ streinilор валахї, карії акȣm aȣ фȣџit
din џара mȣnteneaskъ aiчea ꙟn Apdeaл — лȣї Влъ-
dislaв Клокочоџeanȣл шi лȣї Mateї Bitежъskȣ — лȣї
Коman Ȣрsȣл шi лȣї Dpагomір Dорoбъnџъskȣ —
Владȣлȣї Sокол шi Tomiї Бȣлгъreskȣ — лȣї Dръгiчї
Ворнiчерȣл шi Лȣпȣлȣї Sълъȣџъ — лȣї Опрiшan Sол-
dъџъskȣ шi Neaгȣлȣї Бъкъȣ, шi ла tot neamȣл лор:
Ка sъ se щie, къ de mȣлtеле sȣпърърї але вечiнi-
лор Dȣпъреї, шi de deseле робiї але Tatapілор ш'aȣ
пъпȣstit џара шi пе Domnȣл лор Мiрчеа Bodъ, шi
aȣ skъпat ла aчest бȣn пъmъnt, de aȣ venit ла skaȣ-
нȣл nostrȣ кȣ mape ръгъчiȣne, sъ ле dъm лок de
лъкȣit фър' de stръmȣtape. Ши noї dȣпъ че ȣam
ꙟnkredinџat къ nȣ вор пȣtea фi прiimiџї афаръ din
ordinȣл шi statȣл sȣпȣнереї алтор sate, еї dȣпъ dóъ
зiле ȣар aȣ venit aiчеа ла skaȣn, шi ꙟnaintea Маri-
stratȣлȣї de вȣпъ воеа лор saȣ плекat sȣnt pitȣл sȣ-
пȣнерiї aчещеї џърї, шi dȣпре defensie aȣ фъкȣt жȣ-
ръmъnt, шi aȣ dat kontrakt ла mъna noastrъ, кȣ ta-
ре легътȣръ шi ꙟnskris de ꙟnвоiалъ.

Ашiждерea шi noї ꙟn пȣterea aчestȣї ꙟnskris леam
dat вое sъ'шї гъseaskъ лок ȣnde ле ва плъчеа, шi
de вoia лор ш'aȣ алеs кȣлmea deaлȣлȣї Жiнeї апроа-
пе de mȣnџї, лок ꙟnџелenit шi плiн de пъdȣре пе
каре, dȣпъ че ꙟл вор кȣръџi кȣ osteneaлa лор, шi
ꙟл вор лȣкра, sъ нȣ'ї поатъ skoate алџiї. Ꙟmпрежȣр
аре aчest лок noене фрȣmóse, шi къmп ларг пentрȣ
sъmъnъtȣрї, шi алte нечesapiї de храна вiteлор. Ши
л'am dat лор ꙟmпреȣнъ кȣ tot хotарȣл шi кȣ mȣnџї,
sъ фie еї moщenitорї ꙟn веак, къ нȣ este лок neme-
шesk, чi ал dominaџieї, кȣ a кърia лiчenџъ л'am dat
лор. Dар пentрȣ къ aȣ venit шi de tot сърачї, нȣmaї

кȣ tрȣнȣріле, neaȣ рȣgat de леam dat ші банĭ ꙟпрȣмȣt
. . . . . Ші аша съ se пльteaskъ кȣ ꙟn леtiле, кънd
sъ вор ꙟntemee ꙟn лъкашоріле лор, ші ꙟn авеpiле че
вор фаче. Іар пentpȣ maĭ adeвъpatъ konфipmaціe
de statopniчia лор, леam черȣt de neaȣ dat ші кър-
ціле лор de moщenipea че аȣ авȣt ꙟn цара мȣnte-
neaskъ, ла локȣл че s'аȣ kiemat maĭ nainte вpeme Клі-
вȣs, ıаръ акȣm Клокочогȣл, апроапе de апа Олтȣлȣĭ
ші de търгȣл Saatiniĭ, кȣm sпȣn кърціле лор. Ꙟn-
tpe каре възȣm ші dóъ demonstpaціĭ пentpȣ neamȣл
ачеstop oamenĭ, пpea векĭ ші maĭ de tot пȣtpede, кът
n'am пȣtȣt кȣnoaщe noĭ нічĭ sȣntskpinціa лор, нічĭ
кȣpsȣл anȣлȣĭ. Іар кът am пȣtȣt кȣnoaщe nȣ soko-
tim кȣ dpeптȣл sъ жȣdeкъm вpednik de тъкȣt лȣкрȣл
чел de mape pekopdaціe. Къ o demonstpaціe dintpe
челе dóъ авea ачеastъ konpindepe: » Ціe maĭ алеs
порȣнчіm ші dъmȣцĭ tot фелюл de peruatic, къ in-
sпекціe aĭ лȣat, sъ nȣ te аръцĭ пentpȣ пъmъnтȣл pa-
tpieĭ tале maĭ кȣ пȣцinъ рюnъ de кът stpъmoшiĭ тъĭ
чеĭ bestiцĭ ꙟn колоniiле пȣtepeĭ pomaiчещĭ din kapiĭ
te tpaцĭ, ші saȣ лъsat aiче dȣпъ stpъmȣtapea din Ita-
лia пentpȣ naza ачеstȣĭ лок, кареле пъnъ акȣm пъ-
zeщe ne-moaptъ nomenipea mapeлȣĭ nostpȣ Kesap
Тражan. Кареле кȣ бȣnъ boipea sa, ші кȣ невipȣitъ
пȣtepea ꙟmпъръціеĭ saле, osebitaȣ пърцĭ de moщeni-
pe ші de patpie neamȣлȣĭ pomaiчesk. Ші кȣ ꙟnaлtъ
порȣнкъ аȣ лъsat віȣ semnȣл mapeлор біpȣінце ꙟn
mъna noastpъ, ка sъ цinem sȣnt жȣгȣл pobieĭ neamȣл
Гетȣлілор, каре ші nepdȣцілор Dakĭ аȣ фost sȣпȣшĭ.
Іаръ de аȣ slъbit ꙟmпъраціĭ nostpi чеĭ de акȣm, ші
връжmaшіĭ saȣ ꙟmmȣлцit, nȣ пȣtem sta ꙟmпpotiва no-
рокȣлȣĭ, de кът пentpȣ patpie ка niщe biteжĭ sъ mȣ-

ріm, ші връжташії noştpi sъ nи веселіm, кв maї mвлtъ ꙟdpъsneaлъ asвnpa noastpъ, шчл. шчл. »

» Іаръ алtъ demonatpaцie ape ачeastъ кsnpindepe, че ꙟn sкspt adeкъ adsче aminte nsmeле локsлsї Каівsв, ші пе апа Олtsлsї ші търгsл Saatineї. Ші dъ ꙟdpъsneaлъ лецнsлsї ostaшiлоp, ші ꙟї лаsdъ къ ꙟn dove tpeкste mapї stpікърї але цъpiї, вitежia лоp aš въzit пънъ aкsm пътънtsл patpieї nenвstiit. Іаръ noї ші кът вeгъm de seamъ ла ачещї oameнї, ꙟї веdem кs osesipe de але алtopa ші ꙟn кiп stpein. Къ ꙟn лок de гsчme, поаptъ комъnaче de пsлъ neagpъ, иap хаїніле лоp sъnt чepnite ші лsnцї пънъ sвnt цensкї, кs mъnічiле пънъ ꙟn кълкъе. — Іаръ ꙟnкълцъmintea лоp ape пічоpsл ꙟnфъшsрat пeste toatъ вsлна. Іap ꙟnчinгъtspiле лоp sъnt de нъp цesst, mвлtъ ꙟnфъшsрape пе лънгъ тіжлок aвънd; иap пъdpaцiї лоp лapцї nsmaї пънъ ꙟn цensкe, ші de aiчї ꙟn жos stpimцї dsnpe гposimea пічоpsлsї. Іap ꙟn zіле de въpвъtoape ꙟшї ꙟmnodoвesк капsл кs пene алеse ші ꙟналtе. Пentps ачeea am adъoгat ачestea ꙟn кsnoaшtepea лоp, къ am лsat de ла mъna лоp кърцiле че aš aвst. Dap лънгъ ачestea вoim sъ аpъtъm ші noї чeле че щim пentps neamsл Pomaniлоp, каpiї лъкsesк ачeastъ вsnъ цаpъ, ші чeле dóъ цъpї de жos. Къ mapeле Тpaнan Кesapsл Pomeї, колоniї фoapte mapї aš adss din Italia ꙟntp'ачeste tpeї цъpї dsnъ чea de tot zdpoвipe a Dакiлоp, snde ші ꙟnsшiї aš венit ші aš лъsat ла mвлte локsрї insкpінцiї пе dpsmsріле че aš sмвлat ші npin nietpi, каpe ꙟn stълnї saš sкpis ші saš nss ла локsріле че aš кълкat. Din каpe чeле maї mвлte saš пъzit mвлtъ вpeme aiче ꙟn Аpdeaл. Іаръ ꙟn цаpa msnteneaskъ, maї вestit

аѵ fost ѫn nod че аѵ фъкѫt пе апа Dѫнъреі, каре пънъ ла Рома аѵ fost лъѫdat ші de мірare мѫлtора. Atѫнчі moшtenitopiі ачеstор треі цъpi аѵ fost пеашѫл Dакілор, ші ѕкаѫнѫл Крьіеі лор л'аѵ авѫt аіче апроапе de апа Мъръшѫлѫі. Ші dѫпъ че ш'аѵ ѫмпърціt колоніiле романешті ачеste треі цъpі фръцеще кѫ фѫnie de moшtenipe, чеі маі de neam dела Рома, каріі аѵ fost ѫn пѫтъpѫл колоніілор, маі алеs аічі saѵ ашеzat, къ ера ші пъмѫнtѫл маі ѫndeшъnatік пеntpѫ tot феліѫл de podѫpі, ка ѫnѫл че аѵ fost din векіме маі кѫ ліnіще лъкѫіt. Ші аша авеа о къпеtenie praeses (презес) порѫнчіtoapе тѫtѫрор къпітъніiлор челор din парtе, atъt de аічі, кът ші din челе dóъ цepі de жos. Ші чеі de neam ціпеа ѕѫnt жѫгѫл ровіеі пе пеамѫл Геtѫлілор, каріі ші Dакілор аѵ fost de тревѫеала а tot лѫкрѫл. Ші аша пеамѫл Романілор stъпъпеа ачеste треі цepі, кѫ мѫлtъ dparoste ші ѫnіpe ѫntpe еі ші алерга ѫnѫл ѕпре ажѫtopѫл алtѫia ла време de тревѫінцъ, ші аѵ рьdікат четъцi din temeiѵ ла лок de ѕкъпаре ѫn време de прішеждіе. . . . . Іаръ dѫпъ че saѵ ѫntemeiat ѫn мѫлtъ време ші saѵ възѫt ѫntpѫ мѫлtъ ѫndestѫларе фіеще-каре ѫn пъмъntѫл moшtenipeі лѫі, маі ѫnтъiѵ ѫntpe Романіі, din партеа Молdовеі. . . . . Ші saѵ ѕкѫлаt ѫn кѫmфѫzіеаш тѫрвѫрътopіѵ de норod, каре ле въга ѫn inima челор прощі Іакtанціе къ ѕѫnt вредnічі еі ѕіпгѫpі ъ'ші пъzаѕкъ moшtenipea пъмъnтѫлѫі лор, ші ѫndemna ъ'ші рьdіче о къпеtenie neѕѫпѫѕъ ла алцiі, dap чеі маі шѫлці ка ніще ѫнцелеnці, аѵ sokotit ші челе de пре ѵрmъ, ші пѫ saѵ мѫлцѫміt. Ші аша saѵ фъкѫt тѫрвѫраре ѫntpe еі,

кареа о аȣ потолit къпetenia чеа маре de aiче кȣ пȣtерea ostaшiлор. Трimisaȣ ꙟнкъ шi din цара Мȣнteneaskъ шase повiлї кȣ ostaшї ка sъ'ї факъ sъ'шї кȣноaskъ npimeжdia апȣкърiї лор. Dȣпъ чеea нaрвaшї аȣ трекȣт мȣлtъ време, шi saȣ фъкȣt maї мȣлte шi maї dese ръskoaле, пȣ пȣmaї аколо, чi шi ꙟп пърцiле Олtȣлȣї, каре se ziчea Банаtȣл пъпъ ꙟп апа Tisеї. Шi аша лinsind ажȣtорнȣл фрацiлор лор Раманї, п'аȣ пȣtȣt sta ꙟmпротiва връжташiлор челор stpeinї, шi saȣ пȣstiit ꙟntъї Молdова, шi аȣ трекȣт лъкȣitорiї de аколо ꙟп Марамȣръшȣл Аpdeaлȣлȣї. Шi dinтр'ачeasta лȣat-аȣ ꙟndръzneaлъ Гotiї din пърцiле тъpiї Kasпiче, шi аȣ фъкȣt de обще маре stpikape ачеstop църї. Апоï dȣпъ кътъ-ва време ȣкȣлаtȣ-saȣ Ȣпгȣрiї dела апа Ȣгра, dȣпре каре ꙟшї цiп пȣмеле, din пърцiле tърimeї, шi аȣ ꙟmпins пе Гotiї neste ачеste църї ла апȣs, кънd saȣ фъкȣt a doa stpikape ачеstop църї. Dȣпъ ачеea Болгарiї, карiї saȣ ꙟmȣлцit пе лъпгъ апа Болга ꙟп цара Skitieї, венit-аȣ кȣ чеа de tot пȣstiipe a ръmъшiцеї локȣitорiлор Молdовеї, dap maї вȣрtos aї църiї Мȣнtenешї, карiї maї de мȣлt se тръsese sȣпt мȣпцї, dȣпре каре шi Мȣнteniї saȣ пȣmit, къ ꙟп Молdова фost-аȣ maї de tot пȣstietate, dap atȣпчеа шi ръmъшiца saȣ tpas ла aл sъȣ neam ꙟп Аpdeaл. Мъкаркъ deseле лор комфȣziї saȣ фost аȣzit пъпъ ла Рома, шi пеntpȣ ачеа presesȣл ꙟп dóъ ръпdȣpї аȣ мȣtat пе конфȣzieaшї кȣ пóрȣпка ꙟmпъпърацiлор ꙟп цара Мачеdonieї, dap atȣпчї ла пъвала Бȣлгарiлор, тоцї Мȣнteniї аȣ трекȣт aiче ꙟп Аpdeaл ла фрацiї лор Романї, шi saȣ фъкȣt ȣпа кȣ еї, шi цinea кȣ dese ръзвоае пъmъntȣл, къчї кȣm гъsea време лъпъda жȣгȣл венetiчiлор Ȣпгȣрї, dȣпре каре

Ѹпгро-влахі saŭ nѫmit, ші враждъ пеѫпъкатъ авеа кѫ еі totdeaѫna. Іар dѫпъ че аŭ пріimit Бѫлгаріі кредinца крещinească, апоі аŭ ѫnчепѫt Ромапіі de atѫnчі a se ѫmпріeteni кѫ neamѫл Sърбеsк, пъпъ кѫnd маі пе ѫрмъ dобъndit-аŭ ші Domnѫ din neamѫл Sърбеsк пе mареле пріnц Nirep Bodъ Басараба, кареле dѫпре шase sѫte ші поаъzечі de aпі аŭ ѫmплѫt пъмъntѫл църіі Мѫntenещі іар de Ромапі, ѫnde пъпъ акѫm лъкѫеsк кѫ ръsкѫmпърареа patріеі Ромапічещі de мѫлтъ върsаре de sъпџе, ші aлdoілеа рънd еі кѫ сабіа лор saŭ фъкѫt моштепі. Іар semnѫл челор dintъі фѫџіцї Мѫntenі, sѫnt чеі шezъторі пъпъ акѫm пе цара Олтѫлѫі, къ чеі de пре ѫрmъ аŭ фost ѫптѫлціці ші лъціці, престе tot Арdeaлѫл фъръ de nічі о osебіре de фраціі лор Ромапі. Dрепт ачееа ші ачещі пѫміці оamenі че аŭ benit ла skaѫпѫл nostрѫ, dобъndit-аŭ порокѫл stръмошілор лор, ші ѫam пріimit кѫ орънdѫitѫл aшezъмъnt, ші ле am dat ѫn моштепіре вечпікъ локѫл че кѫпрinde aчeastъ карте, dѫпре ріtѫл sѫпѫnерeі ачещіі църі, каре л'аŭ пріimit de бѫпъ воеа лор, къ мѫлта ѫndestѫларе ші deseле ръskоле а ле челор прощі Ромапі маі мѫлт, аŭ фъкѫт пе чеі маі мѫлці робі sъ фіе, adeкъ аічі іобаці ші ѫn цара Мѫnteneaskъ рѫmъnі, кърора ѫn Молdова ле zік вечіні nemішілор *). Dар пeпtрѫ-къ ачest лок este ал dominaціеі, пѫ ле dъm ачest пѫme, къ пічі л'аŭ абѫt ѫn моші лор, dар dѫпре легъtѫръ ші dѫпре контрактѫл лор, sъ фіе ѫрmътopі. Saŭ skріs кѫ щіреа

*) Ѫn testѫл tіпъріt de Фоліно ачest фраs este dѫпс кѫm л'am чітat поі ѫn артіколѫл пречеdent.

dominaцieї ѫn Maџistpatѕл Sas-Sевешѕлѕї. Ѫn кѕpsѕл anѕлѕї dела mъsitopѕл Xs. 1396. Noemвpie. »

» Mapкѕл Administpatopѕл. Ianom Бapoн.
Георie Алекsiев. Tomaш Sевеш.
Maptin insпектopѕл dominaцieї. »

Шi am тълмъчit ачеastъ кapte eѕ Niколае Dimitpiев. Ѫn Opaшѕї ѫn Siridin. Ла a. 1796, Maptie 17. Шi ѫnкpedinцeзѕ.

Щiѕt sъ фie къ копia че saѕ лѕat ла Mitpoполie, nефiind npotоколitъ, ape ла къte ѕn лок грешалъ, iap noїma шi ѫnцелеџерea asemenea este кѕ ачеasta, кape este ѫntoкmaї кѕ a тълмъчitopѕлѕї, пъzind nѕmaї optoгpафia лimвеї noastpe — шi din кѕвinteле челе пе dos skpise аколо. Iap чеa dintъї копie am dat'o nепpotоколitъ, къчї nѕ щiam къ ва sъ-o tpeaкъ ѫn кondiка Sф. Mitpoполiї, кѕm шi dѕпъ че saѕ tpeкѕt ѫn кondiкъ, am skos dѕпpe ачеa копie шi алтop npieteni asemenea копie, deчї ѫntъmплъndѕse кѕїваш але веdea amъndóъ, sъ nѕ фie de mipape nепotpiвipea кѕвinteлop. Eѕ adевъpѕл аpъtѕ къ ачеastъ кapte a neamѕлѕї meѕ фiind, шi кa sъ о maї ѫmпodoвesк m'am siлit ла копia чеa ѫntъї, връnd a о аpъta ѕnѕї singѕp npieten ѫn Mitpoполie, кapeле о aѕ аpъtat npea-sф. пъp. Mitpoполit Kip Dositeї, шi saѕ npeskpis: *γεγραφα τῦ ἐμοὶ χοιρὶ.* Naѕm Iepodiакon, 1799. Aѕгѕst 29.

№ 5.

ХРISOB

Ал лѕї Радѕ Mixnea BB., пomenind de ашъzъmъntѕл фъкѕt de Mixaiŭ BB. Biteazѕл.

1613.

Кѕ mила лѕї Dѕmnezeŭ Iѡ Радѕл Boевod ши Domnѕ а toatъ цара Рѕmъneaскъ, фечорѕл ръпosatѕлѕї Mix-neї Boевod, nenotѕл вътрънѕлѕї ръпosatѕлѕї Алeксan-дрѕ Boeвod, datam Domniea mea aчeastъ порѕнкъ а Domniї мeле слѕџилор Domniї мeле, Пърѕлѕї ши Ра-дѕлѕї Postелnикѕ din Sлъвiteшї ши фeчорилор лор, кїцї Dѕmnezeŭ ле ва дъри, ка съ ле фie лор doї ръ-mъnї, anѕme Опрea ши Ion din Въвenї ши кѕ фeчо-рїї лор, пentрѕ къ ачeшї ръmъnї maї sѕs ziшї, eї аŭ фost maї de nainte вреme aї лѕї Кръstian de ла Охаба, пънъ ън ziлеле ръпosatѕлѕї пъринтелѕї Domniї mеле Mixnії Boeвod, iар кънd аŭ фost ън ziлеле пъринте-лѕї Domniї mеле Mixneї Boeвod, iар eї аŭ фost фѕ-џit ън царъ, ши аŭ фost dat кълеata de emipe, ши tot аŭ фost фѕџарї пънъ ън ziлеле лѕї Алeксandpѕ Boeвod, iар кънd аŭ фost ън ziлеле лѕї Алeксandpѕ Boeвod ръmъnїї ачeшї maї sѕs ziшї, eї аŭ venit de

saŭ ꙟкinat aчestop maĭ sѕs ziшĭ воꙗpĭ de a лор вѕ-пъ воe, шi de atѕnчĭ пꙟnъ ꙟn ziлeлe Domniĭ meлe tot aŭ авѕt паче de кътpe Кꙟpstian, шi de кътpe toa-te pѕdeniiлe лѕĭ, ꙗp кꙟnd aŭ фost акѕm ꙟn ziлeлe Domniĭ meлe, Гinea Diaконѕл цinepiлe лѕĭ Кꙟpstian, eл aŭ zis къ aчeщĭ pѕmꙟnĭ maĭ sѕs ziшĭ aŭ фost aĭ sокpѕлѕĭ съŭ Кꙟpstian, anoĭ aŭ вenit кѕ пꙟpъ ꙟnain-tea Domniĭ meлe кѕ sлѕцiлe Domniĭ meлe Пꙟpвѕл шi Padѕл Posteлniкѕ de фaцъ, ꙗp Domniea mea am къѕtat шi am adeвepit фoapte вine кѕ toцĭ чinstiцiĭ dpeгъtopiĭ Domniĭ meлe, кѕm къ aчeщĭ pѕmꙟnĭ maĭ sѕs ziшĭ ꙗŭ фost anѕкat aшeзъmꙟntѕл лѕĭ Mixaiл Boeвod, лa aчeщĭ воepĭ maĭ sѕs ziшĭ. Deчĭ Mixaiл Boeвod Domniea-sa aшa aŭ фost фъкѕt aшeзъmꙟnt atѕnчĭ, кѕm кape пe ѕnde вa фi aчeлa съ фie pѕmꙟn вeчnik ѕnde съ вa афлa, anoĭ Domniea mea am къѕtat, шi am жѕdeкat кѕ toцĭ чinstiцiĭ dpeгъtopiĭ Domniĭ meлe, шi n'am вpѕt Domniea mea a stpiкa aшeзъmꙟntѕл лѕĭ Mixaiл Boeвod, чi am dat Dom-niea mea съ фie pѕmꙟniĭ aчeщĭ maĭ sѕs ziшĭ pѕmꙟnĭ пpeкѕm aŭ фost шi de atѕnчĭ пꙟnъ aкѕm ꙟn ziлeлe Domniĭ meлe, ꙗp daка вa sкoate Гinea Diaконѕл вpe o кapte minчinoasъ съ nѕ se кpeaзъ, пentpѕ къ aŭ pъmas Гinea Diaконѕл de лeцe шi de жѕdeкatъ ꙟn-naintea Domniĭ meлe, dpeant aчeea am dat шi Dom-niea mea Пꙟpвѕлѕĭ шi Padѕлѕĭ Posteлniкѕ, ка съ лe фie лор pѕmꙟniĭ oxaвniчĭ шi фeчopiлop лop, nenо-цiлop шi stpъnenoцiлop лop, шi de nimenea съ nѕ se кълteaskъ dѕnъ nopѕnкa Domniĭ meлe, ꙗtъ dap шi mъptѕpiĭ am пѕs Domniea mea, Жѕпаn Папъ вiв вeл Bistiep, шi Жѕпаn Bintiлъ вeл Dвopnik, шi Жѕпаn Nika вeл Лoгoфът, шi Deadѕл вeл Bistiep,

ші Кърstea вел Sпътар, ші Міхалаке вел Клъчер, ші Братъл Комisъл, ші Лъпъл Пахарпікъ, ші Жъпап Фота вел Поstеапік, ші Жъпап Nіке вел Логофът, ші saŭ skpis ъп skaъпъп четъції Търговіщії.

Апрілie 24, леat 7121.

(Л. I.) (Л. П.)

Ъпtокmai дъпъ чеа slobeпеsк тълмъчit ъп лimba Рътъпеаsкъ de mine, Dionisie.

1795. Маі 31.

№ 6.

Карte a Общещiĭ Adȣnърĭ a Църiĭ Ромъпещĭ пentpȣ despoвipea църанiлор ȋnstpeinaцĭ че s'ap ȋntoapче ла локȣл лор.

1746.

Ȋnтърiтȣра Domneaскъ.

Iѡ Kostandin Nikoлae BB. i Господар zемлi Ȣnгровлахiskie.

Ачеаstpъ xotъръpe че s'aȣ фъкȣt npintp'ачеastъ кapte atъt de кътpe toatъ общеа вisepiчеаскъ кът шi de кътpe toцĭ воеpiĭ църiĭ, am ȋntърit шi Domniea mea кȣ печetea шi кȣ iskълitȣpa Domniĭ меле ка съ se пъzeaскъ nestpъmȣtat.

Maptie 1. Леat 7254.

(Л. I.)

Връndȣ Мъpia sa npea лȣminatȣл шi npea ȋnълцatȣл nostpȣ Domnȣ Iѡ Kostandin Nikoлae Воевоd ка съ tpaгъ шi съ adȣne пе тоцĭ фiiĭ natpieĭ чеĭ ръsiniцĭ din пъмȋnтȣл лор, dȣпе кȣm este datopia stъпъneaскъ, шi dȣпе xatiшърiфȣл npea пȣtepniчiĭ ȋmпъръцiĭ, че кȣ мȣлтъ miлъ aȣ аpъtat шi aȣ nopȣnчit, къ'ĭ este воia, noxta, шi nopȣnka съ se adȣne чеĭ ȋnstpeinaцĭ, sфat de обще кȣ noĭ фъкȋnd Мъpia

sa кȣ toatъ боерimea, saŭ афлat кȣ кале ка партȣл dъждii чел обічiнȣit че ꙇaste асȣпра църанiлор, ла ачещĭ ꙟnstreinaцĭ съ se шiкшореze, шi ꙟнтъĭ dȣпъ че вор веni ꙟn царъ, пentрȣ ка съ'шĭ поатъ фаче съ-лашȣ, шi, челе пentрȣ кiвернiseала вieцiĭ, съ aiбъ odiхнъ шi съ фie фъръ de дажde шase лȣнĭ. Iap dȣпъ ачеasta партȣл dъждiiлор съ se щie пe an de om кꙟte талере чiнчĭ ла патрȣ чфертȣрĭ, ꙇap maĭ мȣлt нȣ; шi орĭ пe че moшie съ вор ашеза, съ фie пе-опрiцĭ. Nȣmaĭ stъпꙟнȣлȣĭ челȣĭ кȣ moшiea съ'ĭ лȣ-кreze пe an къte шase ziле, шi diжmъ den toate se-mъnътȣрiле лор съ dea, dȣпe кȣm пe ларг se dове-deaще ꙟn кърцiле челе dintъĭ че s'aŭ tinъpit. Iap dȣпъ ачеasta sокотindȣse Мърia sa пpea ꙟнълцatȣл nostpȣ Domnȣ пentрȣ вре ȣniĭ den пъmъnteniĭ цъ-panĭ ачещĭ ꙟnstreinaцĭ каре вор фi рȣmъnĭ aŭ ла mъnъstipĭ, aŭ ла боꙇарĭ, ка нȣ кȣmва жȣгȣл робieĭ ачещia съ'ĭ zъtiкneaскъ a нȣ веni ла патрia лор, шi despre алtъ парte ꙟнкредinцꙟndȣse eĭ кemърiĭ Мърii сале, шi фiindȣ ꙟn лок d'ашĭ къщiга ръпаос шi odiх-нъ, съ казъ ꙇаръшĭ de iznoaвъ сȣнтȣ жȣгȣл робieĭ. Temъndȣse Мърia sa ка съ нȣ казъ пъкатȣл ачела асȣпра Мърieĭ сале de време че пentрȣ ачеasta ла кърцiле челе dintъꙇȣ nimiк нȣ s'aŭ пomenit. De iz-noaвъ sфat aŭ фъкȣt Мърia sa кȣ noĭ кȣ тоцĭ, фiindȣ de фацъ ла Diван пpea-sфinцitȣл Mitpoпoлitȣл цъ-рьĭ noastpe Кip Клimentȣ. Ne aŭ ꙟntpeбat Мърia sa: каре din doaъ ni съ пape a фi maĭ кȣ кале; a съ zъtiкni ȣniĭ ка ачещia съ вie ла патрia лор, aŭ фiindȣ съ фie сȣнтȣ жȣгȣл рȣmъnieĭ ка шi maĭ nainte, къчĭ Мърia sa ва съ dea ачеasta ꙟntpȣ ꙟnщiinцapea ачелора,

съ нꙋ ръмѫе Мъріа sa sꙋntꙋ пъкатꙋл ачела. Пентрꙋ каре аꙋ ръспꙋns sфінціа sa пърінтеле Мітрополітꙋл, кꙋмкъ віind прin кемареа Мъріеї сале, ші de вор ръмънеа съ фіе ꙗръшї рꙋмънї ва авеа Мъріа sa маре пъкат, ші ꙟнкъ пъкат de moapte ші ꙟц ченалалтъ віацъ съ ва osъndi, sꙋфлетꙋл Мъріеї sале, фііndꙋ къ Мъріа sa съ фаче прічінъ робіеї лор. Чі dap пентрꙋ ка съ нꙋ ръмъе ачещіа ꙟnstpeinaцї de патріа лор, ші нічї Мъріа sa преа Ꙟнълцатꙋл Domnꙋ съ нꙋ къщіџе ачел пъкат ші osъndъ, de вор ръмънеа ꙗръшї sꙋntꙋ рꙋмъніе. Ꙟнтъї sфінціа sa пърінтеле Мітрополіт аꙋ ръспꙋns кꙋ маре глаs, къ кꙋ кале есте ачеї рꙋмънї каре вор фі ꙟnstpeinaцї de пъмънтꙋл ачеsta, орї аї кꙋї ар фі, връnd съ фіе ла пъмънтꙋл лор, съ фіе слобозї de рꙋмъніе, ші съ нꙋ se маї нꙋмеаскъ рꙋмънї. Ашіждереа ші sфінціа sa пърінтеле Епіsкопꙋл Рꙋмнекꙋлꙋї ші кꙋ тоатъ общеа боꙗрілор, ꙗръшї asemenea фіеще каре deoseбї, am zis пъререа noastpъ ші am dat sфат: ка верї каре den рꙋмънї орї мънъstipeщї орї боерещї вор фі фоst ꙟnstpeinaцї de пъмънтꙋл ачеsta, ачеꙗ връnd съ se ꙟntoаркъ ла пъмънтꙋл патріеї лор съ se ашезе ꙋnde ле ва фі воеа, ші de рꙋмъніе съ фіе слобозї ші ертацї, немаї авъnd нічї о sꙋпъраре de кътре stъпънії лор. Ші ꙟнкъ съ аібъ а вені чіне ва вреа ла Diван, ка съ'шї ꙗ den Diван карте осебітъ de слобозеніа sa пе ачеst ашезъмънтꙋ. Каре хотъръре фііndꙋне тꙋтꙋлор de обще біне плъкꙋтъ, s'аꙋ dat ꙟnскріs прінтр'ачеstꙋ хріsов че sаꙋ іскъліт de кътре sфінціа sa пърінтеле Мітрополітꙋл, і sфінціа sa пърінтеле Епіsкопꙋл Рꙋмнікꙋлꙋї, і Егꙋменії, ші de кътре тоції боєрії църії, рꙋгъndꙋне Мъріеї sале преа Ꙟнълцатꙋлꙋї nostpꙋ Domnꙋ de л'аꙋ

ꙟптърit ши Мърia sa кꙋ а Мърieĭ saлe Domneaskъ isкълitꙋрь ши печeate ка съ фie nestръmꙋtat, ши s'аꙋ̆ skos dꙋпъ ачeste isвoade asemenea tiпърite ши ꙟпtърite кꙋ печeтea Domneaskъ de s'аꙋ̆ tpimis ꙟn toatъ цара. Мартie 1. Леat 7254.

(Isкълiцĭ) Neoфit ал Ꙋнгро.— Генadie Арх. Ігꙋm. Kotmeanilĭ.— *Ραδεληὄτε— Μεχαλιότης Θεοφάνης*— Геpasim Ігꙋm. Кълdърꙋшanĭ.— *'Ηγεμενος Σαραντάριεν Ἄνθιμος— Ἀρχιμανδριτης Μακαριος*— Грiгорie Ігꙋm — *'Ηγούμενος τε αγίου Ιωάννυ Δανιὴλ — Ο' τῦ ἁγίου Σαββα 'Ηγούμενος Γαβριὴλ — 'Ηγούμενος τοῦ Σταυροπόλεος Παρθένιος* — Ілаpion Ігꙋm. ot toцĭ sфinцiĭ — N. Poset віb вел Лог.— Грiгорie Гречеanꙋ вел Бап. — Antonie вел Bist.— Барвꙋл Вькъреskꙋ вел Лог.— Kostandin Dꙋdeskꙋ віb вел Логоф.— Kost. Брънковeanꙋ вел Кꙋлчер.— Фiера віb вел Bist.— Шерван Кънdeskꙋ віb вел Пахарnік.— Рьdꙋкаnꙋ вел Stoлnік.— Toma Г. віb вел Stoлnік.— Щ. Вькъреskꙋ вел Komis.— Іорdaке вел Sъpdap.— Алексаndpꙋ Dꙋка віb вел Sъpdap. — Щефапаке вел Medeлnічер.— D. Гречеan віb вел Пitap.— Kostandin Ф. віb вел Пitap.— Kostandin Кънdeskꙋ вел Шътрар.— Первꙋ Kantaкꙋzino вел Армаш.

Sкріş de Mixaĭ Лог. ши треkꙋt ла kondікъ.

Оріџinaлꙋл skpis пе хъртie ши кълtꙋшit кꙋ atлaz галвеп, este акоперit кꙋ 45 isкълitꙋрĭ din кaре пꙋmaĭ ачeste s'a пꙋtꙋt deчiфра. Ел съ афла ꙟn Архiва Statꙋлꙋĭ.

№ 7.

Карtе а Общещiй Адȣпърй пеntрȣ desробiреа tȣtȣлор църанiлор.
1746.

Ꙟntъритȣра Domneaskъ.

Iѡ Ķostandin Nikолае ВВ. i Госпоdар zемлi Ȣнгровлахiskiя.

Ачеastъ хотъръре че s'аȣ фъкȣt пеntрȣ sлобоzi-реа шi ръskȣмпърареа рȣмъпiлор, atъt de кътре toa-tъ общеа biseрiчеaskъ кът шi de кътре toцй боярiй църiй, am ꙟntърit шi Domniea mea кȣ печеtеа шi кȣ iskълitȣра Domniй меле ка sъ se пъzeaskъ nestръ-mȣtat.

Meseцеа Авгȣst 5. 7254.

(Л. I.) (Л. П.)

Ꙟn пътъntȣл църъй noastре веdem къ mȣлte den чеале векй обiчпȣiрй каре s'аȣ кȣnoskȣt къ sъntȣ вȣ-ne шi de фолоs, шi de чей ꙟn урмъ stъпъnitорй saȣ ꙟntemeяat desъвършit, шi sъntȣ пъzite nestръmȣtate. Dар ȣпiле dintр'ачеstеа векй легътȣрй веdem къ nȣ nȣmaй къ nȣ аȣ фost de niчй ȣn фолоs, чi шi de de mаре пагȣбъ sȣфлеtȣлȣй крещinеskȣ, dȣпъ кȣm аȣ фostȣ ачеstȣ векиȣ обiчеиȣ ал рȣмъпieй каре de ла moшiй шi stръmoшiй nostрiй пъпъ astъzй аȣ ръmas asȣпра капȣлȣй nostрȣ. Пеntрȣ къ къ а фi фрацiй

пощрiĭ чеĭ ꙟntрȣ Xs. sȣntȣ̆ жȣгȣл робieĭ noastрe nȣ ꙗste алtȣ̆ пъкаt maĭ греȣ̆ ши maĭ mаре, пentрȣ къ ши Domnȣл nostрȣ Is. Xs. ꙟn sфънta евангелie не ꙟnвацъ ziкъndȣ̆: ꙗбеаще пе апроаtеле tъȣ̆ ка ꙟnsȣцĭ пре tine. Чi de вреmе къ sъ каde sъ фim sȣпȣшĭ ачещiĭ поряпчĭ шi ꙟnвъцъtȣрĭ, nȣ trебȣe sъ пȣnem пе фрацiĭ пощрi чеĭ ꙟntрȣ Xs. sȣптȣ̆ жȣгȣл робieĭ. Dечĭ daр кȣпоskъnd шi noĭ кȣ toцiĭ de обще къ ачеstȣ̆ лȣкрȣ а авеа sȣпȣшĭ робieĭ пе правоslавпiчĭĭ крещiпĭ, каре sъntȣ̆ ꙟntрȣ кredinцъ кȣ noĭ, nȣ este лȣкрȣ крещinesкȣ̆, чi de mаре пагȣбъ sȣфлеteлор noastре, soкotim кȣ toцiĭ пentрȣ рȣmъniĭ че ꙗm авȣt пъпъ акȣm ла stъпъпiреа noastръ, фiind въndȣцĭ кȣ moшiiле лор de вреmiле челе векĭ ла stръmoшiĭ nostрiĭ, аша am гъsit кȣ кале maĭ mȣлtȣ̆ пentрȣ ȣшȣраре sȣфлеteлор noastре шi а пъриnцiлор, а moшiлор шi а stръmoшiлор, ка орĭ ла чine den neamȣл боереsкȣ̆, saȣ̆ ла mъпъstiрĭ вор фi рȣmъnĭ кȣ moшiiле лор; moшiiле sъ ръmъе ла stъпъпiреа noastръ, sъ ле stъпъnim кȣm шi пъпъ акȣm. Dар къt пentрȣ капеteле рȣmъniлор фъръ de moшie каре dinтре noĭ ва вреа din бȣпъ boinцa лȣĭ ка sъ'ĭ ꙗрte пentрȣ а sa поmenire бine ва фаче; ꙗр de nȣ ва вреа sъ факъ ачеastъ фачере de бine sȣфлеtȣлȣĭ sъȣ̆, sъ aiбъ а фаче ачеĭ рȣmъnĭ кȣm вор пȣtea, шi sъ dea банĭ de фieще че кап къte taл. zeaче, шi sъ se ръsкȣmпере, шi кȣ вое de ва фi stъпъпȣлȣĭ sъȣ̆, шi фъръ de вое. Eĭ sъ факъ банĭ шi sъ dea ла stъпъпȣл sъȣ̆, шi невръndȣ̆ sъ'ĭ приimeasкъ, ва вeni de ва фаче жалбъ ла Diван. Пentрȣ къ ачеstȣ̆ лȣкрȣ бȣn шi sȣфлеteskȣ̆ noĭ кȣ toцiĭ л'am гъsit шi л'am легat sъ фie ла miжлокȣл nostрȣ пъzit шi

ѫntъpit ші de кътpe ноĭ ші de кътpe tot неамѕл ностpѕ каpе ѫn ѕpma ноastpъ вop pъмъnea поаъ моще-нitopĭ. Пentpѕ каpе ноĭ dѕпъ котъpъpea че am лeгat, pѕгatѕneam ші Мъpii saле пpea лѕminatѕлѕĭ ностpѕ Domnѕ Iѡ Kostandin Nікoлae BB. ка sъ фie ші кѕ воıa Мъpii saле, ші sъ ne ѫntъpeaskъ aчeastъ лeгътѕpъ ші фачеpe de віne sѕфлetѕлѕĭ nostpѕ ші кѕ a Мъpii saле Domneaskъ пeчeate ші іsкълitѕpъ; ші ноĭ ѫmпpeѕnъ кѕ пpea sфinцiĭ Аpхіеpeĭ че sъ афлъ ла aчeastъ napte de лок, ші кѕ toцĭ пъpinцiĭ eгѕmenĭ, am іsкълit ші am пѕs ші пeчeцiле ноastpe ка sъ pъмъe ѫn вeчĭ nestpъmѕtate, ші s'аѕ skpis каptea aчeasta ѫn anѕл de ла zidipea лѕmiĭ, лeat 7254, ıap de ла нaщepea Domnѕлѕĭ ші мънtѕitopıѕлѕĭ nostpѕ Iв. Хs. 1746.

(Іsкълiцĭ) Neoфit Mitpoполitѕл Ѹнгpoвлaxieĭ — Kesapie Iлapion—Kлiment.—*Ἅγιος Γεώργιος*. Аpх.—Авpамie — *Διονυσιε*,—Гавpiiл Аpх. Iгѕmenѕл Tismeni—*Ραδουλιότης* — *Μιχαλιώτις Λεοφάνης* — *Ἡγούμενος Σαραντάρω Ἄνθιμος* — *Ἀρχιμάνδρης Μακάριος* — *Ὁ του Ἁγιού Σαββα Ἡγουμενος Γαβριὴλ*. — *Ἡγούμενος τοῦ Σταυροπόλεος Παρθένιος* —*Ἐπιτροπος τῆς Ἁγιας Εκατερίνης Φυλάρετος*.— Nікoлae Poset він вел Лoгoфът. — Гpiгopie Гpeчeanѕл вел Бan.— K. Dѕdeskѕ вел Вopnік. — Бapбѕ Въкъpeskѕ вел Лoгoфът.— Kos. він вел Bistiep.— Kostan-din Бpъnкoвeanѕл вел Клѕчеp.— Г. Вapлa він вел Поsteлnік.— Mixaĭ Бъpбъteskѕ він вел Пахapnік.— Пъpвѕ Kantaкѕzino він вел Stoлnік. — Dѕmitpѕ він вел Пахapnік.— Pъdѕкanѕ вел Stoлnік.— Шефan Въкъpeskѕ вел Komis.— Іanaкe вел Sъpdap.— Aлeкsan-dpѕ він вел Sъpdap.— K. він вел Sъpdap.— Aлeкsandpѕ в. Sъpdap. — M. Kantaкozino в. Medeлnічеp. —

Dȣmitpȣ бiв веλ Medeλniчер.— Kostandin бiв веλ Sλȣџер.— Dȣmitpȣ Гречеanȣ бiв веλ Пitap.— Kostandin бiв веλ Пitap.— Mateĭ Комъпеanȣ бiв веλ Пitap.— Ioan Kantakozino в. Арmaш. — Mixaĭ в. Шъtpap.— Mixaĭ Бърбъteskȣ бiв веλ Шъtpap.— Mateĭ Фȣркъшanȣ бiв веλ Шъtpap.— Aλeкs. бiв веλ Шъtpap.— Пъtpȣ бiв веλ Шъtpap.— Kost. Бръiλоњ бiв веλ Шъtpap.— Пъtpȣ Kantakozino бiв веλ Кλȣчер de Apie. — Aλeкsie idem.— Iopdaке Idem.— Пetpe Idem . — Ianкȣ d. в. Λогофът.— Iopdaке Пitap.— Папъ Фiλipeskȣ в. Пostελnik.— Kostandin idem.— Miкшȣneskȣ бiв веλ Къпitan.— Padȣλ Λогофът za Bist . — Kostandin idem. K. Λȣпоњanȣ idem.— Пetpe Λогофътȣ za Bistepie.— Kostandin Върzapȣ Anpod.— Mixaĭ Postελniчелȣ.

Opiџinaλȣλ sкpis пе хъptie шi аnоmepit кȣ 66 iskъλitȣpĭ коnpinzънd шi întъpipea în гречеще а Пatpiapшiλор Kostantinoпоλȣλȣĭ шi Iepȣsaλimȣλȣĭ, se афλă în Apxiва Statȣλȣĭ.

№ 8.

АКТЪ

пентрꙋ

DESРОБІРЕА ВЕЧІNІЛОР

ꙟн Молдова.

1749.

ꙟнтъріtꙋръ.

Noї Kostandin Nікоᴧаї В. В. Божії міᴧosti Госпоdар Zemᴧi Moᴧdавski.

Ачеastъ хотъріре че s'аꙋ фъкꙋt пріntр'ачеastъ карtе, atъta de кътръ toatъ общіа вiserічеasкъ, кът ші de кътръ тоцї вонарії църії, am ꙟнтъріt ші Domnia mea, кꙋ печеtea ші isкъᴧitꙋра Domnieї meᴧe, ка sъ se пъzasкъ nestpъmꙋtat. ꙟнтр'аᴧt кіп sъ nꙋ фіе, Ixnie 1. (Л. І.) (Л. П.)

Хотъріре Обшеаskъ.

Пїреᴧе de прічіна вечінiᴧор ші ᴧа аᴧцї ᴧꙋminaцї Domnї, кꙋm ші ᴧа treкꙋte Domniiᴧe Мъріеї Saᴧe

Пpea ꙟnълцatꙋлꙋĭ, лꙋminatꙋлꙋĭ Domnꙋлꙋĭ nostpꙋ, Kon-
standin Nikoлae B. B. n'aꙋ̆ лinsit; ꙗpъ лa aчeastъ a
tpiea Domnie шi maĭ mꙋлt жaлoбe фъкъnd oamenіĭ
Sъtenĭ чe шedꙋ̆ пe moшiiлe mъnъstipeщĭ шi боере-
щĭ, фъкъnd пꙟpъ asꙋпpa stъпъniлop Sateлop, къ'ĭ
sꙋпꙋnꙋ̆ кꙋ вeчinъtate: adeкъ пъpъndꙋлe oameniлop
къ aчest nꙋme de вeчinie n'ape oseбipe de pобie, шi
se siлia кa sъ гъsaskъ ꙟndpeптape шi mꙟntꙋipe de nꙋ-
meлe вeчiniĭ, apъtъnd шi пpiчinĭ къ ꙋniĭ din stъпъ-
niĭ Sateлop s'aꙋ̆ oбiчnꙋit a вinde пe вeчinĭ кa пpe
poвĭ, ш'aĭ ꙟmпърцi кꙋ ꙟmпърцaлъ кa пpe цiranĭ, шi a
da nꙋmeлe лop ꙟn фoĭ de zъstpe, ш'aĭ desпърці̆ пpe
копiĭ de лa пъpinцĭ, лꙋъndꙋ'ĭ ꙟn кasъ лa sлꙋжбa лop,
ш'aĭ mꙋta de лa ꙋn лoк лa aлtꙋл; neфiind aчea вoл-
niчie a se вinde шi a se sꙋпꙋne пъnъ ꙟntp'atъta кa
пpe poбĭ. Пentpꙋ кape чepчetъnd Mъpia Sa Bodъ
кꙋ amъpꙋntꙋл кa sъ aфлe adeвъpꙋл, din чe пpiчinꙋ-
esкꙋ̆ aчeste гълчeвiĭ шi neodixnъ oameniлop, чe
stpъmбъtate ap фi aвъnd de фaк atъta nekontenitъ
жaлобъ; шi чe вa sъ zichъ вeчinĭ, чe вoлniчie, чe
sꙋпꙋnepe aꙋ̆ stъпъniĭ moшiiлop asꙋпpa лop, кꙋ кът
sꙟnt maĭ sꙋпꙋшĭ de кът лъtꙋpaшiĭ чe шedꙋ̆ пe mo-
шiĭ боiepeщĭ шi фaкꙋ̆ sлꙋжбa лop, шi кa пpe poбĭ
se stъпъneskꙋ̆, aꙋ̆ кa пpe цiranĭ, кꙋm aꙋ̆ фost oбi-
чeюл, aꙋ̆ чepꙋt Mъpia Sa Bodъ ръsпꙋnsꙋ лa фieщe
кape de noĭ.

Лa шesъ ziлe a лꙋĭ Aпpiл, жoĭ ꙟntpꙋ a doꙋa sъп-
tъmъnъ dꙋпъ Пaщĭ, фiind noĭ кꙋ тoцiĭ adꙋnaцĭ, atъ-
ta пapte бiсepiчeaskъ, кът шi боiepeaskъ шi aлtъ o б-
щ i e, ꙟn mъnъstipea Tpiĭsфetiteлop, лa skosꙋл Sфin-
teлop Moaщe, s'aꙋ̆ фъкꙋt Soбop de ꙟntpeбъчꙋnе

ачестор прічинї маї sus арътате. Ла каре кu тоцїї кu un глас ам ръспunс мъртuрisind adeвърuл къ вечinii робї nu sunt, нічї съ stъпъnesk ку nume de робіе; фiind къ numaї циганiї аў ачеа робіе, карiї ку фемеiле шi ку копiiї лор slужеsкў пе toate zileле stъпъnilор suї. Іаръ вечiniї numaї partea бървъteaskъ slужеsкў, skoцънd ла лукру numaї un om dintр'о касъ, макар къцї фiчiорї ва аве омuл, asemine slужеsкў ка шi лъturalniчiї; іаръ partea фемееаskъ nu slужеще; нічї аў ачеа supunере ка робiї, къ вечin ва съ zikъ sъtean мещiеаш фъръ de мошiе, атъta numaї къ din sat nu este волнiк ка съ іасъ; каре порunкъ este шi de ла Domnie шi а Bisterieї шi а Правелiї, порunчind: sъteanuл съ nu фie волнiк а еши din sat, шi de unde ва ешї съ se dea ла урmъ. Каре рънduеалъ s'аў възit шi de ръпosaцiї Domnії чеї векї, кum s'аў възut ла Хрisoавеле лор, къ кънd s'аў черit доъ sate pentru un Sъtean, de unde s'аў dovedit к'аў фostў de-вашinъ, аколо s'аў dat. Numaї îndръsnеала unора din stъпъniї мошiiлор іаў supъpat фъръ de кале; ку вънzъріле шi îmпърцъріле, шi mutъріле че s'аў пurtat de ла un лок ла алtuл, ле аў dat прічинї de жалобъ, пърънduле лор о supunере ка de робіе. Каре лукру а se вinde вечiniї, saў а se desпърцi ку îmпърцалъ, saў а se da în фоi de zestре пе фрацї, saў а se muta dintр'un sat întр'алtuл, saў а se skimba numaї пе оаменї фър de мошie, saў пе копiї аї desпърцi de ла пъріnцї, n'аў фost волнiчї stъпъniї Sateлор, шi нічї de акum înainte ачеастъ волнiчie asupra лор niмeнї съ nu аїбъ, къ nu este ку кале. Шi кънd s-а вinde мошie оаменiї съ nu se вънzъ, чi ка niще Sъtenї

a sateлор ꙟn sat sъ ръmъe, фъкънd слꙋжба обiчнꙋi- tъ; ꙟnsъ шi слꙋжба sъ о факъ кꙋ партꙋ, 24 de ziлe de om ꙟntр'ꙋn an, орi ла че лꙋкрꙋ se ва пꙋne, шi dежma sъ dea de . . . . пe moшie. Аша mъртꙋ- рisim шi ne прiimim; шi ка sъ фie пъzit ачest ашъzъmъnt ne am iskълit кꙋ тoцiї, каре ашъzъmъnt sъ se ꙟntъреaskъ шi de Мъриа Sa Bodъ.

Ꙋрmeazъ iskълitꙋрiлe: Nikiфор Mitроnолit Moл- dавieї.— Iаков Епiскоп Романꙋлꙋї.— Iероteй Епi- скоп Хꙋшꙋлꙋї.— *Ἀθανάσιος ὁ Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἀλεξαν- δρίας καὶ ἡγούμενος τοῦ Χάγκου.— Ὁ τοῦ ἁγίου Σαββα Ρα- φαὴλ — — — Ὁ τρησεραρχίτης Γαβρὴλ.— Ἡγούμενος τοῦ Μπά- δω Παρθένιος.—* Iероmonах Лazър, Iгꙋmen Neamцꙋлꙋї. — Георгie Iгꙋmen. — — Гedeon, Iгꙋmen Sлatiniї.— Теофан Iгꙋmen ot Агапia.— Iероmonах Meлetie, Iгꙋ- men de Бiserikanї. — — Iероmonaax Варлaam, Iгꙋ- men ot Берzonцꙋ.— Naфtanaiл, Iгꙋmen Sолкъї.— Ste- фan, Iгꙋmen Dобровъцꙋлꙋї. — — Saва Iероmona, Iгꙋmen ot Късkꙋeцiї. — *Γρηγόριος Πυρσυχάνος.* — Iгꙋ- men de Бordana. — *Ἀθανάσιος Γρετζάνος.* — Kaлistрꙋ, Iгꙋmen de Рꙋnкꙋл. — Antim Iероmonах, Iгꙋmen Ма- вромолꙋл. — Natanaiл Проin Iгꙋmen. — Теофiл, Iгꙋ- men de Бizantia. — Ioniцъ Kanta вeл Логофът. — Stꙋрza Логофът — Kostaki вeл Ворnik. — — Iорda- ki Балш Ворnik. — Iорdaki Kantakꙋzino вeл Кꙋлꙋчер. — Iорdaki вiв вeл Sърdар. — Ion Рꙋsꙋ Medeлniчер. — Ioniцъ Кꙋza вeл Пitар. — — Konstandin вeл Ар- maш. — — — Kostandin Гꙟndꙋл вeл Bist. — Miрon Гафenкꙋ вiв вeл Stолnik. — Ion вeл Армaш.— Георге Medeлniчер. — Konstandin Когълniчeanꙋ вeл Кꙋлꙋчер. — Гаврiiл Фрътꙋца. — Kostaшко Бран. — Тоadер Кошъsкꙋ Medeлniчер. — — Iфtimie,

вів веа Къпitan. — Аѕпѕа Тъѕtѕа. — Stефan Кaш- — Іордакі Шоlтарнѕа. — Sandѕ Пілі. — Паskал Хоше. — Dimitрie Къпitan. — Іопіцъ Мореanѕ, вів Пъхърпічеа. — Simeon Папіп. — Manoлі Пisaр. — — Тоадер Botez. — Ion Бantъш. — Enакі Negрѕц. — Basiле Къпitan. — Ѹрsакі Къпitan. — — Гаврiл Рѕsѕ. — Іопіцъ Къпitan. — Tanasie, soкрѕ лѕі Dовре. — Konstandin Narѣцѕ. — Sandѕа Бontiчі. — Nекѕлаі Indiran. — Іопіцъ Палiпоцкі. — Аѕпашк Пъхърпічеа. — Stpatѕлаt Oneskѕ. — Neroiцъ. — Antoxi Къпitan. — Timoфti Kotik. — Георгі Гіцъ. — Nекѕлаі Брat Піапічі. — Ion Џіomъ. — Ion Dовре. — Manoлі Къпitan. — — Padѕ Борчiлъ. — Stефan Къпitan. — Тоадер Карп. — Konstandin Timѕш. — Грігораш Ѹрsакі. — Konstandin веа Пitaр. — Шерван Флоndор. — Міхалакі Катарџiѕ. — Іордакі Рѕsѕ г: Жікпічер. — Іоn Stpiжкъ. — Тоадер ѕѣn Іліе Арташ. — Гаврiл Пілаt. — Nікола Тіроn, ворпік de поартъ. — Nearoа Чіокърліе ворпік de поартъ. — Stефan Попъskѕ вів г: Арташ. — B. Isъчеskѕа Пost.

Ачеastъ Charta magna este de шапte пaлme ѣn лѕнџime, шi de чiпчі паnme ѣn лъцime, къпtѕшitъ кѕ шаtek верde шi акоперitъ кѕ 165—170 isкълітѕрі din каре пѕmaі челе ѕтѕ пѕmite se пот чеti. Ачеst акt s'aѕ tiпъpit de пе доъ копii tpimise de D. Snat. Antoxi Sion, шi de D. К. Хѕрmѕzакі, skoase ѣntoкmaі dѕпъ opiџinaлѕа че se афлъ ѣn mѕzeѕл de ла Odesa.

Noі 'л am ѣmпъртъшit din Архіва Ромъпеаskъ T. I.

№ 9.

Ȣрварiȣл saȣ пonțȣл фъкȣt de Domnȣл Kostandin Nikoлae Маврокорdat*).

1º) Tot кълкашȣл tребȣе sъ лȣкреze пе an 8, 10 ши 12 ziле, dȣпе кȣm se ва ɤnвoi кȣ stъпɤnȣл moшieĭ каре sъ ɤndatopeazъ sъ'ĭ dea къmп, лiвеde, лemne de konstpȣкцie ши de aps, ш. ч. л.

2º) Пentpȣ ачestea, цъpanȣл tребȣе sъ maĭ dea stъпɤnȣлȣĭ dĭжmъ din toate semъnътȣpiле, a чinчiлea din фъn, ши a doъzeчiлea din poiĭ de лa албine.

3º) Пentpȣ tot stȣпȣл tребȣе sъ dea stъпɤnȣлȣĭ 3 парале пе an, ши пentpȣ tot mieлȣл 2 парале вара ши 4 ɤарna, ши пentpȣ toatъ tȣрma de oĭ ȣn mieл ши a zeчea парte din брънzъ.- Пentpȣ o капръ tребȣɤa sъ пълteaskъ патpȣ парале, ши пentpȣ ȣn порк чinчĭ.

4º) Nimenĭ nȣ пoate sъdi вie пе moшie stpeinъ, saȣ лiвede de pomĭ poditopĭ фъръ воɤа stъпɤnȣлȣĭ eĭ.

5º) Asemenea цъpanȣл nȣ пoate пeskȣi пе moшie фъръ воɤа stъпɤnȣлȣĭ.

6º) Dap пoate въna ȣnde ва воi.

7º) Nimenĭ nȣ пoate вinde вin, pakiȣ ши aлte вътȣpĭ sniptoase фъръ воɤа stъпɤnȣлȣĭ moшieĭ.

---

*) Noĭ dъm ачest ȣрварiȣ astфeл кȣm ni s'a пъstpat de istopiorpaфiĭ kontimпopanĭ, dap aктȣл офiчiaл nȣ л'am гъsit.

8°) Nimenĭ nȣ noate авеа кътп, лівеde saȣ лок de semънътȣрĭ de кът ачеле че'ĭ ва алеџе stъпꙟпȣл.

9°) Кънd ȣn џъpan ва фȣџі пе askȣns din sat ші nȣ sъ ва ꙟntoapче нънъ ꙟn tpeĭ sъптъmънĭ, stъпꙟпȣл аpe воe a da kasa лȣĭ алtȣia.

10°) Џъpanȣл noate ашĭ лъsa satȣл nentpȣ o npічінъ віne кȣвꙟntatъ, ші кȣ воеа stъпꙟnipeĭ, алtmintpeлea stъпꙟпȣл ꙟл ꙟntoapче 'ла ȣpma sa.

11°) Пentpȣ лȣпка de isлaz кapе nȣ tpeвȣe stъпꙟпȣлȣĭ, џъpanȣл sъ noate фолоsi de dънsa плъtind шase napaлe, ıap ꙟn ачееа кapе e nentpȣ tpeвȣінџa stъпꙟпȣлȣĭ nimenĭ nȣ noate бъга віte фъpъ воıa лȣĭ.

12°) Ꙟn мȣнџĭ asemenea nimenĭ nȣ noate въга віte sъ naskъ фъpъ штіpea ші ꙟnвoipea stъпꙟпȣлȣĭ moшіeĭ.

№ 10.

Анафора а Dіванѕлѕї Молdовеї пентрѕ аdъоціреа zілелор de лѕкрѕ а ле църанілор ла пропрietарї. 1775.

Преа Ѫнъляцаte Doamne!

Dѕпъ лѕmіnata порѕнкъ а Мърієї tале че nї s'аѕ dat прin цidѕлъ, adѕнъndѕ-не кѕ тоцїї s'аѕ чіtit, шi am ѫнцелеs періліпsѕ порѕнчеї Мърієї tале, dintpe кареле кѕноащем кѕ бѕкѕріеа ноastpъ stъпъneaska Мърієї tале пѕртаре de гріжъ, каре ка ѕн пъріnte кѕвitорѕ de noї, maї ѫnainte прівеџї кінѕріле шi бѕніле ашъzърї че каѕtъ спре фолосѕл шi odixna de обще а sѕпѕшілор. Dopind а ашъza toate stъріле ѫнпрежѕр а ачестеї патріï dѕпъ мъsѕріле dрептъцеї ѫntp'о бѕнъ оръndѕiалъ, шi фііnd къ ѕна din челеланte че чер шi пѕнере ла кале este шi оръndѕiала че kade а пъzi ѫntpe stъпъпії мошіілор шi ѫntpe лъкѕitорії se хрънеsк пе dънsа; не-порончіці Мъріа ta ка adѕнъndѕ-не ла ѕн лок сь фачем ѕnitъ черчетаре шi sокоtinцъ а ачестеї прічінї шi прін Анафора сь ѫнщіінцъm пе Мъріа ta ѫn че кіп аѕ фost din векіѕ обічеіѕл ла ачеiа, кѕm s'аѕ ѕрmat maї пе ѕрmъ, шi ѫn че кіп вom sокоti ка sъ оръndѕiаskъ акѕm ка прin Domneaska хотъріре а Мърієї tале sъ пѕї ла кале

ка ші чеї кѕ мошііле съ se цінъ odixniцї ші лініщіцї, ші лъкѕіtopiї съ щіе че аре съ фіе datopia лор пентрѕ adetѕл мошіілор ші че слѕжвъ съ факъ ка съ ръмънъ odixniцї фъръ а нѕ se сѕпъра маї мѕлt пеste хотъръре. Dечї dѕпъ порѕнка Мъріеї tале адѕнъndѕне ші фъкъnd ѫntpe noї asѕпра ачеstеї прічіnї черчеtape ші sфat прекѕm аѕ фost обічеѕл din векѕ, ші кѕm s'аѕ ѕрmat маї пе ѕрмъ ші ѫn кіп sokotim а фі кѕ кале de а se ашъза акѕm, ѫnщііnцъm пе Мъріа tа.— Щіѕt ва фі Мъріеї tале къ ѫn времеа tрекѕtъ а феріЧіцілор ші ѫntpѕ помеnіpe ръпosaцілор Domnї, че аѕ stътѕt ѫn пъмъntѕл ачеsta toate monastipiле ші неамѕріле боерещї авеаѕ пе мошііле лор вечіnї daцї daпie ші мілѕіpe ѫmпреѕнъ кѕ мошііле de кътре stъпъnіtopї Domnї прекѕm adeвереазъ хрisoaвеле векї ші пе ачеstї вечіnї, ѫї stъпъпіаѕ din neam ѫn neam, слѕжіndѕse кѕ dъншії ла toate tревѕінцеле ші ѫn фіеще каре време ші лок ѫntoкma ка ші кѕ робії цiranї, нѕмаї кѕ atъta deosebipe къ пе вечіnї нѕ'ї пѕteаѕ binde къte пе ѕnѕл ка пе цiranї, ѫар кънd съ binde вре ѕn sat intpa ші вечіnії кънї ера ѫntp'ачел sat ла преџѕл кѕмпъръреї, ші нічї ераѕ волнічї а se dѕче аѫреа. Іар чеілалцї лъкѕіtopї кърї ераѕ tръіtopї пе мошії stъпѫнещї de съ хръnеаѕ, de ші нѕ ераѕ вечіnї, dар ла toate tревѕінцеле че авеаѕ stъпъnії мошіеї фъръ sopoк слѕжіаѕ. Іар ла Domniea феріЧіtѕлѕї ѫntpѕ помеnіpe Konstandin Воевod Мавpokopdat s'аѕ хотъръt din поронка ка съ нѕмаї поменеаskъ nime din лъкѕіtopії Молdовеї кѕ нѕме de вечіnї, чі съ аїбъ tоцї волнікъ sлобozeniea лор прекѕm съ ші каde, кѕ toate ачеstea слѕжба лор ера некоntenit ка ші маї mainte

ла toate требвінцеле че авеаŭ stъпъniĭ moшiiлор кът
шi чеiлалцĭ лъквitорĭ че нв ераŭ ла пвтърха вечi-
пiлор, тъкар къ иаръшĭ din поронка лi s'аŭ хотърът
atвпчеа, ка sъ аibъ а лвкра ла stъпъniĭ moшiiлор
къте 24 ziле, ↑ntр'вn an, dъnd шi de а zечеа den
toate podвpiле лор, dap фiind обiчнвiцĭ de maĭ nain-
te а фi sвпвшĭ stъпъпiлор moшieĭ ла toate slвжбеле,
иаръш фъръ de sopок slвжеа шi пentpв pъndвiteле
ziле пъпъ ла о вреme. Maĭ пе врmъ din вреme ↑n
вреme щергъndвse de istов пвmеле вечinъtъцiĭ, шi
pъmъind шi ачееа че s'аŭ пвmit вечinĭ ↑n pъndвиала
челорлалцĭ лъквitорĭ аŭ ↑пчепвt вniĭ dintpъпшiĭ niчĭ
slвжба чеа opъndвitъ пе an ла stъпъпiĭ moшiiлор а
фаче; алцiĭ din stъпъпĭ иаръшĭ sълindвĭ maĭ mвлt
шi neste opъndвиала шi пвtinцa лор. Dintp'ачеste ne-
sokotite прiчinĭ шi жвdекъцĭ se вкорnea, жълвindвse
de stpъmбъtate вniĭ asвпра алтора шi аша din an ↑n
an mергъnd ачеastъ pъndвиалъ tot sпре къdере шi
пе ↑mплinind de плin adetвл че s'аŭ zis чеĭ че se
хрънеаŭ пе moшiĭ кътре stъпъпiĭ moшiiлор аŭ ръmas
пъпъ аквm de прea пвцin фолos шi slвжбъ пot sъ
аibъ чеĭ кв moшiiле de ла чеĭ че лъквеsк пе dъnse-
ле, шi ↑пкъ пвtem sъ ziчеm maĭ mвлтъ пагвбъ, de
вреme къ пвmaĭ кът калкъ шi лвкреazъ moшiiле, dap
niчĭ slвжба лор о факŭ de паче шi пректm sъ ка-
de, niчĭ dежma зъmъпъtвpiлор о daŭ dвпъ dpentate,
чi stpъпгъndвшĭ eĭ maĭ ↑nainte podвpiле лор лъsaŭ
пе цapinъ челе че eĭ воиа пentpв diжmъ каре шi
ачееа maĭ de mвлte opĭ аколо se пръпъdеще neaвъnd
щiре stъпъпвл moшieĭ. Аквm de вреme къ D-zъиа-
вкъ пponie бine-воind natpieĭ noastpe аŭ ↑пълцat

нуръші пе Мъріеа ta ла stъпъніре ачеste оръndтірі de ла каре нт se dаў toate semnеле бтнелор нъdеждї авъnd ⁴ntemeiatъ ⁴ntpт бтнъ stape преа stpтнчinatъ natpia noastpъ нт авет ⁴ndoiалъ къ Мъріа ta ⁴ntpе ачеste фолоsitoape обще́щі ⁴ndpeптъpї, вей нтне ші ачеаstъ прічінъ кареле este de обще ла бтнъ оръndтiалъ. Sокоtinца noastpъ ⁴ntp'ачеst кіп este de вей гъsі ші Мъріа ta кт кале de вреme къ актm ne-am ⁴nвpednічіt a къщіга statopnічіа ачеа dopitъ a stъpії ші a stъпъніpeї фъръ a фі ⁴nгpozite inimiле лъктітopілор de префачерї ші stpъmтtъpї чі фіеще каре пъdъждтеще ашъzapea ші odixna ші ківерnіseaла sa ла локтл че sъ афлъ, нт ле ва къdеа кт греў ка sъ лткpeze ла stъпъніі mошіілор пе каре se хpъnesк ші se ківерnіsesк din zeче zіле тna, dъnd ші dіжmъ din podтpiле de a zeче dтпъ обічеў ⁴nsъ кт хотъръре ка sъ нт фіе волнічї ашї ръdiка nimenea de пе царінъ пънъ нт вор фаче ⁴ntъї щіpe stъпънтлтї moшіеї ка sъ tpimatъ sъ'шї iа dіжma, ші ачеаstъ ръndтiалъ de slтжбъ а лъктitopілор sокоtind къ нт нтmaї къ нт ле вор фі лор de stpікъчітне чі ⁴nкъ sпре ⁴mбелштгаре ші феpічіpeа цереї ші a tтtтpop de обще, каре de вей sокоti Мъріа ta sъ se ⁴ntъpeaskъ ші кт лтmіnat хрisов a Мъріеї tале ка sъ фіе statopnікъ ші sъ ктnoaskъ ші тpmaшії фолоsтл ші odixna лор din міла Мъріеї tале, пеntpт каре вей авеа Мъріа ta вечїнікъ поменіре, іар хотъръреа чеа desъвъpшitъ ръmъне ла a Мъріеї tале міль ші ⁴nалtъ ⁴nцелепчітне.

A Мъріеї tале кътpъ Domntл smepit pтгъtopіў.

1775. Апріліе 14.

Гаврiлъ mitрополit Молдовеĭ

а Мъриеĭ тале

плекате slȣџĭ:

Konstantin Stȣрza вел Ворпiк, Konstantin Конакi вел Ворпiк, Щефan Stȣрza вел Ворпiк, Basiлie Роset вел Ворпiк, Basiлie Роzнованȣ Xatman, Ioan Каnta Bistерпiк, Nікȣлаĭ Роset вел Ворпiк.

Ачеstĭ акtĭ ꙟпреȣнъ кȣ чел кȣ No: 12 шi алteле ni s'a ꙟпъртъшit de прietenȣл nostрȣ D-лȣĭ Ворпiкȣл Алексаndрȣ D. Stȣрza Мiхълъчanȣл din Молдова.

N. Б.

№ 11.

Кетаре а лȣі Алеқsandрȣ Sкарлат Гіка кътрѣ лъкȣіtорії ɪnstреіnацї dъndȣле deosевіtе прівілецюрї нȣmаї съ sè ɪntoаркъ ɪn царъ.

1768.

Мілоstіеѧ Божеѧ Іѡ Алеқsandрȣ Sкарлат Гіка ВВ. і Гоsпоdіn Пisах Гоsпоdавmі. Воао тȣtȣрор челор de mȣлтъ време ɪnstреіnацї sпре алте пърцї stреіne, въ фачем ɪn щіре, къ аічї neam ɪnкреdінцат Domniea mea кȣm къ воі ацї фі авъnd mаре пофтъ шi dоpіnцъ de а веni ла лъкȣinцъ аічї ɪn пъmъntȣл цъpiї, dар ацї врea съ щiцї pentрȣ ръndȣл ашъzъmъntȣлȣї dъждiї воаstре ɪn че кіп ва съ фie, фiind къ ɪn времеа алtора ацї фi фоst пъпъstȣiцї песte dрепtаte, шi ачеаstъ sфiеалъ авъnd въ ɪndoiцї а веni. Пеntрȣ каре ѩтъ кȣ ачеаstъ карtе а Domniеї меле въ аdеверim шi въ ɪnкреdінцъm мілеле шi dрепtаtеа кȣ ȣшȣрареа че вецї авеа de кътре Domniеа mеа. Ɪntъї pentрȣ ръndȣл dъждiї, къ орї кыцї de mȣлцї de вецї веni, dаждiа воаstръ s'аȣ хоtъpɪt а фi, кȣ рȣпtоаре de трeї mъnї, аdекъ чел маї de фрȣnte пе аn тал. 12, чел de ал doiлеа пе аn таl. 8, ѩр чел de а трeѩ mъпъ кȣ таl. 6. Шi пе ачещї вanї съ въ чisлȣiцї воі dintре воі пе dрепtаtе ка съ dацї фiеще кареле че'л ва ажȣnце dрепtȣл съȣ, шi de кът atъta

maĭ mȢлt nȢ veцĭ фi sȢпъраці nічĭ вънtȢіці de nimenĭ. Пentрȣ къ ачеasta s'аȣ хоtърѫt аша, ка sъ фie кȢ statорпічіе пȢрȢреа. Аʌdoiʌea miʌъ ȣаръшĭ este ачеasta: ка орĭ къte віte веціĭ авеа аʌe воastре вор фі апъраte de въкърit strein tокmaĭ ка ші аʌe пъmъntеніʌор. Аʌtъ a tрeȣa miʌъ ва фі ачеasta ка ʌа времea оеріtȢʌȢĭ, орĭ къte оĭ веціĭ авеа аʌe воastре, ʌа zeче doъ ві se вор eрta a nȢ пʌъti оеріt пe eʌe. Аміждереа ші пentрȢ шъdереа воastръ, авеціĭ вое ка орĭ Ȣnde ші орĭ пe акȢĭ moшie въ ва пʌъчеа ʌокȢʌ sъ mерціиці sъ шъdеці, ші de кътре stъпъпȢʌ moшіеĭ, орĭ каре ва фі нічĭ о sȢпъраре nȢ веціĭ авеа, къ ші sʌȢжба че ва фі sъĭ фачеціĭ s'аȣ кȢрmat ѫntр'ачest фeʌ: adeкъ sъ авеціĭ aĭ кʌъкȢі ʌа anȢʌ dintъюĭ treĭ ziʌe, ші ʌа anȢʌ аʌ doiʌea шase; ȣар de ʌа аʌ treiʌea an ѫnainte къte поъ ziʌe пe an ші nȢ maĭ mȢʌt. Аміждереа ші diжmъ sъĭ daціĭ dȢпъ обічеюĭ, din фъпеце, din semъпътȢрĭ че веціĭ фаче пe moшie zечȢȣаʌъ. Іар de гръdinĭ че веціĭ фаче пe ʌѫnгъ касeʌe воastре nічĭ Ȣn фeʌ de diжmъ nȢ веціĭ da nimeʌȢĭ. Чі dар възъnd кȢ toціĭ ачеste miʌĭ фоʌоsitoаре ші пe dрeпtatea че въ аръtъm, nȢ тревȢe sъ авеціĭ аʌtъ ѫndoȣаʌъ, nічĭ sъ въ maĭ sфііціĭ кȢшвашĭ; чі sъ въ ѫndemnaціĭ Ȣпіĭ кȢ аʌціĭ ші кът de mȢʌціĭ sъ пъzȢіці ʌа ʌъкȢinца пъmъntȢʌȢĭ церіĭ; ші віne ѫпкреdinцаціĭ sъ фіці: къ toate ачеste miʌĭ ші Ȣmȣрінце че въ аръtъm прintр'ачеastъ карte, de апȢрȢреа вор фі пъzite ші nestръmȢtate, ші веціĭ tръі ѫn ʌініще ші феpічіре, кȢ toatъ dрeпtatea ші окроtірeа de кътре орĭ че sȢпъраре, прекȢm ші аʌціĭ аtъцеа streinĭ че аȣ пъzȢit de аȣ венit ѫn царъ tръеsкȣ ші petрeк кȢ toatъ dрeпtatea, ші къ ʌі sъ пъzеще ne-

клintit ашъzъmъntȣл че лi s'аў фъкȣt, dȣпъ кȣm веці фi ші лȣzit кȣ тоції dpentatea че пъzim Domniea mea ла toatъ цара; ші maĭ въptos чеĭ че пъzȣeskĭ din stpeinъtate; къ ла toate афлъ miлъ ші ȣшȣpinцъ. Чi въ лȣаці seama ші въ ꙟпкpedinцаці ла toate ачestea че въ аpътъm maĭ sȣs, ші фъръ sфieлъ пъzȣiці кът de mȣлці de веніці ла лъкȣinца пъmъntȣлȣĭ цъpiĭ, ші веці афла кȣ toції miлъ, ȣшȣpinцъ ші dpentate пе de плin.— Полiко пisax Гospostapmi.— Февp. 6, 1768.

(Л. I.) (Л. П.)

Вел Bist. прочit

Оріџіпалȣл съ афла ꙟп Архiва Statȣлȣĭ.

№ 12.

Ѹрбарюл saŭ понtѕл боереsкѕлѕї фъкѕt de Алекsandpѕ Морѕzi*).

1º) Фіеще каре пълг este datopю a apa saŭ a гръпа ѫntp'ѕn an, saŭ прimъвара saŭ toamna ла stъпъпѕл mowieї къte 80 пръжinї госпоd фълчещї, ıар пѕ maї mѕлt.

2º) Чinчїsпрezече пръжinї госпоd фълчещї sъ пръшаskъ фіеще каре госпоd пе tot anѕл, aseminea sъ stpѫнгъ шi sъ каре ла кошъpѕл stъпъпѕлѕї poada ачелор 15 пръжinї пъпѕшоıю, ıаръ чеї певолnічї шi въdѕвеле, челе фъръ nічї ѕп ажѕtopю sъ пѕ se sѕпере.

3º) Treїzeчї пръжinї госпоd фълчещї sъ съчере шi sъ каре ла apia stъпъпѕлѕї mowieї фіеще каре госпоd ѫn фіеще каре an.

4º) О фалче de ıарбъ sъ коsaskъ sъ о adѕne шi sъ о клъdeaskъ ѕn госпоd пе фіеще каре an шi de ва фi ла ѕп лок ѕnde треbѕinца чере ка sъ'л шi ѫнгръdeaskъ.

5º) Паtpѕ зилъї sъ лѕкpeze пе tot anѕл фіеще каре госпоd ла stъпъпѕл mowieї, ѫn zіле ка ачелеа, каре шi пъпъ акѕma se обічїпѕıа a лѕкpa ла орї

*) Noї dъm ачest ѕрбаріŭ astфел кѕm л'am гъsit skpis de ѕn боерї de пе atѕnчї, dap актѕл офічіал пѕ л'am пѕtѕt къпъta.

че слѫжбъ съ ва ɪntъmпла а авеа tребѫinцъ пе ачеа мошie че лъкѫie sъtenii.

6°) Doѫъ каре лemne de фок съ dѫкъ пе tot anѫл ла kasa stъпъпѫлѫi мошieі фieще каре гоsпоd кареле ва авеа боiі съі, ɪаръ de ва фi kasa stъпъпѫлѫі кѫ depъrtare de doѫъ zile saѫ пъdѫреа atѫпчеа se ва ɪпвоi кѫ stъпъпѫл мошieі ка съі лѫkreze алtъ слѫжбъ, лemniле ɪnsъ че аре съ ле каре, stъпъпѫл аре а i ле da ші а плъti ші врѫdina ла trekъtoареле апелор.

7°) Ла meremetѫріле ɪazѫрiлор ші а морiлор съ dea лъкѫitorii ажѫtorѫл че ва фi de trebѫinцъ; ɪар кънd aчestea съ вор фаче din поѫ аѫ съ se факъ кѫ келtѫiала stъпъпѫлѫі мошieі.

8°) Diжма съ se eie din toate azeчea кѫm ші din легѫmiле каре se фак пentrѫ пегѫцъtоріе, osъвindѫse пѫmaі гръdiniле че сънt пentrѫ ɪnsѫшi а лор trebѫinцъ de xрапъ, ші atъt sъteniі кът ші лъtѫрашiі съ фie ɪndatoraці а о stрънџе ші а о къра ла аріе ші кошъріле stъпъпѫлѫі мошieі, ші nimenea съ пѫ кѫteze а ръdiка de пе царіne poдѫріле semъпъtѫрiлор sале маі ɪnainte de а вeni векiлѫл stъпъпѫлѫі мошieі съ мъsoare dijма, ɪnsъ datop съ фie ші stъпъпѫл ка фъръ ɪntърzieре съ trimatъ пе векiлѫл съѫ ші съ пѫ прелѫnџеаskъ вpemea, къчі прелѫnџind лъкѫitorѫл пѫ poate съ фie sѫпѫs а аџента.

9°) Dijма фъпѫлѫі ɪnsѫшi ачеі че вор kosi пе мошie съ фie datopi а о stрънџе ші а о клъdi пе локѫл ачела ѫnde ва kosi.

10°) Dijма de stѫпі съ фie ла 50 ѫпѫл ɪар каре

nȣ ва авеа пънъ ла 50 съ плътеаskъ къte чinчї параде ȣn stȣn.

11°) Nічї ȣn фелѣ de бъȣtȣръ ла sателе шi мошiiле че sънt кȣ stъпънї нȣ sънt слобозї лъкȣitоpiї a вinde, нiчї съ adȣкъ dintр'алтъ парte, фъръ нȣмаї stъпънȣл мошieї este слобод a авеа шi a вinde dȣпъ векѣл обiчеѣ, іар бъȣtȣрiле din ꙟnsȣшї роаделе шi вiiле че вор авеа пе ꙟnsȣшї мошiа лъкȣinцеї съ фie слобозї нȣмаї пентрȣ a лор ꙟnsȣшї tребȣinцъ фieще каре a ле metахерisi пънъ ла 20 a лȣneї лȣї Декемвр. некȣtезънd a вinde шi ла алцiї ꙟn лъȣntрȣ ꙟn sat.

12°) Пentрȣ пъшȣnea оiлор шi a stъпелор stъпънȣл мошieї нȣ se ꙟndatореще a da osъвit eмаш пentрȣ ої, фъръ tокмалъ шi ꙟnвоiре, афаръ нȣмаї dакъ пънъ ла 10 saȣ 15 ої вор авеа din sъtenї ачеѣа кареле sънt лinsiцї de вачї шi de воï шi ачелеа dакъ съ вор пъшȣna кіар ꙟn eмашȣл satȣлȣї съ фie слободe de платъ, іаръ челелаnte toate съ плъteaskъ къte 4 парале пе an пentрȣ пъшȣnea лор, афаръ нȣмаї de мieї, іар daкъ шi ачeste къte 10 шi 15 оï a фieще кърȣѣ sъtean ле вор ꙟmпреȣna ȣnії кȣ алцiї шi вор фаче stъпъ, съ se ꙟnвоіaskъ кȣ stъпънȣл прin tокmеалъ, къчї nimenea нȣ поаte a фаче stъпъ фъръ tокmеалъ.

13°) Ꙟnгръdiрiле цapiniлор шi кошърiлор de пъпȣшоѣ a stъпъniлор мошieї съ se факъ de кътръ ꙟnsȣшї sъtenії мошieї, asȣпра кърȣѣ лъкȣeskȣ dȣпъ кȣm шi пъръ акȣm s'aȣ ȣрmat.

XXXIX.

14°) Ла moшiiле ѹnde нѹ вор авеа tребѹinцъ stъпъniї de лѹкрѹ хotърът, dѹпъ кѹm съ ва пѹtea ѫnвoi кѹ лъкѹitopiї аша съ se ѹpmeze шi ачеа ѫnвoiалъ съ ръmъпъ шi съ фie statopnікъ.

15°) Фieщe каре om къsap saѹ̆ хoлteнѹ̆ ѫn върstъ шi фъръ tatъ шi кареле ва фi вpednik de слѹжбъ съ аїбъ а лѹкра челе ръndѹite, іар фълкъѹл чел неѫnsѹpat че шъde кѹ tatъл съѹ̆ ѫn касъ', de ва фi шi de слѹжбъ, съ нѹ se ѹпере, asemіnea шi чеї неволnічї шi въdѹвiле фъръ de aцнѹtopнѹ̆.

16°) Чел каре ва фi dѹs ѫn кipie пentpѹ ал seѹ̆ алішверіш съ фie datopнѹ̆ а плъti шi ашї пѹne om ѫn локѹл съѹ̆, іар чел че ва фi tpimis de кътpъ sat кѹ вpe о апгъріe пentpѹ tребѹinца пъmъntѹлѹї satѹл съ dee om ѫn локѹл seѹ̆.

17°) Ла moшiiле че se вор афла лъкіtopiї кѹ шъdepea, акoлó съ аівъ а лѹкра челе ръndѹite saѹ̆ кале ка de 4 saѹ̆ 5 чeasѹpї, іар нѹ maї mѹлt, іар de s'aѹ̆ ѫntъmпла ка съ'ї dѹкъ maї denapte ка съ лѹкpeze пъпъ ла 7 чeasѹpї съ sokoteaskъ, шi съ ле цie ѫn samъ пepdepea вpemeї а челор maї mѹлte чeasѹpї а mepsѹлѹї шi а ѫntoapчереї din хotъpъtеле слѹжбе а лѹкрѹлѹї.

18°) Фieщe кърѹіа гoспod este ѫndatopit stъпъпѹл moшieї ла moшie че ва фi ѫndestѹлatъ а da фрѹntашѹлѹї пatpѹ фълчї пentpѹ kosit пentpѹ вite, пatpѹ пentpѹ пъшѹпatѹл вiteлор, челор пentpѹ tребѹinца хpaneї лѹї, шi пatpѹ фълчї пentpѹ аръtѹpъ i sъmъпътѹpъ. Міжлокашѹлѹї tpeї фълчї de kosit пentpѹ 6 вite, tpeї фълчї пentpѹ

пъшꙋпаіка лор ші tpeĭ фълчĭ пentpꙋ аръtꙋръ. Коdашꙋлꙋĭ 2 фълчĭ de kosit пentpꙋ 4 віte, 2 фълчĭ пentpꙋ пъшꙋпеа лор, ші 2 фълчĭ аръtꙋръ. Ла а патрꙋлеа stape ꙋпа фалче, ꙗрьъ пentpꙋ 2 віte ꙋпа фалче пentpꙋ пъшꙋпеа лор ші ꙋпа фалче пentpꙋ аръtꙋръ. Аръtꙋріле ꙟпсъ ші џаріпіле лор съ фіе ла о парte а мошіеĭ аръпd ші съmъпъпd ꙋпꙋл лъпгъ алtꙋл; ꙗр къпd лъкꙋіtopiĭ вре ꙋпꙋĭ sat вор аръta къ п'аꙋ̆ лок пentpꙋ аръtꙋръ ші stъпъпꙋл мошіеĭ ꙟпdъръвпічіпdꙋse пꙋ ва воі але da лок, atꙋпчеа черчетъпdꙋse кꙋ аmъръпtꙋл, dакъ съ ва dовеdі кꙋ аdевъраt къ лъкꙋіtꙋріĭ п'аꙋ лок, dіп локꙋл de пpisos че ва авеа stъпъпꙋл мошіеĭ съ лі съ dеа локꙋ, dꙋпъ каре лок stъпъпꙋл ва лꙋа dіжmа пе каре лъкꙋіtopiĭ о вор кърa ла аріе saꙋ̆ кошърꙋл seꙋ̆, saꙋ̆ de пꙋ se ва mꙋлџꙋmі кꙋ dіжmъ, atꙋпчеа пentpꙋ о фалче de лок ꙟĭ ва плъti лъкꙋіtopiĭ шasъ леĭ ші de dіжmъ пꙋ ва фі sꙋпъраt, dap къпd пе ачеа мошіе че лъкꙋesк лъкꙋіtopiĭ пꙋ ва фі лок atꙋпчĭ съ лі съ dee лок de пе меџіешіtеле мошіĭ, dакъ ва фі de пpisos, ꙟпsъ локꙋл че лі se ва da съ фіе ꙋпde stъпъпꙋл мошіеĭ ва sокоti, ꙗр пꙋ ꙋпde ле ва фі воеа лор, ші stъпъпꙋл мошіеĭ пentpꙋ къte фълчĭ de лок ва da ва пpiimi de ла лъкꙋіtopĭ saꙋ̆ dіжmа saꙋ̆ къte шasъ леĭ пе фалче, ꙗр маĭ мꙋлt съ пꙋ se sꙋпере лъкꙋіtopiĭ.

Іар ла мошііле че пꙋ вор фі ꙟпdestꙋлаte ші пꙋ ва фі лок ꙟпdestꙋл пentpꙋ фъпаџе і пъшꙋпе ші аръtꙋръ ка съ dеа лъкꙋіtopiлор пꙋmърꙋл фълчілор хotъръte ші съ ръmъпъ ші пentpꙋ ꙟпsꙋшĭ tpeвꙋіпџа stъпъпꙋлꙋĭ мошіеĭ, atꙋпчеа ачеа мошіе съ se факъ

ѫn treĭ пърцĭ афаръ ѫnsъ din пъdѕре че ва фi пе dъnsa, кареле ръmъне а stъпъпѕлѕĭ, din каре пърцĭ dѕоъ пърцĭ sъ se dea лъкѕitорiлор ачеĭ moшiĭ, ꙗр а treꙗ parte sъ ръmъпъ пentrѕ treбѕinцa stъпъпѕлѕĭ шi лъкѕitорiĭ ле вор ѫmпърцi ѫntre dъnшiĭ dѕпъ апалоrie.

Фparmente atinгъtoape de istopiea Moлdoвeї, tpase din istopiea Posieї a лѕї Kapamzin.

Tomѕл VI фiлa 203, ѫn ачeastъ вpeme (пe лa anѕл 1482, dѕпъ шipѕл istopieї) s'a apъtat o ноъ вestitъ stъпъnipe ѫn вeчinъtate кѕ Лitвa, шi s'a фъкѕt oвieкtѕл noлitiчeї лѕї Ioan III.— *) Noї am вopoвit despre ѫnчenѕtѕл npinцinatѕлѕї Moлdoвeї (247) **). Oкъpmѕit de Boeвozi акъpopa nѕme aвea ne sъnt кѕnoskѕte пъnъ лa Stefan IV, saѕ ачeл mape, кapeлe a кѕtezat a sъ ѫnnapma ѫmnpotiвa ѫnфpiкomatѕлѕї Maxomet II, шi кѕ stpълѕчiteлe вipтѕinцe чe a пѕptat asѕnpa nѕmepoaseлop oшipї Tѕpчeшї, шi a ѫnskpis nѕmeлe sъѕ ѫn istopiea чeлop maї papї epoi , вapвat ѫn npimeжdie, mape лa sѕфлet ѫn nenopoчipї шi modest ѫn nopoчipe пe кape o кpedea opъndѕitъ de лa D-zeѕ oкpotitopѣл вiptѕцiї , eл a фost mipapea stъ-

---

*) Ioan III пe кape istopiкѕл ѕл нѕmeшe Кpeatopѕл тъpipeї Posieї, вѕнѕл лѕї Ioan IV чeл гpozaв.

**) Nomepaцiea notiцeлop istopiчe пe кape sъ peaтъmъ aѕtopѕл кape sъ se кaѕte лa opiцinaл.

пъпitорiлор шi пороаdелор, кꙋ miчꙇ miжлоаче фъпtꙋind mъpime. Релiџiea Гречеаскъ, asemъпаpea обiчеꙋрiлiлор, ѫntpeбꙋinџapea tot a ꙋпеꙇ лiмбе ѫп slꙋжбеле бiserichещꙇ шi ѫп tpeбiле statелор, mintea чea pаpъ a amъndꙋpop stъпъпitорiлор a Posieꙇ шi a Молdовеꙇ, ꙋпiрea interеselор шi a прiпџiпiiлор, a slꙋжit de o фiреаскъ ѫntpe eꙇ легътꙋpъ. Stefan афаpъ de Тꙋрчꙇ sъ ѫпгрiжеa desпре амбiџiosꙋл Kazimip шi Менглi-Гiрeꙇ. Чел ѫntъꙇ вроеа ка Молdова sъ atърпе de пiгатꙋл Лешеsк, алdоiлеa фiind џꙋpатꙋл Sꙋлtапꙋлꙋꙇ о ѫпгрozea кꙋ пъвълiре. Ioan пꙋtea sъ коплꙋкреze ла a eꙇ пеatърпаре шi asiгꙋранџie, џiind фръꙋл рiгъꙇ кꙋ фрiка ръzбоюꙋлꙋꙇ, ѩр лꙋꙇ Менглi-Гiрeꙇ кꙋ прietenoase пропꙋпеpꙇ пе kondiџiꙇ, къ шi Stefan ла ѫntъmпларе de tребꙋinџъ аре a da ажꙋtop Posieꙇ. Ачеst Воевоd шi господаp, аша se пꙋmea ел пiп a sале кърџꙇ, (248) лꙋпtънd ѫmпротiва вълпiчiеꙇ Solтапiлор апъсъторiлор Гречiеꙇ, авеа ѫпкъ oseбit dpit кътpъ прietенiea џiпеpiлꙋꙇ Палiологiлор, каре a прiiмit гербꙋл лор шi кꙋ ел ѫпdatopipe de a фi dꙋшмаn mощепiлор лꙋꙇ Махомеt.

Кꙋ аша кiп плекаре кътpъ о легътꙋpъ sinчеpъ, Ioan шi Stefan a ѫntъpito фамiлiар, чел алdоiлеa a пропꙋs mъpitаpea фiꙇчiꙇ sале Елепiꙇ dꙋпъ чел maꙇ mаpe фiꙋ a лꙋꙇ Ioan, алегъnd пеџitoаре пе пꙋmiта mаpелꙋꙇ Кпеаz (249). Боерюл Мiхаiл Плещеев кꙋ mъреаџъ sꙋitъ ла апꙋл s'a порпit dꙋпъ miреаsъ ла Молdова ꙋпde s'аꙋ шi съвъpшit логоdпа. Stefan a eкsпеdꙋit пе фiꙇкъ-sa ѫп Posiea кꙋ боерiꙇ sъꙇ Лапкꙋ, Sinгꙋ, Гераsim шi жꙋпепееле лор. Ea a meps пiп Лехiеа: Kazimip пꙋ пꙋmaꙇ къ ꙇа ѫплеsпit калеа, dap ꙇа tpimis шi dapꙋpꙇ sпре semn de полiteџъ

(250). Sosънd ʌa Moskвa de noastʌ Sф. Фiʌin, Eʌena a tpъit ɪn monastipea ɪnпъʌцъpiɪ ʌa mɪma mapeʌɪɪ Kneaz, шi пъпъ ʌa nɪntъ, aвɪ npiʌeж de a se кɪnoaщe кɪ шipeʌe eɪ, шi s'a кɪnɪnat кeap ɪn zioa de Eniфanie. Bom вedea къ soapta nɪ a вine кɪвɪntat aчestъ ɪnsoцipe.

» Фiʌa 211. Ioan ne ʌa sфъpшitɪʌ anɪʌɪɪ 1483, вɪкɪpat de naщepea nenotɪʌɪɪ sъɪ nɪmit Dimitpie (259) a вpɪt sъ dъpɪнaskъ nɪpopiɪ saʌe Eʌeniɪ ɪn цɪвaep de mape npeц de ʌa ɪntъea ʌɪɪ knerine, dap aфʌъnd къ Soфiea *) ʌ'a фost dat ʌɪɪ Bepeiskiɪ, atъt s'a mъnieat, ш. ч. ʌ.

» Фiʌa 226. Bpednikɪʌ шoщenitop a mapeʌɪɪ Kneaz, Ioan tъпъpɪʌ (цinepeʌe ʌɪɪ Stefan Bodъ) ɪвit de tatъʌ sъɪ шi de tot nopodɪʌ, isteц шi вapвat ɪn npimeжdiiʌe ръsвoɪʌɪɪ, ʌa anɪʌ 1490 вoʌnъвindɪse ш. ч. ʌ., a mɪpit ɪn въpstъ de 32 anɪ.

Фiʌa 259. Ɪn ръsnɪnsɪʌ dat ʌɪɪ Deʌatop soʌɪʌ ʌɪɪ Maksimiʌian Pira Pomeɪ ʌa anɪʌ 1491, Ioan ziчe: « snpe nʌъчepea ʌɪɪ Maksimiʌian вoɪ фi miжʌoчi« top ʌerъtɪpeɪ ʌɪɪ кɪ Domnɪʌ Moʌdoвeɪ Stefan. »

» Фiʌa 280. Ɪn aʌt amnʌoeat a mapeʌɪɪ Knez Ivan Пʌeщeeв a фost nopnit ʌa Stefan a Moʌdoвeɪ, npeкɪm sъ кpede кɪ aчeʌeaш nponɪnepɪ, (inвitъndɪʌ asɪnpa ʌexieɪ) ʌa anɪʌ 1493, (347).

» Фiʌa 287. Menrʌi-Гipeɪ o nɪstiea, (ne ʌexiea) Stefan a Moʌdoвeɪ o ɪnrpozea, ɪnкiind ɪntpe eɪ o stpъmtъ ʌerъtɪpъ npin Miжʌoчipea ʌɪɪ Ioan, anɪʌ 1493. (385)

---

*) Aʌdoiʌea soцie a ʌɪɪ Ioan III фiɪкa ʌɪɪ Toma Пaʌeoʌor чeʌ dɪne ɪpmъ stъпъnitop a Пeʌononisɪʌɪɪ шi Mopeii.

» Фiла 313. Легътȣра Ханȣлĭ de Крim кȣ mа-реле Stефаn фiind de прiinцъ пentрȣ smерipеа Ле-хieĭ, nȣ пȣtеа фi ѫndestȣл de sirȣръ ѫn пȣterпiка лȣntъ кȣ ачeste треĭ stъпъпiрĭ (Лехiea, Ȣпгарiea шi Бохеmiea.) Менглi-Гiреĭ atърпа de Sȣлtanȣл че ера гata ȣпе-орĭ a sъ арътa кȣ прiinцъ кътръ Ȣпгарiea шi Лехiea; ѣар Stефаn авеа maĭ mȣлtъ minte шi върбъцie de кът пȣterĭ, слъбite de ел ѫn ръзбоаеле кȣ Тȣрчiea.

» Фiла 328. Кȣ toate ачestea mapеле Кneaz ѫнкъ арътa a sъ бȣнъ boinцъ кътръ џinерiле съȣ (Алексan-дрȣ фiнȣл лȣĭ Kazimip Рiга Лехieĭ) dънdȣĭ de шi-ре къ Stефаn ал Молdoвеĭ шi Менглi-Гiреĭ sъ ȣпеsк a тръi ѫn паче кȣ Лiтва, ш. ч. л., anȣл 1496, Маiȣ 19, (377).

» Фiла 329. Ачeastъ mъpime de sȣфлеt кът sъ веde nȣ a пътрȣns пе Алексandрȣ, ел кȣ гpоsie-tate a ръsпȣns, къ nȣ веde плекаре кътръ паче ѫn алiaцiĭ nostpi Stефаn шi Менгri-Гiреĭ, карiĭ nȣ кon-tenesк a дȣшmъni Лiтвеĭ, ш. ч. л.

» Фiла 346. Noĭ am възȣt къ de ла вакȣл ал XV, s'a ашъzat noȣ dpit de moшenipe ѫn Posiea, дȣпъ каре nȣ фpaцiĭ, чi фiiĭ ерaȣ прiimitopĭ mepitȣлȣĭ de mapеле Кneaz, dap moaptea челȣĭ maĭ mape фiнȣ a лȣĭ Ioan (џinерiле лȣĭ Stефаn Bodъ) a пъскȣt ѫn-tpевaре: чine tpeвȣe съ фie moшenitop tpoнȣлȣĭ, nenotȣл Dimitpie saȣ фiнȣл Basiлie Ioanoвiчĭ. Ма-реле Кneaz ера ѫn nedȣmepipe, воерiĭ авеаȣ soко-tinцe osевite: ȣniĭ пъptinind Елenil (фiĭчiĭ лȣĭ Ste-фаn) шi жȣпелȣĭ съȣ фiнȣ, алцii Sofieĭ шi лȣĭ Ba-siлie. Чеĭ ѫntъĭ ерaȣ ѫn mȣлt maĭ mape nȣmъp, ѫn-damnaцĭ de dparoste обшeaskъ кътръ mapinimosȣл

tatъ лȣĭ Dimitpie, ші de ачееа къ Елена ера ꙟкȣн-
џюратъ нȣмаĭ de Рȣшĭ, iар Sофiea de маĭ мȣлцĭ
Гречĭ, неплъкȣцĭ Marnaціlop nostpi. Пpietenii Еле-
нiĭ ꙟntъреаȣ̆ къ Dimitpie фiреще a мощenit дpitȣл
пъpinteлȣĭ съȣ̆ асȣпра мареĭ Кnежiĭ, de віne воitopiĭ
Sофiеĭ ръспȣndeaȣ̆ къ nепotȣл нȣ поate фi префе-
pat фiюлȣĭ, ші ꙟкъ кърȣеа? ачелȣĭ че съ tраџе
din съnџеле ꙟмпъраціlop Гречĭ, Sофiеа ші Елена
amъndoъ вiклеne ші amвiціoase авъnd ȣръ ꙟntре еле,
пъzeaȣ̆ ꙟn фаца лȣmiĭ вȣна кȣвiinцъ.

Ꙟn кȣрънd s'a dat de щipe Stъпъnitopȣлнĭ despe
ȣn кomплot ꙟnsemnъtop, Dieaкȣл Феоdop Stpomiлов
a ꙟnкpedinцat пе жȣnеле Basiлie къ пъpinteле съȣ̆
вроеще a деклара пе непot мощenitop. Ачest Dieaк
ші алцĭ oamenĭ tinepĭ фъръ minte препȣneaȣ̆ лȣĭ Ba-
siлie se пieapzъ пе Dimitpie, съ фȣгъ ла Волоеda
ші se пȣе mъna пе Bistiepiea stъпъnitopюлȣĭ, еĭ ꙟn-
taĭnъ ꙟnmȣлцеаȣ̆ komплotȣл легъndȣse пpin џюръ-
minte se слȣжeaskъ кȣ osъpdie фiюлȣĭ ꙟmпpоsiва ta-
tълȣĭ domnitop. Ioan aȣzind ачeasta s'a anpins de
mъnie, пе віноваціĭ i'aȣ̆ лȣat ꙟn черчetape, ші dȣпъ
mъptȣpisipea skoasъ пpin skinџюрĭ s'aȣ̆ ші nedensit
пе ръȣл Moskвеĭ. Мъniea лȣĭ Ioan a къzȣt ші асȣ-
пра Sофiеĭ; aȣzind къ ла еа ap фi ȣmвлъnd niщe
връжitoape кȣ вȣрȣene, еле s'aȣ̆ пpins ші dȣпъ къȣ-
tape s'aȣ̆ ꙟnекат ꙟn апа Moskвеĭ. De atȣnчea stъпъ-
nitopюл нȣ вроеа съ badъ пе soціea sa, къчĭ препȣ-
nea къ еа авеа de гъnd съ otpъвeaskъ пе nopȣsa Еле-
na ші пе Dimitpie.

Елена tpiȣмфа; мареле Кneaz neꙟntъpziet a нȣmit
пе фiюл еĭ мощenitop, ші л'a ꙟнкорȣnat кȣ корона

монархілор. Din векіme пъstopiĭ фѕховнічещĭ a Posieĭ віnекѕвънta пе stъпъnitopĭ ла ѕѕіреа лор пе ѕкаѕп, ші ачеаstъ џеремоnie sъ фъчеа ѕn віѕерікъ: dap хронікаріĭ векĭ пѕ sпѕп алtъ nimik. Аіче ѕnsъ ѕntъна оаръ веdem ѕпкоропареа Царѕлѕĭ deskpisъ кѕ de amъpѕntѕл. Ѕn zioa хоtъpъtъ anѕл 1498, Февpѕapie 3, stъпъnitорѕл ѕpmat de toatъ кѕptea, воеріĭ ші aмплоіацііĭ dѕчеа пе жѕпеле ѕn върstъ de чіnчіspeзече anĭ, Dimitpie, ла віѕеріка katedpалъ a adopmipeĭ, ѕnde Mitpополіtѕл кѕ чіnчĭ Епіѕкопĭ, мѕлцĭ Apximandpiцĭ ші Ігѕmenĭ кънtaŭ pѕгъчѕnea Nъskъtoapeĭ de D-zeŭ ші фъкъtорѕлѕĭ de minѕnĭ Петрѕ. Ѕn міжлокѕл віѕерічіĭ sta ѕпълцаt ѕп апвоп кѕ tpeĭ stpane, пеntpѕ stъпъnitop, Dimitpie ші Mitpополіtѕл. Ѕn апропіере de ачеst лок ераŭ ашъzate пе о маsъ корона ші вармеле mопоmaхілор. Dѕпъ pѕгъчѕпе, Ioan ші Mitpополіtѕл s'аŭ ашъzat: Dimitpie sta ѕnaintea лор пе чеа маĭ de sѕs tpeaптъ a anвопѕлѕĭ. Ioan zise: «Пъpinte Mitpополіte din векіme stpъмошіĭ «ноцрі da кпежіеа mape челор ѕntъĭ aĭ sъĭ фіĭ, еŭ «asъmine am віnекѕвънtat ла еа пе чел ѕntъĭ ал «meŭ пъѕкѕt Ioan, dap dѕпъ воінца лѕĭ D-zeŭ ел «nѕмаĭ este, віnекѕвънtez astъzĭ пе непоtѕл meŭ Di«mitpie фіѕл sъŭ, пе лъпгъ mine ші dѕпъ mine Ma«pe Кпеаz a Вла dimipѕлѕĭ, a Mosквеĭ, a Новгорodѕ«лѕĭ: ші tѕ пъpinte dъĭ лѕĭ вѕпакѕвънtape.» Mitpополіtѕл a apъtat жѕпелѕĭ Кпеаz sъ пъшаскъ пе Амвоп, s'a pъdikat, л'a влаgosлoвit пе Dimitpie кѕ кpѕчеа ші пѕindѕĭ мъпа пе кап ѕn аѕz sъ pѕга: «Ка D-zeŭ ѕmпъpatѕл ѕmпъpaцілор din sфъntѕл sъŭ «лъкаш sъ віnевоіаskъ a sъ ѕіta кѕ dparoste asѕпра

« ʌȣĭ Dimitpie, sъ'ʌ ȋnвpedniчeaskъ a фi ȋns кȣ ȣn-
« tȣʌ de ʌemn a вȣкȣpieĭ, a npiimi nȣtepe de sȣs,
« кopona шi skiintpȣʌ ȋmnъpъцieĭ, кa sъ шaze жȣne-
« ʌe ne sкaȣnȣʌ dpentъцiĭ, sъ se ȋnгpъdeaskъ кȣ ap-
« ma Sфъntȣʌȣĭ Dȣx, шi кȣ вpaц nȣtepnik sъ віpȣe
« nopoadeʌe aчeʌe вapвape: sъ ʌъкȣѩskъ ȋn inima
« ʌȣĭ фantъ вȣnъ, кpedinцъ кȣpatъ шi dpentate.»
Dȣnъ aчeasta doĭ Apximandpiцĭ aȣ adȣs вapmeʌe:
Mitpononitȣʌ фъкънd asȣnpa ʌȣĭ Dimitpie semnȣʌ
кpȣчeĭ ʌe-aȣ dat ȋn mъna ʌȣĭ Ioan, кapeʌe ʌe-aȣ шi
nȣs ne nenotȣʌ sъȣ — Mitpononitȣʌ кȣ гʌas ʌin a po-
stit ȣpmъtoapeʌe: « Dȣmnezeȣʌe a tot цiitopȣʌe шi
« ȋmnъpate aʌ вaкȣpiʌop! aчest om nъmъntean de
« tine opъndȣit Цap nʌeaкъ кanȣʌ кȣ pȣгъ къ-
« tpъ tine stъnъnȣʌ ʌȣmeĭ, nъzeшe'ʌ ne eʌ sȣвt aкo-
« nepemъntȣʌ tъȣ, dpentate шi naчe stpъʌȣчeaskъ ȋn
« zіʌeʌe ʌȣĭ, кa sъ вieцȣim шi noĭ кȣ eʌ ȋn ʌiniшe
« ȋn кȣpъцъniea sȣфʌetȣʌȣĭ.» Apximandpiцiĭ adȣse кo-
pona, Ioan o ʌȣъ din mъna Apxinъstopѩʌȣĭ шi o nȣ-
se ne кanȣʌ nenotȣʌȣĭ sъȣ. Mitpononitȣʌ zise: « Ȋn
« nȣmeʌe Tatъʌȣĭ шi a Фiѩʌȣĭ шi a Sфъntȣʌȣĭ Dȣx.»
Dȣnъ ektenie шi pȣгъчѩne къtpъ nъsкъtoapea de
Dȣmnezeȣ, mapeʌe Kneaz шi Mitpononitȣʌ s'aȣ nȣs
ȋn ʌoкȣpiʌe ʌop. Apxideaкonȣʌ de ne Amвon a stpi-
гat mȣʌцĭ anĭ amъndȣpop stъnъnitopiʌop, dȣnъ eʌ
toцĭ npeoцiĭ шi diaкoniĭ, Mitpononitȣʌ pъdiкъndȣse
ȋmnpeȣnъ кȣ Eniskoniĭ aȣ фeʌiчitat ne вȣn шi ne
nenot; aseminea фiiĭ stъnъnitopȣʌȣĭ, вoepiĭ шi toцĭ
aчeĭ maĭ ȋnsemnaцĭ ȋn panгȣpĭ. Snpe ȋnкiepe Ioan a
zis жȣneʌȣĭ Kneaz: « Nenoate Dimitpie eȣ цeam xъ-
« pъzit шi te-am вine-кȣвъntat ʌa Mape Кnежie; dap
« tȣ sъ aĭвĭ фpiкa ʌȣĭ Dȣmnezeȣ ȋn inimъ, sъ ѩвeшĭ

« dreptatea, mila, ші съ ꙟгріжещї пентрꙋ тоатъ кре-
« щінътатеа. » Дꙋпъ літꙋргіе Іоан s'a ꙟнторs ла па-
латꙋл съꙋ: іар Dimітріе ꙟн коронъ ші барте петре-
кꙋt de тоцї фііі sтъпъніторꙋлꙋї, (афаръ de Basiліе)
ꙟмпреꙋнъ кꙋ боеріі а мерs ла Катедрала Архангелꙋ-
лꙋї Міхаіл ші а бꙋнеі Вестіреї, ꙋnde фіꙋл лꙋї Іоан,
ꙋріі, ла пресерат ꙟн капъ кꙋ банї de аꙋр ші арџінt
(410). Ꙟn ачеа zi a фost ꙋn помпоs оспъц ла стъ-
пънітор пентрꙋ тоцї ачеї Дꙋховнічещї ші лꙋмещї
атплоеацї, desmердънd пе жꙋнеле Dimітріе, ел на
dъріt о крꙋче кꙋ ланцꙋ de аꙋр, о ꙟнчінгътоаре кꙋ
пietре skꙋmпе ші Кравіеа ꙟн кіпꙋл іnimіі de ла Аꙋ-
гꙋst Кесар, (411).

» Кꙋ тоате ꙟnsъ ачесте semне de dраgoste кътръ
непот, ꙟнгрozітоареа фрꙋнте а лꙋї Іоан ꙟнфъцоша
о тꙋрбꙋраре пътімітоаре а сꙋфлетꙋлꙋї, ꙟнкът чеї маї
неаdорміцї de біне боіторї а Еленеї, ꙟnsꙋші ачеї ка-
ріі кꙋ а лор пърї ші ꙟнтецаре аꙋ ꙟнтърътат мъніеа
лꙋї Іоан asꙋпра Sофіеї ші Basiліе, нꙋ ꙟndръsnea съ
se бꙋкꙋре, ꙟнгріжіndꙋse деспре skimбаре. Фріка лꙋї
ера фоарте темелнікъ. Іоан ꙟші іꙋбіеа соціеа, seаꙋ
чел пꙋцін чінстеа ꙟн еа віца ꙋнꙋї вестіт неам de ꙟм-
пърацї; doъzечї анї тръінd кꙋ еа ꙟн феріъчіре съ
sфътꙋеа ꙟн тревї, ші поате къ дꙋпъ sꙋперстіціеа да-
тъ ші ла оаменіі марї, кредеа къ норокꙋл Sофіеї
ꙟї адꙋче ізбънde ꙟн челе маї ꙟnsемнътоаре ꙟнтрепрін-
dерї, еа авеа дꙋх істец Гречеsк (412) ші пріетеніа
кꙋрціі. Basiліе а кърꙋеа нащере вестітъ прін мінꙋ-
не (413) а фост атът de доріtъ татълꙋї съꙋ, нꙋ пꙋ-
теа фі лінsіt кꙋ тотꙋл de дрітꙋл драгостеї лꙋї. Дар
трекꙋ ꙋн ан: Posiеа съ ꙟнтърісъ ꙟн ideеа къ Dimі-
тріе, іꙋбітꙋл ші непріхъnітꙋл ꙟн пꙋртърї фіꙋ а ꙋнꙋї

пъріnte neıltát dınъ noвiлa вържъціe шi henot a doı mapı stъrпıtorı (414) вa фi Monapxꙋл eı. Sъ deskonepipъ însъ къ вînꙋл a înфpꙋmꙋsețat кꙋ коpoпъ пe aчest жꙋпe кa пe o жepтвъ menitъ înpe neipe.

» Фiлa 363. Sınъpat пe Stefan пentpꙋ ръsъпipea Бpasлaвꙋлꙋı, eл (Aлeksandpꙋ Пpinцꙋл Літoвеі) вpoea sъ se опцeaskъ asꙋпpa Moлdoвeı. Mapeлe Кneaz (Ioan) ıa.пponꙋs sъ nꙋ sꙋпepe пe aлiatꙋл Moskвeı.— « Eꙋ пꙋpꙋpea am пъdъждꙋit, ıa ръsпꙋnsꙋ « Aлeksandpꙋ, къ цinepeлe мꙋı e maı skꙋmп de кът « кꙋskpꙋ, dap въd din înпpotiвъ. » — Лa anꙋл 1499 a вenit лa Moskвa soлꙋл de лa Літвa Mapшaлꙋл Stanisлaв Глeвoвiчi шi înфъцошindꙋse лa Ioan ıa вopвit aчestea în nꙋmeлe пpinцꙋлꙋı sъꙋ : (434) — « Sпpe « пꙋтepea ta, aл nostpꙋ фpate, eꙋ am înкiet înфъp« mit лъгътꙋpъ de dparoste шi пpieteшꙋг кꙋ Boeво« dꙋл Moлdoвeı Stefan. Aстъzı am aꙋzit къ Sꙋлtanꙋл « Baeзet, sъ pъdiкъ asꙋпpa лꙋı кꙋ toate пꙋтepiлe кa sъ « sꙋпꙋe Moлdoвa. Фpaцiı meı Piцiı Ꙋnrapieı, Бoxe« mieı шi Лexieı вpoesк înпpeꙋnъ кꙋ mine sъ o anepe. Фiı шi tꙋ aл nostpꙋ кonлꙋкpъtop înпpotiвa « înpъꙋtъцitꙋлꙋı dꙋшman oвщesк, kapeлe пъnъ акꙋm « stъпъneщe maı mꙋлte mapı înпъpъцiı кpeщineщı. « Цapa лꙋı Stefan este înrpъdipe a tꙋtꙋpop a лe noa« stpe ; dakъ Sꙋлtanꙋл o вa sꙋпꙋne, вa фi de пpimeж« die шi пentpꙋ noı шi пentpꙋ tine. »

» Фiлa 365. Щiind гpeлeлe înпpeцꙋpъpı a Boeвodꙋлꙋı Moлdoвeı, Ioan nꙋı sta înпpotiвъ de a sъ îmпъкa кꙋ Літвa.

» Фiлa 379. Dꙋпъ dopinцa de a комплiкa пenopoчipea цinepiлꙋı sъꙋ, (Aлeksandpꙋ) mapeлe Кneaz sъ вълea sъ pъdiчe asꙋпpъ шi пe Stefan aл Moлdoвeı

кареле прin трактатȣрї ера ꙟndatоritор a da аџюtор Ро-siеї ла ꙟntъmпларе de ръзбою кȣ Літва (460).

» Філа 370. Ꙟn ачееашї време Stефan ал Молdовеї фолоsindȣ-se de ꙟmпрежюрърї аȣ лȣat кȣ ръз-бою пе Dnestрȣ, Колimiеа, Галічi, Sneatin, Красное (498) шi кȣ ачееа a slъвit пȣtереа Аехіеї ; кȣ toate къ акȣmа нічї maї гъndеа съ конлȣкрeze intереsелор noastре ; къчї авеа mаре dреntate de nemȣлџȣmіре asȣпра лȣї Ioan. Апроапе ла треї anї въdȣва прinџе-съ Елена ꙟn miжлокȣл кȣрџiї Моsкvеї ꙟmпреȣnъ кȣ фіюл съȣ Dimitрiе съ афла ка ꙟn sȣргюnie, пъръsi-тъ de прietenії de maї ꙟnainte, amеninџатъ de ръоа плекаре a mареaлȣї Kneaz шi de ȣра Soфiеї, поате къ съ вор фi deskoперit din ноȣ neeptate черкърї a am-biџioaseї Еленiї, saȣ ворвеле nemъsȣрate a nemȣлџъ-mіреї еї, a skърbit пе sокрȣ-съȣ, saȣ пъра ю ꙟnфъ-џiшat пе поръsа ꙟn кiп de o primeжdioasъ ȣnелtitoa-ре de komплot : nȣ щim ; ꙟnsъ Ioan de odatъ (ла anȣл 1502) s'a mъnieat asȣпра Еленiї шi asȣпра лȣї Dimitрiе, ю пȣs sȣbt пazъ, a oпрit пе nепот de a se maї nȣmi mаре Kneaz, шi нічї макар de a фi поmе-nit ла рȣџеле bisерічещї, юр dȣпъ доъ zіле a dеклa-рat пе фіюл съȣ Basілiе Domnȣ Moщenitор троnȣлȣї a toatъ Роsiеа (499). Dimitрiе авеea ꙟmплinise 18 anї ꙟn a sa жȣnie, ел nȣ пȣtеа фi ꙟnsemnat ȣnелtitор a maїчеї sале, шi de ар фi фost еа adeвъраt вinoвatъ. Nородȣлȣї ꙟї пъреа ръȣ de ел, кȣ toate къ нічї чеї dȣховнічещї, нічї Marnaџiї nȣ кȣteza a прixъni sъn-tenџа postitъ de samodeржеџi. Dар Роsiеа a пierdȣt прietешȣгȣл лȣї Stефan : кърȣntȣл ероȣ a Молdовеї skърbit de nenороченеа фіїчiї шi nепотȣлȣї съȣ, a ȣрът пе Ioan шi toatъ siлinџа ꙟnџелеntȣлȣї Menглi-

Гіреї нѕ на пѕтѕt ѣmпъка. Мареле Kneaz ювеа съ'шї ѣmплineaskъ нѕmaї a sa voinцъ, нѕ sѕферea черiрї ѣнгъmфate, шi sпpe ръsнѕns ла ѣntpeвapea Хапѕлѕї de Кpim: nentpѕ че Dimitpie e лinsit de moщеnipea пъpinteaskъ? Ioan a zis: — «Мiлa mea a sѕit пе пе-«not лa tpeanтъ de Domnitop, юap пemiлa 'л а sкo-«вopът, къчї ел шi maїкъsa m'a sѕпъpat, съ ѣnaintea-«zъ ачеї карiї sлѕжesк шi adѕк плъчере, юар каре «съ поартъ кѕ гposietate nentpѕ че съ se ѣnainte-«ze?» — Елena de sкъpвъ шi de mъхпiчюне s'a съвършit din вieaцъ ла Генарiea анѕл 1505. — Iap nenopoчitѕл фiюл eї, фostѕл moщеnitop Monapхieї Рѕseщї, a ръmas sѕвt пazъ ка ѕn вinoвat de stat; пi-mea нѕ авea ла ел ѣntpape, афаръ de ѕn mik нѕmъp de sлѕцї шi пъzitopi. Кѕ toate ачеstea, desвinapea ѣntpe Stefan шi mapeле Kneaz нѕ a adѕs niskaїва ѣn-semnътoape ѕрmъpї, афаръ нѕmaї къ чел ѣntъї a oпpit soлiї nostpi шi пе aptistiї Italienї че венеаѕ de ла Poma ла Moskвa, desпpe каpe Ioan a skpis нѕ нѕ-maї лѕї Menглi-Гіреї dap шi sѕлtanѕлѕї de Кала фi-юлѕї лѕї Баezet, pѕгъndѕise съ пѕе miжлочitopї nen-tpѕ asemine Кълкаpe а dpitѕлѕї попѕлар. Stefan a sлoвozit пе soлї. Ѣn zadap Pira Алеksandpѕ съ ълea ал ѣndѕплека ка съ se факъ aktiвѕл dѕшman Posieї шi aлiat Лexieї: Stefan n'a вpoit съї ѣntoapкъ вi-pѕita de ел провinцiea Dnistpѕлѕї пънъ ла съвърши-pea sa. Ачеst mape вървat a mѕpit ла анѕл 1504, гata de a ѣnкide окiї nentpѕ вечпiчie; ел a sвътѕit пе Бordan фiюл съѕ шi пе воеpiї чеї mapї ка съ se sѕпѕe Imnepieї Otomane zikънd: «Щiѕ къ mi-a «фost de гpeѕ a цine dpitѕл de stъпъnitop neatъp-«nat, воï нѕ sinteцї ѣn stape de a въ лѕпta кѕ Баezet,

« ші нтмаї кът веції ръinea natріea, маї віне кв вв-
« па-воіnцъ, съ desidaції ачеea че нв нвteції пъstра. »
Іорdan а нріimit asвпра sa окъртвіре маї тnaлтъ а
Sвлtanвлвї, ші глоріеа Молdовеї s'а stins кв Domnвл
Stefan, на о іskвsitъ креаціе а мареаві съї svфлеt.

» Фiлa 407. Кв пвтереа, кв ръndвеала, кв вървъціеа оціреї ші а командірілор віpвind de-ла Sівір пънъ ла Емвох ші Desna. (Ioan III) нв авеа svфлеt de оцеан. « Кsскрвл меў, zічеа de ел Stefan ал « Молdовеї, е вn om кврioz: шъde акasъ съ весе-« леще, doарме лініціt ші тріsмфъ asвпра dвшmanі-« лор. Еў de апврвреа къларе пе къмпвл въtъліеї « кв греў тмї пot апъра цара. » — *)

---

*) Ла notiцa 547. Gerbenstein. Comment. Фiла 8. Stephanus, crebro in conviviis eius mentionem faciens, diceret: illum domi sedendo et dormitando imperium suum augere; se vero pugnando quotidie vix limites defendere posse.

Традвкціа ачеstор фрагменте ni s'а тmпъртъшіt тn Молdавіа de нріеtenвл nostрв D-лвї Ага Kostaкі Nегрвці.

ISTOPIA ЦЪPII POMЪNEЩI, de ла 1689—1700, de

Mареле Логофът Радꙋ Гречеанꙋ.

(Ꙋрmape)

KAП 37.

Пentpꙋ копачеле ꙟmпъръціеі, шi пре ꙋnde aꙋ фost, anꙋme пъnъ ла Тꙋраꙋ, ꙋnde aꙋ tpекꙋt ꙟmпъръціеa deчindea ла Nikopoлa.

Ꙟnsъ de вреme че кꙋ kaлe este шi копачеле anꙋme sъ se spꙋe, пре ꙋnde aꙋ mepsꙋ ꙟmпъръціеа, іatъ awa ле nꙋmem шi ле nꙋmim, каре пре ꙋnde aꙋ фost орънdꙋite. Рърdікъndꙋse ꙟmпъръціеа de ла Mаглавit, aꙋ mepsꙋ ла копакꙋл de ла Хрastꙋ, ꙋnde іаръшi пре Domnꙋл Biziрꙋл л'aꙋ кемat de s'aꙋ ꙟmпреꙋnat, авъnd mꙋлtъ ворoавъ пentpꙋ tpeвiле църii. De аколо aꙋ mepsꙋ ла копакꙋл de ла Mъчешi, ла ачest копак s'aꙋ ꙟmпреꙋnat Domnꙋл кꙋ Хаnꙋл Seлim Гереi, авъnd шi ел mꙋлtъ ворoавъ пentpꙋ царъ шi пentpꙋ tpeвiле ꙟmпъръціеі, ла каре копак aꙋ tpimis Ꙟmпъратꙋл пре Хаsiкi Ага, de aꙋ ꙟntpeвat пре Domnꙋ deoseвi, шi de aлte tpeвi але лор ꙟmпърътешi. De аколо aꙋ mepsꙋ ла копакꙋл de ла Чобаnꙋл ꙟmпротiва Ореовii, tpeкъnd апа Жінꙋлꙋi пре din жos de mъnъstipea Sadoвii пре пod mepeꙋ, кареле Domnꙋл maі nainte tpimesese de'л фъкꙋse, пре Калотъ Логофътꙋ Біличіпеаnꙋл, шi пре Dꙋmitpaшкꙋ Къпіtan Хърціtoнаnꙋл, шi Преda Zъtpea-nꙋл вътафꙋл Бъпeskꙋ ал skaꙋnꙋлꙋi, Кpaіoвii шi aлte

кънetenії, de аколо аў benit ла конакул de ла Орлеа, аічеа аў кemat Bizipюл пре Domnў de л'аў ѫmбръкat кѕ кафtan ѫmпреѕнъ кѕ 12 боюрї de ѫntoарчере, кът de ла Тѕрнў ера въ'ї dea вoe sъ se ѫntoаркъ ѫn царъшї ла skaѕn, аръtънd Bizipюл шi фъгъdѕinца de miле sпре царъ, zikънd къ ѫmпъръціеа ва фаче mѕлte miле църії пentpѕ sлѕжбеле шi алtеле че аў аръtat шi аў фъкѕt Domnѕл. Dѕпъ ачеea аў benit ѫmпъръціеа ла Тѕрнў, tрекънd апа Олtѕлѕї пре nod stъtъtорюў, каре юаръшї Domnѕл tpimisese maї nainte боюрї de'л фъкѕse, anѕme, пре Бѕnea вел Арmаш, пре Първѕ Логофъtѕл Фъркъшanѕ, шi пре Барбѕ Пitарю Бърsеskѕ, шi пре алцї боюрї къпеtenії. Sosind deчї ѫmпъръціеа ла Dѕнъре ла Тѕрнў, ѫmпроtiва Nікопоії, шi stънd Domnѕл кѕ боюрії шi алte къпеtenії че ера лънгъ Domnѕл, s'аў ѫnkinat ѫnaintea Ѫmпъраtѕлѕї, шi ѫndatъ, кѕm аў deskълікat Ѫmпъраtѕл ѫn bad, аў кemat пре Domnў de л'аў ѫmбръкat кѕ кафtan, dънdѕ'ї шi ферman de domnie поъ, datѕюаў вoe sъ se ѫntoаркъ ла skaѕn ѫнапоі. Шi аша dѕпъ ачеea Ѫmпъраtѕл пѕindѕse ѫn каік, аў tрекѕt Dѕнъреа de чеea parte ла Nікопое, юр Domnѕл ѫнкъ tpeї zіле пе лок аколеа кѕ tабъра de о латѕрї ѫn кътпў аў maї шъzѕt, ка sъ'шї каѕte кѕ bistiepia ѫmпъръteaskъ de mѕлte але църії tребї, пъѕѕрї шi греле nevoi че авеа nesпѕse. Atѕнчеа аколеа кът аў maї шъzѕt, шi къцї-ва Nemцї de ла Тѕрчї шi de ла Тъtарї аў ръskѕmпъpat, ѫntpѕ каре аў фost шi ѕn Ioan Корad Хѕбер ѫл кema, че ера komisapюў оштії Nemцешї, adекъ ка ѕn Bistieрюў, кѕm ѫї zik de toate tpeбіле оштії ел пѕрtъtор de гріжъ фѕsese, шi алцї oamenї de чinste къпitanї s'аў ръskѕmпъpat. Dечї ла Октom-

врie 7 ziʌe aȣ̆ пȣрчеs шi Domniea de акоʌо sкȣʌъndȣse s'aȣ̆ ↑ntopsȣ̆ ↑напоĭ, вiind ꙗръшĭ пре ʌа Брънковенĭ ʌа Търговiщe, ȣnde ʌа Октомврie 13, кȣ miʌа ʌȣĭ Dȣmnezeȣ̆ aȣ̆ sosit, шi пре тоцĭ aĭ кasiĭ Мъpieĭ saʌe ↑мпреȣnъ шi кȣ аʌтъ боерime че ера акоʌо sъnътошĭ афʌъndȣ'ĭ, пȣцintеʌ aȣ̆ maĭ шъzȣt, dечĭ кȣ totȣʌ s'aȣ̆ ръdiкat de aȣ̆ венit ʌа sкаȣn ʌа Бȣкȣрещĭ, ʌа Октомврie 20 de ziʌе, ↑ntръnd кȣ аʌаĭȣ̆ mаре шi фрȣmos, dȣпъ кȣm s'aȣ̆ кȣвenit шi обiчеĭȣ̆ este, шi dȣпъ че ʌа кȣptea domneasкъ aȣ̆ ↑ntрat шi ↑n sкаȣn aȣ̆ шъzȣt, dat'aȣ̆ de s'aȣ̆ чitit фермanȣʌ ↑мпъратȣʌȣĭ каре ↑ĭ dedese de ↑noipea Domnieĭ, ↑n Diванȣʌ чеʌ mаре, ↑ntрȣ aȣzȣʌ tȣtȣрор, фiind Mitрополit църеĭ Кip Teodosie, шi тoатъ аʌтъ боерimea, шi къпetenii ʌе шi sʌȣжitорimea, ʌа оръndȣĭаʌа ʌор, шi кȣ tȣnȣрiʌе шi кȣ пȣшчiʌе dъnd s'aȣ̆ фъкȣt бȣкȣрie de обще, тоцĭ dъnd ʌаȣdъ шi mȣʌцȣmitъ ʌȣĭ Dȣmnezeȣ̆ чеʌȣĭ а tot пȣterniк, кареʌе toate dȣпъ adъnкъ ↑nцеʌепчĭȣnе, бȣnъtate шi воĭа sa ʌе tокmeще, ʌе поартъ шi ʌе фаче.

КАП 38.

Кȣm aȣ̆ венit ↑ntр'ачest an mȣʌte нортȣнчĭ de ʌа ↑мпъръцie, черерĭ de банĭ шi de аʌteʌе, de aȣ̆ венit цара ʌа mаре греȣ̆, шi de трeчереа Тъtарiʌор ĭар прiн царъ, шi de мерцереа Domnieĭ ʌа Търговiщe.

Dȣпъ ачееа авȣt'aȣ̆ Domniea паче шi ʌiniщe de ĭарнъ, ĭар кънd aȣ̆ фost despре прimъваръ ↑nкъ de ʌа ʌȣnа ʌȣĭ Феврȣарie ʌ. 7204, ↑нчепънd Тȣрчiĭ а фаче ĭаръшĭ гътiре de oaste ↑n mȣʌte пърцĭ, mȣʌte греʌе оръndȣеʌĭ пeste ачеastъ tiкъʌоasъ царъ aȣ̆ рънdȣit, нȣ нȣmaĭ sȣme de банĭ mȣʌцĭ а da, чi шi каĭ

тȣлцĭ, ші воĭ, ші оĭ, ші каръ тȣлте кȣ воĭ deosевĭ, ꙟеле съ tрimiцъ ла Белiгрad, алтеле ла Timішоара, алтеле ла четъціле de ла Bozia, фiind порȣнкъ ка съ dреагъ ачеле четъцĭ, ші асȣпра ачestора веніа фермаnȣрĭ dȣпъ фермаnȣрĭ, кȣ гравъ маре tot кȣ Аџĭ de ла ꙟпъръціе, кът ші Domnȣл ші воѧрiĭ ꙟшĭ пiерdea minteа ші sфатȣл, каре порȣнкъ maĭ nainte съ факъ. toate греле фiind ші грабніче, кареле нȣ s'аȣ maĭ pomenit maĭ nainte ка ачеste греȣтъцĭ пре ачеаstъ сърак de царъ. Sъваĭ къ de ва фi фost пȣс ші ꙟпъръціiĭ maĭ nainte, іар s'аȣ фost ръdiкат ка ачеstea кȣ цара Молdовiĭ, ші кȣ цара Арdеалȣлȣĭ, іар ꙟn времiле ачеstea ажȣнгънd цара Молdовiĭ ла маре слъвiчiȣne, de тȣлте ші nesпȣse кълкърĭ ші пръзĭ, кънd de Тъtарĭ, кънd de Лешĭ, ші цара Арdеалȣлȣĭ фiind stъпънiреа Nemцiлор, ръмаs'аȣ tot греȣл пре ачеаstъ царъ, ші нȣмаĭ de аiчеа ле череа toate къte tребȣіа, каре нȣ пȣtеа zіче німенеа къ ва maĭ sta чiневаmĭ пре пъmъntȣл ачеsta, ꙟnчепънd ші sateле а se ръsiпi de пъsȣл че ера пе царъ. Пеntрȣ къ жалвеле Domnȣлȣĭ ші але сърачiлор нȣ se asкȣлtа ла чеĭ марĭ stъпънiторĭ, кътънd ка ніще лȣпĭ ръпiторĭ, нȣмаĭ съ'шĭ плiнеаскъ але лор къte ле tребȣіа, чі нȣмаĭ ла Dȣмnezeȣ ера nъdеждеа; ші мъкар къ кȣ nesпȣsъ nевое а сърачiлор, іаръші кȣ мȣлtъ nевoiнцъ ші кiверnisiре а Domnȣлȣĭ, аȣ ажȣtат Dȣмnezeȣ de s'аȣ ръdiкат toate челе пеste пȣtinцъ порȣнчĭ.

ꙟntр'ачеаstъ іарnъ s'аȣ ꙟntъmплат mazъліе ші лȣĭ Kostandin Dȣкъ Водъ din Молdова, цiнерiле Мърiеĭ сале лȣĭ Kostandin Водъ Басараб, пеntрȣ къ нȣ пȣтеа съ плiнеаскъ порȣнчiле къte ші de аколо ꙟмпъръціеа череа, къ ꙟn Domniea лȣĭ ера totdeаȣна а se

stрънжі, кънd de Леші, кънd de Тътарі, кът ші ин- свші пофtia съ se лinseaskъ de ачеа Domnie, възънd къ de че мерџеа, џара i se пъstieще ші невоiле i se ингреуеазъ. Dечі dаръ аў dat ампъръціеа Domnieа луі Antioxў, фечорул луі Kantemip, iар Kostandin Bodъ s'аў dус ла Поартъ, ші i s'аў фъкst приімiпцъ вінъ de кътръ ампъръціе; ші pъdikънdу'ші пре Domnъsa ші toatъ каsa луі, datу'аў ампъръціеа вое съ шазъ ла каsa луі ку паче ин Цapirpad.

Iар кънd аў фost ла луна луі Маiў, авънd Domnieа чева ръсуфларе, dупъ че toate ампъръteщiле порунчі инплiнise, кум s'аў zis маі sus, еші'аў Domнул ин пріімбларе spре satул Мъріеі sале Обiлещiі, вре о 10 zile zъвовind. Dечі нумаі de кът iаръші ун Агъ de ла ампъръціе soseще, anуме Мехмет Ага, че ера кумпарацiваші ампъръtesk, (кapе den Фрънкі se tурчisе), ку порункъ ампъръteaskъ ла Domnу viind, ка съ гъteaskъ Domнул den џаръ 100 de кіле de zахереа, о seamъ съ se стрънгъ ла Букуреші, о seamъ ла Търговiще, съ фie de треаба оцiлор, авънd ампъръціеа гънd съ віе пре аічеа прin џаръ, съ треакъ ла Apdeал, ка de ва пutea съ ia Apdeалул de sunt stъпъніреа Nemцiлор.

Iар апоі, ну прекум пофtia еі а фаче, ле мерџеа, чі прекум вpемеа ле кеmа, аша урма, къ чеа маі маре гріжъ а лор ера tot despre Белігрaд. Dpeпt ачееа инцелегънd къ Nemцiі мергў asupра Temішоареі, s'аў порnit ші ампъръціеа spре Белігрaд а мерџе, ку toate оцiле, тріміцънd ші ла Ханул порункъ, ка съ тріміцъ о seamъ de Тътарі, съ меаргъ ку ампъръціеа, пentру къ Ханул ну пutea съ віе авънd iаръші пъs despre Moskалі, віind iаръші гpeле оцiі moskълещі

асѫпра Аzакѫлѫі, ші авеа Тътарії гріжъ маре, съ нѫ аїбъ прімеждie despre дъншії. Dрепt ачееа ші пѫцintікъ оаstе тътъраskъ s'аѫ рънdѫit despre ѫмпъръціе, ръdікънd пре Іал Агасъ de ла Бѫцеакѫ, кѫ о seamъ de Тътарї, de аѫ мерсѫ dѫпъ ѫмпъръціе, кърора фііndѫле тречереа ѩар прін царъ, ѩар нагѫбъ Domnieї ші църіі s'аѫ фъкѫt, трімецъndѫле поклоане, ші коначе фъкъndѫле, dѫпъ пъгъпеskѫ лор обічеѩ, фъръ алте жафѫрї ші stрікъчѩѫні, че sъnt обічпѫіцї а фаче крещініlор, пре ѫnde ар ажѫнџе еї. Іар Domnѫлѫї віindѫї порѫнкъ. ѫмпърътеаskъ, ка съ ѩасъ din skаѫn съ віе sпре мѫnte ла планѫрї, съ пъzеаskъ цара, s'аѫ ръdікат de ла Бѫкѫрещї ші аѫ веніt ла Търговіще ла лѫпа лѫї Іѫліе 11. Ші ѫndatъ dѫпъ веніреа Мъріеї сале веніt'аѫ веsте de *ла марџі*не, къ маї біне ѫп Sѫлtan, апѫме Шаїнаz Гереї, фечорѫл Ханѫлѫї ѩар кѫ о seамъ de Тътарї, съ ѫнtре ѫп царъ, съ меаргъ dѫпъ ѫмпъръціе. Кърора ші лор ле аѫ рънdѫit біте de коначе, ші ле аѫ трімis ші поклоане ѫнаinte, банї ші алтеле че s'аѫ обічпѫіt пъгъпії а лѫа, de кънd s'аѫ ѫнчепѫt оаstеа Бечѩѫлѫї. Ші ачеst Sѫлtan п'аѫ пріimit съ ѩа маї пѫцін, чі токма ка ші Ханѫл кънd ар фі, аѫ черѫt ка съ'ї dea, аръtъnd лаѫdъ ші sпъїмъпtърї, къ de нѫ і se ва фаче dѫпъ черереа лор, съ ва tinde ші sпре Бѫкѫрещї а вені, ші вор фаче мѫлtе реле. Dрепt ачееа ші Domnѫлѫї ѫї ера а трімite ка съ'ї пліneаskъ пофта пентрѫ фолосѫл біеtії църї, кареле пре ла Dінѫ ла 10 zіле але лѫнії лѫї Авгѫst, аѫ трекѫt Dѫпърea мергънd ла Белігрad dѫпъ ѫмпъръціе.

КАП 39.

Кꙋм аꙋ мерсꙋ Ꙟмпъратꙋл Sꙋлтан Мꙋстафа ла Белiград, шi ръсбоюл че аꙋ фъкꙋт Тꙋрчiĭ кꙋ Nемцiĭ.

Iар Ꙟмпъръцiеа ла Iꙋлiе 23 de зiле, sosind ла Белiград, фъкꙋт'аꙋ sфат съ меаргъ съ ловеаскъ ла Петроварадiн, апоĭ нꙋмаĭ de кът венindꙋле вeste кꙋмкъ оштiле Nемцештĭ аꙋ мерsꙋ asꙋпра Темiшоареĭ de о аꙋ околit, лъsat'аꙋ de ачееа Ꙟмпъръцiеа sфатꙋл чел dintъĭ, шi нꙋмаĭ de кът ла 27 але лꙋнiĭ лꙋĭ Iꙋлiе, s'аꙋ рѣdiкат кꙋ toatъ пꙋтереа, шi трекънd Dꙋнъреа de чеastъ парте аꙋ мерsꙋ спре Тimiшоаръ. Nемцiĭ кꙋм аꙋ прins de вeste къ мерг Тꙋрчiĭ, аꙋ лъsat Тimiшоара, шi s'аꙋ трас маĭ ла къмпiе, ка съ se ловеаскъ кꙋ Тꙋрчiĭ, къ нiчĭ ла dъншiĭ нꙋ ера проastъ пꙋтере шi гътiре, фiind Dꙋка de Saксоnia кап маĭ маре оштiлор. Каре афлънd Тꙋрчiĭ, врꙋт'аꙋ съ маĭ фаkъ Ꙟншълъчꙋне ка doар ар апꙋка о фъръмъ de iзбъndъ ка шi Ꙟн трекꙋтꙋл ан, шi афлънd de о табъръ маĭ мiкъ Nемцеаskъ че ера ла Тiтел пре апа Тiseĭ, порнitꙋs'аꙋ а мерџе asꙋпра ачелора; iар нiчĭ кꙋ ачestꙋ sфат н'аꙋ пꙋтꙋт немерi, къ табъра чеа маре Nемцеаskъ Ꙟнкъ s'аꙋ порнit dꙋпъ dъншiĭ, къчĭ къ Тꙋрчiĭ мꙋнчеа ка съ Ꙟншале пре Nемцĭ, iар Nемцiĭ мꙋнчеа съ'ĭ коврinзъ ла ачеле локꙋрĭ съ'ĭ батъ. Аша dар вѣзънd Тꙋрчiĭ къ s'аꙋ sкъпат de sфатꙋл лор, шi времеа ĭ sтръмтореазъ, шi Nемцiĭ венiа asꙋпра лор, ле аꙋ къѕтат а sта de ръсбоꙋ, фацъ ла фацъ, шi аꙋ фъкꙋт метерез de каръ. Dечĭ кънd аꙋ фост ла Авгꙋst 16 зiле, s'аꙋ ловit Nемцiĭ кꙋ Тꙋрчiĭ

шi s'aȣ фъкȣt ръzбоiȣ ɪnфрiкошat, фъкъndȣse mape omop, прекȣm aȣ snȣs чeĭ че аколо ɪn ръzбоiȣ aȣ фost, къ doъ шi tpeĭ пърцĭ вор фi къzȣt de Тȣрчĭ, шi о napte de Nemцĭ, кът ziк, къ de nȣ ap фi ɪnопtat кȣрънd ɪntp'ачea zi, ap фi фost izбъnda Nemцiлор, чi ɪnопtъnd s'aȣ коntenit ръzбоiȣл, Nemцiĭ ɪnкъ sфършъnd zахереоа, къчĭ вре о 20 de ziле tpeкȣse, кът aȣ ȣmблаt din лок ɪn лок пъnъ a se лoвi кȣ Тȣрчiĭ. Ɪn noaptea ачееа s'aȣ maĭ tpas ɪnaпоĭ кa съ'шĭ ia zахереоа, гъndind къ se вор tpaџe Тȣрчiĭ dȣпъ dъnшiĭ, кa съ ıасъ лa лок maĭ лapгȣ съ se батъ, къ аколо ера stpъmtoape, ıap Тȣрчiĭ nimiк n'aȣ stътȣt, чi s'aȣ ɪnвъртeжit ɪnaпоĭ. Шi аша izбъnda nichĭ a ȣnора nichĭ a алtора n'aȣ фost, къ dȣпъ ɪntoapчерea Тȣрчiлор nichĭ Nemцiĭ nimiка nȣ s'aȣ maĭ *mimкat* a mepџe dȣпъ dъnшiĭ. Къzȣt'a ɪntp'ачest ръzбоiȣ капeтe mapĭ, шi de о napte шi de алta, къ de лa Тȣрчĭ aȣ пepit Mȣstaфa Паша фpateлe Biziрiȣлȣĭ, шi s'aȣ рънit Eniчeap Ага, шi алцĭ пашĭ, de лa Nemцĭ aȣ пepit Xaizлep Гinъpapiȣл, шi Болоt Гinъpapiȣл. Шi аша ɪntp'ачest кiп, шi ръзбоiȣл de estimп s'aȣ ɪntъmплаt. Deчĭ ɪntopкъndȣse Тȣрчiĭ ɪnaпоĭ лa 28 але лȣĭ Авгȣst, aȣ tpeкȣt Dȣnъpea лa Белiгpad, шi аколо sosind ɪmпъръцiea кътъ-ва врeme aȣ stътȣt, пeнtpȣ кa съ вазъ de Nemцĭ, ɪnкotpo se вор maĭ порni, шi че вор фаче. Шi аша stȣnd eĭ пре ачеа sокоteaлъ, леaȣ sosit вeste de лa Xanȣл, кȣm къ вiind Ɪmпъpatȣл Mosкȣлȣĭ, Цар Петрȣ ɪnsȣшĭ, кȣ пȣtepe mape asȣпра Azaкȣлȣĭ, шi ɪnкȣnжȣръndȣл кȣ ръzбоiȣ, n'aȣ пȣtȣt nichĭ Тȣрчiĭ че s'aȣ афлаt аколо, nichĭ Тъtapiĭ съĭ stea ɪmпpotiвъ, чi'кȣ saniea л'aȣ лȣаt. Каpe вeste лa mape tȣpбȣpape шi гpiжъ, aȣ adȣs пре ɪm-

пъратѕл, ші пре toate къпeteniiле чеде марі, кът nimiка n'аѕ maі zъвovit ѫпъръціea ла Белігрad, чі s'аѕ рънdiкat кѕ totѕл ла Sentемврie 21 de s'аѕ dѕs ла Odpiнѕ, sosind ла Октомврie 15.

Іаръ Domniea афлъndѕse toatъ вара кѕ паче ла Търговіще, ѫndemnatѕs'аѕ а фаче елещеѕл чел маре de ла Іяфов, лъпгъ фъntъпа Цігапѕлѕі, кареле maі den nainte време ера фъкѕt de ръпosatѕл Kostandin Bodъ чел Бътрън, ші аѕ stъtѕt пъпъ ла Padѕ Bodъ фечорѕл лѕі Леоn Bodъ. Dечі ачestѕ Padѕл Bodъ аѕ пѕs de л'аѕ тъіат, ші апоі пѕ л'аѕ maі dpes, чі л'аѕ лъsat de s'аѕ stpiкat de tot, іар Мъріа sa Kostandin Bodъ аѕ пѕs de л'аѕ фъкѕt de iznoaвъ, фoapte лѕкрѕ фрѕmos ші minѕnat. Апоі viind времеа кѕлеsѕлѕі віілор аѕ мерsѕ Мъріа sa ші ла Пітещі ѫmпреѕпъ кѕ Doamna Мъріеі sале, ші кѕ toatъ каsa ші кѕ toці воіаріі, de аѕ фost ла кѕлеsѕл віілор, ші ші іаръші фъръ zъвавъ s'аѕ ѫпвъртежit ла Търговіще. Ші пеste скѕртъ време s'аѕ ръdiкat Мъріа sa de аѕ venit ла скаѕпѕл Бѕкѕрещілор ла Октомвр: 29 de zіле, л. 7205. Ѫпсъ nічі desпре toamпъ п'аѕ пѕtѕt фі Мъріеа sa ші цара фъръ sѕпъраре desпре Тѕрчі, чі іар аѕ ѫпчепѕt а veni Аці de ла ѫmпъръціе кѕ ферманѕрі de черері de вані, de каре Мъріеа sa іар аѕ фъкѕt кѕm аѕ пѕtѕt, ші s'аѕ мъntѕit.

КАП 40.

Пentpѕ zidipі че аѕ фъкѕt Мъріеа sa, ші алte лѕкрѕpі каре ле аѕ ші съвършіt ѫntp'ачest an.

Ѫntp'ачest an ал опtѕлеa din Domniea Мъріеі sале, s'аѕ sъвършіt ші мънъstipea каре аѕ фъкѕt Мъріа

sa ла търгꙋл Ръmnікꙋлꙋї, ꙋnde se прослъвеще adopmipea Nъскътoapeї de Dꙋmnezeꙋ̆ stъпъniї noastpe, каpe іар den пажіще ші den temeліе o аꙋ̆ zidit ꙟmпpeꙋnъ кꙋ ꙋпкіꙋл Мъріеї saле, Міхаіꙋ̆ Kantaкozino вел Sпътаріꙋ̆, ꙟnsъ mъпъstipe mape ші кꙋвіóasъ кꙋ кіліï de піатръ, ші четate ꙟmпpeжꙋp, пentpꙋ къ фііnd ші ꙟn лок ка ачела de esté ꙟn калеа ощілор ші maï mꙋлtꙋ̆ a Тъtapілор. Dpent ачееа Мъріа sa аꙋ̆ пꙋs nевоінцъ ꙟmпpeꙋnъ кꙋ ꙋпкіꙋл Мъріеї saле, че s'аꙋ̆ zis maï sꙋs, de o аꙋ̆ фъкꙋt кꙋ търіе, ка mꙋлtopa skъпаpe ші апъраpe sъ фіе, каpe кꙋ miле ꙟntъpindꙋo, ші кꙋ toate кꙋm sъ kade ꙟmпodobindꙋ-o, ла sфъnta ші Dꙋmnezeіaska mъпъstipe de ла mꙋnteле Sinai o аꙋ̆ ꙟnкinat sпpe вечnіка pomenipe.

Ші іаръші tot ꙟntp'ачеŝt an аꙋ̆ съвъpшit Мъріа sa mъпъstipea че se кіamъ Mamꙋл den sꙋd Вълчеа, каpe este хpamꙋл челꙋї dintpꙋ sфінцї пъpinteле nostpꙋ Nікoлае Міpлікіїskiї фъкъtopіꙋл de minꙋnї, каpe maї nainte epa фъкꙋtъ mъпъstioapъ de лemnꙋ̆, ші se tpъцea desпpe Бꙋzeщї, ші веке фііnd de demꙋлt se stpікase. Iap Dꙋmneaeї жꙋпъneasa Stanка, maїка Мъріеї saле, o аꙋ̆ фъкꙋt de iznoaвъ, ꙟnsъ іар de лemnꙋ̆, іар Мъріеа sa dꙋпъ ачееа maї tpeкъnd къtъ-ва вpeme, tot nꙋ o аꙋ̆ лъsat a фі de лemnꙋ̆, чі o аꙋ̆ пꙋs de o аꙋ̆ фъкꙋt de піатръ den temeліе, ші o аꙋ̆ съвъpшit кꙋ toate челе че tpeбꙋіа.

Maї фъкꙋt'аꙋ̆ Мъріеа sa, пpe лъnгъ алtеле ші ачеasta, ꙟnsъ tot ꙟntp'ачest an. Ла търгꙋл Фокшаnілор epa лinsъ mape de апъ de бъꙋt, кът фoapte pъꙋ̆ tpъіа oamenії акoлo, къ ші апа каpe sъ афла акoлo, epa ꙋъpatъ ші pea, nꙋ nꙋmaї чеа кꙋpгътoape чі ші пꙋцꙋpіле de фъчеа, tot аша pea epa. Dечї

Мъріа sa възъnd о ліпsъ mape ка ачееа, ші певое че авеа крещіnії de апъ, пв s'аў лепевit а фаче о поmanъ ка ачееа, нічї ла келтвіалъ пв s'аў вitat, чі аў пвs кв toatъ певоinца meщерї фъntъnapї de аї adвs о фъntъnъ кв апъ фoapte вsнъ ші ыndestвла-tъ фiind. Ачеа фъntъnъ ера depapte de tърг, каде de doъ чеasврї, ші аў фъквt Мъріа sa фъntъnъ лв-minatъ аколо, ші вrednікъ de поmanъ, каре п'аў фost maї nainte, ші este twtвpop oamenілор пв пв-maї чеstop dinкоаче, чі ші челор den Молdова ші кълъtopілор adъпаре впъ ші ыndestвлatъ, ші Мъріеї sале sвфлеteaskъ фолоsinцъ.

КАП 41.

Пentpв певоіле че s'аў ыntъmплat цъpiї ыntp'ачеst an de ла Тврчї, ші пentpв кълъtopiea Domnieї че аў кълъtopit ла Черпецї, ші de ръз-воївл че аў авvt ші estimпў Тврчії кв Nemцiї.

Dечї кънd аў фost ыntp'ал поълеа an den Dom-niea Мъріеї sале, л. 7205, іар se ыnгреве цара кв mвлte dърї de ла ыmпъръціеа Тврквлвї, maї кvmплit de квm фвsese ыn чеілалцї timпї пentpв гъtipiле оштілор че авеа, ші sпре партea Nemцілор ші sпре партea Мвskалілор, кът пвtea zіче чінева къ пв ва sъ maї ръmъе ыn царъ нічї воў, нічї oae, нічї кал, нічї nimік фъръ ванї че se da пре вnde se оръndвіа, de каре se афла Domniea ші воіаріі ла mape гріжъ къ пв ле вор пвtea skoate ла кап, іаръшї кв ажвtорівл ші mіла лвї Dвmnezeў toate s'аў ръndi-kat пре ръnd.

Dечї авъnd Domniea ръsвфларе dвпъ че toate по-рвпчіле, dвпъ обічеів че авеа прітъвара, ла лвпа лв

Маю̆ а єші ꙟн прімбларе, merѕ'аꙋ̆, кꙋm ші алtе дъцı, ла satꙋл Мърієı саде Овілещıı, кꙋ toatъ каsа Мърієı ѕале ші кꙋ воерimеа, чі н'аꙋ̆ фоst кꙋ tiмпъ ніч аіча прімбдареа Domnꙋлꙋı, къ ꙟнкъ Мъріа sа фіїнd ла Овілещı, іар ла Бꙋкꙋрещı венise ꙋn Агъ de ла ꙟмпъръціе, кꙋ порꙋнкъ ка съ ръdічe пре Domnꙋ̆ кꙋ гравъ съ меаргъ ла Черпеці, пеntрꙋ къ рıdiкъndꙋ-ѕе о ѕеамъ de хоціме че съ ціnea de Nemцı desпре партеа Хацагꙋлꙋı, аꙋ̆ mерsꙋ̆ de аꙋ̆ лоѕit ꙋn ораш че se кеамъ Ореова dечіndea de Dꙋнъре, ꙟн цара Тꙋрчеаскъ, de аꙋ̆ фъкꙋt маре stрікъчꙋне ші прадъ, лꙋъnd пре Кadiꙋл ші пре алцı Тꙋрчı de акоsо de іаꙋ̆ dꙋs кꙋ dъnшiı. Каре вeste мергъnd ла ꙟмпъръціе, оаре че tꙋрбꙋраре аꙋ̆ фъкꙋt, ші nꙋmaı de кът ꙟмпъръціеа аꙋ̆ tрimis пре ачел Агъ, каре s'аꙋ̆ zis maı sꙋs, кꙋ порꙋнкъ ла Domnꙋ̆ ка съ меаргъ кꙋm maı кꙋръnd кꙋ оаste sпре Черпеці, ка dоаръ de вор фі tрекꙋt ачеı хоцı sпре партеа църіı, съ'ı копрінzъ ші съ'ı stрічe, съ нꙋ skапе оаре-кꙋmва. De а къръіа Тꙋркꙋ̆ венire фъкъndꙋse Domnꙋлꙋı щіре de ла воіаріı de ла skаꙋn, ꙟndatъ ші Domnꙋл аꙋ̆ пꙋрчеs de аꙋ̆ венit ла Бꙋкꙋрещı, ші кꙋm аꙋ̆ възꙋt порꙋнка ꙟмпъръteаскъ, nimiка n'аꙋ̆ zъвоѕit, чі nꙋmaı de кът s'аꙋ̆ гъtit, ші аꙋ̆ пꙋрчеs ла Маю̆ 27 de ziле, de аꙋ̆ mерsꙋ̆ пре ла Бръnковеnı, ші de акоdо аꙋ̆ tрimis ꙟnainte пре Іstоtоdор къпitanꙋл de Рꙋшіı-de-Веde кꙋ о ѕеамъ de слꙋжitорı, акодо dечіndea desпре Ореова, ші sпре Diꙋ̆, ші фъкъnd пазъ tаре, аꙋ̆ ші прinsꙋ̆ пре къці-ва dintр'ъншiı, пе каріı іаꙋ̆ ші tрimisꙋ̆ ла ꙟмпъръціе. Dꙋпъ ачееа, тъкар къ нꙋ s'аꙋ̆ maı simцit хоцı, іар Domnꙋлꙋı tot іı ера а merџe dꙋпъ порꙋнкъ, ші ръdiкъndꙋse de ла Бръnковеnı, аꙋ̆ mерsꙋ̆ ла Краіова,

ши de аколо ла Черкеці, пentpѕ кѣ ші ѫпъръціеа пѕрчеsese de мерџеа ѫn oaste ѫаръші ла Белігрad асѕпра Nemціілор, пentpѕ ачееа аѕ мерсѕ ші Domnѕл ла Черпеці ка сѣ se афле dѕпѣ порѕнкѣ.

Atѕnчеа фѣрѣ пѣdeжde аѕ ажѕнсѕ пре Domnѕ веste фoapte amapѣ de ла Царігрad, кѣ аѕ мѕріt фііка Мѣріеі сале, Doamna Маріеа, а лѕі Kostandin Bodѣ фечорѕл Dѕкѣі Bodѣ, каре веste рѕмпере de inimѣ пѣрінціілор аѕ фostѕ, кѣ е mѕлt а ziче de ѫntpistapea ші жалеа че аѕ авѕt пentpѕ фііка лор чеа ѫѕвітѣ ші dopітѣ, кѣ nѕ о вѣзѕсе de патрѕ ані, ші аѕ мѕріt ѫn streinѣtate, ші nѕ ера а se потолі ачеа фѣрѣ de мѣнгѣере пѣѫѣнџере ші ѫntpistape кѕ алt чевашi, фѣрѣ кѣt ѫар кѕ мѣнгѣереа челорлалte odpasле але Мѣріеі сале че вedea ѫnaintea окіілор, пѣнѣ ла 10 коконі ші кокоане, ші кѕ mѕлta ѫnцелепчѕне че авеа. Аѕ мѕлцѕmit лѕі Dѕmnezeѕ челѕіа че stѣпѣneщe ші moaptea ші віаца, лѣѕdѣnd ші слѣвind пре Dѕmnezeѕ, ші mѣpind пѕмеле sфінціеі сале.

Dѕпѣ ачееа мергѣnd ла Черпеці аѕ шѣзѕt аколо пѣпѣ ла Sentemвpie 20 de зіле, decі віind веste Domnѕлѕі de ла Капікехаелеле че авеа лѣнгѣ Віzірѕл, кѣ ѫпъръціеа аѕ трекѕt Dѕпѣреа de s'аѕ dѕs пре Dѕпѣре ѫn sѕs пре апа Tisiі ла четатеа Тітелѕл, s'аѕ скѕлаt de ла Черпеці de аѕ венit ла апа Жіѕлѕі ла Цѣпцѣрені, ші аколо аѕ шѣзѕt пѣпѣ аѕ аѕzit кѣ'ші аѕ лѕаt Тѕрчіі плата ѫаръші de ла Dѕmnezeѕ, ка ші de mѕлte opі, сѣваі кѣ нічі odatѣ n'аѕ пѣціt еі вѣtae ка акѕm ші zdpoвіpe de ла Nemці. Каре sѣnt вреdniче а сѣ скріе ѫn че кіп ѫntѣmпларіле рѣzвоѕлѕі ачеstѕіа аѕ фost, кѣ пѕtem сѣ ziчem: пре чіне ва сѣ піарзѣ Dѕmnezeѕ ѫі ѫа sфатѕл. Пentpѕ кѣ вѣtaѕа ѫntp'ачеst

кіп леаў фost, къ dȣпъ че аў sosit ȣмпъръціеа ла Белігрad ла Іȣліе 31 de ziле, stрънгъndȣ'шї toate оціле аколо ȣn мȣлte феліȣрї se sфътȣіа ȣn kotpo вор мерџе, къ atъt лі съ ȣнълцase tpȣфia, kъt sokoteа къ орї ȣn че парte вор мерџе, вор пръпъdi tot шi se вор ȣntoaрче кȣ маре izбъndъ. Шi аша ла Авгȣst ȣn 9 ziле, аў tpекȣt ȣмпъръціеа пре подȣл че фъкȣse neste Dȣнъре ла Панчова, шi аколо шъzъnd о sъntъмъпъ аў врȣt ка съ меаргъ dpent ла апа Tisiї. Шi пȣрчегъnd de ла Панчова ле 16 ziле але лȣї Авгȣst, sosind ла апа Tisiї, ȣмаї de кът аў фъкȣt под neste Tisa, шi tрекъnd Tisa de чеea parte, аў лȣat четъцȣіа Titeлȣл, ȣn каре ера пȣціntікъ oaste Nemцeaskъ шi Sървї, шi skȣлъndȣse de аколо de ла Titeлȣл аў tpas іаръшї ла Dȣнъре ла ȣn лок че se кема Ковіла din жos de четatea Пътрȣ-варadinȣл, шi аколо, фъкъnd марї метереzȣрї ȣмпрежȣрȣл таберілор, аў шъzȣt къteва ziле фъкъnd sфat ка съ tрeакъ Dȣнъреа іар de чеea парte, ка съ se апȣче de четatea Пътрȣ-варadinȣл съ о батъ. Шi аша tрimise съ adȣкъ подȣл чел че ера neste Dȣнъре фъкȣt de tpекȣse пе ла Панчова, ка съ'л ȣntinzъ neste Dȣнъре dpent ачел лок ȣnde ера еї, ка съ tрeакъ ла Пътрȣ-варadinȣ. Dечї ачeasta ȣнцелегъnd Nemції, de ȣnde ера кȣ табъра лор spре Seredinȣл, кȣm къ Тȣрчiї вор съ tреакъ ла Пetpȣ-варadinȣ, skȣлatȣs'аў Евгеніе пpinціпȣл de Savoї, кареле ера маї маре кап оцілор Nemцeщї, шi кȣ алцї Гінъpaрї че маї ера ȣмпреȣнъ кȣ dъnsȣл, шi кȣ toatъ oastea, de s'аў погоръt шi еї asȣпра Пътрȣ-варadinȣлȣї. Dечї de ачеа віitoape а Nemцілор ȣнцелегъnd Тȣрчiї, аў ȣнкълекаt ȣnsȣшї Віzірȣл Мехmet Паша, кȣ алцї Віzірї шi кȣ алцї Пашї, шi кȣ

toatъ oastea tѫрчeaskъ кътъ ера кълъріme, лъsънd ѫn шanцѹ nѫmaĭ пре Ѫmпъратѫл кѫ nedestpime, шi аѹ eшit ѫnaintea Nemцілор, ка sъ'ĭ zъtiкneaskъ, sъ nѫ поатъ мерџе sѫntѹ Пътрѫ-вараdinѫл; чi nimiка n'аѹ пѫtѫt sъ'ĭ zъtiкneaskъ, къ пре кѫm ера Nemцiĭ рънdѫiцĭ, аѹ mepsѹ dpent ѫmпротiва Вараdinѫлѫĭ, ѫn малѫл Dѫнъріĭ, ѫnde ера podѫл Nemцesк, фъкѫt neste Dѫнъре sѫntѹ Вараdin, шi аколо s'аѹ копъчit, neпѫтъnd Тѫрчiĭ, некѫm вре о zъtiкneалъ sъ ле факъ, чi мъкар ѫn om dintp'ъншiĭ sъ iea. Шi аша s'аѹ ѫntopsѹ Віziрѫл кѫ рѫшiне ѫнапоĭ ла табъра лор. Atѫnчеа аѹ кѫnoskѫt Тѫрчiĭ, къ челе че sokotia eĭ maĭ nainte sъ факъ, nѫ ле вор пѫtea съвърші dѫпъ реа пофta лор, къ възѫръ пѫтереа Nemцілор че este, чi nѫmaĭ de кът ѫntoapseръ sфatѫл лор чел трѫфаш, а ѫнчене sъ se поарте ѫn meщешѫгѫрĭ шi ѫn тълпiziĭ, шi sokotiръ sъ se ѫntoapкъ ѫнапоĭ пре апа Tisiĭ ѫn sѫs ка sъ stpiче търгѫлеџе, шi sate, че вор гъsi, шi пънъ а se ѫntoapче Nemцiĭ dѫпъ dъншiĭ, eĭ sъ треакъ ѩр Tisa, sokotind кѫ ачеле търгѫлеџе шi sate че ар stpiка, къ аѹ izбъndit, шi sъ se ѫntoapкъ ѫнапоĭ; чi ачеа sokoteалъ аѹ фost sпре пеіреа шi stinџереа лор.

Шi аша nѫmaĭ de кът ѫntp'ачеа поапте аѹ пѫрчes de ла Кобіла ла Авгѫst 28 de zile, шi мергънd пре апа Tisiĭ пънъ ла ѫn ораш че se кема Seantea, шi ловind орашѫл ачела фъръ весте л'аѹ арsѹ, шi аѹ оморът, шi аѹ zdpoбit пре тоцĭ oamениĭ кѫцĭ s'аѹ афлат аколо ѫntp'ачел ораш, кѫ маре крѫdъtate, шi алте sate че maĭ ера ѫmпрежѫрѫл Seantiĭ, asemenea леаѹ stpiкat, шi ѩръшĭ аѹ фъкѫt pod neste Tisa аколо ла Seantea, шi Ѫmпъратѫл кѫ кълъріmea аѹ трекѫt

подъл ачела пeste Tisa de чeastъ napte despre Temiшоаръ, лъsънd diнколо de Tisa toatъ nedestpimea, Eпiчepiĭ, Џевеџiĭ, Арвънашiĭ, Бошнеџiĭ, шi пpe ѫnsъшĭ Biziphъл, кѫ алte капеte фiind, ка съ tpeaкъ шi eĭ a doъ zi dѫпъ ѫшпъръџie. Чi фiind вoѩ лъĭ Dѫmnezeŭ ка съ pѫшineze tpѫфiea лор чea mapе, шi съ окъpasкъ sфatѫpiле челе deшapte, кънd aŭ фost zi ѫntъĭ a лъĭ Sentemвpie, ѫнчепѫtъл anѫлъĭ noŭ, s'aŭ nomenit околiџĭ toatъ nedestpimea ачеea a лор de oaste Nemџeasкъ, neaвънd beste nimiк кѫm-къ вine asѫпpa лор. Пentpѫ къ Гiпъраpнъл чел mape ал лор Eвгеnie, шi кѫ алалџĭ Гiпъраpĭ, npinzънd de beste de ѫnde epa din npotiвa Bapadinѫлъĭ, прекѫm s'aŭ zis maĭ sѫs, s'aŭ лѫat шi eĭ dѫпъ Тѫpчĭ кѫ sокoteaлъ ка sѫeasta, ѫnde нар ажѫџe съ'ĭ batъ кѫ mape ѫnдръzneaлъ. Шi anponiindѫse de аколо de ѫnde epa nedestpimea Тѫpчeasкъ, aŭ конpinsŭ maĭ nainte npe ѫn Кѫџiк Џеафер Паша, каре epa de stpeажъ кѫ 200 de oamenĭ, лѫънdѫ'л кѫ toџĭ oamenĭĭ ачеѩ че epa кѫ dънsѫл, neскъпънd niчĭ ѫнѫл съ meapгъ съ snѫe Тѫpчiлор de венipea Nemџiлор asѫпpa лор, шi aшa de ла ачеst Кѫџiк Џеафер Паша, ѫнџелегънd Гiпъраpiĭ, кѫm-къ Ѫmпъpatѫл aŭ tpeкѫt ana Tisiĭ кѫ кълъpimea, шi nѫmaĭ Biziphъл кѫ nedestpimea aŭ pъmas, шi кѫ къпeteniiле de чeea napte de Tisa, каре шi шаnџŭ ѫmпpeжѫpѫл лор авеа, шi къte-ва tѫnѫpĭ, nimiка n'aŭ maĭ фъкѫt zъвавъ, чi nѫmaĭ de къ s'aŭ nѫs ѫn pъndѫнaлъ de вътae, шi aŭ ѫmвъpвъtat de aŭ mepsŭ asѫпpa лор. Пе каpiĭ възъndѫĭ Тѫpчiĭ фъръ beste, вpѫt'aŭ съ фѫгъ, чi nѫ леaŭ dat ѫndemъnъ вpemea, къ epa вoѩ лъĭ Dѫmnezeŭ съ se пpъпъdeasкъ, чi stънd Biziphъл ла капѫл podѫлъĭ, кѫ алџĭ Пашĭ nѫ'ĭ

лъsa съ фѹгъ, ші Nemцiĭ іаръші ѫмвървътъndѹse аѹ копрінsѹ къпътъна подѹлѹĭ, ші аша Тѹрчіĭ de вое de невое, ле аѹ кътat а sta de ръzвоĭѹ, ші вътъndѹse ка ла doъ чеasѹpĭ, фоарte tape, ѫn чea de anoĭ tot іаѹ ръzвіt пѹtерea Nemцeaskъ, ші atъta іаѹ омоpъt, ѫn кът dintp'ачеіа къцĭ аѹ фоstѹ аколеа, нічĭ ѹnѹл n'аѹ пѹtѹt съ skane съ tpеакъ ла opdia ѫмпъръteaskъ, ѹnde ера dinкоаче de Tisa, къzѫndѹ Візірѹл кѹ алцĭ 5 Візірĭ, ші кѹ 12 Пашĭ, ші Eнічер Ага кѹ Кѹл-Кехаіа, ші кѹ Zaгарџіваша, ші кѹ 80 de Чорвацiĭ, ші кѹ tot oщeanѹл Енічерілор, Џевеџіваша, кѹ Топчіваша, іар кѹ tot oщeanѹл лор, Ремелі Беглербеіѹ, ші кѹ 44 de Алаĭ-Беĭ, ші кѹ тоцĭ Арвъпашіĭ, Фатлавѹлѹк ваша, каре ера neste Бошнеацĭ, кѹ тоцĭ Бошнеціĭ, каре sокотea ачеastъ nedestpime ѫnpoane de 20000 кѹ тоціĭ, аколо s'аѹ пръпъdit неѫкъпъndѹ нічĭ ѹnѹл. Ші ачеstѹ ръzвоіѹ n'аѹ цinѹt maĭ мѹлtѹ de кът tpeĭ чеasѹpĭ, ші ѫntp'ачеste tpeĭ чеasѹpĭ, s'аѹ фъкѹt о фрънџере mape Тѹрчілор. Іatъ а лѹĭ Dѹmnezeѹ плаtъ аеве, dѹпъ кѹm zіче пророкѹл, къ Domnѹл тpѹфашілор stъ ѫn потрівъ. Ші іаръшĭ ачеastъ stinџере възъndѹ Sѹлtan Mѹstафа Ѫмпъратѹл кѹ чеĭ че ера лъngъ дъnsѹл dinкоаче de Tisa, нimiка пѹ s'аѹ maĭ zъвовіt, чі ѫndatъ черъndѹ калѹл, ші ѫнкълекъndѹ de кѹ seаръ, аѹ фѹцit toatъ noantea ші а doъ zi, 23 de чеasѹpĭ пѫnъ ла четatea Temішоареĭ лъsъndѹ кортѹріле ші тѹnѹріле че ера tpeкѹte кѹ дъnsѹл, ші каръ кѹ zахереле ші dobitoaчеле toate ші tot че ера кѹ дъnsѹл, каре прекѹm zік, а doъ zi tpeкъndѹ Nemціĭ подѹл аѹ ѫntpat ѫn opdia тѹрчеаскъ mipъndѹse de atъta seamъ de кортѹрĭ, de zахереле,

XLIII.

de dobitoаче че ле лъsase. Ші аша Nemцiї ѫn кор-
тѕл чел mаре ал ѫmпъратѕлѕї, фъкъndѕ лѣтѕргіе аѕ
dat славъ лѕї Dѕmnezeѕ; іар ѫmпъратѕл dѕпъ че аѕ
ажѕnsѕ ла Теmішоаръ, пе maї ръmъіndѕ алтѕ Пашъ
sъ факъ Віzірѕ, пentрѕ къ se пръпъdise тоцї аколо
ѫn ръzбоїѕ, прекѕm s'аѕ zis maї sѕs, аѕ trimis ла
Хѕsein Пашъ кареле ера Sерасkерѕ ѫn Белігрad, ка
sъ фіе ачела Віzірѕ, ші sъ меаргъ ѫnаіntea ѫmпъ-
ратѕлѕї кѕ кътъ oaste ва фі ѫn Белігрad, ші мергъndѕ
dѕпъ порѕnка че'ї mерsese, аѕ пѕрчеs ші ѫmпъратѕл
de ла Теmішоаръ de аѕ мерsѕ ла Белігрad, ла поъ zіле
але лѕї Sеnтеmвріе.

Deчї Domnѕл фііndѕ ла Цъпцърenї, прекѕm s'аѕ
zis maї sѕs, ла Sеnтеmвріе 8 zіле, ѫn zіоа наштерії
нъsкътоареї de Dѕmnezeѕ ші нъръреа фечоареї Ма-
ріеї, къndѕ еша de ѕтърnіе dimineaцa, аѕ венit ачеа-
stъ вeste de izвъnda крештінілор кѕ Stоіаn въtaфѕл
de кълъраші, кареле se ѫnтъmпласе ла Белігрad, ші
ѫnцелегъndѕ de ачeastъ вeste веселітоаре de izвъnda
крештінілор ші de stinцерea пъгъnілор, аѕ dat славъ
лѕї Dѕmnezeѕ ші maїкъї sфіnцieї сале. Ші maї шъ-
zъndѕ аколо ла Цъпцърenї о sъптъmъnъ de zіле пъ-
нъ аѕ ръndѕit sъ факъ nod пeste апа Жіѕлѕї, аѕ
лъsat аколо пре Андреї вел Къпitan de каzачї, ші
пре Dѕmitрашкѕ Къпitanѕл Хърцітоіаnѕл, іспрaвнічї
sъ факъ поdѕл, ші кѕ о seamъ de слѕжіторї nede-
stрі. Іар Мърia sa кѕ воеріmea, ші кѕ алтъ слѕжі-
торіmе, аѕ пѕрчеsѕ ла Sеnтеmвріе 15 zіле, мергъndѕ
ла mъnъstіреа Мърieї sале ла Хѕреzї, ѕnde аѕ ажѕnsѕ
ла Sеnтеmвріе 18 zіле, dъndѕ славъ лѕї Dѕmnezeѕ,
ші вѕкѕръndѕse, кăчї mъnъstіреа гътітъ de tot о аѕ
гъsit, ші аколо s'аѕ ѫmпреѕnat кѕ maїка Мърieї sале,

шi кꙋ тoaтъ аладтъ касъ а Мърiеi сале. Шi de ла мънъстiре пꙋрчегънdꙋ, аꙋ венit Мърiа sа ла вiі ла Пiтещi, de аꙋ фостꙋ аколо ла кꙋлеsꙋа вiiлор, шi аколо аꙋ adꙋсꙋ шi пре кокоnашꙋл фiiкъi Мърiеi sале Doamnei Mapiеi de ла Цapirpad, каре s'аꙋ zis maі sꙋs, къ s'аꙋ пеtpeкꙋt ꙟn tpeкъtoapea варъ аколо ла Цapirpad, ка sъ'i фiе de мънгъереа ꙟntpistъчꙋнiі че авеа de фiiка Мърiеi sале Doamna Мaрiа. Шi аколо de ла Пiтещi аꙋ tpimis пре Верго вел Клꙋчерꙋ, шi пре Лꙋка Ръteskꙋл в. Bistiерꙋ, шi пре Пpeda Къпitan Zъtpeanꙋл, ла Odpiꙋ, пеntpꙋ къ шi ꙟmпъръцiеа пꙋрчеse din Белirpad de мepsese ла Odpiꙋ, кꙋ плокоane ла Bizipꙋл шi ла алцii аі Порцii, dꙋпъ обiчеꙋ, шi ка sъ фанъ жалвъ de nenꙋtinцa шi slъбiчꙋнеа цъpii, шi de мꙋлteле nedpentъцi че аꙋ авꙋt цара dела Bizipꙋл че пꙋрчеse ꙟn ръzвоꙋ, пеntpꙋ къ ера от ръꙋ, пъгъпꙋ шi връжмаш крещiniлор, tpꙋфаш, влеstemat, iнpочi. Шi dела Пiтещi, sкꙋлъndꙋse Мърiа sа аꙋ венit ла skаꙋn ла Търговiще, sosindꙋ ла Октомврie 9 zile.

КАП 42.

De мерџерea Домнiеi din Търговiще ла Бꙋкꙋрещi, кiндꙋ Агъ dела ꙟmпъръцie кꙋ кафtan.

Шъzъndꙋ dap Domniea ꙟn Търговiще, dела 9 zile але лꙋі Октомврie пъnъ ла 6 zile але лꙋnii лꙋі Декемврie, de време че ꙟnкъ nꙋ se notolise боала чꙋмii че ера atꙋnчеа ꙟn Бꙋкꙋрещi, шi авъndꙋ Domniea ꙟnкъ sъ maі щazъ, iap ꙟntъmплъndꙋse atꙋnчеа аꙋ венit ꙟn Агъ кꙋ кафtan dела Поартъ, dела Bizipꙋл неꙋ поꙋ че sъ пꙋsese, прекꙋm s'аꙋ zis maі nainte,

ші аззіndŭ кум къ Domniea este віitoape ла Букурещі, ел інкъ se oпpise аколо, ащепtъndŭ пpe Domnŭ. De каре лукру інчелегъndŭ Domnул, нѹ путеа sъ ма-къ фъpъ кът sъ se pъdiче, sъ віе ла Букурещі, ші нумаі de кът a doъ zi de Празнікул луі sфete Niколае, аŭ пурчесŭ Мъріа sа кѹ toatъ каsa, кѹ toatъ курtea Мъріеі sале, de аŭ венit ла Букурещі. Ѹnde інtpъndŭ кѹ алаіŭ dупъ овічеіŭ, ешіt'аŭ ші Ага ачеле кѹ кафtan інaintea Мъріеі sале ла марџінea орашулуі, імпреунъ кѹ воіаріі че ера ісправнічі ла sкаун, ші кѹ алtŭ норodŭ, de аŭ інtъмпinat пре Domnŭ кѹ чinstea чеea че і se къdea. Deчі інtpъndŭ ін ораш ші ла куptea Domneaskъ, ші шъzіndŭ Мъріа ін sкаун імбръкаtул'аŭ Ага кѹ кафtanул, ші аŭ dat кѹ тунуріле dупъ овічеіŭ. Dупъ ачеea, апръzъndusse Domniea ші воерімea ші тоці алалці, пре ла каsеле лор, фъкъndusse пе ла sфintеле віsереuі ругі непоntenite, інtъмпламdusse аічеа ші пъріntеле Dositeŭ, Патріархул Іерусалімулуі, кареле ші кѹ Domniea ла Търговіще фусеse, ші маі nainte венise ла Букурещі, ші аша Dумnezeŭ чел путерnік ші мілоstів, s'аŭ мілоstівit de аŭ ръdікat ачеа moapte че ера atунчеа ін ораш, ші нѹ s'аŭ маі tіпsŭ нічі кум, нічі ін ораш, нічі інtр'алtъ napte.

Іар dупъ ачеea ін skуptъ вреme, къndŭ аŭ fostŭ ла луna луі Генаріе, венit'аŭ Domnулуі порункъ de ла імпъръціe, dергав ка sъ гътеаskъ atъta seama de zахереа, sъ o tрімiцъ ла Каменiцъ, каре порункъ фоарте греа ші nеste путінцъ ера църіі ші Domnieі, маі въptos къчі ера вреme de іарнъ; іар de вреme че Турчіі нѹ кред, нічі sъ ѹітъ ла nепутінцеле креtііlор, нѹs'аŭ Domnул nевоінцъ маре ръndуіndŭ

воіарі i єправнічі, de аѢ ѕtрънѕѢ zахереоа, ші аѢ фъкѕt каръ, ші нѕмаї de кът аѢ ѫнкъркаt zахереоа, пре ачеле времї кѕмнаїte de ѧрнъ че ера, ші о аѢ порніt de о аѢ dѕс кѕ мѕлtе невої, пънъ о аѢ бъгатѢ ѫн Каменіцъ.

Atѕнчеа dар пре къшлеції, авънdѢ Мъріа ѕа ші нѕнtъ а фаче а фіікъї Мъріеї ѕале Doamneї Ілінкъї кѕ Sнарлаtаке, коконѕл лѕї Алеѯандрѕ Драгоманѕл чел маре ѫмпъръtеѕкѢ, чinstit'аѢ ѫнtъѧѢ кѕ дерѕtорie пре ачеѕtѢ коконѢ, фъкъndѕ'л Пахарнік маре, dѕпъ ачееа ші нѕнta ѕ'аѢ фъкѕt ла Февръаріе, веселіе фоарте маре, ші кѕ чinste Domneaскъ фъкъndѕ-ѕе ші деѕnре о парте ші деѕnре алta, къчї ніч коконѕл ачеѕta нѕ кѕ проаѕtъ гъtіре дела tatъсъѢ веnise, ом маре лънгъ ѫмпъръціе фіindѢ, щіѕt ші ѫнвъцаt фоарте.

Dѕпъ ачееа ѫнченѕt'аѢ а вені ѧар греле порѕнчї дела ѫмпъръціе, de каръ, de воі, de вачї, de каї, de салахорї, ші de алtеле че ѕе обічнѕіѕе пъгъніі ѫн тоці анії а лѕа din царъ, пенtрѕ гъtіріле оштірілор ѫмпъръtещї ѕпре Белігрad, каре кѕ маре греѢ ші кѕ мѕлtѢ пъѕѢ ера църіі, къ цара de че мерџеа, ѕлъбіа de невої. Іар еї din челе че ѕе обічнѕіѕе а лѕа маї мѕлtѢ ѕе ѫнtъріа, каре пеѕtе нѕtінцъ ера църіі ші Domniеї але цinі, къ нѕ ера маї пѕціне, ші маї пре ръndѢ а ѕе da, чі toate de одатъ. Іар ѫнкъ ші прін мѕлta невоінцъ а Domnѕлѕї, ші маї върtоѕ прін ажѕtорѕл лѕї Dѕмнезеѣ, ші ачеѕtea toate ръdікънdѕѕе, кънdѢ аѢ фоѕtѢ маї деѕnре прімъваръ, ла Мартіе, веніt'аѢ ѧаръші ла DomnѢ порѕнкъ ѫмпъръtеаскъ кѕ Агъ, ка ѕъ гъtеаскъ Domnѕл 500 de ѕлѕ-

жitopĭ съ'ĭ trimiцъ ла Iaшĭ unde era trimisъ xaznaoa ѫпъръteaskъ ла Domnѹл Moldoveĭ, съ o dѹkъ ла Kameniцъ nentpѹ лефiле слѹжitopiлop de акoлo, фiindѹ Тътapiĭ шi Tѹpчiĭ ръndѹiцĭ a meрџe кѹ ачea xazna, ка съ nѹ aiбъ npimeждie. Dpentѹ ачeea аѹ ръndѹit шi npe Мъpia sa Kostandiн Bodъ съ dea ачецĭ 500 de слѹжitopĭ, npe kapiĭ, ѫdatъ dѹпъ пopѹnкъ, кѹ mѹлtъ nevoinцъ Domnѹл ĭaѹ гъsit, шi ĭaѹ nopnit, къnetenie фъкъndѹле npe Мънѹiлъ Kъnitan dела Бѹzъѹ, че era къnitan de Лефeчiĭ, de s'аѹ dѹs de аѹ ръdikat zaxepeoa, ѫnpeѹnъ кѹ Domnѹл Moldoveneskѹ, шi кѹ челелалte oщĭ Тътърещĭ, Tѹpчещĭ, de o аѹ dѹs de o аѹ бъгat ѫn Kameniцъ. Dѹпъ ачestea toate, nicĭ ѫntp'ачestѹ an nѹ фѹ цара nesѹпъpatъ de Тътapĭ, tpekъndѹ ѫn sѹs ла Белiгpad, nentpѹ къ ръdikъndѹse ѫпъръцiea Tѹpкѹлѹĭ кѹ oщĭ a meрџe ла Белiгpad ѫmпpotiва Nemцiлop, шi фiindѹ Xanѹл Selim Гepeĭ ѫnkъ maĭ de кѹ нapnъ mepsѹ ла ѫпъръцie кѹ nopѹnkъ ка съ se ефъtѹeaskъ кѹ dъnsѹл de a ле oщiлop, къndѹ аѹ fostѹ npimъвapa nopnindѹ ѫпъръцiea npe Xѹsein Паша Vizipѹл съ meapгъ кѹ oщiле, аѹ tpimis шi npe Xanѹл de аѹ mepsѹ кѹ dъnsѹл, kape nѹmaĭ de кът аѹ tpimis ла Kpъm, de аѹ ръdikat ѫnkъ tpeĭ фечopĭ aĭ лѹĭ, npe Гazi Гepeĭ Sѹлtan, шi npe алцĭ doĭ Sѹлtanĭ maĭ micĭ, кѹ кътъ-va seamъ de oaste Тътъpaskъ съ meapгъ dѹпъ dъншiĭ ѫn sѹs ла Белiгpad. Kape nopnindѹse ла mante ziле але лѹĭ Iѹnie, аѹ ѫntpat ѫn цаpъ, dechĭ nѹ пѹчinъ нaгѹбъ kapжiĭ шi кеltѹiaлъ цъpeĭ аѹ npiчinѹit, ръndѹindѹлise гpeле koneчe, шi плoгoape, ѫnainte tpimiцъndѹле npe nocapĭ, фъpъ de алte жафѹpĭ шi stpiкъчiѹnĭ але лop

че sънt оміліпцї а фане, ші аша аѕ треѕt de s'aѕ dѕs ѕnde ле аѕ фостѕ порѕнка, трећъндѕ Dѕнъреа пре ла Dinѕ.

КАП' 43.

Пеntрѕ алте zidiрї, ші сфinte вiserічї че аѕ маї фъкѕt Мъріа sa ші прін-тр'алте църї, ші алтѕле че s'аѕ маї ънtъмплаt ънtр'ачестѕ an, ші de періцiреа Мъріеї сале царъші ла Търговіще.

Ънtр'ачестѕ an аѕ tрimis Мъріа sa ші пре Nearde Пiтарѕл Мѕжъскѕ, ън цара Арdеалѕлѕї ла Фъгъраш, de аѕ іsпръвit о вiserікъ, карея ънкъ din трекѕtѕл an л'аѕ фостѕ tрimis Мъріа sa de о аѕ ънчепѕt din temelie а о лѕкра кѕ келtѕiала Мъріеї сале. Пеn-трѕ къ неавъndѕ крещinії de аколо вiserікъ, tрimі-s'аѕ ла Мъріеї sa кѕ мѕлtъ рѕгъчѕне ка съ ле фа-къ о вiserікъ, ші неапъръндѕse Мъріа sa de ѕn лѕ-крѕ Dѕmnezeeskѕ ка ачеsta, stъtѕ'аѕ вѕкѕрos dѕпъ рѕгъчѕнеа лор, ші аѕ tрimis de аѕ фъкѕt вiserікъ маре ші фрѕмоасъ, ънtрѕ pomenіреа ші чinstea че-лѕї маре фъкъторѕ de minѕнї сфънtѕлѕї Nікolae Міріліkiїsкиї.

Аші́жdереа ші ла Галата dела Царіград арzъndѕ о вiserікъ че фъкѕse аколо, ѕар а сфънtѕлѕї Ніко-лае, tрimis'аѕ пъріnteле Патріархѕл Царігрaдѕлѕї кір Калinік, ші крещinії попорѕлѕї ачелѕiа, ла Мъріа sa кѕ мѕлtъ рѕгъчѕне, ка съ о фаkъ de iznoaвъ, ші ѕаръші аѕ пріimit Мъріа съ о фаkъ, ші аѕ tрimis іsправнічї, кѕ мѕлtъ келtѕiала Мъріеї сале, de о аѕ фъкѕt de iznoaвъ.

Ші spре партеа Бѕцеанѕлѕї, ла Zmiл, asemenea s'аѕ ънtъмплаt de аѕ арsѕ вiserіка че аѕ авѕt крещinії

аколо. Деші Архіереꙋл de аколо, ші кꙋ креціній че съ афла лъкꙋіtорі аколо, аꙋ trimis ла Мъріа sa кꙋ мꙋлte ръгъчꙋні, ка sъ факъ романъ sъ ле факъ bisерікъ, sъ нꙋ ръмъе креціній фъръ sфinte рꙋџі ші фър de слꙋжбеле челе Dꙋмnezeeщі, sпре каре лꙋкрꙋ кꙋ osърdie аꙋ stътꙋt Мъріа sa бꙋкꙋроs а фаче, ші нꙋмаі de кът аꙋ trimis ла Поартъ de аꙋ черꙋt воe de ла Bizірꙋл, ші dъndꙋse кꙋ ферман, trimis'аꙋ Мъріа sa аколо ꙋn боіар, кꙋ келтꙋіала Мъріеі sале, de о аꙋ фъкꙋt ꙋntрꙋ чinstea ші помеnірea sфънtꙋлꙋі мареліі Мꙋченік Георгіе пꙋртътор de бірꙋinцъ.

Ꙋntр'ачеаstъ варъ s'аꙋ isпръвit ші кіліііле ханꙋлꙋі dела мънъstірea лꙋі sфete Георгіе de аічеа din Бꙋкꙋрещі, каре ера фъкꙋтъ маі de мꙋлtꙋ din zілеле лꙋі Antonie Bodъ чел бътрън, каре se фъкꙋse кꙋ келtꙋіала ꙋнꙋі Папаіotаке че фꙋsese Dраroman маре ꙋмпъръtеsкꙋ, ꙋnsъ нꙋмаі аша къте ꙋн ръndꙋ de болte ера фъкꙋte, іар dꙋпъ ачееа кънdꙋ аꙋ фоstꙋ ꙋn zілеле Мъріеі sале лꙋі Kostandin Bodъ, dꙋпъ ал шапtелеа an din Domniea Мъріеі sале, апꙋкатꙋs'ꙋꙋ Мъріа sa кꙋ мꙋлtъ невоінцъ ші кꙋ мꙋлtъ келtꙋіалъ de аꙋ фъкꙋt пре deasꙋпра ачелора ші алtꙋ ръndꙋ de касе ігꙋменещі фоарte бꙋне, кꙋм sъ каde, прекꙋм se ші въd, каре ꙋn треі анї ачеstеа toate s'аꙋ фъкꙋt, ші ачеstꙋ бꙋн лꙋкрꙋ de фолоs че se ꙋнчепꙋse s'аꙋ isпръвit.

Ші іаръші ꙋnтр'ачеstꙋ an ꙋнцелегънdꙋ ꙋмпъръціа Тꙋркꙋлꙋі къ se ръdікъ Краіꙋл Лешеsкꙋ кꙋ пꙋtере, sъ віе аsꙋпра Kameniціі, ші ръndꙋinдꙋ кътъ-ва seамъ de оаste ла Sераsкерꙋл dела Бава, апꙋме Isꙋф Паша, ка sъ меаргъ ꙋмпоtрiва лор, ръndꙋinдꙋ ші

пре Domnȣл Молdовії съ меаргъ ѫnsȣшї кȣ Sераске-
рȣл кȣ oastea луї, трimis'аŭ ѫmпъръціеа шi ла Мъріа sа
Kostandin Bodъ, ѫn Агъ кȣ поръnкъ ка съ факъ 1000
de oameni de oaste, съ трimiцъ лъnгъ Sераскерȣл, шi
ѫndatъ дȣпъ поръnкъ кȣ мȣлтъ ревоinцъ Domnȣл
лаŭ гътit шi лаŭ трimis ла Iȣnie 24 de zile, шi фiindŭ
шi алте къпетеnії asȣпра ачещії оші, фъкȣт'аŭ Мъріа
sа Sърdарюŭ пре Дȣmitрашкȣ Караmаплъȣ вел Постел-
nik, кап маї маре шi порȣnчitор· Iар дȣпъ порni-
реа ачестора, nічї Мъріа sа ѫn Бȣкȣрещї n'аŭ маї
шъzȣt, чi s'аŭ дȣs ла Потлоції, de аŭ възȣт каселе
Мъріеї sале, че съ лȣкра аколо, шi de аколо аŭ
мерsŭ ла Търговіще sosindŭ ла Íȣліе 31. Шi дȣпъ
веніреа Мъріеї sале ла Търговіще, s'аŭ іsпръвit шi
фоішорȣл чел болтit din гръdina domneaskъ, кареле
din трекȣтȣл an se ѫnчепȣse de se zidise, iар ѫntр'а-
честŭ an s'аŭ іsпръвit шi de алте подоабе че л'аŭ
ѫnфрȣмȣсеціат, прекȣm съ шi веде, къ есте фоарте
чюdat. Шi аŭ шъzȣt Domniea tot ѫn Търговіще пъ-
нъ ѫn тоамнъ.

Deчї къndŭ аŭ фоаtŭ ла кȣлесȣл віілор аŭ мерsŭ
Мъріа sа iар ла вііле deла Пітещї, de аŭ шъzȣt о
sъптъмъnъ, дȣпъ ачееа iар s'аŭ ѫntopsŭ ла Търгові-
ще. Atȣnче s'аŭ іsпръвit шi бisеріка domneaskъ din
Търговіще de zȣгръвit, мъкар къ шi маї nainte zȣ-
гръвitъ ера, чi se ѫнвекisе шi se stрікаsе zȣгръвеа-
ла, iар Мъріа sа аŭ пȣs de isпоавъ de о аŭ zȣгръ-
вit, шi о аŭ пардоsit кȣ лесnezї de піатръ, кȣ мȣлтъ
келтȣіалъ, шi фоарте фрȣmos о аŭ ѫnфрȣмȣсеціат,
прекȣm se веде. Шi tot atȣnчеа s'аŭ іsпръвit шi
бisеріка луї sфете Dimitріе din Търговіще, каре ера

de tot stpikatъ ші воліta sъpпatъ, нар Мъpia sa пpe лъпгъ алте мълте че аŭ фъкът ін Търговіще, ші ачеа s'аŭ пъs de о аŭ dpes, ші о аŭ гріжіt de tot, de аŭ фъкът слъжбъ інtp'ъnsa, ін zioa de sфъntъл Dimitpie.

Adoъ zi, Октомвpie 27 de zіле, s'аŭ pъdіkat Мъpia sa de аŭ пъpчes ші аŭ mepsŭ ла Potлоці, ъnde ші kaseлe de акоЛо isпpъвite гъsindъле de zidit, пъmai doъ zіле аŭ шъzът, dъпъ ачеea аŭ пъpчes de аŭ mepsŭ ла Могошоана, ші de акоЛо аŭ venit ла skaъпъл Бъкъpещілоp, ла Noemвpie 1, л. 7207, імпpеъпъ къ toatъ воеpimea venindŭ чinеші пpe ла kaseле лоpŭ.

Іntp'ачеstŭ an, оціле Тъpчеші къ челе Nemцеші ловіpe інtpe dъnшіі n'аŭ авът, съваі къ къ гътіpe s'аŭ поpnit, ші о паpte ші аЛta, adікъ Віzіpъл mepгъndŭ ла Белігpad къ оці ímпotpіва Nemцілоp, ші Nemцii ашіжdepea ímпpeaжтъ venindъле, нар фііndŭ пpічinъ de паче ла mіжлокъл лоp, пъ s'аŭ mішkat nічі о паpte nічі алta spe pъsвоŭ, пentpъ къ чеpъndŭ Тъpчii пpe Nemці пentpъ пачеа, ші dъndъліse ín въпъ, tpimis'аŭ ímпъpъціеа Тъpкъліі soл ла Nemці, anъme пpe Pami Peiz-Ефendi ímпpеъпъ къ Алеksandpъ Tepzimanъл чел mape ímпъpъteskŭ, фііndŭ ла mіжлокъл soлъл Enглеzъліі, ші ал Олаndezъліі, ка sъ факъ паче; ші venindŭ soл deла Nemці, deла Moskaлі, deла Леші, ші deла Beneцeni, s'аŭ stpъnsŭ tot ла ъп лок, че і se zічea Kapлoвічі акоЛо. Dечі adъnaці фііndŭ акоЛо тоці, ші воpвindŭ пentpъ паче, ші фііndŭ ші вона луі Dъmnezeŭ s'аŭ amъzat, ші аша ла Dekemвpie 25 de zіле л. 7207, ачеа паче s'аŭ isпpъвit. Іnsъ ачеаstъ легътъpъ s'аŭ фъкът къ Nemцii, anі 25 dъndŭ Nemцілоp sъ ціе Apdeaлъл ші цapa Ъпгъpeaskъ de sъs, нар Тъpчii sъ ціе Timішваpъл ímпpеъпъ къ tot

цінutuл луї, adікъ кu Ліпова, Каваран—Sевеш, ші кът ціне пънъ ꙟн Мureш, ші пънъ ꙟн Sава. Кu Лешії ꙟнкъ аў фъкut паче вечїнікъ, dънduле Каменіца ꙟнапоі, аша ꙟntpeагъ кum este, ші еі аў dat Тurчілор tot пъmъntuл Молdовії кът ꙟл луase ꙟnапоі. Кu Muскалії аў фъкut numaї anї doї паче, ші ачeasta nu ꙟntр'алtў кіп de ашъzъmъntў, фъръ numaї stapea армелор кu Венеціанії totdeauna; ші аша іsпръвіndў soлії пачеа, ші unії пърції ші алціна, чеї Тurчещї s'аў ꙟntopsў ла Odpiнў, нар чеілалції, кареле ла локuл sъў s'аў dusў.

Tot ꙟntр'ачеstў an dupъ че s'аў ꙟntopsў Віzірuл de ла oaste, Мъріа sa Kostandin Bodъ аў sокotit de аў tpimis ла Поарtъ пentpu гpeuл ші пъsuл цъpії, пре dumnealuї Пан Корнеа Бръілоu вел Бан, ші пре Пан Міхаю Kantaкuzino вел Sпъtapю, ші пре Dumitpашку Караманлъу вел Поstелнік, ші кu еї аў меpsў ші Iane вътафuл de апрозї. Аша dечї акоdo мергънdў, ші ла ачеї putepnічї stънdў sлъбічunea цъpії ші а sъpачілор пъmъntenї, s'аў askultat жалба лор, ші аша аў zis ші аў фъкut, ꙟntъю пentpu doъ хараЧurї че dedese цара maї multў ла bistiepiea ꙟmпъръteasкъ, s'аў miлostibit ꙟmпъpatuл de аў dat ферman порunчіndў Тефtерdарuлuї, ка sъ nu maї ръnduaskъ цара sъ dea чева, пънъ ꙟн doї anї, ка sъ se umпле sокoteaлa банілор челор че didese maї mulції ꙟн tpeкuції anї.

Maї miлostibitus'аў ꙟнкъ putepnікuл ꙟmпъpat, пentpu multa sлужбъ че аў sлужіt Мъріа sa Kostandin Bodъ кu кpedінцъ ꙟн времеа оцції, de л'аў dъpuit кu Хаtішіріф, ка пънъ ва авеа zіле sъ domneaskъ ачеstў пъmъntў ал цъpії, каре Хаtішіріф adukънdu'л боюрії

чеї maї de sȣs nomeniцї, ꙟпреȣнъ кȣ Osman Ага Sалахорȣл, кȣ mȣлtȣ̆ шi фрȣmos алаю̆, Мъріa sa Kostandin Bodъ eшindȣї ꙟnainte deasȣпра віілор ꙟn deал, dȣпъ обічею̆, ꙟntълnindȣse кȣ dъnsȣл, aȣ̆ венit tot алъtȣреа кȣ Tȣркȣл пънъ ла скаȣn ꙟn Diван, шi аша sosindȣ̆, чitindȣse ꙟntъю̆ Хatiшipiфȣл, dȣпъ ачеea Мȣкaреpȣл л'aȣ̆ ꙟмвръкаt кȣ кафtan пре Мъріa sa Kostandin Bodъ, ꙟмвръкъndȣ̆ кȣ кафtan шi пре **24** *de* воюарї, шi аша dъndȣ̆ кȣ tȣпȣріле шi кȣ пȣшчіле, *dȣ*пъ обічею̆, пре Tȣркȣ̆ кȣ ферецеа кȣ sпіnаре de samȣр ꙟмвръкъndȣ'л ла razdъ л'aȣ̆ dȣs, ꙟмвръкаt'aȣ̆ кȣ феріцеа кȣ sпіnаре de samȣр шi пре Ефеndi Iazaціȣ, пеntрȣ къчї aȣ̆ чitit Хatiшipiфȣл.

Ачеstȣ Агъ dap aȣ sosit aічea ла *Апріліe ꙟn* **13** зiле, **7207.**

КАП 44.

Tot ꙟntp'ачеstȣ̆ an, ла Февpȣаpie **10** ziле, s'aȣ̆ пpistъвit шi mȣma Мъріеї saле лȣї Kostandin Bodъ, жȣпъneasa Stanка Kantaкȣzino, de въpstъ de **62** de anї, пре каре шi вътръnецiле ажȣnгъndȣ-o, ꙗp maї mȣлtȣ̆ греле́ле боале, кȣm ziк, s'aȣ̆ пpistъвit, каре лъsъndȣ̆ кȣ a Dȣmneaeї гȣръ ка sъ o astрȣче лъngъ боꙗрюл Dȣmneaeї, Жȣпan Папа Бръnковеanȣл, ла mъnъstipea Бръnковеniї, къ аколо ера ꙟnгроnat. Deчї шi Мъріa sa Kostandin Bodъ фіюл Dȣmneaeї, аша aȣ̆ фъкȣt, къ оръndȣindȣ̆ mȣлцї боеpї, tot pȣde de але Мъріеї saле, ꙟntъю̆ ꙟn кȣpte ла dȣmneaeї, фъкъndȣse погрiваnia кȣ собор mape, кȣ тоцї Архіереї къцї aiчea sъ афлase, ꙟn орашȣл ачеsta, шi кȣ тоатъ боерimea шi слȣжitopimea. Шi аша isпръвindȣse слȣжва погревъniї кȣ mape помпъ рїдiкъndȣ-o, tot пре жos

мергъndȣ пъпъ sȣntȣ deал, аколеа dечĭ ашъzъndȣ-о ѧntр'о каръть, ръмъindȣ Мъріа sа ѧmпреȣnъ кȣ toatъ каsа Мъріеĭ sале, шi кȣ toate рȣdеле ла amаръ ѧntрistъчȣne шi mъхnіре, Мъріа sа s'аȣ ѧntоpsȣ ла skаȣn, ѩар оаsеле s'аȣ dȣs de s'аȣ аstрȣkat, ȣnde аȣ лъsat кȣ sȣфлеtȣл dȣmisале, тоци кȣ ȣn глаs рȣгъndȣ пре Dȣmnezеȣ, ка съ о odіхnеаsкъ ѧn кортȣріле dрепцілор ла вечnіка ѧmпъръціе, Amin.

КАП 45.

Чi ѩар ѧntр'ачеstȣ an веnit'аȣ ла Мъріа sа Kostandin Bodъ, порȣnкъ dела пȣтерnіка ѧmпъръціе, кȣ ȣn Saлахор, съ dеа о mie de каръ шi 700 de saлахорĭ, ка съ meаргъ съ фіе кърле пеntрȣ deшъртареа Каmeniцiĭ, че ар фі ворфе, шi алtе ка ачелеа, ѩар saлахоріĭ съ къръцеаskъ пре marцinеа Nistрȣлȣĭ, пъdȣрĭ, въръпгȣрĭ, ка съ поаtъ погорѧ фъръ прimеждіе пȣtеле че вор съ se факъ съ dȣкъ tȣnȣріле. Dечĭ dаръ Мъріа sа Kostandin Bodъ, въzъndȣ къ este mаре греȣ шi пъs віецілор съръчĭ пъmъntenĭ, аȣ фъкȣt жалбъ шi mаре рȣгъчȣне ла Поартъ, пре ȣnde аȣ tревȣit, шi аша s'аȣ аsкȣлtat рȣгъчȣнеа, шi dintр'о mie de каръ аȣ лъsat съ dеа 500, шi din 700 de saлахорĭ, аȣ лъsat съ dеа 500, шi ачеste каръ съ se tрimiцъ ла Isȣф Паша Sераskерȣл dела Бава, къчĭ къ ел ера рънdȣit съ meаргъ съ se афле ла ачеа deшъртаре а Каmeniцiĭ, ѧmпреȣnъ кȣ Domnȣл Молdовіĭ. Аша dаръ гътіndȣ кърле шi saлахоріĭ, аȣ рънdȣit Мъріа sа пре Kostandin Кълчерȣ Ралi, шi ла 7 zіле але лȣĭ Iȣnie, леаȣ порnit, dȣпъ кȣm аȣ фоstȣ порȣnка ѧmпъръteаskъ, de s'аȣ dȣs кȣ еле ла Isȣф Паша.

КАП 46.

Чі ιаръшї ꙟntр'ачestꙋ an,аʌ ꙋnsпрezечеʌеа аʌ Domnieї Мърieї saʌе ʌꙋї Kostandin Bodъ, пentрꙋ mꙋʌta евʌавie шi пърinteaska dрaroste че авеа кътрe maїка Мърieї saʌе, maї sꙋs nomenita, n'аꙋ ʌъsat nꙋmaї miʌiʌe шi nomeniʌe atът пре ʌа вiseрiкъ кꙋ sърindaрe, кът шi аʌteʌe пре taїnъ ʌа чеї sърачї шi ръmaшї къte аꙋ фъкꙋt, чi ꙟнкъ шi ачеasta аꙋ maї ꙟnчепꙋt а фаче. Adiкъ, фiindꙋ ʌа mъnъstiрeа Брънковеniʌoр, ꙋnde eрa astрꙋкate oaseʌe nomeniteї maїчiї Мърieї saʌе, вiseрiкꙋца ачееа фъкꙋtъ ιар de moшiї Мърieї saʌе, кареа фiindꙋ miкъ фоaрte, Мърia sa Kostandin Bodъ o аꙋ фъръmat de tot, шi аʌta maї maрe de isnoaвъ din temeʌie аꙋ ꙟnчепꙋt а фаче, tрimiцъndꙋ ка sъ фie ʌа ꙟnчеnереа zidꙋʌꙋї sъ пꙋе кърътida чеа din tъnꙋ, dꙋпъ oвiчеιꙋ, пре ιꙋвiцiї фiiї Мърieї saʌе Kostandin шi Щефan, шi кꙋ dъnшiї аꙋ meрsꙋ шi sфinцia sa пърinteʌе Mitроnoʌitꙋʌ църiї, Kiр Teodosie, ка sъ факъ ꙟnчеnереа, чitindꙋ moʌitвa dꙋпъ oвiчеιꙋ, каре ꙟnчеnере ʌа Iꙋnie ꙟn 9, ʌ. 7207, s'аꙋ фъкꙋt. Шi аша кокoвiї Мърieї saʌе, ꙟmпреꙋnъ кꙋ sфinцia sa пърinteʌе Mitроnoʌitꙋʌ църiї, ꙟnanoї s'аꙋ ꙟnвъртeжit, ръmъindꙋ aкoʌo isnрaвniк оръndꙋit de Мърia sa dꙋmneaʌꙋї Padꙋʌ Гоʌевкꙋʌ mаreʌе Komis, кареʌе mꙋʌtъ nevoinцъ фъкъndꙋ, шi osърdie пꙋindꙋ, ʌа Авгꙋst ꙟn 5 ziʌе, ачеastъ sфъntъ mъnъstire, de toatъ zidireа eї че аꙋ trеꙋꙋit, s'аꙋ isпръвit.

КАП 47.

Шъzъndꙋ Domnieа ꙟn Бꙋкꙋрещї пънъ ʌа sфършiтꙋʌ ʌꙋniї ʌꙋї Iꙋnie, dꙋпъ ачееа, ʌа zi ꙟntъιꙋ а ʌꙋniї

лɤї Iɤлie, аɤ пɤрчеs spre Търговiще, ɪnsъ zъвовindɤse пре ла satеле Мърiеї sале, пре ла Могошоаɪа, пре ла Potлоцї кът ва, ла Iɤлie 19, аɤ merѕɤ ɪn sкаɤп. Аша deчї ла Търговiще sosindɤ, пɤmaї de кът аɤ венit ɤn Агъ dела ɪmпъръцie, кɤ порɤnкъ ка съ maї tpimiцъ 200 de каръ ла Iвраim Паша, кареле ера tpimis пentpɤ deшъptapea Каmeniцiї, zikъndɤ къ пɤ ажɤпгɤ челе че maї nainte съ tpimesese. Deчї Мърiа sa, кɤ mɤлtъ невоinцъ леаɤ фъкɤt шi ачелеа, шi пɤmaї de кът ле аɤ tpimis ɤnde аɤ фostɤ порɤnка ɪпъръцieї. Dɤпъ ачееа, къndɤ аɤ фostɤ ла 28 ziле але ачеɪашї лɤпї, фie фostɤ болнав, ɪнкъ maї din tpeкɤta време алdoiлea цinepiле Мърieї sале, Sкарлаt mareле Пахарnікɤ, фечорɤл преа ɪпвъцаtɤлɤї шi преа щiiɤtɤлɤї mареlɤї Dparoman ал Порцiї Тɤрчещї ал лɤї Алеksandpɤ Маврокорdat, ɪнкъ ла царъ пъtimindɤ кътъ ва време къɤtъndɤ'л кɤ doфtopї, шi аколо кът аɤ фostɤ, ɪар dɤпъ че л'аɤ adɤs ла sкаɤпɤл Търговiщiї, пɤmaї tpeї ziле zъкъndɤ, поate къ maї mɤлtɤ лɤї Dɤmnezeɤ аɤ плъкɤt de кът пърinцiлор, шi tot neamɤлɤї лор, s'аɤ пръstъвit, лɤsɪndɤ жале mape фoapte жɤпъnesеї sале, пpinцiлор лɤї, шi tot nopodɤлɤї шi neamɤлɤї съɤ, фiindɤ de връstъ de anї 22, шi късъtopit пɤmaї de ɤn an шi жɤmъtate, пелъsъndɤ ɪn ɤpmъ пiчї seminцie, шi аша кɤ mape чinste, кɤ sобор архiepeskɤ, преоцеskɤ, боереskɤ шi slɤжitopeskɤ, dɤкъndɤ'л л'аɤ astpɤкаt ла sфъnta Mitpопоlie din Търговiще, шi тоцї кɤ ɤn глаs pɤгъndɤ пре Dɤmnezeɤ съ sпodoбeaskъ sɤфлеtɤл лɤї ла pъпаos вечnік, съ'л dɤкъ ɪn коptɤpiле dpeпцiлор odixnindɤ'л, ɪар neamɤлɤї лɤї шi sъпцелɤї лɤї съ dea mъпгъɪаре шi вɤпъ ръвdаре фъръ de osъndъ.

КАП 48.

Шi кар вenindȣ ȣn Агъ Bizipeskȣ кȣ порȣnкъ ка съ dea Мъpia sa Kostandin Bodъ 600 de вoĭ, шi 300 de вачĭ, ла крȣцiĭ Apdeлenĭ, пре каре ȣmпъръцia ла Кiпровenĭ ȣĭ ашъzase, ка съ ле фie пentpȣ храпа лор, de каре възъndȣ Мъpia sa греȣл шi пъсȣл вieцiлор пъmъntenĭ, аȣ tpimis кȣ mȣлtъ pȣгъчiȣne ла Поаptъ, *doaръ* se ва miлostiвi ȣmпъръцia, съ maĭ epte чева *dintp'aчeastъ* сȣmъ че пȣsese, шi nimiка n'аȣ пȣtȣt isпръвi de-ла Поаptъ, чi кар кȣ ȣnцeлeanta sокоteaлa Мъpieĭ saлe лȣкpȣл кiвepnisindȣ, nichĭ tpeaвa жos stъndȣ, s'аȣ dat dȣпъ порȣnкъ ачeste вite toate, nȣ atъta кȣ а вieцiлор съpачĭ sȣпъpape шi грeȣ. Tot ла Търговiще аȣ *venit шi* *veste* ла Senteмвpie 13 ziлe 7208, къ шi четatea Каmeniцa s'аȣ dat Лешiлор, каре ȣntpъndȣ ȣn четate, кpeщiniĭ кȣ mȣлtъ шi mape лаȣdъ аȣ просл ъвit пре Dȣmnezeȣ шi mȣлtъ вȣкȣpie ȣn toatъ кpeщinъtatea аȣ dat, de лȣкpȣ nichĭ odatъ аȣzit, nichĭ гъndit, кȣm ноȣanȣл miлiĭ, шi пponiȣa лȣĭ Dȣmnezeȣ, лȣкpȣ de а фi аȣ adȣs, кареле кар ziк, кȣ ȣn глаs кpeщiniĭ аȣ просл ъвit пȣmeлe чел вeчnik ал лȣĭ Dȣmnezeȣ. Аiчea *пȣmaĭ* а se щi ȣnsemnъm къ ла 9 ziлe але лȣĭ Октомвpie а. 7208, s'аȣ npistъвit шi ȣn пpeot, anȣme попа Niколае, кареле Грекȣ фiindȣ, шi веке sлȣгъ а kasiĭ Мъpieĭ saлe лȣĭ Kostandin Bodъ, шi om фоapte noлitiк, щiȣt, шi вpednik ȣn toate, кареле mȣлtъ вpeme пъtimindȣ, шi ел оwщeaska datopie 'шĭ аȣ фъкȣt, пentpȣ каре mȣлtъ mъхnipe аȣ dat Domnȣлȣĭ съȣ шi пpieteniлор съĭ.

Sфȣpшitȣл Istopieĭ Логофътȣлȣĭ Р. Гречеanȣл.

Акте Діпломатіче

Аттінгътóре de Istopia лы Міхаію ВВ.

І.

Ѕкрisópea лыї Міхаіл ВВ. din Алба-Jѕліа 4 Noемвріе 1599. Кътръ Ладіслаѕ Гнѕлафі de Patot, Konte sѕпремѕ ал Комітатѕлѕї Ѕолнок de міжлокѕ.

Міхаіл Воеводѕ църіі Мѕнтенещі, Konsiліарюѕ ал Maiestъцiї sале імперіале регале, локѕцііторюѕ ал Трансілваніеі, ші Къпітанѕ џенерал песте армата чеа dinкóче de Трансілванія ші din пърціле каре se цінѕ de дънsa.

Мъріте Domnѕле, ші онорате ал нóстрѕ амікѕ! Sънътате ші а нóстръ біневоінцъ. Фіindѕ къ пресенца Domnieї тале аічі ла поі е нечеssаръ ші неапъратъ ін ітпреџюръріле тімпѕлѕї de акѕтѕ, те інщіінцътѕ кѕ юѕбіре ші те рѕгътѕ, ка de азї ін чінчіспрезече зіле, sъ фії de фацъ інаінтеа нóстръ. Те асsекѕръшѕ пе кредінца нóстръ, къ пѕ веї аве нічї о тѕрвѕраре ші нічї о sѕпъраре din партеа нóстръ, нічї ін персóпъ, нічї ін анімале, нічї ін мошіе; даръ dékъ те веї sѕвтраџе (пѕ веї аскѕлта), ші цї se ва інтімпла чева, sъ пѕ не імпѕцї пóъ, чі Domnieї тале інsѕцї. Noї те пріімітѕ кѕ вѕнъ ініmъ ші кѕ

нувiре. Фiї сънътосў! Datў ѫn Алба-Iулiе 4 Noemврiе анула Domnулуї 1599. *)

Amў otъpѫtў шi zioa adунърiї џенерале a se џiné ла 20 Noemврiе ѫn Клушў, Domnia ta ѫнкъ съ te афлi de фаџъ ѫn локул шi zioa destinatъ, ка ку чеiлалцї крedinчiошї aї църiї nóstpe съ otъpѫmў desnpe mѫntуipea църiї.

Mixaiл Boeвodў.
m. p.

Din Архiвул орiџiналелорў фостулуї Konte Лудовiкў Bетлен.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem majestatis exercitus cis Transsilvaniam et ejus ditionem, partiumque fines generalis capitaneus.

Magnifice Domine, Amice nobis honorande! Salutem et nostrae benevolentiae commendationem. Урмéзъ контестул унгуреще, шi апоï се консiдеръцiї латинеще: Bene voleat. Datum Albae Juliae die 4 Novembris, anno dommini 1599.— Adресул трмъторiї кърцiї е ѫn унгуреще.

II.

Mixaiл BB. din Алвa-Jѹлia ѫн 13 Noемвpie 1599. кътpъ Aндiелаѹ Eмeнdi.

Mixaiл Boeвodѹ цъpiï Mѹnteneщiï, Konsiлiapiѹ aл Maiestъцiï сaле imпepiaле peгaле, лoкmiiitopiѹ aл Tpansiлвaniei, шi Kъпitanѹ ценepaл пeste apmata чea dinкóчe de Tpansiлвania шi din пъpцiле sѹпѹse eiшï.

Mъpite шi onopate Domnѹле! Sъnъtate шi a nóstpъ binевoinцъ. Din skpisópea Domniei тале, пpeкѹmѹ шi dела ѹmiлitѹл nostpѹ sepвѹ Stoika Лoгoфъtѹл, amѹ ѫnцелеsѹ kpedinцa Domniei тале кътpъ noï, kape o amѹ лѹatѹ ѫn nѹme de вine, шi niчï nѹ ne ѫndoimѹ despe dѫnsa, пentpѹ kape шi noï ѫцï pekomѫndъmѹ гpaцia nóstpъ. Totѹ de o datъ amѹ ѫnцелеsѹ шi kaѹsa пentpѹ kape nѹ пoцï вeni akѹmѹ лa noï, кѹ tóte aчestea ѫцï komѫndъmѹ, ka лa 20 Noemвpie sъ viï aiчï лa noï ѫn Алвa-Jѹлia, лa adѹnapea ценepaлъ, кѹ kape вenipe ne вeï фaчe mape плъчepe. Фiï sъnъtosѹ! Datѹ ѫn Алвa-Jѹлia, ѫn 13 Noemвpie 1599.*)

Mixaiл Boeвodѹ.
m. p.

Din skpisópea opiцinaлъ kape a fostѹ пponpietatea fostѹлѹï Konte Mixaiл Kopniшѹ Konsiлiapiѹ de Tesaѹpъpie.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda. sacrae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque eidem subjectarum fines exercitus generalis capitaneus.

Magnifice Domine, nobis honorande! Salutem et nostri commendationem. Ѹpméзъ kontestѹл ѫn ѹnгѹpeщe, шi anoï se konkide kъpъшï ѫn лatineщe: Bene valeat. Datum Albae-Juliae, die 13. Novembris 1599.

III.

Артікȣлії адȣнърії џенерале каре s'а џінȣтȣ ѫн Алба-Јȣліа ѫн 20 Ноем. 1599.

Noї. Mixaiл Boeвodȣ църіi Мȣntenещiї, Konsiлiapȣ ал Maiestъцiї сале імперіале регале, локȣцiitopȣ ал Tpansiлвaniei, шi Къпitaнȣ џeнepaл пeste apmata чea dinкóчe de Tpansiлвania шi din пърцiле сȣпȣсe eiшї, etc. Фачемȣ кȣnoskȣtȣ npin кonpinsȣл aчesto-pa, тȣtȣpopȣ челорȣ че se кȣвine. Къ spektaвiлiї, пъpiцiї, џenepoшiї, noвiлiї шi чeiлалцї peпpesentaцї аї челорȣ tpeї naцiȣnї din Tpansiлвania шi din пър-цiле сȣпȣse aчestеї цъpiї, фiindȣ adȣnaцї din nopȣn-ка nóstpъ ла adȣnapea џeнepaлъ че s'a цinȣtȣ *ѫn 20* Noemвpie 1599, aiчї ѫn Aлвa-Jȣлiа, ne aȣ npesentatȣ nóъ cȣntѫnsemnaцiї aptiкȣлї кape s'aȣ otъpѫtȣ npin ȣnanimitatea вotȣpiлоpȣ лоpȣ ѫn aчeeaшї adȣnape, pȣ-гѫndȣ-se de noї кȣ ȣmiлiнцъ, ка noi съ npiimimȣ toцї aчeї aptiкȣлї кȣ tóte чeлe кonpinse ѫntp'ѫnшiї, съї ѫntъpimȣ шi съ лe дъmȣ assentimentȣл nostpȣ. Ал къpopȣ кonpinsȣ este aчesta:

« Aptiкȣлiї Domniлоpȣ peпpesentanцї aї челорȣ *tpeї* naцiȣnї din Tpansiлвania шi din пърцiле Ȣnгapieї чe-лe сȣпȣse aчestеї цъpї, кape s'aȣ otъpѫtȣ ѫn adȣnapea џeнepaлъ че s'a цinȣtȣ ѫn Aлвa-Jȣлiа ѫn 20 Noemвpie, annȣл Domnȣлȣї 1599.» *)

---

*) Nos Michaël Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque ei subjectarum fines exercitus generalis capitaneus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod spectabiles, magnifici, generosi, egregii, nobiles, caeterique status et ordines trium nationum hujus regni Transsilvaniae, et partium

Фiindŭ къ tóte domniiле шi прiнчiпателе сѫnt de-ла Domnȣл Dzeŭ, кредемŭ къ maiestatea лȣĭ чеа сѫн-тъ, din грацiа шi провedinца каре о аре асȣпра кре-щiнътъцiĭ, te а аръtatŭ пе Мърiа ta нóъ, ка съ не фiĭ Domnŭ грацiосŭ ѫн контра крȣdȣлȣĭ шi пъгѫнȣ-лȣĭ връжмашŭ, din каре каȣзъ, мȣлцȣмiмŭ фóрtе преа-сѫнtȣлȣĭ Dzeŭ, къ нѫнъ акȣмŭ не а апъратŭ кȣ маре милъ ѫн dȣлчеа нóстръ патрie, de totŭ връжма-шȣл, шi акȣмŭ не рȣгъмŭ лȣĭ кȣ лакръмĭ, ка съ пȣtemŭ ръмѫнé ѫн dȣлчеа нóstръ патрie, сȣнtŭ гра-цiósa шi сѫргȣitóреа кѫрмȣiре а Мърieĭ tале, спре лаȣ-da нȣмелȣĭ лȣĭ челȣĭ сѫнtŭ, шi спре лъцiреа шi кре-щереа фамеĭ Мърieĭ tале. Ѫn adȣнареа de акȣмŭ амŭ ѫнцелесŭ dорiнца Мърieĭ tале, dȣпъ ѫмпрецiȣ-ръриле de акȣмŭ, adекъ къ Мърiа ta череĭ dóȣе лȣ-крȣрĭ de ла noĭ пентрȣ бiнеле шi мѫнtȣiреа misереĭ нóstре патрiĭ.— Ѫntѫiȣ, ка съ se факъ кȣвiiнчóсъ провisiȣне ѫн timпȣл шi локȣл черȣtŭ, ка Мърiа ta съ нȣ фiĭ лiнsitŭ нiчĭ de челе че se цiнŭ de прови-siȣне, нiчĭ de челе че съ attinгŭ de банĭ, каре сѫnt нервȣл ръzбоюлȣĭ, шi фъръ каре нiчĭ нȣ se нóте пȣрta ръzбоюл dȣпъ воıа лȣĭ Dzeŭ.

---

ditioni huic subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599 hic Albae Juliae ex edicto nostro celebratis congregati, exhibuerunt et praesentaverunt nobis quosdam infrascriptos articulos, in ejsdem comitiis paribus ipsorum votis et unanimi consensu conclusos; supplicantes nobis humilime: ut nos universos eos articulos, omniaque et singula in eisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, nostrum illis consensum benevolum, pariter et assensum praebere dignaremur. Quorum quidem articulorum tenor talis est:

« Articuli dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae, et partium Hungariae huic ditioni subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599, Albae Juliae celebratis conclusi :»— Ȣрмéзъ коnрiнсȣл артiкȣлiлорŭ ѫн тȣргȣреще.

Înkâtŭ pentru челе че se цinŭ de провisiune, гра-цióse Dómne! възжndŭ прin цеаръ мълте лiпse, маї вptosŭ ȋn npiвinца грънцелорŭ, амŭ pendsitŭ ка дзпъ пътървл каселорŭ съ se dea кжte 8 мъsppi *) de фъinъ, шi 8 мъsppi de овъзŭ саŭ орzŭ; шi de ла 10 káse кжte o вitъ de тъiатŭ. Dаръ, ка nічi лъкзi-торiї съ пз аiбъ лiпsъ, амŭ отърiтŭ ка ȋn локъл гъ-летiї челеi векi de фъinъ de ла Кашiї, адекъ ȋn локŭ de 8 мъsppi, съ dea зпŭ флорinŭ, шi ȋn локъл гъ-летеi de овъzŭ, адекъ ȋn локŭ de 8 мъsppi de ла Кашiŭ, съ dea 40 de банi; dаръ dакъ óменii съpачii н'ар авé нiчi орzŭ, нiчi овъзŭ, съ dзкъ аколо съкаръ, ла кърei прецŭ пentрз o гълéтъ съ фiе 60 банi, ассе-мiné шi пentрз орzŭ.

Вiта de тъiатŭ съ о прецзéскъ жзделе търгзлзi; dакъ омзл съракŭ пз ва пзтé кзмпъра вiтъ, атзнчi ȋn локъл еi съ iea треi oiї.—

Însъ фiindŭ къ грзъл е скзмпŭ шi акзмŭ, шi se скзмпеще шi маї таре, прекзмŭ ведемŭ кз окiї, че съ пз dea Dзеŭ, съ мъpцiпещi Мъpia та шi ачеаста, dзпъ ȋмпрецзръpiле de акзмŭ; iаръ de ла кърaтзл вiктзалелорŭ **) съ пз фie скзтiтъ монiа пimънзi, нiчi a Мъpieї тале, нiчi a боiapiлорŭ, нiчi a побiлi-лорŭ. Самiї, dзпъ пзтереа лорŭ se фъгъdзeskŭ a пзрта ассемiné греутъцi комзне. Iар чеї че, пentрз пегзцъторie, ворŭ dзче вepї че фелŭ de вiктзале ла óste, съ н'аiбъ нiчi o зпъpаре, чi прекзмŭ ворŭ пз-тé, аша съ ле вжnzъ, пentрз къ атарi пегзцъторiї на-чiфiче продзкŭ ȋndestзларе претзтindiné. Шi фiindŭ

*) Véka, фердеаъ, метреть de 16 кварtрi.

**) Victualia, zахерелe (търчеще).

къ овъзьа ровеще фóрте ѫн пъмѫнтъл Съкуілорў, ругассъмў пре Мъріа та ші пентрў ачеаста, даръ апоі не амў дўмерітў кў съпнўнере, дўпъ кўмў а фостў вўнъпаъчерея Мъріеі 'тале.

Фіінdў къ Мъріа та аі datў лівертатеа Съкуілорў, ачещіа, dўпъ векеа лорў лівертате, de кѫndў óменіі ціnў minte, аў авўтў ачеа леџе, кá кѫndў se скімвъ Domnўл, саў кѫndў se ѫnсóръ, din шéсъ воі ўнўл съ се іеа пе séма Domnўлуі. Ачеаста s'а нўмітў de dѫншіі фрінтўръ de воў. Мъріа та ѫнкъ съ порўнчещі а se луа ачеаста, ші ва съпплімі о маре парте пентрў ліпса кўрціі Мъріеі тале ші пентрў а óстіі.

Іаръ Клўжўл ші Тўрda фіінdў къ сѫnt пе drўмў ѫн міжлокўл церіі, ші фіінdў къ ші акўмў se афлъ óстеа ла Тўрda ші ла Аюdў, ші сѫnt съпnўse ла нечўмерате греўтъці, съ фіе скўтіте de кърatўл віктўалелорў ші de плътіреа ваnілорў; іаръ челелалте ораше съ dўкъ віктўале ла óсте dўпъ пўтереа лорў.

Ѫn кѫтў пентрў а доўа парте á черерііі Мъріеі тале, а перв ўлуі, а ваnілорў, кў каре se пóртъ ръsвоюл, deспре ачеаста аша амў кўвѫнтатў: кў тóте къ цеара не есте ѫn маре стрѫмтоpare ші nўstietate, прекўмў шііі Мъріа та ші аі възўтў кў окіі, ѫнсъ пентрў мѫнтўіреа церіі, пентрў ѫпіреа нóстръ кў крещінътатеа, ші din вінеvoinца нóстръ кътръ Мъріа та, ѫці фъгъдўімў Мъріеі тале din вўнъ inimъ, de ла фіе каре касъ 6 флоріпі; 3 флоріпі съ se dea пѫnъ ѫn 25 de zіле, сокотіndў dела zіоа пўвлікърііі ачесторў артікулі, іаръ чеілалці 3 флоріпі, кў 25 de zіле маі тѫрзіў, de ла каре трівўтў съ nў фіе скўтітъ мошіа пімéнўі, нічі а Мъріеі тале, нічі а воіарілорў.

Фiindȣ кѫ мошiiле небѫгате ꙟн катаграфie, аȣ datȣ maĭ ꙟnainte нȣmaĭ 3 флоpinĭ, акȣmȣ кꙟndȣ tpiбȣtȣл este ꙟndoitȣ, сѫ плѫtéскѫ шi еле ꙟndoitȣ.

Орашеле лiбере сѫ плѫtéскѫ tpiбȣtȣ dȣпѫ пȣterea лорȣ чеа de maĭ ꙟnainte шi dȣпѫ ꙟmпреџȣрѫрiле de акȣmȣ.

Шi Samiĭ ꙟнкѫ фѫгѫdȣескȣ кѫ dȣпѫ пȣterea лорȣ, ворȣ плѫti ачestȣ tpiбȣtȣ. Шi Sȣрбiĭ din џеарѫ сѫ плѫtéскѫ ла ачestȣ tpiбȣtȣ dȣпѫ modȣл ачesta: кape Sȣрбȣ ва авé касѫ ꙟн џеарѫ, сѫ dea ȣнȣ флоpinȣ, иар кape нȣ ва авé касѫ сѫ фie скȣtitȣ.

Asseminé шi Гречiĭ шi алџĭ негȣџѫtopĭ бенiџĭ din џѫpĭ stpѫine, сѫ плѫtéскѫ фie-кape dȣпѫ stapea бiteлорȣ шi а негоџȣлȣĭ лорȣ.

Iарѫ локȣрiле шi satеле apse, кape аȣ apsȣ din кaȣsa рѫсбоюлȣĭ de акȣmȣ, сѫ фie скȣtite de плѫtipea ачestȣĭ tpiбȣtȣ. Ne рȣгѫmȣ de Мѫрia ta, ка сѫ прiimeшĭ ачestea ꙟн нȣme de бine шi кȣ грацie deла noĭ, кѫ шi de aiчĭ ꙟnainte боimȣ а контрiбȣi спре tpeбȣinџеле Мѫрieĭ tале, ꙟntpȣ челе че ne ва ажȣta Domnȣл Dzeȣ.

Dapѫ фiindȣ кѫ ꙟн stpꙟnџepea шi ꙟndeплiнipea tpiбȣtȣлȣĭ se ꙟntꙟmплѫ adese opĭ скѫdepĭ din кaȣsa лiпseĭ сѫрачiлорȣ, Domnia лорȣ Desпaniĭ *) сѫ ȣрmeзе ꙟн ачestȣ modȣ: Ка Desпaniĭ, пресȣnde н'арȣ пȣté сѫ iea tpiбȣtȣл dела сѫрачĭ, сѫ пóтѫ прinde пе omaџȣнȣл **) Noбiлȣлȣĭ, кape este ꙟн ачел satȣ saȣ пе ачеашĭ moшie, шi сѫ'л џie ꙟнкisȣ пꙟнѫ se ва adȣче tpiбȣtȣл. Saȣ dакѫ atapĭ касе арȣ фi пелѫкȣite, шi

*) Isupatopiĭ saȣ Isupaвпiчiĭ, saȣ Кȣpmȣiтopiĭ.

**) Omaџȣнȣл saȣ обаџȣнȣл, кѫлѫкашȣл.

нȣ s'арȣ̆ афла нічĭ алцĭ omaцĭ ꙟn atape satȣ̆ saȣ̆ пе atape moшie, ла ꙟntemплapea aчeasta, Desпaniĭ съ пóтъ чере шi лȣа tpiбȣtȣл de пе алte moшiĭ але аче-лȣĭ Nобiл.

Пентpȣ къ Мъpia ta граціosȣ̆ не фъгъdȣeшĭ къ веĭ ашъza óstea ла ȣпȣ̆ локȣ̆ otъpatȣ̆, шi веĭ скъпа dpȣмȣpiле цъpiĭ de мȣлцĭ фъкъtopĭ de реле, пе чеĭ че аȣ̆ окȣпatȣ̆ каселе Nобiлiлорȣ̆, еĭ веĭ skóte афаръ, шi ꙟntp'алtеле te веĭ siлi a ꙟnainta бiнеле nostpȣ: пентpȣ ачestea noĭ мȣлцȣmimȣ̆ Мъpieĭ tале ка ȣпȣĭ Домнȣ̆ граціosȣ̆, pȣгънdȣне de Мъpia ta, ка съ прiвегеаĭ ла ачestea dȣпъ граціósa фъгъdȣiнцъ, ка аша, ръмъiнdȣ̆ ꙟn паче dîn tóte пъpцiле sȣнtȣ̆ акоперемъntȣл apiпелорȣ̆ Мъpieĭ tале, съ пȣtemȣ̆ фi maĭ кȣ ꙟnлеsnipe ꙟntpȣ sepвipea Мъpieĭ tале шi a цъpiĭ.

Фiindȣ̆ къ omaцiĭ nostpi пȣ воеskȣ̆ a askȣлta de noĭ ꙟn timпȣл pesвoюлȣĭ, шi не аȣ̆ фъкȣtȣ̆ мȣлte вatkonкȣpĭ шi некȣвiiнце, не pȣгъmȣ̆ de Мъpia ta, ка съ порȣнчеşĭ sepiosȣ̆ Desпaniлорȣ̆ de npin Komitate, ка тоцĭ omaцiĭ прекȣmȣ̆ аȣ̆ askȣлtatȣ̆ maĭ ꙟnainte, аша съ askȣлte шi акȣmȣ̆ de пропpietapiĭ лорȣ̆ шi съ ле фie sȣпȣшĭ, пентpȣ ка съ пȣtemȣ̆ ꙟtpeпце шi ꙟndemâнi maĭ ȣшорȣ̆ dела dênшiĭ atȣtȣ̆ tpiбȣtȣл Мъpieĭ tале, кȣtȣ̆ шi провisiȣнea пентpȣ óste, шi съ пȣtemȣ̆ фi ꙟn stape de a sepвi Мъpieĭ tале, шi de a къȣta de бiнеле цъpiĭ.

Este шi плъпцере ꙟn цеаръ, граціóse Dómne! къ ачеĭ Sъpвĭ шi фȣгapiĭ кapiĭ аȣ̆ лъкȣitȣ̆ ꙟn ачеastъ цеаръ, s'аȣ̆ ꙟmпpеȣnatȣ̆ кȣ цpъdъtopiĭ, шi аȣ̆ фъкȣtȣ̆ мȣлte пелецȣipĭ ꙟn ачеastъ цеаръ, пентpȣ кape не

рꙋгъмў de Мъріа ta, ка съ порꙋнчещі Къпітанꙋлꙋі џенерал, съ pedepsésкъ пе atapі ómenі.

Фіindў къ ꙋnії din Nобілії џъріі бъгъndꙋ-se ꙟn óstea Мъріа тале, аў пъгꙋbitꙋ eі ꙟпшіші ші аў пръdatў џеара, amў otърꙟtў ка atapі Nобілі съ фіe datopі a se ꙟнфъціша ꙟn персóнъ ші a da sémъ пentpꙋ фаптеле-лорў; іар dakъ se ворў конвінџe ші арў аппела, съ лі se пріimésкъ аппелъчꙋнеа, ꙟnsъ eі ꙟnшіші съ se џie пріnші ꙟn мъніле Despanꙋлꙋі, sꙋntў tіmпꙋл пънъ кꙟndў лі se ва черчеta аппелъчꙋнеа, ші съ нꙋ se sлобóзъ dꙋпъ черерea ші рꙋгъмintea nimeнꙋі, ші dꙋпъ че лі se ва черчeta аппелъчꙋнеа съ se пꙋе ꙟn лꙋкраре; іар dakъ нꙋ s'арў ꙟнфъціша съ se sꙋргꙋнésкъ. Ші пе рꙋгъмў de Мъріа ta, ка чеі че se ворў афла ꙟn atapе пъкatў съ нꙋ se iepte ꙟn nічі ꙋnꙋ modў. Ачeasta съ se ꙋрmeze ші ꙟntpe Sъкꙋі.

Pentpꙋ къ Мъріа ta dꙋпъ плꙟнџерea nóstpъ воещі a ꙟнфрꙟna ші a џinè ꙟn disчіплінъ пе Kazaчії ші чеіллалці ostaші карії пъвълindў асꙋпра махалалелорў орашелорў nóstpe, аў ръпітꙋ че аў пꙋтꙋтў ші аў лꙋatў кꙋ sine, ші орашеле ле аў ameninџatꙋ кꙋ фокꙋ, пentpꙋ ачeasta ꙟці мꙋлцꙋmimў Мъріеі тале ші не вомꙋ аръта рекꙋnoskъtopі ка Domnꙋлꙋі nostpꙋ челꙋі граціosꙋ.

Рꙋгаsъмў пре Мъріа ta кꙋ ꙋmiлinцъ, пentpꙋ niще Nобілі misepі фраці аі nostpi, карії de ші аў depꙋsꙋ жꙋръмꙟнтꙋл de кредinцъ Мъріеі тале, кꙋ tóte ачestea аў черꙋтў dела Мъріа ta ка съ лі se dea мошіле челе ръмаse dела stpъмоші, saў zълоџite; ші фіindў къ Мъріа ta ла ачeastъ рꙋгъчꙋne a nóstpъ, не аі datў граціosꙋ ръspꙋnsў, ка atapі моші ръмаse

deлa stрътошiĭ, saŭ zълоцite, saŭ кȣmпърate пе банĭ, sъ ръmѫe ла фрацiĭ лоstpi шi ла noĭ, ѫцĭ мȣлцȣmimŭ Мърieĭ taлe шi пе вomŭ аpъta peкȣnoskъtopĭ.

Oamenii карiĭ aŭ mȣpitŭ шi aŭ пеpitŭ ѫn ръsбоюŭ, dapъ maĭ ѫnainte ѫшĭ черȣсеpъ mошiiле лорŭ deлa Мъpia ta, кȣ ачеastъ kondiцiȣне ка, déкъ арŭ ръmѫné dȣпъ dѫnшiĭ, ȣpmъtopĭ saŭ pȣde, mошiiле mошенite deлa stpъmoшĭ, saŭ zълоцite, saŭ кȣmпъpate пе банĭ, sъ ръmѫe пе лѫнгъ ачещia,— Мъpia ta sъ nȣ ле лашĭ ѫn mѫniле donatapiȣлȣĭ *), шi ȣpmъtopiĭ sъ nȣ фie лinsiцĭ de atapĭ moшiĭ; чi din контръ moшiiле челе копpinse пѫnъ акȣmŭ de donatapĭ, sъ se dea ѫnапоĭ въдȣвеĭ шi ȣpmъtopiлорŭ, шi Мъpia ta sъ iéĭ ѫn бъгаpe de sémъ копpinsȣл лецiлорŭ, шi пpeкȣmŭ вoрŭ пpeskpie ачеstea, аша sъ se цie шi sъ se пъzéskъ.

Amŭ otъpѫtŭ шi пentpȣ sepвiĭ **) фȣцiцĭ, sъ se dea ѫnапоĭ de пе tȣtindiné, sȣntŭ nedénsa жȣpъmѫntȣлȣĭ de кpedinцъ, пpeкȣmŭ se копpinde ѫn aptiкȣлiĭ пȣблiкацĭ de maĭ ѫnainte, maĭ adъȣгѫndŭ шi ачеasta, ка aл къpȣĭ sepвŭ a фȣцitŭ saŭ ap фȣцi ла opaшe, пе ачела, жȣdeле opaшȣлȣĭ sъ фie datopiȣ a'л da nȣmaĭ de кѫtŭ ѫn mѫna ачелȣia deлa кape a фȣцitŭ, sȣntŭ nedénsa жȣpъmѫntȣлȣĭ de кpedinцъ, кѫndŭ жȣdeле ва фi pȣгatŭ npin ȣnŭ Noвiл; daкъ жȣdeле n'ap фаче ачеasta, atȣnчĭ sъ плъtéskъ eл ѫnsȣшĭ лéфа sepвȣлȣĭ, шi déкъ жȣdeле n'ap плъti лéфа, atȣnчĭ npeгonitopiȣл sъ aiбъ dpentŭ de a цiné пе ȣnŭ opaшanŭ ѫn лoкȣл sepвȣлȣĭ, шi кȣ tóte ачеstea sъ nótъ npeгoni

---

*) Ачела къpтia s'aŭ dъpѫitŭ moшiiле de Mixaiл ВВ.

**) Sлȣцiле, saŭ шерчеnapiĭ, кapi sлȣжеskŭ пе о лéфъ otъpѫtъ.

не servіа фѫџiĭ, ші аколо ші ꙟн верĭ че локĭ, totĭ ꙟн ачеа modĭ.

Амѫ otъpѫtĭ ші ачеаstа, ка Nобiлiĭ, misepĭ фраџĭ аĭ ноștрі карі, саѫ din кауsа вер ѹнеĭ бóле, саѫ din фрiка de вараваnиĭ, n'аѫ пѹtѹtĭ, сѫ вie аiчĭ suпе deпѹнерea жѹрѫмentѹлѹĭ de кредiнцѫ, ачеиа сѫ жѹре кредiнцѫ, dѹпѫ adѹnаре, ла локѹрiле sназnелорĭ лорĭ, ꙟнaintea Desпаnілорĭ, саѫ ꙟнaintea ачелора пе карі'ĭ вор рѫndѹi ачеџia, dѹпѫ ѹsанџа чеа de maĭ ꙟнainte; iарѫ пентрѹ кѫ аѫ лiпsitĭ пѫнѫ акѹмĭ, сѫ нѹ se пеdепséскѫ.

Нѹ ворбiмĭ desпре Nобiлiĭ ші óменiĭ прiнцiпiĭ, карі аѫ фѹџitĭ ꙟнtр'алtѫ цеарѫ саѫ n'аѫ врѹtĭ сѫ вie ла adѹнаре.

Пентрѹ вѫdѹвеле misере ші алцĭ орфанĭ карі ш'аѫ перdѹtĭ каселе ші вiтеле dела Мѫрiа ta, пе рѹгѫмĭ de Мѫрiа ta, ка сѫ'ĭ iéĭ ѹнtĭ протекцiѹнea Мѫрiеĭ tале, ші сѫ лi se dea ꙟнапоĭ вiтеле лорĭ челе рѫmite, ші сѫ'ĭ апперĭ ꙟнtрѹ dѫнsеле, кѹ грацiе, ꙟн контра тѹтѹрорĭ ѹзѹрпѫрѫрiлорĭ вiолente.

Фiindĭ кѫ Мѫрiа ta фѫгѫdѹеșцĭ грацiоsĭ, ка сѫ se dea ꙟнапоĭ фрацiлорĭ noștрі мошiiле пе каре ле аѫ окѹпаtĭ dреrѫtорiĭ Мѫрiеĭ tале, dела Болiа, dела Мѫпѫрade ші din алtе локѹрĭ але Мѫрiеĭ tале, пентрѹ ачеаstа ꙟцĭ мѹлцѹмimĭ фóрte ші не вomĭ арѫta рецѹnоскѫtорĭ, ка Domnѹлѹĭ ноstрѹ челѹĭ грацiоsĭ.

Пентрѹ серві чеĭ фѹџiцĭ карiĭ аѫ фѫкѹtĭ пагѹбѫ саѫ нѹ ш'аѫ ꙟмплiнitĭ timпѹл; ші аѫ ꙟнtраtĭ ꙟнtре Казачĭ саѫ чеiлалцĭ miлitарĭ аĭ Мѫрiеĭ tале, амѫ otъpѫtĭ кѹ бѹнѫ плѫчерea Мѫрiеĭ tале, ка верĭ ѹnde se ворĭ афла ꙟн óstea Мѫрiеĭ tале, сѫ se dea ꙟнапоĭ ла Domnіĭ лорĭ.

Рȣгъмѫ пре Мъріа та ка ші пе noĭ ѫn ценере съ не лашĭ, дȣпъ konstitȣціȣnea църіĭ ѫn tóte привілеціеле ші лібертъціле nóstpe; ші пentpȣ къ Мъріа ta граціосŭ не аĭ ръспȣnsŭ, къ не веĭ ціné ѫn tóte привілеціеле, donъчіȣnile *) ші лібертъціле nóstpe, афаръ de donъчіȣnile kape s'aŭ фъкȣtĕ de Sіцismȣndŭ: пentpȣ ачестеа ацĭ мȣлцȣмімŭ Мъріеĭ тале ші не вомŭ аръta peкȣnoskъtopĭ, ка граціосȣлȣĭ nostpȣ Domnŭ.

Amŭ отъpѫtŭ ші ачеаста, ка Nobілȣл kape ші tim-пȣл de акȣмŭ ар фі sȣпъpatŭ пе вечінȣл съŭ нobіл saŭ omŭ алесŭ, ѫn persónъ, saŭ авере, saŭ ѫn віте, ачелȣĭ Desпaniĭ съ'ĭ факъ жȣdeкata скурtъ ѫn чea dintѫĭȣ zi a жȣdeцȣлȣĭ, ші съ'л педепsésкъ дȣпъ pi-гópea леціĭ фъръ ѫntъpzіаре.

Пentpȣ къ Мъріа ta aĭ ѫнгъдȣitŭ лȣĭ Nіколае Fa-baĭ ші лȣĭ Фрънческȣ Bȣdaĭ ші лȣĭ Stefan Кокошŭ, ка съ se ѫntópкъ ѫn цеара ачеаста ші съ'шĭ цie ѫn паче моші іле ръmase дела stpъmошĭ, saŭ къпъtate, ші ві-теле, пentpȣ ачеаста ацĭ мȣлцȣмімŭ Мъріеĭ тале ші не вомŭ аръta peкȣnoskъtopĭ, ка граціосȣлȣĭ nostpȣ Domnŭ.

Amŭ отъpѫtŭ ші ачеаста, ка чеĭ це аŭ фostŭ omaцĭ moшeniцĭ аĭ верȣnȣĭ Nobіл din пъmѫntȣл Sъкȣілорŭ челорŭ лібepĭ din zioa de astъzĭ, даръ нȣ s'aŭ цінȣtŭ de Sъкȣĭ, чі аŭ фostŭ omaцĭ пропріĭ, ші stъпѫніцĭ de Nobіл ѫn паче, maĭ ѫnainte de peskóла d'ѫntѫĭŭ; ачеіа déкъ s'aŭ ѫnsкрisŭ ѫntpe Sъкȣіĭ чеĭ лібepĭ, съ se dea ѫnапоĭ пропріetаpіȣлȣĭ лорŭ; іаръ Sъкȣіĭ de aічĭ ѫnainte съ нȣ maĭ ѫnsкріе ѫntpe дѫnшiĭ atapĭ omaцĭ ръmaшĭ дела stpъmошĭ, ші кіаръ de sѫnt ші ѫnsкріші,

*) Danії фъкȣte de Domnĭ.

sъ'ĭ dea ꙟnapoĭ. Asseminé epiditъцiле ръmase deла stръmoшĭ, кȣрцiле, каseле, moшiiле каре se цinȣ de dꙟnseле, арътȣрiле, фꙟпецеле, пъdȣрiле, морiле, анеле, локȣрiле de mópъ, шi tóte челелалte че dintрȣ ꙟnчепȣtȣ s'аȣ цinȣtȣ de dꙟnseле, шi Nобiлȣл ле а stъпꙟnitȣ ꙟn паче, sъ ръmꙟе шi de aiчĭ ꙟnainte sȣntȣ потеstatea Nобiлȣлȣĭ шi ел sъ ле stъпꙟnéскъ ка а лȣĭ проприetate.

Maĭ sȣnt афаръ de ачешia шi atapĭ omaцĭ, пе карi кiарȣ ачеĭ Nобiлĭ 'i аȣ amъгatȣ пе moшiiле лорȣ челе Sъкȣешĭ, ꙟnкъ atȣnчĭ кꙟndȣ ле аȣ фostȣ stъпꙟnĭ; шi карi nȣ sȣnt Sъкȣĭ, чi ȣnïĭ Ромꙟnĭ, ȣnïĭ Saшĭ, алцiĭ Ȣngȣрĭ. Amȣ otърꙟtȣ шi despre ачешia, ка sъ ръmꙟе ла stъпꙟnïĭ лорȣ ка omaцĭ проприĭ; — шi Mърia ta sъ порȣnчешĭ seрiosȣ ла тоцĭ *Къпitanïĭ de* прin sкаȣne, ка фраціĭ nostрi Sъкȣĭ sъ оbsерvеze кȣ sкȣmпъtate otърꙟрiле nóstpe despre ачеasta шi assentimentȣл Mърieĭ taле.

Шi Samiĭ, карi nȣ факȣ o mikъ parte a църiĭ nóstpe, s'аȣ плꙟnsȣ аsȣпра пъпъstȣiрiлорȣ шi нȣstiiрiлорȣ карi лi se факȣ de кътръ ȣmблъtopiĭ пе dpȣmȣpĭ; despre каре amȣ otърꙟtȣ din assentimentȣл Mъpieĭ taле, ка nïчĭ boiaрiȣ, nïчĭ нobiл, nïчĭ serbȣ, nïчĭ алtȣ фелȣ de omȣ каре ȣmблъ ꙟntpe dꙟnшiĭ, sъ nȣ iea кȣ пȣtepe nimikъ de ла dꙟnшiĭ, dapъ sълашȣ sъ'ĭ dea челȣĭ че ва чере sълашĭ deла dꙟnшiĭ, шi челе tpeбȣinчióse asseminé sъ 'ĭ ле dea пе банĭ; iap déкъ арȣ вреа sъ ïpiiméскъ пе чinева din бȣnъвoinцa лорȣ, ачеasta sъ stea ꙟn арbitpiȣл лорȣ (лiбера boinцъ).

Постеле каре ȣmблъ ꙟntpe dꙟnшiĭ, кȣ skpisopiле Mъpieĭ taле, sъ se цie de челе че ворȣ фi skpise ꙟntp'ꙟnseле. Déкъ e nȣmaĭ o postъ, sъ'ĭ dea ȣnȣ калȣ,

déкъ sȣnt doȣe, sъ'ĭ dea doĭ; ȣnsъ кapȣ̆ sъ nȣ dea nimъnȣĭ, de nȣ кȣmȣ̆-ва ap фi skpisȣ̆ anȣme ȣn skpisópe sъ se dea; ꙗpъ déкъ чinева афаpъ de skpisópea Mъpieĭ taлe, ap чepe кaĭ saȣ̆ кapȣ̆, aчeлȣꙗ sъ nȣ'ĭ dea nimiкa.— Шi Mъpia ta sъ комȣnzĭ Кanчeлapiȣлȣĭ кa sъ stpȣngъ atapĭ skpisopĭ nostaлe, кa nosteлe sъ nȣ maĭ nótъ ȣmвлa кȣ atapĭ skpisopĭ.

Ȣnsъ фiindȣ̆ къ se nóte ȣntȣmnлa, кa omaцiĭ локȣitopĭ ne moшiĭ sъ фȣгъ, nentpȣ гpeȣtatea tpiвȣtȣлȣĭ ȣn фaвópea лiвeptъцiĭ, intpe Sъкȣiĭ чeĭ лiвepĭ, шi npin кape s'ap ȣnгpeȣꙗ чeiлaлцĭ sъpaчĭ, amȣ̆ otъpȣtȣ̆ кa вepĭ кape omaцȣ̆ ap фȣцi ȣntpe Sъкȣĭ dinaintea tpiвȣtȣлȣĭ, шi n'ap вoi a maĭ вeni ȣnanoĭ, sъ se snȣnzȣpe. Mъpia ta sъ ȣnшiinцezĭ ȣn tóte лoкȣpiлe шi ne Къnitaniĭ кapi sȣnt ȣn skaȣneлe Sъкȣiлopȣ̆, шi sъ лe nopȣnчeщĭ кa шi eĭ sъ se цie de aчeasta.

Ȣn sфȣpшitȣ̆, nentpȣ къ Mъpia ta фъгъdȣeщĭ, dȣnъ ȣsanцa шi modȣлa чeлopȣ̆ aлцĭ Ppinчinĭ кpeщinĭ, кa sъ цiĭ лiвeptatea цъpiĭ nóstpe, ȣn ȣpma жȣpъmȣntȣлȣĭ nostpȣ de кpedinцъ; nentpȣ aчeasta ȣцĭ mȣлцȣmimȣ̆ Mъpieĭ taлe кa Domnȣлȣĭ nostpȣ чeлȣĭ гpaцiosȣ̆, шi ne вomȣ̆ apъta peкȣnosкȣtopĭ.» —

Noĭ aшa dapъ ȣn ȣpma pȣгъчȣnĭĭ maĭ sȣsȣ̆ ȣnsemnaцiлopȣ̆ Domnĭ penpesentanцĭ aĭ чeлopȣ̆ tpeĭ naцiȣnĭ din Tpansiлвania шi din nъpцiлe Ȣnгapieĭ чeлe sȣnnȣse aчesteĭ цъpĭ etc., npiimindȣ maĭ sȣsȣ̆ ȣnsemnaцiĭ aptiкȣлĭ кȣ tóte чeлe конpinse ȣntp'ȣnшiĭ, шi комȣndȣndȣ̆ кa sъ se ȣnskpie ȣn aчeastъ skpisópe a nóstpъ, шi dȣndȣлe assentimentȣлȣĭ nostpȣ, ȣĭ npiimimȣ̆ кȣ гpaцie, ȣĭ annpoвъmȣ̆ шi ȣĭ ȣntъpimȣ̆; фъгъdȣindȣ̆ din вȣnъвoinцa nóstpъ къ tóte чeлe maĭ sȣsȣ̆ zise лe вomȣ̆ oвsepвa шi noĭ ȣnшine, ȣn tóte nȣnteлe, клaȣseлe шi

арtікꙋлiї, шi вомꙋ фаче ка сꙑ se овseрвeze невꙑтꙑмаte de тоцї чеiлалцї ꙟn tóte локꙋрiле стꙑпꙑнiрiї нóstре. Прin пꙋtереа шi мꙑртꙋрia ачеstеї skрiерї ꙟntꙑрite de noї ꙟnшine. Datꙋ ꙟn Алва-Jꙋлiа, ꙟn 28 de zile але лꙋї Noемврie, аnnꙋл Domнꙋлꙋї 1599 *)

S'a афлатꙋ ꙟn орiџinал ꙟn Архiвꙋл Вароnꙋлꙋї Samꙋел Брꙋкентал ꙟn Sibiꙋ.

N B. Ачеste акте s'аꙋ лꙋатꙋ de Pedanterї, din Маgazinꙋл Istoricꙋ пентрꙋ Трансiлванiа, пꙋвлiкатꙋ de Контеле Iosifꙋ Кемeнї шi de Stefanꙋ Козмачї, sꙋптꙋ titлꙋл: Erdélyország' történetei' tára, Томꙋ I. шi s'аꙋ tрадꙋsꙋ ꙟn лiмва ромꙟnéskꙑ

de Kost. Романꙋ.

---

*) Nos itaque praemissa supplicatione annotatorum dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae et partium Hungariae huic ditioni subjectarum etc. praescriptos universos articulos, ac omnia et singula in eisdem contenta ratos, gratos et accepta habentes, praesentibusque literis nostris inseri et inscribi facientes, nostrumque illis consensum praebentes, clementer acceptavimus ac probavimus, retificavimus et confirmavimus, prout acceptamus, approbamus, ratificamus et confirmamus; offerentes nos benevole, quod praemissa omnia in omnibus suis punctis, clausulis et articulis tam nos ipsi observabimus, quam per alios quoslibet ubique per nostram ditionem firmiter et inviolabiliter observari faciemus. Harum nostrarum vigore testimonio literarum mediante. Datum Albae Juliae vigesima octava die mensis novembris, anno domini 1599.

ПОРТРЕТꙊЛ
ЛꙊЇ
MIXAIꙊ BITEAŽꙊЛ

Пріnчіпе ал църіĭ Ромѫnещĭ ші ал Молдавіеĭ, Локꙋціітoрꙋ ал Трanсілванieĭ etc. ѫnsoцitъ кꙋ note, de Antoniꙋ Кꙋрц.

A кꙋnóще карактерꙋл фisiognomikꙋ ал ѹnꙋĭ омꙋ mape, este ѫn sine ѹnꙋ лꙋкрꙋ intepessant. Ачеasta e ѫn ѹnꙋ градꙋ кꙋ atѫta maĭ ѫnaлтъ ла patріоцiĭ карі аꙋ o персonaлitate istopікъ ѫnsemnatъ, фiindꙋ къ пріn ѹitapea ла дѫnшiĭ, se пꙋтpeще imaџinatіѹnea, se ѫnaлцъ admipъчiꙋnea ші se aскꙋte ѫn adeвъpꙋ simцiмѫnтꙋл naцionaл. Аша дapъ кꙋ кѫтꙋ maĭ mꙋлтꙋ ne пꙋтemꙋ anpopia de adeвъpꙋ, кꙋ atѫтꙋ ne ва фi maĭ плъкꙋтꙋ, de óръ че tóte фantasmatеле epoismꙋлꙋĭ naцionaл че-ле inвentate de o imaџinatіѹnъ вoлnікъ tpeбꙋe съ ръ-mѫe denapte din дpeптꙋл adeвъpꙋлꙋĭ. Пiктꙋpa чеа maĭ ѫnaлтъ ал mъpimiĭ istopiчe a лꙋĭ Mixaiꙋ Bodъ, фꙋ, фъpъ ѫndoinцъ, anꙋл 1599; аша дapъ ѹnꙋ пop-tpetꙋ каpе e maĭ anpóne de ачеаstъ enoxъ, sꙋpe a пꙋтé da mъpтꙋpie despre фaцa epoікъ чеа admipatъ ші adopatъ de kontimпꙋpani, nꙋ este ѹnꙋ лꙋкpꙋ фъ-ръ фoлoсꙋ; къ de ші Mixaiꙋ se npoпꙋnцi de mꙋлцi

кꙋ nꙋmeлe de tipanꙋ̆, кꙋ tóte aчestea se ꙟnzei de къtpe aлцiĭ ші se assemꙟnъ кꙋ epoiĭ antiкitъцiĭ чeĭ neaжꙋnшiĭ de nostepitate. Istopia лꙋĭ ꙟnкъ nꙋ s'a sкpisꙋ̆, — ші кiapꙋ̆ E n g e l s'a пponꙋnцiatꙋ̆ фópte ꙟntpꙋ лaꙋda ші mepitꙋл лꙋĭ, ꙋnꙋ̆ istopiкꙋ̆ кape ꙟnкъ nꙋ e mꙟntꙋitꙋ̆ de tótъ napцiaлitatea, ші кape n'a конpinsꙋ̆ ші n'a desкꙋpкatꙋ̆ destꙋл peлъчiꙋniлe чeлe atꙟtꙋ̆ de ꙟnкꙋpкate de ne atꙋnчĭ, ші a вътatꙋ̆ npé-nꙋцinꙋ̆ de sémъ лa карактерꙋл timпꙋлꙋĭ ачeлꙋia. Ꙟn цeнepaл, ne лiпsesкꙋ̆ Dateлe mai de anpóne aлe aꙋtopiлopꙋ̆ ші Кponiкapiлopꙋ̆ domestiчĭ, déкъ se aфлъ кꙋmꙋ̆-ва, snpe a nꙋté жꙋdeкa dpentꙋ̆ despre Міхаꙋ̆ Bitézꙋл. E adeвъpatꙋ̆ къ tpeвꙋe sъ'л a d m i p ъ m ꙋ̆ ꙟn totꙋ̆ кasꙋл, de вepĭ че napte 'л вomꙋ̆ npiвi.

Поptpetꙋл лꙋĭ Міхаꙋ̆, чeл zꙋгpъвitꙋ̆ ꙟn oлiꙋ̆, кape s'a лꙋatꙋ̆ de ne o stamnъ ꙟn apamъ, nóte sъ фie ꙋnꙋл dintpe чeлe че se anponie mai mꙋлtꙋ̆ de adeвъpꙋ̆, atꙟtꙋ̆ ꙟn кꙟtꙋ̆ nentpꙋ лiпeamenteлe фeцeĭ, кꙟtꙋ̆ ші nentpꙋ ꙟmвpъкъminteлe лꙋĭ; npeкꙋmꙋ̆ mъ вoiꙋ̆ adoвepa ка sъ apъtꙋ̆ npin ꙋpmъtópea desлꙋжipe. Eꙋ̆ desкoнepiĭ ачeastъ stamnъ mai ꙟntꙟiꙋ̆ ꙟn кaptea istopiкъ ꙟntitꙋлatъ: Кponoлoцie saꙋ̆ desкpiпчiꙋne istopiкъ de tóte pesвóieлe ші ꙟnкꙋnцiꙋpъpiлe четъцiлopꙋ̆ ші фopтъpeцeлopꙋ̆, npeкꙋmꙋ̆ ші de tóte лꙋnteлe ші вътъiлe ꙟnsemnate кape s'aꙋ̆ фъкꙋtꙋ̆ кꙋ Тꙋpciĭ ꙟn Ꙋnгapia de sꙋsꙋ̆ ші de жosꙋ̆, ші ꙟn Тpansiлвania, de лa anꙋл 1395 nꙟnъ ꙟn timnꙋл de aкꙋmꙋ̆. Tóte комnꙋse ші desкpise кꙋ temeiꙋ̆ ші ꙟn opdine (кꙋmꙋ̆ n'aꙋ̆ mai eшitꙋ̆ ꙟn tinapiꙋ̆) de Iepoнimꙋ̆ Optелiꙋ̆ Aꙋгꙋstanꙋл; iapъ aкꙋmꙋ̆ tinъpite de noꙋ̆ кꙋ diлiцinцъ etc. etc. ꙟn Nꙋpimвepгa лa Epeцiĭ pъnosatꙋлꙋĭ Aꙋtapiꙋ̆ etc. 1620.

Кꙋ грація ші прівілеџꙋла Maiestъџіі сале імперіалє»*) — Еꙋ нꙋ воїꙋ съ intpꙋ аічі ін ачест трактат формал, къчі атꙋнчі ар требві съ мъ ꙟнтінꙁꙋ пре departe, чі воїꙋ съ attinгꙋ нꙋмаі че е неапъратꙋ спре ажꙋтореа skonꙋлꙋі меꙋ.

Аша dapъ каptea despre каре ворвіі аічі ші ꙟн каре se афлъ портретꙋл лꙋі Міхаїꙋ, ꙟntpe фоіле 452 ші 453, еmise ла лꙋмінъ ꙟн аннꙋл 1620, прекꙋмꙋ мъртꙋрісеще копріnsꙋл порціі ei. Dapъ маі ꙟnainte de ачеastъ edіціꙋне se фъкꙋръ алтеле маі мꙋлте, пентрꙋ къ прівілеџꙋл Імперъторꙋлꙋі Matia, каре съ апере пе аꙋторꙋ de контрафачері**), este dатꙋ din 22 Феврꙋаріꙋ 1613, ші ꙟн партеа а патра а кърціі ꙟnsemі, se фаче поменіре de edіціꙋні de маі ꙟnainte. Еꙋ воїꙋ нꙋмера ꙟn skꙋptꙋ edіціꙋніле чеде че ші'сꙋ кꙋnosкꙋте din ачеastъ преціósъ каpte istорікъ.

I. Ediціꙋnea ꙟntꙟїꙋ ꙟn аннꙋл 1592 ꙟn 4°. Кꙋмꙋ къ ачеastъ карte se афла о dатъ, е лꙋкрꙋ dеплінꙋ demꙋstратꙋ. Dар' déкъ se маі афлъ акꙋмꙋ верꙋнꙋ essemпларіꙋ, ші ꙋnde se афлъ, ачеastъ нꙋ мі е кꙋnоsкꙋтꙋ. Еꙋ ꙟнкъ нꙋ крезꙋ къ ар фі fostꙋ ꙟnzestратъ кꙋ портрете, чі чел маі мꙋлтꙋ, кꙋ пікtꙋрі de бътъі ші de четъці.

---

*) Chronologia oder historische Beschreibung aller Kriegsempörungen und Belagerungen der Stätt und Vestungena uch Scharmützeln und Schlachten so in Ober und Under Ungarn auch Siebenbürgen mit den Türken von Anno 1395 bis auff gegenwärtige zeit denckhwürdig geschehen. Alles grünlich und ordentlich (Dergleieben von niemáls in Truck aussgangen) zusammen verfast und beschrieben durch Hieronymum Ortelium Augustanum, Jetzund aber von Newem mit Fleiss etc. etc. Nürnberg. Bey dess Authoris see. Erben etc. MDCXX. Cum Gratia et Privilegio S. C. M.

**) Тіпъріі фъкꙋте de кътръ stръіnі, каре n'аꙋ лꙋкратꙋ ла компꙋнереа кърціі.

II. Ediцiѹнea a doѹa, din Кронолоџia saѹ desкpiшѹнea istopiкъ etc. e din аннѹл 1602, шi se tiпъpi ın tiпorpaфia лѹi Валentinѹ Фѹpmann, la Ioanne Sinмахер ın Nѹpimбepra, ın 4°. Ѹnѹ essemплapiѹ dintp'ınsa se aфлъ ın бiблioteкa Џimnasiѹлѹi din Брашовѹ, фъpъ noptpete, dapъ adopnatѹ destѹл de sъpaкѹ кѹ lѹnџe nintѹpi de бътъi шi de четъцi.

III. Ediцiѹnea a tpeia e din аннѹл 1603, пópтъ titлѹл челei mai sѹsѹ numenite din аннѹл 1620,— шi se пape a фi чea d'ıntıѹ кape se adopнъ кѹ noptpetele ómenilop челорѹ фamoшi ai timпѹлѹi ачелѹia. Ачeasta e ѹnѹ лѹкpѹ фópte natѹpaл, къ четъцianѹл шi ınчisopнѹл *) Nѹpimбepџianѹ Ioanne Sinмахер, шi isпpъвi nѹmai ın аннѹл 1603, «Фiгѹpiлe шi фopтъpецeлe desemnate, шi контpафъпtѹpiлe фamóse,»**) пpeкѹm ınшiинцéзъ ел ınsѹшi ın ınкinapea къpцii кътpъ Алешii аѹstpiачi, din 28 Maptie 1603, ın пpeфацъ. Ачeastъ ınпpeцiѹpape este пentpѹ noi de чea mai mape impoptanцiъ, de ópъ че noptpetѹл пpinцiпeлѹi Mihaiѹ чел вiteaѹ de dânsѹл ın apamъ, пѹtѹ sъ se isпpъвéscъ nѹmai ınainte de аннѹл 1603. Din a tpeia ediцiѹne a лѹi Optelíѹ se aфлъ ѹnѹ essemплapiѹ ın mѹseѹл naцioнал din Пesta, шi алtѹл ın бiблioteкa din Вашаpхеiѹ ın Tpansilвania, dѹпъ кape se zѹгpъвi noptpetѹл ın oлiѹ.

IV. Ediцiѹnea a пatpa se фъкѹ ın аннѹл 1604 ın 4° ın Nѹpimбepra. Ачeasta e ınzestpatъ кѹ stamпe, dѹпъ mъptѹpia лѹi Хапер ın каptea ıntitѹлatъ: De-

*) Тъiъtopiѹ ın apamъ saѹ ın алtѹ metaлѹ.

**) Die abgerissenen Figuren und Vestungen, wie und die fürnehmbsten Conterfacturen.

ѕпре ѕкрiпторiї лѕкрърiлоръ Ѹнгѕрещї шi Трансiлвънещї аї секолѕлѕї XVII, пацiна 18*).

V. Edițiѕnea a чinчia e din annѕл 1607 ѫn 4º, ѫпрѣм. ѫn Nѕрiмберга, препѕмъ se веде din Каталогѕл вiвлiотечеї Шмеiцелiане пацiна 10**).

VI. Edițiѕnea a шésea é din annii 1613—16 ѫn 4º, ѫn Nѕрiмберга, кѕ о а патра парте шi о аппендiче despre солеnnitъцiле ѫнкоронърiї Ѫмператорiѕлѕї Matia. Se афлъ ѫn мѕсеѕл Naционал ѫn Pesta.

Ѫn 14 Martiѕ 1616, мѕрi аѕторiѕл Ieронiмѕ Ortелiѕ, шi ерезiї лѕї фъкѕръ о a VII-a edițiѕne de опереле лѕї, ѫn 1620 ѫn 4º, каре конѕтъ кѕ тоtѕл кѕ челе de маї ѫnainte пѕнъ ла titlѕ. Ачеастъ едiцiѕне о am шi еѕ ка пропрiетате a mea. Stamпеле sѫnt tótѣ ачелеа каре sѫnt шi ѫn edițiѕnea a трея, nѕmaї se афлъ тare stрiкаte прin лѕnга ѫnтреbѕiнцаре, шi nѕ sѫnt ѫndрептate кѕ destѕлъ diлiцiнцъ. Edițiѕniле каре s'аѕ фъкѕtѣ dѕпъ ачеаsta, s'аѕ ѫnгрiжitѣ шi s'аѕ континѕatѣ de Maртinѣ Maуерн ѫn annѕл 1665, sѕntѣ titлѕл: «Ortelius redivivus», ѫn фолiо ѫn Bratislавia. Mie 'mї este кѕноскѕтъ nѕmaї ачеаstъ edițiѕne din annѕл 1665.

Din мѕлцimea edițiѕniлоръ se nóte конкide шi вѕнътatea опереї ѫnsъшї, шi assemъnареа портретелоръ каре ера atѕnчї atѫtѣ de кѕноскѕte, кѕ dékѕ ачеstea nѕ s'арѣ фi рекѕноскѕtѣ de вѕне, atѕnчї de

---

*) De scriptoribus Rerum Hungaricarum et Transilvanicarum Saeculi XVII. pagina 18.

**) Catalogus Bibliothecae Schmeitzelianae p. 10.

вꙋпъ sémъ къ пꙋ s'apꙋ̆ фі џінꙋtꙋ̆ ꙟп ediџiꙋпіле челе ꙋрꙇъtópe, de ópъ че, пепtpꙋ essemплꙋ̆, фisiorпomia шi ꙟmвръкъmꙟпtꙋл лꙋі Міхаꙋ̆ Водъ tpeвꙋіа sъ фіе фópte віпе кꙋпоsкꙋte ꙟп statеле аꙋstpiече; фііпdꙋ̆ къ ел а фоstꙋ̆ de doꙋе opі ла Ꙟmпеpъtорꙋл Рꙋdолфꙋ ꙟп Прага, шi, пꙋвлікꙋл каpe жꙋdекъ аtꙋ̆t de dpептꙋ̆, пꙋ s'ap фі лъsatꙋ̆ sъ'л ꙟпшеле кꙋ поptpete фъpъ asseмепаpe. — Кꙋmꙋ̆ къ поptpе-tꙋл лꙋі Апdpeiꙋ̆ Батоpі, пепtpꙋ essemплꙋ, е фópte віпе пімеpitꙋ̆ ꙟп tоtꙋ̆ ачеsтi кapte, ачеаstа о шtіmꙋ̆ кꙋ tótъ sекꙋpanцa. Давіd Ꙋпгпаd, tpimisꙋл Ꙟmпеpъtорꙋлꙋі ла Воевоdꙋ̆, кomandъ sъ'i'л desemnéze, «Кала пеppoꙋita sa вепіpe sъ'л пótъ аpъta Маіеstъцii sале Іmпеpіале» *) (adекъ капꙋ̆ чел tъіаtꙋ̆ ал лꙋі Апdpeiꙋ̆), ziче Оpteлiꙋ̆ пацiпа 459. *Opiџiпалꙋл* ачеstꙋі desemпꙋ̆, se ziче къ se афлъ ꙟп tesaꙋpꙋл іmпеpіал ла Віеппа, шi къ чел tіпъpitꙋ̆ ꙟп каptea лꙋі Оpteлiꙋ̆, este о копіе кpedіпчіósъ despre ачеstꙋ̆ opiџiпал. Міхаꙋ̆ epa atꙋпчі ꙋпꙋ̆ omꙋ̆ фópte фаmоsꙋ̆, estimatꙋ̆ de Папа шi de tótъ кpeшtіпъtatе шi ꙟпtimpiпatꙋ̆ кꙋ чеа mai mape distiпкџiꙋпе de Ꙟmпеpъtорꙋл. Деčі пітіка пꙋ е mai пpовавіл de кꙋtꙋ̆, къ ел se zꙋгpъві пепtpꙋ Еꙋpопа, de aptistꙋл каpe se афла *atꙋпчі ꙟп* Алва-Јꙋліа. Къ ꙟп каptea 10-а а Istopiкꙋлꙋі Лꙋпꙋ Ветлеп, пацiпа 467, se фаче pomепipe de ꙋпꙋ̆ zꙋгpaфꙋ̆ italiaпꙋ̆ Нікóлъ Кpeteaпꙋл, че se афла пе tіmпꙋл sеꙋ̆ ꙟп Алва-Јꙋліа, каpe de вꙋпъ sémъ zꙋгpъві пе Пpiпчіпеле ꙋчіsꙋ̆ шi пе Міхаꙋ̆, шi tpimise поptpetеле ла

*) Damit er zu seiner glücklichen ankunfft dasselbe ihrer Keyserl. Majest. fürweisen konnte.

Їmпepatopѕл лa Bienna saѹ лa Пpara, saѹ лe komѕnikъ inчisopѕлѕї Sibmaxep пentpѕ kaptea istopikѕлѕї Optеліѹ. Афаpъ de aчestea, шi Kapdinaлѕл Maлaspina, mijлочitopѕл їntpe Andpeiѹ шi Mixaiѹ, еpa însѕшї zѕгpaфѕ, пpekѕmѕ mъptѕpiseщe totѹ aчeл Betлen. Aпoї se bede шї din пóptpetѕл лѕї Mixaiѹ, kъ s'a desemnatѹ saѹ dѕпъ natѕpъ saѹ dѕпъ aлtѹ пoptpetѹ bine nimepitѹ, kъ se bъdѹ în фaцъї niщe лineamente kape nѕ se potѹ inbenta лesne. Aшa dapъ nѕ maї este niчї o îndoinцъ kъ aчestѹ пóptpetѹ nѕ пѕtea sъ maї aibъ aлtѹ pinaл din totѹ aчeлe timпѕpї, пentpѕ kъ abia se пóte sъ se фie zѕгpъbitѹ maї tipziѹ de kѕtѹ în annѕл 1602, de ópъ чe mapeлe Boebodѹ se omópî în anѕл 1601. Пoptpetѕл în oліѹ se zѕгpъbi kѕ фópte mape diліціnцъ dѕпъ stamпa în apamъ.

Dapъ aчesta nѕ e sinгѕpѕл пoptpetѹ aл лѕї Mixaiѹ, пѕbлikatѹ în stamпъ. Їntpe aлteлe kape mepitъ чeвa aфape a minte, îmї este kѕnoskѕtѹ шi aчeлa kape îл пѕbлikъ Ioanne Bisseліѹ în kaptea sa întitѕлatъ: M ѕ-dѕлa istopikъ a фaпteлopѹ stpълѕчi-te din timпѕл nostpѕ, Ambepra 1675 în 8°, пaцina 54*). Se ziчe kъ eл л'ap фi îmпpѕmѕtatѹ de лa ѕnѹ Dominicus Custodis, kape adѕnъ kѕ mape diліціnцъ пoptpeteлe ómeniлopѹ фamoшї de пe timпѕл aчeлa, шi лe пѕbлikъ în Aѕгѕsta în фoліо, în annѕл 1599, sѕntѹ tiтлѕл: Ikóneлe bъpbaцiлopѹ фamoшї**). Despre пpoфipiѕл pъsпѕnzъtopѹ Dominicus Custodis, nѕ щimѹ nimika siгѕpѹ kѕnoskѕtѹ пentpѕ modѕл adѕnъpiї

*) Aetatis nostrae gestorum eminentium Medulla historica. Ambergae 1675.

**) Icones celebrium virorum.

фъкѫte de dѫnsѕл,— dapъ шi поptpetѕл лѕї e фóp-
te sѕспеktъ ѫn кѫtъ пentpѕ фisiognomia шi ѫпвpъкъ-
mintѕл лѕї Mixaiѕ. Ѫмвpъкъmintѕл e maї totъ tѕp-
чeskъ, лѕкpѕ че kontpaziче кѕцeteлоpъ лѕї Mixaiъ,
шi фisiognomia лї este пpé-вѫtpѫпъ, пentpѕ къ eл фѕ
omopѫtъ ѫп вѫpstъ de 43 dé annї, шi поptpetѕл se
пape къ ѫпфъцiшéзъ пе ѕпъ omъ de шéizeчї de annї.
Dapъ Custodis пѕвлiкъ kaptea sa ѫп аnnѕл 1599 ѫп
Аѕгѕsta. Ѫnsъ maї ѫnainte de aчéasta tpeвѕi aѕtopѕл
sъ петpéкъ вpe o кѫцi-ва annї кѕ adѕnapea поptpete-
лоpъ, шi пpin ѕpmape, Boевodѕл пѕtea sъ aiвъ o фa-
цъ asia de 40 de annї пе поptpetѕл пѕвлiкatъ de Cu-
stodis. Ѫп pеспektѕл aptistiкъ, e adeвъpatъ, къ поp-
tpetѕл лѕї Вisseліѕ saѕ Custodis e maї вine лѕкpatъ
de кѫtъ ал Inчisopiѕлѕї Nѕpimвepцianъ Sівmaxep, —
dapъ dакъ e шi ѫп ал adeвъpѕлѕї? — aчeasta eѕ ѫn-
каї пѕ o почiѕ кpede пiчї de кѕmъ. Domnѕл Kon-
te Iosiфъ Kemeni possede kaptea лѕї Вisseліѕ каpe
шi o dede ка sъ мъ фолоseskъ de dѫnsa, кѫndъ eѕ
aвeam ѫпкъ ѫп кѕцetъ sъ skpiѕ istopia кpitiкъ a лѕї
Mixaiѕ чeл mape Boeвodѕл цъpiї Pomѫneшїї. Aчea-
stъ ѫntepпpindepe пѕ пѕtѕ пѫпъ акѕmъ sъ se peaлi-
séze din кaѕsa лinsei de timпъ, кѕ tóte къ am
adѕnatъ o mѕлцime de mateplaлe фópte ѫnsemnatъ.

Ѕпъ ал tpeiлé поptpetъ кѕпоsкѕtъ de mine, se
афлъ пе moneta чea papъ, гpea de зeчe гaлвenї,
ѫп кавinetѕл imпepiaл de monete ал Вienna. Ѕпъ
stemпъ тъiatъ кѕ фópte mape apte, фisiognomia фóp-
te esпpessiвъ, шi кamъ asseminea кѕ чea de пе поp-
tpetѕл лѕї Sівmaxep, dapъ късiчѕлa чea de samѕpъ
e aпплъsatъ, шi пе dѫnsa o агpaфъ вoгatъ кѕ ѕпъ

пенаціӱ de еpodiӱ *). Еӱ am ѕnӱ desemnӱ despre ачеаsta, трimisӱ mie de кѕstodeле кавinetѕлѕї impepiaл de monete, Domnѕл Ioanne Гаврieл Seidl. Atîta despre пробавiла assemъnape a ачеstѕї поptpetӱ intepessant.

Поptpetѕл лѕї Mixaнӱ Bitézѕл, zѕгpъвitӱ în олiӱ, dѕпъ maї sѕsӱ пѕmita stamпъ, шi însoцitӱ de ачеаste însemnъpї, фѕ dъpѕitӱ Domnѕлѕї Doкtop Mayer, кape adѕкînd'л în цеapa pomînéskъ, îл dедѕse în mѕseѕл Коллеџнѕлѕї naцionaл, însoцindѕ'л кѕ ѕpmъtópea skpisópe adpesatъ кътpъ D. Dipeкtop П. Поепаpнѕ:

Опорande Domnѕле Dipeкtop!

Înтopкîndѕ-me din o кълъtopie шtientiфiкъ, афлаї în Брашовӱ поptpetѕл чел вine nimepitӱ ал прinчiпеллѕї Mixaнӱ Bitézѕл, a къpѕї istopie фаче ѕna dintpe челе maї intepesante епохе în annaлеле Прinчipatѕлѕї. Possessopнѕл ачеstѕї поptpetӱ, D. A. Кѕpц, ѕпѕл dintpe чеї dintîнӱ лiteрaцї шi istopiчї aї Tpansiлванieї, авѕ вѕпъtatea sъ mi'л dea întpѕ adѕчереа a minte; însъ еӱ фiindӱ înкpedinцatӱ, къ ѕпӱ atape поptpetӱ istopiкӱ, îшї афлъ ѕпӱ локӱ maї вѕпӱ în o коллекцiѕne прinчipéskъ saӱ în ѕпӱ mѕseӱ naцionaл, de кîtӱ în локѕinца чеа modestъ a ѕпѕї паptiкѕлapнӱ, îmї iéӱ

*) Noї amӱ maї ворвitӱ despre ачеаstъ monetъ, пацina 188 Tomѕл II ал ачеstѕї Магазinӱ.

Pedкt.

лiвертatea a'л dърхi кх плъчере Domniei вóstpe, onopande amiче, пentpx мхsехл коллеџiал ѫn semnх de adхчере a minte de хnх omх каpe, de 13 annі конsideръ џеара Pomѫnéskъ dpentх natpie a sa, шi каpe a авхtх totх déхna челе mai sinчеpe кхџеtе шi чеа mai adeвъpatъ simпatie пentpх локхitopii џъpii ачестеia. Eх nх кpezх sъ почхх алеџе хnх mai вхnх opganх ѫn ачеastъ џеаpъ, пentpх ачеste simџiminte, de кѫtх пе Domnia ta, onopande Domnхле Dipeктop, каpe пpелхчеџi жхnimii nóstpe кх o adeвъpatъ demnitate пpin simџimintеле Domniei тале челе пatpiotiче шi пpin ѫnaлtеле'џi talente, шi de вхnъ sémъ nх веi лinsi a deџenta лхаpea a minte a sколаpiлорх sпpe ѫnaлtеле mepite але mapeлхi epoх пatpiotiкх. Eх алъtхpх *aiчi* хnх estpaктх istopiкх, despre aхtenџia шi assemѫnapea ачеstхi пoptpetх лхкpatх dхпъ кponiче шi iллхstpъчiхnii векi, de mai sхsх-nхmitхл ѫnвъџatх Dom. Кхpџ. Pхгѫndхвъ ѫnкъ o datъ, sъ nх'mi desпpeџiaџi ачеstх dapх фъкхtх din tótъ inima, чi sъ'л пpimiџi кх вхпъtate, sѫnt кх чеа mai mape stimъ

ал Domniei вóstpe

Бхкхpeџi 16 Октomвpie 1845. пpé-плекatх amiкх

Dr. Mayer.
m. p.

Пoptpetхл аша dapъ se афлъ акхmх ѫn mхsехл Коллеџiхлхi naџionaл. Opiџinалере џеpmane amѫndoхорх ачеstopх skpisopi s'aх пхвлiкatх ѫn Nхmерeле 89 шi 90 din гazeta џеpmanъ din Бхкхpeџi 1845.

A. T. Л.

БȢЛЕТІNȢ ВІБЛІОГРАФІКȢ.

Dintpe скріеріле каре se окȢпъ ѫn zілеле nóstpe кȢ desлȢшірea Istopіeĭ Daчіeĭ, меpітъ ші пentpȢ noĭ Pomѫniĭ maĭ мȢлтъ бъгаpe de sémъ ȢpmъtóPea каpte пȢблікаtъ ѫn лімба џеpманъ:

МАГАZІNȢ

пentpȢ

Istopіa, літеpatȢpa ші tóte memopaвілітъцiле

Tpansілванieĭ.

ПȢблікатȢ ѫn soцietate кȢ maĭ мȢлцĭ natpioцĭ

de

AntoniȢ КȢpц. *)

ПѫNъ акȢмȢ a eшітȢ Ȣnȣ TomȢ, компȢсȢ din natpȢ фъшіópe, фіе-каpe de 7 пѫnъ ла 8 кóле, ѫn 8°. Noĭ пe вomȢ мъpџini аічĭ a аpъta коnpinsȢл матеpіілоpȢ, ші вomȢ pевeni maĭ тѫpzіȢла desвateрeа ші кpitіка лоpȢ.

---

*) MAGAZIN
für
Geschichte, Literatur und alle Denk-und Merkwürdigkeiten
Siebenbürgens
Im Vereine mit mehren Vaterlandsfreunden
herausgegeben
von
Anton Kurz.
Kronstadt. Druck und Verlag von Johann Gött.

Фъщіóра I.

Фъшіóра II.

Клюшї ѫн Трансїлванїа, релатївў ла ачеаѕтъ бўллъ. Амѫндоўе дїн аннўл 1439, кў о префацъ де Антонїў Кўрц.

Кў о провъ дїн скрїсўл ачелâ лїтографїтъ ѫн Адаўсў.

Челе маї векї морї де хѫртїе але църїлорў стрѫїне, але Ўнгарїеї шї Трансїлванїеї, шї семнеле де хѫртїе дїн челе доўе църї дїн ўрмъ, демўстрате дїн акте контїмпўране, шї ѫн спецїе але четъцїї Брашовўлўї. Де Контеле Іосїфў Кемені.

Кў 18 семне де хѫртїе лїтографїте.

Ла Істопїа Цїмпасїўлўї дїн Сїбїїў ѫн аннўл 1713. Де Антонїў Кўрц.

Лўкрърї архїваре секўндаре. Де Контеле Іосїфў Кемені.

Рефлессїўнї деспре Артїкулўл: Челў маї векїў сїцїллў ал четъцїї Брашовўлўї. Де—а—, пўблїкатў ѫн фъшїо́ра д'ѫнтѫїў а Магазїнўлўї пентрў Істопїа етс.

Кў о таблъ лїтографїтъ.

Фъшїо́ра III.

Деспре спїцеле шї стўдїеле крїтїче етс. але лўї І. К. Шўллер. Де Контеле Іосїфў Кемені.

Деспре тїмпўл пащерїї Комїтателорў ўнгўрещї ѫн Трансїлванїа. Де Контеле Іосїфў Кемені.

Кърtїшїо́ръ ромїе а четъцїї Сїбїїўлўї, комўнїкатъ де Антонїў Кўрц.

Чеа дїн картеа Ўнгўре́скъ а лўї Сїгїсмўндў Сънт-Кїраїї: Лўкрареа мїнелорў ѫн Трансїлванїа. Комўнїкатў де Цїорцїў Біндер.

Компѫтѕ анѫлѫ ал лѕі Ioanne Baida, Maiestpѕ чеtъціaniлopѕ din Sibiѕ, пentpѕ аnnѕл 1593. Din opiџinaл, коmmѕnikatѕ de Antoniѕ Кѕрц.

Adaѕsѕ dinлomatikѕ ла Istopia ирinsopiї лѕї Ioanne Ѕnniade, de Konteлe Iosiфѕ Kemeni.

Кѕ ѕпѕ fac-simile ал ѕпѕї актѕ din 1450.

Фъшióра IV.

Лѕкръріле џоtestъціл орѕ Eѕропеane ѩn annii 1624, 1625, ші Пріnчіпеле Трansiлvaniei, Гавріел Бетлеn. De Konteлe Iosiфѕ Kemeni.

Dачіа ѩn sекалѕ ал поѕелé, дѕпъ Guido din Ravenna, skpiіntopѕ џеографікѕ din totѕ ачелашї sекаѕ, de Antoniѕ Кѕрц.

Ѩnsemnъpї kpitiче despre Istopia Џimnasiѕлѕi din Брашовѕ a лѕї Iosiфѕ Dück, ѩnвъцъtopѕ ла Џimnasiѕ. De Konteлé Iosiфѕ Kemeni.

Forma Unionis Civitatis Cibiniensis etc.

Лѕкръpї архіваре sекѕndape, de Kónteлe Iosiфѕ Kemeni. (Ѩnкеіареа din фъшióра II.)

Багаtелле istopiче, de Лѕг. Roth.

Ѕѕвѕкріпчіѕnї але Пріnчіпілорѕ Трansiлvanї, ѩn facsimile, dinпpeѕпъ кѕ adaѕsѕл лitorpaфitѕ пentpѕ ачеstea.

Misчеллe.

a) Istopiче.

b) Ѩnsemnъpї de кърціле istopiче maї noѕe, каpе se attiпгѕ maї алеsѕ de Ѕnrapia, Трansiлvania ші џеара Ромѫнéскъ.

c) Ѫnsemnape de кърціле кꙋ intepesꙋ istopікꙋ, каpe s'aꙋ tіпъpitꙋ ѫn Тpansілванia ѫn annії 1844, 1845.

d) Пpoвлemate istopiчe de npemiatꙋ nentpꙋ Тpansілвn.

e) Distinкціꙋnі фъкꙋte літepaціlopꙋ Тpansілванi ѫn annꙋл 1845.

f) Móptea aꙋtopiꙋлꙋї Тpansілванꙋ D. Мaptinꙋ Шneлл. Aдвoкatꙋ ѫn Бpaшoвꙋ.

g) Memopaвiлitъці de intepeсꙋ џenepaл.

Kꙋ ꙋnꙋ adaꙋсꙋ літorpaфitꙋ.

Фinitꙋл Томꙋлꙋї II.

ERRATA:

Пaџina,	Лinia,	Ꙟn лоꙋ de:	Чiteщe:
65,	3 din жосꙋ,	— 40° 40'.	— 44° 40'
84,	3 din жосꙋ,	PRIDDEM,	PRIDEM
78,	9,	nunc p o s t a,	nunc hoc p o s t a
88,	18,	џinцл,	џinцtцл,
119,	—	ꙟmпpessiчꙋne,	ꙟmпpessiꙋne
124,	3,	Antesiu —,	Antesi —
188,	10 din жосꙋ,	Waiwada,	Waiwoda

ТАБЛА ТОМȢЛȢI II.

[illegible] ф. 159

[illegible]

ф. 190

[illegible]

ф. 86 [illegible]

[illegible]

229 [illegible]

[illegible]

331 ф. [illegible]

[illegible]

381 ф. [illegible]

Numerile ceasornicului

8303.

1/5